¶Extrauagãtes Communes dẽs cum summarijs: plures cum suis glosis: sub congruis et decentibus titulis posite: apostillis illustrate: nunq̃ diligẽtius correctiusq̃ impresse. Additus est etiam index alphabeticus et ordinatissimus et castigatissimus.

¶Que hic subnectuntur prius addita/rursus diligenter sunt castigata: et aliqua augmentata: vt patet in extrauaganti docta. de vita ⁊ hone. cleri.

¶Sedes apostolica. de offi. dele. Execrabilis. de prebẽ. et Suscepti sub tit. ne se. va. que sunt Joannis vigesimi secũdi: hic cum glosis ⁊ interpretatione dñi Guillermi de monte lauduno rursus imprimuntur.

¶Super cathedram. sub titu. de sepul. cũ glo. reuerẽdi patris ⁊ dñi/dñi Joannis monachi/tituli sctõr Marcèllini et ℘etri pbri cardinalis de picardia oriundi..

¶Mas electionis. sub titu. de censi. cum cõmẽtario dñi Joãnis Frãcisci de pauinis/iuris vtriusq̃ et sacre theologie doctoris: et causarum sacri palatij apostolici auditoris. Qui ⁊ tractatum visitationum ingeniose admodum cõposuit: ad quem suis in glosis quandoq̃ remittit.

¶Glosa prefati Joãnis monachi in extrauagãtibus Bonifacij octaui prius exẽplarium vitio corrupta/in multis hic inuenitur emẽdata. ℘resertim in his ca. rem nonnouam. de do. et contu. detestande. de sepul. antiquorum. de peni. et remis. excõmunicamus. de sent. excõ. et. c. prouide. ibidem.

¶Additio dñi Joannis Francisci de pauinis in his precipue quattuor. iniuncte. de elec. detestande. et super cathedram de sepultu. et ca. antiquor. de peni. et remis. Additur insuper valde notabilis questio reuerẽdi patris ⁊ dñi/dñi ℘etri bertrãdi. titu. sancti ¶Clementis presbyteri cardinalis in extrauagãti vnam santam ecclesiam. de maio. et obe. Que est vtrum potestas spũalis dominetur temporali.

¶ Hieronymi Clarij Brixiani iuris vtriusq; doctoris Protonotarij et Comitis Apostolici in Extrauagantes decretales breue preludium.

Snīa contra extrauagātē lata an valeat.

¶Cum omnes magistratus / presertim ecclesiastici decidendas causas: et ceteri iurisperiti / quibus interpretandi / consulendiq; tribuitur facultas: responsa sua iuxta cōstitutiones romanorū pōtificū / non solū que in corpore iuris clause reperiuntur: verūetiā ſm extrauagantiū dispositionē sint prolaturi si modo ipsis extrauagantibus adsint requisita: que epistola Innocentij tertij ad Helien. episcopum deposcit: ipsarum lectionem non negligendam censeo Quippe sententia lata contra extrauagantem publicatam et indubitatam est ipso iure nulla: ante publicationem vero secus: vt no. in proemio clementinarum in verbo de cetero. et in clemē. nolentes. de hereticis. Sed si est publicata et indubitata est ipso iure nulla / tanq̄ lata contra legem scriptam. no. Bal. in l. ij. C. quando prouocare non est necesse. et But. in ca. j. et ca. cum inter. de re iudi. et probatur in. l. j. §. item cū cōtra sacras. ff. que sen. sine ap. rescin. Exēplum in extrauaganti execrabilis ſm abbatem in ca. pastoralis. de fide instru. Item de extrauagāti ad regimen quam allegat decisio in nouis cccxlix. incipit item si mandatur. Secus autem si de ea dubitatur per ca. pastoralis. de fide instru. et. l. cum prolatis. ff. de re iudi. ſm vnam lec. Ideo super ea papa est consulendus: et si reperitur in archiuo publico / dicitur indubitata. per auten. ad hec. C. de fide instru. et. l. celsus ff. de proba. ſm vnam lec. facit ca. ad audientiam. de prescrip. et idem presumitur quando reperitur inter extrauagantes. xx. q. j. ca. quoniā progenitorum. maxime si reperitur glosata per doctorem famosum sicut Zenze. Lau. Jo. mona. Guil. de monte lauduno. et alios per no. in dicto ca. pastoralis. probat. l. in fi. C. de nouo codi. componendo. et quod no. in. l. ij. C. de legibus. vel si fuit diu obseruata. vt no. Bar. in. l. fi. super extrauaganti qui sint rebelles. de quibus plenius per Bar. in l. cum prolatis prealle. et But. abb. et modernos in dicto ca. pastoralis vbi ſm Boat. potest de ea dubitari ad instar eius quod no. in. c. nemo. de elec. in. vj. decb⁹ etiā per Lug. in pcilio. ccl. qō incipit in xpi noīe in ppōsito casu: vbi etiā subdit q; si fuisset tēporalis: p declaratiōem successoris efficit ppetua. Quia declaratio pape etiā ad petitionē singularis persone facta ad legem vel ad ordinationē aliquā pcedētē legē gñalem constituit ad oēs. per. l. fi. C. de legibus. et no. in. c. in causis. de re iudi. Item non est necesse q; constet de datis ſm Bar. in dicta data qui sint rebelles. Premissa intelligo de extrauagantibus emanatis post compilationem libri sexti ſm Jo. and. in proemio lib. vj. ad finem et ca. fina. de hereti. eo. lib. Et si contra dicant iuri scripto: dic vt plene per Jo. an. Jo. de lig. et Dominicū. in ca. j. in prin. de constitutionibus. lib. vj. et per Archidya. xix. distinc. ca. si romanorum. et in summa Adde Bal. in. l. leges sacratissime. C. de legibus. et no. in. c. si in laicis. xxx. distic. Hec est de substantia vt redigatur in scriptis. de quo plene per Jo. and. in regula nemo potest. de regu. iur. in mercu. lib. vj. et in decisionibus. ccxxxviij. per glo. in. l. j. C. de legibus. probatur in. ca. j. de renun. lib. vj. per Abb. in. c. j. de postu. prela. qui dicit q; de hoc videtur communis opinio. Debent autem extrauagantes quando de eis dubitatur per allegantem in forma autentica produci sub plumbo si extra curiam sunt producende: vel sub signeto vicecancellarij si in curia sunt producende. Et hoc de illis que sunt descripte in libro cancellarie. Ille autem que sunt descripte in camera apostolica sumentur cum signeto camerarij in curia: vel sub plumbo extra curiam. Et ita seruatur in curia romana. De his autem plenius tractat suprem⁹ doctor dñs Franciscus de pauinis in prin. extrauagantiū Joannis. xxij.

Extrauagās qñ dicitur indubitata.

Scriptura non est de substantia extrauagantis.

Extrauagātes qualiter sunt ꝓducēde.

Extrauagãtes decretales que a diuersis romanis pontificib⁹ post Sextum emanauerũt. Quarum alique nunc cũ glosis Joannis monachi Picardi Cardinalis: alique cum commẽtarijs Guillermi de mõte Lauduno: et Joannis franciscj de paulnis/imprimuntur: prioribusq; non pauce coniunguntur.

De Consuetudine.

Johannes. xxij.

Cõsuetudo impediẽs ne legati sedis apostolice recipiantur non valet: et illa non obstãte legati ipsi sunt ab omnibus recipiendi: et eos impedientes ipso facto excommunicationem incurrunt: et eorum terre ecclesiastico subijciuntur interdicto. Capitulum vnicum.

Legati sedis aplice quid facere debent.

Consuetudo aiax salutj ẽ reprobanda.

Super gẽtes ⁊ regna Romanus põtifex a domino cõstitutus cum personaliter singulas regiones circuire non possit: nec circa gregem sibi creditum curam pastoralis sollicitudinis exercere: necesse habet interdum ex debito imposite seruitutis suos ad diuersas mundi partes (put necessitates emerserit) destinare legatos: qui vices ipsius supplendo errata corrigant: aspera in plana conuertant: et cõmissis sibi populis salutis incremẽta ministrent. Verũtamen aliqui huiusmodi officium ⁊ potestatem ipsius romani pontificis quam non ab hoie sed a deo recepit sub suo arbitrio redigere molientes: legatos ipos nisi ab eis petiti fuerint: vel de beneplacito eorum transmissi: sibi terras subiectas (dicẽtes hoc eis de consuetudine competere) ingredi non permittunt. Nos huiusmodi consuetudinem non tam irrationabilem q̃ nõnũq; animarum saluti contrariam/detrahentẽq; apostolice potestati: auctoritate apostolica penitus reprobãtes: legatos ipsos ab omnibus cuiuscũq; preeminentie/conditionis aut status fuerint debere admitti decreuimus: nec eos pretextu cuiusuis cõsuetudinis impediri posse a quoq; christiano nomine gloriãte: quominus regna/prouincias ⁊ terras quaslibet ad que ipsos destinari contigerit/ingrediantur libere: ac commisse sibi legationis officium exerceant in eisdem. Qui vero decetero super predictis dictos legatos aut etiam nuncios quos ad quascũq; partes pro causis quibuslibet sedes ipsa transmiserit presumpserint impedire/ipso facto sententiam excommunicationis incurrant. Regna/terre ⁊ loca quelibet subiecta eisdem tãdiu sint eoipo ecclesiastico supposita interdicto/q̃diu in huiusmodi cõtumacia duxerint persistẽdum. Non obstantibus quibuslibet indulgentijs aut priuilegijs imperatorijbus ac regibus seu quibuscũq; alijs sub quibuscũq; modis/tenoribus et formis a sede ipsa concessis: que contra premissa nulli volumus suffragari.

De Postulatione prelatorum.

Johannes. xxij.

Minores. xxvij. annis seculares ⁊ mendicantes religiosi ad certas ecclesias prohibẽtur postulari: et puniũtur tam postulantes q̃ postulati.

Capitulum vnicum.

Jspendijs ⁊ periculis varijs que ex subscriptis postulationib⁹ possent ecclesijs euenire: et vacationum diuturnitatibus que consueuerunt nonnunq; ex postulationibus irrationabilibus prouenire: ac dispendijs que inde frequenter ecclesie incurrũt: ad futuram rei memoriam obsistere cupiẽtes. Jllum qui vicesimũseptimum non attigerit annum: ad

* cathedralem[a]/necnon pfessorem cuiusuis mẽdicãtũ ordis ad inferiores cathedralib⁹ ecclias/ac mõasteria extra suos ordies postulari edicto ppetuo phibem⁹. Et si sec⁹ postulatũ fuerit ⁊ attẽtatum: irritũ ac nullj⁹ penit⁹ sit momẽti. Et q̃ scienter pcesserint ad eandẽ: ea vice postulãdi ac eligẽdi ptãte ꝑuatos: ac bñficijs q̃ i ipa obtinebũt ecclia ad quã postulatiõez hmõi fecerit: p triẽniũ nouerint se suspẽsos. ¶ Postulatos[b] ꝟo q̃ postulatõis de se facte negociũ fuerit pse vel p aliũ i romana curia psecuti: illõ ibi ꝓponi i publico vel ꝑuato pistorio faciẽtes: etiã se dũtaxat dispõni se dis aplice cõmittẽdo: si se annũ xxvij. nõ attigisse sciuerit vt preferꝫ vsq; ad. xxv. annũ. Ceteros ꝟo seculares et religiosos extra suoꝝ admistratiões ordinũ ppetuo ieligibiles ac ipostulabiles esse decernim⁹: ac prorsus ihabiles ad q̃scũq; dignitates ecclias ⁊ bñficia q̃libet obtinẽda.

De Electione.

Bonifacius octauus.

Multis ꝑbat argumẽtꝫ pmotos in curia nõ debere ad ꝓpa redire sine lr̃is sue pmotiõis. Qui si sec⁹ fecerit p plat̃ nõ sũt bñdi: penasq; incurrũt hic exp̃ssas. Et ꝺ ista extrauagãti facit mẽtiõem Panor. in. c. q̃r. de elect. dicẽs q̃ null⁹ anteq; habeat lr̃as aplicas supsua pmotiõe dz admistrare: nec dz recipi ab eccl̃ia tãq; plat⁹: alꝫ recipiẽtes et receptus incurrũt penam de qua hic. Capit. j.

Jniũcte nobis de bitũ seruitutꝫ exposcit: vt q̃ ad reformãdos in clero mores ⁊ actus (put nobis ex alto pmittit) solerti⁹ intẽdim⁹: ubi pcipue reformatiõis accõmode remediũ apponam⁹/vbi maius respicim⁹ periculũ imminere[c]. Sane q̃ piculosum exist̃at: q̃ aliq̃s i officio/dignitate vel gradu fore se asserat: et pro tali etiã habeat/nisi prius ipe qõ asserit legitimis ostẽderit documẽtis: tã ex ciuilib⁹ q̃ ex canonicis instituꝫ colligit euidẽter. ¶ Asserẽti nãq; cũ mãdatꝫ pncipis se venisse credẽdũ ñ ẽ: nisi h̃ scriptꝫ ꝑbauerit[d]. Nec silr̃ credit se asserẽti legatũ. Nũq; eñ aplice sedis moris fuit absq; signatis apicib⁹ vñcũq; legationẽ suscipe[e]. Sz nec dicẽti se delegatũ sedis eiusdẽ credit vel intẽdit: nisi de mãdato aplico fide doceat[f] ocula ta. Silr̃ clerici ad alienã dyocesim sine suoꝝ ordiarioꝝ lr̃is venientes: nec i suis recipiant ordib⁹: nec ad superiores ascẽdãt[g]. Clerici q̃q; et monachi q̃ de suis ciuitatib⁹ ad alienã vbẽ pficiscũtur (nisi muniti veniãt suoꝝ lr̃is platoꝝ) nõ sunt clerici vel monachi reputãdi[h]. Si q̃s ꝓterea i cleꝝ electũ se dicat: si sacerdotẽ sese noiet: h̃ scrutãdũ est q̃ nõ sine piculo est i talib⁹ cõicatio indiscussa[i]. ¶ Q̃ aũt

a Cathedralẽ. Aliqui habent sic ad cathedralem aut q̃uis secularem non cathedralem ecclesiam: quod an bonum sit relinquo peritie legẽtum.

b Postulatos vero. Hec clausula breuior ẽ in aliquibus libris in q̃bus sic habetur. postulatos vero qui postulatiõem huiusmodi de se factam prosecuti fuerũt etiam se. ⁊c.

Jniuncte. Hec decr. habet sex dicta. Primo pmisso proemio ad dicenda/factum intentum in genere ponit. Secundo versi. asserenti/ad factũ positum per multa media arguit. Tertio ꝟsi. q̃ autem/dicta argumẽta applicãdo ad casum specialiter intẽtum descendit. Quarto versi. presenti. super dicto casu statuit et inhibitiones consequenter adijcit. Quito versi. q̃ si forsan/facientes cõtra huiusmodi statutum punit. Sexto versi. similiter/dictum statutũ ad casum alium extendit. Jo. mona.

c Jmminere. Extra vj. lib. de electio. ca. vbi periculum. Joã. mona.

d Probauerit. C. de man. prin. l. vna.

e Suscipere. xcvij. distin. nobilissimus. Joã. mona.

f Doceat. Extra de officio delega. cum in iure.

g Ascendãt. Extra de cleri. peregrinã. c. j. et. ij. ⁊. xcviij. dist. per totum.

h Reputãdi. C. de epi. et cleri. si qua per calumniã. ℌ. preterea. lxxj. dist. hortamur.

i Jndiscussa. xlij. dist. ctiõ. quiescamus. Joã. mona.

a ¶ Censeant Ut cũ ꝺr prior/vel ꝓpositꝰ talis monasterij ꝑ ꝓrẽ seu prepositũ soliti gubernari.hec cẽ adiectio fit per stilũ cãcellarie quã do scribitur priori vel prepósito alicuius monasterij:alias si simpliciter sine dicta adiectione non scriberek ꝓdictis vt iudicibus. Jo.mo.

b ¶ Attendantur.xj.q.iij.nolite. Jo.mona.

c ¶ Censeantur. ij. q.j. legum. Jo.mo.

d ¶ Promouenk. Ex puisione pape vel ex ofício supiorís. extra.vj. lib.de elec.si postꝯ.in fi.

e ¶ Confirmationis. Via iusticie. Jo.mo.

Prelatoꝝ aliqui cõsecrãt:alij bñdicũtur

f ¶ Cõsecratiõis. Ut electi in epos ꝛ superiores prelatos. Jo.mo.

g ¶ Benedictiõis. Ut abbates:priores:et prepositi predicti.

h ¶ Ad cõmissas. Statutũ premisit: nũc inhibitionẽ duo capita continentem subiunxit.

Probatio qñꝫ de necessitate p scriptura fieri debet

i ¶ Litteris. Nota probatiõem in scriptꝯ.silles casus notãt ex.li.vj. de cẽsi.romana.Ꝭ.postꝯ.

k ¶ Nõ presumãt. Sz qꝫ administratio acqsita p solã cõfirmationẽ auferk.ex de elec.transmissã.ꝛ nota. lxiij. dis. ꝯto. Sol.si est ꝓsuetũ q prio ĩstallek abbas ãteꝯ admĩstret: hocpõt fieri vt ius admĩstrãdi differak ꝓsuetudie.ex ꝺ of.arch. ad h.Ꝭ ã qdã.ꝛ.c.vt nr̃m ssc põt fieri iure ihibente:vt h. Sz nũqd qõ hic ꝺr hz locũ ĩ iferioríbꝰ papẽ ꝓfirmantibꝰ? Videk q sic.ex de re iu.ĩ causis Dic ꝛ: qꝛ cũ hec ꝓstõ sit penalis et ꝛ ius cõe: eã dẽ non extẽdã.sicut nec iura spãlia ꝛ regulã ad ꝓsequẽtiã sunt trahẽda ex.vj.lib.de regu.iur.q a iure. Jo.mo. Sz pone: ꝓsecratꝰ vl bñdictꝰ lr̃as papales hr̃e non potuit ppr̃ pape obitũ: nunqd tenebik ml'to tpe ĩ curia remanere? Credo q nõ qꝛ h papa dãnat psumptionem temerariã recedere volẽtis absqꝫ lr̃is: ppter qõ istũ ꝛ recipiẽtes eũdẽ.vt.ꝛ.sequik punit. Sed necessitatẽ non excludit.ꝛ vbi nõ est culpa/nec pena debet infligi.extra.lib.vj. de regu. iur.sine culpa. Vñ temeraria psumptio h repro

Constitutio penalis non est extẽdẽda.

Pena nõ debet infligi sine culpa.

Necessitati se supponenti non.

in illis q̃ se epos vel supiores prelatos aut etiã abbates ꝓres seu alios mõasterioꝝ rectores q̃cũqꝫ

a noie cẽseãtur[a] appellãt: sit discussio celebris ꝛ diligẽs faciẽda/luculẽter apparet:si scãdala ꝛ pericula grauia(q̃ ipoꝝ parere posset cõicatio indiscussa)diligẽtiꝰ attẽ

b dãtur[b]. Hinc nos euidẽs euocat rõ:vt cũ pmissis alijs casibꝰ q̃ minoris existũt piculi:sit ex ꝓstõnibus editis iam puisum hũc vltimum qui picula grauiora minak

c neqꝫ sine puisiõis oportune remedio reliquamꝰ. ¶ Pñti itaqꝫ ppetuo valitura ꝓstõe sancimꝰ vt epi ꝛ alij plati supiores necnõ abbates/priores et ceteri monasterioꝝ regimia exercẽtes:q̃cũqꝫ

d noie censeank[c]:q̃ apud dictã sedẽ pmouẽtur[d]:aut cõfirmationis[e]: cõsecrationis[f]:vel bñdictionis[g] mun[ꝰ] recipiũt: ad cõmissas[h] eis ecclias et monasteria absqꝫ dicte sedis lr̃is[i] hmõi eoꝝ pmotiõem/ ꝓfirmationem/cõsecrationẽ/seu bñdictionẽ cõtinẽtibꝰ accedere: vel bonoꝝ eccliasticoꝝ administrationẽ accipe non[k] presumãt: nulliqꝫ eos absqꝫ dictaꝝ litteraꝝ ostẽsiõe recipiãt[l]: aut eis pareãt vel intẽdãt. ¶ Qꝛ si[m] forsan ꝓtra presũptũ fuerit:qõ p epos/prelatos/abbates/priores ꝛ alios monasterioꝝ regimia exercẽtes ꝑdictos medio tpe actũ fuerit/irritũ habeak: nec q̃cqꝫ interim ijdẽ epi vel plati/abbates/pres vel regimia exercẽtes:de eccliaꝝ vel monasterioꝝ puẽtibꝰ pcipiãt eorũdem. ¶ Capitula[n] Xo ꝛ conuẽtus[o] eccliaꝝ ꝛ monasterioꝝ ipoꝝ et alij q̃cũqꝫ ipos absqꝫ hmõi dicte sedis lr̃is recipiẽtes vel obediẽtes eisdẽ:tãdiu sint a bñficiorũ suoꝝ pceptiõe suspẽsi[p]: donec

e ¶ Recipiant. Sed nunquid opoꝛtebit me plat̃m semp ostendere litteras? Dic hic loquik in principio vũ accedit plat[ꝰ] ad plaꝛatũ:non quãdo diu in possessione stetit.not.si.extra.vj.lib.de sen.excõ. si iudex.

f ¶ Qꝛ si. Sicut pmisit duplicẽ inhibitionẽ videlicet q̃ ad plat̃os et subditos:sic hic q̃ ad eosdẽ ꝛ inhibitionẽ venientes penam annectit. primo duplicem contra prelatos: scõo ver.capitula contra subditos.

g ¶ Capitula. Scz cathedralium vel secularium.

h ¶ Conuentus. Scz regularium. Jo.mona.

i ¶ Suspensi. Videó penã istam locũ habere in secularibꝰ q̃ habent beneficia distincta. Quid in regularibus:nũquid fame morient:cũ nõ habeant aliud bñficiũ distinctũ nisi necessaria vite? Dicunt quidã sibi imputẽt q̃ sua culpa inciderũt in hãc penã.ex de eta.et quali.ordi.ca.j. et.ff.depos.bona fides.et querant victũ manibꝰ.xcj.dist.cleric[ꝰ] victũ. Vidi in facto Sagien.ecclesie que regularis existit: cum quidam ca-

q nonicus illius ecclesie electo ibidẽ euidentem defectum scientie obiecisset et defecisset:nec potuisset pena ista puniri: que habek ex.vj.lib.de elec.statuimus.Ꝭ.si vero.et.c.si forte.papa decreuit(cum nõ posset sibi denegari victus)vt esset in ecclesia sua vltimus in choro/capꝛo/et refectorio:nũqꝫ ad dignitatem in ecclesia sua ꝓmouendus.sic dico hic

est succurrendum.

sup hoc eiusdem sedis gr̃am meruerint obtinere[q]. ¶ Silr quoqꝫ epi/prelati/abbates/pres ꝛ alij monasterioꝝ regimia exercẽtes ꝑdicti solito fidelitatis ꝛ obediẽtie iuramẽto[r] nõ pstito[r]. Illi etiã põtifices q̃s apud predictã sedẽ pallium cõtinget recipere:absqꝫ lr̃is traditiõis ipsi[ꝰ] pallij neqꝫ ab eadẽ discedãt: discedẽtes Xo (quousqꝫ hmõi iuramẽtũ pstiterint:et lr̃as obtinuerint)nihil de ipaꝝ eccliaꝝ ꝛ monasterioꝝ puẽtibꝰ pcipiãt:et quicqd interim

r r p eos(vt de alijs predicit)actum fuerit:viribus non subsistat[t].

Benedictus.xj.

¶ Si religiosus electus non petierit ipe vel ei[ꝰ] electores licẽtiã cõsentiẽdi infra tps moderãdũ p pñtia vel absentia supioris/est eoipo puat[ꝰ] iure sibi ex electiõe quesito: et possũt electores aliũ eligere. Hoc dicit.addit ad capi. q̃ sit.de elect.in.vj. Capꝛm.ij.

Si religiosus qui absqꝫ sui superioris licẽtia electioni de se facte consentire non põt: illã post electiõem sibi presentatam:vel ei[ꝰ] electores infra tẽpus p eiusdem superioris pñtia vel absentia moderandum:nequaqꝫ obtineat: dat gñale concilium[u] Lugdunense electoribus extũc

u ad electionem aliam procedẽdi liberã facultatem. ¶ Verum qꝛ frequẽter dubitatum est: an etiã sit eoipso iure (si qõ ei cõpetebat ex huiusmodi electione) priuat[ꝰ] statuimus illo eum hocipso fore

x priuatum[x]. Idem.

¶ Quattuoꝛ patriarchalib[ꝰ] ecclesijs vacãtib[ꝰ] statuik illis non posse puideri romano pontifice incõsulto: qõ si sec[ꝰ] factũ fuerit/ irritum decernitur. Capꝛm.iij.

r ¶ Juramẽto. De quo habetur extra de iure-iur.ego.M.

s ¶ Non prestito. Capꝛ.j.nequaqꝫ ab eadem discedant.

t ¶ Non subsistat. Nunquid pene in primo casu posite cõtra recipientes et obedientes prelatis habebunt hic locũ? Videk q sic ꝓpter verbum qõ precedit:scz vt de alijs. Dic ꝛa et hoc casu puniuntur prelati vt in primo. Nec verbũ de alijs refertur ad subditos sed prelatos. Nec mirum si pena hoc casu secundo non repetatur: quia plus delinquitur recipiendo contra primum q̃ secundum.nec penam non expressam extendam.de penitẽ. distinc.j.pene. Additio. Ad intellectum huius decre.et.c.nihil.de elec. adde consilium Oldradi.numero.lj.quod incipit posito sine preiudicio:vbi concludit q dominus Brochar.qui est immediate sedi apostolice subiectus distans a romana curia vltra.xxx.dietas ad magnã instantiam sui capituli:et propter ecclesie necessitatem vigentẽ nõdũ obtenta confirmatione a sede apostolica administrans/ꝛ bonoꝝ ecclesie administrationi se imiscẽs nõ incurrit dictas penas. Jo.fran.

Pene nõ sunt extendende.

Pẽa vna aliã q̃qꝫ mutatur.

Si religiosus. ¶ Hoc decisum est notatum extra.vj.li.de elec.q̃ sit. Et primo hec constitutio narrat Lugdu.concil.scõo versi.virum.super eo quod posset in eo dubitari dat statutum.

u ¶ Concilium lugdunense. Ut dicto.c.q̃ sit.

x ¶ Priuatum. Nam ex quo dictũ cõciliũ dabat electoribus liberam eligendi potestatẽ:eoipo ius adimebat electo. arg.ff.de lega.j.plane.ꝯ. responso.ff.de adimen.leg.et si transferam.ff.de his quibus vt indig. cum quidam.propter que ista constitutio videtur superflua.

Sācta. Primo premittit. Scdo ℣si. supᵖ cām impulsiuā sue pstōis subijcit. Tertio ℣. ideoq; super premissis statuit. Quarto ℣si. nos eñ. statutum hmōi p decretū et nō obstātibꝰ munit.

a ¶ Magistra. eñ vj.li.in premio.j.rñ.

b ¶ Decorauit. eñ ō priui. antiqua.

c ¶ Periculose erraretur. eñ vj.li. de electi. vbi piculū.j.rñ.

SAncta romana ecclia que disponēte dño sup oēs alias ordinarie potestatis obtinet pncipatū a deo vtpote mater vniuersoꝝ xpi fideliū et magistraª q̄ttuor pmarchales sedes instituit: inter q̄s post ipam romanā ecclam cōstātinopolitanā pmū: alexādrinā scdm: antiochenā tertiū: ꝛ hierosolymitanā q̄rtū locū voluit obtinere: ipsasq; multis progatiuis et honorib⁹ ac priuilegijs decorauitᵇ: de quaꝝ puisiōib⁹ cū eas vacare cōtigit: tāto est accurati⁹ cogitādū et attēti⁹ puidēdū/q̄to maiōris eminēt altitudine dignitatis: et piculoseᶜ errarek in puisionibus earūdē. ¶ Sup hoc igit cū fratrib⁹ nr̄is habita deliberatiōe matura: inter alia nr̄e cōsideratiōi occurrit q̄ oēs (prochdolor) pdictaꝝ sediū pmarchaliū ciuitates aut sunt destructe: aut occupate ab infidelib⁹: vel a scismaticis detinēt: ipaꝝ capitulis seu q̄uētib⁹ et canonicis dispsis vndiq; extra ciuitates ipsas: p alias regiōes seu loca a ciuitatib⁹ ipis remota. Ex quo cōtigit (sicut experiētia nup nos docuit) q̄ vacāte pstātinopolitana ecclia p mortē bone memorie Petri pmarche: solū p vnū dūtaxat ei⁹ canonicum fuit de nouo pastore electio celebrata: alijs canonicis suis agētib⁹ in remotis: dict⁹ tñ elect⁹ iuri si qō sibi ex electiōe hmōi cōpetebat: i nr̄is manib⁹ spōte ac libere resignauit. ¶ Jdeoq; de eorūdē fratrū cōsilio et aplice ptātis plenitudine statuim⁹: vt q̄diu ciuitates ipe scismaticoꝝ aut infideliū subsūt aut subērūt ditioni aut detinebūt p eos: canonici dictaꝝ pmarchaliū sediū: cū eas vel ipaꝝ aliquā seu aliq̄s vacare cōtigerit ad electionē/postulationē/seu q̄uis puisionē de preficiēdo sibi pmarcha vel pastore nullo modo pcedāt q̄usq; ad aplice sedis noticiā deducat. ¶ Nos ei a data pñtiū decernim⁹ irritū et inane: si sec⁹ p p̄dicta capitula cōuēt⁹ vel canonicos aut quēuis aliū vel alios sciēter vel ignorāter fuerit attētatū: nō obstātib⁹ q̄buscūq; ipaꝝ ecclaꝝ vel alicui⁹ eaꝝ pruetudinib⁹ vel statut⁹ iuramēto/pfirmatiōe dicte sedis/vel q̄cūq; alia firmitate vallatis: seu pstōnib⁹/pui legijs vel indulgētijs sedis eiusdē per q̄ effect⁹ presentiū ipediri posset q̄olibet vel differri: et de q̄b⁹ quoꝝūq; totis tenoribꝰ de ℣bo ad ℣bū in nr̄is lr̄is habēda eēt mētio specialis. ¶ Nulli ergo ꝛc. ¶ Data laterani. x. kal. Januarij pontificatus nostri anno. vij. Johānes. xxij.

¶ Cū bñficia apud sedē aplicā vacātia sint soli pape reseruata: oñdit q̄ et q̄ꝝ apō sedē vacare dicāt eādē. Et primo loquit de reseruationib⁹. scdo de pensionib⁹. Ca. iij.

Aiaꝝ periclis occurrere debēt prelati.

EX debito pastoralis officij nobis q̄uis immeritis supna dispositione cōmissi: piculis aiaꝝ et ecclaꝝ ac monasteriorꝝ dispēdijs q̄ ob ipoꝝ vacatiōes diutinas ipis solēt frequēti⁹ puenire: pgruis remedijs (q̄tū nobis ex alto pcedit) salubrit occurrere intēdētes: vt celeri⁹ et vtili⁹ puideat ecclesijs ac monasterijs ātedictis: et vt rec. q̄ sup ipas ecclas ac monasteria ex diuina puisiōe obtinere dinoscit pncipatū honor debit⁹ ipēdat p̄decessoꝝ nr̄oꝝ romanoꝝ pōtificū: psertim feli. re. Boni. ᵛiij. qui

d ¶ Bonifacij. c. pñti. de pbē. in. vj.

dignitates/psonatus/ecclas ꝛ alia ecclastica bñficia. et Cle. ᶜv. q̄ tam hmōi dignitates/psonatꝰ/ecclas/bñficia: q̄ cathedrales ecclas q̄slibet/ mōasteria/porat⁹/ administratiōes ꝛ officia q̄cūq; q̄ apō sedē aplicam vacarēt: puisioni aplice sub certis tenoribꝰ reseruauerūt. vestigijs inherētes. ¶ Nos ex causis rōnabilib⁹ q̄ ad id nr̄m animū induxerūt: de fratrū nr̄oꝝ psilio nōnulla detrahēdo: aliqua declarādo: et q̄dā addēdo de nouo ep̄ales ꝛ eaꝝ superiores sedes monasteria ꝛ regulares ecclas: ad q̄ hi q̄ eis p tpe p̄ficiēdi sunt etiā p electionē canonicā assumūtur: porat⁹/officia vel administratiōes eorūdem dignitates/psonat⁹/p̄bēdas aliaq; ecclastica bñficia cū cura vel sine cura: q̄cūq; noie cēseātur q̄ apō p̄dictā sedē vacāt ad pñs et ex nūc in antea (donec xpi dignatio nos dignabit vni uersalis ecclie spōse sue regimini p̄sidere) vacare cōtigerit apud eā: puisioni nr̄e de fratrū nr̄oꝝ cōcilio auctoritati aplice reseruam⁹. ¶ Hmōi aūt sedes/monasteria/ecclesias ꝛ alia prefata bñficia ecclastica per mortē vel depositionē ac p̄uationē eoꝝ q̄ ea obtinerēt: p electionū cassationē: postulationū repulsionē: renūciationē quoꝝūlibet puisionem/translationē/siue p successionē muneris cōsecrationis aut bñdictiōis dudū a dicto Cle. pre. no. pmotis impēsis: nisi de ipis dispoſuerit predecessoꝝ: et a nobis siue auctē nr̄a pmouēdis impēdēdi apud sedē ipam vel etiā vbicūq; aut q̄uis alio modo canonice vacare apud sedē intelligim⁹ p̄libatā. Ep̄ales insup vel alias dignitates/ecclas/monasteria et alia p̄dicta fratrū nr̄oꝝ sctē romane ecclie cardinaliū apud dictā sedē p eoꝝ obitū vacare cēsem⁹: siue inibi siue alibi vbicūq; ipos migrare cōtigerit de hac luce. Et hoc idē in dignitatib⁹ et bñficijs q̄buslibet (vt de alijs p̄mittit) officialiū nr̄oꝝ: videlicet vice cācellarij: eiusdē ecclie camerarij: notarioꝝ auditoris p̄tradictaꝝ/correctoꝝ/scptoꝝ lr̄aꝝ: ac penitētarioꝝ nr̄oꝝ: necnon abbreuiatoꝝ curie romane locū sibi volumus vēdicare. ¶ Rursus hui⁹ nr̄e reseruatiōis edictum ad dignitates ꝛ alia iā dicta capellanoꝝ nr̄oꝝ p̄mēsaliū et quoꝝūlibet alioꝝ rōne officij vel ex causa legitima i dicta curia morātiū/q̄ a nobis p nr̄is ꝛ eiusdē sedis negocijs p̄sequēdis de ipa curia q̄cūq; modo p̄missi vel aliqui eoꝝ trāsmissi aut legati vel nūcij fuerint: et eos vbilibet ante ipoꝝ ad p̄fatā curiā reditū (durāte legatiōe seu p̄secutiōe ipoꝝ negocioꝝ) reb⁹ eximi cōtigerit ab humanis duxim⁹ extēdēdum. Et idip̄m etiā esse volum⁹ in hmōi capellanis cōmēsalib⁹: etiā si (vt premittit) nūc transmissi fuerint vbicūq; et ipos reb⁹ eximi cōtigerit ab humanis. ¶ Ceteꝝ edictum ip̄m trahim⁹ ad sedes monasteria et alia supradicta q̄ viuēte adhuc dicto Cle. predecessore nr̄o vsq; ad ei⁹ obitū nisi de ipis p eū fuerit ordinatū: et deide vsq; ad datā presentiū apud sedē vacauerit eādē: illaq; vacare decernim⁹ apud ipam dūmodo i eis ius in re ℔ ad rē nō sit aliq̄b⁹ acq̄sitū. Decernētes extūc irritū et inane si sec⁹ in p̄dictis ꝛ singulis eoꝝ sciēter vel ignoranter per quecūq; seu quoscunq; aplica vel alia quauis auctoritate attētatū fuerit: vel cōtigerit in posterū attētari. Non obstātib⁹ pie memorie Greg. x. ac Bonifa. viij et alioꝝ romanoꝝ pōtificū predecessoꝝ nr̄oꝝ cōstitutionibus sup hoc editis: quaten⁹ edicto essent ꝛ sunt cōtrarie memorato. Ceteris in ipis pstōnib⁹ cōtētis in suo robore duraturis. ¶ Pensiones[g] insuper annuas ab ep̄is et eoꝝ supioꝝib⁹ alijsq; prelatis inferioꝝib⁹ necnon quibuscūq; capellanis/cōuētib⁹/collegijs vel singularibus psonis factas ꝛ faciēdas psonaliter aliq̄b⁹ ex eisdē cardinalib⁹ seu q̄busuis alijs ex prenotatis psonis: et pēsiones p̄terea seu assignatiōes q̄titatū quarūlibet sup certis prouincijs/dyocesib⁹/ecclesijs/monasterijs vel alijs ecclastícis locis aut ordinib⁹: etiā a quibusuis p̄decessoribꝰ nostris romanis pōtificib⁹ factas premissis psonis siue alicui earūdem vel monasteria/priorat⁹/administrationes quaslibet/bñficia regularia/vel alia q̄libet q̄cūq; noie cēseātur: nō cōsueta ab olim clericis secularib⁹ assignari: hmōi psonis vel alicui earūdē collata siue cōcessa in cōmēdā vel alio quouis titulo ab eisdem predecessoribus/seu alijs ep̄is vel superioꝝib⁹ prelatis/capitulis aut cōuētib⁹ vel collegijs sub edicto p̄dicto nolum⁹ aliquatenus cōprehēdi quominꝰ eis cedētib⁹ vel decedētib⁹: siue illa quouis alio modo dimittētib⁹: monasteria ipa/priorat⁹/administrationes/beneficia/ac loca hmōi ad ecclas ꝛ monasteria: siue alia loca religiosa vel alia ecclesiastica: eorūq; p̄latos siue psonas ad quas antea eoꝝ dispositio ptinebat: seu quib⁹ immediate subesse noscūtur/libere reuertātur: nisi eis quid canonicum obstiterit vel de ipsis aliter duxerimus disponendum.

Beneficia multi modis vacare possunt.

Cardinales dicunt fres pape.

Jus in re vtilius est q̄ ius ad rem.

g ¶ Pensiones. tolle. ℣. sub edicto p̄dicto nolum⁹ aliquatenꝰ cōprehendi ꝛc.

Ecclesie vlis regimini pape p̄sidet.

De Auctoritate et vsu pallij.

Iohannes. xxij.

Pallij traditio per obiectum criminis vel defectus retardari non debet: nisi obijciens premisso iuramento de obiectis promptam fidem faciat. Et quid sit promptam fidem facere declarat. Capitulum vnicum.

Malicijs hoim̃ obuiandum.

Malicijs hoim̃ q̃ sepe circa impediẽdã pallij dationẽ ꝓmittunt: volẽtes salubr̃ obuiare: hac i ꝑpetuũ valitura ꝓstõne sancimus: vt deiceps ꝓ obiectũ cuiusuis crimi nis seu defect⁹ traditio pallij faciẽda his q̃ ad metropolitanam ecclĩam seu aliam re gimen assumũt: nõ impediat in aliquo nec retardet: nisi obijciẽtes firmẽt corporali prestito iuramẽto se id maliciose nõ agere: ſz obiecta ꝟa esse se credere: ac de obiect̃ offerãt facere prõptã fidẽ: et nihilomin⁹ ad penã taliõis seu extraordinariã se obligẽt arbitrio ꝓsidẽtis. Prõptã ꝟo fidẽ intelligim⁹ in ħ casu: si infra bimestris tpis spa ciũ numerãdũ a die collatiõis i antea ꝓbauerit legitime qõ opponunt. Qõ si non fecerint (eor obiectib⁹ nequaq̃ obstãtib⁹) ad ipsi⁹ traditionem pallij ꝓcedat. Per tradi tionem aũt hmõi: vie accusationis: denũciatiõis: vel in quisitionis: nullum volum⁹ preiudicium generari.

Fidẽ prõptã facere quid sit.

De Officio custodis.

Iohannes. xxij.

In religiosor mẽdicãtiũ cõuẽtib⁹ plures cãpane esse non pñt sine speciali pape licẽtia: plures aũt cãpanulas in refectorijs/capĩs ⁊ alibi licite pñt ipi religiosi mẽdi cãtes habere. h. d. Et est extrauagãs notabilis: et qz pul sare cãpanas est custodis officium: vt patet eo. titu. c. j. in anti. ideo hic nõ ab re collocata est. Capitulum vnicum.

Olia cũctos ortodoxe fidei ꝓfessores ⁊ vi ros presertim ecclĩasticos sic hortamur adinuicem ⁊ quo ad alios etiã cõuersari q̃ ex ipor gestis nulli⁹ offendat iusticia: nec cuiq̃ scandali materia preparet. Ad uertẽtes q̃ eo q̃ nõnulli mẽdicãtiũ ordi num ꝓfessores i nõnullis suis cõuẽtib⁹ plures cãpanas obtinẽt. et i postea satagũt obtiere: cathedrales ac eccl̃ie alie sue q̃rũtur ꝑ ꝓ ea iusticie detrahi. Et exide ciuitati bus locor interdũ afferri diuinis officijs ipedimẽtũ: vi deturq̃ inter ipos litigijs ⁊ scãdalis via aperiri. ¶ Nos ꝓmissis obuiare cupiẽtes piculis: pacẽq̃ desiderãtes in ter ipos (sine qua bene pacis auctor non colit) obseruari. De fratrũ nror ꝓsilio hoc edicto ꝑpetuo ordinam⁹: q̃ re ligiosi dictor ordinũ mẽdicãtiũ i nullo ꝙuẽtu suo seu lo co plures cãpanas habeãt sine sedis aplĩce licẽtia specia li: ſz vna tãtũmodo ꝓ loco q̃libet sint cõtẽti. ¶ Qr si forſan cõitas seu vniuersitas aliqua eccl̃iastica vel mũdana seu ijdem religiosi ꝓ illis i aliquo ipsor locor cãpanã[a] aliã habuerit vel nũc habẽt: nõ illã ſz aliã solã eor ſpãli ter vsib⁹ deputatã pulsare valeãt horis diurnis ⁊ noctur nis missis ⁊ alijs ꝓsuet̃. ¶ Ceter religiosis eisdẽ ꝓmitti mus q̃ vbi hacten⁹ plures cãpanas sine lite et ꝯdictiõe qualibet in vsus dõtaxat ꝓprios habuerint ⁊ nũc habẽt illis etiã deinceps libere vti possint. Alijs q̃buscũq̃ per eos habit̃ infra triũ mẽsiũ spaciũ de suis locis seu cam panilib⁹ deponẽdis/et nullaten⁹ iter reponẽdis. Terũ cãpanulas q̃ in refectorijs/sacristijs/capitulis ⁊ alijs for san officinis religiosor ipor cõsueuerũt haberi: sub ista nostra ordinatione nolumus cõprehendi. Nulli ergor cõ. Datum. ij. Nouẽbris: pontificatus nostri anno. viij.

Pacis auctor sine pace nõ bñ colitur.

a Campanã. Nota cãpane vsũ ad mlta valere vt patet in his versib⁹ in quib⁹ de seipa loqui cãpana in ducitur. Laudo deum verũ: plebem vo co: congrego clerũ. Defũctos ploro: pestem fugo: festa decoro.

De Officio delegati.

Iohannes. xxij. episcopus seruus seruorum dei ad per petuam rei memoriam.

Sedes aplĩca. Hec põt intitulari sub tit. de rescrip. vel of fi. dele. vel sub tit. de ꝓcess. pbẽ. et ec. nõ va. vel de parrochijs. Et diuidit in q̃tuor ptes. In ꝑma ꝑfatio ꝓmittit. In scõa factũ inserit. In tertia ꝓstõ edit. In quarta ad ipm addit. Scõa: sane. Tertia: nos amouere. Quarta: idẽ ⁊c. Hmõi ꝓstõnis du plex est ratio. Prima vt alteri ꝑ alter iniqua ꝓdi tio nõ afferat: nec ꝙs cũ alteri⁹ locupletet iactura: et vt res transeat cũ onere suo. et sic hec sum pta est ex rõne illor iu riũ. ſ. de penis. suã. de re scrip. eã te. et ca. si eo tpe. lib. vj. de prebẽ. dilect⁹.

Hec exuagãs habet inter. xx. io hãnis xxij. sub titu. de ꝓcess. pben. cũ glo. dñi Gesselini.

a ¶ Sedes. Simile. ſ. de rescrip. sedes.

b ¶ Veritatem. Hec for tior res de mũdo est fm Esdram q̃ valet ⁊ inua lescit in eternum ⁊ viuit et obtinet in scla scl'or. viij. di. ꝓsuetudo. ⁊ meri to cũ ꝟitas sit de⁹. e. di. si ꝓsuetudinẽ. hãc cãm ne sciũt aliq̃ ꝓlati nr̃i tpis q̃ volentes plus placere hoib⁹ q̃ deo infinita sine cõpleméto ꝓmittũt. vñ hãc ignorãt: ⁊ ideo inter rogãt cũ pylato / q̃d est ꝟitas: Joã. xxiij. c. in fi.

Veritate fortis est nihil.

c ¶ Lucẽ amãs. Bñ agẽ tes hãc diligũt: sed ꝙñ ei⁹ puersi. ſ. de offi. dele. ꝓsuluit. de here. cũ ex ñũ cto. C. de epi. ⁊ cle. quẽti culã. ō pe. di. j. itẽ vt ꝙps.

Lucẽ odit qui male agit.

a b c d e f g h i k l m n

d ¶ Modose. Jd est intricate. ſ. de verb. sig. cum olim.

e ¶ Ambiguitatis. De triplici ambiguitate: scz iuris ⁊ facti ⁊ persone. dic vt. xxxiij. dist. habuisse. in glo.

f ¶ Jnuolucrum. Jd est inuolutionem.

g ¶ Illãq̃. Versiculus.

b ¶ Jntẽdit. Bñ dicit intẽdit: qr ex intẽtionẽ suã freq̃nter facit papa. vt. ſ. vt ec. bñfi. vt nr̃m. tñ non tenet qõ cõtra intẽtionẽ ei⁹ fit: dum tñ de hoc cõstet. vt. ſ. de rescrip. super litteris. in fi. et. c. cum dilecta.

i ¶ De illis. Scz ordinationibus.

k ¶ Detrimẽtum. Non dz em̃ aliq̃s cum alteri⁹ iactura ditari. ſ. de pe. suã. nec ridere de fletib⁹ alior. ſ. de ꝓui. petistis. ħ est ꝙ ꝑsonis ⁊ eccle sijs quar bona occupata sunt i toto vel i parte ꝑ istis nouis eccl̃esijs seu collegijs de nouo ꝑ istũ papã creat̃ vt fiat eis aliqua recõpẽsatio ne ab ipis sic mis̃ ex toto exceptũ sit ꝓmiũ gaudior ℈ legẽ. C. li. xij. in fine ipsi⁹ libri: q̃ recõpẽsatio dz fieri vt fit. ſ. de ma. et obe. cũ inferior. Quid g̃ faciẽt archidyaconi eccl̃ie Tholozane qui oẽs ꝓcurationes et fere oia iura archidyaconatuũ suor habẽt hodie i alijs ciuitatib⁹ et dyocesib⁹ ab ea diuisis: nũq̃d ipi vel potiꝰ archidyaconi q̃ de nouo creati sunt in illis nouis ciuitatib⁹ iura archidyaconalia in illis dyo cesib⁹ exercebũt? Jtem q̃d faciet abbas Cluniacen̄. de ꝓratu sancti flor.: q̃ epat⁹ fact⁹ est nulla emẽda facta monachis: vel de silib⁹? Jtem q̃d faciẽt plures clerici q̃ asserũt se ex hoc suis beneficijs alꝭ adeptis canonice ꝓuatos? Jtem q̃d erit de epo Pictauen̄si et Albienen̄si: seu silĩ bus q̃ multa de mẽsa tam de emolimẽto sigillor q̃ de alijs amiserũt: nũq̃d istis ⁊ silib⁹ ad detrimẽtũ poterit reputari? Non videt: cũ toti⁹ eccl̃ie vniuersalis q̃ est vnica ⁊ bonor eiusdẽ plenaria dispositio pape esse noscat. vt. ſ. de pbẽ. licet. li. vj. de excess. pla. si q̃s. ccil. vienen̄. ſ. vex. et ideo ipe nedũ potuit: imo debuit nedũ imminẽte multiplicatione ppli. de quo. j. ſ. pri. augmẽtare oparios: et sedes ipis cõgruas collo care: ac de stipẽdijs sufficiẽtib⁹ ministrare. ℈ gu. xxj. dist. in nouo. ſ. de offi. ordi. qñ. etiã cũ detrimẽto alior: vt sic minor vtilitas cedat maio ri: et ꝓuata cõi. ſ. de postu. pla. bone. j. vij. q. j. fiẽt. ſ. de ma. et obe. cũ in ferior. Nũq̃d g̃ archidyacon⁹ eccl̃ie Tholozane erit ocul⁹ epi Lõba rien. et i ordinatiõib⁹ clericor: et i alijs in q̃b⁹ tenet archidyacon⁹ assi stere suo epo. vt. ſ. de offi. archi. ad hec. et de scrutinio. c. j. ipe aderit si bi. quia facti ⁊ de facto est ei/supsedeo quo ad presens.

l ¶ Sane. Secunda pars.

m ¶ Augmẽtum. Hec est causa prima. ad hec em̃ tenẽtur principaliter nedum eccl̃iastice ꝑsone ⁊ bona ipax: imo etiã quilibet xpian⁹. vt. xxj. dist. ℈ j. de ꝓsti. ex pte. de cele. mis. graui. cõcil. vienen̄. Et hec causa ex cusat coitum cõiugalem a quolibet peccato etiã veniali: si intẽtiõe scz habẽde plis q̃ diuino cultui applicet in baptismo fiat ꝙctio: vt legit et no. xxxiij. q. iiij. vir cum propria. licet Hugo. ibi contra.

n ¶ Et ad salutem. Ecce secundum. huic em̃ saluti per q̃s necessarium pabulum dei. vt. ſ. de offi. ordi. inter cetera. et ipo multiplicato debue runt predicatores ⁊ ministri plures poni. vt. xxj. dist. in nouo. in fine.

a ¶ Multiplicarat. Ista multiplicatio est sufficiens causa erigendi nouos episcopatus: dum tamen solennibus et frequentioribus locis fiant ne vilescat episcopalis dignitas. vt. xvj. q. j. precipim⁹. s. de priuile. ca. j. lxxx. distinc. episcopi.

b ¶ Singulorum vultus. Debet enĩ bonus pastor cognoscere vultũ cuiuslibet pecorum sui. vt legit Eccle. xxxij. vnde hoc sumptum fuit. Hec enĩ est vna ratio quã allegãt curati ꝯtra p̃dicatores et minores: ꝙ etiã semel ad minus in anno q̃libet parrochian⁹ habeat suo rectori ꝓprio cõfiteri oĩa peccata sua: licet etiã sit eis confessus. Scd̃a est necessitas illi⁹ canonis oĩs. s. de pe. et re. q̃ non est sublata ꝓpt voluntariã ꝯstitutionẽ illi⁹ ꝯstitutiõis sup cathedrã. vbi plene de h̃ dixi. Sed ad h̃ põt rñderi ꝙ licet papa ordĩauerit in dicto cõsilio oĩs/semel ĩ anno cõfitendũ esse proprio sacerdoti: non tamẽ alligauit potestatẽ suorũ successorum quin possint subrogare vel adiungere socios et dare coadiutores ipsis sacerdotibus in illo casu q̃ simili potestate vterẽtur in huiusmodi cũ illis. qd̃ et fecerũt. s. fratres in alio concilio scz Uieñ. et sic cũ ambo cõcilia sint eiusdem auctoritatis: merito p posterius p̃mo derogatum est: licet de ipso non faciat mẽtionem. et sic necessitas que inerat cõfitẽdi vni scz ꝓprio sacerdoti. vt in. c. omnis dilatata est et ampliata ad plures. vt in. ca. super. hoc dico per iura. s. de constitu. licet. lib. vj. de offi. dele. super questionũ in prin. l. di. domino sancto. s. de elec. innotuit. de preben. dudum. lib. vj. Et sic cũ habeãt plures odio super hoc quo ad confessionem suos curatos: merito illis plus expedit ostẽdere fratribus q̃ sacerdotibus vultum suum: qui licet eadem potestate fungantur cum alijs: tamen scientia et discretione alijs preferuntur. sicut sunt fratres in quibus vt plurimum plusq̃ in rectoribus scientie clauis viget: et sic plus proficient q̃ alij in vultus inspectione. argu. xx. dist. per totum. s. de eta. ꝛ quali. cum sit ars. de renun. nisi. §. pro defectu. Sed nunquid illi qui confessi sunt proprio episcopo vel archipresbytero: vel illi de quo per penitentiarios pape dictum est in litteris suis ꝙ possit ad triennium sibi eligere confessorẽ ydoneũ/necessario teneãntur semel in anno confiteri proprio sacerdoti? Uidet̃ ꝙ sic per supradictam rationem per rectores contra frates superius allegatam. Contrariũ tamen fit quotidie. i. nõ curãt cõfiteri suis sacerdotib⁹ ex q̃ alteri de istis sunt semel cõfessi.

Confessio facta religioso nõ ẽ de necessitate iterũ faciẽda ꝓprio curato.

Curati vt plurimum nõ sunt ita litterati vt religiosi.

populi quem in nõnullis ciuitatibus ꝛ dyocesibus sic multipli-
[a] carat[a] altissimus ꝙ in earum sin-
[b] gulis singulorum[b] vult⁹ nequibat
vt deceret vnic⁹ pastor inspicere:
[c] aut alias partes[c] boni pastoris
implere: salubriter intẽdẽtes in
ipsis dyocesib⁹ quarũ nõnullas
[d] in duas/et aliquas ĩ plures[d] dyo-
[e] ceses[e] duxim⁹ diuidẽdas/certas
[f] earum ciuitates ac eccl'as erexim⁹[f]
cathedrales: quarum singulis
[g] ꝓprias distinctas et limitatas[g]
[h] iussimus assignari. ¶ Uerum[h]
qm̃ plures ante ordinationem
seu diuisiõem nostrã hm̃oi tam
a nobis q̃ a predecessorib⁹ nr̃is
romanis põtificib⁹ aplicas ob-
tinuerũt lr̃as sup bñficijs eccl'ia-
[i] sticis in ip̃is tũc[i] integris dyoce-
sib⁹ vacaturis: quarũ nõnulle re-
[k] stãt adhuc executioni mãdãde[k].
[l] ¶ Nos amouere[l] volẽtes cuius-
[m] uis dubitationis scrupulũ[m] qui
circa executiõem grãrum super
hm̃oi beneficijs cõcessarum pos-
[n] set[n] forsan incidere: considerãtes
[o] attentius ꝙ per ordinationem[o]
seu diuisiõem nostrã predictam
[p] ius ad rem[p] expectãtibus dicta

c ¶ Alias partes. Id est alia diuersa onera que incumbunt bono pastori circa sui gregis vigilias exercẽdas. s. de of. or. inter cetera. de cẽ. cum apostolus. et sequentibus ca. xvj q. j. predicatorum.

d ¶ Plures. Et sic plus cõtinet vltra duo: nec duorũ numero est cõtẽtum. simile. ff. de opti. lega. l. j. quod est cõtra iura. s. de regu. iur. pluralis. et de preben. is cui. in fi. lib. vj. quãdoq̃ tamẽ ad vnũ restrĩgitur. vt. s. de priuile. vt priuilegia. in fi. Dic hoc debere intelligi sm̃ p̃cedentia et subsequentia iuxta materiam in qua ponũtur: cũ sm̃ illã exquirantur sermones. xlv. disti. disciplina. s. de cle. ex. mi. latores. vnde frequenter talia amplianẗ et restringuntur ꝓpter fraudes et odia: et propter absurditates que inde sequerentur. vt in. d. l. et. c. vt priuilegia. de hoc etiam dicitur in extrauagan. execrabilis.

e ¶ Dyoceses. Id est territorium. ij. q. v. §. ad hoc. debet enim q̃libet dyocesis habere suos limites certos et proprios: et tales ex quo indubitata fide certi sunt constituti/prescribi non possunt: nec ea que ipsis adherent ne confundantur ip̃i limites. vt. s. de parrochijs. sup eo. xvj. q. iiij. quicũq̃. cum multis ibi positis.

Dyocesis fines non p̃scribunẗ.

f ¶ Ereximus. Sic no. ꝙ papa de vna dyocesi põt facere diuisas et diuersas: sic imperator diuidit prouincias. ff. de offi. acces. si eadem. tñ propter diuisionem imperatoris non erunt plures metropoles apud ecclesiam: cum non debeat commutari ad mobilitatem necessitatum mundanorum. x. di. lege. Sed quid erit si intersit imperatoris vel alterius principis seu persone secularis (puta quia sunt patroni seu defensores) non mutari statũ taliũ ecclesiarũ seu ciuitatũ vel dyocesum: nũquid poterunt se opponere cum effectu? Et videtur ꝙ sic: quia nihil cum scandalo vel damno alicuius est faciendum seu attentãdum. s. de prescrip. nihil. et. s. e. c. in prin. vnde dictũ est nisi ipse ex hoc ius patronatus ꝛ alia commoda sine culpa amittat: cum iura imperialia etiam in bonis ecclesiasticorum semper remanserũt salua. xj. q. j. si tributum. cum se. In ꝯriũ videt̃ ꝙ ꝓpter maius bonũ q̃s iure suo priuat̃: et etiã sine culpa punitur. xxij. dist. de constantinopolitana. s. de elec. sacrosancta. de postula. p̃la. bone. j. in ipsa eteni fundatione hoc eueniri posse prospicere debuerunt/et sibi cauere. arg. ff. loca. si quis domũ. §. j. xxiij. distinc. in nomine domini. quod credo verius: ita tamen ꝙ fiat cũ omni minori preiudicio eorum quo poterit.

g ¶ Limitatas. Dyoceses. i. limitata territoria. nã limes dicitur finis. Unde versus. Limes erat positus ꝛc. s. de ver. sig. forus.

h ¶ Uerum. versiculus.

i ¶ Tunc. Id est tempore date earum: et sic tempus date respicitur in talibus. vt. s. de rescrip. eam te. et. c. si eo tempore. lib. vj.

k ¶ Mand ande. Q. d. de his lr̃is que iam mãdate sunt executioni qualitercũq̃ ex quo ius acquisitum est in re nõ intromittim⁹ nos: cũ presens ꝯstitutio futura dũtaxat respiciat. vt. s. de constitu. quoniam. Uel dic ꝙ ĩmo respicit preterita. vt patet. j. sup verbo declaramus.

l ¶ Nos amouere. Tertia pars.

m ¶ Scrupulum. i. molestiã sollicitudinẽ: vel anxietatẽ animi. Et dr̃ a scrupto q̃ est lapis modicus: qui sicut frequẽter ledit pedẽ: sic scrupulus animũ nescientẽ soluere difficiles q̃stiones sm̃ Hugo. Et sic nota ꝙ ignorantia ex qua quis redditur dubius affligit hominem et molestat. ar. xx. distinc. si decreta. xvj. q. j. §. j.

Ignorantia affligit.

n ¶ Posset. Et sic expedit in talib⁹ ante tẽp⁹ occurrere ꝛ preuidere ea que euenire p̃nt. C. in qb⁹ cau. l. vl. in fi. ff. loca. si q̃s domũ. §. j. et hec est prouisio sibi aduersus futurũ p̃iculũ p̃cauere. vt. s. de procur. c. j. in fi.

o ¶ Ordinationem. Hoc verbũ ordinare et iste actus q̃ ordinatio dicitur est multũ generalis cõprehendens queuis modũ quo q̃s habet de re propria disponere iure suo. Et ideo si aliquis impetrauerit beneficium spectans ad ordinationẽ alicuius poterit petere bñficium spectans ad collationem: presentationẽ: seu q̃uis aliam dispositionẽ talis vt probatur. s. de offi. dele. super eo. et de iure patro. eã te. in fi. facit. s. de offi. ordi. ordinarij. Sed nunquid fieret preiudicium ep̃o qui habet institutionem si tali ꝓuideret̃ de beneficio spectãte ad solam presentationem illius cõtra quẽ impetratum est? Et videt̃ ꝙ sic. nã cũ magis habeat in concessione episcopus q̃ in presentatione patronus. vt. s. de offi. lega. dilectus. nõ videt̃ ꝙ papa velit preiudicare ep̃o: nisi expresse hoc innuat. quod faceret si diceret ad presentationem talis: quia tunc satis exprimeret papa ꝙ penes alium erat institutio: cui q̃tum ad hoc derogare intẽdebat: sed per hoc verbũ ordinationẽ: nec videtur velle derogare: nisi illi duntaxat contra quem scribit. et hec est ratio illius textus. s. de pre. cum in illis. §. cum autẽ. li. vj. Dic contrarium cum in nullo q̃tum ad hoc preiudicetur instituenti qui ad motum suũ nunq̃ disponit de tali beneficio. et si in aliquo p̃iudicetur: in modico tñ. ar. s. de rescript. auditor. sz patrono dũtaxat. patronus vero motu suo mouetur ad presentandum quẽ voluerit al's ydoneũ. vnde soli illi quorum principaliter interest audirentur ꝯtradicẽtes talibus impetrantibus et nõ alij. ar. s. de elec. cum inter. R. de testi. veniens. de excep. cum ecclesiastice. de preben. ꝓ illorum. cũ similibus. Non ob. d. c. dilectus. qr non dicit de institutione que semiplenum ius denotat: sed de concessione que plenum ius dicit. vnde non est dubiũ quin plenior sit potestas cõcedendi insolidũ beneficia vacãtia q̃ solũ in eis p̃sentãdi. Uel si vellemus ibi concessionem recipere pro institutione: diceremus plus habet. i. plus iuris cõfert episcopus in institutione illi qui recepit beneficium: quia ius administrandi/q̃ patron⁹ in presentatione ex qua parum acq̃ritur presentato: maxime si p̃sentãs sit laycus cui variare licet. vt. s. de iure pa. pastoralis. sed ex hoc non sequitur quin libentius quẽ vult presentet patronus q̃ instituat episcopus.

p ¶ Ius ad rem. Et sic non in re: et sic est indebitũ iri: quare talis/non beneficiatus potest dici. vt. s. de conces. preben. ca. qm̃ ex constitutione. lib. vj. Simile est de filio q̃ est viuente patre dñs rei paterne spe et non re: et vxor in bonis dotalibus cõstante matrimonio. Ex quo sequitur ꝙ tali est ius ad rem qd̃ aliqui vocant decretum: qr sub decreto pape appositum vt cõmuniter fit in gratia/ibi decernentes. ꝛ. c. cõseruat̃ vt s. de conces. prebẽ. qr cũctis. lib. vj. nec põt cõmutari cũ alio: nec priora beneficia sibi incõpatibilia facit vacare: nec super ipso quasi pro certo titulo poterit ordines recipere. s. de rescrip. in nostra. ꝛ in extrauagan. domini Io. execrabilis. §. per hoc. quid si canonicus per papam effectus fuerit in aliqua cathedrali ecclesia sub expectatione prebende: nunquid poterit in delegatum iudicem impetrari: et eandem exercere iurisdictiõem? Uidetur ꝙ non: cum non habeat ius in re: sed ad rem. vt. s. de cõces. preben. quoniam ex cõstitutione. lib. vj. Contrariũ credo cum omnia que ad iura canonicatus pertinent sibi debeantur: licet nõdum sit inibi prebẽdatus: nisi consuetudo refraget̃ per iura. s. de elec. in genesi. de renũ. c. ij. Nec decre. statutum. s. de rescrip. dicit prebendatum sed canonicũ tantũ. Quid si ego sic expectãs cũ vacaret in altera dyocesi quedam ecclesia: feci mihi prouideri de ea: deinde mota lite super ipsa contra me in limine possessionis adipiscende acceptem scd̃am

Filius viuente p̃re est dñs.

Canonic⁹ creat⁹ per papã in ecclesia cathedrali: an possit in iudicẽ delegari.

in alia dyocesi super qua modo eodē:lite mota/faciam mihi in tertia dyocesi de tertia ꝓuideri:⁊ sic facio de pluribus:nūqd possum? Uidi de quodā qui decē prebendas in eccl'ia beate marie pictauis fecit sibi isto modo ꝓuideri:vbi est statutū ꝙ fruct9 p̄bēde litigiose nunq̄ assignant alicui:sed p capitulū obtinēti sententialē victoriā reseruāt: qđ statutū ... initit eq̄tati ... c.s̄.de seq̄stra.ad cōpescēdas.in fi.concil. Uieneñ.nunq̄d ergo talis multiplicatio ⁊ narratio pōt tolerari de iure? Uidet ꝙ non p ea q̄ no. Jnno.s̄.de rescrip.i nr̄a.vbi dicit ꝙ si pēdente q̄stiōe sup eccl'ia curata ... possessionē nō habet accipiat possessionē scđe/similē curā hn̄t; hoc ip̄o videt renūciare liti mote sup eccl'ia prima.⁊ est ratio:q2 aut recipiēdo scđam ītēdebat renunciare:⁊ tūc habet ꝓpositū:aut nō intēdebat renunciare:sed intēdebat si obtineret in cā prime dimittere scđam et accipere p̄mā.⁊ sic videt ip̄am scđam recipe ad tēp9 sub ꝯditione:qđ totū reprobat in bn̄ficijs eccl'iasticis q̄ debēt eē ppetua.nec cadit ī ip̄is ꝯditio:q2 ī ea vocatione ⁊c.lxx.dis.c.ij.s̄.de elec.in electionib9 lib.vj.j.q.ij.q̄ pio.q̄ ꝓcedūt vt credo vbi scđam cū protestatiōe recipit:vel al's cōstat de intentione eius p quā nō intēdit renūciare prime vel liti ei9: al's simpl'r admittēdo possessiōem scđe nō litigiose: p̄me eo ip̄o renūciat.vt.s̄.de prebē.de multa.in casu vero nostro quē posui.s̄.credo contrarium scil3 ꝙ semp possim mihi facere ꝓuideri de oīb9 quotquot vacabūt cū ꝓtestatione si non habeā ius in iā receptis:⁊ in illis q̄ nūc recipio ius mihi cōpetat et non al's:q2 tales cōditiones q̄ de iure insunt nō faciūt rem conditionalē q̄uis exprimant.vt.s̄.de elec.significasti.cū ibi not.xvij.q.ij.eleutherius.recipiendo tn̄ corporalē et pacificā possessionem vni9:omnib9 alijs ⁊ litibus sup eis motis renūcio.et sic intelligit Jnno.s̄.sed ante pacificam possessionē secus.vt.s̄.de elec.cōmissa.lib.vj.et in hoc satis cōcordāt ea que no.Hosti.in.d.c.in nr̄a. Sed quid si impetrans q̄ fecit sibi de eccl'ia certa ꝓuideri: inuenerit q̄stionem sup illa ecclesia inter duos motā vel inter ordinariū et aliū impetrātē/et sic litigiosam:qđ tamen ignorabat tpe sue ꝓuisionis: nūq̄d hoc declarato p suū executorem poterit illa dimissa de alia sibi facere prouideri hoc solo q2 litigiose cepit per ca.s̄.vt lit.pen.si hi ꝯtra.lib.vj. Jtē nūq̄d valebit declaratio primi executoris nō vocatis ordinarijs aliarū ecclesiarū: vel ceteris impetrātib9 quos hoc tangere videt? Hoc vidi de facto. Et videtur ꝙ executor possit errorē suum corrigere vbi errauit in facto ₰m Jnno.et Hosti.et etiam vbi in iure ₰m Hosti.prout not.per eos.s̄.de renun.c.j.de offi.dele.in lr̄is.de rescrip.cum in multis.in fi.lib.vj. Et ꝙ propter litem non possit dimitti videtur quia non agebat de dn̄io ecclesie:cum non sit apud aliquem.insti.de rerū diui.§.sacre. qđ requiritur.s.ꝙ litigetur de dn̄io ad hoc ꝙ res litigiosa dicat. C.de liti.aut.litigiosa. Dic contra per.c.si hi contra. Nec obstat dictus.§.sacre.q2 intelligit nulli9 sc3 psone secularis:sed eccl'iastice bene.sic no. Jnno.s̄.de eo qui mit.in pos.c.j.videtur ꝙ si in illa de qua est sibi ꝓuisum ipetrās habebat ius:licet nō possit habere possessionē facti:vlterius non poterit sibi de alia prouideri:al'as sequeret ꝙ ex vna gratia posset duo vel plura beneficia consequi.de quo per Jnno.s̄.de offi.dele.in lr̄is. Sed quid si litigiū erat tantum super possessione? Jdem crederem.per.c.si hi contra.quod indistincte loquitur:maxime cum de matrimonio carnali vel spirituali non possit ita simpliciter agi possessorio: quin aliq̄d de proprietate habeat immisceri.vt legitur et not.s̄.de restitu.spolia.ex transmissa. De declaratione executoris dicetur.j.

Conditio que d' iure inest nō facit rem cōditionalē.

Eccl'ie dominium apud psonas eccl'iasticas tantum est.

beneficia ante[a] cōpetens ex rōne immutari[b] non debet quin adeo efficax in diuisis dyocesib9 maneat sicut in ipsis quōdam integris[c]:auctoritate p̄sentiū declaram9 ꝙ oēs ⁊ singule gr̄e sup bn̄ficijs vacaturis ante diuisiōem hmōi i ip̄is quōdā integris dyocesib9 a nobis vel p̄dictis predecessorib9 nr̄is personis q̄buscūq cōcesse tam in ip̄is nūc diuisis q̄ in alijs dyocesib9 decisis ab illis eisdē mō et forma possint suo ordine[d] p executores[e] demādatos

a ¶Ante. Jd est a tpe date.vt.s̄.de rescrip.eam te.et.ca.si eo tpe.li.vj.

b ¶Jmmutari. Et sic nō debent dānis cōmēdari preterita.s̄.de cōsti.cognoscētes. Unde est hic arg.ꝙ p cōstitutionē principis q̄tūcūq publice vel solēniter editam: etiā licet oēs de mundo non obstantias contineat:non tolluntur specialia priuilegia/statuta/vel consuetudines: que non obstantie tantum tendunt ad tollendam subreptionem non ad talia iura specialia perimenda quod est verū nisi noīatim specialiter et expresse talia per ipsam tollantur.s̄.de rescrip.cū ordinē.s̄.de do.⁊ contu.ex litteris.de consti.licet de rescrip.si ꝓpter.de elec.quia sepe.lib.vj. De hoc dixi plene.de sepul.super cathedram.in fi.

Constitutio principis continēs oīnes nō obstantias d' mūdo an tollat priuilegia statuta vel consuetudīes

c ¶Jntegris. Nota ius dominorum nō debere diminui propter diuisiones quas emphiteote inter se faciūt vel vasalli.de q̄ dicet.j.in fi.

d ¶Suo ordine. Jd est qui prius impetrauerit:prius obtineat.s̄.de rescrip.capitulum.et.c.tibi qui gratiam.de conces.preben.auctoritate.lib.vj.quod est verum nisi propter defectum vel crimen primi impetrātis seu negligentiam vel auctoritatis posterioritatem vel anticipationem temporis ordo debitus subuertatur.vt.s̄.de prebē.si clericus.in fi.et ca.hi qui.de rescrip.duobus.lib.vj.

e ¶Executores. Executor est is qui gratiam a principe factam vel iussam fieri ad effectum deducit. Et dicitur de exequor quasi excessiue.i.viriliter exequi. Tertio si queras quot sint genera? duo.nam quidam dantur ad prouidendū.quidam ad cōpellendū.vt legit et no.s̄.de rescrip.abbatem.et de ꝯces.prebē.si capitulo.⁊.c.si soli.lib.vj.⁊ talis dicitur habere litteras auctoritatis.q̄nq dicitur quis habere litteras facultatis:vt quando dat potestas ordinario ꝙ aliquē possit recipere vt.s̄.de rescrip.cū aliquib9.et.d.c.si soli. Quarto quē ordinem habeat iste executor seruare? Dic ꝙ (dū tamen nō excedat fines mandati:nec nimis festinet)sine aliqua alia cause cognitōe etiā summarie pōt ī executione ꝓuisionis vel cōpulsionis ꝓcedere: cū sit verus executor et ideo quotidie tales executores suos processus faciūt in absentia partium:et eis non vocatis vbicunq et q̄modocūq eis placet.vt.s̄.de re iu.de cetero.⁊.c.qđ ad ꝯsultationē.i fi.tn̄ si aliq̄ ꝓponūt nō ad recusandū psonā ei9 cū h̄ fieri non possit.vt.s̄.de appel.nouit.sed ad ꝓbādū rescriptū surrepticiū vel falsum: bn̄ potest admittere et cognoscere si voluerit.vt.s̄.de of.dele.pastoralis.§.quia vero.vel suo superiori intimare.vt in.d.c.de cetero.poterit tn̄ ꝓcedere executor ad ꝓuidendū et ꝓuidere si voluerit nō obstāte cōtradictione alicui9 appellatione seu proposita exceptione:q2 ex hoc ꝙ non admittit exceptionē ꝓbabilē nō poterit appellari:nisi al's cōstaret de veritate: licet aliud sit in iudice.s̄.de ap.interposita.in prin.ar.s̄.de ap.nouit. Qđ sic probo.pari vel maiori ptāte cōfert papa p se vel aliū bn̄ficia vacantia totius mundi q̄ ordinarius illa sue dyocesis.vt.s̄.de preben.licet.⁊.c.hi qui.lib.vj.sed ordinarius propter aliquā contradictionem seu appellationem non omittet conferre bn̄ficiū si qđ vacat:cū sine cause cognitione non debeat spoliari sua quasi possessione in qua est cōferendi sua beneficia.vt.s̄.de elec.cū inter canonicos.de sup.neg.prela.c.fi.de in integ.resti.c.j.s̄.de iure pa.cōsultationibus.multominus executor.arg.d.c.hi qui. Jn extraiudicialibus autē appellatio seu partialis cōtradictio non impediunt alicui possessionē vel quasi in qua est:nec attētata post se reuocare faciūt donec prius de veritate cōstet.vt in.d.c.cum inter.et.s̄.de ap.bone.p Jnno.hoc fallit in casu illius.c.s̄.de accu.accedens.et in casibus alijs qui no.s̄.de re iudi.qđ ad consultationem in glo.et per Jnno.et Hostié. Si tamen constet ꝙ exceptio proposita coram eo fuerit ꝓbata vera et legitima:reuocabit qđ p ipsum factum fuerit:si ex hoc fuerit appellatum.vt in.c.cū inter.nō tamen reuocabit ex hoc tantum:q2 non fuit admissa quātumcūq esset de se probabilis nisi probata fuerit prius vera.et sic nō vendicat sibi locū in executore principiū illi9 ca.s̄.de appel.interposita.in prin.vt.s̄.dixi. Sed nūquid iste executor habebit expectare cassationē collationis facte per alium executorem/seu ordinariū de illo beneficio/de quo suo impetrāti ꝓuidere intēdit? Non credo dubiū ꝙ non:dum tamen executor tempore prime collationis ius transferendi haberet p ea que.s̄.dixi. Et idem de electione si due fiant vno contextu.vt.s̄.de elec.congregato.si autē ex interalluo.distingue: q2 aut prima est nulla vel anullanda.vnde si est nulla et causa nullitatis est notoria:tunc poterit fieri scđa: prima non cassata.s̄.de elec.auditis.in alijs omnibus non.vt.s̄.de elec.considerauim9.et dic vt ibi per Jnno.et Hosti.et p Compost.s̄.de rescrip.capitutlū. Jtem si velit prouidere impetrāti de beneficio quod vacat de iure non tamen de facto quod pōt:tunc debet p̄mittere cognitionē saltim summariam:et vocare possidentem:⁊ si inueniat ipsum non habere ius:non feret sententiam:sed coget detentorem de facto dimittere:sicut de facto tenebat:et resignare possessionem facti:⁊ post exequat mandatum:al's si istum ordinem in hoc omitteret:cassaretur eius ꝓcessus de quo per Jnno.s̄.de conces.preben.proposuit.sup verbo executorem facit.s̄.de preben.licet episcop9.lib.vj. Ex quib9 soluta videt q̄stio facta.s̄.e.sup ṽbo ius ad rem.sc3 ꝙ executor talis in corrigendo errorem suum:et sic prouidendo de scđo declarato primo ꝙ prouisio facta p eū prius non tenuit: vel etiā declarato prius tale bn̄ficiū posse cadere sub gratia in qua dat9 est executor:nō habebit necessario ptes vocare:nec al's iuris ordinem obseruare:debuit tamen audire partes si aliqua rationabilia proposuerunt contra ipsum vt superius dictum est. Quinto querō que persone poterūt deputari executores: planum est ꝙ ille que possunt constitui delegati de quibus.s̄.de rescrip.statutū lib.vj.et etiam rectores simplicium beneficiorum:et clerici in minorib9 beneficijs constituti. sicut fit quotidie in talibus executoribus gratiarum et sententiarum/in quibus non vendicat sibi locum.d.decre.statutum.vt ibi notatur. Non tamen credo ꝙ laycus vel bigami:seu al'as carentes priuilegio clericali possint esse executores.vt.s̄.de iudi.decernimus de arbi.contingit.xcvj.distin.bene quidem.lxxxix.distin.indicatum.licet sit arg.contra.s̄.de procura.non indiscrete.lib.vj.nec religiosi sine licentia suorum prelatorum.vt.s̄.de testamē religiosus.lib.vj.et de procura.religiosus.concil.Uieneñ.de re iudi.cum.id est a iure ⁊c.nisi cū distinctione illi9 ca.de rescrip.et si p̄ncipalis. Contrarium videtur per illud ca.nam ex quo vicecancellarius ipsum talem instituit: personam eius quantum ad hoc emancipare videtur a potestate sui prelati.et sic intelligitur illud.ca.s̄.de priuileg.cum olim.ij.scilicet ꝙ non requiritur certa scientia pape ₰m ꝙ aliqui intelligebant illud ca.cum olim. Nam non potest negari quin prior conuentualis licet religiosus possit sine certa scientia pape iudex constitui delegatus:et tamen non est dubium quin sit sub potestate sui abbatis et imperio:sicut sunt ceteri simplices religiosi.vt.s̄.de sta.reg.cum ad monasterium.§.tales.et.s̄.de sup.negligen.prelat.quia regulares.§.

Beneficij collatiō impedit p appellationem.

Electio secunda an fieri possit prima non cassata.

Executionis officiū quib9 personis pōt committi.

Executores sunt duplices.

penul. Non obstant dicta ca. religiosus: et religiosus. q̃ aliud potest princeps vel ille qui specialiter super hoc gerit vices eius fauore rei priuate maxime quod nõ posset priuatus. arg. xvij. q. iiij. ℣. qõ autem.

Licentia superioris q̃n requiritur an precedere debeat.

Teneas qõ volueris. Sed pone q̃ requiratur licentia proprij prelati sicut in illo. c. religiosus. nũquid oportet q̃ p̃cedat ipa licentia cõstitutionẽ p̃curatorij vl̃ executoris: vel habebit in ipo actu iteruenire: seu sufficit q̃ subsequatur? Et videt q̃ habeat p̃cedere cũ oporteat petere ⁊ obtinere. vt dicit illud ca. de testa. religiosus. ff. de aquir. here. si q̃s. ℣. iussum. vbi habet iussus precedere. Vel dic q̃ videt q̃ habeat cõcurrere cũ cõstitutione. ar. insti. de auc. tu. ℣. tutor. ⁊. ff. e. l. obligari. s̃. de re. ec. nõ alie. dudũ. lib. vj. vbi de hoc p Inno. xij. q. ij. sine exceptione. imo videtur q̃ sufficiat subsequi. vt. s̃. de pac. quotiẽs. de his q̃ fi. a pla. cũ nos tam p̃sidẽ. vbi de ℟. Credo ad hoc q̃ posset cõstitui p quẽcũq; non sit necesse tũc licẽtiã eẽ petitã nec obtẽtã: q̃ ī ℟ nihil agit ipe religiosus: nec psona ei⁹ est penit⁹ inepta vel infecta seu inhabilis de iure naturali ad talia suscipiẽda: imo bene est susceptiua de iure naturali taliũ sicut electionũ ⁊ similiũ. s̃. de elec. q̃ sit eccl̃esijs. li. vj. licet de iure positiuo sit inepta. sicut dicim⁹ de milite. ff. de p̃cura. filiusfamilias. ℣. veterani. vñ nõ ꝓstitutio sed susceptio ⁊ exercitiũ p̃curatorij sine licentia p̃hibet vt ptz in. d. c. de p̃cur̃. religiosus. nec deputare tales executores est p̃hibitũ etiã sine licẽtia: sed q̃ sic deputati possint suscipere vl̃ exequi officiũ eis deputatum sine licentia hoc bene p̃hibet. vt in. ca. religiosus. de testa. si autem ipse sine licẽtia substituerit aliquem suscipiendo p̃curatorium vel aliquid aliud fecerit: hoc nõ poterit p subsequentem licentiã ratificari: cũ ab initio nõ tenuerit. s̃. de regu. iur. non firmatur. lib. vj. Sic dicim⁹ de seruo ⁊ monacho q̃ licet possint institui heredes p quemcũq; nõ tamen prestare cõsensum nisi prius iussi fuerint. vt in. d. l. obligari. Non obstant iura in cõtrarium allegata: q̃ loquuntur de illis casib⁹ q̃ req̃rũt deliberationẽ et tractatũ auctorizãtium in limine ipsius actus: sicut est in alienationib⁹ minor̃ vel rerũ ecclesiasticarũ et similibus. Item et quia aliud est licentia de qua hic loquimur: et aliud auctoritas de qua loquuntur dicta iura. s̃. allegata. Sed cũ tales executores gratiarũ admittendo rationabiles exceptiones ꝓpositas cõtra rescripta seu gratias: et cognoscẽdo de ipsis quasi iudices cause eẽnt: et iurisdictionẽ cõtẽtiosam habere incipiãt/ quod possunt iuxta. ℣. s̃. de offi. dele. pastoralis. ℣. preterea. vbi de hoc in glo. nunquid hoc poterunt q̃uis sint rectores simplices clerici: et sic alij ab ipsis quos ordinat dicta decre. statutũ. lib. vj. s̃. de rescrip. et nunquid etiam citare poterunt: et pro tribunali sedere: vel alijs cõmittere q̃tum ad hoc extra ciuitatẽ et dyocesim in quib⁹ sunt deputati contra decretalẽ predictã? Quotidie hoc faciunt: sed quo iure nõ video: nisi q̃ frequenter licet accessorie q̃ principaliter non liceret. sicut video de ecclesia curata annexa prebende quã etiã multiplicatã licet alicui citra sacerdotium et residẽtiã possidere accessorie: qõ principaliter nõ liceret. vt. s̃. de prebẽ. de multa p Inno. et. c. exposuisti. et ca. super eo. lib. vj. C. de iudi. quotiens. et sic fallit in hoc casu dicta cõstitutio statutũ. et etiã in illo casu quãdo iudices cũ cõuenientia in audientia ipetrant: q̃ tũc nõ potest excipi de loco vel de cõditione p̃sonarũ iudicũ vt ibi not. facit. s̃. de offi. deleg. cũ olim. ij. vnde iurisdictio quam exercent tales executores: sed potius accessorie tanq̃ mixti exercent. vt. in. d. ℣. preterea. cũ potius respiciat in eis qõ est principale: ⁊ vt tales iudicantur. arg. s̃. de regu. iur. accessorium. lib. vj. tamen licet sint principales habito respectu ad executionẽ: accessorij sunt habito respectu ad gratiã super qua dati sunt. vt. s̃. de offi. dele. super eo. li. vj. Alia ratio est. nam cum isti ex spontanea contradictione illius contra quem dati sunt vel contra quem gr̃am exequunt̃ et ad eius instantiã et de cõsensu ipsius ꝓponẽtis cor̃ã eis suas exceptiões volũtarie hãc iurisdictionẽ assumãt: et quicũq; contra quẽ impetratũ est rescriptũ: possit renũciare q̃tũ ad hoc dicte constitutioni statutũ: merito de cõsensu istius contradictoris poterit iste q̃uis simplex partes iudicis assumere: et vbicũq; exercere eandẽ. p rationẽ. s̃. immediate positam. Sed nunquid ille ordinarius qui succedit talibus executorib⁹ quorũ officiũ propter negligentiã impetrantis perijt: reputabit̃ p oĩa vt ordinarius: vel potius vt delegatus: vel vt merus potius executor. de quo. s̃. de preben. si clericus. in fi? Videt vt ordinarius: cũ sit administrator iuris communis. et ille impetrator ipsam gratiam petat vt de iure cõmuni sibi debitã vt dicit ibi textus. ⁊ sic est excitatiua iuris cõmunis tm̃. ar. s̃. de of. or. licet. quare poterit ad archiep̃m appellari ab eo. vnde videtur q̃ vt ſpecialis delegat⁹ seu executor pape hoc faciat: et sic ad papam esset appellandum: cum ex collatatione pape canonicatũ obtineat: vigore cui⁹ et non al's ꝓsequit̃ prebendã: vt sic vbi vnũ ꝓpter alterũ vtrobiq; tantũ vnũ. j. q. j. si q̃s. p quo facit. s̃. de offi. ordi. irrefragabili. ℣. ceterũ. Si queras an tales executores possint inuocare brachium seculare? Dic vt dixi plene. s̃. de offi. dele. iudices. concil. Vienen. Si vis plenius scire de istis executoribus quere per Inno. ⁊ Hosti. s̃. de offi. dele. in l̃ris. de re iudi. c. j. de concess. prebẽ. ꝓposuit. et. c. cum nostris. et. c. l̃ras. de despon. impu. ad dissoluẽdum. de excess. prela. inter dilectos. et per Cõpost. s̃. de rescrip. capitulum. et. c. mandatum in glo. ordi. s̃. de offi. delega. pastoralis.

a Et alios ad quos id ptinebit. Puta subexecutores: sed ipsi idẽ sunt cum executoribus. vt. s̃. de offi. dele. cum olim. Vel ⁊ alios. scz iudices delegatos seu auditores: ad quos per appellatiõem vel simplicem querelã in romana curia vel alibi negociũ cõmissum fuit p iura. s̃. de offi. deleg. pastoralis ℣. preterea. ibi reuocato ⁊c. s̃. de rescrip. auditor de elec. constitutic̃ẽ. ℣. insuper. ī cle. Sed quid erit in casu illius. c. s̃. de preben. si cleric⁹. in fi. vel in gratijs sub forma pauperũ impetratis: in quib⁹ vt frequẽti⁹ dyocesani cõstituũt executores: nũquid archiepus tholozanus q̃ ẽpo tholozano in honore et onere ĩmediate successit in alijs dyoce. vel ꝓpria eorũ dyoce. poti⁹ gr̃as illi⁹ q̃ sunt in fieri exequent̃? Credo q̃ de illo. c. si cleric⁹. in fi. nõ sit dubiũ quin ordinarius illius bñficij ℟ habeat facere put dicit dicta decre. si clericus. in fi. de gratijs ℞o sub forma pauperũ: ⁊ alijs ẽpo tholozano q̃ tũc erat vt dyocesan⁹ exequẽdis cõmissis videret q̃ cũ ordinaria iurisdictio depẽdeat ab administratiõe seu territorio: ⁊ iste executiões sic cõmisse sint dyocesanis vt ordinarijs q̃ administratores iuris existũt. vt. s̃. de sen. excõ. nup. ⁊ de iure debeat pauperib⁹ clericis vict⁹ de p̃monio crucifixi. vt. s̃. de prebẽ. cũ fm. in prin. bene sequit̃ q̃ diuisa administratione seu territorio quãlibet partem sequetur omne illud qõ ex ipa depẽdet. et sic q̃libet dyocesan⁹ habebit executionẽ et exercitiũ oĩm causar̃ sue dyocesis. et etiam prius ante diuisionẽ inceptarũ et pendentiũ. et nedũ ꝓprie ordinariarũ immo etiã cõmissarũ delegationũ tñ dyoce. vt ordinarijs vt in casu nr̃o. arg. lxxxviij. dist. ꝓstantin⁹. palea est. s̃. de offi. deleg. q̃m abbas. et. c. preterea. sec⁹ aũt est vbi vt simplici cõmissario vel delegato esset ipsis dyoce. cõmissa. Vel dic idem esse in vtroq; casu tam vbi vt delegatis etiã simpliciter q̃; etiã vt ordinarijs: ex quo sunt commissa dignitati non persone p. c. q̃m abbas. cũ quo ad partes sibi subtractas. ⁊ sic quo ad alias dyocesẽ. tholozanus desierit esse prelatus: quare sibi succedentes fungentur eius vice: ac si ipse esset mortuus vel translatus. succedit enim res rei: vel dignitas dignitati: sicut persona persone. et ideo debet fungi vice eius per omnia. vt. s̃. vt lit. pen. ecclesia cũ similibus. Ratio tñ huius decre. est in contrariũ ibi dum sequit̃. quibus ante diuisiones ⁊c. sed potest dici q̃ hic loquit̃ de simplicibus executoribus seu delegatis a sede apostolica cõstitutis.

quarũlibet personar̃ que nũc de eisdẽ dyocesib⁹ diuisis existunt: possint iuxta ear̃ tenorẽ pinde p cedere ac dicte dyoceses de q̃b⁹ mẽtio ī eisdẽ l̃ris habeb̃t/ integre remansissent. ¶ Nulli ergo oĩno hoĩm liceat hanc paginã nr̃e de-

b Idem etiam. Quarta pars.

c Declaramus. Et sic tota ista decre. est declaratiua iuris antiqui non constitutiua iuris noui. vt patet etiã. s̃. eo. ℣. proxi in verbo declaramus. quare nõ est necesse hic respicere eius editionẽ seu publicationem. cum omnia q̃tũcũq; longe ante preterita seu inchoata respiciat vt. s̃. de consti. q̃m. et de vsur̃. cum tu. de elec. cum in cunctis. ℣. penul.

d Justiciam. Et sic est duplex l̃ra aplica. quedã gratiosa de qua. s̃. dictum est. quedã iustitie de qua hic. simile. s̃. de fal. accedẽs. prima cõsueuit bullari cũ filo de serico. scõa cũ filo canabis. argu. s̃. de fal. licet Item prima nõ transit regulariter sine lectione sed sine cõtradictione bene. scõa transit sine lectione: sed non transit sine contradictione. et ideo in procuratorijs contradictarum consueuit illa clausula apponi constituit talem procuratorem ad impetrandum ⁊ cõtradicendum litteras simplices et legendas: sine qua non esset sufficiens procurator in audientia contradictarum q̃tumcunq; al's haberet plenum mandatum. et ista sola sine alio mandato non esset sufficiens in palatio auditorum. vt. s̃. de renuncia. veniens.

L̃ra apostolica est duplex

e Judices. Et sic nota q̃ alius est iudex vt hic. alius auditor. vt. s̃. de offi. dele. super questionum. ℣. porro. in fi. de rescrip. auditor. cõcil. Vienen. alius conseruator. vt. s̃. de offi. deleg. statuimus. lib. vj. alius arbiter iuris. s̃. eo. ca. suspitionis. et. ca. ab arbitris. lib. vj. Item alius executor mixtus. de quo. s̃. ℣. proxime dictum est. alius merus de quo. s̃. de appella. nouit. de quibus plene dic. s̃. de re iudica. quod ad consultationem per glo. Innocen. et Hostien. alius referendarius. scilicet ad certum articulũm cause referendum datus. s̃. de offi. delega. iudices. concil. Vienen. et in. d. ca. super questionum. omnes isti et similes sunt ordinati ad causas apostolicas expediendas in curia romana et extra. Unde iudex delegatus est proprie is qui mandatam sibi iurisdictionem vice delegantis exercet. dictus de lego. gas. quod idẽ est quod mando quare rubrica. ff. dicit. de eo. cui mandata est iurisdictio.

Judex/ auditor/ conseruator/ ⁊ arbiter differt. Executor est duplex. Referẽdari⁹ q̃s est.

f Remansissent. Nota q̃ diuisio facta de aliqua re operatur tantum illum effectum pro quo facta est: nec ad alios se extendit: nec in alijs casibus prebet preiudicium alicui seu iuuamen. vt. ꝛ. distin. lege quod prestat. argu. q̃ diuisio rei emphiteotice vel feudalis: seu debitorum inter heredes facta: non noceat dominis vel creditoribus super integra solutione pensionis vel debiti eis facienda vt prius: cum particularis actio seu solutio non modica habeat incommoda. ff. famil. herciscun. plane. Guil. de monte lauduno.

Solutio particularis multa habet incõmoda.

Accessorie aliq̃ licent q̃ principaliter ñ licẽt.

Religiosi psona electionum ⁊ multorũ aliorũ est susceptiua

Diuisio.

DEbent. ¶ Hec constitutio habet quattuor partes. Primo premittit proemium ad dicenda. Scõo ver. Sane factũ visitationis intente et consuetudinis cõtra hoc proposite narrat. Tertio ver. Proposito dictam consuetudinem multis rationibus premissis reprobat. Quarto ver. Sed ne sit numerũ personarũ visitanti assistẽtiũ taxat. In primo ordinẽ quẽ debẽt habere subditi ad superiores: et ecõtra ponit. In ꝑmo non seruato est inobediẽtia puniẽda. in scõo est tyrannia vel negligẽtia reprobãda. secundo ver. Sic debitor hoꝛ rõnẽ subiũgit: licet enĩ iter hos sit relatio suppositionis et suppositiõis: hec tñ corrũpunt ab accessu. extĩ. q. v. de forma. ff. de his q̃ sunt sui vel alie. iur. l. j. in fi. et l. seq.

a ¶ Minime repitur. ff. de pigno. ac. si seruos pignoratos. in fi.

b ¶ Descẽdẽte. Prout põt et tenet. exẽ. vj. lib. de censi. romana. j. rñ. exẽ de offi. ordi. irrefragabili.

c ¶ Memoria. Hoc nõ ꝑdest in delictis. exẽ de consue. cum tanto. exẽ de symo. cum in ecclesie. et male ꝓsueta tẽpoꝛe non firmantur. auf. vt nulli iudi. li. ha. lo. seruã. ℣. j. col. ix. ꝛ idem vbicũq; a iure reprobat consuetudo: vt hic. et exẽ. vj. lib. de cõsue. ca. j. ꝛ. ij. et eo. li. de elec. q̃ sepe. ꝛ. e. li. de pe. et remiss. si ep̃s. in fi.

d ¶ Non audiuit. Formã iuris isti bñ seruauerũt: q̃ exceptionẽ ꝓposuerunt: ꝛ ꝓpt eã nõ admissam appellarunt: vel põt appellari ꝓpter eã neglectã iudice ad alia ꝓcedẽte q̃ nõ poterãt se cõpati cũ ꝑmo ꝓposito. exẽ de appel. dilecto. et. c. ex pte. M. Sed hic fuit defect⁹ ĩ materia: q̃ exceptio nõ erat legitima. vt. j. sequit et ob hoc appellans in iurisdictione prioris iudicis remãsit: et sic tenuit ei⁹ ꝓcessus. secus si materia erat legitima et forma debita. not. extra de offi. deleg. cum contingat. in prin.

e ¶ Non est angustanda. C. de here. qm̃. in fi.

f ¶ Probatio. C. de iureiu. i bone fidei. C. õ iur. deli. l. fi. ℣. si ẋo ꝛ ipe

g ¶ Occultetur. Sed potius eruatur. ff. de testi. serui.

h ¶ Prebere. ff. de testi. curent.

i ¶ Conscribãt. Exẽ de ꝓba. q̃m̃ contra. in prin.

k ¶ Monachos. Accipe. j. ꝓstat nõ esse: scz ad ꝑdicta ydoneos. et tunc resume. tum ꝓpter ꝛ.

l ¶ Funestam. Id est luctuosam vel mortalẽ: quia lugere habent et mortui sunt mundo. ij. q. vij. placuit. et. c. seq. xxj. q. j. placuit. xxv. q. ij. ita nos. C. qui accu. non pos. l. si quis.

m ¶ Actibus. Extra ne cle. vel mona. secu. ne. se immis. c. j. ꝛ. c. sed nec procuratores. et. c. clericis. et. c. sententiam.

Monachi sunt mundo mortui

n ¶ Constitutio. Extra. vj. lib. de here. vt inquisitionis officium. ℣. ad conscribendas.

declarationis infringere: vel ei ausu temerario cõtraire. Si q̃s aũt hoc attentare presumpserit: indignationem oĩpotẽtis dei et beatoꝛ petri ꝛ pauli apl̃oꝛ ei⁹ se nouerit incursurum. Datum Auinione. iij. kal. Nouẽbris: pontificatus nostri anno. ij.

De Officio iudicis ordinarij.

Bonifacius octauus.

Epus monasterium visitans non tenet accipere monachos illius monasterij ꝑ tabellionib⁹: etiam si hoc haberet cõsuetudo. Nec in actu visitatiõis debet esse solus/ sed duos vel tres clericos cũ notario qui silr sit cleric⁹ secum assumat. h. d. Capitulum. j.

DEbent superiori bus suis reuerentiã subditi: et dũ salubriter ab eis pro culpis correctiõem velut curantiũ medicamenta recipiunt: obedientiam exhibere tenentur. ¶ Rursus oportet ꝑpositos cuz charitate corrigere: decet eos inferre humiliter q̃ docent: et paterna subiectos dilectiõe fouere. Sic debitor delicat⁹ effugiꝫ: sic onerosus creditor minime[a] reperiꝫ. ¶ Sane dudũ venerabili fratre nr̃o. A. epo Dulmeñ. ad visitãdũ capitulũ sue eccl̃ie dulmeñ. q̃ regular⁊ ordinis scti Benedicti foꝛe noscit desc̃dẽte[b]: prior ꝛ capitulũ ipsius eccl̃esie excipiẽtes q̃ de consuetudine erat eccl̃ie supradicte a tẽpoꝛe cuius nõ erat memoria[c] incõcusse seruata q̃ epi dulmeñ. qui fuerũt ꝑ tẽpoꝛe: per se solos absq; alijs religiosis sibi adiunctis vel clericis vel laycis secularibus q̃buscũq; assumptis sibi loco notarij monacho seu monachis capli memorati: visitationẽ suã hacten⁹ ꝑfato impẽderũt capitulo: supplicarũt eidem epo: vt oẽs tã clericos q̃ laycos religiosos ꝛ seculares (anteq̃ visitationẽ actualiꝫ exercet) a capitulo ꝑciperet amoueri: quib⁹ amotis parati erãt ipm admittere ad visitatiõem hmõi peragẽdam. Et q̃ dict⁹ epus eos sup hoc nõ audiuit[d] q̃q̃ ꝓtestaretur se velle oẽs clericos suos et alios (ꝑter tres vel quattuor et notariũ) remouere: et sic suã visitatiõem incipe ꝛ cõplere: idem prior ꝛ capitulũ ad sedẽ aplicam appellarunt. ¶ Proposito itaq; hmõi negocio coraꝫ nobis: et auditis ꝛ intellectis que ꝑtes dicere voluerũt: nos cõsiderantes q̃ cõsuetudo ꝑdicta ꝓtra cõem vtilitatem/ facultatem probationũ (que nõ est angustãda[e]) restrigit: ꝑpter q̃d etiã vt salua scz sit rei probatio[f]: q̃ publice interest: ne veritas occultet[g]: cautũ est iure vt curẽt magistrat⁹ testari. i. testificari volẽtib⁹: seipos ꝛ alios testes vel signatores prebere[h]. Et statuit gñale cõciliũ: vt a iudicibus adhibeat[i] ꝓsona publica: vel duo viri ydonei q̃ acta ꝓscribãt[i]. Quos q̃dẽ monachos[k] ad predicta tũ ꝑpter eoꝛ ꝓfessionem q̃ illoꝛ vocem facit funestã[l]: et ipsos arcet a iudicijs ꝛ publicis siue ciuilibus actibus[m]: nec patiꝫ (put cõstitutio[n] nouella declarat) nisi in inquisitionis heretice prauitatis causa tabellionis (cuius vicem in hac parte duo viri per supradictũ cõciliũ obtinẽt) officiũ exercere: tum q̃ suspecti[o] nec contra[p] priorem aut capitulum q̃b⁹ subsunt[q] que corrigẽda inuenirẽ tur fideliter et recte cõscriberẽt: cõstat nõ esse ydoneos. Attendẽtes quoq; q̃ id[r] epali nõ modicũ detrahit dignitati: si ab epo qui dignitatem ꝑpriam suo ingenio augere[s] debet: comites honoris sui causa adhibiti abducantur[t] secq; solum suspectis[u] q̃q; forsitan quos visitat cõmittere cõpellatur[x]. Dictam cõsuetudinẽ per quã prelibati prior ꝛ capitulum videtur nimiũ delicati/ tãq; non rõnabilem reprobamus[y]. Sz ne sit ep̃s onerosus[z]: decernim⁹ nostroꝛ ꝑdecessoꝛ vestigijs inhereꝛ-

Monachi an possint esse testes.

ꝛ ꝑsuetis. Ex causis predictis. Jo. mo.

x ¶ Cõpellatur. Quod esse non debet. argu. C. de iudi. apertissimi. et. l. fina. Item isti monachi si tabellionis loco duarum personarum locũ tenerent scilicet assistẽtium visitanti. ad probãdum quod esset actũ forsan eedem persone essent per visitatorẽ corrigende. Et fungi duplici officio ꝑsertim suspecto et aduerso vt hic: est merito reprobandum. C. de assess. nemo. extra de cleri. non resi. quia nonnulli. et extra. vj. lib. de preben. cum singula. Jo. mona.

Officio duplici quẽ fungi iure vetat.

y ¶ Reprobamus. Ex quibus causis cõsuetudo reprobetur. no. extra vj. lib. de consue. in summa. Jo. mona.

z ¶ Onerosus. Sed quomodo est hic ep̃s onerosus qui habet quod petit? Dic q̃ est onerosus quo ad intentum aduersariorum dicẽtium ep̃m velle visitare et intrare capitulum cum pluribus/ et contra eoꝛũ consuetudinem quam pretendebant. Jo. mona.

o ¶ Suspecti. Cõtra/ q̃ monachi in causis monasterij testes esse possunt. extra de testi. inſuper. et ca. tuis. et. c. cũ nũcius. de iureiuran. et si ep̃s. in fi. etiam in causa visitationis et reformationis. extra. vj. li. de offi. ordi. quia. Item ex quo sunt suspecti: testes esse non possunt. ff. de testi. l. iij. circa prin. ibi ver. nam si careant. extra de testi. super eo. ij. in ꝑn. Sol. in ꝑmissis casibus monachi testes esse possunt sed nõ cum precisione hoc est ipsi et nõ alij/ quod hic negatur. vnde lite grandi hic cõsiderata papa hoc voluit vt plenioꝛ fieret probatio vt veritas pleni⁹ eluceſceret. C. de temp. ap. per hanc. in fi.

p ¶ Nec contra. C. de testi. omnib⁹. et. ff. de testi. nullus.

q ¶ Subsunt. Propter quod eoꝛ testimonium est suspectum. C. de testi. parentes. et. l. seruos ꝛ. ff. de testi. ydonei. Jo. mona.

r ¶ Q̃ id. Scilicet q̃ episcop⁹ nullis alijs sibi adiunctis nisi de capitulo visitet.

s ¶ Augere debet. ff. de offi. proconsul. et leg. ob seruandum. in fine. Joan. mona.

t ¶ Abducãtur. ff. de iurijs. l. itẽ apud labeonem. ℣. comitem. Sed quomõ detrahit hic dignitati si caput stet cum membris. extra de prescrip. cum non liceat. et sic non est iniuriosa abductio sed debita coniunctio sicut iter caput et membra et inter patrem et filium. C. de cura. furio. l. fina. in princi. xxx. q. iij. ita diligere. Item inhumanũ est publicatione paupertatis detegere vilitatem. C. quando et qui. quarta pars. in bo. de. l. ij. circa medium. Dic vt priꝰ. Precisio hic reprobat. et fuit hec ordinatio eq̃tatis ꝑpter congruitates hic tactas et necessitates quo ad personam tabelliõis/ vel duoꝛ virorũm pro eo. Jo. mo.

u ¶ Suspectis. Ex causis predictis. Jo. mo.

x ¶ Cõpellatur. Quod esse non debet. argu. C. de iudi. apertissimi. et. l. fina. Item isti monachi si tabellionis loco duarum personarum locũ tenerent scilicet assistẽtium visitanti. ad probãdum quod esset actũ forsan eedem persone essent per visitatorẽ corrigende. Et fungi duplici officio ꝑsertim suspecto et aduerso vt hic: est merito reprobandum. C. de assess. nemo. extra de cleri. non resi. quia nonnulli. et extra. vj. lib. de preben. cum singula. Jo. mona.

Officio duplici quẽ fungi iure vetat.

y ¶ Reprobamus. Ex quibus causis cõsuetudo reprobetur. no. extra vj. lib. de consue. in summa. Jo. mona.

z ¶ Onerosus. Sed quomodo est hic ep̃s onerosus qui habet quod petit? Dic q̃ est onerosus quo ad intentum aduersariorum dicẽtium ep̃m velle visitare et intrare capitulum cum pluribus/ et contra eoꝛũ consuetudinem quam pretendebant. Jo. mona.

a ¶Religiosa. Contra eẽ de offi.ordi. vt iuxta Dic casus est diuersus non aduersus. nam ibi loquitur vbi prelat⁹ visitat alium locum a capitulo suo: hic quãdo visitat ꝓpriũ capitulum:

Eps cum ecclesia cathedrali habet coniũctionem maiorẽ q̃s cum alijs.

cui⁹ psonas ꝓpter ꝓiũctionẽ maiorẽ quã habet ad suã eccl'iã p ceteris eccl'ijs sibi subiectis. eẽ de testa.reqsisti.§.pe. est verisimilius vt easdem personas meli⁹ noscat. Vel dic q̃ h̃ determinat illã: taxãdo h̃ dictũ ide terminatũ ibi: ne subditi nimiũ aggrauenẽ: et decet psonas religiosas i tali articulo assumi. ar. eẽ de sta.regu.in singulis. circa prin. Jo.mo.

Visitatio ni an possit ꝓscribi.

b ¶Nõ obstante. Sed quare tollit hic consuetudinem et compositionem quaslibet? quia licẽt visitationi non ꝓscribat/nec ꝓcurationi que debeẽ rõne visitationis: prescribi tñ potest quotitati ꝓcurationis. no. eẽ de ꝓscrip. cum ex officij. extra de cẽsi. cũ venerabilis. Sic videt q̃ prescribi possit q̃titati assistẽtiũ visitãti. arg. ff. de vsur. qui semisses. j. rñ. ⁊ ff. quẽadmodũ vsufruc. amit. l. is q̃. licet consuetudo hic narrata p hec allegata non sit prescriptibilis. Dic tñ q̃ hec pstõ in alijs facit gram: q̃ si ista verba nõ ponerent: remanerẽt compositio ⁊ ꝓsuetudo non reprobate. extra. vj. lib. de pst̃i. c. j. Nec est inconueniẽs q̃ eadẽ decretalis ptineat ius i vna parte et gram in altera. eẽ de pces. prebẽ. constitutus. Et forsan papa fuit motus ad p̃dicta cassanda ꝓpter grauẽ litẽ q̃ fuerat inter partes: me recidiuũ noue litis prætextu ꝓsuetudis alteri⁹ vel cõpositionis subintrarẽt.

c ¶Reprobationis. ꝫ. eo. in ℞bo reprobamus.

d ¶Constitutiõis. ꝫ. eo. in ℞bo decernimus.

e ¶Quos ℞tutis

¶Qui vero.

¶Istũ. §. aliqui libri nõ habent vsq̃ ad. §. vt sũt. ⁊ tenorẽ hui⁹ habes i extrauagãti execrabilis. q̃ est vna de. xx. glosatis per Zenzelinum. in ti. de ꝓben. et ibi. vide Habes etiã eã. j. i ti. de preben. cum glosa domini Guil. de mõte lauduno.

MAm sãctam ecclesiam.

¶Ponatur sic cas⁹ q̃ erãt dubitãtes quidam/aut forte credentes vel etiã asserentes nõ esse de necessitate salutis subesse summo pontifici. quod quidem vel verbo fieri poterat: quia forte sic dicebãt: vel facto quia talia agebãt ⁊ opabantur ac si non esset de necessitate salutis. Huic autẽ morbo pestifero obuiare volẽs sctiss⁹ pater et dñs dñs bonifacius papa. viij. hanc decre. edidit: vbi hoc plenissime declarat. Intẽtio itaq̃ hui⁹ decre. est inducere rationes exẽpla ⁊ auctoritates subesse sũmo põtifici esse de necessitate salutis: qõ tripliciter hic ꝓbat. Primo p quasdã conditiones generales q̃ ipi ecclesie congruũt. Secõ p quasdã adaptationes spales q̃ ad ipsam eccl'iam adaptant. Tertio p gladios qui i ipsa ecclesia cõtinent. Tota igit̃ hec decre. diuidit i q̃tuor partes. q̃ primo ponunt prefate cõditiones gñales cõgruentes eccl'ie p quas ꝓbari põt q̃ subesse summo põtifici est de necessitate salutis. Secũdo adducunt q̃dã adaptationes spediales p quas ꝓbat hoc idem. Tertio agitur de ipis gladijs q̃ sunt i ecclesia p quos declarat hoc idẽ. Quarto et vltimo/cõclusio tot modis inuestigata videlz q̃ subesse sũmo pontifici sit de necessitate salutis iferẽt ex oib⁹ antedictis. Secũda ibi vna nẽpe fuit. Tertia ibi in hac eius q̃ ptãte. Quarta ibi potro subesse. ¶Propter primũ sciendũ quidẽ q̃ numerare possum⁹ sex conditiones gñales ꝓgruẽtes ecclesie ex quib⁹ pñt sumi sex rõnes q̃ eccl'ia habet vnum caput: et q̃ subesse illi capiti ẽ de necessitate salutis vt sic prima cõditio q̃ eccl'ia est vna. scda q̃ est sctã. tertia q̃ ẽ catholica. quarta quia est aplica. quinta q̃ ex̃ non est salus. sexta et vltima: q̃ ex̃ ipam nõ est remissio peccatorum Itaq̃ i prima parte in qua agit̃ de istis conditionib⁹ eccl'ie cõgruẽtibus: dñs papa tria facit q̃ primo istas conditiones narrat. secundo eas declarat. tertio eas corroborat ⁊ ꝓfirmat. scda ibi sponso in cãticis. tertia ibi. in qua vnus. Dic ergo ecclesiam esse vnã. que fuit conditio ꝑma. sanctam q̃ fuit secunda. catholicam que fuit tertia. et ipsam apostolicã. q̃ fuit quarta. extra quã nõ est salus. que fuit cõditio quĩta. Nec remissio peccatorũ / que fuit

tes: vt cũ ad visitationem decẽtero faciẽdam in ecclesia memorata descenderit: in visitationis actu duas vel tres honestas psonas clericali characterẽ insignitas: quaꝝ vna ad minus sit religiosa[a] ordinis supradicti: et vnũ notariũ clericũ secũ habeat ⁊ nõ plures. Cõsuetudine aliqua obtẽta: et cõpositione qualibet inter ptes ipas sup hoc in ꝓtrariũ facta hacten⁹/non obstãte[b]. Nulli ergo liceat hanc pa. nostrarum reprobationis[c] ꝓstitutionis[d]. ⁊c. Datũ Anag. x. kal. Augusti: põtificatus nostri anno. viij.

Johannes. xxij.

¶Beneficia plura incompatibilia obtinẽs sine dispensatione debet illa preter vltimum in manu ordinarij infra duos menses dimittere: alias penas incurrit hic positas. Et debet ordinar⁹ tales plura beneficia obtinẽtes cõpellere ad ostẽdẽdam dispensationem: quod si non fecerit/ab ingressu eccl'ie suspẽditur. Vide capi. ordinarij. eo. titu. lib. vj. qõ si diligẽter notetur: hec extravagans sub hoc titu. recte collocata dicetur. Capitulum. ij.

VT quos virtutis amor a vitio ambitionis execrãde ⁊ auaricie cecitate non retrabit: saltem rigor coherceat discipline. Statuimus vt quicũq̃ plures dignitates vel personatus/aut parrochiales eccl'ias aut dignitatem vel personatum cũ alio beneficio curam animarum habẽte simul sine dispensatione canonica detinens: illa oia et singula (illo dũtaxat excepto qõ vltimo receperit: qõ possit si tamen in eo ex collatione canonica ius sibi cõpetat: retinere) infra duos mẽses a die noticie huiusmodi nostre cõstitutionis cõtinue numerãdos efficaciter vel bor facto absq̃ fraude aliqua in manu ordinarij dimittere teneatur: per eum vel per eos ad quẽ vel ad quos eor̃ dispositio spectabit ea vice libere disponẽda. ¶Quod si non fecerit: etiam illo sit ipso iure priuatus in quo ius competebat eidem: et inhabilis ad quecũq̃ beneficia obtinenda penitus censeatur. ¶Qui[e] vero deinceps receperit dignitatem vel personatum aut beneficium curam habens animarum annexam si prius simile beneficium obtinebat: primũ quo postq̃ secũdi possessionem habuerit: vel per eum (omni dolo ⁊ fraude cessantibus) quominus habeat ste-

terit priuatus noscitur ipso iure: absq̃ more dispendio in manu ordinarij oĩno similiter dimittere teneatur: per eũ vel eos ad quem seu quos collatio seu ordinatio spectauerit disponendum: quod nisi fecerit extunc secũdo sit ipo iure priuatus: et inhabilis ad sacros ordines et ad quodcũq̃ beneficium eccl'iastic cum obtinendum. ¶Ut autem premissor̃ fructus facilius subsequatur/ oĩbus ⁊ singulis ordinarijs in virtute sancte obedientie ⁊ sub pena suspẽsionis ab ingressu eccl'ie quam eos (si in exequendis subsequentibus negligentes fuerint) incurrere volumus ipso facto: districte precipimus et mandamus vt sub certa et formidabili pena eorum arbitrio infligẽda: subditis suis plures dignitates ⁊ personatus aut eccl'ias quib⁹ cura imminet animarum: aut dignitatem vel personatum cum alio beneficio cui cura similis sit annexa obtinentibus iniungere debeant: q̃ dispẽsationes auctoritate quarum huiusmodi eccl'esias/personat⁹/ vel dignitates obtinent si quas Habẽt: necnõ ⁊ titulos eccl'esiarum/dignitatum vel personatuum eorũdem infra tẽpus p̃dicto facti qualitate ipsorum ordinariorum moderandum arbitrio: ordinarijs ipsis/vel his quem vel quos ad hoc duxerint deputandos exhibere procurẽt. ¶De processibus habendis super his exhibitis propositis et productis reddituri absq̃ more dispẽdio per scripta publica conficiẽda super his sedem apostolicam certiorem.

¶De Maiozitate et obedientia.

Bonifacius octauus.

¶Omnes christi fideles de necessitate salutis subsunt Romano põtifici: qui vtrũq̃ gladium habet. et omnes iudicat: a nemine autem iudicatur. Hec tamen extrauagans regem francie ⁊ regnicolas non amplius subijcit eccl'ie romane q̃s prius erant. vt patet. j. de priuile. meruit.

Capitulum. j.

VNam sanctam ecclesiam catholicam ⁊ ipsam apostolicam vigente fide credere cogimur et tenere. Hoscq̃ hãc firmiter credimus et simpliciter cõfitemur. extra quã

Ordo lre.

sexta. Hoscz hãc.i.ecclesiam esse sic vnam.sic sanctam ꝛc̃. vel hãc.i.hãc fidem de ecclesia q̃ sit vna:firmiter credimus ꝛ simpliciter cõfitemur. ¶ Notãdum autem est q̃ ex istis sex conditionibus ecclesie congruẽtibus (vt.s̃.tetigimus) sumi possunt sex rationes q̃ subesse summo pontifici sit de necessitate salutis. Ut sit prima ratio: quia ecclesia est

Eccl'ia est vna.

vna siue est vnum corp9 sed vni corpori non competit nisi vnum caput:qz aliter esset mõstrum. Arguatur ergo sic. Oia mẽbra que sunt ivno corpore non saluãtur nisi cõiũcta illi corpori ꝛ subdita vni capiti a quo infundit

Cãti.vj.

Ephes. iiij.

Christiani oẽs sunt membra vnius corporis.

tur eis motus ꝛ sensus. sed oẽs xp̃iani sunt mẽbra vni9 corporis:qz sũt mẽbra eccl'ie que est vna et vnũ corpus:ergo oẽs hmõi xp̃iani saluãtur vt coniũcti eccl'ie et vt cõiũcti vni capiti id ẽ summo pontifici. Secunda ratio ad hoc idem sumitur ex secunda dictione videlicet q̃ ecclesia non solũ est vna/sed etiã est sancta.i.sancita et firmata in vnitate.si enim ecclesia vacillaret ex̃tum ad vnitatem: quia aliquando esset vna:aliquando non esset vna: et p̃ consequens aliquãdo haberet vnum caput:aliquando haberet plura capita:posset quis dicere non esse de necessitate salutis subesse huic capiti: qz forte posset saluari sub alio capite. Sed cũ ecclesia sit vna et sit sancta.i.sic in vnitate fulcita q̃ non posset habere nisi vnũ supremum caput:subesse illi capiti erit de necessitate salutis. Q̃ si dicatur q̃ sanctũ dicit quid purum:dicemus ex hoc etiã q̃ dicit quid firmum:qz firmitas est ex puritate:infirmitas ex impuritate.nam et in corpore surgit infirmitas ex impuritate:vt qz oriũtur ꝛeo immũdicie corporales et mali humores: et in anima etiam surgit infirmitas ex impuritate:vt qz oriuntur in ea immundicie spũales et male cogitationes. Formetur autem sic ratio. Quicquid est vnũ et sanctũ.i.sic in vnitate sanctũ q̃ non põt esse nisi vnũ corpus et habere vnũ caput:mẽbra non poterunt saluari nisi cõiuncta illi corpori et subdita illi capiti:ecclesia est hmõi:ergo ꝛc̃. Mẽbra q̃dem ex hoc saluãtur et viuũt:qz mouentur et sentiũt:et motus ꝛ sensus eis infunditur a capite.si non sunt subdita capiti nõ mouẽtur nec sentiũt:ꝓpter qõ viuere et saluari nõ poterũt. Tertia ratio sumit ex tertia cõditione:qz ecclesia est catholica ꝛ vlis siue gñalis. sic enim ait ysidorus:qz catholic9 vlis siue gñalis interpretat.nã greci(vt ỏr) vl'e catholicon vocant. Si ergo fides quam tenet ecclesia vel ipsa ecclesia esset particularis cõtinens vnã gentẽ vel vnũ populũ sicut sunt multe gentes ꝛ multi populi:sic forte essent multe ecclesie et multa capita. Sed cũ sit catholica et vlis: qz omnes obligant(si volunt esse in statu salutis) ad credendũ et tenendum qõ credit et tenet eccl'ia:ideo sicut nõ põt esse nisi vnũ vniuersum q̃ oia cõprehendat: ita ex̃tum ad statum salutis nõ põt esse nisi vna ecclesia eo q̃ ecclesia cõprehẽdit oẽs qui volunt esse in statu salutis. Formet autẽ sic ratio. Illud qõ est catholicum et vl'e/et cõprehendit oẽs qui volũt esse in statu salutis non potest esse nisi vnũ / et habere vnũ caput cui oportet esse subditos oẽs volentes esse in statu salutis:eccl'ia est hmõi: g̃ ꝛc̃. Quarta ratio sumit ex quarta cõditiõe:qz eccl'ia est apl'ica.tenet enĩ illã fidẽ quã apl'i tradiderunt et docuerũt de quib9 põt intelligi qõ ỏr in po. q̃ in oẽm terram exiuit son9 eox:et in fines orbis terre verba eox.vt null9 possit se excusare se non subesse ecclesie.oẽs enĩ apl'i fidem predicauerunt et docuerunt. Unde apl'us ait ad Galathas.ij. Ascendi autẽ fm reuelationem et contuli cũ illis.i.cũ alijs apl'is euãgelium qõ predico gẽtibus:et subdidit cãm ne forte inuanum currerem aut cucurrissem. Ne ergo vana esset predicatio sua:ꝛ ne videretur gẽtibus vel alijs q̃ põdicaret aliud ex̃ alij apl'i voluit apl's de euãgelio qõ predicabat conferre cum illis. Item ecclesia est apostolica:quia illã fidem tenet et docet quam cõcorditer predicauerũt et docuerũt apostoli. Formetur ergo sic ratio.illud qõ est apostolicũ et tenet illã eandẽ fidem quã apostoli docuerunt/non potest esse nisi quid vnũ et vnũ corpus habere ꝛ vnũ caput cui oportet esse subdita oĩa membra si volũt esse i statu salutis. hmõi autẽ ecclesia est:ergo ꝛc̃. Quinta autẽ et sexta ratio sumitur ex quinta et sexta conditione:videlicet q̃ extra ecclesiam non est salus.i. nõ acquirit beatitudo q̃ est per gr̃am cõsummatam:nec extra ipam est remissio peccatox que potest esse p̃ gr̃am iniciatam: ita q̃ nec gratia consummata que est salus et beatitudo nostra:nec gratia iniciata per quam remittũtur peccata potest esse nisi per ecclesiam. Si ergo eccl'ia est vna et habet vnum caput: omnes volentes recedere a peccatis et adipisci salutem:oportet esse sub capite ecclesie.i.sub summo pontifice.ratio autem per se patere potest. ¶ Notandum autem q̃ omnes iste sex conditiones continentur in symbolo:vbi dicitur q̃ credimus in ecclesiam vnam quantum ad conditionem primam: sanctam ex̃tum ad conditionem secundam:catholicam quantum ad tertiam:et apostolicam quãtũ ad quartam.et q̃ cõfitemur vnum baptisma in remissionẽ peccatorũ/quãtũ ad gr̃am iniciatã:et q̃ expectamus resurrectionem mortuorum et vitam venturi seculi quãtum ad gratiam cõsummatã

Eccl'ia est sancta.

Infirmitas in corpore vñ surgit.

Eccl'ia est catholica.

Eccl'ia q̃re ỏr apostolica.

Grarũ / q̃dã est consũmata / q̃dã iniciata.

a ideo impingere contra hoc est impingere contra symbolum.

a ¶ Sponso in canticis ꝛc̃. Hic illas sex rationes cõclusionis prefate q̃ subesse summo pontifici sit de necessitate salutis declarat ꝛ manifestat per ea que habentur in canticis:et per ea que ait apostolus dicẽs sponso proclamante in canticis supple de sua sponsa id est de ecclesia

nec salus est:nec remissio pctõr.
a Sponso in canticis ꝓclamante.
Una est colũba mea:pfecta mea.
Una est mr̃i sue: electa genitrici sue:q̃ vnũ corp9 mysticũ repr̃esentat:cui9 caput xp̃s:xp̃i vero de9.
b Jn qua vn9 dñs:vna fides:vnũ
c baptisma. ¶ Una nẽpe fuit diluuij tpe archa noe: vnã eccl'iam prefigurãs:que in vno cubito cõ summata:vnũ(noe videlicet) gubernatorem habuit et rectorem: extra quã oia subsistẽtia sup terram legim9 fuisse deleta. ¶ Hanc aũt veneramur ꝛ vnicam:dicente dño in ꝓpheta. Erue a framea de9 aiam meã: et de manu canis vnicã meã. pro aia eĩ id est pro seipo capite simul orauit ꝛ corpore:qõ corpus vnicam scz eccl'iam nominauit: propter sponsi fidei sacramẽtox et charitatis eccle-

que vna est colũba mea. vna est matri sue. electa genitrici sue.que scribũtur cãticox. vj. et subdit: que.s.colũba mea sic vna sic pfecta sic electa: vnũ corpus mysticum.i.vnã ecclesiam repũtat: et addit q̃ huius corporis caput est xp̃s:xp̃i vero de9. ¶ Nota autem q̃ hic tãgũtur sex per que declarantur sex conditiones: videlicet q̃ corpus mysticum.i.ecclesia est vna ex̃tum ad cõditiõem primam. est colũba.i.innocens ꝛ sine felle ꝛ sancta ex̃tum ad conditionem secũdam.est perfecta id est catholica ex̃tum ad conditionem tertiã. Nam fm philosophum totum ꝛ perfectum idem vel proxim̃ fm naturam. Nam illud est perfectum quod totum habet/et nihil ei deficit:et illud etiam totũ est quod oia habet. Et qõ dicit philosophus totum ꝛ perfectum idem: possumus nos dicere catholicum ꝛ perfectum idem vel primum fm naturam. Nam catholicum idem est q̃ generale ꝛ vniuersale qõ oia cõprehendit.et etiam perfectum est cui nihil deficit et oia cõprehẽdit. Ista etiam ecclesia est vna matri sue:electa genitrici sue ex̃tum ad cõditionem quartam. Apostoli siquidem vnã fidem predicauerunt: vnã fidem elegerũt:quam tenens ecclesia dici potest apostolica. Huiusmodi autem ecclesie caput est christus qui est agnus dei tollens peccata mundi:cuius caput est deus pater/a quo est genitus:quem videre est salus nostra. Juxta illud. Ostẽde nobis patrem/et sufficit nobis. Ergo sicut per hoc q̃ ecclesia est vna: colũba.i.sancta.perfecta.i.catholica:vna mr̃i sue ꝛ electa genitrici sue.i.apostolica declarate sunt quattuor conditiones. sic per hoc q̃ eius caput est christus qui est agnus tollens peccata nostra: et caput christi deus qui est salus nostra: declarantur alie due conditiones videlicet q̃ per ecclesiam est peccatorum remissio/et salutis adeptio.

Totũ et q̃fectũ idẽ.

Catholicũ q̃d est.

Salus nostra est videre deũ.

b ¶ Jn qua vn9. Hic illas sex cõditiones quas primo narrauit ꝛ postea declarauit/roborat ꝛ confirmat.sic enim iacet textus Ad ephe. iiij. vnde illa verba sunt sumpta vnum corpus ꝛ vnus spiritus.et subdit vn9 dominus.vna fides.vnum baptisma.vnus deus ꝛ pater omnium. Ecclesia est ergo vnum corpus per quod est vna ꝛ vnica:que fuit conditio prima. Est in ea vnus spũs/per quem est sancta/que fuit secunda. Est in ea vnus dñs/per quem est vniuersalis ꝛ catholica: que fuit tertia. Est in ea vna fides/per quam est apostolica:quia tenet illam fidem quam predicauerũt apostoli:que fuit conditio quarta. Est in ea vnum baptisma / per quod est peccatorum remissio: que fuit quinta. Et est in ea vn9 deus ꝛ pater oĩm/per quem est salutis adeptio:q̃ fuit sexta. Aduertendum est q̃ dñs papa noluit omnia verba ista ponere ne legentibus tedium generaret/sed voluit breui9 pertransire: et non nisi tria nominauit:videlicet q̃ in ecclesia est vn9 dominus/vna fides/ vnum baptisma. per que tria omnes ille sex conditiones roborantur et confirmantur. Nam quia in ecclesia est vnus dominus/ideo ipsa est vna ꝛ catholica id est generalis:quia vero in ea vna est fides/ideo ipa est sancta ꝛ apostolica. est enim per fidem sancta id est sancita dicente Hugone q̃ nihil est certius homini sua fide.per hoc est etiam apostolica q̃ illam fidem tenet ecclesia quam apostoli docuerunt. Sed quia in ecclesia vnũ est baptisma dicitur in ea esse peccatorum remissio ꝛ salutis adeptio.nam per hoc q̃ baptizamur:nobis peccata remittunt/ et celestis ianua aperitur.

Ps. xxj.

Baptism9 quid facit.

c ¶ Una nempe fuit. ¶ Postq̃ sunt posite ille sex conditiones per quas sumi possunt sex rationes q̃ est de necessitate salutis subesse summo pontifici/ponuntur quedam alie adaptationes per quas cõcludi potest hoc idem. Circa quod quattuor facit fm q̃ quattuor huiusmodi adaptationes ibi tradũtur: vt sit prima adaptatio per hoc q̃ ecclesia figurata est per archam Noe. Secunda per hoc q̃ prophetat in persona christi orat q̃ de9 eruat a framea animam suam / et de manu canis vnicam suam. Tertia per hoc q̃ ecclesia figurata est per tunicam domini inconsutilem que scissa non fuit sed forte prouenit. Quarta per hoc q̃ christus dixit petro:pasce oues meas. Secunda est ibi:hanc autem veneramur. Tertia ibi:hec est tunica. Quarta ibi:igitur ecclesie. Dicit ergo vna nẽpe fuit diluuij tempore archa noe/vnam ecclesiam prefigurans. Hec vna archa fuit in vno cubito consummata.vnũ habuit rectorem ꝛ gubernatorem Noe.extra eam omnia existentia super terram legimus fuisse deleta. Aduertendum autem q̃ illa archa noe dei ecclesiam figurabat.quod sex modis Augustinus declarat.xv.de ciui.dei.et.xxvj. Primo ex eius vacillatione.nam sicut illa archa ferebatur super aquas fluctuantes:sic ecclesia militans in hoc seculo non sine fluctuationibus requiescit. Secundo hoc idem patet ex illius

Eccl'ia est arche Noe cõparata.

Archa noe q̃zte fuit altitudinis/ longitudinis et latitudinis. arche materia. Nam sicut ex ligno fabricata est archa: et p lignum ibi saluate sunt anime: sic ex ligno crucis dependet salus ecclesie. Tertio hoc idem patet ex illi⁹ arche proportione. nam (vt Augu. ait) proportio illius arche erat vt proportio corporis humani. erat enim sexies siue sex vicib⁹ magis lõga q̃z lata: et decies longa q̃z alta. trecentorum enĩ cubitorũ erat lõgitudo: qnq̃ginta latitudo: et trigita altitudo ei⁹. sic et corp⁹ hũanũ dispositũ est vt sit decies lõgũ q̃z grossum: et sexies longũ q̃z latũ. et ex hoc figurabat ecclesiã cui⁹ redẽptor fact⁹ hõ ad saluandũ hoĩes venit. Et hec oĩa clarescũt his versib⁹ Terdenis alta cubitis/ et longa trecentis. Et decies q̃nis lata fit archa noe. Sex vicibus lõgũ latũ transcẽdit: et altũ Denis: humani corporis instar habẽs. Quarto archa figurat ecclesiã si bene considerem⁹ eius hostium quod positũ fuit ex latere. nam et xp̃o in cruce lat⁹ fuit aptum vnde fluxerunt sacramenta: p que dicitur ecclesia esse formata. Quinto archa significabat ecclesiã si cõsiderem⁹ eius cõpositionẽ. fuit enim cõposita ex lignis quadratis: quod ad stabilitatẽ ecclesie ptinet. Corpus enim quadratum cuiusmodi est taxillus ex quacunq̃ parte vertatur stat. Sexto archa illa significat ecclesiam si consideremus distinctionem eius. erat enĩ archa illa bicamerata. Fm enĩ cõmunẽ modum ponẽdi bicamerata erat inferius: tricamerata supi⁹. due aũt erãt camere ĩferiores: vna apothecaria. et alia sentinaria/ vbi stabãt immũditie. tres aũt erãt camere supiores: in quarũ vna erãt animalia mitia: in alia immitia: in media vero homines et aues. Sic et ecclesia (vt August. ibidem tradit) est bicamerata: quia composita ex iudeis et gentibus/ siue ex iudeis et grecis: vt nomine grecorum intelligamus gentes. Est tricamerata: quia ex tribus filijs noe omnes homines sunt reparati ex quibus facta est ecclesia. Ista itaq̃ archa que (vt patuit) sex modis ecclesiam figurabat. inferius erat ampla: superius stricta: in vno cubito consummata: per vnum rectorem gubernata. Ex quibus possunt sumi due rationes/ esse de necessitate salutis subesse summo pontifici. nam ecclesia inferius est magne latitudinis: quia multi sunt prelati inferiores. superius restringitur: quia pauciores sunt prelati superiores. Uel inferius est magne latitudinis: quia multi sunt layci. superius restringitur: quia pauciores sunt prelati: et in vno cubito consummatur: quia in vno summo pontifice terminatur. Sicut ergo tota illa archa stabat sub vno cubito: sic tota ecclesia stat sub summo pontifice. Et sicut extra archam non erat salus: et quicquid saluabat erat sub illo cubito: sic extra ecclesiam non est salus: et quicquid saluatur est sub summo põtifice. Scđa ratio ad hoc idẽ sumit nõ solũ si cõsiderem⁹ vnitatẽ cubiti: sed etiã si cõsiderem⁹ vnitatẽ rectoris. nam sicut totius arche erat rector vnus noe: et nihil saluabat nisi sub eo: sic totius ecclesie rector est vn⁹ summ⁹ põtifex: et nihil saluat nisi sub ipo.

Jo. xix.

Matth. xxvj.

Uersus.

Taxillus est corpus quadratum.

Prelati supiores pauciores sunt q̃z inferiores.

a sie vnitatem. Hec[a] est tunica illa domini incõsutilis que scissa nõ
b fuit: sed sorte prouenit. Igitur[b] ecclesie vnius et vnice vnum corpus: vnũ caput: non duo capita: quasi monstrum: xp̃s videlicet et christi vicari⁹ petrus: petriq̃
c successor. Dicẽte[c] domino ipsi petro. Pasce oues meas: meas inquit et generaliter non singulariter has vel illas: per qđ cõmisisse sibi intelligitur vniuersas.
d Siue[d] ergo greci siue alij se dicãt petro/ eiusq̃ successorib⁹ non esse commissos: fateãtur necesse se de ouibus christi non esse: dicẽte domino in Johanne. Unum ouile et vnicum esse pastorem.

Hanc autem veneramur etc. Hic prosequit adaptatiõem secũdam ex eo q̃ propheta in persona christi orat dicens. Erue a framea deus animam meam. pro anima enim christus. i. pro seipso capite simul orauit et corpore: quod corpus vnicam scil3 ecclesiam nominauit. et hoc propter quattuor quantum ad presens spectat. propter vnitatẽ spõsi: fidei et sacramentorum: et charitatis. Aduertendũ ergo q̃ in oĩbus his quatuor summ⁹ pontifex quãdam principalitatẽ dicit obtinere. nam si cõsiderem⁹ vnitatẽ sponsi: ipse est vnius spõsi vn⁹ pricipalis vicarius. Unde glo. sup illo verbo. Matth. xvj. Tibi dabo etc. vult q̃ hoc specialiter petro concessit vt ad vnitatem nos inuitaret. et subdit. ideo enim eũ principalẽ apostolorum cõstituit: vt ecclesia vnũ principalẽ xp̃i haberet vicarium. Rursus si consideremus vnitatẽ fidei: summus põtifex est huius fidei principalis doctor et diffinitor. nã et cõcilia generalia vbi talia sũt diffinita: et vbi symboli sunt cõpositi: nõ nisi auctoritate summi pontificis poterant aggregari. Tertio si consideremus vnitatem sacramentorum: summus pontifex vt est christi principalis vicarius: est eorum principalis dispensator. Quarto si consideremus vnitatem charitatis quam habent membra ad christum et ad eius vicarium: summus põtifex eam cum quadã principalitate habet. Ergo si ecclesia ex his est vna et ex his est salus: et in his summus pontifex principalitatem habet: non nisi sub summo pontifice saluari poterim⁹ sibi itaq̃ subesse erit de necessitate salutis.

Cõcilium gñale non fit sine papa.

a Hec est tunica etc. Hic prosequit adaptationem tertiam: quia ecclesia figurata est per tunicã dñi incõsutilẽ q̃ scissa nõ fuit: sed sorte prouenit. Sciẽdũ ergo q̃ vestes dñi fuerũt quadripartite: quatuor militibus tribute: inter quas fuit vna tunica inconsutilis desuper cõtexta per totum. que non fuit diuisa: sed p sortẽ habita. vt patet Joh. xix. ca. Sciendum enĩ q̃ fm Augu. vtrũq̃ significat ecclesiã tam vestis quadripartita q̃z tunica sortita: aliter tñ et aliter. Nam vestis dñi quadripartita significat ecclesiam: quatuor sc3 partibus in orbe diffusam: et in eisdem equaliter. i. concorditer distributã. Tunica vero illa sortita significat ecclesiam q̃ztum ad vnitatem charitatis: que charitas et est desuper: quia habet supereminẽtiorem viam: et est cõtexta p totum. q2 est catholica: qđ idem est qđ gñalis et totalis. Est inconsutilis vt non diuidat/ s3 vna pmaneat: et oẽs ĩ vnũ colligat. Sorte est habita: ĩ qua diuina grã cõmẽdat: q2 cũ sors mittit nõ p psone s3 occulto dei iudicio cedit. que oĩa sunt vba Aug. exponẽtis dictũ textũ euãgelij. Ex hac aũt adaptatione patere potest q̃ subesse summo pontifici est de necessitate salutis. nõ eñ esset tunica dñi. i. eccl'ia incõsutilis et cõtexta per totum/ nisi esset sub vno capite colligata. volentes ergo se a capite subtrahere volũt hãc tunicam scindere: sed si cõsideratur veritas eã non scindũt: q2 scindi nõ potest. Itaq̃ se subtrahẽtes ab vnitate capitis non dicũtur eccl'iam scindere/ vel tunicã dñi diuidere. sed dicũtur ex tũc ad huiusmodi tunicam vel ad ecclesiam minime pertinere: vt tales existentes tunc salutem nequeant promereri.

Eccl'ia p vestes xp̃i congrue significat.

Jo. xviij

Eccl'iam non scindũt qui ab vnitate capit[is] se subtrahunt.

b Igitur eccl'ie vni⁹. Hic psequitur adaptationem quartam ex eo q̃ oẽs oues. i. xp̃iani cõmissi sunt ipi petro. Circa qđ tria facit fm q̃ hoc tripliciter pbat. Primo ex vnitate corporis et capitis. Scđo ex vnitate commissionis ouium. Tertio ex vnitate ouilis et pastoris. Scđa ibi: dicẽte dño. Tertia ibi: siue ergo greci. Pria ratio talis est. vbi est vnũ corpus et vnũ caput non duo capita quasi mõstrũ: q2 est ibi xp̃s/ est xp̃i vicari⁹ petrus petriq̃ successor: ibi supple nullus saluatur nisi subsit xp̃o: xp̃iq̃ vicario petro/ petriq̃ successori. Sed vnius et vnice ecclesie est vnũ corpus: et vnũ caput non duo capita quasi mõstrũ xp̃s xp̃iq̃ vicari⁹ petrus: petriq̃ successor. ergo in eccl'ia nullus saluatur nisi subsit etc. De hac aũt ratione non ponit nisi virtutem medij: videlicet q̃ vni⁹ et vnice ecclesie est vnũ corpus et vnum caput. Notãdum aũt q̃ quasi inferẽdo dicit igitur ecclesie vnius et vnice vnũ corpus et vnum caput etc. q2 licet hoc sit ppositum principale q̃ null⁹ saluatur nisi subsit xp̃o capiti et ei⁹ vicario: tamen inferendo et concludẽdo ista dicit: q2 oĩa hec ex premissis sequũtur et concludũtur. Si vna eñ fuit archa Noe eccl'iam figurãs: et q̃ xp̃s vnũ caput orauit p vnica eccl'ia sua: et vnica fuit tunica xp̃i inconsutilis: aperte ex premissis possum⁹ inferre et dicere. Igitur vni⁹ et vnice eccl'ie vnũ corpus vnũ caput etc. vbi supplẽdum est q̃ si xp̃o capiti et ei⁹ vicario subesse noluimus: salutem non poterim⁹ adipisci. Notãdum etiam q̃ dicit vni⁹ et vnice. Nam plus videtur importare vnicum q̃z vnum. Nam tũc q̃s habet vnũ quãdo habet aliud. Sed tũc dicit habere vnicũ qñ nõ habet aliud nec sperat vlterius habere aliud: nec habet aliud in quod aspectũ dirigat. vñ Greg. sup illo vbo Luce. vij. Ecce defunct⁹ efferebatur fili⁹ vnic⁹ mr̃is sue: et hec erat vidua. vult q̃ ideo erat vnic⁹ filius: q2 mater ei⁹ erat vidua: et non sperabat vlteri⁹ filios procreare: nec habebat in quẽ aspectum dirigeret. Uere itaq̃ eccl'ia est vna sponsa xp̃i et vnica: q2 xp̃s non habet aliam sponsam: nec sperat vlteri⁹ habere aliam sponsam: nec dirigit suum aspectum nec suam affectiõem ad aliam sponsam. ideo nullus cõfidat de alia spõsa vel de alia ecclesia: et sub nullo credat saluari nisi sub spõso: vel sub capite ipsi⁹ ecclesie christo christiq̃ vicario petro/ petriq̃ successore.

Un⁹ et vnicus dñs.

c Dicẽte dño ipsi Petro pasce oues meas etc. Hic pbat hoc idem ex vnitate cõmissionis. non eñ facte sunt plures cõmissiones principales: sed facta est vna principalis cõmissio: et oẽs oues vni et eidem petro et eius successoribus principaliter et vniuersaliter sunt commisse. Formetur aũt sic ratio. Cuicũq̃ dñs cõmisit oues suas non has vel illas: intelligitur sibi vniuersaliter cõmisisse: et ex hoc intelligit non esse salutem alicui⁹ ouis nisi sub eo et sub eius successorib⁹ cui omnes oues generaliter sunt commisse. Sed dicẽte dño ipsi Petro. Pasce oues meas: q2 non inquit singulariter pasce has vel illas: sibi commisisse intelligitur generaliter vniuersas: et per cõsequẽs non intelligit saluari aliqua ouis: nisi sub petro et successoribus eius. Ita q̃ subesse sibi est de necessitate salutis: que est nostra cõclusio pricipalis. De hac aũt rõne ponit virtutem medij: vt patet ex littera.

d Siue ergo greci etc. Hic pbat hoc idem ex vnitate ouilis et pastoris. Formetur autem sic ratio. Ubicũq̃ est vnum ouile et vnicus pastor siue greci siue alij dicãt se non esse sub ipso pastore: vel sub ei⁹ vicario: vel sub successoribus suis dicunt se non esse de illis ouibus: nec ad ouile huius pertinere: et per consequens dicunt se non esse in statu salutis. Sed dicente dño in Johanne vt habetur Johannis. vij. Constat vnum ouile et vnicum esse pastorem. siue ergo greci siue alij dicãt se Petro eiusq̃ successoribus non esse commissos necesse est q̃ fateantur se non esse de ouib⁹ christi/ nec pertinere ad ouile christi: et per cõsequens fatentur se quoq̃ tales non esse in statu salutis. De hac autem ratione ponit virtutem medij vt patet ex littera. Notãdum autem hãc decretalem sic ordinate procedere q̃ ex oĩbus fere verbis habetur conclusio principalis que ponitur in fine decre. q̃ subesse summo pontifici est de necessitate salutis. Nam si considerentur cõditiones superius generales q̃ ecclesia est vna sancta etc. Si considerẽtur adaptatiões supaddite q̃ fuit vna archa figurãs eccl'iam. q̃ vnica est eccl'ia pro qua christus orauit. q̃ vnica fuit tunica xp̃i inconsutilis: q̃

Eccl'ia est vnũ ouile.

ecclesia est vnum corpus habens vnũ caput:q vna facta fuit petro de oĩbus ouib9 cõmissio principalis/q ecclesia est vnũ ouile habẽs vnum pastorẽ. oĩa ista clamãt cõtra eos q̃ saluari volũt: nisi subsint summo pontifici.omnia ista protestantur q̃ sic subesse est de necessitate salutis.

a ¶ In hac eiusq̃ potestate. Hic ponitur tertia pars principalis huiusmodi decre. in qua postq̃ domin9 papa ex conditionibus generalibus congruentibus ecclesie ꝓbauit q̃ sibi subesse est de necessitate salutʒ. Et postea probauit hoc idem ex q̃busdã adaptatiõib9 specialibus ad ecclesiam adaptatis. Hic tertio vult hocidẽ probare ex ipsis gladijs qui sunt in ecclesia. Circa quod duo facit: quia prio agit de istor duor gladior pluralitate potestate ⁊ vsu. Scõo agit de eor ordine ibi:oportet autẽ. Circa primum duo facit:q̃ ꝓponit primo qõ intẽdit.scõo probat qõ dixerat ibi. Nam dicentib9. Dicit ergo in hac.id est ĩ eccl'ia eiusq̃ ptãte duos esse gladios spiritualem videlicet et temporalem euangelicis dictis instruimur.

Lu.xxij.

Matth. xxvj.

a ¶ In hac eiusq̃ ptãte duos esse gladios:spũalẽ videlz et tẽporalem euãgelicis dictis instruimur. Nam dicẽtibus apl'is. Ecce gladij duo hic in eccl'ia:scz cum apl'i loquerẽtur non respõdit dñs nimis esse/sz satis. Certe q̃ in ptãte petri tpalem gladiũ esse negat male ꝟbũ attẽdit dñi pferẽtis. ¶ Cõuerte gladiũ tuũ ĩ vaginã.

b ¶ Uterq̃ ergo est in ptãte eccl'ie spũalis scz gladi9 et materialis. Sed is quidem pro ecclesia:ille vero ab ecclesia exercẽdus. Ille sacerdotis:is manu regum ⁊ militum:sz ad nutum ⁊ patiẽtiam sacerdotis.

c Oportet aũt gladiũ esse sub gladio:et tẽporalem auctoritatem spũali subijci potestati. Nam cum dicat apl's. Non est potestas nisi a deo: que aũt sunt a deo ordinata sunt. non aũt ordinata essent:nisi gladi9 esset sub gladio:et tãq̃ inferior reduceretur p alium in suprema. ¶ Nam fm beatum Dionysium: lex diuinitatis est infima p media ĩ suprema reduci. Non ergo fm ordinem vniuersi oĩa eque ac immediate:sz infima p media/⁊ inferiora p superiora ad ordinem reducunt. Spũalem aũt et dignitate ⁊ nobilitate terrenam q̃libet precellere potestatẽ: oportet tãto clari9 nos fateri: q̃nto spũalia tẽporalia ãtecellũt. ¶ Quod

Ro.xiij.

Gladi9 materialis q̃liter exercetur p ecclesiam.

Spiritualia antecedũt tpalia

d ¶ Uterq̃ ergo est. Quia ostenderat vtrũq̃ gladium esse in eccl'ia ⁊ vtrũq̃ in potestate ecclesie esse. Hic vult ostendere non eodem modo vtrũq̃ gladium ad ecclesiam pertinere.ideo ait q̃ uterq̃ est in potestate ecclesie spiritualis scilicet gladius et materialis:non tamen eodem modo: is quidem.i.materialis pro ecclesia. Ille vero.i.spiritualis ab ecclesia exercend9. Ille.i.spiritualis sacerdotis manu. Is.i. materialis manu regum et militum:sed ad nutum et patientiam sacerdotis. ¶ Notandum autem vtrũq̃ gladium esse in ecclesia et in potestate ecclesie:sed non eodem modo:quia spiritualis est in ecclesia et in potestate ecclesie ad vsum: materialis vero nõ ad vsum/sed ad patiẽtiã et ad nutum. Sacerdos ergo cum spirituali gladio excõicando inobediẽtes ferit:et eo propria manu vtitur.cum materiali vero non ferit:et eo propria manu non vtitur. Sed reges et milites eo debent vti et ferire fm nutũ et patiẽtiã sacerdotis.est eni nutus p aliqua signa cognoscere alterius voluntatem. Reges ergo et principes videntes per signa hoc expedire eccl'ie debent cõtra rebelles et inobedientes materialem gladium exercere. Materialis itaq̃ gladi9 nõ ab ecclesia:quia nõ manu ecclesie:sed manu regum ⁊ militum/tamẽ ꝓ ecclesia.i. p vtilitate ecclesie ad nutum et patiẽtiam ecclesie exercetur. ¶ Notandũ etiã q̃ accipiendo hoc gñaliter et specialiter possumus dicere q̃ ad imperiũ et nutum ecclesie/materialis gladius exercet:ad imperium gñaliter:q̃ mãdat eccl'ia gñaliter q̃ fiat iusticia. Sed ad nutũ specialiter:q̃ põt specialiter innuere et iam q̃ de isto fiat iusticia. ¶ Notãdum etiã q̃ accipiendo iusticiã in aliquo specialiter ꝟ materialis gladius exerceri ad nutum et patiẽtiã sacerdotis: ad nutũ quidẽ q̃ p aliqua signa denotat regibus ⁊ militib9 q̃ p ecclesia et ad vtilitatem ecclesie materialis gladius extrahat: ad patiẽtiã vero q̃ in hoc q̃ aliq̃s punit ĩ corpore:sic eccl'ia sustinet ⁊ patit ⁊ cõdolet et cõpatitur patiẽti. ¶ Notandũ q̃ hos duos gladios esse in ptãte ecclesie aliter ⁊ aliter vnũ ad vsum manu eccl'ie ⁊ ab eccl'ia:aliũ ad nutũ ⁊ p eccl'ia manu militis tradit ⁊ scribit Ber.ad Eugeniũ quartũ.

Gladij duo sunt in ecclesia.

e ¶ Oportet autem gladium ⁊c. Postq̃ determinauit de pluralitate/potestate:et vsu istorũ gladiorũ: vult determinare de eorũ ordine: et hoc est principale propositũ:q̃ vt patet principalis intẽtio huiusmodi decre.est ostendere q̃ subesse summo potifici est de necessitate salutis prout vltima conclusio manifeste declarat.et quia ex ordine gladior hoc aperte patet:ideo agit de pluralitate potestate et vsu illorum gladiorum quedam preambula. Sed agere de ordine est ad propositum principale:posset tamẽ q̃ vellet ex ipsis preambulis rones formare ad ꝓpositũ principales:duo ergo facit:q̃ primo ponit quẽ ordinẽ habẽt hmõi gladij. Scõo ꝓbat qõ dixerat ibi.nã cũ dicat.dixit ergo oportet autẽ gladiũ esse sub gladio: et tpalẽ auctoritatẽ subijci spirituali potestati.q.d.q̃ hij gladij habẽt hũc ordinẽ:q̃ gladius est sub gladio: cum temporalis et materialis sit sub spirituali.

Gladior alter visibilis alter inuisibilis.

f ¶ Nam cum dicat apl's. Hic probat quod dixerat.videlicet q̃ debet esse gladius sub gladio. Circa qõ tria facit.q̃ ꝓbat hoc p apl'm.secundo per dionysium.tertio subiungit multa media simul ꝓbantia propositum. Scõa ibi.nam fm. Tertia ibi. qõ etiam. Dicit ergo fm apostolum. Non est ptãs nisi a deo:que autẽ sunt a deo ordinata sunt.non aũt ordinata essent nisi gladi9 esset sub gladio.⁊ tãq̃ inferior reduceret per aliũ in suprema. ¶ Notãdũ autẽ q̃ nõ põt esse essentialis ordo inter aliqua nisi vnũ sit pfectius alio:et vbi vnum magis appropinquat ad deũ q̃ aliud:habent eni se res respectu dei sicut vnũ respectu vnitatis vt innuit dionysius.v.de diuinis noĩbus.et sicut nõ sunt duo numeri essentialiter differẽtes quin vnus habeat plures vnitates q̃ alius. sic non sunt due res essentialiter differentes quin vna perfectior sit alia. Si ergo isti gladij sint per se distincti et ordinati / oportet vnum esse sub alio:et vnum esse perfectiorem alio.

Bernard9 ad eugenium.

Gladio tẽporali papa non debet vti.

g ¶ Nam fm. Hic ꝓbat hoc idẽ p beatũ Dionysiũ.formeꝫ sic ratio.fm legẽ diuinitatis. Infima reducũt in suprema p media:et fm ordinem vniuersi nõ oĩa eque immediate reducũt ad ordinẽ.sed infima p media: et inferiora p supiora ad ordinẽ reducũt: cũ aũtẽ spũalis ptãs excellat terrenã ptãtem dignitate ⁊ nobilitate:q̃ spũalia tpalia antecedũt: iste due potestates non eque immediate reducentur ad ordinem:sed vna reducetur per aliam: terrena per spiritualem. ¶ Notãdum autem q̃ hec ratio non cõcludit solum terrenam potestatem esse sub spirituali:quia tempoalia communiter sunt sub spiritualibus:sed etiam probat q̃ terrena potestas habet reduci in deum per spiritualem:hoc est habet dirigi et gubernari per ipsam. ¶ Notandum etiam q̃ ista ratio est sumpta a dionysio:et est ad propositum principale:⁊ est declaratio eius quod apl'us dixerat: dicebatur enim per apostolum ¶potestates a deo sunt et ordinate sunt. Cum ergo dubitari posset quo ordine ordinate sunt potestates.hoc dubium soluit dicens: q̃ oportet eas vt res alique sunt in vniuerso ordinatas esse quia infima per media:inferiora per superiora ad ordinem reducuntur.

b ¶ Quod etiam ex decimarum datione ⁊c. Hic multa media sumit ad probandum q̃ potestas terrena est sub spirituali. Circa quod duo facit: quia primo facit quod dictum est. Secundo ex dictis infert ad

Ptās terrena subest spūali.

propositū multas ꝯclusiões. Ibi nā ✠itate testāte. Dicit ḡ qꝺ etiā supple sic esse q terrena ptās subsit spūali ex decimaꝝ datiõe ⁊ bñdictiõe ⁊c. Notādū esse ħ posita quattuoꝛ media ad ꝓpositū q terrena ptās subest spūali. Primum mediū de decimis habeť in canone. Scꝺm de bñdictiõe siue de sanctificatiõe habeť ab hugone de sacris libro scꝺo pte scꝺa. Tertiū de potestat⁹ acceptione habeť ab eodē hugone eodē libro ⁊ eadē parte secūda Quartū ✠o ex ipaꝝ rex gubernatiõe põt haberi ex ✠bis augustini. xj. de tri. c. q̃rto. Propter primū sciēdū q si iure diuino layci dant decimas clericis / tota terra laycoꝝ est incēsū eccl'ie terrena itaq ptās ſm oīa bona terrena q̃ habet est sub eccl'ia. Propť scꝺm sciēdū q hugo de sacra. libro et pte passignatis ait q sacerdotal' dignitas regalē ptātē sacrat et bñdicit. sz ſm aplm q̃ bñdicit maioꝛ est: ḡ qꝛ p eccl'iam terrena ptās benedicť: scificať. inungiť qdē si sit inūgēda: absoluiť si deliquat. Sed cū inūgiť etiā absoluiť ⁊ benedicit et sctificať. q̃re terrenā ptātē ⁊ specialiter reges excellētiores ꝓpter vnctionē: ⁊ oēs chr'istianos ꝓpter absolutionem oportet subesse eccl'ie. Propter tertiū sciendū q vt hugo ait libro et parte preassignatis q spūalis ptās est maioꝛ dignitate q̃ terrena qꝺ in illo antiquo populo veteris testamenti declaraťmanifeste vbi primū a deo sacerdotiū institutū est: postea vero p sacerdotiū regalis ptās iubēte domino ordinata est. Potuisset enim deus si voluisset p seipsum vocare saulem ⁊ dare sibi potestatē regalē. Sed voluit hoc fieri per samuelē: insinuās potestatem terrenam dependere a potestate eccl'iastica ⁊ sibi debere esse subiectā Propter quartū sciendū q Augustinus. iij. de trini. c. iij. vult q totū vniuersum quodā ordine regať: q̃ corpoꝛa grossioꝛa regunť p subtilioꝛa / et tota corporalis creatura per spiritualem: sed turpis est pars que suo non cōgruit vniuerso. Si ergo in toto vniuerso corporalia reguntur per spūalia / turpe esset si in genere hūano qꝺ est pars vniuersi terrene potestates nō subessent spiritualibus ⁊ nō regerenť per ipsas.

Terra tota laycorū est incensua ecclesie

Hiere. j.

j. Coꝛ. iij

Reges q̃re subsunt ecclesie.

Sacerdotiū ꝓcessit regalē potestatem.

Coꝛpoꝛalia p spūalia regunť

Subdiuisio textual'

a ¶ Nam veritate testante ⁊c. Hic concludit de eccl'iastica potestate plures et varias cōclusiones ad propositū vtiles. Circa qꝺ quattuoꝛ facit. Quia primo concludit q spiritualis potestas põt terrenā potestatē instituere: iudicare: trāsferre et plantare. Secūdo cōcludit de eccl'iastica potestate et potissime de suprema q̃ a solo deo nō ab hoīe poterit iudicari. Tertio cōcludit de eadē quomō est hūana et quomodo est diuina. Quarto cōcludit etiā de eadē q cū ista ita sint ordinata q qui eccl'ie ptāti resistit / dei ordinationi resistit: et q non põt qs eccl'ie ptāti resistere cū salute: nisi duo asserat p̃ncipia vt manicheus errans posuit qꝺ scriptura sacra ✠itatē asserens negat ⁊ destruit. Scꝺa ibi ḡ si deuiat. Tertia ibi est autē. Quarta ibi q̃cūq igiť. Cōtinueť ergo sic. bene dictū est q ptās eccl'iastica ptātē terrenā benedicit sctificat: et ab ea ptās terrena ptātem accipit. Nam ✠itate atteſtāte. i. canone bīblie asserēte spūalis ptās terrenā ptātē instituere habet: et supple si habet eā instituere: habet eā iudicare si bona nō fuerit: q̃ cui⁹ est cōdere ei⁹ est destituere: et q etiā q̃tū ad terrenā ptātē habet eā īstituere: et si nō bona fuerit habet eā iudicare ⁊ destituere. sic enī ſm hūc modū de ecclesia ⁊ eccl'iastica ptāte ✠ificať vaticiniū Hieremie ecce ꝓstitui te hodie. i. a die q̃ formata est eccl'ia sup gētes ⁊ regna vt euellas ⁊ destruas et dispdas et dissipes ea destituēdo. Edifices ⁊ plātes ea instituēdo. Notādū autē q dicit ✠itate testāte spūalis ptās terrenā īstituere habet q̃ vt ptz ex veteri legē ⁊ ex canone biblie p̃mū a deo sacerdotiū institutū est: ⁊ post iubēte dño p sacerdotium regalis ptās ordinata est.

b ¶ Ergo si deuiat ⁊c. Hic ponit ꝯclusionē scꝺam de eccl'iastica ptāte et potissime de suprema q si deuiat: a deo solo poterit iudicari. Cōtinuetur ergo sic dictum est si deuiat terrena potestas iudicabiť a ptāte spūali: sed si deuiat spūalis minoꝛ iudicabiť a suo supioꝛi: si ✠o suprema spūalis ptās deuiat: a solo deo nō ab hoīe poterit iudicari: testāte apl'o: spūalis homo iudicat oīa et ipse a nemine iudicať. Notandum aūt q ille est spūalis homo q̃ habet sanā mētē ⁊ sanū iudiciū: sicut ille est san⁹ coꝛporaliter q̃ habet sanū gustū ⁊ habet sanū iudiciū de saporalib⁹: sic et ille est spūaliter san⁹ q̃ habet sanā mētē ⁊ habet sanū ⁊ rectū iudiciū de agibilib⁹. sicut ergo sol⁹ ille q̃ est san⁹ coꝛporaliter potest recte alia coꝛporalia iudicare: sic solus ille qui est spiritualis põt de oībus iudicare tā de spūalibus q̃ꝫ de coꝛporalib⁹: q̃ coꝛporalia sub spiritualib⁹ continenť. Notādū etiā q idē est esse spiritualem et sanū spiritualiter: q̃ quicūq est spūalis habet sanam mentem / et habet rectum iudiciū de rebus. Notandū etiā q sicut habens gustū infectum male iudicat de saporibus et in suo iudicio ab oīb⁹ iudicatur: q̃ si habet gustum infectum colera: etiam dulce iudicabit amarū: sic habens mētē infectā habet prauū iudiciū de agibilib⁹ ⁊ ī suo iudicio ab oīb⁹ iudicatur et reprehendiť. q̃ iudicabit esse faciendū qꝺ nō est faciēdū: iuxta illud. Dicit amoꝛ cecus dedec⁹ esse decus. itaq spūalis homo ⁊ habens sanā mētē iudicat oīa ⁊ ipe a nemine iudiciť: quia ī suo iudicio a nemine reprehēdiť. Notādum etiam q duplex est spiritualitas: psonalis et ſm statū: et duplex est iudiciū siue duplex est coꝛrectio: auctoꝛitatiua ⁊ fraterna. † Itaq spūalis psonaliter oēs iudicat: q̃ oēs male agētes potest coꝛrigere ⁊ coꝛrectione fraterna et ipse a nemine iudiciť: q̃ si est spūalis bon⁹ ⁊ sctūs nil agit de quo possit iudicari vl' reprehēdi. Est aūt alia spūalitas ſm statū q̃ est in statu sctissimo et spūalissimo. et in hoc statu est solus summus põtifex: ideoq̃ qlibet eū noīat ⁊ noīare ꝺz sctissimum patrē. Iste oīa iudicat etiā aūcte: q̃ sup oēs auctoꝛitatem ħz: et ipe a nemine iudiciť q̃ null⁹ ħz auctoꝛitatē sup ipm: psonaliť ḡ pñt esse et forte sunt multi sanctioꝛes papa et spūalioꝛes eo. sed ſm statum nullus est ita spūalis nec ita sanctus: et q̃ auctoꝛitate iudicare respicit spūalitatē et sanctitatē ſm statū: ideo auctoꝛitatiue ipse solus est ille spiritualis homo qui iudicat omnia et ipse a nemine iudicatur.

c ¶ Est autem hec auctoꝛitas ⁊c. Hic ponit cōclusionē tertiā de eccl'iastica ptāte ostendens quomō sit hūana ⁊ quomō nō hūana: vel ostēdit quomō sit hūana et quomō diuina: est enī hūana q̃ data est hoī: et est hūana q̃ exercet p hoīem: tñ est hūana q̃ sit data ab hoīe. sed potiꝰ est ptās diuīa: q̃ data a deo: nā oꝛe diuino petro ē data sibi suisq̃ successoꝛib⁹. Est etiā hec auctas diuīa q̃ firmata in ipso ✠po petra quā petrus cōfessus fuit dicēte dño ipi petro. qꝺcūq̃ ligaueris ⁊c. Ifra ptz quidē. Notandū autē q hec auctas dupl'r est hūana et dupl'r diuina. Est autē hūana q̃ data hoī: et est hūana q̃ exercet p hoīem. Sed est diuīa q̃ est data a ✠po q̃ erat de⁹: et est diuīa q̃ firmata est ī petra firma in ✠po q̃ erat ver⁹ deus. Notādū etiā q oīa ista quattuoꝛ possunt haberi ex euāgelio. Nā q sit hūana q̃ data est hoī habeť ex euāgelio vbi ꝺr. Tibi dabo ⁊c. q etiā sit hūana q̃ exercetur ab hoīe ptz ex euāgelio dum ꝺr. Qꝺcūq̃ ligaueris ⁊c. Q̃ sit diuina q̃ data a deo pz ex euangelio q̃ ipse ✠ps qui erat deus loquebať q̃ꝫ dixit tibi dabo: et q sit diuīa q̃ fundata in eo ptz ex euāgelio q̃ ipse ✠ps q̃ erat de⁹ loq̃bať cum dixit super hanc petram. i. super meipsum qui sum petra et qui significoꝛ per petram edificabo ecclesiam meam.

d ¶ Quicūq̃ igitur ⁊c. Hic ponit cōclusionē quartā de eccl'iastica ptāte dicēs: quicūq̃ igiť huic ptāti supple eccl'iastice a deo sic ordinate resistit: dei ordinationi resistit: et supple nō põt esse in statu salut⁹ nisi forte fingat duo p̃ncipia ⁊ duos deos sicut finxit manicheus hereticus: qꝺ dictū falsum et hereticū iudicam⁹: q̃ testāte moyse nō in p̃ncipijs: sed in p̃ncipio celū deus creauit et terrā. Notandū aūt q deus p̃ ſm vnū modū exponēdi quē tangit August. sup geñ. in pn. i. in filio creauit ⁊c. Et q p̃ et fili⁹ nō sunt duo p̃ncipia sed vnū p̃ncipiū: immo q̃ tota trinitas p̃ et fili⁹ ⁊ spūssanct⁹ relatiue ad creaturam nō sunt plura p̃ncipia: sed vnū p̃ncipiū vt dicit Augu. iiij. de trini. c. xiij. Ideo nō in p̃ncipijs: sz in p̃ncipio celū deꝰ creauit ⁊ terrā. Notādum etiā q si essent duo dij possent esse plura capita ī regimine hūani generis: et vnū caput posset referri in vnū deū: et aliud in alium deū. Sed cū hoc sit falsum et hereticū sicut nō est nisi vn⁹ deus et vn⁹ dei filius Jesus chr'istus: ita eccl'ia nō habet nisi vnum caput ⁊ vnum p̃ncipalem vicariū Jesu Chr'isti cui subesse est de necessitate salutis.

e ¶ Poꝛro subesse romano pontifici. Hic ponit cōclusionē tot modis inuestigatā ac etiā illatā ab oībus antedictis. Cōtinueť autem sic: q̃ ex ꝺitionibus q̃busdā generalibus cōpetētib⁹ eccl'ie: ⁊ q̃ ex q̃busdā adaptationib⁹ spūalibus adaptatis eccl'ie: ⁊ tertio q̃ ex ipsis gladijs qui sunt in eccl'ia patet q̃ tenemur subesse romano pontifici. poꝛro. i. certe: q̃ sic est. Ideo oībus his cōsideratis declaram⁹ dicim⁹ et diffinimus oīno esse de necessitate salutis omni humane creature subesse summo pontifici. Notādum autē q ait dñs papa se declarare dicere et diffinire oīno q̃ sibi subesse est de necessitate salutis ⁊c. q̃ possunt sic adaptari vt cōcludamus q̃ subesse summo pontifici est de necessitate salutis. declaramus: si cōsideramus conditiones generalis suppoꝛsitas cōpetentes eccl'ie. dicimus: si cōsideram⁹ adaptatiões speciales

Spūalis quilibet sanā mētem habet.

Matth. xvj.

Spūalitas est duplex.

† Als supna.

Geñ. j.

Papa sanctioꝛes multi pñt esse.

In p̃ncipio ⁊ nō in p̃ncipijs deus celū creauit et terram.

Ecclesia vnicum caput habet.

Auctoꝛitas pape ē humana ⁊ diuina.

Papa subesse est de necessitate salut⁹

adaptatas eccl'ie:ꝛ hoc diffinim⁹ ſi cõſideram⁹ ipos gladios qui ſunt in eccl'ia:ꝛ oĩno.i.penitus.vel oĩno.i.prefatj oĩb⁹ ꝓſideratj ꝓnũciam⁹ ſic eſſe.Et hec de expoſitione preſentis decretalis edite a ſanctiſſimo patre et dño.dño.Boni.diuina ꝓuidẽtia papa octauo dicta ſufficiãt Joã.mo.Additio.Quero vtrum ptãs ſpũalis debeat dñari tẽpozali: Et videt ꝙ nõ.qꝛ iuriſdictiões ſunt diſtincte.vt ĩ auk.quo.opoz.epi.in prin.col.j.de ꝓſe.di.iij.celebritatẽ.ĩ fi. Mõ ġ papa debet ſe ĩtromittere de ptãte tpali:ſz debet tpalia dimittere ĩpatozi/regib⁹ ꝛ aliꝭ dñis tẽ pozalib⁹.viij.diſt.q̃ iure.ar.eꝝ q̃ fi.ſint le.c.latoꝛ.ꝛ.c.cãm.alꝫ poneret falcẽ ſuã in meſſem alienã.ſ.de elec.c.venerabilẽ.qõ nõ eſt faciẽdũ.vj. q.iij.c.j. Preterea ſm Hug.impatoꝛ a ſolo deo habet ptãtẽ in tpalib⁹: papa in ſpũalib⁹.et ſic iuriſdictiões ſunt diſtincte.vt dicũt prime cõ coꝛdãtie.Et licet coꝛonã recipiat a papa:gladiũ tñ ab altari.xciij.di. legim⁹.et etiã ante fuit impiũ ꝫ apl'at⁹. Preterea ptãs ſpũalis indi get tpali multotiẽs.xxiij.q.v.adminiſtratoꝛes ġ nõ dñatur ei. Preterea ſi ptãs ſpũalis dñaret tpali: haberet dñium tpaliũ. Sed dñiũ earũdẽ rerũ nõ põt eſſe ſimul ꝛ ſemel inſolidũ eodẽ tpe apud plures. ff.omo.l.ſi vt certo.ſ.ſi duob⁹ vehiculũ.ġ null⁹ alter haberet dñium. qõ eſt falſum.ġ ꝛc. ¶ Cõtrariũ vꝝ.xps ꝓmiſit ſũmo põtifici vices ſuas. vt habeꝭ Matth.xvj.ca.et.xxiiij.q.j.qõcũq. Sed xpo data erat oĩs ptãs in celo ꝛ ĩ terra.Matth.xxviij.ġ ſumm⁹ põtifex q̃ eſt ei⁹ vicari⁹ habebit hãc ptãtẽ.eꝝ de trãſla.epi.c.ꝫto. ¶ Rñdeo ꝛ dico.ꝙ ptãs ſpi ritualis debet dñari oĩ creature hũane.p rõnes q̃s Hoſt.iducit ĩ ſum ma q̃ fi.ſint le.ſ.q̃liter ꝛ a q̃. Itẽ qꝛ Jeſus xps fili⁹ dei dñ fuit ĩ ẞ mũ do ꝛ etiã ab eterno naturalis dñs fuit ꝛ de iure naturali in ĩpatoꝛẽ et q̃ſcũq alios depoſitiõis ſnias ferre potuiſſet.et dãnationis ꝛ q̃ſcũq alias.vtpote ĩ pſonas q̃s creauerat:ꝛ donis naturalibus ꝛ gratuitis dotauerat.ꝛ etiã cõſeruabat. Et ea dẽ rõne ꝛ vicari⁹ ei⁹ põt. Nã non videꝛet dñs diſcret⁹ fuiſſe (vt cũ reuerẽtia ei⁹ loq̃r) niſi vnicũ poſt ſe talẽ vicariũ reliq̃ſſet:q̃ hec oĩa poſſet. Fuit aũt iſte vicari⁹ ei⁹ petrus. Matth.xv.vltra mediũ.Et idẽ dicẽdũ eſt de ſucceſſoꝛib⁹ petri.cũ ea dem abſurditas ſeq̃reꝛ ſi poſt moꝛtẽ petri hũanã naturã a ſe creatam ſine regimine vni⁹ pſone reliq̃ſſet.ar.ad ẞ.ſ.q̃ fi.ſint le.p venerabilem vltra mediũ.de ẞ no. Jnno.ſ.de fo.cõpe.c.licet. Et iõ dñs Boni.viij. mot⁹ mult⁹ aliꝭ efficacib⁹ rõnib⁹ ꝛ exẽplis ꝛ auctib⁹ ſacre ſcripture declarauit/dixit/ꝛ diffiniuit ſubeſſe romano põtifici oẽm humanam creaturã eſſe de neceſſitate ſalutis.vt in eꝝuagãti.vnã ſanctã.q̃ hic de xbo ad xbũ poſita eſt cũ glo.dñi Jo.mo.q̃ plene declarat hãc q̃ſtionẽ. ¶ Ad argumẽta in ꝓtrariũ rñdeo.Ad primũ cũ dꝛ ꝙ iuriſdictiões ſũt diſtincte ꝛc.dicit Hoſtiẽſis ſic. Ego iuriſdictiones aſſero et vtrãq a deo pceſſiſſe.vt.d.auk.quomõ.opoꝛ.epi. Tamẽ q̃ſto altera magis deo appꝛopinquat tanto maioꝛ. Ergo ſacerdotiũ maius qõ pꝛobatur ex oꝛdine ſcripture dicti auk.Et ſic intellige ꝙ nõ multũ diſcrepãt ſacer dotiũ et impiũ.vt in auk.de nõ ali.aut pmu.reb⁹ eccl'ie.ſ.ſi mĩ⁹.col.ij. Non multũ diſcrepãt q̃ ad pꝛincipiũ vñ pcedũt:ſed multũ diſcrepãt quo ad maioꝛitatẽ. Jnde eſt ꝙ caput epi inungiꝛ:ſed armus regis:et eps chriſmate:rex oleo.vt ſciaꝛ ꝙ eps eſt vicari⁹ capitis nr̃i.i.ieſu xpi et vt oſtendaꝛ q̃ſta ſit differẽtia inter auctẽ põtificis ꝛ pncipis pote ſtatẽ.eꝝ de ſa.vnc.ca.j.xv.vñ in veteri teſtamẽto.Et eodẽmodo rñdeꝛ ad ſcdam oppoſitionẽ.Et ꝙ dꝛ ante fuiſſe impiũ q̃ apl'atũ:hoc nõ fa cit ad ꝓpoſitũ:qꝛ ptãs nõ rõne tpis dꝛ maioꝛ:ſz poti⁹ rõne dignitatj. Nam et ſi andreas prim⁹ venit ad fidẽ q̃ petrus: plat⁹ eſt tñ petrus andree.cũ in apl'oꝝ cathalogo ſemp prim⁹ quaſi pcipu⁹ ꝓmittaꝭ:non ꝙ petrus ſit potioꝛ tpe:ſed potioꝛ dignitate. ¶ Ad tertiũ argumẽtum dico ꝙ licet (vt ſupꝛa dictũ eſt) oĩs hũana creatura ſubſit pape ꝛ ſic po teſtati ſpũali:nõ tñ ſeq̃tur ꝙ habeat dñiũ oĩm rerũ tpaliũ. Ad cuius declarationẽ ſciẽdũ eſt ꝙ eſt duplex dñiũ.Eſt enim quodã dñiũ iure diuino:quodã aliud iure humano.viij.diſt.q̃ iure.diuinũ dñium eſt illud ꝙ eſt apud deũ ſup oẽm creaturã.ipe enĩ de⁹ creatoꝛ ẽ oĩm vni uerſoꝝũ.q̃ enĩ manet in eternũ creauit oĩa ſimul. Jtem in Geñ.c.j. Jn pncipio creauit deus celũ et terrã.Et vide de hoc qõ legiꝭ et not.ſ. de ſumma trini.et fi.catho.ca.j. Jſto dñio, Dñi eſt terra et plenitudo eius in po.ſ.de deci.c.tua nobis.ꝛ dicto.c.quo iure. Jſtud dñium eſt verũ dominiũ ſimplex et abſolutũ: et vn⁹ eſt dñs oĩm creaturarũ de⁹. Et ideo ꝓprie loquẽdo oẽs creature/ꝓprietates/res ꝛ poſſeſſiões/ꝛ bona alia in nullius bonis ſunt vere abſolute et ꝓprie niſi dei. Circa quod dñiũ dicit. Hoſti.ſ.de vo.et vo.redẽ.c.qõ ſup.in magna glo.xv. mihi tñ videꝭ ſic.videꝭ mihi ꝙ ĩ aduẽtu xpi oĩs honoꝛ ꝛ oĩs pncipat⁹ et omne dñiũ et iuriſdictio de iure et ex iuſta cã p illũ q̃ ſupremã ma num habet nec errare põt omni infideli ſubtracta fuerit:et ad fideles tranſlata.ꝙ hoc iuſta cã fuerit ꝓbaꝭ. Eccl'ia.x. Regnũ de gẽte ad gẽ tem tranſferꝭ ꝓpter iniuſticias ꝛ iiurias:ꝛ ꝓtumelias ꝛ diuerſos do los. Qꝛ hoc factũ ſit cõpꝛobaꝭ.ſ.de ꝓſti.c.tranſlato.et hoc in pſonam xpi filij dei viui:q̃ nõ ſolũ ſacerdos fuit:ſed ꝛ rex. Luce.j.Ecce conci pies in vtero ꝛc.vſq ꝛ regni ei⁹ nõ erit finis.vñ ꝛ ipe dixit Matth.xxj. Auferꝭ a vobis regnũ et dabiꝭ gẽti faciẽti fructũ eius. Huius autẽ regni et ſacerdotij pncipatũ ppetuũ cõmiſit fili⁹ dei petro ꝛ ſucceſſo ribus eius:vt ptz in eo qõ legiꝭ et no.lib.vj.de homici.c.p hũani..ꝛ.ſ. qui fi.ſint le.p venerabilẽ.ſ.rõnibus.p totũ.ꝛ maxie in xv.fi. Et de tali dominio diuino dico ꝙ oĩs tpalis ptãs eſt ſubiecta ſpũali: et debet poteſtas ſpũalis ptãti tpali dominari. ¶ Aliud eſt dominium qõ ſm legiſtas vocatur legale dominiũ: et ita noĩat accur.ff.de ver.ſig.l.rec cte.ſm vero canoniſtas vocaꝭ hũanũ.vt in.d.c.q̃ iure. De iſto legali vel hũano dño dicit Jnno. ſic ꝙ ei⁹ iurj ẽ qõ ad aliquẽ ſpectat vl' acqui ritur de iure naturali vt ſunt dñia/obligatiões/ꝛ hmõi ꝛc. Jnnuens expreſſe ꝙ rerũ dñia ꝛ obligationes ſunt de iure naturali.i.de iuregẽ tium. Mõ autẽ a iure ciuili vel impatoꝛe vt actiões.ff.de iuſti.ꝛ iur.l. ex hoc iure.inſti.de re.diui.ſ.fere.ita no. Jnno.de cõſti.c.q̃ in eccl'iaꝝ. et Cõpoſt.dicit ibidẽ ꝙ a iuregẽtiũ deſcẽdũt dñia:ſed ꝓ leges pncipum diſtingũꝭ modi ꝓ quos rerũ dñia acquirũtur.ff.de acqui.re.do. ꝓ totũ.ꝛ iſti.de re.diui.ꝓ totũ. Et ſic itelligiꝭ qõ legiꝭ.viij.diſt.q̃ iure. Et ſic cõcoꝛdãt in hoc ꝙ dominia ſunt de iuregentiũ. Videtur mihi ꝙ dominiũ rerũ legale vel hũanũ fuit a deo collatũ hũane creature:ꝛ non fuit ab initio introductũ iuregentiũ vel ciuili. Nã deus oĩa que creauit/fecit ꝓpter rõnalẽ creaturã: et oĩa ſubiecit rõnali creature. Geñ.c.j. Et ſic reſeruato ſibi vniuerſali et vero dñio oĩm creaturaꝝ. huius dñij vtilitatẽ cõceſſit ab initio hũane creature q̃ ad vſum. qõ vꝝ intelligere accur.C.de iur.do.l.in reb⁹.ſup xbo naturalꝛ.vbi dicit ꝙ iure primeuo nõ diſtinguebanꝭ dñia niſi q̃ſtũ ad vſum ꝛc.vnde ante iuſgetiũ oĩa fuerũt cõia q̃uſcq iuregentiũ vſib⁹ ꝑmozũ parentũ introductum fuit ꝙ terre diuiderentur et limitarẽtur et appꝛopiarenꝭ vt vnuſquiſq qõ ſuũ eſſet/ſciret. Unde lex dicit ꝙ iuregentiũ dñia ſunt diſtincta nõ dicit introducta.vt.d.l.ff.de iuſti.ꝛ iur.l.ex ẞ iure. Cũ enĩ iuregentium diuidantur dominia: ſequiꝭ ꝙ ante diuiſionẽ erãt dñia cõmunia.ar.ff.cõi diui.l.iiij.circa prin.cũ ibi notatis.vnde ex cõceſſiõe diuina vtilitatis dominij rerũ cauſaꝭ quodã dñiũ legale vel humanũ quod reſpectu veri dominij diuini non dicitur dominiũ:ſed in ſe conſideratũ dicit verũ. Jſtud vero dominiũ legale vel hũanũ ꝓut erat ĩ cõi nõ debet dici iuriſgẽtiũ:ſed diuini. Prout xo cuilibet appꝛopꝛiat vel acq̃riꝭ hoc dñiũ ſic cõſideratũ eſt iuriſgẽtiũ. Et tale dominiũ non eſt apud papã tm̃/ſed apud oẽs q̃ iuſte acq̃rũt.et ex q̃ ſemel acq̃ſitum eſt/nõ licet pape vel alicui alteri auferre vel occupare ſine iuſta cã: qꝛ eſſet cõtra ius naturale diuinũ q̃ vnicuiq dictũ eſt. Me faciat alteri ꝙ ſibi nõ vult fieri:vt in pncipio decretoꝝ. Et dñs dicit in euangelio:ne tranſgrediaris terminos antiq̃s q̃s poſuerũt pꝛes tui.ix.q.ij.null⁹ alteri⁹ facit ad ẞ.C.de coarta.l.ſi q̃s.lib.xij. Et ẞ intelligo ſine cã.qꝛ ex iuſta cã poſſet aliq̃s ꝓuari ab hoĩe vel a iure tali dño.ff.de reli.ꝛ ſum. fu.l.ſi q̃s ſepulchꝛum. C.pro quibus cau.ſer.li.acci.per totũ.ꝛ.ff.et.C. de bo.dã.p totũ. Unde p hoc rñdeꝭ ad argumẽtũ ꝙ q̃ſtũ ad hũanam creaturã illa ſubeſt ſpũali ptãti ſicut dictũ eſt. Sed dñia rerũ aliarum ſunt apud ſingulos qui iuſte acquirũt:verũ eſt de dño legali vel hu mano:ſed diuinum dñium eſt apud deum. Hec eſt cõtradictio diuerſis reſpectibus accepto dominio. ¶ Ad illa iura cõia q̃ dicũt ꝙ impe ratoꝛ eſt dominus mundi.ff.ad le.rho.l.deprecatio. Reſponde vt not. C.de quadri.preſcrip.l.bene a zenone. Petrus Bertrandi.

Additio dñi petri Bertandi Poteſtas ſpũalis an debeat do minari tẽ pozali.

Jurisdi ctio ſpũal' oẽs creatu ras humanas aſtrin git.

Dñium eſt duplex.

Dñiũ lega le vel hũa

Dominia iure ꝑme uo nõ erãt diſtincta.

Dñiũ rei an poſſit domino ſuo tolli.

Impatoꝛ eſt dñs mundi.

Johannes.xxij.

¶ Prelati non diſcurrãt ꝑſertim habitu tranſformato: q̃ li ad curiã venerint/inde recedere non debẽt ſine pape licẽtia:alꝫ ipi ꝛ receptãtes illos excõicati ſunt.Capi.ij.

Ut prelatoꝝ inepta diſcurſib⁹ grauitas:et ſimpli citas ſimulationib⁹ obuia:et ipſoꝝ ad xpi vica rium indeuotio:religioſitati q̃ppe ꝓtraria:non imerito arguẽda:cũ reuerẽtiam illoꝝ ſctitas:lucem puritas:fir moſq maturitas poſcat greſſus:vt ſint vita mũdi:fama clari:pꝛoficuiq reddãtur exẽplo. Verum qꝛ ipſoꝝ quo rũdam (vt fidedignoꝝ habet aſſertio) eo vana pꝛozupit interdũ ne dixerim⁹ pniciosa temeritas ꝙ (veſtib⁹ ſpũa lis ſanctitatj abiectis: diſſimulato habitu) ad remotas a ſuis ſedib⁹ partes ſe tranſferũt. Quinimmo ad ſedem apl'icam clãculo nobis nonviſis nec inſinuato † q̃ vene rint: veniſſe/latitaſſe/diſceſſiſſeq dicãtur. Nos ne tacẽti bus nobis non pꝛeciſus hmõi moꝛb⁹ inualeat:dum ꝓui dum creditur qõ incautum/licitũ qõ impune. Oĩb⁹ epis ſuperioꝛibuſq pꝛelatis ſub obteſtatione diuini iudicij inhibemus ne abſq rationabili cauſa/timoꝛis forte vel alia/extra ſuaꝝ ciuitatis/et dyoceſis ac puinciaꝝ (muta tis habitib⁹) limites indiſcrete diſcurrant. Jnhibemus etiã ne q̃ epoꝝ ꝛ ſuperioꝝ ipoꝝ latẽter (pꝛeſertim habitu tranſformato) veniẽtes ad curiã: de ipa (romani pontifi cis non pñtati cõſpectib⁹): vel ſaltem ab eo recedẽdi licẽ tia nõ obtẽta) recedãt. Si qui xo epoꝝ ꝛ ſuperioꝝ hmõi noſtre inhibitiõis ꝓtradictoꝛes extiterint:et abſq ipſi⁹ romani põtificis recedẽdi licẽtia conceſſa:eoq non viſo receſſerint ab eadem:necnõ ſi q̃ ſciẽter receptauerint an tedictos:niſi id cõfeſtim eidem romano põtifici vel ali cui ꝑquẽ hoc ipm ad ei⁹ crediderint deduci noticiã: ma nifeſtare curauerint: (etiã ſi epali/archiepali/patriarcha li vel quauis alia dignitate pꝛefulgeãt) eos excõmunica tionis ſentẽtia innodamus. Johannes.xxij.

† Alꝫ in timato.

Licitum creditꝭ qõ nõ punit.

¶ Prelati ad curiam non debēt more noctue latēter venire: nec inde sine papali licētia recedere: alꝰ infideles iudicātur: et sentētia excōicatiōis ligātur. Capitulum .iij.

ET si deceat quoslibet subditoꝝ curā exercere sollicite: et per oia velut lucis filios ambulare: hoc tñ ꝑcipue ab ipsis exigiꝫ: q̄ cōstituti ꝑ altitudinē dignitat⁹ etiā specula/circa cōmissas sibi plebes pastoꝝ simul ꝛ custodū ꝑtes iplere tenētur: et coꝝā ipsis laudabiliū operū exēplo lucere. Ad nostrū sane puenit auditū/ꝙ nōnulli pōtificali prediti dignitate gregū suoꝝ custodiā negligētes: et abhorrētes lucē tāꝯ filij tenebraꝝ: non verētur se ab ouiū suarū cura: mercēnarij more: tēpore lōgo subducere: et pōtificali dignitate reiecta non erubescūt vagari ꝑ deuia sub habitib⁹ transformatis: ac contēpto debitō exhibēdo parib⁹ et supiorib⁹ honore precepto: sic abiecti et indecori interdū ad sedē apostolicā clāculo declinare ꝓsumūt: vbi more noctue cui⁹ intuitū noꝝ illuminat: lux excecat: de die latētes: horis tenebraꝝ q̄s suis arbitrant cōformari desiderijs visitāt: suos eis euomētes cōcept⁹ iniquos: et cōspirationes forsan illicitas aduersus nos et alios ꝓtractātes: et demū abinde (nō absq̄ notabili sedis ꝑdicte cōtēptu) reuerētia tā ꝓsueta q̄Ꝯ debita nō exhibita romano pōtifici: ꝛ nec ab ipo petita licētia nec obtēta recedūt. Mos igiꝫ et ipsi⁹ sedis honori in hac ꝑte ꝓspicere: ac taliū insolētijs finē imponere cupiētes: de fratrū nroꝝ ꝓsilio gñali ꝓhibem⁹ edicto: ne deceꝯ presul aliq̄s sine sui superioris licētia: nisi ꝑ negocijs eccl̄ie sibi ꝓmisse extra suā dyocesim audeat ꝓnoctare: firmiter statuētes vt q̄cūq̄ pōtifex ad romanā curiā veniēs papale palatiū ꝓmit⁹ visitet: ad papā (si hoc patiat̄ tpis oportunitas) intratur⁹: ac reuerētiā cōsuetā et debitā exhibitur⁹ eidē: nullaten⁹ recessur⁹ a curia/nisi ab ipo sup hoc petita licētiaꝫ obtēta. ¶ Ex si sec⁹ a quoq̄ sup his fuerit attētatū: nos quoscūq̄ prelatos q̄uis etiā patriarchali dignitate fulgētes sic ad sedem accedētes: ꝛ ab illa (vt predicit̄) recedētes: necnon quoslibet alios qui tales apud sedem ipsam receptare ꝓsumpserint/nisi ante receptionē hmōi eidem romano pōtifici significauerint aduētum illoꝝ: decernimus eoipo notam infidelitatis incurrere: ac excōmunicationis sentētie subiacere. Nulli ergo ꝛc̄.

Moctua nocte videt: lux huic excecat ocellos.

De Treuga et pace.

Sixtus quartus.

¶ Sixtus papa volēs discordiā ex pragmatica sāctiōe suborta sedare: ordiarijs regni frācie ad ꝓferēda bñficia sex mēses ꝓcedit. Facultatē ꝓcedēdi sex gr̄as sibi retiet. Bñficia cardinaliū et coꝝ q̄ cardinalib⁹ sunt familiares in regno frācie existētia sue disponi vsq̄ ad certū tp̄s reseruat. De bñficijs ꝓmouēdoꝝ q̄d fieri debeat ostendit. Causas bñficiales in p̄ma instātia vult in ꝑtib⁹ terminari in q̄b⁹ ante diffinitiuā sniam (nisi i vno casu) vetat appellari. Quid de causis i curia pēdētib⁹ faciēdū sit narrat. Si aūt eadē cā in diuersis curijs diuersis respectib⁹ tractat̄/quoniā pacto terminanda sit hic recitat̄. Taxas bñficioꝝ editas a Joāne .xxij. seruādas cēset. Tādē tp̄s ponit infra quod vult ista acceptari ꝛ seruari. Scias tñ ꝙ hmōi cōcordata tāq̄ iuri cōi ꝛ decreti Cōstañ. et Basilieñ. cōtraria/non sunt effectum sortita. Capitulum .j.

Discordia est extinguenda et pax cōseruanda.

AD vniuersalis eccl̄ie regimen diuina disponēte clemētia vocatis: inter alia ꝙ cōmissoꝝ ppl̄oꝝ votiua dilectiōe nil occurrit p̄stāti⁹ q̄Ꝯ exorta inter ꝓsonas eccl̄iasticas (p̄cipis tenebraꝝ astutia) discordiarum fomēta ꝙ nr̄e sollicitudis occursum ꝓtin⁹ extiguere: vt (cuiusuis altercatiōis salubrit̄ euulsis seminib⁹) pacis ꝛ tranq̄llitatis dulcedinē inter creditos nobis ppl̄os (diuia nobis assistēte gr̄a) iponere ꝛ cōseruare valeam⁹. Cupiētes itaq̄ vt suscitata retroactis tpib⁹ discordia (pch dolor) in regno Frācie/delphinatu/aliisq̄ terris ꝛ dñijs kñi i xp̄o filij nr̄i Ludouici frācoꝝ reg⁹ illustris: iter nōnullas ex eisdē ꝓsonas occasiōe cuiusdā ꝓstōnis q̄ in eodē regno diuti⁹ inoleuit: quā ꝓsone ꝑdicte ꝓagmaticā sanctionē vocāt: ne si (qđ absit) maiora fomēta sumeret: dāna pariter ꝛ grauiora scādala/picula q̄ subseq̄rētur/fine debito claudat̄/et totalit̄ secludat̄. Ad quē aplica ex certa scia de fr̄m nroꝝ cōcilio oīb⁹ et singulis ꝑlatis ꝛ alijs ꝓsonis eccl̄iasticis regni delphinat⁹ tr̄aꝝ ꝛ dñioꝝ eorūdē: ad q̄s dignitatū aliorūq̄ bñficioꝝ eccl̄iasticoꝝ terraꝝ ꝛ dñioꝝ eorūdē collatio/ꝓuisio/ꝑsentatio/electio seu q̄uis alia dispositio ꝓtinet: de q̄busuis dignitatib⁹/ꝓsonatib⁹/administrationib⁹/officijs/canonicatib⁹ et ꝑbēdis: necnon alijs bñficijs eccl̄iasticis cū cura et sine cura secularib⁹ et regularib⁹ ad eoꝝ collatiōem/ꝓuisionē/ꝑsentationē/electionē seu q̄uis aliā dispōnem ꝓtinētib⁹: q̄ deiceps i februarij/aplis/iunij/augusti/octobris/et decēbris mēsib⁹ futuris ꝓpetuis tpib⁹ vacare cōtigerit (dūmō dispōni aplice ex aliq̄ gñali reseruatiōe in coꝝpore iur⁹ clausa/aut ꝑ alterā ex ꝓstōnib⁹ felicū recordationū Bñdicti .xiij. q̄ incipit ad regimē[a]: aut Johānis xxij. romanoꝝ pōtificū ꝑdecessoꝝ nroꝝ: q̄ incipit execrabilis[b]: seu ꝓstōes ꝛ regulas cācellarie aplice ꝑ nos sup ꝯ editas reseruata gñal̄r nō existāt) ꝑide ac si alique a sede aplica vel ei⁹ legat⁹ expectatiue l̄re nō emanassēt: libere disponēdi facultatē cōcedim⁹ per ꝑsentes. Et q̄ isti sūmi pōtifices ꝑdecessores nri ꝓsueuerūt se i cōcessiōib⁹ gr̄aꝝ expectatiuaꝝ ꝓsonis bñmeritis exhibere liberales nr̄e intētiōis existit ꝓcedere i regno/delphiatu/terr⁹ ꝛ dñijs regni hmōi vltra gr̄as expectatiuas ꝑ nos i eisdē regno delphinatu/terris ꝛ dñijs cōcessas (q̄b⁹ in aliquo ꝑiudicare nō intēdim⁹ ꝑ ꝑsentes: q̄sq̄ i suo robore ꝑmanere volum⁹) sex ꝓsonis ydoneis regnicolis: sex alias gr̄as expectatiuas ad quālibet collationē/ꝓuisionē/ꝑsentationē seu q̄uis aliā dispositionē singloꝝ ex ꝑlatis ꝛ alijs ꝓsonis ꝑdictis. Ex q̄b⁹ q̄dē sex gratijs due gr̄e expectatiue cōcedētur duob⁹ clericis regnicolis ydoneis ꝑ q̄b⁹ rex ipe ꝛ charissima i xp̄o filia nr̄a regina: ac dilect⁹ fili⁹ nobilis vir delphin⁹ Vienñ. necnō magri et ꝓsidētes: ac alij officiarij: i aliquo ex ꝑlamētis regis eiusdē regni nobis sup ꝯ vnanimiter supplicabūt. q̄ duo noīati ꝑ regē et reginā/delphinū/magros/presidētes ꝛ officiarios ꝑfatos gaudeāt ꝓrogatiuis ad instar familiariū nroꝝ ꝓtinuoꝝ cōmēsaliū. Ꝓpisq̄ sex gratijs ꝓsūptis: alꝰ sex gr̄as siles alijs sex gratijs ꝓsonis ydoneis modo ꝛ forma ꝑmissis cōcedere intēdim⁹. ¶ Volum⁹ aūt ac eisdē auctē ꝛ tenore ꝑsentiū decernimus ꝛ declaram⁹ bñficia q̄ venerabiliū fratrū nroꝝ sctē romane eccl̄ie cardinaliū familiares cōtinui cōmēsales eoꝝ familiaritate durāte in regno/delphinatu/terris ꝛ dñijs ꝑfatis obtinēt: et i posterū obtinebūt: dispōni aplice i postꝫ cēseri reseruata: q̄Ꝯdiu dūtaxat cardiales ꝑfati vitā duxerit in hūanis: ac post obitū eorūdē cardinaliū ꝑ sex ānos cōtinue sequētes. Quib⁹ quidē sex annis elapsis alij ad q̄s eorūdē bñficioꝝ collatio/ꝓuisio/ꝑsentatio/electio seu q̄uis alia dispositio alꝰ ꝓtinet: de bñficijs familiariū hmōi i regno/delphinatu/terris ꝛ dñijs prefatis cōsistētib⁹: in ꝑdictis mēsib⁹ disponere valeāt hmōi reseruatiōe nō obstāte. ¶ Cōcedimus etiā ꝙ bñficioꝝ que ꝓmouēdi ꝑ nos ad dignitates seu bñficia ꝓsistorialia ipāꝝ ꝓuisionum ꝑ nos de coꝝ ꝓsonis faciēdarum obtinebūt: ac in q̄b⁹ et ad que ius eis q̄uolibet cōpetit ac cōpetere poterit: per ꝓmotiones ad dignitates ꝛ alia bñficia cōsistorialia ꝑdicta ac munus cōsecrationis eisdē ꝓmouēdis impēdēdum: seu lapsum tpis de cōsecrādis epis a sacris canonib⁹ diffiniti vacaturoꝝ: si ꝓmotiōes ipe in aliquo ex supradictis mēsib⁹

a ¶ Ad regimen. hec habet̄ .j. sub. ti. de ꝓbend.

b ¶ Execrabilis. ista habet̄ .j. sub ti. de ꝓben. cum glo. Guillermi de monte lauduno et et inter. xx. Joannis xxij. cū gl. dñi Zēzelini sub eo. ti. de ꝑbē.

fiãt: nisi bñficia ipa essent alis dispõni aplice (vt pferẽt) reseruata ad platos et psonas supradictas. Si Xpo in alijs mẽsib⁹ pmotiões eisdẽ fieri cõtigat: ad nos ꝛ romanos põtifices successores nros collatio/ puisio ꝛ oimoda dispositio ptineat. Et qñ sedis aplice notarioꝝ magn⁹ reperiẽt nũer⁹/ eorũdẽ notarioꝝ q̃ habitũ p eiusdẽ sedis notarios gestari solitũ publice ꝛ cõtinue gestãt et i posterũ gestabũt: bñficia i eisdẽ regno/ delphinatu ꝛ terris cõsistẽtia dũtaxat cẽseãt reꝛuata. qcq̃ oẽs ꝛ single cause bñficiales i ptib⁹ corã iudicib⁹ cõpetẽtib⁹ vsq̃ ad diffinitiuã incluſiue: i pma dũtaxat istãtia in q̃ nulli ãte diffinitiuã liceat appellare: nec appellatio (si fuerit emissa) debeat admitti/ nisi ab inꝛloeutoria vel a grauamie negociũ pricipale mime pcernẽte: qõ nõ possit p appellationẽ a diffinitiua snia repari. In alijs Xpo istãtijs i romana curia tractẽt/ cognoscãt et fine debito terminẽt. ¶ Cause Xpo bñficiales pẽdẽtes i dicta curia inter nros aut dictoꝝ cardialiũ familiares ptinuos cõmẽsales ipis cardialib⁹ i eadẽ curia pñtib⁹: seu i aliq̃ legatiõe aut recreatiõis cã secedẽtib⁹: necnon pfate sedis officiales officia actu exercẽtes: aut alios a pmissis q̃ p sex mẽses curiã pdictã secuti sũt: et sequũtur de pñti/ curiales ꝛ q̃scũq̃ alios eoꝝ aduersarios sup q̃busuis bñficijs eisdẽ aduersarijs aucte ordinaria collat⁹: p illos q̃b⁹ pmisse repiũt seu alios p nos ad id deputatos seu etiã deputãdos iudices audiãt/ cognoscãtur/ decidant/ finecq̃ debito terminẽt/ ac executiõi debite demãdent. Cetere Xpo sikes cause bñficiales inter q̃scũq̃ alios pẽdẽtes: et q̃ q̃busuis iudicib⁹ seu auditoꝛib⁹ pmisse reperiãtur: aliq̃b⁹ iudicib⁹ cõpetẽtib⁹ in regno Frãcie aucte aplica pmittãt audiẽde/ cognoscẽde/ decidẽde ꝛ fine debito terminãde cũ nẽcia earũdem cãꝝ aduocatione.

Notarij aplici in magno sunt numero.

Appellare an liceat ante diffinitiuã sentẽtiã. vide c. sup eo. ij. extra de appel.

Cã eadem diuersis respectib⁹ in diuersis curijs tractari põt.

¶ Preꝛea qꝛ alique ex supradictis causis i eadẽ romana curia sup petitorio ꝛ diuersis curijs ipsi⁹ regni sup possessorio tractãt: volum⁹ q̃ i eisdẽ causis i diuersis curijs sup petitorio ꝛ possessorio vnico ꝛ eodẽ ptextu pẽdẽtib⁹ (suspẽso petitorio/ ꝛ cẽsur⁹ sup ꝟ lat⁹) i possessorio i curijs eorũdẽ iudicũ corã q̃b⁹ cãe possessorij pẽdeãt de pñti pcedãt: causeq̃ ipe sup hmõi possessorio infra biẽniũ ꝛminẽt et finiãt. Alioq̃n biẽnio elapso liceat ptib⁹ ipis pcedere sup petitorio: ꝛ vlri⁹ dict⁹ causis expedit⁹ sup possessorio aut hmõi biẽnio elapso alra ptiũ litigãtiũ corã iudice cõpetẽti aucte aplica deputato poterit ius suũ pseq̃: ipeq̃ aplic⁹ iudex ifra aliõ biẽniũ cãm i petitorio termiare teneat. Qõ si nõ fecerit: cã ipa ab eo aduocata: et lis penit⁹ extincta cẽseat. Et si forsan aliq̃s eorũdẽ iudicũ cuiusuis sibi pmisse cãe expeditionẽ maliciose progare aut differre pẽsũpserit: excõicatiõis ꝛ oim bñficioꝝ suoꝝ puatiõis penas ipo fctõ incurrat: a qua q̃dẽ excõicatiõis pẽa absolui neq̃at/ nisi a nobis ꝛ successoꝛib⁹ nris ro. pon. preterq̃ i mort⁹ articulo. qcq̃ deceꝛo i lris expediẽdis i regno frãcie/ delphinatu ꝛ terr⁹/ alijsq̃ dñijs pdict⁹ seruẽtur taxe[a] sup hoc edite p Joan. xxij. papã pfatũ ꝛ excessus si q̃ fuerint corrigãt. Et qꝛ ppt assiduas guerras ꝛ nouitates q̃ ptinuevigẽt i dicto regno ptẽdit ecclias dũ vacãt grauatas i taxa etiã reformata i pcilio pstãciẽsi q̃ reducta ẽ ad medietatẽ ãtique taxe: q grauat⁹ i eadẽ taxa plat⁹ pmouẽd⁹ soluat cõia ꝛ minuta seruitia q̃ plres ex gallis ãnatã vocãt: tñ p ꝟa estiatiõe fructuũ eccl'ie ꝛ monasteriꝝ ad q̃ sit pmot⁹: eaq̃ i dicta cãcellaria ꝛ camera aplica inuiolabil'r obꝛuari mãdam⁹.

Judici negligẽti pena mirabilis iponit.

Bñficioꝝ taxe.

a ¶ Taxe. Vide p hoc extrauagãtẽ cũ ad sacrosancte. que est iter. xx. Johãnis. xxij. sub titu. de sententen. excõi.

¶ Et qꝛ i supradict⁹ pcessiõib⁹ regnũ ac regẽ maxia sum⁹ charitate pplexi: credẽdũ est nõ imerito vt se deuotos ꝛ obediẽtes erga sctãm ro. eccl'. exhibeãt. Quare volumus ꝛ eisdẽ aucte ꝛ tenoꝛe statuim⁹ q̃ pfat⁹ rex ifra q̃ttuoꝛ mẽses pmissa acceptare ꝛ obꝛuare: ac i regno/ delphiatu ꝛ dñijs hmõi obꝛuari facẽ: necnõ infra alios duos pfatos q̃ttuoꝛ imediate seq̃ntes mẽses sup acceptatiõe ꝛ obꝛuatiõe/ alijsq̃ pmissis oib⁹ ꝛ singulis p suas patẽtes lras nos ꝛ sedẽ pfatã certificare teneat. ¶ Alioq̃n pñtes lre ꝛ inde secuta q̃cũq̃: sint cassa ꝛ irrita: nulliusq̃ roboris vel momẽti. Nos ei extũc irritũ decernim⁹ et inane: si sec⁹ sup his a q̃q̃ q̃uis aucte sciẽter vel ignoraãter ptigerit attẽtari. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat hãc paginã nrãꝝ cõcessionis/ intẽtiõis/ volũtatis/ pstõnis/ declaratiõis/ indulti/ mãdati ꝛ statuti infrigere vel ei ausu temerario ptraire. Si q̃s aũt hoc attẽtare pesũpserit indignationẽ oipotẽt⁹ dei ꝛ btoꝝ Petri ꝛ pauli aplorũ ei⁹ se nouerit incursurũ. ¶ Datũ Rome apud sctm petrũ. Anno incarnatiõis dñice. M.cccl xxij. septio id⁹ augusti. Põtificatus nri anno pmo. Sixtus quartus.

¶ Discordia inter religiosos mẽdicãtes et eccl'ias parrochialiũ rectores in ptib⁹ germanie quattuoꝛ delegat⁹ pmissa: p eos sub cert⁹ formis ꝛ modis i pacẽ et pcordiã cõuersa fuit: quã roman⁹ põtifex pfirmat: precipiẽs sub pena excõicationis illã a prelatis obseruari. Capi. ij.

Uices illius q̃ supra petrã edificauit eccl'iam suã (merit⁹ lz isufficiẽtib⁹) gerẽtes i terr⁹: et p ei⁹ ima culata vestigia (q̃tũ nob⁹ ex alto pcedit) incedere satagẽtes. Inter xpi fideles q̃slibet: et pserti sub vno atq̃ eodẽ sacerdotij vexillo nobiscũ deo militãtes: pacẽ et charitatem iducere: et iductã cõfouere: vigilãti sollicitudie meditamur assidue: et q̃ his ꝟia sũt: false vigilãtie pastoralis ad radicẽ posita submouere: put rex ꝛ tpm circũstãtie id nõ imerito exposcere dinoscũt. ¶ Hup siq̃dẽ p pte tã venerabiliũ frm nroꝝ Magũtinen. et Treuiren. archiepoꝝ: ac Herbipolen. et Tuoꝛmacien. et Spiren. epoꝝ: q̃ dilecti filij nobilis viri Philippi comit⁹ palatini Rheni et duc⁹ Bauarie: q̃ vn⁹ ex electoꝛib⁹[b] romani iperij existit. ad nrm pueñit auditũ q̃ ip'e dilectos filios pdicatoꝝ minoꝝ et carmelitaꝝ ordinũ pfessoꝛes ꝛ nõnullos prochialiũ rectoꝛes: ꝛ alios etiã eccl'iaꝝ plates: istigãte illo q̃ tãq̃ leo rugiẽs circuit q̃rẽs quẽ deuoꝛet: i ptib⁹ germãie ꝛ pserti i oppido Eslingen. Cõstan. dyoce. suscitata sunt nõnulla dissensionũ et scãdaloꝝ fomẽta ex cert⁹ causis tũc nobis exp̃ssis: q̃ nisi p vigilãtiã pastoralis officij celerit⁹ succidãtur/ possent ad scãdalũ nõ modicũ xpi fideliũ illaꝝ ptiũ facil'r puenire. ¶ Nos igit⁹ attẽdẽtes q̃ sacrosctã ro. ec. ab ei⁹ fũdatiõe pmeua i ordie sacerdotali quẽ petr⁹ aplus et ei⁹ successoꝛes obseruarũt instituta: et p viros ꝓuidos et sacerdotes virtuosos adaucta: et lõgissimis tpib⁹ felicit⁹ conseruata extitit. Rursusq̃ aiaduertẽtes q̃ hodiernis tpib⁹ hoim crescẽte malicia: nisi ager dñic⁹ cultoꝛib⁹ idoneis: buccinatoꝛib⁹ spũs sct⁹i: et pconib⁹ Xpi dei (q̃ preter ceꝛos i ordib⁹ frm mẽdicãtiũ gra assistẽte diuina i copioso nũero repiũtur) assidue coleret: veprib⁹ malo⁹ ꝛ sentibus vitioꝝ oim celeriter obꝛueret: nõ potuim⁹ nõ nisi ab intimis cordis nri dolere: q̃ inter tales viros q̃ se mutua charitate diligere ꝛ alter alteri⁹ (iuxta aplm) onera portare deberẽt: discordie semiariũ excitaret. ¶ Vñ cũ velle m⁹ sup his ea q̃ decet maturitate cõsulere: venerabilib⁹ frib⁹ nris Guillermo Hostien. si et Angelo prenestineñ. epis ꝛ dilect⁹ filijs nris Juliano tituli sct⁹i petri ad vincula: ac Petro tituli sct⁹i sixti pbris cardinalib⁹ viuevocis oraculo cõmisim⁹ et mãdauim⁹ vt a singlis ptib⁹ pdict⁹ vel eoꝝ pcuratoꝛib⁹ legitimis: audit⁹ hincide ppositis: inter eas cõcordiã tractarẽt. Qui q̃dẽ epi ꝛ cardiales statutis loco ꝛ tpe/ cõuocat⁹/ audit⁹ et intellect⁹ ptib⁹ pdict⁹ vt pferẽt: ꝛ i pmissis grauiẽt et ꝓsulte pcedẽtes: ptes ipas de cõi earũdẽ cõsensu ad pcordiã infrascriptã pduxerũt.

Sacerdotes dicuntur sub eo dẽ vexillo cum papa militare.

b ¶ Ex electoꝛib⁹. Electores iperatoꝛis sunt septẽ. tres eccl'iastici/ ꝛ q̃tuoꝛ laici. de q̃bus p glo. i. c. ad aplice. de sen. ꝛ re iudi. lib. vj. Eccl'ia romana p q̃s fuit instituta ad aucta/ ꝛ cõseruata.

¶ Videlicet q̃ ipi prochiani sacerdotes deceꝛo nõ dicãt a mẽdicãtib⁹ hereses pcessisse: cũ in Xpitate fides nra sit illuminata: ꝛ eccl'ia exaltata p eosdẽ: et pserti m p oꝛdies pdicatoꝝ et minoꝝ vt iura testant. Quoq̃ fres mẽdicãtes nõ pdicẽt: pp'los prochianos nõ teneri audire missam in eoꝝ parrochijs dieb⁹ festiuis ꝛ dñicis: cũ iure fit cautum

Predicatoꝛes multi in ordinibus mẽdicantiũ reperiuntur. Alter alteri⁹ onera portate.

Fides catholica p mendicantes fuit illuminata.

Parrochiani qui bus dieb⁹ in sua parrochia missam audire debēt Sepultura debet esse libera. Mēdicantes confessiones audire ⁊ penitētias iniungere pūt.

illis dieb⁹ parrochianos teneri audire missā i eox parrochiali ecclia: nisi forsan ex honesta cā ab ipa ecclie se absentarēt. qcz etiā nec frres nec curati inducāt aliquomodo laycos ad eligēdū sepulturā apud eos: ⁊ bñ caueāt ppt penas ꝯs iponūt canones cū sit libera. Qz etiā ipi mēdicantes desistāt pdicare q parrochiani nō sint obligati: saltē in paschate ppio ꝓfiteri sacerdoti: qz de iure tenet prochian⁹ (saltē in paschate) ppo ꝓfiteri sacerdoti. Per hoc tñ ipi frres mēdicātes nō censeant excluſi q̄ min⁹ bn iuris cōis et pulegiox eisdē ꝓcessox dispositionē cōfessiones audire ⁊ pēitētias iiūgere valeāt. ¶ Qz etiā de cetero iter ipos frres mēdicātes ⁊ curatos q̄ ad effectū predicādi: horas cātādi: ⁊ cāpanas pulsandi: seruet ꝓsuetudo antiq̄ q tpib⁹ antiqs fuata fuit in ipo oppido Eslingēsi. Et casu quo veniat aliq occasio siue necessitas: non fiat cōmutatio tpis vl̄ hore i ipis pdicatiōib⁹ fiēdis: nisi de ꝓsensu partiū. Qz qz etiā ipi frres in bmonib⁹ eox nō detrahāt plat⁹ ⁊ rectorib⁹ parrochialiū ecclīax. Neqz etiā populos a suax ecclīax parrochialiū frequētia et accessu abstrahāt siue retrahāt quoquo mō. Et viceuersa ipsi rectores ⁊ plati aliq mō nō detrahāt mendicātib⁹. Sed illū fauorē quē possunt eis ipēdāt: ⁊ in oib⁹ ⁊ p oia pstēt: ita vt vera vnitas ⁊ perfecta charitas inter eos ostēdat.

Populi ab ecclīax frequentia nō sunt retrahendi.

Jo.xiiij.

¶ Nos itaqz illius vices gerentes in terris q̄ aplis suis dixit. Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis: cupietes sup his oportune puideri motu ppio: nō ad alicuius sup hoc nobis oblate petitiōis instātiā: sed de nra certa sciētia ⁊ mera volūtate cōcordiā predictā acoia et singula p pfatos epos ⁊ cardinales ordinata (ad hoc vt perpetuo incōcussa pstāt) auctoritate aplica et ex certa nra sciētia approbamus et ꝓfirmamus/ac virib⁹ perpetuo subsistere debere decernim⁹. Supplētes oēs ⁊ singulos defectus tā iuris q̄ facti: si qui forsan interuenerūt i eisdē. Iniūgētes nihilomin⁹ archiepis: epis: plebanis: rectoribus: curatis: necnō prioribus: gardianis: ⁊ singulis fratribus ordinū mendicātiū sub pena excōicatiōis late snie: quā ꝓtra facientes et quēlibet eox cōtra facientē: incurrere volum⁹ eo ipso a qua absolui nequeant nisi de expresso consensu partis lese et debita satisfactione preuia: inuiolabiliter obseruēt. Et ꝯtum in eis est ab aliis obseruari faciāt. ¶ Et si sup quascūqz lites et causas coram quibuscūqz causarū palatij aplici auditoribus seu alibi occasione premissorū: inter dilectos filios decanū et capitulū ecclie Spireñ. ⁊ curatum dicti oppidi: ac fratres predictos indecisas pēdētes. Illarū stat⁹ tenores ⁊ formas et in eis gesta ⁊ actitata: psentib⁹ p expressis habētes: ad nos harū serie motu scientia ⁊ auctoritate predictis aduocam⁹: ⁊ litē seu lites ipsas penit⁹ extinguim⁹. Et ambab⁹ partib⁹ pdictis litis hmōi consortibus seu illis adherētib⁹ ppetuū silētiū iponim⁹. Non obstātib⁹ cōstitutionib⁹ ⁊ ordinatiōib⁹ aplicis: ac puilegijs eisdē fratrib⁹ i gñe vel i specie ꝓcessis: ceterisqz cōtrarijs quibuscūqz. Nulli ergo ⁊c̄. Datū Rome apud sanctū petrū Anno incarnatiōis dñice. M.cccclxxviij. quitodecimo kal. Julij. Pontificatus nostri anno septimo.

Secundus Liber.

¶ De Judicijs.

Judicij descriptio Testes nō semp necessarij sunt. Judiciū vnde dr.

¶ Nota p rubrice intellectu q iudiciū est act⁹ legitim⁹ triū psonax iudicis: actoris et rei. Sed ℨ.c.for⁹. §.i oi. de ℟.sig. i an. vbi dr q̄ i oi negocio req̄rit etiā tres testes. Sed dic q testes nō semp sūt necessarij: sed qñ est factū negatū: vl̄ alie pbatiōes desūt. vt.d.§.i oi.et.iiij.q.iiij. c.j. Et dr iudiciū nō a iudice. (vt dicit Jo.mo.) sed a iuris disquisitiōe seu discussione. Nā cā est dū ꝑponit: iudiciū dū discutit: iusticia dum finit. d.c.for⁹. de ℟.sig. Vel potes dicere si vis q iudiciū non ab actore vel a reo dr: sed a iudice sicut a psona p̄cipaliori. ar. C. de accusa. qui explicādi. Et reddit iudiciū in inuitū. ff. de ver. obli. l. inter stipulātē. §.j. Et expone de iudicijs. i. de processib⁹ iudiciarijs q̄ enumerātur in.c.qñ. ex̄ de proba. Sic accipit. C. de iudi. sancim⁹. et. c. pia de excep. li.vj. in prin. ⁊ c. nonnulli. de rescrip. in an. ⁊. ff. vt lega. no. l. etiā in prin. Vel dic de iudicijs. i. de iuris disqsitione seu discussione: vt dictū est.

¶ Nota isup q iudiciū habet .xv. significationes. Prio mō ē actio vt iudiciū familie herciscūde. l. actio. ff. de iudi. l. in trib⁹. ex̄ de pba. ca. ex lris. Scdo mō ē lis siue ꝓtrouersia: vt iudiciū pēdet de hereditate ⁊c̄. ff. ad treb. l. j. ij. rñ. et. ff. de pecu. qō debet. Tertio mō est auctas vt negocia ecclīastica nō sunt iudicio laycorū disponēda. ex̄ de iudi. c. decernim⁹. Quarto mō est for⁹ vt cā iurisp̄onat⁹ debet diffiniri iudicio ecclīastico. i. in foro ecclie. c. c̄to. ex̄ de iudi. Quīto mō est arbitriū. ij. q. vj. a iudicib⁹. ⁊. ff. q̄ satisf. cog. arbitro. de offi. dele. ab arbitris. lib. vj. Si enī arbiter est iudex: ḡ arbitriū est iudiciū. Sexto mō est vltia voluntas. vt iudiciū testatoris nō debet esse cassum. C. de sacrosan. ec. l. j. de sepul. licet. in fi. li. vj. Septīo est qō vt iudiciū ambiguū est ad papā referēdū. c. p venerabilē. §. rōnib⁹. ex̄ q̄ fi. sint le. C. de or. iu. l. qñ. Octauo mō iudiciū dr esse discretio vt furiosus et ipubes nō pūt esse iudices: qz carēt iudicio. i. discretione. ff. de iudi. l. cū ptor. c. graue. de pben. in an. Mono est snīa: vt iudex punire pōt eos q̄ suo negl̄exerit parere iudicio. i. snīe. de offi. dele. c. de causis: al's in causis. de ap. li duob⁹. circa fi. de pscrip. c. fi. ff. de lega. iij. l. q̄ cōcubinā. §. si heres. et ecclesiastici. xviij. c. ibi. Ante iudiciū iusticiā tibi para. Decimo est instātia: vt iudiciū pit. triēnio. l. pperādū. §.j. C. de iudi. ⁊. c. venerabilis. e. ti. ī an. Undecimo est discussio vt ℟. ⁊. C. ⁊. ff. e. ti. ⁊ in. c. for⁹. de ℟. sig. Duodecimo est ptās iudicādi. ff. de iudi. l. iudiciū soluit vetāte eo q̄ iudicare iusserat ⁊c̄. Tredecīo est pnicies. Ulī apl's. j. ad Cox. xj. ibi. Qui mā ducat et bibit indigne cor⁹ et sanguinē dñi: iudiciū. i. pniciē sibi manducat et bibit. Sic exponit. iiij. senten. dis. ix. in fi. Quartodecimo est pena. in Matth. Qui occidit reus erit iudicio. i. pena. sic in Johe. Qui bona egerūt: ibunt in vitā eternā: q̄ ℟o mala in resurrectionē iudicij. i. pene eterne. Ultimo iudiciū dicit esse ꝓcessus iudicialis. ca. j. eo. ti. li. vj. de excep. pia. eo. lib. Et ista .xv. significata his ℟sibus cōprehēdi possunt. Actio: lis: auctor: forus: arbiter: vltima velle. Questio. discret. sent. instāt. discussio: posse. Pernicies. pena: processus iudicialis. Vide Jo. mona. super rubrica de iudi. lib. vj. et etiam glo. in ca. in iudicijs. de regu. iur. lib. vj. Nullibi tamen clarius habentur hec exposita q̄ hic.

Judicij .xv. significatiōes declarantur.

Uersus.

Johannes. xxij.

¶ Decretalē sup cathedram. q̄ est in cle. in. c. dudū. innouata iubet obſuari: neqz ppter illā debēt religiosi mēdicātes esse molesti ⁊ graues plat⁹: neqz prelati ipis religiosis. Et si sint aliq iniurie vel molestatiōes hincide facte: papa vult iustitie ꝓplemētū breuit exhiberi summarie simpliciter et de plano: sine strepitu et figura iudicij: vel aliter put q̄litas excessuū exigit. Nō obstātib⁹ q̄buscūqz obstaculis que possent his obuiare. Capl'm vnicū.

Requētes imo inſeroſe quodām nō de diuersis mūdi ptib⁹ venerabiliū frm nrox epox aliorūqz supiox platox necnon dilectox filiox: rectox: curatox: ⁊ prochialiū sacerdotū q̄rele ℨ dilectos filios frres pdicatox ⁊ miox ordinū: nrm ⁊ sedis aplice excitarūt auditū: ⁊ clamorosis insinuatiōib⁹ excitare ⁊ fatigare nō cessant: q ijdē frres decretalē dudū editā a fe. re. Bo. pa. viij. p. n. q̄ incipit sup cathedrā[a]. Ac p pie me. Cle. papa. v. p. n. i vien. ꝓcilio. inouatā temere obſuare nō curāt: sed ipam trāsgredi nō timētes in eiusdē sedis cōtēptū: aiax suax piculū: ⁊ eorūdē et ecclīax prochialiū piudiciū ⁊ grauamē. ¶ Intellexim⁹ q̄qz q plerūqz pfat⁹ dictox pdicatox et miox necnō heremitax scti Aug. ⁊ carmelitax ordinū frib⁹ i cui⁹ ordinis dictox heremitarū psonis idē pdecessor Bo. cōstōnē pdictā in q̄ tm̄ de ips pdicatox et miox cauebat ordinib⁹: p oia voluit postmodū itegraliter et icōcusse ſuari. Et ad quē pdictox carmelitarū frm ordinē: nos subsequenter cōstōnē eādē quo ad oia i ea ꝓtēta duxim⁹ extēdendā: a pdict⁹ epis: plat⁹: rectorib⁹: curat⁹: ⁊ sacerdotib⁹ ℨ tenorē ꝓstōnis pdicte graues iiurie atqz molestie in diuersis ptib⁹ inferunt. Nup p pte veñ. fris nri archiepi Burdegal. ⁊ dilectox filiox capl'ox maioris Burdegal. ⁊ aliax ecclīax: poratuū: quētuū: rectox: curatox: sacerdotū: ⁊ vicariox prochialiū: ac clericox tā regl'ariū q̄ scl'ariū ciuitat⁹ et dyocesis pdictax nobis extitit itimatū q̄ pdicti eorūdē pdicatorū: al'as pdictorū minorū: heremitarū et carmelitarū ordinum fres ℨ tenorem decretalis eiusdē:

a ¶ Sup cathedrā. nūc est subtitu. de sepul. in cle. et incipit dudum. Constitutionem papalem violās piculose subijcit.

mkta eisdẽ ꝛ eoꝝ singulis grauamia ꝛ iiurias iferũt ꝛ iacturas. Quigiꝫ parũ eẽt iura ꝓdere nisi q̃ ea tueaꝫ existat Nos volẽtes de fr̃m nr̃oꝝ ꝓsilio decretalẽ ꝓdictã sup cathedrã irrefragabiliꝫ obꝛuari. Dis. v. p aplica scpta mãdam⁹ q̃ten⁹ vos vel duo aut vn⁹ vr̃m p vos seu aliũ vel alios: etiã si sint extra loca i q̃b⁹ estis ꝓꝛuatores seu iudices deputati/tã eisdẽ archiepo: capl̃is: ꝑoꝛib⁹: cõuẽtib⁹: rectoꝛib⁹: curatꝰ: sacerdotib⁹: vicarijs: ac clero ciuitatꝰ ꝛ dyocesis. ꝓdictarũ ꝛ eoꝝ cuilibet aduersus predictos q̃cũq; econuerso eisdẽ fr̃ib⁹ aduersus archiepm: capl̃a: platos: ꝑores: ꝑuẽt⁹: rectores: sacerdotes: vicarios: ac clerũ: ꝓfatos ꝛ singl̃os eorũdẽ efficacib⁹ defensiõib⁹ ꝓsidio assistẽtes: ac faciẽtes decretalẽ ꝓdictã q̃ ad oĩa eius capl̃a put iacẽt firmiꝫ obꝛuari: nõ ꝓmittatꝰ ꝫ tenoꝛẽ ipsi⁹ p memoratos fr̃es dictoꝝ ordinũ eisdẽ archiepis: capl̃is: platis: ꝑoꝛib⁹: ꝑuẽtib⁹: rectoꝛib⁹: curatꝰ: sacerdotibus: vicarijs: ac clero: vel alicui seu aliq̃b⁹ eorũdẽ: nec etiã ꝓdictos archiepm: capl̃a: platos: ꝑuẽt⁹: rectores: curatos: sacerdotes: vicarios: ac clerũ: seu aliquẽ vel aliq̃s ipoꝝ eisdẽ fr̃ibus grauamia ac iiurias irrogari. Facturi ipis hincide de q̃buscũq; iiurijs: molestatiõib⁹: grauamib⁹: et dãnis vicissim illatꝰ hacten⁹ ꝛ etiã i posterũ iferẽdis eisdẽ ꝫ tenoꝛẽ ꝓstõnis eiusdẽ i illis vcz q̃ iudicialẽ req̃rũt idagine sũmarie simplicit ꝛ de plano sine strepitu iudicij ꝛ figura: i alijs ẋo put q̃litas ipoꝝ exigit iusticie cõplemẽtũ. ¶ Molestatores miores et maiores hmõi necnõ ꝫdictores q̃slibet ꝛ rebelles q̃cũq; ꝛ q̃tiẽscũq; expedierit p cẽsurã eccl̃iasticã appellatiõe postposita ꝓpescẽdo. Nõ obstãtib⁹ q̃buscũq; exẽptiõib⁹ spãlib⁹ vl̃ gñalib⁹ tã fr̃ib⁹ ꝛ ordinib⁹ ꝓdictꝰ vl̃ alicui seu aliq̃b⁹ fr̃m ꝛ ordinũ eorũdẽ q̃ ꝓfatꝰ archiepo. capl̃is: platꝰ: ꝑoꝛib⁹: ꝑuẽtib⁹: rectoꝛib⁹ curatis: sacerdotib⁹: vicarijs: ac clero seu ipoꝝ alicui vel aliq̃b⁹ cõiuꝫ vl̃ diuisim sub q̃cũq; forma vl̃ expssiõe ẋboꝝ ab eadẽ sede ꝓcessis: ac eiusdẽ Bo. q̃ cauek ne aliq̃s extra suã ciuitatẽ vl̃ dyocesim nisi i certꝰ exceptꝰ casib⁹ ꝛ i illis vltra dietã vnã a fine sue dyocesis ad iudicium euocẽt⁹. Seu ne iudices et ꝓꝛuatores a sede deputati ꝓdicta extra ciuitatẽ ꝛ dyocesim i q̃b⁹ deputati fuerit ꝫ q̃scũq; ꝓcedere: siue alij vl̃ alijs vices suas ꝓmittere: aut aliquos vltra vnã dietã a fine dyocesis eiusdẽ trahere ꝑsumant: dũmõ vltra duas dietas aliq̃s extra suã ciuitatẽ auctepresentiũ nõ trahaꝫ. Seu q̃ de manifestis iiurijs: molestijs: talijs q̃ iudicialẽ idagine exigũt (penis i eos si secꝰ egerit ꝛ etiã id ꝑcurãtes adiectꝰ) ꝓꝛuatores se nullatenꝰ intromittãt q̃ alijs q̃buscũq; ꝓstõnib⁹ a romano põtifice tã de iudicib⁹ delegatꝰ et ꝓꝛuatorib⁹ q̃ ꝑsonis vltra certũ nũerũ ꝑ lr̃as aplicas ad iudicẽ non vocandis: aut alijs edictꝰ q̃ nr̃e possent iurisdictiõi aut ptãti eiusq; exercitio libere qũolibet obuiare. Seu si tã eisdẽ fr̃ib⁹ vel eoꝝ ordinib⁹ aut alicui seu aliq̃b⁹ fr̃m ꝛ ordinũ ꝓdictoꝝ q̃ archiepo: capl̃is: platꝰ: ꝑoꝛib⁹: ꝑuẽtib⁹: rectoꝛib⁹: curatis: sacerdotib⁹: vicarijs: ac clero ꝓdictꝰ vel aliq̃b⁹ ipoꝝ seu q̃busuis alijs cõiuꝫ vel diuisim a ꝓfata sede sit idultũ q̃ excõicari: suspẽdi: vel iterdici seu extra vl̃ vltra: circa vl̃ alio q̃cũq; mõ ad iudiciũ euocari nõ possit p lr̃as aplicas nõ faciẽtes plenã ꝛ expssã ac de ẋbo ad ẋbũ de idulto hmõi ꝛ de eoꝝ ꝑsonis: locis: hoib⁹: ordinib⁹: et noib⁹ ꝑpꝛijs mẽtionẽ. Et q̃buslibet alijs idulgẽtijs seu ꝑuilegijs dicte sedis gñalib⁹ vel spãlib⁹ quoꝝcũq; tenoꝝ exist̃at p q̃ ꝑtib⁹ nõ expssa vel totaliꝫ nõ iserta nr̃e iurisdictiõis explicatio i hac pte valeat qũolibet ipediri. Et de q̃b⁹ quoꝝcũq; totꝰ tenoꝛib⁹ de ẋbo ad ẋbũ spãlẽ oporteat in nr̃is lr̃is fieri mẽtionẽ. ¶ Ceterũ iudicib⁹ seu ꝓꝛuatoribus q̃buscũq; p lr̃as apostolicas sub q̃cũq; alia q̃ ꝑti ẋboꝝ forma vel expssiõe ꝓfectas/ eisdẽ ꝑdictoꝝ ꝑdicatoꝝ: minoꝝ: heremitarũ: ac carmelitaꝝ ordinũ fr̃ib⁹: seu ipis ordinib⁹ cõiuꝫ vl̃ diuisim sup dãnis et iiurijs ꝛ alijs q̃buscũq; reb⁹ seu negocijs aĺs deputatꝰ et subdelegatis eoꝝ ꝑtib⁹ ꝛ futurꝰ auctepẽtiũ distrct⁹ ihibem⁹: ne aliquẽ seu aliquos auctelr̃arũ papaliũ ptextu seu occasiõe quoꝝcũq; dãnoꝝ vel iiuriarũ siue grauaminũ ꝫ tenoꝛẽ ꝓdicte ꝓstõnis sup cathedrã ipsis fr̃ib⁹ seu eoꝝ ordinib⁹ antedictis cõiter vel diuisim a q̃buscũq; ꝑsonis illatoꝝ hacten⁹: ꝛ etiã iferẽdoꝝ i posterũ: corã se alicubi deiceps ad iudiciũ vel aĺs q̃quomõ vocare seu i cãm aliq̃ten⁹ trahere ꝑsumãt. Inhibitionẽ hmõi nõ solum ad futura: sed etiã ad quouismõ adhuc pẽdẽtia: ꝛ icepta negocia volẽtes extendi: ac decernẽtes ꝓfatas lr̃as et ꝓcessus eorum auctepe q̃cũq; habitos ꝛ hmõdos ad dãna/grauamina/ꝛ iiurias hmõi ꝫ tenoꝛẽ dicte ꝓstõnis illata ꝛ inferẽda (vt dictũ est) deiceps aliq̃ten⁹ nõ extẽdi: ac etiã irritũ et iane si secꝰ sup ꝓmissis p quoscũq; sciẽter vel ignoraꝛter ꝓtigerit attẽtari. ¶ Vobis nihilomin⁹ iiũgẽtes vt ihibitionẽ nostrã hmõi ad dictoꝝ iudicũ seu ꝓseruatorũ ꝛ subdelegatoꝝ noticiã de q̃b⁹ vobis expedire videbit deducere procuretꝰ. Insup volum⁹ ꝛ auctepe aplica decernim⁹ q̃ q̃libet vr̃m ꝑseq̃ valeat articulũ etiã p aliũ inchoatũ: q̃uis idẽ inchoãs nullo fuerit ipedimẽto ꝓpeditꝰ canonico. qcq; a data pr̃sentiũ sit vobis ꝛ vnicuiq; vr̃m i ꝓmissis oib⁹ et eoꝝ singl̃is ceptis et nõ ceptꝰ/ pr̃tib⁹ ꝛ futurꝰ et ꝑteritꝰ/ licitũ ꝓcedere ac si ꝑdicta oĩa ꝛ singl̃a corã vobꝰ cepta fuissent: et iurisdictio vr̃a ꝛ cuiusꝫ vr̃m in ꝑdictꝰ oib⁹ et singulis ꝓcitationẽ vel modũ aliũ legitimũ ꝓpetuata extitisset: ꝓstõne ꝑdicta sup ꝓseruatoꝛib⁹ ꝛ alijs qũolz i ꝫriũ edita nõ obstãte. Datũ quinto. x. kal. februarij. põti. nr̃i. ãno. xj.

Iohannes. xxij.

Jura condere parũ esset nisi q̃ ea tueret existeret. ff. de orig. iur. l. ij §. post origine de elec. c. vbi periculũ. §. preterea. ll. vj.

Jurisdictio p citationẽ ꝓpetuaꝫ. c. gratum. de of. dele.

a ¶ Summarie ꝛc. ꝓpter ista verba hec exuagans sub hoc ti. fuit posita Que autẽ cause sint sic decidẽde. vide. c. dispendiosam. eo. ti. in cle. Et q̃d illa verba iportẽt declaraꝫ p ca. sepe. de ẋbo. sig. in cle.

b ¶ Euocek. loq̃tur de ca. statutũ. de rescrip. li. vj. c ¶ Conseruatores. loquitur de. c. j. de of. dele. lib. vj. d ¶ Numerũ. Vide. c. cũ in multis. de rescrip. li. vj. Excõicari ne possint aliquibus quandoq; conceditur.

De Dilationibus.

Premisso elegãti exordio: ostẽsisq; periculis que ꝓpuniunt ex falsoꝝ florenoꝝ fabricatione: citãtur perẽptorie fabricãtes: data sibi dilatione triũ mensium infra quos corã papa cõpareãt: aĺs cõtra ipsos eoꝝ absentia nõ obstãte ꝓcedeꝫ put iusticia suadebit. Capitulum vnicum.

Peccatũ vnum suamole attrahit aliud.

Lucrorũ cupiditas ad multa nefaria impellit.

Qui delictoꝝ diuersoꝝ nexib⁹ ac tenebris inuolutos plerũq; trahit i maioꝝ scelerũ ꝑcipitium moles ꝓpõderãs pctõꝝ. nam et si diuersos diuersa delicta coinq̃nent: sunt tñ nõnulli q̃ ꝓpe salutꝰ imemores delictꝰ cõib⁹ ꝛ vulgarib⁹ nõ ptẽti: ad ꝓpha na ꝛ vetita ꝓrũpẽtes: sic dãnata cupiditate lucroꝝ ac iex hausta eoꝝ voragine deuoluunt: q̃ dũmodo suas ingluuies ad quas inhiãt expleãt: se lucris illicitꝰ imo iacturis spũalib⁹ temere imergẽtes: honori dei ꝛ aiaꝝ saluti: ac sacroꝝ canonũ ꝛ ipialib⁹ edictis ꝛ iurib⁹ cõib⁹ capturas nepharias et lucra illicita anteponũt ¶ Sane iãdudũ ad nr̃i aplatus auditũ multorũ fide digna relatio sepius etiã repetita pduxit: et fama tã publica p facti euidẽtiã diuulgata effecit notoriũ nõnullos eẽ i lõbardie superioꝰ ꝛ marchie. Januẽ. ptib⁹ q̃ licẽtie temerarie laxatis habenis licere sibi pr̃sumẽtes illicita: cudũt⁽ᵉ⁾ et fabricant seu cudi ꝛ fabricari faciũt florenos auri fm formã ꝛ signum ꝛ coinũ ac circũferẽtias lr̃aꝝ q̃ in ciuitate florentie (a tpe cuius nõ extat memoria) cudi ꝛ fabricari sũt soliti: ꝛ cudunt ꝛ fabricant etiã in pr̃senti. Et q̃uis dicti florẽi ad verã florenoꝝ de florẽtia similitudinẽ fabricati in ẋo et solito florenoꝝ eiusdẽ ciuitatis põdere cõiter et bonitate auri et vero florenoꝝ valore deficiãt: ipsi tñ (simulata eoꝝ effigie) ꝑsonas vt plurimum simplices ꝛ q̃cq; etiã in hmõi reb⁹ exptas decipiũt: ipsaq; dãnis reꝝ ꝛ periculis ꝑsonaꝝ exponũt: dum p veris florenis ipos recipiũt. Cum etiã ꝑterea in talib⁹ plurimi nõ habeãt inter florenos ꝛ florenos tãte similitudinis peritiam discernẽdi. ¶ Nos itaq; tãtis ꝛ pcipue aiaꝝ piculis affectu pr̃no occurrere cupiẽtes: monem⁹ oẽs ꝛ singl̃os taliũ ꝑsumpto-

e ¶ Cudunt ꝛc. vide. c. q̃sto. cum ibi notatis. ff. iureiu. in anti. et exuagantem spondent. j. de cri. falsi.

res:ipis nihilomin⁹ districti⁹ inhibẽtes ꝗten⁹ deinceps a cusiõe ⁊ fabricatiõe florenoꝝ hmõi cessẽt/realiter ⁊ effectualr resipiscãt. Nihilomin⁹ pñtis edicti pẽptorij aucte citãtes eosdẽ ac eoꝝ singulos sub pena priuatiõis iuris si qõ eis sup cudẽdis florenis cõpetit: quã ipos cessante iusto ipedimẽto (si in exequẽdis mãdatis nr̃is hmõi remissi seu negligẽtes fuerint) incurrere volum⁹ ipo facto: vt infra triũ mẽsiũ spaciũ a data pñtiũ numerãdũ p se vel p procuratorẽ ydoneũ aplico ꝓspectui se pñtẽt. ꝓposituri quo iure ipis florenos cõpetat ius cudẽdi: ac exhibituri ꝓuilegiũ si qõ sup ꝫ habeãt: vel ius aliõ si qõ sibi credãt ꝓpetere ostẽsuri. Et nihilomin⁹ sup pdict⁹ facturi ⁊ recepturi qõ iusticia suadebit. Intimãtes eisdẽ ꝙ si nõ venerit: nos ex ipos sup õmissis ⁊ ea tãgẽtib⁹ ꝓcedem⁹ put expedire viderim⁹ ⁊ suadebit iusticia: ipoꝝ absentia nõ obstante. ¶ Ut aũt hmõi nr̃a nũciatio atq; citatio ad cõem oim noticiã deducat: cartã siue mẽbranã citationẽ atq; monitionẽ hmõi continẽtes: in maioris eccl̃ie Auinion. affigi hostijs faciem⁹. Que ꝓcessum hmõi suo qsi sonoro preconio ⁊ patulo indicio publicabũt: vt pdicti moniti et citati/et alij q̃cũq; q̃ sua crediderit interesse: vel quos ꝓcessus ipse cõtigit nullã possint excusationẽ pretẽdere: ꝙ ad eos ꝓcessus hmõi non puenerit: vel ꝙ ignorauerit eũdem: cũ non sit verisimile remanere quo ad ipos incognitum vel occultum qõ tam patẽter oĩb⁹ publicat. Datum Auinione. vj. kal. Decẽbris. põtificat⁹ nr̃i anno. ix.

Judex infer citãdũ põt cõminari se processurum. Vide catum ex litteris. de resti. in integrum.

Occultũ non presumit quod oĩbus publicatur.

De Dolo et contumacia.

Bonifacius octauus.

Citationes etiam extra dies solẽnes publice facte de mãdato pape in audiẽtia l̃raꝝ aplicaꝝ vel papali palatio affixe ianuis maioris eccl̃ie loci in quo papa cũ curia sua degit: artãt citatũ ac si ad eũ ꝓsonaliter deuenissent. Restringitur tñ hec extrauagãs ad illos q̃ impediũt ne ad eos possit citatio puenire: vel quoꝝ domicilium tute adiri nõ potest. vt. c. j. de iudi. in cle. Capitulum vnicum.

Diuisio.

REm non nouam. Hec decre. diuiditur in q̃tuor partes. Nã ꝓmo premiũ ad intentum premittit. Secundo ver. est siquidem: ad hoc ꝓbãdum plura argumẽta iducit. Tertio ꝙsi. ꝓmissis: sup ipo itẽto statuit. Quarto ꝙsi. nõ obstãtibus. statutũ huiusmodi per nõ obstantia munit.

Astrictus ad aliqd faciẽdum ad quid tenetur.

a Insolitam. C. de iud. rẽ nõ nouã. Et q̃ est astrictus ad insolita nõ tenetur de solitis. ff. de contrahẽ. emp. fistulas. §. frumenta. et astrictus simpliciter tenet de solitis non de insolitis. ff. de lega. iij. q̃ solitum. ff. de annu. lega. seyo. §. fi. na. Unde astrict⁹ in genere ad cõmunẽ modũ tenet. ff. de ver. obli. l. cõtinuus. §. cum ita. ff. de edil. edic. si qs vẽditor. C. de dona. si qs argentũ. §. j. ⁊ astrict⁹ ad solita faciens insolita de casu tenetur. ff. de neg. ge. si negocia absentis.

b Peruenire citatio Et litt. non contest. quoniã. §. pozo. ff. qõvi aut clam. l. j. §. sed aristo. ff. de euic. si ideo. §. fi.

REm nõ nouã aggredimur: neq; viã insolitã[a] ambulamus: sed anteriorꝝ iuris calcatã vestigijs pñtis ꝓstõnis indubitato roboramus suffragio: ⁊ incõcusso munimine stabilim⁹. ¶ Est siq̃dẽ iam sancitũ ꝙ ꝓpositũ publice citationis edictũ eũ artet: q̃ impedit aut facit etiã se celando ne ad eũ possit puenire[b] citatio: appeatq; cõtumax q̃ sic agit. Qd̃q; in albo ptoris hmõi edicta ꝓposita sue iurisdictioni subiectos arceãt et astringãt magis ꝫ si voce preconia (q̃ innotescit paucis) vel litteris citarẽtur. Jus[b] eñ qõ talem modũ citationib⁹ ꝓposuit: violẽter[c] presumpsisse credẽdũ est / vt q̃ in eodem albo tot ipsi⁹ albi publicũ locũ frequẽtantiũ oculis pateret legẽda: ad citati noticiã deueniret. Unde ad prebẽdã oĩb⁹ eoꝝ q̃ sanciũtur plenã lectionem et notionẽ mãdatur legẽ tabulis aut lapidibus[f] sculptã: sctissime eccl̃ie describi porticib⁹ ⁊ affigi. ¶ Premissis igit in debitã cõsiderationem deductis: ac in lãce irrefragabilis rõnis[g] appensis: nos qui vniuersis[h] (disponente dño) pesse dinoscimur: volentes p hãc nouellã ꝓstõnem aliq̃d circa pdicta statutũ exp̃ssi⁹ inueniri: declaram⁹ de ffm nr̃oꝝ psilio: ⁊ nihilomin⁹ hoc edicto ꝓpetuo valituro firmam⁹ et statuim⁹ vt citationes aucte aplica de q̃buscũq; personis vñcũq; ⁊ vbicũq;[i] sint cuiuscũq; stat⁹/dignitat⁹ vel pemin̄tie ecclĩastice vel mũdane: etiã si imperiali vel regali fulgeãt dignitate: pserti[k] si ipediãt vel faciãt p se vel p alios[l] q̃quomõ: ne citatiões ipe ad eos pueniãt: ex q̃cũq; cã faciẽdo vt citadoꝝ domicilia siue loca tute vel libere adiri nõ possint: cum (put scriptũ est) existimare debeamus an eo[m] ire liceat[n] vbi est citatio faciẽda/perinde ad instar edictoꝝ pfatoꝝ ꝓpositoꝝ in albo[o] ptoris: etiã extra solẽnes[p] dies i q̃b⁹ romani põtifices suos facere ꝓsueuerũt gñales ꝓcessus publice id nobis spãliter ⁊ ex certa scientia iubẽtib⁹ facte i audiẽtia litteraꝝ nr̃aꝝ: aut i aula nr̃i palatij postmodũ affigende ianuis maioris eccl̃esie loci in quo romana cõis oim xp̃iani ppli nationũ residebit curia: vt cũctis possint patere: et ita deferri citatis sic valeãt ac arteant citatos post terminum lapsum quem (cõsiderata locoꝝ distantia[q]) volumus citationib⁹ ipsis cõpetentem apponi: sicut[r] fac. erit. l. j. §. dolum. nec eulogijs seu relationibus est credẽdum. ff. de custo. re. diuus. ij. Et nũcio iurato creditur. eꝝ de ap. cũ parati. non illi qui non est preco iudicis. extra de pba. quoniam contra.

a Irrefragabilis.

b Uniuersis. Non tamen in vniuersis causis seu negocijs. vt no. in extrauagan. c. vnam.

c Qd̃q; in albo. Ar. ff. de iur. om. iu. si id quod. j. rñ. no. ff. de albo scri. per totũ. aut. de litig. §. oẽm. col. viij. C. quomõ et qñ iud. aut. q̃ semel.

d Jus. Hic ex iuribus iam allegatis arguit.

e Violenter presumpsisse. De violẽtia presumptione habetur extra de presump. litteras. et. c. quanto. et ibi not.

f Lapidib⁹. Aut. scriptũ exp̃. l. ij. §. fi. col. ij. et ar. ff. de ori. iur. l. ij. §. j. aut. de iudi. in fi. col. vj.

g Rationis. Sumpte tam ex precedẽtibus qꝫ subsequentibus.

i Ubicũq;. Et sic ligãtur existentes in eadem prouincia seu alia / siue etiam modico freto distent: seu si fuerint vltra mare. ff. de ver. signi. notionem. §. j. C. de dila. l. j.

k Pserti. Verbũ pserim q̃cũq; tenet cõparatiue: aliq̃n tenet precisiue vt pro tñ. vt not. exde symo. p tuas. j. circa fi. et dic ꝫ teneri pcise vt i casu ꝫ posito ⁊ alijs parẽ equitatẽ seu maiorẽ hñtib⁹. vt. j. no. sec⁹ regulariter. Nã q̃ citatio facta voce pconis vel in albo pretoris contra anglicũ vl̃ theutonicũ qui verisimiliter non credebat habere cãm in curia romana arctaret eũ: eẽt durũ et contra stilũ curie q̃ non citatum ab homine vel a iure vult citari si negocium ad curiã reuocet per l̃as. Et p hũc modum quilibet teneret habere procuratorem in curia. et hoc modo curia oẽs ad se facere ret venire: nec iste citatus in albo pretoris de quo non est ius expresse vl̃ voce pconis i palatio papali debet eẽ nimis credul⁹ referentib⁹ se citatũ. ff. de eo p quem fac. erit. l. j. §. dolum. nec eulogijs seu relationibus est credẽdum. ff. de custo. re. diuus. ij. Et nũcio iurato creditur. eꝝ de ap. cũ parati. non illi qui non est preco iudicis. extra de pba. quoniam contra.

Pserti tenet duplicer.

l Per alios. ff. de admini. tu. ita autem. §. gessisse. extra de sentẽ. excõmu. mulieres. §. fi.

m Eo. aduerbium est loci: ⁊ sumuntur hec verba. ff. ad treb. de etate.

n Ire liceat. Tute vel libere: vt pmittitur: et hec estimatio debet esse verisimilis vt timor non sit vanus. alꝫ citatio artaret. extra de sponsa. ij. ff. qõ me. cau. l. metum. ff. si cui plus qꝫ. per. l. fal. hoc aut̃. j. rñ. ff. de reg. iur. vani timoris. Nam sicut ꝓuiderũt ptib⁹ quib⁹ nõ patet securus ad iudicẽ accessus. eꝝ de ap. ex pte. j. ita decuit ꝓuidere iudicibus / executorib⁹ / aut apparitoribus / eorum in citationib⁹ faciẽdis qñ nõ patet ad partes securus accessus. eꝝ vt lit. nõ cõte. tue. et hic. quo casu debet in citatione exprimi. argu. extra. vj. lib. de appel. romana. §. cum autem. ff. de transac. cum hi. §. vult igitur. et. §. si pretor. ar. op. ad hanc distinctionem. extra. vj. lib. de offi. dele. statuimus.

o In albo pretoris. Papa hoc specialiter et ex certa scia iubẽte. vt. j. sequit in casib⁹ pari vel maiori equitate nitẽtib⁹ qꝫ sit casus. ff. e. §. est siquidẽ. j. rñ. alꝫ rlariter intelligẽdũ est de illo citato prio legitime. nã negocio per citationem iuris vel hois ad curiam legitime deuoluto: pars citatur nihilomin⁹ in audiẽtia publica vel pconizatione: vel in albo ptoris citat: et tũc hmõi citationes sunt magis citationũ iam factarum exaggregationes contumaciã ptis antea citate declarantes.

p Solẽnes dies. Qui sunt tres: dies iouis sancta: dies ascensionis dñi: et dies dedicationis basilice beatoꝝ apostoloꝝ petri et pauli: qui est octaua dies post festum sancti martini.

Dies solẽnes sunt tres.

q Distantia. ff. de ver. obli. continuus. §. cum ita. et. l. interdum. extra. lib. vj. de elec. cupientes. §. hac generali.

r Sicut. Hic sicut est sicutiuum quo ad hoc ꝙ vtrobiq; teneat ꝓces-

ſus mero iure.plus tamen delinquit ille quem citatio apprehendit.ff. de in integ.reſtitu.diuus.

Cōtumax pōt excōicari:⁊ contra eū ſnīa diffinitiua ferri.

a ¶ Perſonaliter apprehendiſſent. Et ſic talis contumax poterit reputari.ff.de ap.ex conſenſu.§.fi.et ibi no.⁊ cōtra ipm ad excōicationē procedi.xj.q.iij.nemo epoꝝ.et diffinitiua ſnīa ferri: vt dicto.§.porro. Sed nūqd ſunt de iure cōi? Dic ꝙ ſic ꝑ argumēta hic adducta ītelligo. vt no.s.eo.i ꝟbo.i albo. Sed et illa q̄ agūt i vna dyoceſi p̄ſumunt ignorata in alia: ꝗ magis i illa q̄ ſunt acta i alia ꝓuīcia.ex̄ q̄ ma. accu.poſ.cū in tua. Itē dato ꝙ aliqs *malicioſe faciat ne citatio* ad ipm ꝑueniat: citatio tn̄ eſt ad eccl'iam ſeu ad domū faciēda. ex̄ de do.et ꝯtu.c.cām. et.c.ve-

ſi eos perſonaliter[a] apprehēdiſſent. ¶ Non obſtātibus[b] aliquib⁹ priuilegijs/indulgētijs ⁊ litterꝭ apoſtolicis generalibus aut ſpecialibus quibuſcūq; pſonis pontificali/imperiali/regali vel alia eccleſiaſtica/ſeu mūdana dignitate preditis: alijſq; inferiorib⁹ eccleſijs/monaſterijs/locis/collegijs ⁊ vniuerſitatibus in quacūq; forma verborum conceſſis: per que talium citationum effectus poſſit quomodolibet impediri: etiam ſi de ipſis ⁊ eoꝝ totis tenoribus de ꝟbo ad ꝟbum aut de ꝓprijs noibus pſonaꝝ/monaſterioꝝ/eccleſiarum/locoꝝ illoꝝ quib⁹ conceduntur: vel eoꝝ ordinibus aut dignitatib⁹ oporteat in nr̄is litteris fieri mentionem

nerabilis.ex̄ de cle.nō reſi.ex tue.ex̄ de eo q̄ mit.in poſ.ca.fi. et.ff.qb⁹ ex cau.in poſ.ea.hec autē.§.j. Itē leges ⁊ ſi ſint publicate vbi ſunt facte: nō artāt abſentes niſi in eoꝝ ꝓuīcijs publicate fuerīt ⁊ duob⁹ mēſib⁹ elapſis.aut.vt fac.no.ꝯſti.§.pe.col.v.xviij.diſ. decernim⁹.hoc apparet

Citatio ē p̄ncipiū iudiciorum.

in q̄libet ꝯſtōne autētica i q̄ i fine mādat publicatio eiuſdē. Itē ar.ff. que ſen.ſine ap.reſcin.l.j.§.itē cū ex edicto.et ſunt hec ꝟa regulariter: qꝛ citatio q̄ eſt p̄ncipiū iudicioꝝ.inſti.de pena te.liti.§.fi.debet hr̄e p̄ncipiū certū et firmū:cum ſit potiſſima ps cuiuſcūq; rei.ff.de ori.iur.l.j. al's iura fruſtra viderent dicere ꝙ manifeſtatio debet fieri p̄ſidib⁹ vel in facie eccl'ie:vel ad domū.ff.de excu.tu.ſcire oportet.§.oportet.et.d. ca.venerabilis.aut ꝓcuratori/aut amicis.ff.qd̄ vi aut clā.aut q̄ alit. §.⁊ ſi forte.ff.de dā.infe.l.de pupillo.§.totiēs.ff.ex q. cau.ma.l.ſciēdū. Sed fallit regula in caſu quē concludit primū arg.hic allegatū:cum per illū q̄ mādabat citari ſtet ne citet.ex̄.vj.li.de re.iur.iputari.et.c.cū ſtat.et ibi no.et.c.ꝑ poſſeſſore. Itē ar.ſcdm̄ itelligo vt not.s.in ꝟbo in albo. Al's regulariter citatio facta in curia ſupponit legitimā citationem p̄ceſſiſſe vt eſt dictū:et h̄ innuit dictus.§.oēm. Itē ad arg.tertiū dic ꝙ lex ſcriptū exēplar loquit.non de neceſſitate:ſed de vtilitate vel expediēti:vt ibi patet in ꝟbo melius et ꝟbo vtilius. Itē loquit de habitātib⁹ in eodē loco:vt in ꝟbo habitātib⁹.arg.ff.de iuriſdi.om.iudi.ſi per errorē.ſec⁹ eſt ihabitātib⁹ in remotis. Et diſtigue:aut factū gn̄ale eſt ad oēs:et ſic ſufficit publice ꝓponi nō in auribus ſingulorū inculcari.ex̄ de poſtu.prela.c.j.lxxxij.diſt.ꝓpoſuiſti. liiij. diſt.ex antiquis. ff.de inſtito.ſed et ſi pupillus.§.pſcribere.ar.ff.de an.lega.meuia.in fi. Aut eſt factū ſpāliter tāgēs partē:et ſic regulariter citatio nō ſufficit gn̄alis i albo.vt eſt.s.ꝓbatū.ar.ad hāc diſtictionē.ex̄.vj.lib.de elec.c. fi.in fi.et.ff.de ap.cum quidam. Io.monachi cardinalis.

Citatione nō p̄miſſa: an poſſit papa ꝯtra aliquē procedere.

b ¶ Non obſtantibus aliquibus priuilegijs. Similia non obſtantia habent.ex̄.vj.li.de ſen.excō.c.fi.in fi.ex̄.e.li.de elec.qꝛ ſepe. Et abſq; his nō obſtantib⁹.p̄uilegia nō tollerent.no.ex̄.vj.lib.de ꝯſti.c.j. Et qd operent nō obſtantia in lr̄is beneficialib⁹.no.ex̄.vj.li.de reſcrip.cū aliqb⁹. Ad euidētiā p̄miſſorū q̄ro an papa ꝓcedere ꝯ aliquē valeat citatione non p̄miſſa? Et vr̄ ꝙ ſic:qꝛ eſt ſupra ius.ex̄ de cōceſ.p̄bē.ꝓpoſuit. Itē qꝛ princeps ſolut⁹ eſt legib⁹.ff.de legi.⁊ ſenatuſcō.princeps. Itē papa habet plenitudinē ptātis.ij.q.vj.decreto.ex̄ de pe.⁊ re.cū ex eo.in fi.ex̄ de vſu pal.ad honorē. Sed ꝯ:citatio eſt p̄ncipiū ꝓceſſus iudiciarij.vt s.not.et habet ex̄ de proba.qm̄ ꝯ.et ad finē iudicioꝝ q̄ eſt ſnīa.ff.de re iudi.l.j.attingi ſine p̄ncipio nō pōt. Dic ꝙ citatio eſt de ptinentib⁹ ad iudiciariū ordinē. Iudiciari⁹ aūt ordo req̄rit vt iudex q̄libet ex aliq̄ iure ꝓcedat. Conſiderādū eſt p̄mo q̄liter ad ius ſe habeat iudex de q̄ nūc eſt ſmo videlicet papa. Scd̄o q̄lit ad idē ius citatio ſpectet. Tertio ex his deducet ſolutio queſtiōis. ¶ Circa p̄mū ſciēdū eſt ꝙ p̄ter legē eternā diuini itellect⁹ q̄ ſm Aug.in.j.li.de liber.ar.ſūma rō noīat. de q̄ habet.xxiij.q.v.lex eterna.fuit neceſſe eē aliquā legē naturalē ſiue aliqd̄ ius naturale īpreſſum hoī tāq; ꝑticipationem quādā legis eterne:in q̄ ſtatim a p̄ncipio nobis nota fierēt principia agēdoꝝ:puta ꝙ bene eſt agendū:nulli nocēdū: ꝙ bn̄ agētes p̄miari debent:peccantes autē puniri.iij.diſt.oīs. Preter h̄ etiā neceſſe fuit eſſe aliquā legē diuinā:ſiue aliqd̄ ius diuinū:qꝛ ꝑ legē naturalē nō poterat hō dirigi in finē ſupnaturalē: eo ꝙ naturalē ꝟtutē et facultatem hoīs excedit viij.et ix.diſt.ꝑ totū. A lege autē naturali diriuate ſunt leges hūane: ſed dupl'r diriuant a lege naturali.vnomō ſicut ꝯcl'ones diriuant ex principijs:alio mō ſicut determinatiōes aliquoꝝ cōmuniū ꝑ quē modū forma cōis actus determinat ad hāc vel ad illā:puta forma dom⁹ ad domū q̄dratā vel rotūdā. Primo mō lex hūana q̄ eſt nō eſſe occidēdū:diriuat ſicut ꝯcluſio a lege naturali q̄ eſt nulli malū eē faciēdū. Scd̄o mō lex hūana q̄ eſt ꝙ talis tali pena puniat: diriuat vt determinatio quedā a lege nature q̄ eſt vt peccās puniat. Sic igit q̄ʒtū ad ꝓpoſitū ſpectat q̄ntuplex eſt lex. Eterna q̄ idem eſt ꝙ diuina eſſentia. Vel verius. Lex eterna eſt (ſm Aug.ꝯ fauſtū) diuina volūtas ordinē vniuerſitatis ꝯſeruari iubēs ⁊ ꝑturbari vetās. Diuina q̄ regulat act⁹ hūanos in ordine ad finē ſupnaturalē vite eterne. Naturalis. Hūana diriuata a naturali vt ꝯcluſio ex p̄ncipio. Hūana diriuata a naturali vt determinatio q̄dā mō expoſito. Et eodē mō eſt q̄ntuplex ius:ſcilʒ

Iudicioꝝ finis ſine principio attingi nō poteſt.

Lex eſt q̄ntuplex.

Ius eſt q̄ntuplex.

eternū:diuinū:naturale:hūanū diriuatū a naturali vt cōcluſio ex p̄ncipio:et humanū diriuatum a naturali vt declaratio cuiuſdam cōis. Premiſſa probant a principio decreti vſq; ad.xv.diſt. Supra nullam dictarū legū.et.s.nullū dictorū iuriū papa pōt vel q̄cūq; alter homo: q̄nto excepto.xiiij.di.c.fi.⁊.xv.di.ꝑ totū. Qd̄ licet ſit ex ſe manifeſtū et p̄cipue q̄ ad q̄dā illorū: pōt tn̄ ad oīa vna rō cōmunis adduci tal'. Nullus pōt ſupra ius qd̄ nō ꝯdidit ſʒ ꝯditū p̄ſupponit. ſed papa vl' pur⁹ hō nullū dictoꝝ iuriū cōdidit:ſʒ al's ꝯditū p̄ſupponit.xxv.q.j.ſūt q̄dā.igit ſupra nullum illoꝝ pōt. maior patet:minor etiā manifeſta eſt q̄ʒtum ad legē eternā vel ius eternum: diuinū: naturale: et q̄ʒtū ad ius humanū quod diriuat a naturali vt ꝯcl'o ex principio: ꝙ ſi p̄ncipiū eſt naturale et cōcluſio: ſicut enī naturalis ratio dictat nō eſſe malefaciendum: ita nō eſſe occidendū:qꝛ vnū ſtatī deducit ex alio.xxiiij.q.v.ſi nō licet: ſequitur ꝗ cōcluſio:ſcʒ ꝙ papa nō pōt niſi ſupra ius quinto mō dictū. ſcʒ ſupra ius pure poſitiuū:⁊ ſic patet p̄mū p̄ncipale. ¶ Scd̄o vidēdū eſt q̄liter citatio ad ius ſpectet: eſt aūt manifeſtū ꝙ nō ſpectat ad ius primo dictū.ſ.ius eternū:nec q̄ten⁹ quicq̄d dictat ius naturale et ius humanū rectū poſitū/dictat etiā p̄ncipaliter ius eternū: qꝛ omne ius rectū ab illo diriuat.xxxvij.di.§.ſed econtra. Nec ſpectat etiā citatio ad ius diuinū eo modo quo nunc loq̄mur de iure diuino:dr̄ enī aliq̄d eſſe de iure diuino ꝓut diuidit a quattuor alijs iam p̄dictis: qd̄ non eſt naturali rōne indictū:nec humana rōne adinuētum:ſed ex diuina īſpiratiōe tāq; excedēs facultatē nature hoīb⁹ reuelatū.vn̄ nō quicq̄d in canone biblie continetur eſt de iure diuino: nec contra alia iura diuidit.imo cōtinent ibi decē precepta moralia que oīa ſunt de iure nature:et p̄cepta iudicialia q̄ ſunt de iure hūano:licet a deo tradita fuerint:et alia multa hmōi. Reſtat igit videre ſi citatio ſit de iure naturali vel de hūano diriuato a naturali vt ꝯcluſio ex p̄ncipio: qꝛ ſi papa circa talia iura nihil poſſit vt ex p̄cedētib⁹ patet:cōſequens eſt ꝙ ꝯtra nullū poſſit ꝓcedere citatione nō p̄miſſa.iij.q.ix.c.j.et.c. abſens.et per totū.ij.q.j.ca.j.cū ſex ſeq̄.ex̄ de ma.et obe inter quattuor.de cau.poſ.et proprie.c.j. Eſt igit ꝯſiderandū ꝙ ad h̄ videt aliqs citari vt id de quo reus dr̄ diſcutiat pleni⁹.et ꝑ ꝯſequēs ſi condēnari vel abſolui debeat aut innocēs oſtendi:et ſentētia clarius et ꝑfectius cognoſcat.ij.q.j.in primis.ex̄ de teſti.in noīe.et.iij.q.ix.reuera. Eſt aūt de iure naturali ꝙ bene et plene cognoſcat id ſuꝑ quo ſentētiari debet et iudiciū dari:qꝛ naturale eſt ꝙ vnuſquiſq; bene iudicet q̄ cognoſcit:et hoꝝ ſit bon⁹ iudex.xj.q.iij.graue.et.c.ſeq.vn̄ et iudiciū de agibilibus ad ſinderesim ſpectat q̄ eſt bene iudicatiua.vt dr̄.vj.ethi. Sinderesis autē eſt pars prudētie q̄ procul videt cū ꝯſiderat ꝯſiderāda q̄ habet.de pe.di.j.aut facta.et diſ.v.ꝯſideret. Cū igit nō pōt ad plenū factū et iuſtū vel iniuſtū ſine p̄ntia ei⁹ q̄ iudicari debet cognoſci ⁊ ſciri.xxx.q.v.§.his ita.in fi.ex̄ de re iudi.cū Bertholdus.xj.q.iij.eorū.tūc neceſſe eſt ipm citari et vocari. Nec papa h̄ pōt omittere et minus alius iudex: qꝛ ſic omitteret cognitio q̄ ad iudiciū de neceſſitate req̄rit.vnde cū iniuſtū facti/ſiue defect⁹/et malicia act⁹/qd̄ idē eſt depēdeat ex circūſtātijs multꝭ que continent in illo verſu. Quis:q̄d:vbi:q̄bus auxilijs:cur:q̄uo:q̄n̄. Et habent a tullio in rhetorica:et a pħo i ethi.impoſſibile aūt ſit oēs circūſtātias hmōi plene cog̊ſci abſq; p̄ntia rei:qm̄ multotiēs ſe excuſant hoīes ꝑ ignorātiā alicui⁹ circūſtātie.vt in ethi.pħs exēplū ponit quaſi q̄ ad oēs circūſtātias neceſſariū eſt oīno habere p̄ſentiā eius q̄ forefecit:vt factū et defect⁹ vel malicia facti plenius et ꝑfecti⁹ cognoſcat. Et ſic ptʒ ſcd̄m et tertiū ſimul ſcʒ ꝙ citatio eſt de iure naturali: et ꝑ ꝯſequēs ꝙ papa cōtra aliquē ꝓcedere nō pōt niſi citatiōe p̄miſſa. et h̄ ꝓbat hec ꝯſtitutio euidēter.hoc liquet etiā i notorijs i q̄b⁹ licet iuris ordo nō ſit ſeruādus vſq;quaq;/ſeruand⁹ tn̄ eſt in citando et in ſentētiādo.ex̄ de iureiur.ad nr̄am.iij.ij.q.j.in primis.ex̄ de diuor.porro.ij.q.j.manifeſta.no.ex̄ de accu.q̄liter.ibi deſcendā.et Gen̄.xviij.vbi factū erat notoriū: attamen de⁹ primo voluit ꝓbare ⁊ videre q̄ʒ iudicare:vt a p̄cipitatiōe iudicij ꝯpeſceret p̄ſidētes.vt dicit glo. Gen̄.iiij. Quid feciſti? Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nec ob.ex̄ de accu.c.euidētia.nec ibi tollitur citatio nec ſnīa: qꝛ Gen̄.iiij. probat vtrūq; neceſſariū:qd̄ apparet alter:confitens p̄ns.et ſic habit⁹ pro citato ꝑ cōfeſſionē factū facit notoriū.ex̄ de cohabi.cle.et mulie.c. fi.attamen ſunt in eū ptes iudicis i ſentētiādo vel p̄ceptū dādo: licet nō in cognoſcēdo.ff.ad.l.aq̄l.ꝓinde enī.ff.de iudi.ſi debitori. Item de vno quoq; eſt ferēda ſnīa partib⁹ p̄ntib⁹ vere vel interpretatiue.ex̄ de in inte.reſti.tū ex lr̄is.§.tādē.ff.de re iudi.l.de vno quoq;.et in.arduis eſt ꝓnūciandū de citādo ante citationē.C.de exhi.vel tranſfe.re.l.fi.et citatio ſnīa dr̄.C.de epi.et cle.cum clericis.et.l.orō.C.de procura.l.fi. Ad primū ar.in oppoſitū dic ꝙ papa eſt ſupra ius in hoc ꝙ ipſe ſolus poteſt equitatē nō ſcriptam ex ſui interpretatione p̄ferre iuri ſcripto. C.de legibus et cō.l.j.vnde ipſe poteſt multa diſpēſando que non pōt inferior.vt.d.c.ꝓpoſuit.nam nullus alter ab eo dat ius ad vacatura.

Citatio ad qd̄ ius ſpectat.

Citatio ad q̄d fit.

Sinderesis ē pars prudētie.

Circūſtātie ſeptem attendi debent.

Citatio eſt de iure naturali. et ea omiſſa non pōt papa ꝯtra aliquē ꝓcedere.

Iudicis ptes q̄les ſunt in cōfeſſum.

Papa q̄liter eſt ſupra ius.

extra de ꝓcess.p̄bē.c.ij.⁊ no.simile.⁊ habeť ex̄.vj.lib.de of.lega.cā.pe.Ꝟ.j. et si supra ius disp̄ēset.hoc debet esse cū rō postulat.extra de p̄ben.de multa.in fi.l.di.vt ꝓstitueret.in fi.vt pote ꝓpter vrgentē necessitatem vel euidentē vtilitatē ecclesie.j.q.vij.disp̄sationes.et duobus.c. se.nō ꝓpter burse repletionem illi⁹ cui ꝓuidit.ar.xxxiiij.q.j. manet petri priuilegiū:cū ex ipsius eǫtate ꝓcedit iudiciū:al's est dissipatio ſm B. non dispensatio.nā princeps est numerus explicans hoc est.i. director. vt statuat vel disp̄ēset cōtra ius aut ꝓtra scriptū:si eǫtas q̄ mouet ip̄m mouisset legislatorem si casus nūc emergēs esset sibi expositus.vt habetur ethi.v.c.vl.vbi optime ponit in fine tractatus ẋtutū moraliū de epykeia:q̄ precipue soli principi cōpetit.ex̄ de transla.epi.c.j. no. ¶ Ad scām dic q̄ princeps est solutus a lege ǫnto modo dicta/scilicet pure positiua : et hoc quo ad vim legis coactiuā : nō tamen quo ad vim directiuā:nā quo ad vim legis coactiuā null⁹ subditus nisi q̄ lege cogit cogi p̄t.vñ q̄ ali⁹ nō habet vī coactiuā nisi ex p̄ncipis ptāte:et null⁹ a seipso cogit nec sibi ipat.ff.de arbi.l.pe.et ℔ mō princeps nō subdit le gi:sed est a lege solut⁹.verū q̄ ad vī directiuā legī p̄nceps legi subdit ex̄ de ꝓsti.cū oēs.ix.di.iustū.C.de le.⁊ ꝓsti.digna.iſti.q̄.mo.te.iſir.i fi.ff. de le.iij.ex ip̄fecto.ff.de pac.cū in eo.al's p̄nceps esset de nūero eoꝝ q̄b⁹ dñs i Watth̄.ip̄ropat.dicūt⁊ nō faciūt:⁊ alijs onera grauia ip̄onūt/ digito autē suo nolūt ea mouere. ¶ Ad tertiū dic q̄ in q̄ habeat papa plenitudinē ptāt⁊ dictū ē dicto.c.vnā. Itē potētia⁊ ptās sunt de gñe bonoꝝ:⁊ posse malū nō ē posse sed nō posse.⁊ i papa p̄sertī vitiū ē ip̄ossibile moris⁊ indebite facit ꝓcedēdo ꝟ nō citatū.ex̄ de ma.et obe.iter ij.q.j.c.j.⁊.ij.⁊ p̄nceps iurī cōpēdiū seu ptātē trahere nō p̄t ad iniquū disp̄ēdiū.C.de vsuca.p ep.cū q̄.ar.ff.de of.pcu.cesa.l.j.j.rñ. ¶ Itē q̄ro scdo⁊ p̄ncipaliter:aliqs p papā est citat⁹⁹⁹

Sz non est icõueniẽs eãdem decretalẽ diuersis respectibus sub diuersis poni titulis: vt pz de ca. significatib⁹. de libel. obla. qõ sub eadem prorsus forma repetit i ti. de appel. Idẽ i iure ciuili reperitur vt pz de. l. legẽ q̃ est. C. õ pactis. ꝛ etiã in ti. de pactis ꝓuẽtis.

fruſtra ipe boeti⁹ laſciu⁹ anim⁹ vel laſciuioꝛib⁹ delectat modis: vel eoſdẽ ſepe audiẽs emollit ꝛ frãgit. Hoc ideo dudũ nos ꝛ ffres nri correctiõe idigere ꝓcepim⁹: ꝯ relegare imo ꝓſus abijcẽ et ab eadẽ eccl̃ia dei ꝓfligare efficaci⁹ ꝓperam⁹. Quocirca de ipoꝛ ffm ꝓſilio diſtricte ꝓcipim⁹ vt null⁹ deiceps talia vel his ſiꝛia i dictis officijs ꝓſertim horis canonicis vel cũ miſſaꝝ ſolẽnia celebrãtur attẽtare ꝓſumat. Si q̃s ꝟo ꝙ fecerit ꝓ ordiarios locoꝝ vbi iſta cõmiſſa fuerit: vel deputãdos ab eis i nõ exẽptis: i exẽptis ꝟo ꝓ ꝓpoſitos ſeu ꝓlatos ſuos ad q̃s alꝫs correctio ꝛ punitio culpaꝝ ꝛ exceſſuũ hmõi vel ſimiliũ ꝓtinere dinoſcitur: vl̃ deputãdos ab eiſdẽ ꝓ ſuſpẽſionẽ ab officio ꝓ octo dies aũcte hui⁹ canonis puniat. Per ꝯ aũt nõ intẽdim⁹ ꝓhibere quin interdũ dieb⁹ feſtis ꝓcipue ſiue ſolẽnib⁹ in miſſis et ꝓfatis diuinis officijs aliq̃ ꝓſonãtie q̃ melodiã ſapiũt: puta octaue/q̃nte/q̃rte ꝛ hmõi ſupra cãtũ eccl̃iaſticũ ſimplicẽ ꝓferãt: ſic tñ vt ip⁹ cãt⁹ itegritas illibata ꝓmãeat: ꝛ nihil ex ꝯ de bñ mẽozata muſica imutet: maxie cũ hmõi ꝓſonãtie auditũ demulceãt: deuotionẽ ꝓuocẽt: et pſallẽtiũ deo aios torpere non ſinãt. Actũ et datũ ꝛc̃.

De Prebendis et dignitatibus.

Bonifacius octauus.

Cum beneficia in curia vacantia ydoneis debeãt cõferri personis: illoꝝ collationem papa ſibi reſeruat. vide ca. ij. ꝛ iij. et ca. preſenti. eo. titu. lib. vj. Capitulum. j.

Pie. Hec pſtõ recitat moderationẽ factã ꝓ platꝫ ꝯ ptõnem cle. iiij. exẽ vj. li. de pbẽ. c. ſtatutũ. ſz videt reuocata exẽ. vj. li. in ꝓoe. i fine. ꝟ q̃ ibi loquit de cõſtitutiõib⁹ nõ ſuis ſed ꝓdeceſſoꝝ ſuoꝝ. Sed adhuc videt eſſe reuocata ꝓ aliam ſuã ꝓſtõem iſti (q̃ ꝓceſſit) aduerſam. exẽ de cõſti. c. j. et de ꝓben. ſi aplica. qõ cõcedo: et ſi nõ i toto tñ in tãto: vtpote in eccleſijs parrochialibus: vt hec ꝓſtitutio ꝓrſus nõ tollat ſz attenuet. ar. ff. de adimẽ. le. q̃ hoiez. a Decernentes. Per ꝯ verbũ habet epla ꝓ ꝓſtitutione. C. de cõſti. le.

Ie ſollicitudis ſtudio ducimur vt dignitates/ꝓſonat⁹/ꝓbẽde/aliaq̃ bñficia eccleſiaſtica cũ cura vel ſine cura/q̃ apõ ſedem aplicam vacare noſcũtur ꝓſonis cõferant ydoneis: ꝑ quas i eis debita impẽdãtur obſeq̃a: et diuinoꝝ cult⁹ exerceat ſollicite in eiſdẽ. Inde fit ꝙ nos hmõi dignitates/ꝓſonat⁹/ꝓbẽdas/eccl̃ias ꝛ alia eccl̃iaſtica bñficia q̃ apõ ſedẽ eãdẽ ifra vnũ mẽſem a data ꝓſentiũ hacten⁹ in curia vacauerit cõputãdũ: et q̃ ex nũc apud eã vacauerit in futuꝝ ꝓuiſioni ſedis eiuſdẽ aũcte aplica reſeruam⁹. Decernẽtes[a] ex nũc irritũ et inane ſi ſec⁹ in hac ꝑte ſciẽter vel ignoꝛãter[b] perquẽcũq̃ ſeu q̃ſcũq̃ aplica vel alia q̃uis aũcte contigerit attẽtari. Nulli ergo ꝛc̃. Datũ lateꝛ. iij. nonas maij. ãno. j.

Clemens quintus.

Prouiſiones ſub titulo commẽde factas de eccleſijs patriarchalib⁹/archiepalib⁹/epalib⁹ et monaſterijs ad petitiõem regũ vel quoꝛũcũq̃ magnatũ reuocat. Ca. ij.

Ex ſupne ꝓuidẽtia maieſtatꝫ cui⁹ vniuerſa diſpõne regũtur: ad aplice ꝑeminẽtiã dignitatis (lz inſufficiẽtib⁹ meritꝫ) euocati: gregẽ dñicũ nre vigilãtie creditũ vndiq̃ ꝓtẽplamur: illũq̃ ſalubꝛi ſtudem⁹ paſtoꝛis more vigilis (q̃tũ nobis ex alto ꝓmittit) obſeruãtia cuſtodire vt de illo poſſim⁹ ad ipſi⁹ laudẽ cui⁹ exercem⁹ vices i terris: dignã i extremo iudicio reddere rõnem. Ideoq̃ nos diligẽs cura ſollicitat: cõtinua pulſat inſtãtia: et curioſa ſollicitudo perurget: vt circa fideliũ ſtatũ ſalubꝛiter dirigẽdũ ſic efficacib⁹ ſtudijs ꝛ ꝓ̃ptis opib⁹ intẽdam⁹. q̃ ꝓ nre cooꝑatiõis miniſterijũ erga ſctãm matrẽ eccl̃iam deuotio filioꝝ ꝓcreſcat: ipoꝝ ceſſent grauamia: et tranq̃llitatis ei ꝓueniat incremẽtũ: q̃ tũc recte agere credim⁹: cũ moleſtis euẽtib⁹ viã ꝓcludim⁹: idirecta dirigim⁹: ſub tractam⁹ noxia: et ſalubꝛia ꝓcuram⁹. Sane ꝑdẽ nos licet inſufficiẽtib⁹ meritꝫ ad ſũmũ aplat⁹ apicẽ (ſicut dño placuit) euocati: ab ipo nre ꝓmotiõis exoꝛdio antique noticie regũ/ꝓlatoꝝ/magnatũ et alioꝝ nobiliũ ꝓſonaꝝ eccl̃iaſticaꝝ et ſeculariũ memoꝛes exiſtẽtes: ac ipoꝝ aliq̃b⁹. tũ q̃ in ẽris moꝛãtes eoꝝ gradũ hmõi ꝓmotiõis habuim⁹: tũ q̃ ſolite ad eos amicitie ſpãlib⁹ affectib⁹ ducebamur. Aliq̃bus ꝟo ex aſſueta romanoꝝ põtificum liberalitate quã in ſuis exercere ſũt ſoliti nouitatib⁹. Volẽtes hono ris ꝛ liberalitatis affluẽtia cõplacere/ad eoꝝ ipoꝛtunas tñ ꝛ multiplicatas ꝓcũ iſtãtias: nõnullis clericꝫ ꝛ ꝓ̃ſis eccl̃iaſticis/religioſis ꝛ ſcl̃aꝛib⁹ diuerſoꝝ ordinũ: dignitatis ꝙditionũ ꝛ ſtatuũ ꝑ̃iarchales ꝛ archiepales ꝛ epales/eccl̃ias ac monaſteria diſtincta paſtoꝛib⁹: ſub cõmẽde vel cuſtodie/ſeu cure vel guardie/aut adminiſtratiõis titulo: noie ve notabili duxim⁹ ꝓpetuo ad vitã ſeu ad certi tꝑis ſpaciũ ꝓmittẽda. ſup his an tales videlicet tãtaſq̃ gꝛ̃es ꝑ nos fieri decuiſſet varioꝝ arduoꝝ negocioꝝ multiplicitate diſtracti: vſq̃ ad tꝑs q̃ infirmitate ſatꝫ periculoſa nos his dieb⁹ viſitauit oꝑs neq̃uim⁹ cogitare plenarie. Vtꝝ in debilitate ipſi⁹ egritudinis cõſtituti: a negocioꝝ vtcũq̃ diſcuſſiõe ſemoti: ad ꝯ ſub diligẽti examine direxim⁹ aciẽ nre mẽtis: demũq̃ ꝓſperim⁹ euidẽter q̃ eccleſiaꝝ et monaſterioꝝ eoꝝdẽ cura negligit: bona ꝛ iura diſſipãtur ipſoꝝ: ac ſubiectꝫ eis ꝓ̃ſonis ꝛ ꝓ̃plis ſpũaliter plurimũ et tꝑaliter derogat: eiſq̃ redũdãt ad noxã que dicebãtur cedere ad ꝓfectũ: ac nedũ ipis/ſz etiã romane mri eccl̃ie q̃ diſponẽte dño ipoꝝ caput fore dinoſcit ꝛ magiſtra: grauioꝛa inde futura timent picula. Molẽtes igit his tot ꝛ tãtis diſpẽdijs vlteri⁹ cãm relinq̃re: ſz volẽtes poti⁹ opoꝛtunum ꝛ debitũ in hac ꝑte remediũ adhibere: oẽs ꝛ ſingl̃as ꝓmiſſiões hmõi ꝑ nos (vt ꝓmittit) factas q̃buſcũq̃ cuiuſcũq̃ ordinis/dignitatis/aut ſtat⁹: ſz etiã ſancte romane eccl̃ie cardinalib⁹ quocũq̃ modo vel tꝑ facte noſcant: aũcte aplica ex nũc ex certa ſcia reuocam⁹ caſſam⁹ et anullam⁹: et decernim⁹ decetero non hre aliquam roboꝛis firmitatem. Nulli ergo ꝛc̃. Datum apud piſatũ burdegaleñ. dyoce. x. kal̃. Martij. Anno. ij.

Clemens quintus.

Bñficia maioꝛa ꝛ minoꝛa vacãtia ꝛ vacatura ꝓſertim in puicia burdegaleñ. Clemẽs q̃nt⁹ certis ex cauſis ſue diſpoſitioni reſeruauit cũ appoſitione decreti. Cõm. iij.

Bona eccleſiaſtica ſunt diligẽtius diſponẽda q̃z tẽporalia.

Ecleſijs multũ officit indignitas prelatoꝝ.

Et ſi in tpaliũ diſpõne bonoꝝ habẽda ſit diſcretionis cautela ꝓcipue vt ea digne ꝛ laudabiliꝫ diſponãtur i eccl̃iaſticis tñ reb⁹ multo foꝛti⁹ inuigilare nra dz intẽtio: vt iuxta ꝓſonaꝝ cõditiões ꝛ ſtat⁹: ad diuini nois laudẽ: et ipaꝝ vtilitatem ꝓuideat ex merito eccl̃iaſticis ꝓ̃ſonis: cũ iuxta canonicas ſanctiones nihil ſit q̃ eccl̃ie dei magis officiat q̃z q̃ indigni aſſumãt ad regimẽ aiaꝝ. Hac igit cõſideratione moti ſpãliter burdegaleñ. eccl̃ia de qua licet imeriti ſum⁹ nouiter ad hũc ſtatũ ſũmi aplatus aſſumpti: et monaſteriũ ſctẽ crucis burdegalẽ. ordis ſcti bñdicti etiã vacãs ꝑ obitũ quõdã ffris Guillermi de bõbio abbatꝫ eiuſdẽ. Et gñaliter ꝑ̃iarchales/archiepales/epales/eccl̃ias/monaſteria/prioꝛat⁹/et q̃ſlibet ꝓſonatus/dignitates vel officia cuiuſcũq̃ ordis ꝛ ꝙditiõis exiſtant: necnon canonicat⁹/ꝓbẽdas/eccl̃ias cũ cura vel ſine cura/ꝛ alia quelibet bñficia eccl̃iaſtica quocũq̃ noie appellẽtur: q̃ apõ ſedẽ aplicã vacare noſcũt ad ꝑ̃ſ: et q̃ toto nri põtificat⁹ tꝑe vacare ꝓtigerit i futuꝝ ꝓuiſiõi/collatoni ꝛ diſpõni nre ꝛ ſedis eiuſdẽ hac vice aũcte aplica reſeruam⁹. Decernẽtes ex nũc irritũ et inane ſi q̃d ꝯ hoc ꝑ quoſcũq̃ q̃uis aũcte ſciẽter vel ignoꝛãter attentatũ eſt hacten⁹ vel i poſteꝝ cõtigerit attẽtari. Cõſtitutiõe Clemẽtis. iiij. et Bonifa. viij. ro. pon. p̃de. no. et alia q̃libet in ꝯrium edita nõ obſtãte. Et q̃ pl⁹ timeri ſolet q̃ ſpãliter iniũgitur q̃z q̃ gñaliter imperat: hac reſeruatiõe nra et decreto ligari volum⁹ ignoꝛãtes. Et q̃ bullã noſtram nõ habem⁹ ad ꝑ̃ſ: ad cautelã ꝑ̃tiũ ꝛ memoꝛiã futuroꝝ hmõi reſeruationẽ cũ ꝓmiſſi interpoſitiõe decreti ſcribi ꝛ i publicã formã redigi iuſſim⁹: per Bernardũ capꝛarij publicũ notariũ infra ſcriptũ: quã etiã ſigilli (quo vtebamur oli burdegaleñ. eccle. ꝑ̃ſidẽtes) fecim⁹ appẽſiõe muniri. Datũ Burdegal. ij. kal̃. Auguſti. põti. nri anno. j.

Iohannes. xxij. epiſcopus ſeruus ſeruoꝝ dei ad perpetuam rei memoꝛiam.

Spãliter iniũctum plus timet q̃z q̃ gñaliter imperatur.

ges vt gñales. et. ſ. eo. ꝟ. nulli. q̃.

b Ignoranter. Qualiter hoc caſu ligant ignoꝛantes. nõ exẽ. lib. vj. õ electi. ſi eo tempoꝛe.

Cõmẽda de bñficijs facta multoꝝ eſt cauſa maloꝝ.

Hec extrauagās habet int. xx Io. xxij. sub ti. de p̄bē. cū glo. dn̄i gesselini.

Execrabilis. ¶ Hec decretalis q̄ pōt in ti. de p̄bē. ⁊ digni. situari diuidit in decē partes. In p̄ma ambitio ⁊ īportunitas quorūdā p̄mittit. In scd̄a multiplex īcōueniēs exp̄mit. In tertia sup his moderātia apponit. In quarta de b̄n̄ficijs iā iuste possessis statuit. In q̄nta sup vacaturis qb⁹ est ius ad rē consulit. In sexta de iniuste detēt̄ ānectitur. In septima sup deinceps ꝑcipiēdis cū appositione pene ꝑspicit. In octaua oīꝫ sic vacātiū ꝓuisio cum decreto sedi ap̄lice reseruat. In nona q̄s in hoc casu dicat ordinarius declaratur. In decima subijcit de qb⁹ b̄n̄ficijs intelligat. Scd̄a vnde īter cetera. Tertia nos itaq̄. Quarta statuim⁹. Quinta per hoc. Sexta porro. Septima q̄ vero. Octaua q̄ oīa. Nona ceterū. Decima quantum autem.

¶ Papa hic p̄mo ābitionē ⁊ īportunitatē q̄rūdā religiosorū ⁊ sc̄lariū sup obtinēdis plib⁹ b̄n̄ficijs dispēsatiue q̄ insufficientes q̄nq̄ erāt ꝓ vno: ī diuersis locis regnis ⁊ alijs locis distātib⁹ recitās apponit plures ex hoc ꝯtigētes īcōueniētias: ⁊ tādē statuit q̄ oēs (except̄ cardīalib⁹ ac regū filijs) q̄ sup pluralitate b̄n̄ficioꝝ q̄ al's de iure non poterāt obtineri dispēsationē obtinēt: vnū cū cura: aliud sine cura possint a tp̄e notitie eligere īfra mēsē ⁊ alia cū effectu dimittere teneant: al's oib⁹ sic dispēsat̄ sint ipso iure ꝓuati. Et idē de b̄n̄ficijs ī q̄bus ius est ad rē dū vacabūt. de plib⁹ etiā talib⁹ iniuste tn̄ ⁊ sine dispēsatione detēt̄: ordīat q̄ vltimū retineāt ⁊ oīa alia dimittāt infra mēsem: alioq̄n oib⁹ sint ꝓuati. Itē vult q̄ q̄ amodo talia receperint: dimissionē de p̄mo faciāt corā ordinario cū effectu: alioq̄n sint oib⁹ ip̄o iure priuati. q̄ oīa sic vacātia dispōni ap̄lice sedis reseruat: iterp̄tās ordīarios ī hoc casu solos diocesanos b̄n̄ficiorū sic dimissorū. Itē h̄ vult de solis b̄n̄ficijs ītelligi in q̄b⁹ q̄s ꝑ se vel vicariū suū tp̄alē curā aīaꝝ vel sp̄ualem iurisdictionē exercet de cōsuetudine vel de iure. h. d. de Lau.

Execrabilis[a] quorūdā tā religiosoꝝ q̄ seculariū[b] ābitio[c] q̄ sp plus ābiēs/ eo magis insatiabilis[d] credit quo sibi āpli⁹ idulget: ⁊ iprobitas iportuna[e] petētiū a nobis et p̄decessorib⁹ nr̄is romanis pōtificib⁹ nō tā obtinuisse q̄ extorsisse[f] plerūq̄ noscunt: vt vnus interdum etiā ad vnū b̄n̄ficium ecclesiasticū min⁹ idoneus[g]: in diuersis ecclesijs[h] nedū vicinis sꝫ abinuicē lōge distantibus[i]: imo nōnūq̄ in diuersorū regnorum[k] partib⁹ situatis plures q̄ duas[l] vel tres aut plures etiam dignitates vel ꝑsonatus[m]/ officia/ seu p̄orat⁹[n] aut diuersa ecclesiastica

a ¶ Execrabilis. Sic incipiebat q̄dā cōstitutio alexādri. iiij. loquēs de potestate legatoꝝ circa beneficia conferēda. Guil. de mōte lauduno.

b ¶ Sc̄lariū. Supple clericorū. ⁊ sic cōcordāt isti in hoc: lꝫ diuersificēt se ī alijs. vt. xvj. q. j. alia. vnde quasi tot⁹ mūdus cōuenit ī hoc casu. s̄. de electio. quorūdam. li. vj

c ¶ Ambitio. Si. s̄. de preben. quia intantum.

d ¶ Insatiabilis. Ad instar ignis materialis cui⁹ ardor tāto fortius accēdit: quāto magis de lignis in eo ponit. ⁊ est huius rō. nā taliū dilectores vbi magis abūdāt in talib⁹/ magis ad amorē inflāmant eorū: q̄ nunq̄ vacat amor in aīam amātis: imo quantūuis ibi delectationib⁹ magis abūdat: magis accendit ⁊ cremat. xlv. di. oēs. ⁊ ideo dicit Seneca. cū cetera vitia hoīe senescēte senescāt/ sola auaritia iuuenescit: maxime cū de reb⁹ mundanis non possit naturaliter aīa q̄ sp̄ualis est satiari: sed tunc dūtaxat aīa beata satiabit cū sibi apparuerit gloria dn̄i. vt in psal. xvj. Guil. de monte laudu.

Aīa de reb⁹ mundanis satiari non pōt

e ¶ Importuna. Si. s̄. de rescrip. q̄ per ambitiosam. li. vj.

f ¶ Extorsisse. Si. xxxj. q. ij. hac ratione.

g ¶ Minus idone⁹. s̄. de eta. indecoꝝ. c. di. ꝯ morē. ibi decorari ⁊c.

h ¶ Ecclesijs. Scilicet situatis: quod est. s̄.

i ¶ Distātib⁹. Et sic nimia distātia nocet vt hic. q̄nq̄ etiā nocet nimia ꝓpinq̄tas. vt. s̄. de ꝯsue. c. j. li. vj. vbi habet q̄ q̄s nō pōt in vna tenere qd̄ posset in diuersis. Itē nimia vicinitas sodome et gomorre nocuit alijs q̄nq̄ vicinis. de quo. s̄. de exces. prel. clerici. facit. s̄. de ꝑsump. quosdā. ⁊. c. quāto. ꝓdest etiā q̄nq̄ distantia. vt legit ⁊ no. s̄. de in integ. resti. tum ex litteris. in fi. vbi de hoc in glo.

Propinq̄tas nocet.

k ¶ Regnorū. Hoc facit ꝓ opi. Io. posita. iij. q. vj. neminē. scꝫ q̄ auctoritate ap̄lica nō possit q̄s citari extra ꝓuinciam infra vnā dietā: contrarium tamen seruat curia romana. vt tenet ibi Bartho.

l ¶ Plures q̄ duas. Al's aūt pluralis locutio duoꝝ numero cōtēta est. s̄. de re. iu. pluralis. li. vj. qd̄ est verū vbi duo vel alia maior multiplicatio non p̄cedit eādē: sed potius certa de se pluralitas ponit ⁊ non vaga. s̄. de p̄bē. is cui. secus si fiat cōtrariū: vt hic. in hoc qd̄ seq̄tur infra duas vel tres aut plures: ⁊ hoc in fauorabilib⁹. secus aūt in odiosis in qb⁹ pluralitas ad vnū cōiunctim q̄nq̄ restringit. vt. s̄. de priuil. vt p̄uilegia. in fi. talia em̄ s̄m materiā de qua est sermo plura vel pauca dicunt: ⁊ ad multa vel modica referunt. vt legit ⁊ no. xlv. di. disciplina. in fi. de cle. ex. latores. cum similibus.

Pluralis locutio duo cōprehendit.

m ¶ Personat⁹. Licet aliq̄ dicunt ista noīa. s. dignitates: ꝑsonat⁹: synonymia ce ꝓ eodē poni: text⁹ tn̄. s̄. de p̄bē. de multa. videt differētiā inter ea ponere aliqualē: in quo dū facta in p̄ncipio mētiōe de dignitate subiūgit in fi. hoc idē in ꝑsonatib⁹ qd̄ crederē verū si dixisset hoc sil'e. s̄. de ꝯsti. trāslato: qd̄ nō facit: sed idē poti⁹ qd̄ differt multū a sil'i. vt. s̄. de trāsla. epi. iter corporalia. §. sicut aūt. ibi tn̄ dicit ꝓpter expressam silitudinē vel idētitatē potius ⁊c. q. d. aliud est sil'e ⁊ aliud idē. vn̄ lꝫ noīa sint diuersa: vnā tn̄ formā tenēt sicut legit. xc. di. ꝓuincie. de p̄matib⁹ ⁊ p̄triarchis. diuersitas aūt nominū ītroducta est ex diuersis ꝯsuetudinib⁹ eccl'iaꝝ: ⁊ ex diuerso mō loquēdi. vt ptꝫ ī illis titulis. s̄. de of. vi. vsq̄ ad ti. de maio. vbi idē ⁊ eadē admīstratio appropriat diuersis officijs ꝓpt diuersas ꝯsuetudines diuersaꝝ eccl'iarū ⁊ diuersos modos loq̄ndi. facit ad hoc. s̄. de ꝯsti. cū accessissent. vbi p̄miceriat⁹ q̄nq̄ dignitas: q̄nq̄ ꝑsonat⁹: iterdū etiā officiū dr̄. de hoc dixi ꝓpter istos īpetrātes q̄ in suis supplicationibus quas pape porrigūt q̄nq̄ oīa ista ponūt: q̄nq̄ etiā deficiūt. Et idē credo dicendū de officijs ⁊ administratiōib⁹ q̄ vnū. s. aliud ꝯp̄hēdit. sicut de hoc vidi dubitare in eccl'ia tholozana. an. s. operaria illius eccl'ie esset officiū vel administratio. cū q̄dā īpetrās haberet officiū in suis l'ris/ non aūt administrationē: quā dicebant dictā operariā esse ibi: nō aūt officiū: ⁊ tn̄ īpetrās obtinuit. vn̄ non video q̄ iura īter talia b̄n̄ficia gradū seu distinctionē aliquā ponāt seu faciāt: qd̄ credo facerēt si esset sicut faciūt in sua ꝓpria materia īter curatā ⁊ nō curatā. ⁊ sil'ia. s̄. de p̄bē. cū in illis. li. vj. ex quo ergo lex nō distiguit nec nos: nec vbi papa hoc nō facit nec nos. ⁊ idē ⁊ eiusdē iuris dicerē esse archip̄sbyterat⁹ ⁊ decanat⁹ in pictauia. q̄ idē officiū gerūt ibi: nā ex quo sunt eiusdē generis sint ⁊ eiusdem iuris hos em̄ plebanat⁹ eq̄parat Inno. cū dignitatib⁹ ⁊ ꝑsonatib⁹. s̄. de p̄bē. cū olī. in glo. sua. de his plebanis loquūt iura. s̄ de re iu. cū iter. de p̄scri. cū olī. xxxj. q. j. q̄ si dormiēs. s̄. de deci. ad audientiā. Si aūt arguis de stilo curie q̄ ī suis rescriptis ⁊ cōstitutionib⁹ oīa ⁊ singula talia specificat: dic q̄ tales īculcationes verboꝝ sepe imiscet in suis ordinationib⁹: ⁊ hoc facit ad cautelā ⁊ ex supabūdāti: cū talia nō vitient: sed ꝓsunt poti⁹ ad exceptiones supfluas citi⁹ elidēdas: ad varietatē aūt diuerse locutiōis seu mutabilitatē nominātiū nihil īmutat in istis realiter in effectu: nec mutari debet seu aliqua diuersitas denotari. ar. x. di. lege. ⁊ ideo dicit ph̄s ꝓpter nr̄m affirmare vel negare nihil mutat in re. vel hoc fit vt diuersis locutionib⁹ gētiū satisfaciat. ar. s̄. de magistris. iter ꝯci. Vieneñ. xxxvij. di. q̄ de mēsa. Quid si papa dicit ꝯferim⁹ tibi talē dignitatē nō obstāte q̄ talia b̄n̄ficia teneas qualiacūq̄ sint/ que oīa cū ista volum⁹ q̄ ex dispēsatiōe nr̄a possis tenere: nūq̄d p̄ma qualiacūq̄ sint: etiā si ꝑ electionē q̄s creet in istis/ iste poterit retinere? Videt q̄ sic. ar. s̄. de p̄bē. si romanus. in verbo qualiacūq̄. vnde videt q̄ ista duo operent: q̄ scꝫ tollāt oēm surreptionē q̄tq̄t ⁊ q̄cūq̄ sint p̄ma b̄n̄ficia. Itē q̄ īsimul obtineri valeant q̄cūq̄ ⁊ quotq̄t sint: cū tn̄ valeat genus in generali quātū species in speciali. s̄. de maio. solite. in fi. de offi. or. si sacerdos. nā q̄ dt q̄liacūq̄ nihil excipit. xix. di. si romanorū

Dignitas et ꝑsonat⁹ parū aut nihil differunt. Simile/ ⁊ idem/ differunt.

Officium et administratio idē sunt.

n ¶ Priorat⁹. Dicūt q̄dā noīe priorat⁹ ꝯtineri solas quasdā administrationes ⁊ dignitates monachoꝝ ⁊ alioꝝ regulariū. vt. s̄. de of. or. p̄senti. li. vj. de p̄bē. nisi. in fi. ⁊. c. cū singula. li. vj. facit. s̄. de rescrip. ⁊ si p̄ncipalis. ꝯci. Vieneñ. vsus tn̄ in aliq̄b⁹ partib⁹ obtinet p̄latos: rectores sc̄lares eccl'iaꝝ ruraliū ⁊ etiā curataꝝ vbi cura tn̄ ꝑ vicarios in eis separatim regit vocari priores. sicut in carcassesio ⁊ agenesio: ⁊ in ceteris alijs partib⁹: talis est prioratus de fraga in dioce. ilerdē. sunt ⁊ plures priores sc̄lares ⁊ collegiati sicut prior scte Radegundis picta. ⁊ de māso in agenesio. de talib⁹ em̄ loq̄tur decre. s̄. de p̄bē. c. fi. q̄ aūt taliū dicant collegiati ⁊ q̄ nō: notaui plene in extrauagāti dn̄i Io. suscepti. Sed q̄d dices de p̄oratib⁹ claustralib⁹ q̄ sūt in istis monasterijs de q̄b⁹ loq̄tur decre. s̄. de rescrip. ⁊ si p̄ncipalis. ꝯci. Vieneñ. nunq̄d ista cadūt sub edicto illorū iuriū. s̄. de ꝯsue. c. cōsuetudinem. ⁊ de p̄bē. cū singula. lib. vj. ⁊ istius. c. scꝫ q̄ sint incōpassibiles cū alijs officijs prioratib⁹ seu administrationib⁹ cōstitutis int⁹ monasteriū vel extra? Videt q̄ nō. imo pn̄t se cū altero de alijs b̄n̄ficijs īt⁹ vel extra ꝯpati. imo etiā cū plurib⁹: al's tn̄ canonice possessis. Et est rō: q̄ tales priorat⁹ vt cōmuniter nullas administratiōes seu tp̄ales ꝓuēt⁹ habēt: sed solūmō sp̄ualē iurisditionē seu officiū ī ꝑsonas monachoꝝ/ abbatib⁹ dūtaxat absentib⁹ ⁊ in eoꝝ defectū: ⁊ sic pōt dici officiū sine administratione ad istar illorū iudicū de q̄b⁹ legit. s̄. de in īte. resti. cām. vnde nihil videt eis repugnare q̄n habētes alias administrationes possint tales priorat⁹ tenere: sicut al's beneficiati possent esse officiales etiā p̄ncipales vel vicarij ḡnales vicedn̄i syndici: vel sil'ia officia in curia romana tenere vel alibi. talia em̄ officia

Priorat⁹ appellatione quid continet.

vel silꝛia nullã aduministrationẽ hñt sibi annexã: ⁊ ideo aliq̃ iure nõ ꝓ hibeñ vna cũ alijs exerceri ⁊ ĩsimul possideri. de hoc etiã no. ℨ. de cõsue. ꝓsuetudinẽ. j. q. iij. saluator. lxxxix. di. ĩdicatũ. maxime cũ nõ sint ꝑpetua qõ vult dicta decre. cõsuetudinẽ. ĩmo de die in diẽ oẽs isti remouenꝭ ꝓ nutu cũ cã vel sine cã. Et idẽ videꝭ cẽsendũ saltẽ quãtum ad istã decre. ⁊ quãtũ ad c. cũ singꝛa. de ꝓbꝛatib⁹ simplicib⁹ monachoꝝ ĩ q̃bus q̃s non creaꝭ ꝓ electionẽ nec ꝓꝛie istitutũ tur in eisdẽ. vt no. Host. ℨ. de preben. de multa. ⁊ Guido ĩ. d. decre. cũ singula. ⁊ de of. ordi. pñti. lib. vj. lꝛ aliq̃ ℨ. Nec ob. ẽcr. ℨ. de sup. neg. preꝭ. q̃ regulares. ĩ fi. q̃ illõ nõ respicit ꝑterita. vt pꝛ ĩ vb. cẽsuim⁹. ꝑterea ibi dicit tñ de ꝓbꝛatib⁹ ⁊ ecclijs curatis: nec replicat de admiñstratiõib⁹ q̃li velit ĩ illo obtiere dictã opi. Gui. ⁊ Hosti. Et idẽ vꝛ dicẽdũ de archipbꝛatib⁹ dioc. bituricẽ. q̃ ꝓsueruñt rectoꝛib⁹ aliq̃x ecclesiarũ ꝓmitti ꝑ archiepm: sic q̃ quãdiu viuit iste archieps durat ĩ ipsis rectoꝛib⁹ dictũ officiũ archipbyterat⁹. sed eo moꝛtuo capꝝm ꝓmittit alijs: et postea nouo archiepo creato cõmittit alijs: lꝛ isti archipbꝛi excõicent: ⁊ aliꝭ iurisditionẽ spũalẽ exerceant: nihilomin⁹ tñ rectoꝛes curã aiarũ habẽtes ꝑñt istos tenere: ⁊ sic fuisse ĩterꝑtatũ ꝺꝛ ꝑ papam.

Archipbyterat⁹ bituricẽñ. non sunt perpetui.

a ¶ Curã animarũ habentia. Que sint ista dicetur ℨ. eo. c. ℌ. fi.

b ¶ Cũ aliꝭ nõ liceret de iure cõi. Et sic no. q̃ dare est de iure cõi aliqua bñficia sibi adinuicẽ ꝓpassibilia: etiã sine aliqua dispẽsatione. si. ℨ. de rescrip. gꝛa. li. vj. ⁊. c. gꝛe. ꝓci. vieñ. qõ est cõtra opi. Host. notatã. ℨ. de ꝑbẽ. cũ ĩadudũ. et. c. sup inoꝛdinata. ⁊ ꝑ glo. ℨ. de ele. dudum. ij. ⁊ de pꝛebẽ. de multa.

Bñficia aliqua sũt de iure cõpassibilia.

c ¶ Unde inter cetera. Secunda pars.

d ¶ Videlicet. Nota primum inconueniens.

e ¶ Modicũ vix officium. Diuinũ scz cuicũq̃ gradui spectãs: ⁊ tñ nihil facilius est ⁊ leuius hoc tẽpoꝛe: ⁊ hominib⁹ acceptabilius si ꝓfunctoꝛie res agaꝭ: sed nihil apud deũ miserius ⁊ tristius ⁊ dãnabilius. vt. xl. di. ante oĩa. ⁊ maxime missam: quã si q̃s vnicã in die digne celebꝛauerit: valde felix est. vt. ℨ. de cele. miss. te referente.

f ¶ Litteratis viris. Quib⁹ potissime inter alios est de bonis ecclesie subueniendum. si. ℨ. de preben. de multa. ℌ. vlti.

g ¶ Bone fame. Jsta eñ duo scz nitoꝛ cõsciẽtie quãtum ad dñm: ⁊ odoꝛ fame quo ad ꝓximũ sunt necessaria in ministris ecclie. vt. ℨ. de sacra vnc. c. vno. ℌ. ad exhibẽdũ. in fine. vnde in odoꝛe bone fame potius q̃ in fama delectandũ est. vt. ℨ. de accu. lꝛ. ¶ Ecõtra vero infamia multa mala ꝑstat. vt. ℨ. de accu. inq̃sitiõis. ⁊. c. qualiter. ⁊ q̃ hãc negligit ⁊ in se oꝛiri permittit: crudelis est. xij. q. iij. non sunt audiendi.

Fama est clericꝭ necessaria.

h ¶ Equa distributione collata. Nota bona patrimonij crucifixi debꝛe eq̃s poꝛtionib⁹ diuidi inter assumptos in sortẽ ꝑ capita nõ ꝑ stirpes. oẽs eñ sumus filij ꝓmi gradus ⁊ heredes: ⁊ sic digni successione: nisi ab ea ꝓpter ingratitudinẽ excludamur: potẽtioꝛib⁹ tñ nobilitate litteratura (vt de carnis ꝓximitate seu alijs taceamus) paꝛes esse nõ possumus nec debemus. est eñ gradus inter angelos: apostolos/ ⁊ alios in celesti militia triumphantes: ⁊ sic fuit ab initio tẽpoꝛis: ⁊ sic erit ar. lxxxvj. di. non satis. lxxxix. di. c. j. ⁊ fi.

i ¶ Habentibus. Ver. ⁊ est scõm inconueniens.

k ¶ Vagandi. Jn hoc q̃ habẽt discurrere ꝑ loca in q̃bus bñficiati exiſtunt. si. ℨ. de offi. oꝛd. quãto. debebãt eñ manere in ea vocatione qua ꝓmo vocati erãt. vt. ℨ. de regu. lꝛ. in ꝑn. talis itaq̃ discursus frequenter nocet nedum aĩe ĩmo etiã coꝛpoꝛi ⁊ burse. iuxta vulgare qõ dicit: q̃ petra mutabilis nunq̃ accipiet muscum. ⁊ hoc verũ est nisi fiat ex causa iusta. nã interdum valet loci mutatio. lxxxj. di. valet.

Vagatio nocet coꝛpoꝛi ⁊ aĩe.

l ¶ Diuini. Ver. ⁊ est tertium. ⁊ dic de hoc vt dixi in extrauagan. suscepti. ⁊ de cele. miss. graui. concil. Vienen.

m ¶ Hospitalitas. Ver. ⁊ est quartum.

n ¶ Debita. Que/ q̃n/ ꝑ quem/ ⁊ q̃bus hospitalitas debeaꝭ dic vt le

o ¶ Et dum. Ver. ⁊ est quintum.

p ¶ Regione. Et sic nota q̃ presens est q̃ in regione est. hoc idem dicitur de illo qui in hoꝛtis est.

q ¶ Ruinis. Ver. et est sextum.

r ¶ Magnificentia. Mo. Edificãs magnificũ opꝰ exercere q̃ nobile edificiũ erigit ĩ loco sibi cõmisso: istud eñ ꝓpꝛie ꝺꝛ ꝓsum ĩ vtilitatẽ eccl̃ie/ ⁊ durare ver sum. vt no. Jnno. ℨ. de fideiuss. q̃ q̃busdã. Et sic est ar. ꝑ locũ a ℨrio q̃ ĩ illis q̃ ꝑ negligẽtiã suã talia ꝓmittunt collabi/ cũ sint de se ꝑpetua: de vilapidatiõe possint merito accusari. ⁊ idẽ de illo q̃ nemoꝛa antiqua nõn cedua sine ardua necessitate eccl̃ie sciditvel destruit. talia ꝓ ꝺꝛ de ꝓpꝛietate eccl̃ie satꝭ ꝑñt dici cũ emphitheote vsufructuario nõ liceat/ velvasallo. vt. ff. de vsufru. aꝛboꝛib⁹. in ꝑn. cũ. l. ꝑcedẽti. ⁊. l. hactenus. in fi. cũ se. ⁊. ff. de censi. forma.

Utilitas publica ꝓfertur ꝓpꝛiuate. Hostiẽsis mirabile dictum.

s ¶ Et quod. Ver. ⁊ est septimum.

t ¶ Aiarũ. Que q̃sto pꝛecioꝛes sũt coꝛpoꝛib⁹/ tanto in eis amarioꝛ est tactura. ex̃ de maio. solite. ℌ. pe. ⁊ re. cũ ifirmitas

u ¶ Et vitiorum. Ver. ⁊ est octauum.

x ¶ Fomẽtum. Supfluetei ⁊ exq̃site delitie sũt vitijs alimẽta. xlj. di. et xliij. di. ꝑ totũ. ℨ. devi. ⁊ hone. cle. c. a crapula.

y ¶ Nos itaq̃. Tertia pars.

z ¶ Retẽtione. Et sic nõ sufficeret dispẽsare q̃ possent plura recipere nisi adderet q̃ recepta possent retinere: qõ verum est de incõpassibilibus. aliꝭ secus. vt. ℨ. de rescrip. gratia. ⁊ de preben. non potest. li. vj.

a ¶ Uniuersali. Et sic nota q̃ officiũ vniuersale in se eius singularia cõpꝛehendit. sicut alibi ꝺꝛ q̃ vtilius seruiunt isti generali ecclesie q̃m speciali: ⁊ sic publica vtilitas pꝛeferꝛ pꝛiuate: ⁊ maioꝛ minoꝛi vt legitur ⁊ notatur plene de hoc. ℨ. de postu. pꝛeꝭ. bone. j. vij. q. j. scias.

b ¶ Ac generis claritatem. Curialioꝛ est hic papa q̃m ho. qui no. ℨ. de preben. venerabilis. q̃ disputare de nobilitate generis/ est disputare de nobilitate stercoꝛis.

c ¶ Moderandas. Et sic diminutionem denotat vt sequitur ⁊ pꝛobatur. ℨ. de ver. signi. transmisse.

d ¶ Totaliter. Mediam viam concedit papa hic. simile. ℨ. de offi. de lega. querenti. de offi. custo. c. j.

e ¶ Statuimus. Quarta pars.

f ¶ Legittima. Su. in quo sunt necessaria ostẽdi auctoꝛitatẽ. s. ⁊ potestatẽ dispẽsantis: ⁊ factũ ꝑ qõ dispẽsauerit. vt ꝑbaꝭ. ℨ. de scis. fraternitatis. ⁊ sic nõ sufficit notitia defectꝰ ⁊ potẽtia: nisi sit ad actum ꝓcessum. vt ibi no. ⁊ facit qõ legitur ⁊ no. ℨ. de eo q̃ mit. ĩ pos. c. j. ad qõ facit quod legiꝭ. ℨ. de pꝛebẽ. non põt. li. vj. ꝑ quod videꝭ cessare qõ no. glo. oꝛd. lj. di. c. fi. ⁊. lxxxix. di. si q̃. ⁊ Jnno. ℨ. de fil. pꝛesby. veniens. lꝛ Host. ibi cõcoꝛdet cum eis que. ℨ. dixi. Simile dicit. c. s. q̃ in quouis opere cõsiderari habẽt duo/ factũ. s. ⁊ modus. ℨ. de resti. spo. pisanis. Et intellige legitima non solum apostolica/ sed etiã alia: dum tñ potestatem habuit super hoc dispensandi. vt. ℨ. dicetur.

g ¶ Pluralitatem. Que duoꝝ numeꝛo contenta est. vt. ℨ. de preben. si cui. ℌ. penul. de regu. iu. pluralis. li. vj.

h ¶ Que aliꝭ absq̃ alia dispẽsatioue legitima. Sed que erũt ista que aliꝭ. i. de iure cõi seu speciali puta cõsuetudine: vel statuto. vt ptz. ℨ. ℌ. primo. ℌ. inverbo de iure absq̃ oi dispẽsatiõe poterũt licite retineri. vt sic viso de istis ꝓmitꝰ: ꝑ ꝓñs de alijs q̃ nõ ꝑñt de iure absq̃ oi dispẽsatiõe retineri licite nobis cõstet. Ad cuiꝰ maioꝛẽ dilucidationem videꝭ q̃ in nullo casu aliq̃s posset tenere duo bñficia ĩsimul. ⁊ ꝑbaꝭ sic. nã ꝑ Jnno. Host. ⁊ fere ꝑ oẽs doctoꝛes tradiꝭ circa hoc talis regula. Omne bñficiũ ecclesiasticum req̃rẽs resiꝺẽtiã de iure cõi speciali ꝑuilegio statuto seu ꝓsuetudine: nõ põt cũ alio silꝭ ĩsimul retineri. sic no. ℨ. de cle. nõ resi. relatũ. ⁊. c. extue. ⁊. c. q̃ nõnulli. ⁊. c. fi. sed

Bñficia plura obtinere an liceat.

ita est q oē bñficiū ecclīasticū etiā.xx.solidorū reqrit regłariter resi dētiā.vt in.c.querēte.cui⁹ rō est:qr bñficiū daẗ ppẗ offm̄ diuinū. et diuinū offm̄ hꝫ fieri i ppa psona:nec ad h excusatione hꝫ:nisi ppẗ so lā infirmitatē.xcj.di.p totū.de cele.mis.c.j.g nullū pōt cū alio isimul retineri. Nec ob.si dicat q vna psona pōt insimul duo officia facere: qd nō est vex:qr si nō po test in vna ecclesia.vt.s. de psue.c.j.lib.vj.multo minus i diuersis:qr non

obtinere nequibāt:vnum tm̄ ex dignitatibus:personatibus:officijs:

pōt diuidere psonā suā.z ideo no. Inno.z Host.s.de pces.pbē.cū no stris.in glo.credim⁹ tm̄ zc.z de renū.admonet.q vbi est psuetudo vł statutū alicuius ecclie p qd qs obligat⁹ est ad residētiā psonalē pro certo bñficio puta p capellania seu altari p aliquo mortuo relicto recipiēs tale siłe/ipso iure pmo renūciare videẗ.z est rō:qr nō pōt cō tinuā residētiā facere psonalē i vtraqꝫ.de h no.lxxxj.di.si qs sacerdo tū.nec pōt eps dispēsare sup talib⁹ ex q ambe residētiā reqrūt. vt vř Inno.innuere in.c.admonet.lꝫ in zriū noteẗ.xxj.q.ij.c.j.et.c.si qs iā. In zriū ptꝫ q oē bñficiū possit cū alio insimul retineri. Cōstat em̄ q aliqs duas pōt tenere canonias in plurib⁹ ecclesijs sine aliq dispen satione de iure cōi.z est rō:qr h est ad honorē et fauorē ecclīarū:licet pbēdas vtriusqꝫ nō debeat recipe in absentia.z sic ꝑuat curia roma na.vt legiẗ et no.maxie p Inno.s. de pbē.cū iā dudū.de cle.non resi. c.fi.lꝫ ita est q i talib⁹ residētijs pbēda vincit ecclīam curatā cui an nexa est.vt.s.de pbē.extirpāde.§.q vo.z eo.ti.sup eo.li.vj. g si preben da sibi patiẗ aliā pbēdā:multo forti⁹ ecclīa curata ecclesiā curatā: qr si vinco vincētē te zc. Preterea oēs ecclie vna ecclīa sunt.xxj.di. quis. Nec ob.qd dr q q viuit de altari:seruire ei dꝫ:ałs viuere non dꝫ. Dic q qlibet residēs siue nō residēs altari ꝑuit:dū bñ faciat et bñ expēdat qd inde percipit.iuxta vulgare. de beau messa qui de beau pessa.ar.s.de magistris.c.fi.sicut no. Inno.de cle.nō resi.c.fi.vbi de h plene p ipm. Ad soluēdū istud cōtrariū vidēdū est pmo q sint benefi cia in qb⁹ ipo iure p assecutionē scdi vacat primū:etiā sine alio facto seu sentētia hois. Scdo q sunt ista bñficia q si nō vacāt ipo iure:pmū tm̄ vacat p sniam aliox supiox phabita monitioe ipius/nō tm̄ pmū:sꝫ illud qd eligēdū nō duxerit. Tertio q sunt illa q nō ipo iure nec per sentētiā supioris vacāt:sed oīno sunt passibilia iter se. Ad cui⁹ eui dentiā sciendū est q qdā sunt bñficia supma: qdā duplicia:qdā sim plicia. Supma sunt epat⁹ z supiora in qb⁹ nō est dubiū q assumēdo scdm cū aucte pape ipo facto vacabit primū.s.de trāsla.ca.ij.si sine auctoritate pape vtroqꝫ caret.s.de trāsla.quāto.i fi. Duplicia sūt di gnitates inferiores/psonat⁹/z bñficia curā aīarū hñtia:i qb⁹ assumē do pacifice possessionē secūdi cū titulo ipso facto vacat primū.s. de pbē.de multa. z in h casu z i pcedēti sol⁹ papa dispēsat:nec valet con suetudo in zriū. vt i.c.de multa. nisi eēnt depēdētes iter se vel vnite seu tenues.vt.s.de eta.et qli.eā te.x.q.iij.vnio.vel nisi vna cōmenda ta esset:z alia ititulata iuxta decre.s.de elec.nemo.li.vj. Sed nunqd sola tenuitas seu pauptas ē causa sufficiēs q epi p se possint plures cōferre vni/vel plures possint ab vno sine alia dispēsatioe a papa ipe trari? Videẗ q sic p dicta iura. Credo potius zriū:z q dictis iurib⁹ sit derogatū p.c.de multa. z ideo expedit q eps ipas vniat si ppẗ di cta assit pauptas:ałs caderēt sub ista pena. Sꝫ nunqd depēdētes vł vnite presumenẗ tales esse:si ałs de hoc non doceaẗ expsse:tm̄ est p.xl. annos sic fieri consuetū? Non credo q sit actus pscriptibilis:cū sine institutioe canonica talia teneri nō possint.sicut dr de decanatib⁹ et ecclesijs curatis.s.dixi plene de hoc. Qia vo alia sunt simplicia:z in istis an sint cōpassibilia necne.i.an duo qs possit insimul retinere di stinguiẗ:qr aut qs tenet ea nō vt intitulata/sꝫ vt simplicia beneficia. ałs velut cōmēdata/in q casu talis nō cēseẗ clericus illi⁹ ecclie q qs intitulat⁹ nō est:lꝫ bñficiat⁹ inibi sit.vt no.xxj.q.j.c.j. z voco h benefi ciatū sine titulo istos assisios:portionarios:pstimoniarios habētes altaria vel capellas p missis defunctox.s.de cle.nō resi.c.pe.de pbē. significatū.z idē de habētib⁹ possessiōes ad vitā.xvj.q.j.possessiōes. z.q.iij.illud.xij.q.ij.quicūqꝫ.cū siłib⁹. Et in hoc casu crederē aliquē de iure cōi posse habere plures: maxie vbi ałs p se non sufficeret nisi forte ex iure spāli:puta puilegio/statuto/seu psuetudine eēt phibit⁹ Sūt alia simplicia z intitulata sicut sunt ecclie rurales sine cura: vł prebēde alicui⁹ ecclie collegiate vł cathedralis.lxx.di.sctox.lxxj.di. clericos.xxj.q.j.c.j.nec talis sic intitulat⁹ recedere dꝫ ab illa in q vo cat⁹ est.vij.q.j.epm.q casu ppe dr clericus talis ecclie. Sed in istis duob⁹ casib⁹ vltimis qro de trib⁹ qstioib⁹. Prima est an de iure qs possit duo talia beneficia vł vnū duplex cū alio simplici insimul reti nere? Scdo an de psuetudine saltem? Tertio an ex dispēsatione? Ad primū dicēdū est q tā titulata qꝫ intitulata vel etiā vnū de illis cum vno duplici qs tenere pōt de iure et cōsuetudine romane curie.vt.s. de pbē.extirpāde.§.q vo.p Inno. z de pbē.sup eo.li.vj.fructus tm̄ il lius pbēde seu bñficij in q nō residet nō pcipiet. z sic erit canonicus z nō pbēdari⁹:z sic qsi canonic⁹ honorari⁹ ad istar honorarij tutoris. *ff.de admi.tu.si plures.§.ij.iste em̄ vocabiẗ ad cōes tractatus.* vt no. Host.in.c.sup inordinata.nec in hoc casu ille q tali ałs bñficiato dat sciēter scdo bñficiū: poterit ipm cogere ad residētiā:qr sup ea tacite videẗ dispēsare cū eo.vt not. Inno.de cle.nō resi.c.fi.z de pben.cū iā dudū. Quid g erit de psuetudine i talib⁹? Distigue:qr aut loqueris in eadē ecclesia: aut in diuersis. Si primo/nō potes diuersa seu plu ra habere.s.de consue.c.j.lib.vj. que decre. videẗ intelligi de intitu latis inibi perpetuo quouis nomine dictū beneficiū censeatur:quia secus crederē de alijs puta prestimonijs/officialibus/prioratibus temporalibus seu claustralibus:sindicatibus: vel alijs officijs simi libus. Si autem loqueris in diuersis ecclesijs:hic non possum dare certam doctrinā de consuetudinibus/priuilegijs seu statutis singu larib⁹ seu specialib⁹: cū sint facti z in facto cōsi stāt.s.de cōsti.licet. lib. vj. vnū tm̄ dico q si psue tudo vel statutū cōditionet in sua ecclīa beneficia:sic quicūqꝫ bene ficiat⁹ ałs adipiscaẗ beneficiū in ista ecclīa/eoipso vacet illud:z sint ambo beneficia in posse statuētis.primū vacat de facto licet ałs esset cū scdo compassibile de iure:nisi essent diuersi collatores/z collator primi beneficij infra sex mēses cōtradiceret. iuxta ea que no. Inno. s.de renū.admonet.de pben.de multa.sic intelligo qd no.per Inno. z Host.s.de cōces.prebē.lras.et dixi.s. Quid si statutum dicat q ta lis cōpellaẗ dimittere primū: sicut est in statutis ecclie barchinoñ? Dic q in hoc casu erit opus facto hois: nec crederē q precise posset eps agere cōtra talē ad dimittendū primū:sed cōditionaliter scilꝫ si velit retinere scdm:ex quo nec de iure nec de statuto assecutio secun di aufert sibi primū:sic intelligiẗ.s.de prebē. referente. Sed nunqd cōsuetudo per.xl. annos seruata poterit viceuersa incōpassibilia fa cere cōpassibilia. Vbi grā.cōsuetudo patiẗ q decan⁹ ruralis q habet visitare:z archidiacono vel epo referre:et ex hoc pcurationē recipe re:instituere corporaliter rectores: ecclesiarū vacātiū custodiā gere re:z tpe vacationis administrare diuina:z exercitiū cure in ipis: ha beat vna cū decanatu tali vnā ecclesiā curatā illā vel istā si qua sibi ałs canonice pferaẗ.nunqd talis psuetudo excusat cōtra istā decre. execrabilis.z a penis eiusdē? Videẗ q sic.s.de consti.cū oēs.in fi.cū excuset in sacramētis.qd est fortius.xcj.dist.puenit. Itē in matrimo nijs.s.de spō.duorū.c.fi.de cog.spi. sup eo.tacite em̄ videẗ cōsensisse princeps ex quo per.xl.annos obseruata fuit incōcusse saltē in maio ri parte ecclīarū.vt de offi.archi.c.fi.z sic cū facti sit:nō videẗ eā re uocasse p suā gñalē cōstitutionē in q de ipsa non fuit facta specialis mētio.vt ptꝫ per.c.s.de cōsti.licet.li.vj. Contrariū credo.nam expsse dicit text⁹ q quicūqꝫ receperit beneficiū habēs curā aīax annexā:si prius tale beneficiū habebat:eo sit ipso iure priuat⁹.qd exponit In no.dicēs tale.s.curā habens stricte in foro aīe.s.de peni.oīs.siue lar ge.s.si habeat in foro cōtētioso.s.de elec.dudū. et hoc siue habebat i ecclīa cathedrali collegiata parrochiali vel capellania:z etiam licꝫ non habeat specialē ecclesiā vel in ecclesia certa: hꝫ tm̄ sup certa loca iuxta.c.s.de pben.sup eo.li.vj.de quo p Inno.in.c.de multa.et de of. archi.cū satis. ex quo sequiẗ q si sic intitulati i diuersis ecclesijs vel bñficijs erāt pmo ipso iure puati:sequiẗ q nō possidebāt ipam a pn cipio aliqua possessione colorē habēte seu adminiculū iuris: z sic nō prescribebat.s.de reg.iur.sine possessiōe.li.vj. viij.dist.quo iure.s.de prescrip.cām.de resti.spo. ex parte. de reg.iur. bñficiū.li.vj.maxime cū in titulis bñficiorū q oīno sunt singulares.vt.viij.q.j.olim.posses sio vnius nō iuuat aliū.cū in talibus non cadat successio iuris vel fa cti.licet in casu cadat successio litis vel cause.vt.s.vt lit. penden. si bj.in fi.lib.vj.z.d.c.olim.z de prebē.c.j.de hoc etiā dixi.s.in extraua. suscepti. Non ob.s.de prescrip.si q exigētibus.li.vj.vbi non prescri būt puati ipso iure: sꝫ eox successores cū bona fide.in nr̄o autē casu nō est dare successorē.vt dixi.s.eo.c.z alia ratio.s.q cōsuetudo nō va leat in tm̄ grauamē ecclīax z derogationē pape z legis sue:cū intro ducēdo cōsuetudinē popłs seu clerus habeat intētionē suā declara re ex ipsis factis.ff.de leg.l.de qb⁹.sꝫ ipe clerus i factis pape nihil hꝫ declarare cui inest obsequendi necessitas:non auctoritas imperādi. xix.di. si romanorū.z.c.in memoria. maxie vbi expsse soli pape reser uatū est.sicut est in nr̄o casu. si.xciij.di.illud.c.di.cōtra morem.s.de consue.c.j.z.c.quāto.z.c.vl.cū similib⁹. Idem videẗ dicēdū de psue tudine aliquox monachorū qua administratores puta por ei⁹ clau stralis/camerari⁹/sacrista/celerari⁹/vel siłes poterūt cū sua admi nistratioe tenere vnū poratū extra:vel aliud beneficiū si sibi ałs pfe raẗ:qd videẗ reprobari in ppetuis vt h.et.s.de pbē.cū singula.li.vj. secus in tpalibus.vt dixi.s.de priore claustrali. z de officialib⁹ eorū z similib⁹. Ad tertiū quo queriẗ an possit/z quis cū talib⁹ dispensa re? Et videẗ q nullus citra papā.qr ex quo talia beneficia facta sunt incōpassibilia de iure z de cōsuetudine vel statuto:z ipse consuetudi nes et statuta assumūt vigorem a papa : qui in eis tacite vel expresse videtur consentire: et eis firmitatē dare.vt.s.de maio.et obe.si qs.z de hoc no.s.de cōsti.licet.li.vj.ergo citra papā nemo potest dispēsa re.non enim ipsi statuentes per se statuunt: sed potius ipse papa qui in suo canone dedit eis potestatem statuendi.arg.s.de transla. inter corporalia.circa medium.ibi presertim.cum non sine auctoritate ro mani pontificis zc.canonem.s.de maio. et obedien.si quis.de sentē. excōi.si concubine.immo videtur q nec ipse papa saltem in his que sunt statuti vel consuetudinis : dum dispensatio non faciens mētio nem de alio iure speciali non valeat.s.de prescrip. cum olim.et.c.ve niens.sed papa nō potest diuinare omnia iura specialia.vt.s.de psti. licet.ergo zc. Ad qd dicēdū q in supremis z duplicib⁹ papa. in sim plicibus vel vno simplici et alio duplici non requiritur dispensatio ex quo sunt de se cōpassibilia:vt hic. z no.de preben. cum iam dudū. et ca.extirpande.§.qui vero. per Inno.fallit primo nisi consuetudo

Canonie due pñt si ne dispēsa tione te neri.

Bñficiat⁹ nō residēs satisfacit dūmodo bene expē dat.

Beneficia sunt tripli cia.

Beneficia simplicia an sint in cōpassibi lia.

Consuetu do pt quā doqꝫ bene ficia cōdi tionare.

Bñficia i cōpassibi lia an per cōsuetudi nē possint fieri cōpas sibilia.

Cura aīa rū habeẗ i duplici fo ro.

Bñficiox tituli sunt singłares.

vel statutū faceret ea incōpassibilia. vt. ſ. dictum est. Secundo vbi exigitur personalis rēsidentia in vtroq; qz tunc super rēsidētia alterius ordinarij dispensatio requiritur: nisi forsan dicas q collator secundi ipso facto sup rēsidentia dispensat in hoc q tali sic astricto primo beneficio confert scōm. vt no. Inno. de cleri. non resi. c. fi.

a ¶ Priozatib⁹. Colle giū. ſ. habētib⁹ seu eccle siā parrochialē sibi annexā: dū tñ eccl'ia immediate per ipm priorē regatur. qz secus si p vicariū perpetuū. vt. j. Ꝯ. fi.

b ¶ Dispēsatiōis suffi cientis. Dispēsatio enim erit sufficiens si quicqd erat impedimēti relatū in ipsa fuerit: et expresse sup oīb⁹ dispensatū: al's nō. vt. ſ. de elec. dudū. ij. in fi. de psan. q dilectio. de prebē. nō pōt. li. vj.

c ¶ Que. Scz vnū curatū: z aliud nō curatū.

d ¶ Notitie. Supple p quēcūq; de istis scite. z sic nō a tpe publicationis facte in curia vel p uincia: qz si intelligeret publicatiōis ita dixisset sicut dicit notitie. ar. ſ. de deci. ad audientiā. si mile. ſ. de cōces. preben. qz diuersitatē. cū sil'ib⁹. Js enim q nescit non ꝺz posse experiri. ij. q. v. biduū. ff. de calū. annus.

e ¶ Ceterſ. versicul⁹ ē.

f ¶ Sine cura. Al's tamen de se incompassibilia de iure. vt. j. patet.

g ¶ Coram ordinarijs. Jd est diocesanis. non al's. vt. j. e. Ꝯ. ceterū.

h ¶ Publico. Scz tabellioē/vel pape/vel impatoris/vel alio creato: tamē ab illo q ptātē habuerit hūc creādi ex psuetudie vl' de iure. vt legit z not. ſ. de fi. instru. c. j. z. ij. z. c. cū dilect⁹. z. c. fi. sil'e. ſ. de elec. vt circa. z de offi. ordi. si canonici. lib. vj. An officiū tale sit voluntarie iurisdictionis intm q extra territoriū creātis ipm valeat exercere/ vel potius cōtentiose: z sic nō poterit nō est materia ꝓpria. ſz de hoc no. Host. ſ. ne cleri. vel mona. sicut te. Sed nūquid autenticū sigillū epi vel alterius prelati erit testimonium publicum? Nō videt: qz si papa hoc voluisset adiecisset sicut fecit in dicta decre. si canonici. et in. c. vt circa. adiecit litteris. qō exponitur sigillo autētico sigillati Credo q autēticum sigillum satis faciat testimoniū publicū: dū tñ illum cuius est sigillū pricipaliter nō tangat: sed alios potius maxime subditos. ar. ſ. de proba. post cessionem. z. c. quoniam. et de testi. a nobis. cū similibus. vnde licet in iudicialibus non credatur regulariter vni vel eius sigillo. vt. ſ. de ꝓba. qm. in extraiudicialib⁹ tamen talib⁹ ministris z eoz sigillis circa officiū suū credit. ar. ff. de rebus eorum. l. magis. Ꝯ. illud. sic Compost. ſ. de rescrip. capitulum.

Sigillum epi an sit testimonium publicum.

i ¶ Jdem tempus. Scilicet sex mensium.

k ¶ Realiter. Dū tamē essent pntes in suis bñficijs: al's si sint in curia vel al's longe: ita q presentialiter hāc realitatē non possint infra dictū tēpus ostēdere: nec ad effectū dimissionem perducere: sufficit q aio z ꝟbo expsso faciāt hoc cū testimonio publico ibi vbi sunt: et q hoc vt citius poterūt mittāt z denūciēt dictis diocesib⁹. et hoc credo q sufficit: dū tamē postea nullū ius sibi in ipsis vēdicent: nec per se vel p alios aliquod impedimētum apponāt quo minus papa possit libere disponere de eisdem. ar. xxij. q. ij. faciat.

l ¶ Noua collatiōe. Que imediate eis fieri poterit etiā per ordinarios si al's beneficia isti incōpassibilia dimitterent: dum tñ esset ordinarijs facultas disponendi de istis: cū nō ꝓpter crimē sed solo placito pape isti huiusmodi beneficijs sunt priuati. ar. ſ. de elec. sup eo.

m ¶ Se imiscere. Et sic est argu. q imiscēs se bñficio quo ꝓuat⁹ est vel suspēsus: iure qō in eo obtinet ꝓuat⁹ est ipso iure. qō credo verū vbi expssit in penā: hoc est in ipsa vel alia cōstitutione adiectū: sicut est ħ. j. alioqn z. c. z. ſ. de elec. cupiētes. Ꝯ. ceterū. li. vj. al's secus. sed puniet arbitrio supioris. vt. ſ. de elec. statuim⁹: in fi. li. vj. et ibi p Host. suspēsio em a beneficio nō ꝓcedit a claue: nec cōprehendit sub censure noie: sed suspensio ab officio dūtaxat. ſ. de ver. sig. querēti. z de ex ces. prela. tāta. qō patet: qz abbatissa licet non habeat claues. vt. ſ. de pe. noua. nihilominus hanc penam infligit. vt. ſ. de maio. z obe. dilecta. al's per totū mundū se extēderet sicut vsus clauis se extendit. vt ſ. de treu. c. j. in fi. z tamē nō trāsgredit territoriū ꝓferētis eandem. vt. ſ. de elec. si cōpromissarius. lib. vj. cū similibus.

Abbatissa potest clericos suspendere a bñficijs.

n ¶ Poterant. Quecūq; illa sint: siue de iure cōi siue dispensatione

a prioratibus/eccleſijs vel beneficijs hmōi q̄b⁹ cura imineat aiaꝝ cū dignitate/ꝑsonatu/vel officio ꝓoratu ecclesia vel beneficio sine cura q̄ habere maluerint p̄textu

b dispēsatiōis sufficientis circa id eisdē idulte possint licite retine re: q̄ tñ teneant eligere infra mēsē

c numerādū a tpe notitie cōstitu

d tiōis isti⁹. ¶ Ceteris bñficijs cū

e cura vel sine cura q̄ ip̄ius dispen

f sationis p̄textu tenebāt: et q̄ alit añ nō poterāt ō iure absq; dispē satione aliq̄ licite retinere q̄ nos extūc vacare decernim⁹: cōrā ordinarijs sub testimonio publi

g h i co infra idē tp̄s ꝟbalit vel rea

k liter cum effectu dimissis: absq; eo q ad illa nunq̄ sine noua col

l latione ab eo q̄ facere poterit facieda redire: aut eoꝝ administra

m tioni se imiscere p̄sumāt. Alioquin tā his q̄ alijs oīb⁹ bñficijs q̄ ꝟtute hmōi nostri moderaminis retinere poterant vt ꝓferꝛ

n sint ip̄o iure ꝓuati: z ꝓrsus iha biles ad similia bñficia obtinen

o p da. ¶ Per hoc autem his q̄ dignitates/ꝑsonat⁹/officia/ꝓorat⁹ vel alia bñficia curā aiarū habē

q tia ex dispēsatiōe q̄ ius tribuat iuxta nostrā moderationē ꝑscriptā obtinēt: z alia similia beneficia nr̄aꝝ vel eorūdem p̄decessoꝝ

r auctē lr̄arū expectant: cū q̄b⁹ est vt illa cū vacauerit recipe/z vna cū obtētis retinere licite valeāt dispensatū: nolum⁹ derogari q̄n ea cū vacauerint infra dicti tpis spatiū possint eligere/z dimissis alijs recipeī forma p̄scripta ac li cite retinere: penas similes icur

s suri si hmōi nr̄e ꝟire p̄sumpserit sanctiōi. ¶ Poro qz q̄rūdā ocu

t los sic auare cupiditatis vitiuz excecauit q plura talia bñficia simul absq; dispēsatione canoni

u ca retinere p̄sumūt: nos de illis p̄senti decreto statuim⁹ vt oia et singula beneficia sic detēta (illo tñ retēto q̄ vltimo receperūt dū

x mō in eo ex collatiōe canonica

tio multis expensis et laboribus obtēta eis penitus sit dānosa: cum ignorent merito q̄ obtinebunt ratione expectationis. qz de futuris nemo certus. z sic optare non poterāt. z sic impedito nō imponit p̄stitutio: sicut nec ignorāti currit tēpus. vt. ſ. de cōsti. c. ij. de elec. eis.

Futura sunt incerta.

s ¶ Poro. Sexta pars.

t ¶ Auare. Auaritia em est idoloꝝ seruit⁹. vt. ſ. de pbē. auaritie. z de elec. auaritie. li. vj. nā ipsa excecat possessores suos. vt i. d. c. auaritie.

u ¶ Presumūt. Hec p̄sumptio inducit infamiā/furtū/z pctm̄ mortale. vt. ſ. de elec. dudū. ij. vbi de hoc. nā p istud q̄ō erat expulsiuū oīm aliorū ex q̄ alia erāt sibi incōpassibilia: videt alijs tacite renūciasse/ z ipsa p derelicto habuisse. iuxta decre. ſ. de pbē. de multa. xxj. q. ij. si q̄s iā trāslatus. z ar. xxxij. q. ij. cū renunciat. nā sicut clauus clauo retundit: sic vnū bñficiū alio. de istis tñ incōpassibilib⁹ dic vt in. c. de multa. p ħ em vr̄ sublata opinio Gar. posita. ſ. de of. ord. ordinarij. li. vj. q̄ videt in talib⁹ dare electionē. de quo dic vt ibi. z in sequēti glo.

x ¶ Ex collatione canonica. Hoc videt ip̄ossibile q ex quo q̄s p̄mo tenebat plura beneficia curata z incōpassibilia sine dispēsatiōe: z sic p cōsequēs erat vt fur/infamis/z ineligibilis. z in mortali pctō constitutus. vt. ſ. de elec. dudū. ij. q̄ tali canonice possit aliud dari. imo dicit decre. q nisi prius talia sic sine dispensatione obtenta libere et spōte resignēt: collatio facta de alijs penitus nullius est momēti. vt ſ. de offi. ordi. ordinarij. in fi. Potest dici q illa loquit vbi plura tenebat illicite anteq̄ vltimū assequeret: vel vbi illa prioza habebat licite cū dispensatione: sed nō erat in ea q̄ nō posset aliud recipe: sed ħ vbi duo tñ sic q̄ ante assecutionē scōi licite tenebat primū: et sic concordat ibi cū decre. de multa. ſ. de pbē. Cū decre. de mlta videt ista sil'is oīno. sed huic ꝺdicit etiā in hoc qō. ſ. dixerit plurima: qō verbū plura q̄ duo videt cōprehendere. q̄re videt poti⁹ q ꝑ specialis sit hec ꝓuisio p quā papa vult talib⁹ ꝑspicere efficiēdo gram. ſ. q dato q in nullo de istis haberēt ius: possint tñ vigore hui⁹ decre. vltimū retinere al's eis canonice collatum. qō denotat hoc verbū al's. quasi dicat non erat oīno canonica collatio ꝓpter pluralitatem que hoc impedierat: sed al's. i. si nō esset pluralitas canonica erat: aliter non video q posset rūderi dictis decre. dudū. z. c. ordinarij. Ad iuxta hoc vidi dubitari an obtinētes plura beneficia de se incōpassibilia sine dispē

Electio an ꝑdicatur ꝓpter beneficiorum incō passibilitatem.

satione habeant vocem in electione: z sic an possint eligere actiue. secū do an possint eligi passiue. tertio an si quis electus fuerit possit secum per inferiorem papa sine resignatione dispēsari. vnde planū est q̄ et talis cum sit in peccato mortali. vt no. glo. ſ. de elect. dudum. in fi. et sic quo ad seipsum tātum suspensus: nō quo ad alios: non debet in officio suo vitari. vt legitur. ſ. de vita et hone. cle. quesitum. immo si acquisiuit beneficium poterit cum eo per suum episcopū dispēsari ꝓut videntur no. Jnno. et Hostien. ſ. de tempo. ordi. dilectus. z de ele. ex. postulastis. glo. in verbo dispensare. qō credo verū: nisi dictū

pctm nõ habebit ifamiã publicã seu restõnẽ rei alienę sibi ãnexas: nec sit tale q̃ al's ipediat de se executionẽ ordinũ vel officij post pactã penitẽtiã. de q̃ Inno. ℨ. de despõ. ipu. ad dissoluẽdũ. ⁊ de renũ. nisi. sicut est iste: nisi forsan aliud sic post dimissionẽ illoꝝ bñficioꝝ q̃ iuste detinet. vt in. c. oudũ. Sed an possit eligere vel eligi querit. et q̃ possit eligere est arg. ℨ. de elec. cũ vitoniẽsis. nisi suspẽsus p triẽniũ a bñficijs pro eo q̃ insufficiẽtẽ elegit: si iterim imineat electio eligere potest. facit etiã eo. ti. ppetuo. lib. vj. Itẽ etiã q̃ eligi possit facit ℨ. de iureiur. sicut nr̃is.

a ¶ Jus eisdem. Al'as subaudi q̃s propter pluralitatem.

b ¶ Quod si non fecerint. versi. Guil. de monte lauduno.

c ¶ Jnhabiles. Supple ppetuo. ex q̃ infra sex dictos mẽses nõ opleuerit pmissa. ⁊ in hoc addit ad decre. oudũ. p quã tenet Inno. q̃ stati libera dimissiõe facta de illis bñficijs q̃ iniuste tenebat desinebat eẽ suspẽs⁹ ineligibilis ⁊ infamis. qõ itel ligebat Host. ℨ. õ rescp. postulasti. in fi. i restõne pri⁹ tñ facta de fructib⁹ male pceptis: ãtea ℣o nõ. ℔ aũt indefinite: ⁊ sic ppetuo eos inhabilitat. Qui enĩ simpl'r deponit: ppetuo deponit. vt. l. di. c. j. in fi. qõ credere verũ si pena iponeret pcrimie cũ cause cognitiõe et diffinitiue ⁊ bñficia talis statim possint pferri ex q̃ ẽ p sniam dãnat⁹. si ℣o interloquẽdo nõ expssa cãtũc vsq̃ ad absolutionẽ intelligit suspẽsus: ne rũpat neru⁹ eccliastice discipline. Si ℣o fuerit cã expressa vt q̃ p cõtumacia vel offensa: tũc vsq̃quo de illis satisfaciat. sed vbi p cõtumacia vt hic videt: tunc nõ est ppetua pena simpl'r apposita: sed tpalis tantũ. i. q̃diu contumacia durat. vt. ℨ. de consti. ex lr̃is. vbi de hoc q̃re hec decre. videt intelligẽda fm dictas opiniones doctorũ. sed prima videt ℣ior. s. q̃ pena sit ppetua p hoc q̃ ponit. j. in ℣si. alioq̃n ibi extunc ⁊c. vbi inhabilitantur quo ad ordines: et quo ad q̃cũq̃ aliud bñficiũ: et priuant etiã licite obtento. magnũ etenĩ crimẽ est tãtã inobediẽtiã cõmittere: aduersus sic deliberatam et sic expressam principis voluntatẽ. et ideo satis pro crimine potius q̃s pro cõtumacia videt dicta pena infligi. ar. ℨ. de mario. et obe. illud. lxxxj. dist. si qui sunt presbyteri. cum similibus.

d ¶ Qui vero. Septima pars.

e ¶ Deinceps. Hoc itelligas de his in q̃b⁹ tpe ostõnis nõ obtinebat ius in re: sed ad rẽ. vt. ℨ. dr̃ in. ℌ. p hoc. quẽ tñ iste. ℌ. respicit. secus aũt esset de vacãtib⁹ al's q̃s pistã pstõnẽ in quib⁹ antiqua iura nõ pmutãtur: cũ p spãlem puisionẽ cõta iura regulariter non tollant. j. q. vj. exigunt. xxix. di. per totũ. et sic q̃tũ ad hoc est pstitutiua iuris noui: non autẽ recitatiua antiqui. simile. de hoc legitur. ℨ. de preben. de multa.

f ¶ Illud quo ipo iure. De q̃. ℨ. de pbẽ. de multa. ⁊. c. licet eps. lib. vj.

g ¶ Quominus habeant. Subaudi possessionem.

h ¶ Sseterit. Simile. ℨ. de elec. cõmissa. ℌ. annus. lib. vj.

i ¶ ppari modo. Scilicet infra sex menses sub testimonio publico verbaliter realiter et cum effectu.

k ¶ Alioquin. Versiculus.

l ¶ Secũdo. Et sic habito isto. s. scõo i q̃ ius hẽbat et ambito. s. pmo. in q̃ nõ hẽbat ius. et in ℔ addit scõa pena ad dictã decre. de multa. nam primũ erat ibi. s. q̃ esset pmo bñficio ipo iure puat⁹: ⁊ scõo puaret: sed hodie in casu huius. c. sunt ipo iure puati vtroq̃: vt ℔ ptz. tertia vt sit inhabilis ab ordinibus suscipiẽdis. q̃rta a q̃cũq̃ beneficio vt. j. seq̃tur

m ¶ Que omnia. Octaua pars.

n ¶ Vacatura vt pmittit. Vt q̃ eliget q̃ mallet vbi plura tenebat cũ dispẽsatione: vel retinebit vltimũ vbi alia tenebat sine dispẽsatiõe: vel primum vacabit q̃ licite obtinebat: vbi scõm adipiscitur in quo habebat ius ad rem tpe quo ista cõstitutio fuit facta: al's contra. vt. ℨ. vel q̃ omnib⁹ ipo iure puatus erit si hãc decre. nõ seruet. et sic pñt esse vacatura propter istam decre. altero de quattuor modis.

o ¶ Sedis aplice. Et sic durabit perpetuo hec prouisio: cũ sedes ipa non moriatur. vt. ℨ. de rescrip. si gratiose. lib. vj. xij. q. ij. liberti.

Pena alicui iposita an intelligatur perpetua.

p ¶ Quoquomõ. Et in hoc casu cessabũt puisiões illarum decre. ℨ. de prebẽ. statutũ. et. c. aplica. lib. vj. cũ nõ sit mirũ si p spãle gñale: et p vltimũ poꝝib⁹ derogẽt. ℨ. de rescrip. c. j. et de offi. dele. sup questionũ. in pn.

q ¶ Nos enim. Versiculus.

r ¶ Decernimus irritũ. De hoc decreto. dic vt. ℨ. de elec. si eo tpe. et de pces. pbẽ. q̃ cũctis. li. vj.

s ¶ Ceterũ. Mona pars.

t ¶ Epos. Et sic stricte accipit hic ordinari⁹ p dyocesano tñ. al's autẽ regulariter accipit p plato alicui⁹ eccliẽ: maxime i bñficijs ad plenã eorum collationẽ spectãtib⁹. ℨ. de elec. lz canõ. ⁊ de offi. or. lib. vj. Quid q̃ erit de illis rectoribꝫ q̃b⁹ ex p: uilegio abbas cluniacẽ. pmittit curã aiaꝝ: instituit ⁊ destituit: ⁊ facit p quẽ vult epm ordinari: ⁊ breuit in oib⁹ ⁊ p oia dispõit de pbr̃is suis sicut epi de suis pprijs. nũq̃d cẽsebitur dyocesan⁹ ipe abbas in hoc casu? ℳõ credo cũ ℔ sit spãlis puisio a q̃ recedẽdum nõ est. et si pc̃s dura sit. ff. q̃ et a q̃b⁹. l. pspexit. et sic erit ℔ cas⁹ epãlis q̃ cõputet iter illos de q̃b⁹ no. Hostiẽ. ℨ. de vsur. cũ tu.

Ordinarius in iure pro quib⁹ accipitur.

u ¶ Capitula. Que succedũt in administratiõe eccliẽ vacãtis. de ma. et obe. epali. li. vj. de hereti. cũ ex iniuncto. in fi.

x ¶ Et hij. Versiculus.

y ¶ Dimissis. Per obediẽtes huic pstitutioni.

z ¶ Perditis. Su. propter penã hui⁹ pstõnis. vbi rebelles vl' inobediẽtes i dimittẽdo fuissẽt.

Cura animarum plici foro exercetur.

a ¶ Primũ cõmode poterũt. Si. ℨ. de elec. cupientes. ℌ. j. in fi. lib. vj.

b ¶ Valeamus. Et sic ex hoc et ex multis supra positis apparet q̃ hec constitutio specialẽ puisionẽ cõtinet: nec in aliquo papa intendit per istã decre. de multa. vel alia iura de hac materia loquentia q̃tum ad alia beneficia corrigere: vel in aliquo imutare: nec est in alijs ad consequentiam trahenda. ar. ij. q. vij. exigunt. xix. dist. sciendũ. cũ similib⁹.

c ¶ Quantum. Decima pars. Guil. de monte lauduno.

d ¶ Modificationem. Hoc enim restrictionem denotat. vt. ℨ. de verbo. signi. transmisse.

e ¶ Animarum cura. Exercenda. s. in foro anime: vt hic. siue in foro cõtẽtioso. vt. j. ibi. necnon. ergo a cõtrario sensu de beneficijs simplicib⁹ etiam ordinẽ pbr̃ale dyaconale vel aliũ sibi annexum: ex quo al'as curam non habent: nõ intromittit se hec cõstitutio / sed de curatis dũtaxat ad hoc q̃ dicantur priuati ipsi obtinentes. vt. ℨ. patet.

Mõachorum ambitio pl⁹ est cõpescẽda q̃ aliorũ.

f ¶ Perpetuos. In hoc deuiat a decre. ℨ. de preben. cũ singula. in prin. li. vj. et est casus diuersus nõ aduersus. Sed q̃ est rõ diuersitat⁹? Dic q̃ abitio monachoꝝ / cui soli dicta decre. cũ singula. obuiat: q̃ tãto dãnabilior est q̃to ipsi mittẽdo manũ ad aratrũ: respiciendoq̃ retro: in ipsis auaricie accẽdit appetit⁹. vt. ℨ. de elec. quozũdã. lib. vj. hic autem vniuersos pspicit. Vel aliter hec puidet circa incõpatibilia spãliter illa vero circa multiplicia quecũq̃ sint gñaliter. Unde notabis ex ℔ etiam ℣bo / perpetuos. q̃ ista decre. non astringit tẽporales officiales epoꝝ seu ministros sicut sunt priores claustrales: officiales eporum seu vicarij / penitentiarij / celerarij: seu similes qui de anno in annum in suis monasterijs commutantur. vt de hoc dixi. ℨ.

g ¶ Necnon. Versi. Supra locutus est papa de cura q̃ exercet in foro anime: nũc loq̃t de illa q̃ exercet in foro cõtẽtioso quam vocat textus spãlẽ iurisdictionẽ. ℨ. de preben. sup eo. lib. vj. de elec. oudũ. ij. ℌ. tandẽ.

h ¶ Illa. Scilicet beneficia.

¶ Ratione bñficiorũ. Nota q̃ ex hoc q̃ cõsuetũ est exerceri p ministros bñficiorũ talia ipsa beneficia iudicari: iuxta hoc q̃ dr̃ talia accipi subiecta q̃lia p̃dicata pmittũt. vt no. glo. ℨ. de deci. oudũ. in fi. et sic non curem⁹ de noibus beneficiorũ: sed de his potius q̃ solita sunt fieri per ministros ipsoꝝ: cũ officiũ istaꝝ psonaꝝ ecclasticaꝝ subiectaꝝ regule sicut sunt canonici / archipbri et sil'es. de quibus habes. j. q. iij. saluator. fm diuersas consuetudines circa diuersa versẽt. ex ideo illis titulis de offi. archi. et ceterorum seq̃ntiũ non potuit dari certa doctrina de certis officijs certis dignitatibus applicandis: immo vnũ et idem officiũ certis quandoq̃ officialibus epplicatur: sicut vides

Subiceta talia sunt q̃lia pmittunt ab eorum predicatis.

de sacrista et custode q̄ habēt sibi cauere de oleo.vt.s̄.de offi.sacriste ⁊ custodis.Unde videbis ꝙ in ecclesijs aliquibus archidyaconat⁹ sint oīno sine cura aliqua et iurisdictione:sicut est in ecclesia valentina et prepositatus:sicut sunt illi de quibus no. Inno.s̄.de prebē.de multa.

Forū spirituale cōtentiosum habēs q̄d exercere potest.

a ¶ Uisitare.Nota ꝙ subsequēter sex q̄ ad spūalē forū ꝯtētiosum spectāt.s.visitare:īquirere:ꝓcurari:suspēdere:excōicare:absoluere ab excōicatione et suspēsione Septimū appōit decre.dudum.§.tādē.scʒ īterdicere:q̄ꝝ etiā alterū tm̄ sufficeret ꝑ se q̄tū ad penā hui⁹ ꝯstōnis.qđ pʒ ī ꝙ qđ.j.addit seu qđ totā orōnē alternatiuā facere vr̄.vt.s̄.de rescrip. iter certas. Quid ergo erit de istis ꝑlatis religiosis seu sclarib⁹ q̄ ecclesias in qb⁹ hn̄t ꝑpetuos vicarios q̄s p̄ntāt ep̄is:⁊ ibi rōne tp̄aliū de quib⁹ hn̄t eis rn̄dere:semel ī anno visitāt ab ātiquo de ꝯsuetudīe ⁊ ꝓcurant: Nō videt̄ habere locū hec decre.cū rōne alicui⁹ spūalitatis hoc nō faciāt:sed rōne tp̄alitatū dūtaxat.et ideo cū nō attingāt aliq̄d quod ꝟset̄ circa subiectionē regl'e nō habet locū hec decre.secus autē si visitatio tēderet ad aliqđ tāgēs diuinū officiū q̄tūcūq̄ modicū sicut faciūt aliq̄ archipb̄ri q̄ nō habēt dū visitāt inq̄rere nisi de custodia eucharistie et pannis altaris et sil'ib⁹:ita ꝙ nō excōicāt nec corrigunt al'as nec absoluunt.de quo dic ꝑ Inno.et Host.s̄.de censi.auctoritate

Seu/alternatiua ꝑcedentia et sequentia respicit

visitare[a]:inquirere[b]: procurationes[c] recipere:suspendere[d]: excōmunicare[e]:seu[f] ab excommunicationis ⁊ suspensionis sententijs absoluere[g] de consuetudine[h] vel de iure[i].iuribus alijs de animarum cura loquentibus in suo robore quo ad cetera permāsuris. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum moderationis statutorum constitutionum reseruationis/inhibitionis et volūtatis infringere:vel ei ausu temerario cōtraire.Si q̄s aūt hoc attēptare presumpserit:indignationem oīpotētis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Auinione.xiij.kal.Decēbris:pōtificatus nostri anno secundo.

Uisitare ⁊ ꝓcurationes accipere quib⁹ permittitur.

a ¶ Uisitare.Sed q̄ sunt illi qui de iure possunt visitare:et a visitatis procurationes accipere? De ep̄is ⁊ archiep̄is non est dubium:dum tn̄ sint loca al'as de se visitabilia.vt.s̄.de censi.aucte. ca. perpetuo. lib.vj. Sed nunquid patroni clerici? Itē videt̄ cā tp̄aliū ꝓuentuū:de quib⁹ est eis per suos vicarios rn̄dendū.vt.s̄.de appel.bone.et de preben.in lateranensi.De his non repit̄ in iure:et ideo si talia exerceāt: credo ꝙ magis hec faciant de consuetudine:vel ex institutione fundationis q̄ de iure.ar.xviij.q.ij.eleutherius:et licet talia exerceāt:nō ꝓpter hoc solū cadent sub edicto hmōi decre.cū tp̄aliter potius q̄ spūaliter videantur hec facere.sic in recipiētibus albergas: hoc idem notaui plenius.s̄.quare dic vt ibi.Guil.de monte lauduno.

b ¶ Inquirere.Quātūcunq̄ de modicis rebus: dū tn̄ sint tales que sint ecclesiasticis regulis subiecte.secus de mere ꝓphanis.vt.s̄.dixi.

c ¶ Procurationes.Que ratione visitationis:et sic de iure debētur quia secus si ratione consuetudinis/pietatis / vel constitutionis sint al'as sine visitatione debite.de quibus loquuntur iura.xviij.q.ij.eleutherius.s̄.de sup.negli.prela.ca.ij.de prescrip.cum ex officij.que tales in aliquibus locis vocantur alberge vel cene.

Abbatissa suspēdere pōt.licet claues ecclesie non habeat.

d ¶ Suspendere. Tali suspensione scʒ q̄ procedat a claue.de qua.s̄. de exces.prela.tanta.⁊ que attingat diuinū officium.vt.xj.q.iij.si quis ep̄s in vtroq̄.al'as autem non potest intelligi de alia suspensione qua suspendit q̄s a solo beneficio vel alijs actibus tp̄alibus a quib⁹ etiam suspendit abbatissa q̄ non habet claues et alij seculares.de quib⁹.s̄.de ma.et obe.dilecta.de peni.noua.de elec.si cōpromissarius.lib.vj.ij.rn̄. de illa de qua loquūtur iura.s̄.de tempo.ordi.ex tenore.et.c.ꝙ trāslationem.vbi de hoc per Hosti.et de peni.omnis.

Excōicare quid est

e ¶ Excōmunicare. Quod est extra cōionē hoīm et perceptionē sacramentorum aliquē ponere:siue distrahat a cōione hoīm tm̄:siue sacramentorum tm̄.siue vtriusq̄.et intelligo si exercendo iurisdictionē in foro contētioso solēniter hoc faciat: quia secus si tanq̄ simpliciter curatus.iuxta decre.s̄.de offi.ordi.si sacerdos.

f ¶ Seu. Ista est alternatiua.de qua.s̄.dixi.que oīa ꝑcedentia et subsequentia respicit.ar.s̄.de appel.secundo.et.c.inquisitioni.

g ¶ Absoluere.Et sic no.ꝙ non semꝑ q̄ excōicat absoluit.vt de cōse. dist.iiij.sane.de sen.excō.tua.et.c.q̄cūq̄.li.vj.C.vbi senatores q̄tiēs.§.adeo.C.de offi.procōsul.l.ij.Contra.de pe.di.j.ꝟbū.vbi dr̄ ꝙ dn̄s par ius ligandi et soluendi esse voluit:ex quo vtrūq̄ pari cōditiōe ꝓmisit. ergo qui soluendi ius non habet:nec ligandi.de quo dic vt ibi.

h ¶ De consuetudine. Puta archidyaconis vel abbatibus seu al'as in dignitate constitutis.vt in.ca.dudum.ij.et requiritur ꝙ talis consuetudo sit al's legitime per.xl.annos prescripta.vt.s̄.de ꝯsue.cū tāto. in fi.vbi de hoc.et dixi plene in extrauagā.suscepti. Sed quid erit de singulis canonicis vel alijs clericis ciuitatis vel dyocesis Beluacē. qui ex indulgentia vel cōsuetudine habent iurisdictionē super seruitores suos:non tamen ꝙ possint excōicare vel al's spūaliter seu corporaliter coercere eosdē.vt legit̄.s̄.de fo.cōpe.cū contingat.vel de illis qui habent parrochiales ecclesias prebendis suis annexas in quib⁹ iurisdictionē spūalem obtinēt:et etiā curā aīarū ꝑm quosdā de q̄b⁹ loquit̄ capl'm.s̄.de prebē.sup eo.lib.vj.nunq̄d tales poterūt tenere vnū beneficiū curatū cū talib⁹ bn̄ficijs vel ꝑbēdis/al's de se simplicib⁹? Credo ꝙ sic.maxime si exponas in.c.cū cōtingat.coertione sub.temporali:non spirituali coertione iuxta.c.s̄.de ver.signi.querenti.prout exponit ibi Host.q̄ iurisdictio temporalis non reddit beneficium curatū:nec al's icōpatibile alijs. Hoc idē facit ꝑ istis archidya.vel alijs beneficiatis qui licet habeant villas vel castra suis beneficijs:al's simplicibus an-

Iurisdictionē hn̄t aliqui ī suos seruitores.

nexa:in quib⁹ iurisdictionē obtinēt tm̄modo tp̄alē:non tn̄ ꝓpter hoc eorum bn̄ficia curata dicent̄. Et idē credo de istis ecclesijs ruralib⁹ in quib⁹ rectores decimas et ꝑmicias ꝑcipiūt: nullā tn̄ curā aīarum exercent inibi.vel q̄ nō sunt ibi parrochiani: vel q̄ si sint q̄ forte superuenerunt ibi aliqui bordalarij.vel al'as ab antiquo sunt ibi pauci ignes. cura tn̄ aīarū illorum ꝑ vicinos pb̄ros ab antiquo exercet̄:⁊ oblationes ⁊ similia ip̄is soluunt.q̄đ pōt fieri de iure.s̄.de deci.cū sint homines.et.ca.in aliq̄b⁹.in fine. Sicut nec religiosi possunt dici curati:licet decimas et ꝑmicias alicui⁹ parrochie percipiāt ex aliquo titulo iusto.s̄.de deci.statuto.li.vj.et.ca.religiosi. concil. vieneñ. Ad decre.super eo.dic ꝙ illa curia vel iurisdictio spūalis nō inest ibi prebendis q̄ sunt principales:sʒ ecclesijs poti⁹ que sunt accessorie.⁊ sic eccl'ia nō iudicatur ibi vt principale.ar.s̄.de ꝑben.extirpāde.§.q̄ vero.et sic ꝯsuetudo dat iurisdictionē: q̄ si nedū ip̄am dat cōstitutis in dignitatib⁹:immo et priuatis ꝑsonis.vt in decre.cum cōtingat.nec alibi est ita expssum. vt no.Hosti.nō tamen potest dare potestatē excōicādi talibus ꝓuatis personis.vt.s̄.de offi.archi.cum satis.nec degradādi seu deponendi. vt.s̄.de elec.transmissa.ꝑm Hosti.ibi.nec etiam capiendi clericos seu corporaliter puniendi.vt credo.arg.s̄.de cle.coniu.clerici.lib.vj.

Religiosi nō pn̄t dici curati.

Excōicatio/degradatio ⁊c. nō pn̄t cōpetere ex cōsuetudine.

i ¶ De iure.Sed q̄s est ille qui de iure possit premissa vel eorum alterum exercere satis est dubium. Hic videt̄ dicendū ꝙ in hoc casu illi dicunt̄ habere premissa de iure q̄ eligūtur ab aliq̄b⁹ supra se in ꝑlatos:et ꝑ superiores suos cōfirmant̄.nā licet ꝑ electionē ius administrandi quis acq̄rat:non tn̄ exercitium donec sit ꝯfirmat⁹:maxime in exercitio censure ecclesiastice.de quo plene in glo.no.lxiij.di.q̄to.et per Innocen.⁊ Host.s̄.de of.or.cū ab eccl'iarū. et.c.q̄to.per electionē enī exercitus et quodlibet collegiū sibi impatorem et prelatū eligit.xciij.di.legum.sed iste in solas personas eligentiū iurisdictionem obtinet:et sic est iudex personarum nō territorij:qđ territoriū sol⁹ ep̄s de iure cōmuni obtinet in dyoce.sua.xvj.q.vij.oēs basilice.nisi forsan talis inferior ꝑlatus haberet certas parrochias: vel alia loca ꝓ territorio/iuxta.c.s̄.de ꝑbē. super eo.lib.vj.sed hoc poti⁹ esset de cōsuetudine q̄ de iure.et hic de iure loquimur tantum.et hoc qđ dixi de electis cōfirmatis: idem dico de institutis per ep̄os institutione auctorizabili:dum tamen presint personis collegiatis:et curā aīarum in ip̄is exerceant:de quibus loq̄tur ca.de rescriptis.et si principalis.concil.vieneñ.et dic per Hostien.s̄.de offi.ordi.cum satis.et idē de approbatis a iure sicut sunt electi in concordia.de quibus.s̄.de elec.nihil est.in fi.et.c. indēnitatibus.lib.vj. licet q̄tum ad veritatem iste pene spirituales non possunt fieri per moniales cum procedant a claue:et clauis vsus non cadat in moniales. vt legitur et nota.s̄.de exces.prela.tanta.et de peni.noua.de ver.signi. querenti.cum similibus.de iure enim seu de consuetudine non proprie cadunt iste pene spirituales in singulares personas.vt.s̄. dixi. Sed quid de curatis parrochialium ecclesiarum nunquid possunt istas spirituales penas exercere scilicet excommunicare:suspendere: vel interdicere? De hoc nihil ad nos/ad presens:sed dic vt per Inno. et Host.s̄.de offi.ordi.si sacerdos.et in summa Hostiē.de sen.excō.§. quis possit excommunicare.et.ij.q.j.nemo.

Impator et prelat⁹ ꝑ electionē assumuntur.

Pene spirituales n̄ pn̄t exerceri per moniales.

¶ Declaratio amplissima et luculentissima extrauagātis execrabilis que est vna de.xx.glosatis ꝑ dn̄m Zenzelinū sub titulo de ꝑbēdis.

Curati an possint excōicare.

Execrabilis quorūdā ambitio ⁊c. Super hac noua constitutiōe dubietates insurgunt ⁊ questiones vt sequitur. Primo in quibusdam ecclesijs puta Anicieñ. Leođ.et similibus.sunt quedam officia vel beneficia que vocantur abbatie: quarum alique habent animarum curam et parrochias.Alique nec curam animarum habēt nec parrochias:immo alique nec ecclesie: nec dignitates vel ꝑsonat⁹ esse censentur:et tn̄ canonicis ip̄sarū ecclesiarum assignantur seu conferri cōsueuerunt.ita ꝙ canonicus habet prebendā et illā abbatiā Querit̄ vtrum hmōi officia seu beneficia veniant in constitutionem: ita ꝙ canonicus talem abbatiam cum suo canonicatu obtinens: teneatur ipsam dimittere si extra eam habeat aliam dignitatem vel personatum quos licet vigore dicte constitutionis noue retinere.

¶ Cum abbatia curata poterit retinere dignitatem nō curatam:al's nō.vel isto modo non potest retinere aliud beneficium curatum vbi curam animarum annexam habet ecclesia.

Responsio.

¶ Item in aliquibus ecclesijs sunt quedā custodie quarū custodes non habent legere nec cantare:nec se diuinis officijs intromittere in ecclesia:nec al'as curam aliquā in ecclesia exercere.sed solum pulsare cāpanas: parare ecclesias pānis aureis.aut portare libros in choro: luminaria accēdere.custodias reliq̄as.thesaurū et similia ministeria in ecclesia expensis ꝓprijs facere:quarum expeñ. occasione eiusdem custodijs fuerunt postmodum annexe alique parrochiales ecclesie curam aīarum habentes:in quibus cura exercetur per proprios et ꝑpetuos sacerdotes: licet in eis sic annexis custodes habeant de con

suetudine visitare:excommunicare delinquentes:et absoluere:et horum occasione predictarū ecclesiarū quasi archidyaconi vulgariter nominantur et reputantur. Hunc queritur vtrum tales custodie veniant in constitutionē predictā:ita q̄ habentes eas teneātur illas dimittere potissime cū quodā tēpore in aliquib⁹ ecclesijs (orta materia questiōis) inueniatur fore sentētialiter diffinitū tales custodias nec dignitates vel personatus esse:nec curam animarum habere:sed simplicia esse officia absq; cura. Respōsio. ℂ Cadunt sub constitutione.

ℂ Item sunt alique ecclesie vbi rectores creant̄ p electionem.et vocantur creati q̄q; abbates:q̄q; rectores: q̄q; prepositi: q̄q; archimādrite:q̄q; diuersis alijs noibus ꝑm consuetudinē locorū:nullam tñ curā habent nisi q̄ canonicos cōgregāt tanq̄ caput/sicut est in partib⁹ apulie. Querit vtrū talia būficia veniāt in ꝓfatā cōstitutionē? ǂ Als consuetudinē De iure cōmuni videtur q̄ habeāt curā et iurisdictionē per electionem et cōfirmationē:sed si p priuilegium vel cōstitutionem approbatam amiserant:curam non habent. Respōsio. ℂ Non cadunt in constitutione.

ℂ Itē q̄dā ex dispēsatione ap'lica duas obtinet in diuersis ecclesijs dignitates:quarū alteri vūtaxat cura īminet aiarū: et cū eisdē simul plures canonicat⁹ ⁊ prebēdas:in alijs tñ ecc'ijs canonicat⁹ ⁊ prebendas:q̄bus parrochiales ecc'ie sunt annexe in q̄b⁹ppetui vicarij debēt instituī:in aliq̄b⁹ tñ earūdē ꝓpter ꝓcuratoris obtinētis hmōi dignitatē in remotis agētis.et hoc ignorātis desidiā seu negligētiā repiunt tpe ꝓstitutiōis nr̄e nouiter ꝓmulgate esse vicarij tpales. Modo q̄rit an ꝑm formā dicte cōstōnis dict⁹ obtinēs dignitates hmōi canonicatus et prebēdas tales cū parrochijs sic ānexis si dignitates voluerit retinere:dimittere teneat illas in q̄b⁹ ℨ iuris debitū repti sunt dicti vicarij tpales:vel hoc nō obstāte cū ꝓpter talem desidiā nō possit natura būficior̄ censeri mutata quin prefate parrochie sint canonicatibus et prebēdis ipis annexe ipos possit licite retinere:potissime cum idem obtinēs posteq̄ sciuit de tali desidia ꝓcuratorū suorū ad ipas ecclesias elegerit vicarios representandos et instituendos perpetuo in eisdem:licet nondum potuerint ordinarijs presentari propter temporis breuitatem. Respōsio. ℂ Non cadunt sub constitutione.

ℂ Item querit:nunquid officia curie romane cōputētur in numero officiorū quo ad nostrā cōstitutionem: ita q̄ si quis habet duas alias dignitates teneatur aliam dimittere vel possit retinere oēs si vna illarū erat sine cura. Respōsio. ℂ Non cōputant:nec cadūt in cōstitutione.

Archipresbyterorū bituricen. dyocesis qualitas. ℂ Itē archipb'ratꝰ bituricen. dyoce. visitationē et iurisdictionē habentes ꝓsueuerūt ꝓferri prochialiū eccharū rectorib⁹ ipsi⁹ dyocesis p̄ipos archiepos:sed statī archiepo defūcto desinit esse archipb'r ille q̄ p eū fuerat posit⁹:⁊ capl'm eccl'ie bituricen. creat archipb'ros nouos. creato ℨo archiepo cessant archipb'ri positi p capl'm.⁊ archieps ponit nouos et q̄q; positos amouet pro lubito voluntatis:⁊ ita fuit antiqs tpibus de q̄ nō extat memoria obſuatum.Querit vtrū archipb'ratus hmōi sub ipa cōstitutiōe cadāt adeo vt ille q̄ hmōi archipb'ratū cū haberet parrochialē ecclesiam acceptauit vtrūq; retinere valeat.et si nō vtrū de iure ceciderit a iure parrochialis ecc'ie p acceptationem archipb'ratus.⁊ si nō ceciderit ab eo iure:vtrū retinere possit parrochialem ecclesiam quā ꝓmo obtinuit? Respōsio. ℂ Non cadūt sub ꝓstitutione.

ℂ Item in regno apulie sunt ecc'ie habentes parrochiā tenuissime q̄ ad fruct⁹:ꝓpter q̄s ordinarij ⁊ alij ad q̄s spectat collatio siue ꝓuisio dictarū ecc'iar̄ de more p̄rie vni consueuerūt pluralitatē taliū ecclesiarū ꝓferre:nec recipiētes ipas ecc'ias ꝓpter hoc se faciūt ꝓmoueri ad sacerdotiū:nec etiā ad sacros ordines:⁊ faciūt deseruiri dictis ecclesijs p vicarios tpales iuxta beneplacitū suū.plurimi ꝓterea summi pōtifices plurib⁹ ꝓtulerūt q̄ possent acceptare in dictis partib⁹ būficiū vsq; ad valorē.xv.libr̄ar̄.vel.xl.vel.lx.vnciarū auri:cui⁹ concessionis ꝓtextu est videre q̄ obtinuerint q̄nq; quadragīta ⁊ sexagīta de dictis ecclesijs.Modo querit vtrū reuocatoria nuper facta ad supradicta beneficia siue ecclesias se extendat? Respōsio. ℂ Respondetur q̄ sic.

ℂ Eps cū suo capl'o subuenire volēs exiguitati cuiusdā collegiate ecc'ie sue dyocesis quādā parrochialē ecclesiam eiusdē dyocesis (rectoris ipsi⁹ accedēte cōsensu) post cessum vel decessum rectoris hmōi dicte ecc'ie collegiate vniuit. Hunc ℨo ꝑdictā ecclesiam vigore noue cōstōnis vacare contingit/ quodā alio curato būficio electo a rectore prefato:et ꝑdicta ecc'ia re ⁊ ℨbo dimissa. Hinc q̄rit an ꝓfata vnio sub forma ꝓscripta locū sibi vēdicet reseruatione dicte ꝓstōnis nō obstāte vel econtra. Respōsio. ℂ Sub cōstitutione cadit vel reseruat dño nostro.

ℂ Item dubitatur si predicta vel consimilis vnio facta fuerit per sedem apostolicam: et sub forma predictorum verborum.quid iuris? Respōsio. ℂ Responsio vt.s.proxime:dum tamen legitime sit facta vnio.

ℂ Item q̄dā archidyacon⁹ in suo archidyaconatu obstāte sibi lōga cōsuetudine nō pōt inquirere nec suspēdere nec excōicare vel absolure:nec aliquā iurisdictionē exercere:sed ecc'ias rector̄ sui archidyaconatus visitare pōt/et ꝓcuratiōes ab eis recipe vūtaxat. Querit cū al's talis archidyacon⁹ nullā habeat parrochialē ecclesiam annexam dicto archidyaconatui an ex ꝑmissis sub forma dicte ꝓstitutiōis noue curā aiar̄ habere reputet? Et est q̄rētis intētio:vtrū ofo soluta posita ꝓpe finē ꝓstōnis ꝑdicte necnō ibi:⁊ illa quor̄ ministris rōne būficior̄ hmōi cōpetit visitare/inq̄rere/ ꝓcurationes recipe: suspendere ⁊c.ponat ꝓ ꝓiūctiua in casu dicte ꝓstōnis. Respōsio. ℂ Cōprehēdit sub ꝓstōne

ℂ Itē cū eidē būficiū curatū obtinēti ꝓuisum est de q̄dā archidyaconatu in quadā cathedrali ecc'ia.cuius archidyaconat⁹ rōne idem archi.caput est cuiusdam ecc'ie collegiate sc'aris.hic archidya.est in possessione pacifica/vel q̄si visitādi ⁊ ꝓcuratiōes recipiendi vūtaxat Ceterum possessionem dicte collegiate ecclesie nec habet: nec habuit: nec regimen canonicorum ipsius: nec quicq̄ percipit de decimis et alijs fructibus beneficij sui predicti:oībus his de facto per alium occupatis ⁊ detentis. Ex his querit cum prefatus archidya.pro parte sit in possessione iurium spiritualiū predicti archidyaconatus/et pro parte non: cum curam non habeat personarum sue collegiate ecclesie predicte: et super ea et alijs iuribus ipsius pendeat lis in curia.vtrū talis archidyacon⁹ retinendo istud curatū beneficium pena noue cōstitutionis astringat? Respōsio. ℂ Curā habet:et sub cōstitutione cadit.

ℂ Item quidā in ecclesia collegiata a iurisdictiōe ordinarij exēpta et ap'lice sedi subiecta obtinet decanatū: et in ea est caput capl'i:et ad decanatū assumitur decanus p electionē:nec elect⁹ a capl'o alia confirmatione indiget de cōsuetudine.sed tm elect⁹ instituit et installatur a capl'o de cōsuetudine supradicta.ipse vero decan⁹ rōne dignitatis cōuocat canonicos ad capl'm:⁊ habet in capl'o ꝑmā vocē:vox tñ ipsi⁹ plus q̄ simplicis canonici in effectu nō operatur. Ipse p se insolidū ratione dignitatis:nec visitat nec ꝓcuratiōes recipit:nec excōicat vel suspendit:aut etiam interdicit.nec audit cōfessiones vel absoluit: nec predecessores eius vna cum suo capl'o predicta consueuerūt exercere: licet ipse et predecessores eius dē vna cū suo capl'o excessus clericorū predicte ecclesie interdum dilinquentium corrigere consueuerunt:et punire p chori priuationē et distributionū grossor̄ fructuū būficior̄/ que in ipa ecclesia obtinent:et ad ipsi⁹ capl'i dispositionē ptinēt suspēsio et substractio:et ipsorum delinquentiū corporum detentio aliq̄ vūtaxat citra alicuius alterius iurisdictionis spūalis exercitium:videlicet visitandi.corrigēdi.ꝓcurationes recipiēdi.excōicādi.suspendendi.vel aliter seu al's interdicendi.cōfessiones audiēdi penitētias imponēdi vel absoluēdi.Quare cū dubitetur an in casu simili constitutio noua ꝓfata loquēs de beneficijs curam habētib⁹ aiar̄ vendicet sibi locum. Queritur vtrū decanus decanatū predictū cū alio beneficio seu dignitate curā aiarū habente iuxta constitutionē antedictā ex dispensatione dudum obtenta possit licite retinere sine pena constitutionis eiusdem. Respōsio. ℂ Curam habet:et sub constitutione cadit.

Jurisdictio spūalis in multis cōsistit.

ℂ Item in regno sicilie cōiter ecclesie parrochiales atq̄ curate consueuerūt p apostolicam sedē ac etiam p ordinarios:plures vni dignitates et alias parrochiales ecc'ias siue curatas obtinēti cōferri:licet illi quibus cōferantur essent impuberes q̄s: vel legitima etate minores.et q̄ ecclesie supradicte q̄tum ad eos quibus taliter cōferebātur non censebant esse ꝑm cōsuetudinē a longis retro tpib⁹ in dictis partibus obseruatā:q̄ cura ear̄ in ipsis per capellanos etiā nō ppetuos gerebatur. Cum itaq̄ multi fuerunt in curia romana.ac regno predicto et alijs partibus/q̄ per collationem apostolice sedis ⁊ ordinarior̄ obtinuerint plura et multa talia būficia:que ex virtute cōstitutionis prefate nuper edite sup curatis beneficijs dimittendis oporteret eos dimittere:pium esset q̄ circa eorum indēnitatē apostolica benignitas ꝓuidere dignaret:et si sanctitati vr̄e placeret. Mod⁹ cōgruus videt q̄ q̄tū ad tenorē cōstitutionis predicte/beneficia parrochias habētia siue curas in partibus supradictis decernerentur pinde haberi ac si fuissent ipsa et ipsorum cure p perpetuos vicarios gubernate.et q̄ futuris tēporibus p vicarios ppetuos gubernent: et q̄ illi q̄ dicta beneficia obtinebāt et nōdum dimiserunt ipsa nō teneātur dimittere.si q̄ vero dimiserint eadem ad ipsa (quotcūq; fuerint) auctoritate vestra restituantur in integrum.ac ad eadem redeant:ac si ea nullatenus dimississent constitutione predicta in cōtrarium super hoc edita non obstante. Respōsio. ℂ Dimittant/et de prouisione facienda deliberabitur.

ℂ Item queritur vtrum prefata constitutio astringat aliquem habētem ecclesiam curatam / et canonicatum et prebendam sacerdotalem simul: qui canonicatus et prebenda requirunt residentiam personalem? Respōsio. ℂ Non cadit sub constitutione.

ℂ Item in quadā ecclesia cathedrali fuit olim facta cōpositio inter epm ex vna parte et capl'm ex altera / q̄ vicaria q̄ q̄q; collata fuerat clericis q̄q; laycis soli canonico p epm ad quē spectabat collatio cōferretur:q̄ vicarius nihil specialiter habet in ecclesia:nec habet aliq̄s officium nec aliquā prerogatiuam:sed de obuentionibus curie vel iurisdictionis secularis ciuitatis habet tertiam partem.et in hospitio vicarie habet cārceres et custodem q̄ vna cū custodibus epi custodit captos. Respōsio. ℂ Dimittat et de prouisione facienda deliberabitur.

ℂ Item in eadem cōpositione continetur q̄ vnus archipresbyterat⁹ qui appellatur a nomine cathedralis ecclesie: vt pote archipresbyteratus ferrarien. soli canonico conferretur.non tamen archipresbyter habet aliquā prerogatiuam in ecclesia vel ciuitate: sed habet ecc'iam curatam annexam archipresbyteratui: et visitat certas ecclesias.etiā contra resistentes visitationi potest censurā ecclesiasticā exercere:sed aliam iurisdictionē nō habet.dispensatum est cū tali auctoritate apostolica q̄ possit dicta beneficia retinere vna cum quadā ecclesia cuius cura per vicariū ppetuum gubernat. Nunc dubitat an dicti duo vicariatus et archipresbyterat⁹ possint dici beneficia in eadem ecclesia. Ratio dubitationis est cū sola noia habeant ab ecclesia cathedrali:et solis canonicis conferantur. Respōsio. ℂ Non cadit sub constitutione.

ℂ Item dubitatur an constitutio execrabilis extendat se ad prefata tria beneficia. Respōsio. ℂ Constitutio non extenditur.

ℂ Quidā habens vnā ecclesiam curatam sine ppetuo vicario habet aliam curatā in qua est ppetuus vicarius. Querit an possit nō obstā-

te noua cõstitutione vtrũq; retinere. maxime si super hoc fuerat cum eodem legitime dispensatum.

Respõsio. ¶ Respondetur q; sic ſm constitutionem istam.

¶ Item cum constitutio liget infra mensem a tempore notitie: et cõstitutio ipa nõdum sit publicata nisi in romana curia: sed ad aliquos extra curiam perueniat per famam seu rumorem: ꝛ ad aliquos per relatum quorũdam dũtaxat. Queritur a quo tempore incipiat currere dictus mensis anteq; constitutio ipsa per prelatos vel deputatos ab ipsis fuerit solẽniter publicata in ecclesijs cathedralibus eorũdem ꝛ alijs locis solẽnibus in quibus consueuerunt talia publicari.

Respõsio. ¶ A tempore notitie: alꝫ a tempore constitutionis noue.

¶ Item cum per constitutionem eandem dimitti debeant beneficia curata infra mensem vnico retento dumtaxat et illa dimitti debeant nedum verbaliter sed etiam realiter: et absentes a beneficijs in curia vel alibi existentes verbaliter ea dimittant et realiter: quod possunt. Queritur an per hoc sit constitutioni satisfactum dum tamẽ postmodum non impediant per se vel alios illos quibus dominus papa de beneficijs sic dimissis seu resignatis duxerit prouidendum.

Respõsio. ¶ Faciant realiter: vt citius possunt.

¶ Adomatus de graphicano significauit paternitati nre et ſ. Prioratus curam animarum habentes cadunt sub constitutione in quib⁹ non sunt perpetui vicarij. Pascasius presbyter significat paternitati nostre et ſ. Ecclesia parrochialis in qua sunt plures sacerdotes quorum quilibet officiat eam per certas ebdomadas ministrando sacramenta.

Respõsio. ¶ Cadit sub forma.

¶ Item prioratus habens parrochialem ecclesiam sine perpetuo vicario cadit in constitutione: habens perpetuum non cadit.

Respõsio. ¶ Quoniam si habent curam: locum habet constitutio: alꝫ non.

¶ Item idem in domibus beate marie theutonicorum bethleem et similibus.

Iohannes. xxij.

¶ Episcopatus tholozanus i redditib⁹ plurimum abũdas in nouã metropolim ꝓpter multiplices causas hic exp̃ssas erigit: cui ꝓ suffraganeis ecclesijs sunt deputate quattuor ville in nouas ciuitates erecte/adiecta cum illis ecclia appamiaꝝ. Et q̃bus epis ꝛ archiep̃is prius suberãt: quidq; eaꝝ cuilibet ꝓ redditib⁹ sit assignatum hic exprimit: et tãdẽ cẽsure ecclĩastice in rebelles pferũt. Aduerte q; ecclia de vauro ꝛ ecclia de mirapice sunt sub ecclesia tholozana tãq; suffraganee: licet de illis hic mentio nulla fiat. Utilitas ex hoc capitulo habet: qñ cognoscimus causas erigẽdi ꝛ diuidendi ecclesias: alias alijs subijciẽdi/et alias ab alijs eximẽdi. et ad solum papam hec oia spectare: cui in singulari ꝓuilegio maiores cause maioraq; negocia reseruãtur. patet in ca. j. de transla. epi sco. cum suis concordantijs. Capitulum. iiij.

Messis mꝫta oparij pauci.

Saluator noster cui⁹ nutui cuncta seruiũt: in agro mundi hui⁹ messem multã aspiciẽs/et operariorũ raritatem attẽdẽs: dñm messis rogãdum esse vt in illam operarios mitteret/censuit. et ipse idem etiã exiẽs mane veluti paterfamilias diligẽs horã diei varijs operarios in vineã suã misit. Romanus itaq; pontifex sicut eodem dño disponẽte vicarius eius in terris esse dinoscitur: sic et ipsi⁹ actib⁹ (inq̃tum sinit humana fragilitas) se cõformare tenet. Vbi ergo superexcrescere messem ꝑuli videlicet multitudinem viderit: operarios debet oportunos adijcere: et iuxta ꝓphetĩcum Ybũ augere custodiã: custodes ꝛ cultores ydoneos in dominicam vineã destinare. Sane ꝑsiderãtes attẽti⁹: et intra pectoris claustra meditatione sollicita reuoluẽtes. q; in tãta multitudine ꝑuli quãta fecũdauit altissim⁹ ciuitatem ꝛ dyocesim tholozanam: singulorũ vultus neq̃bat (vt cõdecet) vnicus pastor inspicere: aut alias ꝓtes boni pastoris implere. q; q; dura erat atq; difficile ꝓ talem latam ꝛ diffusam dyocesim ad vnũ tñ a ꝑsonis ecclĩasticis ꝛ mũdanis recursum haberi. Attẽdẽtes etiã q; licet tholozanus episcopatus redditibus abũdaret immensis: non tñ supererat hucusq; memoria q; ex suorũ opulentia copiosa redditũum aliq̃d in ecclesia vel dyocesi tholozana pueniss̃et in diuini cultus augmẽtum: immo sic ex adipe ꝓdierat et ꝓdibat iniquitas/ vt multo iam tempore luxus circa carnis desideria euectionũ põpa: imensitas cliẽtele: imoderata diffluxio in parẽtes. sumpt⁹ enormes: aut vsus extraordinarij sibi vẽdicass̃ent ibidẽ quasi totũ patrimoniũ crucifixi. et verendũ erat ne ꝑsul vnicus tholozanus incrassat⁹ et dilatatus ꝛ excessiuis hmõi opibus alꝫ supbus periculose recalcitrãs deũ factorẽ derelinqueret: et a suo salutari recedẽs pniciosũ exẽplũ in subditos diriuaret. Pẽsantes quoq; q; sancte memorie Clemẽs papa. v. pre. no. eo. etiã tpe quo ciuitas ꝛ dyoce. ante fate longe minus in poplo ac redditib⁹ affluebãt/ tñ extũc bñdicẽte dño incredibiliter creuerint in vtroq; ꝛ iugiter crescere dinoscant spũ beate cõsideratiõis inductus/ ad diuisionẽ eor⁹ eiusdẽ *firmiter dum viueret intẽdebat: licet morte ꝓuẽtus* suũ in hac ꝑte nequerit implere ꝓceptũ. Nos pium ꝑdecessoris nri ꝓpositum in effectũ volẽtes adducere: et tã dissipare malũ qõ ꝑdictoꝝ redditũ copia excessiua ꝓduxit: q; etiã cultũ augere diuinum: et spũalem aiaꝝ ꝓfectum quos (si iuxta facultatis exigẽtiã ꝛ diffusam latitudinẽ dicte dyoce. sufficiẽs numerus in eadẽ vtilitate p̃sulum deputet) in dubio ꝓuenire speram⁹: ꝓmouere salubriter intendẽtes. Ꝑmissis ꝛ alijs suadẽtib⁹ iustis causis/ ex certa nra sciẽtia de fratrũ nroꝝ cõsilio cõcordi: et aplice plenitudine ptãtis: ad laudẽ dei/ exaltationẽ eccle/ fideliũq; salutẽ: eꝑatum ipm dictãq; dyocesim tholozanam aplica auctoritate diuidim⁹ in quiq; dyoce. quas ꝑ certos distingui limites faciemus. Volẽtes ac decernẽtes q; ꝑter ciuitatẽ tholozanã que suã ꝓpriã et distinctam habebit dyoce. certis finib⁹ limitãdam: subscripte quattuor ville quaꝝ quãlibet eisdẽ cõsilio ꝛ auctoritate in ciuitatem erigim⁹: et ciuitatis vocabulo insignim⁹: scz de mõte albano prudẽ de caturcen. dyoce. cui adijciet certa pars dicte quondã dyoce. tholozane: ac sancti papuli de riuis ꝛ de lũberijs. de ipa quõdam tholozana dyoce. existẽtes. iiij. separatas dyoce. habeãt certis limitib⁹ distinguẽdas. Quoq; beati martini de mõte albano vbi corpus sancti theodori cõfessoris dr esse recõditũ ꝑdicte ciuitatꝭ mõtis albani: et beati papuli dicte ciuitatis scti papuli. Marie de lũberiaco: ciuitatis ꝑfate lũberiaci: necnõ btẽ marie de riuis ecclie ipsi⁹ ciuitatis riuen. sint decetero et habeãtur ꝓpetuo ecclie cathedrales. Et qr ecclia tholozana sicut solẽniori statu ꝛ ꝓditiõe potiori refulget: sic et grãdioris honoris titulis efferẽda est: ipsam hucusq; suffraganeã ecclie narbon. ac totã quõdã dyoce. tholoza. de fratrũ nroꝝ cõsilio: et ex certa nra sciẽtia ꝛ aplica plenitudine ptãtis ab omni iurisdictiõe/ ptãte ac subiectione archiep̃i/ capituli ꝛ eiusdẽ ecclie narbon. penit⁹ eximẽtes. eã ad laudẽ diuini nois ꝛ honorẽ ecclie sancte sue in archiep̃alem seu metropolitanã erigim⁹. eãq; honorib⁹ et insignijs sedis metropolite decoramus/ auctẽ aplica decernẽdo vt ex nũc ꝑ metropolitana ecclia in ꝓpetuum habeat. Et qr etiã dignũ est vt ex quo de filia facta mater metropolitice dignitatis susc̃epit insignia: suffraganeaꝝ cõgruum numeꝝ filiaꝝ ac decẽtem ꝓuinciam habeat: vt ad iudicium archiep̃i tholozani q̃ pro tpe fuerit oẽs cause suffraganeoꝝ eꝑoꝝ et ꝑsonarum ecclesiasticaꝝ ac ciuitatum eiusdem ꝓuincie iuxta sacroꝝ statuta canonum referantur. ¶ Nos ꝓfatas. iiij. ciuitates ꝛ ecclias cathedrales cũ eaꝝ dyoce. (vt ꝓmittit) distinguendas. necnõ ciuitatẽ et eccliam appamiaꝝ cũ sua dyoce. ex nũc ipsi⁹ ecclie tholoza. suffraganeas ac de ꝓuincia tholozana in ꝓpetuũ fore decernim⁹. et iure metropol. subijcimus et subiectas esse volum⁹ eas illi. Ꝓrenoiatas mõtis albani que de dyoce. caturcen. et bituricen. ꝓuincia ꝛ appamiaꝝ ciuitates: et ecclias que de ꝓuincia narbon. hactenꝰ fuisse noscũtur. Necnon reliquas tres ciuitates ꝛ ecclias sancti Papuli riuen. et lũberiacen. que ab olim de dyoce. tholoza. fuerũt cum earum dyoce. conuẽtibus/ collegijs siue capitulis a iurisdictiõe/ potestate ac subiectiõe

Diuitie qñq; sunt causa dei reliquẽdi.

Ecclesia tholozana fuit oli suffraganea narbonen. ecclesie.

Ecclesia vnaq; qñq; fit mater de filia.

Operarij sunt augẽdi aucta messe.

Pastor singlariũ outũ vult⁹ inspicere debet.

Iniqtas sepe ꝓdit ex adipe ꝛ opulentia.

Ecclesia tholozana qtum habuit in reddit̄ibus.

q̄cūq; bituricē.⁊ narbonē.archiepor ac caturcē.⁊ quōdā tholoza.epor capl̄or ⁊ abbatū atq; ꝓuētuū ⁊ ordiarior q̄rūlz alior ecc̄liasticor q̄b⁹ qūolz fuerāt hucusq; subiecte:auctē pn̄tiū ꝓpetuo eximētes de p̄dictor ꝓsilio ⁊ plenitudie ptāt⁹.De bōis aūt redditib⁹/puētib⁹ ⁊ iurib⁹ dicti quōdā epat⁹ tholoza.ipi tholoza.decē milia ⁊ singlis alijs p̄dict⁹ ecc̄lijs(appamiar excepta cui de ipis bonis redditib⁹ et puētib⁹ iurib⁹ vltra illa q̄ hr̄e dinoscit certā assignabim⁹ portionē nr̄is alijs lr̄is distinguēdā) singula q̄nq; milia libraꝝ turcen.annui reddit⁹ et ꝓpetui puēt⁹:q̄ q̄dē vnicuiq; illaꝝ suisq; pontificib⁹ (dignitate ac onere et circūstātijs alijs attēte pēsat⁹)debere sufficere vidim⁹ p̄ reddit⁹ puēt⁹ ⁊ iura q̄ ad p̄dictas ecc̄lias et ꝓuēt⁹ eaꝝ ātea ptiebāt:de q̄b⁹ ad honorē dei ⁊ ipaꝝ ecc̄liaꝝ ꝓmodū ītēdim⁹ ordiare:ex nūc auctē p̄di.de ꝓcilio ac plenitudie mēoratis ꝓcedim⁹/donam⁹/ac etiā deputam⁹ ꝓcipiēda integraliꝝ p ipaꝝ ecc̄liaꝝ p̄sules q̄ ꝓ tpe fuerit i reb⁹ ⁊ loc⁹ cuilz mag⁹ adiacētib⁹ ⁊ vicinis iuxta distinctionē seu limitationē dyoce.singlaꝝ p aljas nr̄as lr̄as faciēdā. Interi tū distinctiōe seu limitatiōe p̄dicta pēdēte volum⁹ q; eor q̄lz sūmā eū ptigētē p rata accipiat ānuati de bonis redditib⁹/puētib⁹ ⁊ iurib⁹ ātedict⁹ p man⁹ eor q̄s ad ħ puiderim⁹ deputādos. Residuū ℵo redditūū/puētūū et iurū ipsor qō(facta de illis vt p̄missū est assignatiōe)superit:necnō iurisdictionē spūalē ⁊ tpalē q̄ ad dictū quōdā epatū Tholoza.vsq; ad tp̄s diuisiōis hmōi ptiebat:et q̄ distinctiōe seu limitatiōe post tacta pēdēte faciem⁹ p ydoneas exerceri p̄sōas. Ac būficia etiā si dignitates/p̄sonatus ac officia existāt(except⁹ his ad q̄ q̄s p electionē assumit:et i q̄b⁹ vel ad q̄ auctē lr̄aꝝ apo.alicui seu aliq̄b⁹ ius est aliqō acq̄sitū:q̄b⁹ p id nullū volum⁹ p̄iudiciū gn̄ari) nūc ⁊ in ātea vsq; ad distinctionē dyoce.vacatura dispōni nr̄e ac sedis ap̄lice de fr̄m ipor consilio reseruam⁹. Hec igit⁹ p dicte sedis prudētiā circūspectā sic statuta salubriter ⁊ vtiliꝝ ordinata:ppetuis esse valitura tpib⁹/et robur īcōmutabilis firmitat⁹ obtiere volētes:auctē p̄dicta district⁹ inhibem⁹ ne aliq̄s cuiuscūq; p̄eminētie/ordis/cōditiōis aut stat⁹:etiā si archiepali vl epali seu regia p̄fulgeat dignitate: hmōi ordiationē apo.reꝓbationē et alia supradicta q̄is mō turbare seu qūolz ipedire p̄sumat Nos em̄ ex nūc irritū decernim⁹ et inane/si sec⁹ sup his a q̄q; q̄is auctē ptigerit attētari. Et nihilomin⁹ i eos q̄ ex certa scia ℨtiū p̄sumpserit:nisi infra octo dier spaciū post publicationē p̄ntiū resipuerit cū effectu:excōicatiōis in psonas:et int̄dicti i vniuersitates:ac suspēsiōis i puēt⁹: capitula siue collegia:de ꝓcilio ⁊ auctē p̄dictis sniās p̄mulgam⁹:a q̄b⁹ non nisi p romanū pōtificē absolutiōis būficiū(p̄terq; in mort⁹ articulo)valeāt obtiere. ¶ Nulli ergo hoīm liceat hāc paginā nr̄aꝝ diuisiōis/volūtatis/ꝓstōnū/erectionū/insignitionū/exēptionū/decoratiōis/subiectiōis/ꝓcessionis/donatiōis/deputationis/reseruatiōis/inhibitiōis/p̄mulgatiōis/infrigere/vel ei ausu⁹ tē. Datum Auinion.vij.kal.Julij.pon.no.Anno.j. Idem.

Excōicatio/interdictum/et suspēsio in diuersa feruntur.

¶ Impediētes epat⁹ tholozani erectionē i ecc̄liaꝝ cathedralē et ei⁹ diuisionē i.v.dyoc.vltra pēas i ꝓstōe supiori declaratas pdūt feuda et q̄cūq; būficia spūalia ⁊ tpalia. Et si sint p̄sōe ecc̄liastice efficiūt inhiles:ad q̄cūq; būficia

Nper cert⁹ ex causis q̄ nr̄m ⁊ fr̄m (ecc̄lastica.Ca.vj. nr̄or aīos ad id rōnabiliꝝ induxerūt:quōdā epatū tholozanū i archiepalē seu metropolitanā erexim⁹ eccle siā:q̄ttuor villas q̄rū q̄libet insigniuim⁹ vocabulo ciuitat⁹/q̄ttuor cathedrales ecc̄lias creauim⁹:vnā vcz i villa mōt⁹ albani:quōdā caturcē.dyoce.adijciēda sibi certaꝝte quōdā dyo.Tholoza.alterā i villa lūberiaci:aliā i villa sc̄ti papuli:⁊ aliā i villa de riuis et de robestria quōdā tholoza.dyo.Quas q̄dē ecc̄lias vna cū appamiaꝝ ecc̄lia tāq; suffraganeas subiecim⁹ ipi metropolitane tholoza. ecc̄le. De bōis q̄q; ⁊ redditib⁹ dicti quōdā epat⁹ tholotā ipi tholo.q̄q; p̄dict⁹ ecc̄lijs suffragāeis certā portiōem quā vnicuiq; illaꝝ dr̄e sufficē vidim⁹ puidim⁹ assignādā totali bonor ⁊ redditūū ipor residuo dispōni nr̄e ⁊ sed⁹ ap̄lice reꝓbato. Alia etiā circa p̄missa fecim⁹/decreuim⁹/⁊ ordiauim⁹ ex certa nr̄a scia de ipor fr̄m ꝓcordi ꝓsilio ⁊ ap̄lice plēitudie ptāt⁹:districti⁹ inhibētes ne q̄s cuiuscūq; p̄eminētie/ordis/p̄dōnis aut stat⁹:ēt si archiepali dignitate fulgeret:ipam ordinationē nr̄am ipedire p̄sumeret vl turbare:ac decernētes ex nūc irritū ⁊ iane si sec⁹ fr̄ his a q̄q; q̄is auctē ptigerit attētari. Et nihilomin⁹ i eos q̄ ex certa scia ℨtiū facerēt nisi resipuerit cū effectū ifra octo dier spaciū post publicationē ordinationē ipsi⁹:excōicatiōis i psōas:int̄dicti i vniuersitates:ac suspēsiōis snias i capl̄a puēt⁹ siue collegia durim⁹ p̄mulgādas.p vt hec et alia i ap̄licis lr̄is[a] ide ꝓfect⁹ pleni⁹ ptinēt. Qer qr ipsa nr̄a ordiatio eo efficaci⁹ ⁊ inuiolabili⁹ spaꝝ haari:q̄ pluriū et grauior vallata fuerit adiectiōe penaꝝ. Nos ad obseruationē īcōcussā ipi⁹ eo ap̄li⁹ ābelātes q̄ euidēti⁹ i diuini cult⁹ augmētū ⁊ salutē fideliū aīaꝝ noscit redūdare:p̄fatis adijciēdo sniis oēs ⁊ singlos sciēt turbātes aut ipediētes ordiationē eādē aut aliq̄ i illa ꝓtēta:seu turbātib⁹ vl ipediētib⁹ dātes ꝓsiliū/auxiliū vl fauorē directe vl indirecte:publice vel occulte:cuiuscūq; sint ꝓditiōis/dignitat⁹ ordis aut stat⁹ ecc̄liastici vel mūdani:ēt si archiepali vel epali aut maiori vel supiori p̄fulgeāt dignitate: nisi infra octo dier spaciū post publicationē p̄ntiū ab hmōi ipedimēto seu turbatiōe ac ipēsiōe ꝓsilij/auxilij vel fauoris resipuerint cū effectu feudis/locatiōib⁹/officijs ⁊ būficijs q̄buscūq; spūalib⁹ ⁊ tpalib⁹:etiā si dignitates vl p̄lature q̄is fuerit q̄ ab ecc̄lijs seu i ecc̄lijs q̄buscūq; obtinebūt seu obtinēt ex certa nr̄a scia ⁊ de ipor fr̄z ꝓsilio ⁊ apo.plenitudie ptāt⁹ puatos esse decernim⁹ ipso fctō. Et sic libē ipa feuda/locationes vel officia aut būficia spūalia ⁊ tpalia dignitates et p̄lature ad ipas ad q̄s spectāt reuertāt ecc̄lias:et deuoluāt ad rectores/capl̄a seu collegia eorūdē q; de illis p suā volūtate disponāt. Et ad dignitates ⁊ p̄laturas p electionē aut aliū modū licitū ydoneas p̄sōas assumāt. Psōasq; ecc̄lasticas q̄ cl̄pabiles fuerit i p̄missis inhabilitam⁹ ad q̄cūq; ecc̄liastica būfi.obtinēda. Nulli ergo oīno hoīm ⁊c̄. Datū Auiñ.iiij.no.augu.pō.n.ān o.j. Idem Bartholomeo electo Narbo.dyoce.aguelmo de blauia Engolimeñ.edueñ.Archidia.et magro Berēgario de lagijs Lemouicē.et Narbonē.ecc̄liaꝝ canonico.

[a] Litteris. Intelligit de ca.s. proximo quod ꝓpter istā et sequētē exuagantes tā dudū ipsas: curauim⁹ ipimēdū.

¶ Executores quattuor dantur ad penas superiores solenniter publicandas. Capitulum.vij.

Nper ex cert⁹ causis q̄ nr̄m ⁊ fr̄m nr̄or aīos ad id rōnabiliꝝ induxerūt ⁊c̄.vt̄ pri.vsq; ad būficia ecc̄liastica obtinēda. Quocirca discretioni v̄re p apo.scripta mādamus q̄tenus p̄uationē et inhabilitationē nr̄am hmōi vos oēs seu tres:vel duo siuem⁹ ex vobis p vos vel aliū seu alios i ecclesijs ⁊ solēnib⁹ locis ⁊ alijs de q̄b⁹ ⁊ quotiēs expedire viderit⁹ solēniter publicet⁹:ne q̄sq; valeat circa id ignorātiā allegare. Datū Auinio.ij.idus Nouē. pōti.nostri anno.viij. Idem Arnoldo electo Lūbanē.

¶ Dispensat cū quodā abbate vt ep̄s possit esse:lz defectū patiat in ordinib⁹ ⁊ etate. Ex hac ⁊ sequēti cognoscimus cās ⁊ formas dispēsandi. Quecūq; em̄ scripta sunt/ad nr̄am doctrinā scpta sunt. Ad roma.xv. Cōm.viij.

Nper ex cert⁹ rōnabilib⁹ et manifest⁹ causis q̄ ad hoc nr̄m aīm induxerūt ciuitatē lūbanē.olim villā de lūbanis tūc ifra tholozane dyocesis limites ꝓstitutā q̄ loc⁹ insignis ac multiplici cōmoditate dotat⁹ extitit: de fratrū nr̄or cōsilio ⁊ ap̄lice plenitudine ptātis p lr̄as nr̄as sub certa forma in ciuitatē erexim⁹:ciuitatisq; vocabulo durim⁹ decorādam.statuētes ac etiā decernētes vt ecc̄lia abbatie illi⁹ loci de lūban.ordis sc̄ti Augustini

extũc hr̃ek et existeret cathedralis: ac de ide volẽtes eidẽ ecclie de pastore ydoneo salubr̃iter puidere: in te abbatẽ eiusdẽ ecclie viz̃ vtiq; lr̃atũ ꝛ lr̃aꝝ scia p̃ditũ vite ac moꝝ honestate decoꝝ: discretiõis ꝛ ꝓsilij maturitate ꝓspicuũ direxerim⁹ oculos nr̃e mẽt⁹: teq; (nõ obstãte defectu etat⁹ et ordinũ quẽ pater⁹: cũ tõsurat⁹ mõ i clericũ et in. xxvij. etat⁹ tue ãno vel circa ꝓstitut⁹ esse dicar⁹) sup q̃ tecũ gr̃ose duxim⁹ dispẽsãdũ) de fr̃m no. cõ. ipi ecclie p̃fecim⁹ i eꝑm et pastorẽ: curã ꝛ admistrationẽ ipsi⁹ ecclie tibi i spũalib⁹ et tpalib⁹ ꝓmittẽdo. Vñ lz nõdũ sit tibi mun⁹ ꝓsecratio nis ipẽsum: nec aplicas lr̃as ꝑmotionẽ tuã hmõi cõtinẽ tes (cũ illas nõ habeas) possis oñdere. Nos tibi vt (ꝓstõ ne fe. re. Greg. pa. viij. p̃de. no. et q̃libet alia sup hoc i ℨũ edita nequaq; obstãte) possis eiusdẽ ecclie Lubeñ. ꝛ quo rũcũq; bonoꝝ ipsi⁹ administrationem accipere: ipsamq; administrationẽ libere exercere: auctoritate p̃sentium indulgemus Contradictis ꝛc. Datum anno. iiij. vt. s.

Dispensatiõnẽ facile obtinet q̃ multi q̃litatibus pollet.

Idem venerabili fri Bertrãdo epõ mõt⁹ albani ad vr̃is ecclie regimen exercẽdum diuina dispensatione vocato.

¶ Hortatur quẽdam i multis cõmẽdatum vt curã pastoralem administret i ecclia q̃ de nouo fuerat i cathedralem erecta. hic aũt inuenies multa notatu dignissima: q̃ debeãt lectores ad deuotionem accẽdere. Caplm. ix.

Ecclie cuiuslibet stat⁹ est p̃ pam attendendus.

Ad cuiuslibet stat⁹ ecclie aciẽ sollicite cõsideratio nis extẽdim⁹: pastorales ptes officio vigilãti adhibẽtes: vt eaꝝ singl'e pastorib⁹ gubernẽt ydoneis: et p̃uidis rectorib⁹ disponãt. Quoꝝ dispẽsatiõe puida ꝛ pudẽtia circũspecta (illi⁹ coopãte clemẽtia q̃ ℨe pastor ꝛ rector agnoscit) spũaliũ ꝛ tpaliũ pficiãt icremẽt⁹. Sup siq̃ dẽ ex cert⁹ ꝛ rõnabilib⁹ cãis q̃ ad ℏ nr̃m aĩm iduxer̃t ciuitatẽ oli villã mõt⁹ albani tũc infra limites caturceñ. dyo ce. ꝓstitutã: q̃ loc⁹ insignis existit: ac vbertate multiplici hoiz ꝛ rex exuberat: de fr̃m. n. cõ. ꝛ aposto. plenitudie ptãtis ciuitat⁹ vocabulo duxim⁹ decorãdã: statuẽtes ac etiã decernẽtes vt ecclia mõasterij illi⁹ loci mõt⁹ albani mõasterij casa dei ad ro. ec. nullo medio ptinẽt⁹ ordis scti Bñ dicti claremõteñ. dyo. tũc imediate subiecta: extũc hr̃ek et existeret ecclia cathedralis: postmodũ ℨo de celebri ac salubri puisiõe ipi⁹ ecclie mõt⁹ albani: vt spõsi solatio letar̃et sollicite cogitãtes: ac volẽtes illũ eidẽ p̃ficere i pastorẽ de q̃ certã hr̃em⁹ noticiã q̃ eũ clara moꝝ insignia redimerẽt: nec esset dubia ei⁹ charitas circa plebẽ suo regimini ꝓmittẽdã: et i cui⁹ fiducia ꝓsisteret salubr̃iter securitas subditoꝝ. Ad te tũc mõasterij p̃dicti abbatẽ quẽ lr̃aꝝ ſcia p̃ditũ vite ꝛ moꝝ hõestate decoꝝ: discretiõis ꝛ ꝓsilij maturitate ꝓspicuũ: i tpalib⁹ puidũ: i spũalib⁹ circũspectũ. nob⁹ ꝛ fr̃ib⁹ nr̃is placida tuã ꝙuersatio ꝓtinuata diu apõ sedẽ apo. approbauit. direxim⁹ oculos mẽtis nr̃e/ q̃b⁹ oĩb⁹ debita meditatiõe pẽsat⁹: de ꝑsõa tua nob⁹ ꝛ eisdẽ fr̃ib⁹ ob tuoꝝ exigẽtiã meritoꝝ accepta: de ipoꝝ fr̃m ꝓsilio ꝛ aplice plẽitudie ptãt⁹ eidẽ eccle mõt⁹ albani puidim⁹: p̃ficiẽtes eidẽ sctẽ ecclie teipz i pastorẽ: tibiq; curã et admistrationẽ illi⁹ i spũalib⁹ ꝛ tpalib⁹ ꝓmittẽdo: ac tibi postmodũ faciẽdo p venerabilẽ. F. n. Berẽgariẽ. epm Tusculañ. mun⁹ ꝓsecratiõis ipẽdi. Firma spe fiduciaq; tenẽtes q̃ eadẽ ecclia mõasterij albani (dñica assistẽte clemẽtia) p tue circũspectiõis ꝛ industrie studiũ fructuosũ seruabit⁹ a noxijs ꝛ aduersis: et spũalib⁹ ꝛ tpalib⁹ pficiet icremẽt⁹. Tolle igit⁹ dei iugũ tã leue collis hũilitũ q̃z suaue: ac dilectiõe pascẽdũ suscipe gregẽ ei⁹: sup quẽ noctis vigilias dilect⁹ sollicitusq; custodit vt liber non pateat adit⁹ iuasori: ꝛ dñs i suspicabili hora vẽtur⁹ si te iuenerit sic agẽtẽ cursu ꝓsũmato q̃ tuo labori p̃ponit: et hoꝝ fide ſuata q̃ tue sollicitudini ꝓmittit: te reptũ fidelẽ i modico s mlta ꝓstituat: ac i dilecta gaudioꝝ suoꝝ tabernacla itroducat. Datũ ꝛc. ãno. iiij.

Ecclesie sponsus p̃lat⁹ dr̃ esse Ecclesie viduate p̃ficiend⁹ in multis debet esse cõmendatus

Prelatus bon⁹ multa bona facit ecclesie Jugũ dei est leue et suaue. Fidelis in modico supa multa cõstituet.

Idem Hugoni de mirabello canonico Ebreduneñ. collectori fructuũ p̃mi anni ꝛc.

¶ Declaratur an collectoꝝ fructuũ primi anni oim bñficioꝝ eccl'iasticoꝝ vacãtiũ et vacaturoꝝ vsq; ad certi tẽporis spaciũ deputatoꝝ p̃ camere apo. onerib⁹ facili⁹ sup portãdis possit cũ obtinẽtib⁹ bñficia ꝙuenire. et an altaria dotata cadãt sub tali reseruatione ꝛc. Capitulum. x.

Postulasti p̃ aplice declarationis euidẽtiã edoceri q̃d tibi sup dubijs infra scptis circa ꝓmissã tue idustrie recollectionẽ fructuũ p̃dictoꝝ (al's p̃bẽdaꝝ aut bñficioꝝ) iminẽtib⁹ sit agẽdũ. Tue itaq; ꝓsultatiõi bre. rñdẽtes te scire volum⁹ bñplaciti nr̃i esse sup fructib⁹ bñficioꝝ q̃ ita repies i solutiõe decie iuxta vez taxata valorẽ q̃ illũ nequaq; excedũt: cũ obtinẽtib⁹ hmõi bñficia put meli⁹ et vtili⁹ dyocesanis locoꝝ (i q̃b⁹ hmõi bñficia fuerit q̃z ꝓsilia i hac pte req̃ras) et tibi videbit⁹: valeas ꝙuenire. Nos em̃ ipoꝝ dyocesanoꝝ ꝛ tuã ꝓsciam sup his oneram⁹. Licz aũt q̃tidiane distributiões p̃ nos fuerit a pcẽptiõe fructuũ p̃dictoꝝ excluse: ℏ tñ volum⁹ de distributiõib⁹ ipis itelligi q̃ dãt eis q̃ hor⁹ int'sũt: sic q̃ ille q̃ soluũt his q̃ sũt i ciuitate vel loco p̃ntes cuius hor⁹ nõ int'sint eisdẽ: non sint ab onere dicte recollectionis imunes.

Cõscientiã aliorꝝ q̃q; papa onerat.

Porro declarationẽ illã factã p̃ nos i deputatiõe seu reseruatiõe fructuũ p̃dictoꝝ vt vcz nõ extẽdãt ad vicarias seu capellanias vt plurimum a decedẽtib⁹ institutas ad missas p̃ ipis decedẽtib⁹ celebr̃ãdas: cert⁹ ꝓstitut⁹ reddi tib⁹ pbr̃o inibi celebr̃ãti: locũ hr̃e volum⁹ i altarib⁹ dotatis cert⁹ feudis vsuaticis seu cẽsib⁹: vt capellan⁹ inibi celebrare debeat p̃ dotãtiũ aliab⁹ cert⁹ vicib⁹: singl'is septimanis: ꝛ in ecclia cathedrali horis int'esse diuinis dũmõ valor ãnu⁹ ipsoꝝ altariũ sũmã. xx. lib. turoñ. nõ excedat. Alioq̃n icludãt in deputatiõe seu reduatiõe p̃dict⁹. Vbi ℨo p̃bẽda fuerit i decia p̃ tãto taxata q̃ paz posset canonico ebdomadario (cui certũ p̃ illa fuitũ iminet i ecclia faciẽdũ) post pceptionẽ taxatiõis hmõi remanere: volumus q̃ de taxatione ipa p̃ hmõi seruitij onere portionẽ aliquã ꝓgruã p̃dicto ebdomadario dimittas: p̃ iã dicta camera nr̃a residuũ pceptur⁹. Cetez p̃bẽdas illoꝝ q̃ taxationẽ decie soluere recusãtes abesse velle se simulãt vt taxationẽ ipam diminuere ꝓpellant: ne p̃ illoꝝ absentiã hui⁹ pceptiõe taxatiõis frauderis q̃si nil de p̃bẽda pcipe valeas de q̃ nõ pcipiũt aliq̃d nisi saltẽ i loco vel i ciuitate p̃ntes: cũ tñ ecclie fabrica tales p̃bẽdas ex integro pcipere dinoscat: declaram⁹ sub deputatiõe seu reseruatiõe ꝓrehẽdi p̃fata: vt vcz eas iuxta deputatiõis nr̃e modũ pcipe valeas: canonicoꝝ ipoꝝ absentia nõ obstãte. Ridiculũ em̃ eẽt vt eadẽ fabrica potiori q̃z nos ꝑuilegio i talibus vteret. De illis deniq; q̃ lz p̃ multos mẽses tenuerit ecclias vel p̃bẽdas nihil tñ se pcepisse asserũt ex eisdẽ: cũ iuxta ꝓsuetudinẽ patrie predecessores eoꝝ testati fuerũt de bonis illaꝝ ꝑter qõ ipsi obtinẽtes tales ecclias tibi satisfacere nequeũt de fructib⁹ antedictis: nihilominus offerẽtes q̃ tãdiu fruct⁹ ecclias ipsaꝝ pcipias donec tibi fuerit inde plenarie satisfactũ: placet nobis ꝛ volumus vt si est ita: oblationi hmõi cõdescẽdas: p̃ hoc tñ nõ intẽdim⁹ cõsuetudinẽ approbare predictã. Datum Auinioni. v. idus octobris põtificatus nostri. Anno. ij.

Reddit⁹ pro missis celebrandis a decedentib⁹ relicti non sunt aliq̃tenus diminuendi.

Papa in pceptione fructuum est fabrice p̃ferẽdus. Testari ꝺ bonis ecclesie an clerici possint: vide no. in. c. p̃senti. de of. ordi. li. vj.

Idem.

¶ Cum roman⁹ põtifex p̃ ec. ro. necessitatib⁹ fruct⁹ bñficioꝝ vacãtiũ vsq; ad certũ tẽps reduasset: circa illã reduationẽ plurime ãbiguitates orte sũt q̃s hic soluit. Ca. xj.

Cum nõnulle eccl'iastice p̃sone i cathedralib⁹ ecclesijs canonicat⁹/ p̃bẽdas/ dignitates/ p̃sonat⁹ et officia ac alia bñficia eccl'iastica obtinẽtes: reuocare conẽt⁹ in dubiũ an fruct⁹/ reddit⁹ et q̃uẽt⁹ p̃mi ãni bñficioꝝ eccl'iasticoꝝ etiã vacãtiũ: et q̃ i diuersis orb⁹ ptib⁹ vsq; ad triẽniũ vacare ꝓtigeret: q̃s p̃ ec. ro. necessitatib⁹ per nr̃as sub certa forma lr̃as duxim⁹ reseruandos/ iuxta tenorẽ lr̃aꝝ ipaꝝ camere nr̃e soluere teneant⁹: p̃sertim cũ archiepales ꝛ epales ecclesie ac regulares abbatie ab hmõi solu-

Fruct⁹ bñficiorum a papa q̃cq; p̃ ecclesie romanene cessitatib⁹ reseruant.

Dubitationes sunt ãputãde.

tione fructuũ(vt dicũt)i dict⁹ lr̃is eximant. ¶Nos dubitationẽ hm̃oi ãputare volentes.aucte apo. declaram⁹ q̃ cũ sub appellatiõe archiepalis vel epalis eccl̃ie aut regular⁹ abbatie:hm̃oi p̃bẽde:dignitates:p̃sonatus:et officia neq̃q̃ itelligant/ nec ẽt icludãt:p̃dictos[a] necnõ ⁊ p̃bẽdarũ ⁊ officioꝝ mõachoꝝ:mõasterioꝝ regularium ac reddit⁹ abbatiarũ seu abbatũ earũdẽ q̃ i bñficijs eccl̃asticis assignãt:distictos fruct⁹ reddit⁹ ⁊ puẽt⁹ icludi i deputatione p̃dicta ⁊ dicte camere iuxta p̃dictaꝝ lr̃aꝝ tenorẽ vbẽ p̃solui:ac id idẽ sup̃ solutiõe oĩz fructuũ reddituũ ⁊ puẽtuũ p̃mẽdatariarũ curtuũ[b] seu grãgiaꝝ monasterioꝝ domoꝝ ⁊ locoꝝ p̃uẽtualiũ q̃ p bñficijs eccl̃iastic⁹(vt p̃dicit) p̃cedũt(nisi dũtaxat i fructib⁹ illoꝝ q̃ sũt forsan excepta) ỹclaram⁹ ⁊ p̃cipim⁹ obs̃uari. ¶Preterea cũ i aliq̃b⁹ eccl̃esijs tã cathedralib⁹ q̃z alijs panis ⁊ pot⁹ p q̃tidianis distributiõib⁹ ipsaꝝ eccl̃iaꝝ canõicis ⁊ p̃sonis de p̃bẽdarũ ipsarũ corporib⁹ p die quolibz deputet:⁊ etiã interdũ certa q̃titas bladi/⁊ q̃nq̃z certa pecũie sũma/⁊ aliq̃n alterũ p altero p singulis mẽsib⁹ vl̃ hebdomadis ẽt canõicis studioꝝ cã aut al̃s p eoꝝ negocijs ỹ lnia capl̃oꝝ eccl̃esiarũ ipsarũ ab eccl̃ijs eisdẽ absẽtib⁹ exhibeant:⁊ ẽt p̃solu ant:declaram⁹ aucte p̃dicta illã bladi q̃titatẽ ⁊ pecũie sum mã q̃ p q̃libet mẽse vel hebdomada dict⁹ canõic⁹(vt p̃dicit)ministrant/nõ debere p q̃tidianis distributiõib⁹ p̃putari:sed illa tm̃ q̃ p̃fat⁹ canõicis quotidie p diurnis ⁊ nocturnis horis distribuunt sine fraude. ¶Adijcim⁹ i sup̃ declaratiõi p̃dicte:q̃ si obtinẽti curatũ bñficiũ alid̃ sibi p̃sit̃e collatũ fuerit vl̃ ẽt i posteꝝ p̃ferat post s̃ꝫi bñficij pacificã possessionẽ adeptã ⁊ fructuũ p̃ceptõez ipi⁹:nihil ỹ fructib⁹ eiusdẽ p̃mi bñficij(nisi forsã sup̃ ꝟ dispẽsatiõe caõica sit mũit⁹)p̃cipe possit.s̃z p dicta camera nr̃a iuxta formã dictaꝝ lr̃aꝝ recipiãt ⁊ ẽt exigãt. ¶Ubi vero fructuũ reddituũ ⁊ puẽtuũ bñficioꝝ eccl̃asticoꝝ nõ repiret certa taxatio:ỹclaram⁹ aucte p̃dicta q̃ fruct⁹ reddit⁹ ⁊ puẽt⁹ bñficioꝝ hm̃oi cũ vacare p̃tigerit:p mediũ diuidant:q̃rũ medietas recipiat p camera p̃dicta:reliquã ꝟo medietatẽ ille p sua sustẽtatiõe p̃cipiat:q̃ bñficiuz hm̃oi dinosc⁹ obtiere. ¶Grãgias aũt ⁊ alia loca cisterciẽn.ordinis ⁊ alioꝝ locoꝝ regulariũ:in q̃bus gubernatores seu custodes vel admĩstratores ponunt ad tp̃s:⁊ remouent ad volũtatẽ superioꝝ suoꝝũ:eoꝝũq̃ fruct⁹ reddit⁹ ⁊ puẽtus aucte declaram⁹ eadẽ i deputatiõe p̃dicta ac lr̃is nostris sup̃ illa p̃fect⁹ aliq̃ten⁹ nõ icludi. Nulli ergo oĩno ⁊c Datũ auinion̄.nonas Januar.pon.n.anno.iiij. Idem.

Admĩstratores ad volũtatez superioꝝ q̃nq̃z ⁊remouibiles.

Bñficijs vacãtibus sũt assumẽdi viri q̃ illis p̃sint et p̃sint.

¶Fruct⁹ amboꝝ bñficioꝝ q̃bus q̃nq̃z beneficiatus p̃uatur:camere apostolice deputant̃r. Capitulum.xij.

QUam nõnulle eccl̃iastice persone reuocare conent⁹ i dubiũ:ac si obtinẽti dignitatẽ vl̃ aliꝫ bñficiũ eccl̃esiasticũ cui cura iminet aiaꝝ:aliꝫ bñficiũ p̃ferat.eo casu q̃ ambo bñficia ipa successiue vacare p̃tigit:eorũdem ãborũ fruct⁹ p̃mo anno q̃ vacãt rõne deputatiõis fructuum reddituũ ⁊ puẽtuũ eccl̃iasticoꝝ tũc vacãtiũ:⁊ q̃ vsq̃ ad certũ tp̃s vacare p̃tingeret q̃s p eccl̃e romane necessitatib⁹ releuãdis p̃fatas lr̃as duxim⁹ deputandos nr̃e camere debeant. Nos ãbiguitatẽ hm̃oi remouere volẽtes: aucte aplica declaram⁹ amboꝝ eorũdẽ bñficioꝝ fructus reddit⁹ ⁊ puẽt⁹(cũ vtrũq̃ ipoꝝ vacet)p eadẽ camera debere p̃cipi ⁊ haberi. Nulli ergo ⁊c. Benedictus.xij.

¶Dispositiõi aplice repuant bñficia curialiũ ⁊ alioꝝ ad curiã accedẽtiũ:vl̃ ab ea recedẽtiũ si moriant i loc⁹ vltra duas dietas legales ab ipsa curia non distantib⁹. C.xiij

AD regimẽ eccl̃ie gñalis q̃z imeriti supna dispositiõe vocati gerim⁹ i nr̃is desiderijs vt debem⁹ q̃ p nr̃e diligẽtie studiũ ad q̃rũlibz eccl̃iarũ ⁊ mõasteriorũ regimia ⁊ alia bñficia eccl̃iastica iuxta diuinũ bñplacitũ:⁊ nr̃e itẽtiõis effectũ viri assumant idonei:q̃ p̃sint ⁊ p̃sint cõmittẽdis eis eccl̃esijs monasterijs et beneficijs p̃libat⁹. ¶Premissorũ itaq̃ p̃sideratione inducti/⁊ suadẽtib⁹ nobis alijs rõnabilib⁹ causis nõnullorũ p̃decessorũ nr̃orũ romanoꝝ põtificũ vestigijs iherẽtes:oẽs p̃riarchales:archiepales:⁊ epales eccl̃ias:⁊ ẽt mõasteria:porat⁹: dignitates:p̃sonat⁹ ⁊ officia necnõ canonicat⁹ ⁊ p̃bẽdas et eccl̃ias:ceteraq̃ bñficia eccl̃esiastica cũ cura vel sine cura:secularia ⁊ regularia q̃cũq̃ ⁊ q̃liacũq̃ fuerint:etiaz si ad illa p̃sone p̃sueuerit seu debuerit p electionẽ seu quemuis aliũ modũ assumi: nunc apud sedẽ aplicam quocũq̃ modo vacãtia:⁊ i posterũ vacatura:necnõ p depositiõem vl̃ p̃uationẽ seu trãslationem aut muneris p̃secrationis suspẽsionẽ:p felicis recordatiõis Jo.pa.xxij.p̃de.no.seu eius aucte factas:⁊ p nos seu aucte nr̃a i antea faciẽdas vbilibz. Necnõ si forsan tp̃e iã dicti p̃decessoris aliq̃ i cõcordia vl̃ discordia electi vel postulati fuerint:quoꝝ electio cassata seu postulatio repulsa:vl̃ p eos facta renũciatio:⁊ admissa p ipm̃ p̃decessorẽ vl̃ aucte ipi⁹ extiterit:seu quoꝝ electoꝝ vl̃ postulatoꝝ ⁊ i ãtea eligẽdoꝝ seu postulãdoꝝ ac renũciãtiũ electionẽ cassari:vel postulationẽ repelli:aut renũciationẽ admitti p nos vl̃ aucte nr̃a p̃tingeret apd̃ sedẽ p̃dictã vel alibi vbicũq̃. Ac etiã p obitũ cardinaliũ eiusdẽ eccl̃ie romãe:ac officialiũ dicte sedis:vcz camerarij: vicecãcellarij:notarioꝝ:auditoꝝ lr̃arum ꝺi ctarũ:⁊ aplici palatij cãrũ auditorũ:correctoꝝ:⁊ scriptorũ lr̃aꝝ aplicaꝝ:ac pn̄arij p̃fate sedis:acabbreuiatoruz: necnõ p̃mẽsaliũ ⁊ aliorũ q̃rũlibet capellanorũ sedis eiusdẽ. Et ẽt quorũcũq̃ legatorũ siue nũciorũ:ac i terris ecclesie romãe rectoꝝ ⁊ thesaurariorũ:p dictũ Jo.p̃decessorẽ:vel nos spãlit̃ deputatorũ seu missorũ bacten⁹ vl̃ a nobis deputãdorũ aut mittẽdorũ i posterũ:nũc vacãtia et i antea vacatura vbicũq̃ dictos legatos vel nũcios seu rectores aut thesaurarios anteq̃ ad romanã curiã redierint seu venerit reb⁹ eximi p̃tigerit ab hũanis. Necnõ q̃rũlibz p q̃buscũq̃ negocijs ad romanã curiã venientium seu ẽt recedẽtiũ ab eadẽ si i locis a dicta curia vltra duas dietas legales nõ distãtib⁹ iã forsan abierit:vel eos i antea trãsire p̃tigerit ỹ hac luce. Ac etiã simili mõ q̃rũcũq̃ curialiũ pegriatiõis:infirmitat⁹: aut recreatiõis: seu alia q̃cũq̃ cã ad q̃uis loca secedẽtiũ:si eos añq̃ ad dictã curiã redierit in loc⁹ vltra duas dietas ab eadẽ curia(vt p̃mittit̃)nõ remot⁹:dũmõ eoꝝ p̃priũ domiciliũ nõ existat ibidẽ iã forsitã decesserit:vel i posterũ eos p̃tigerit ỹ medio submoueri:nũc p obitũ hm̃oi vacãtia:⁊ i posterũ vacatura. Rursus mõasteria:porat⁹: decanat⁹:dignitates: p̃sonat⁹:administratiões:officia:canõicat⁹:p̃bẽdas:⁊ ecclesias:ceteraq̃ bñficia eccl̃iastica:secularia:⁊ regularia: cũ cura vel sine cura q̃cũq̃ ⁊ q̃liacũq̃ fuerit:ẽt si ad illa p sone p̃sueuerit ⁊ debuerit p electionẽ aut quẽuis aliũ modũ assumi:q̃ p̃moti per dictũ p̃decessorẽ vel eius auctoritate ad p̃riarchaliũ:archiepaliũ:⁊ epaliũ ecclesiarum: necnõ monasterioꝝ regimina obtinebãt tp̃e p̃motionuz de ipis factaꝝ nunc vacãtia. Et q̃ p nos seu aucte nr̃a in posteꝝ ad eadẽ regimina promouendi tẽpore p̃motiõis hm̃oi obtiebũt. Necnõ etiã q̃ p assecutionẽ pacificã quorũcũq̃ p̃oratuũ/dignitatũ/p̃sonatuũ/officioꝝ/canonicatuũ/⁊ p̃bẽdaꝝ eccl̃iarũ/⁊ bñficioꝝ alioꝝ p nos vel eundẽ Jo.p̃decessorẽ:seu aucte lr̃arũ nr̃aꝝ:vl̃ ipsi⁹ Jo.predecessoris collatorum:⁊ p̃ferendorum i posterum:nunc vacãtia ⁊ i ãtea vacatura(plẽa sup̃ p̃missis oĩb⁹ ⁊ singulis cũ fratrib⁹ nr̃is collatiõe p̃habita:⁊ matura deliberatione secuta)ordinatiõi/dispositioni ⁊ puisioni nr̃e(donec miseratiõis diuine clemẽtia nos vniuersalis eccl̃ie regimini p̃sidere cõcesserit)de ipoꝝ ffm̃ p̃silio aucte apostolica reseruam⁹. decernẽtes ex nunc irritũ ⁊ inane si secus super p̃missis ⁊ quolibz eorũ p quoscũq̃ q̃uis auctoritate sciẽter vel ignoranter p̃tigerit attẽtari. Nõ obstantibus quibuscũq̃ p̃stitutionibus a p̃decessorib⁹ nr̃is romanis

Ỹ

Ỹ Oẽs p̃riarchales. accipe ỹ.i fi. reseruam⁹ ordinatiõi ⁊c.

Electio cassat ⁊ postulatio repellit̃ur.

Officiarij pape diuersi sunt.

pontificib⁹ editis ãtenus obsistere possent sup enarratis articulis vl'alicui siue aliq̃b⁹ eorũdẽ. ¶ Nulli ergo omino hoim liceat hanc paginã nr̃e reseruatiõis t ꝓstitutionis ifringere: vel ei ausu temerario ꝓtraire. ¶ Si quis autẽ hoc attentare psumpserit: indignationẽ oipotẽtis dei et beatoꝝ Petri t Pauli apl̃oꝝ ei⁹ se nouerit incursuruz. Datũ auinion. tertio idus Januarij põtificat⁹ nostri anno j. Mcccxxxv. Paulus venetus papa secũdus.

¶ Bñficia q̃cũq̃ sint dispositiõi aplice reseruata: p talẽ reuuationẽ sunt affecta: ita q illoꝝ collatio nõ tenet si p aliũ a romano pontifice fuerit facta. Ca. xiiij.

Lites ex iuriũ dubiis sepe oriuntur.

AD romani põtificis puidẽtiã t circũspectionem puidã spectare dinoscit: dubia iuris (ex q̃b⁹ lites graues oriunt idies) sue declaratiõis oraculo terminare put (negocioꝝ q̃litate t tẽpoꝝ ꝓditiõe ispect) ꝓspexerit in dño salubrit̃ expedire. ¶ Cũ itaq̃ nõnulli romani põtifices pdecessores nr̃i p diuersas eoꝝ ostiões quas suo tpe dũtaxat durare voluerũt: q̃cũq̃ bñficia ecclĩastica q̃ sui t sctẽ romãe eccl̃ie viuẽtiũ: t tũc exñtiũ cardinaliũ familiares ꝓtinui ꝓmẽsales obtinebãt t i posterũ obtinerẽt eoꝝ familiaritate durãte: ẽt si ab ipa familiaritate p obitum cardialiũ eorũdẽ vl'alis recessissẽt: necnõ illa q̃ ẽt fructuũ t puẽtuũ camẽ aplice debitoꝝ collectores: t q̃ ipoꝝ pdecessoꝝ tpib⁹ sua officia exercerẽt vniti succollectores durãtib⁹ eoꝝ officijs obtinebãt: ac i q̃buscũq̃ locis vacauerit: cũ irritãtis appositiõe decreti: t deinde pdecessorib⁹ ipis sublat̃ de medio: ac eoꝝ bñficioꝝ occurrẽtib⁹ vacatiõib⁹ inter vtriusq̃ iuris iterptes: etiã officiales romane curie sepenũero hesitatũ extiterit: an bñficia hmõi ꝓpter reuuationẽ t decretũ pdicta reuuata vl'affecta remãserit: ita q null⁹ ꝓter romanũ pon. de ill̃ disponẽ potuerit siue possit: reuuatiõe t decreto obsistẽtib⁹ supradicis.

¶ Ac cũ ꝓpt̃ ambiguitatẽ hmõi varias q̃q̃ iurisperitorũ opiniones t discrepatiões ipas aduerterem⁹: plerũq̃ p reseruatiõe et affectiõe pmissis: inkdũ Xo ecõtra ꝓnunciatũ t diffinitũ foze. ¶ Nos q̃ vigil̃ moze pastoris super his maturo puidẽdũ eẽ ꝓsilio nõ idigne cẽsuim⁹. Et pkea i singul̃ cãis sup q̃busuis bñficijs eccl̃iastic⁹ eãdem ambiguitatẽ quõlibet cõcernentib⁹: vsq̃ ad nr̃m bñplacitũ supsedere mãdauim⁹: cupiẽtes (quẽadmodũ nr̃o iũcubit offõ) dubijs hmõi finẽ iponẽ: subditoꝝ obuiare dispẽdijs: t (ne lites fiãt penit⁹ imortales) õ oportũo remedio puidẽ. ¶ Felic⁹ recordatiõis Urbani. v. Gregorij. ix Bonifacij. viij. romanoꝝ põtificũ: ẽt pdecessoꝝ nr̃oꝝ qui ad submouẽda alẽcationũ fomenta t ãbiguitates hmõi lucidãdas declaratiões similes p suas l̃as ediderũt: ve stigijs iherẽdo ac puide ꝓsiderãtes effectũ: p reuuationẽ manusq̃ appositionẽ eorũdẽ pdecessoꝝ in dict⁹ bñficijs ineẽ pductũ p obitũ ipoꝝ nequaq̃ cẽseri debẽ reuocatũ.

Prelatus vigilẽ pastorẽ imitari debet.

Lites debent esse breues.

Romani põtificis manus est magne virtutis.

Romani quoq̃ põtificis man⁹ appositionẽ pdictã tãte efficacie tãteq̃ Xtut⁹ existere: vt etsi l̃re aplice sup puisiõibus bñficioꝝ/aut õ puidẽdo mãdat⁹ i q̃b⁹ decretũ t reuuatio hmõi apponũt: ex aliq̃ cã suũ debitũ nõ sortiant effectũ: facultatẽ tñ puidẽdi õ bñficijs talit̃ reseruat⁹ q̃busq̃ alijs fuisse adẽptã hui⁹ ꝑpetue t irrefragabilis ꝓstõnis edicto õ venerabiliũ fratꝝ nr̃oꝝ sctẽ romane ecclesie cardialiũ ꝓsilio oia t singula bñficia ecclesiastica secularia t cuiusuis ordis regl̃aria: ẽt si ꝑpositat⁹: canõicat⁹: ꝑpositure: t pbẽde: dignitates: psonat⁹: admistratiões: vl' officia fuerit: ẽt si ad illa ꝓsueuerit q̃ illis pficiunt̃ per electionẽ assumi: eisq̃ cura imineat aiaꝝ (vt pmittit) reuuata/et p romanos põtifices successores nr̃os canonice intrãtes i posteꝝ reseruãda: ac ẽt quouis mõ vacãtia t i antea vacatura: p hmõi reseruationẽ t decretũ remãsisse: et remanere sp affecta: nullũq̃ de illis (cũ pmũ vacare cõtigerit) ꝑter eundẽ romanũ põtificẽ ea vice quouis mõ disponẽ potuisse siue posse: haꝝ serie õcernim⁹ t pariter declaram⁹. Qz tã in pẽdentib⁹ ẽt p appellationẽ q̃ i futuꝝ sup eisdẽ bñficijs (vt pmittit) reseruat⁹: pmittendis causis: p dilectos filios mgros capellanos nr̃os causarũ palatij aplici auditores: atq̃ alios quoscunq̃ delegatos t iudices vbilibet inuiolabiliter obseruari: et q̃z premissa nec aliter sentẽtiari t diffiniri volum⁹ atq̃ mãdam⁹ eis et eoꝝ cuilibet/quauis alia sup premissis iterpretãdi facultate sublata. Decernẽtes ex nũc irritũ t inane si secus sup his a quoq̃ quauis auẽte scienter vel ignoraãter ꝓtigerit attentari. ¶ Nulli ergo omino hoim liceat hanc paginã nr̃e ꝓstõnis: declaratiõis: volũtat⁹: mãdati t decreti ifrigere: vl' ei ausu temerario ẽire. Si q̃s aũt hoc attentare psumpserit: indignationẽ oipotẽtis dei et beatoꝝ petri t pauli apl̃oꝝ se nouerit incursurũ. Datũ rome apũd sanctũ marcũ anno incarnationis dñice. Mccccl̃xvij. kal'. septembris pontificat⁹ nostri anno tertio.

Ne sede vacante aliquid innouetur.

Iohãnes. xxij. eps seruus seruorũ dei ad perpetuã rei memoriã.

¶ Papa volẽs puidere diuino cultui et ministris eiusdẽ: et occurrere dispendijs q̃ ipsis quotidie iminent ꝓpter occupatiões vacãtiũ eccl̃iaꝝ primi anni q̃ cõpetũt ex diuersis titulis aliq̃b⁹ eccl̃esijs seu psonis: statuit q q̃ talis occupatio iminebit i beneficijs q̃ ꝓsueuerũt i decime solutiõe taxari: collectores ipoꝝ ãnaliũ sint ꝓtẽti ipa sũma p q̃ ꝓsueuit dari decia: si ipaz eligẽdã duxerit: totali residuo penes eũ cui collatũ est bñficiũ remanẽte: vel dimissa eidẽ sũma pdicta possit dictũ residuũ sibi assumere: duz tñ alterũ ifra. x. dies dicti eligãt collectores: alꝝ post. x. dies ipoꝝ optio in beneficiatũ trãseat ipso iure. Jn nõ taxatis autẽ fructus decimabiles illi⁹ anni diuidant̃ per mediũ: t vtriq̃ eorũ medietas tribuat̃: ita q si alt̃ dimidia noluerit cõtẽtari/ipsa in volentez trãseat ipso iure. Et si quicq̃ aliq̃s cõtra dictam ordinationẽ receperit: penas hic ꝓtẽtas incurrat. Capitulum vnicum.

[a] Suscepti[a] regiminis nos cura sollicitat/vt q̃ in ecclesijs non absq̃ dispendio[b] ministrorũ[c] et cultus[d]

Hec extrauagãs reperit inter xx. Joan. xxij. sub titu. de elec. cũ glo. domini gesselini.

[a] Suscepti. Hec decre. põt intitulari sub titulo de rescriptis. vel sub titu. de electio. vel ne se. va. vel sub illo vt eccle. bene. vel sub illo de verbo. sig. Et diuidit in quiq̃ ptes. Prio ponit cõcedẽde ꝓstõnis duplex occasio. Scõo fct̃ de quo agitur summaria recitatio. Tertio sup taxatis cõstituit. Quarto denõ taxatis annectit. Quinto nõ seruantib⁹ diuersa pena apponit. Secũda cũ itaq̃. Tertia: nos de illo. Quarta in illis. Quĩta: et si q̃cq̃. Et sic hec facta est ad declarationem illoꝝ iuriũ. s. vt ecc. benefi. ca. vno. in fine se. va. c. j. per Jnno. õ Xb. sig. tua. de priuileg. si papa. et de preben. si tibi concesso. lib. vj. Guil. de monte lauduno.

[a] ¶ Suscepti. Simile. s. de ꝓben. suscepti. lib. vj.

[b] ¶ Dispendio. De his õ rescrip. dispẽdia. in pn. lib. vj.

[c] ¶ Ministrorum. Generi enĩ talium intẽdit hic papa puidere. non autẽ psonis singularibus. et sic erit ppetuũ t fauorabile. arg. xij. q. ij. liberti. maxime cũ fiat in fauorẽ diuini cult⁹. vt ptz. j. al's enĩ mere psonalia psonas nõ trãsgrediunt: immo cũ eis pereunt. et maxie debent vt odiosa restrigi. insti. de iure natura. ff. fz t qõ pncipi. s. de rescp. qz p ambitiosã li. vj. Notãter etiã dicit ministroꝝ sub noie officij non ꝓpio. q. d. hic papa puidere intẽdimus arti et Xtuose industrie hoim nõ nature: sicut eẽzio vitiũ hois dz haberi odio nõ natura. lxxxij. dis. odio. t. lxxxvj. di. donare. Notabl̃ etiã hic q papa nedũ diuino cultui. de quo. j. imo ẽt dispẽdio ministroꝝ puidere intẽdit etiam principalius et fortius: quod patet in hoc quod in scripture ordine hic pmittit. ar. iurium. s. de elec. si quis iusto. t de ꝓben. mandato. lib. vj. Ex quo sequitur q nedũ residentes vere/sicut sunt illi q̃ intersunt hoꝝ diuinis: immo etiã psumptiue et iuris fictione sicut existentes in pape vel cardinalium seruitio: vel studio theologie/vl' similes gaudeant hmõi beneficio decre. de quo dicetur. j. Guillerm⁹ de monte lauduno.

Vitium odio pseq̃mur: nõ naturam.

[d] ¶ Et cultus. Multa sunt spãlia in fauorem diuini cultus statuta. õ. de consti. ex parte. de rescrip. quia per ambitiosam. lib. vj. de cele.

Cultui diuino renūciari nō p̄t

mis.graui.ↄcilij vieneñ.vñ cū cult⁹ diuin⁹ sit iuris publici.j.di.ius publicū:pacto p̄uatoꝝ tolli seu ipi renūciari non pōt.ff.de pac.l.ius publicū.s̄.de foro ↄpetē.si diligēti.maxie cum videatur inherere p̄ceptis p̄me tabule.xxxij.q.vij.q̄d ī oib⁹.ex q̄ videt̄ q̄ etiam papa non possit sup hoc sine magna cā dispensare:cum sola infirmitas ad h̄ excuset ne vicari⁹ tollat pēsum a dño sibi spālit̄ sup quēlibet viuētē de eius p̄rimonio reꝑuatū.s̄.de celebra.mis.c.j.nec etiaꝫ sup subtracto nisi illū restituat.vt sic nō remittatur pctm̄:si cū pōt maxime deo non restituatur oblatū.cū etiā idē eēt de pēsione alicui dño p̄uato subtracta.ar.s̄.de vsur.cū tu.xvj.q.j.reuertimini.cū si̅l'ib⁹. Sꝫ nunq̄d poterit huic bñficio renūciari? Credo q̄ sic inq̄tum tāgit ius cuiusuis priuati.sed in q̄tum ecclesie nō.ar.s̄.de arbi.cum tempore.

detrimento diuini seruari videamus/p appositionē congrui moderaminis ī meli⁹ reformemus.

a b c d ¶Cū itaqꝫª ī nonnullis eccl'ijsᵇ obseruet̄ᶜ et a longisᵈ retroactis tpib⁹ fuerit obseruatum/ q̄ fruct⁹ p̄mi vel secūdi/aut alteriusᵉ e cuiusqꝫ sequētis anni bñficiorū vacātiūᶠ f in eisdē defuncto vel fabrice aut eccl'ijs vel personis ha

a ¶Cum itaqꝫ.Secunda pars.

b ¶Eccl'ijs.De q̄bus si in p̄uilegio vel statuto exp̄sse actū est/exp̄ssioni stabitur.s̄.de p̄uil.accepimus.ix.q.iij.ↄquestus.saluo hoc q̄d legit̄ ↄ ↄsuetudinē vel statuta inferioꝝ.s̄.de elec.sepe.ꝛ de off.or.p̄nti.li.vj.al's vsus obtinuit q̄ monasteria seu loca collegiata non ↄp̄hendantur:multominus ipse ecclesie cathedrales.ar.s̄.de p̄ben.ca.fi.de

Eccl'ia q̄n dicitur collegiata.

concesſ.p̄rebē.dilectus.Si queras quam ecclesiam dices collegiataꝫ vel conuentualem q̄tum ad hec.Credo q̄ illa dumtaxat in qua sunt duo vel plures tanq̄ facientes vnū corpus consueuerit ↄuēt⁹ capl'm vel collegiū vocari:ꝛ sic nihil faciet ibi pluralitas p̄sonarū vel paucitas dū tñ sint duo vel tres:sꝫ ipsa realitas.s.q̄ ibi ↄuersentur vt vnuꝫ corpus facientes in simul. Item credulitas gentiū ꝛ opinio.s.q̄ cōiter a gentibus consueuerūt sic appellari ꝛ haberi vt tales. hoc dico per iura.s̄.de elec.nullus.de exces.p̄la.dilecta.de p̄ba. per tuas.qui fi.sint legi.transmisse.iij.q.vij.§.tria.de p̄ben.de multa.per Innocē. Quid ḡ erit de p̄oritatib⁹ monasterioꝝ olumaꝑ.case dei grādimotē.maioris mōasterij premonstratē:vel similib⁹/in quoꝝ aliq̄b⁹ q̄nq̄ consueuerunt esse quattuor monachi:quandoq̄ octo associantes p̄ores ibidem/nunq̄d collectores percipient taliuꝫ annalia cum vacabunt? Credo q̄ non debeant collectores ab istis tanq̄ a collegiatis excludi:cum tales potius sint tanq̄ per modū associationis q̄ collegij seu conuentus.per.c.dilecta.de hoc plene notaui.s̄.de rescrip.et si p̄ncipalis.et de statu regu.ne in agro. Sꝫ quid de celeraria eccl'e sancti

Archipresbyti bituriceñ. mutant̄ mutato prelato.

stephani tholose:in qua de anno in annum mutantur celerarij:vl' de archipresbyteratib⁹ dyo.bituriceñ.qui ad mutationem archiep̄i vl' capituli in regimine cathedralis eccl'ie renouant̄:nunquid a talib⁹ percipient? Credo q̄ non:cum non dicantur vacare p̄prie:nec institutio beneficiorum est apud celerarios seu archipresbyteros temporales:sed apud illos potius quorum isti vices gerunt:sicut d̄r de vicarijs temporalibus in fi.extrauagantis execrabilis.ꝛ dixi.s̄.de off.vi.que de ecclesijs.conci.vieneñ.facit.s̄.de consue.c.j.li.vj.in ver.perpetua. Et idem dico pari rōne de grāgijs monachoꝝ alboꝝ vel monialium fontis ebrandi sancte clare.vel de prolhano seu similiū/ꝛ de alijs possessionibus traditis sub annua pensione fratrib⁹ de ordie.vel alijs ad vitā vel aliđ tp̄s modicū q̄ per eoꝝ cessū vel decessū nō dicerentur vacare.vt.s̄.de p̄bē.q̄uis.in p̄n.li.vj.xvj.q.j.possessiōes.fac̄ q̄d legitur.ꝛ no.s̄.de p̄scp̄.si diligenti.

c ¶Obseruet̄.Sub p̄textu p̄uilegij vel statuti de quibus .j. Guillermus de monte lauduno.

d ¶Et a longis.Et hic vbi consuetudo allegatur.Et sic nota sufficere consuetudinem longi temporis.de quo dicet̄ plenius .j.

e ¶Primi/vel secundi aut alterius.vel tertij/vel quarti/seu deinceps.sicut dicit lex de replicationibus.insti.de excep.q̄d in infinituꝫ est ire hodie in aliq̄b⁹ locis.q̄ infinitas tanq̄ dispendiosa nouis bñ

Infinitas reprobat̄.

ficiatis in illis partibus merito est reprobanda.ar.s̄.de resc̄p.cum ī multis.lib.vj.Hic q̄ro p̄mo si contingat tamen p̄mo anno bis vacare bñficium:an ille cui p̄mi anni fructus cōpetunt habebit eos per duos annos? Dicunt quidā q̄ habebit a tp̄e p̄me vacationis vsq̄ ad scđam.ꝛ a scđa p totū annū ↄpletū.per.l.ff.ad se.co.turpil.l.ī senatusċōsultū.§.q̄q̄.Scđo q̄ero an posito q̄ de ↄsuetudine mortuus primo anno/fabrica scđo inibi colligeret:si papa p̄ se vel p̄ passagio h̄ simpliciter leuandū iusserit/vel iussum p alios ex certa scientia confirmauerit:quo ordine isti leuabunt? Si esset hoc v̄bū anteferri/non esset dubium:immo etiam dato q̄ non sit/adhuc videt̄ q̄ apostolic⁹ debeat p̄cedere/ꝛ in p̄mo anno leuare.licet vltimus sit in cōcessione:ex quo concurrit cum alijs:iuxta ea que leguntur.s̄.de p̄ben.hi qui.lib.vj.maxime si adiecerit papa in suo p̄uilegio illas non obstātias de quibus legitur.s̄.de rescrip.al's de p̄ui.si papa.lib.vj.vbi dictum est satis de hoc in fi.

Constō ad p̄terita vel pendentia nō extēdit̄ nisi in ipsa caueatur.

f ¶Vacātiū. A tp̄e.s.introductionis/cōsuetudinis/ priuilegij vl' statuti.ꝛ sic alia beneficia q̄ ante istā introductionem vacare incepe rant/lꝫ istis superuenientibus adhuc erant libera ꝛ vacantia:nō cadunt sub aliquo istoꝝ/cū cōstitutio iuris publici vel p̄uati non extēdat se ad preterita vel pendentia nisi de his expresse caueatur in ipsa.in auten.vt cum de ap.cog.in prin.s̄.de iudi.dispendiosam.in fi.cōsi.vienen. Quod credo verum si sit ibi adiectio aliqua certi temporis:vt q̄r d̄r fruct⁹ vacātiū p tres annos:q̄r tūc cursus illius termini incipiet stati post editā publicatā:vel editā si sit decretum in auc̄.vt fac.no.ↄsti.ī p̄n.s̄.de elec.si eo tp̄e.li.vj.ar.s̄.de v̄b.sig.abbate.đ elec.quisquis.vel etiā si v̄bū futuri tp̄is sit ibi insertū.puta vacatura vel vacabunt.vt.s̄.de rescrip.al's de p̄uileg.si papa.li.vj. Secus si dixit simpliciter fruct⁹ vacantiū.vt h̄ videret̄:q̄r tunc intelligi dꝫ etiaꝫ de his q̄ inueniunt̄ tp̄e ↄcessionis libere vacare al's q̄ p adeptionē pacificam scđi:q̄r tunc etiā fruct⁹ primi nō habebit. vt.s̄.de p̄ben.si tibi concesso.li.vj.ꝛ pari rōe idē de p̄mutatis vr̄ vt.j.dicet̄.ꝛ dixi.s̄.de p̄bē.si pl'es.concilio vieñ.Et credo q̄ pacifica adeptio scđi sufficit ad hoc q̄ p̄mum q̄d incōpassibile est/ip̄o iure vacet:ad lucrādos in hoc casu fructus in quocūq̄ beneficio minori ep̄atu:siue sit solēnis abbatia seu quoduis aliud:dū tñ al's sub tali forma caderet:p iura.s̄.đ p̄ben.de multa.de elec.ↄmissa.li.vj.xxj.q.ij.si q̄s.excepto ep̄atu p̄pter quem quis nō amittit p̄ora bñficia statim adepta possessione nisi post tēpora de cōsecrādis ep̄is:q̄d est spāle in ipsis.vt.s̄.de elec.cū in cūctis.§.cum vero.in p̄n.Sed que beneficia dicētur vacantia in hoc casu?

Vacās q̄d p̄prie d̄r.

Dic vacans p̄prie dicitur q̄d a nemine est occupatum seu possessum et iđ hereditas iacens vacare d̄r:nec in eam furtū cōmitti p̄t/ex quo adita nō est.ff.de effrac.et expil.l.ij.ff.de furtis.l.hereditarie.Et pōt dici vacās de iure ꝛ de facto. Item de iure tm̄/nō aūt de facto.vt.s̄.de resti.spo.c.ij. Item de facto tm̄/non autem de iure.s̄.de concesſ.p̄ben.cum nostris.Sed in p̄mo casu hoc contingit multipliciter/morte/renunciatione/depositione/permutatiōe. Mors enim naturalis omnia soluit intantum q̄ etiam si in instanti miraculose resuscitetur

Mortu⁹ si resurgeret bñficiū nō recuparet.

sicut fecit lazarus/non recuperaret beneficium:īmo ipsum collectores leuarent:ar.eoruꝫ que leguntur ꝛ notantur.xxxij.q.vij.licite.nec in beneficialibus aliquid de iure mortui ad successorem transmittitur/seu ius vnius continuatur in aliuꝫ:nisi sola lis incepta prius cū mortuo:et hoc fit de quadam equitate/non de rigore:cum ius beneficiale adeo personale sit q̄ personam non transgreditur/immo ī successore per omnia ius nouū creatur:licet secus fit in successionibus hereditarijs/in quibus successor secundus in iure p̄mi succedit continuando ius p̄mi ad scđm sine innouatione iuris:vt hec p̄bantur.ꝛ s̄.de p̄ben.c.j.vij.q.j.moyses.s̄.vt lite pen.si hi contra quos.in fiñ.ff.de iudi.tam ex contractibus.ꝛ idem in iure p̄prietario reali/seu p̄sonali q̄uis ecclesiastico.s̄.de offi.dele.qm̄.vt lite pen.ecclesia.maxime vniuersali.s̄.de testi.significauerunt.in p̄n.cum ibi notatis.de h̄ dicetur in extrauagan.execrabilis. In alijs autem modis sicut ī cessione ꝛ similibus licet perdatur ius/dum tamen al'as legitime fiat:non tamen ipsa possessio:nisi hoc per sententiam iudicis declaretur:vel nisi euidenter appareat possidētem habuisse pro derelicto facto vel verbo:cum semel possidens semper possidens presumatur/hoc p̄batur.s̄.de here.cum secūdū.de preben.licet ep̄s.lib.vj.insti.de rex diui.§.fi.s̄.de p̄uile.duduꝫ. In quo ergo casu de p̄missis habebit collector vacantem? Dic q̄ de his que constat verbo ꝛ facto vacare non

Bñficia p̄mutata an dicantur vacare.

est dubium:sed quia de aliquibus est dubium hic. Primo quero an beneficia permutata legitime vacare dicantur? Et videt̄ q̄ nō. Primo p̄pter rōnem.s̄.de p̄ben.si tibi concesso.li.vj.Scđo nam p̄mutatio initium efficax non capit ex mutuo consensu seu voluntate p̄mutantium:sed ex traditione rei:nam anteq̄ ego habeam tuam p̄bēdā et tu meā/non est ↄpleta permutatio:lꝫ secus fit in emptione ꝛ vēditione que habent initium efficax ex ipso consensu.ff.de rerū permu.l.j.§.item emptio.Si ḡ adeptio sola rei permutate hunc ↄctum p̄ficiat:clarum est q̄ antea nihil q̄d sit ibi vacans reperitur:cum totum sit in pendenti:nec etiam re adepta cum sit iam possessum:ꝛ sic non inuenitur aliquod instans vel momentum quo ista beneficia vacauerint:ꝛ sic non debebuntur collectoribus istis.Contrariū ptꝫ. Nam ī resignatione reperitur libera iuris p̄prij refutatio vtriusq̄:que ambe confuse ꝛ vno spiramine adinstar personarum diuinarum fieri nō p̄nt:īmo ad diuersitatē suppositorum habet hic sequi diuersitas actuum:ita q̄ in exercendis istis actibus impossibile est quin sit dare aliquod instans in q̄ vacans extat vnum anteq̄ aliud subsequat̄: q̄d de rigore credo verius:sed de equitate p̄mum p.c.p̄dictū.si tibi cōcesso.ꝛ.s̄.de rerū p̄mu.licet.li.vj.Sꝫ quid erit si sine alia vacatiōe beneficij diuidatur in.xij.iuxta decre.s̄.de consti.cum accessissent.sicut factum fuit de prepositura cesaraugustana:ita q̄ p̄positus qui tunc totum tenebat habeat nunc tantum vnam de.xij. Nunquid alie p̄tes dicentur vacātes? Videtur q̄ in altera parte q̄tūcunq̄ modica

Iurī noīa in q̄libꝫ p̄te p̄seuerāt integra.

saluetur totus titulus:ꝛ sic non dicatur vacare.talia enim noīa que sunt iuris potius q̄ facti sicut sunt dignitates/nobilitates/corpa vl' similia in qualibet parte modica:integra perseuerant:maxime q̄tuꝫ ad ea q̄ in honorib⁹ consistunt:h̄ dico per iura.s̄.de iurepa.ca.j.ff.de ꝑuitu.vie.no.xvj.q.vij.pie mentis.facit.ff.ad munici.l.sicut municipij.§.vlti.de conse.dis.iiij.vbi pars.et di.v.non mediocriter.cū similibus. In contrarium videt̄ q̄r cū separatorum separata sit rō:ꝛ aliđ sit de parte separata a toto/et de speciebus subtractis a genere q̄ esset de ipso toto in se integre persistente:et non possit dici quin ex quo

partes diuise ⁊ separate fuerit ꝑ momẽtum anteꝗ̃ alicui ꝯferrentur vacãtes existerẽt:⁊ sic affecte fuerit ꝑ iura spãlia:alicui de contentis in hac decre.ar.iurium.s̃.allegatoꝝ.facit.s̃.de rescrip.pastoralis.de offi.dele.ꝓterea.in fi.glo.a ꝯ̃rio sensu.⁊ de reg.iur.in toto.li.vj. Primum videtur verius.Si enim ante concessionem vacantium ecclia aliq̃ sit vnita alicui dignitati vel p̃bende post cessum vel decessũ rectoris/iuxta decre.s̃.de resti.spo.cum venissent. et de re.ecc.nõ alie.si vna. ꝯci.vienẽsi:si post talem ꝯcessionẽ moriat rector

a bentib⁹ annalia de ꝯsuetudine[a]
b ꝓuilegio[b] vel statuto applicet in
c totũ[c] ita ꝙ illi qui hmõi bñficia
canõice obtinẽt/ ⁊ ad quos al'as
de iure fruct⁹ ipsi spectare debe
rẽt:nihil inde ꝑcipiunt:vñ illð i
d cõueniẽs sequit ꝙ cõmode[d] ne=
queũt ad ipẽdẽdũ ꝯuitiũ debitũ

vel cedat:nõ habebit eã collector.s̃.de rescrip.eã te.Sʒ quid erit de altaribus vel beneficijs alijs q̃ ex deuotione decedẽtiũ ⁊ alioꝝ quotidie post dictã ꝯcessionẽ de nouo ꝯstruunt ꝑpetuo ⁊ dotant.Nũqd ipa ipi collectores habebũt? Vr̃ ꝙ nõ per iura.s̃.de cõsti.qm̃ ꝯstõ.de rescrip.lr̃as cõci.vienẽ.Cõtrariũ vr̃ ꝑ ca.ð of.archi.dilecto.vbi illa ꝯsuetudo q̃ de se stricti iur[is] est:ad mõasteriũ qð ð nouo creat se extẽdit.Credo ꝙ vbi cã ꝓuilegij statuti vel cõsuetudinis hmõi de se extẽsiua sit in futurũ:sicut est hic:futura etiã respiciat:maxime i realib⁹ que q̃si sunt fauorabilia vt in scðis ꝯcordantijs.secus qñ cã est act⁹ transiens maxime in his q̃ fauore ꝑsonaꝝ fiunt:q̃ q̃si sunt odiosa:vt i ꝓmis.De hac notaui satis.s̃.de vi.⁊ ho.cle.qm̃.ꝯci.vienẽ.qð crederẽ verum:nisi fructus seu ꝓuent⁹ dictoꝝ bñficioꝝ essent ad certos vsus deputati:puta ad vitã sacerdotis ⁊ sue familie:vel ceteroꝝ paupeꝝ in hospitalibus vel monialiũ seu alioꝝ religiosorum:qui vix de illis possent sustentari:nec habent vnde al's viuerent:nisi ꝑ suffragia inde dicata:sicut est de illis redditib⁹ deputatis ꝓ vita pauperum in sede barche:qꝛ de talibus nec leuabitur decima:nec cadunt sub vacãtibus.ar.s̃.de p̃ben.significatũ.et.c.per lr̃as.⁊ de reli.do.qꝛ cõtingit. cõci.vienẽ.imo nec alia q̃ nõ excedũt.vij.li.turoñ.ꝓut iterꝓtat⁹ fuit Greg.x.in conci.Lugdu.tp̃e quo cõcessit decimã passagio vltramarino.Guil.de monte laudu.

Fruct⁹ vnius eccl'ie pñt alt'i applicari de ꝯsuetudie.

a ❡ De cõsuetudine.Et sic valet ꝯsuetudo ꝙ fructus vnius eccl'ie ad tp̃s alij applicent:vt sit membrũ vnius ⁊ eiusdem corporis: cum ista eccl'ia militans sit vnica ⁊ vnuʒ corpus mysticum faciat.vt.s̃.ð sum.trini.firmiter.§.vna.⁊ de exces.p̃la.frequẽs.conci.vienẽ.alij seruiat.facit.s̃.de elec.cum non deceat.li.vj.

Bñficiorũ vacãtium fruct⁹ an possint mẽse vel alij vsui applicari.

b ❡ Priuilegio. Istud cõcedit q̃tidie papa.vt.s̃.de rescꝑ.al'as de ꝓui.si papa.in v̾bo ꝯcedam⁹.de p̃ben.sicut.in verbo a nobis.⁊ de verbo.sig.si tua.sup v̾bo duxerimus indulgendum:g̊ a contrario sensu nullus alter inferior hoc poterit:nisi forsan de vno vel de duob⁹ certis beneficijs ⁊ ex causa ante collationem cũ capitulo suo:⁊ sic intelligitur qð legitur ⁊ notat.s̃.vt eccle.bñfi.vt nostꝝ.in fi.Sed contra vr̃ per.c.fi.s̃.de his que fi.a ma.par.ca.et videmus ꝙ quotidie faciũt epi cum capitulis suis assignando vacantia ipsi fabrice:mortuo:vel sil'ibus pijs operib⁹.Hic crederem distinguendũ:quia aut hoc ꝓuilegium fit maxime ꝑ modũ statuti ꝓ aliquo pio vsu ⁊ necessario vt i casibus predictis:non tñ vtilitati mense epi vel cap'li applicando:⁊ tunc videtur ꝙ ipi pñt hoc facere:ꝯm ꝙ decimã vel aliam partem beneficioꝝ suoꝝ ibi possessoꝝ posset ep̃s nedum cum maiori parte capituli:immo cũ minori cũ sit in hac pte sanior:etiam inuitis alijs deputare.vt in ca.ex parte.de his q̃ fi.a ma.par.ca.al's ꝓ vtilitate mẽse sue vel sua non possent sine expressa licentia pape.vt in iuribus.s̃.allegatis.hoc excepto tñ qð dictum est.s̃.vt ec.be.vt nr̃m.hoc dico.ar. s̃.de re.ec.non alie.si vna.ꝯci.vienẽ. Legatus tñ videt indistincte h̃ posse facere:cũ non inueniat hoc exꝓsse reseruatum pape.ar.ij.q.v.q̃ de causa.ð hoc no.in ꝓma pte spe.ti.de legato.§.nunc ostendendum v̾.legatus igitur.Sed quid erit de alijs inferioribus ordinarijs:nũquid hoc facere poterũt saltem i beneficijs ad eos pleno iure spectãtibus sicut sunt dignitates:officia:ꝓoratus:⁊ alie administrationes ad ipsos immediate spectantes? Vr̃ ꝙ sic cum distinctione facta de ep̃o ⁊ capitulo.s̃. Sed nunquid vigore ꝓuilegij vel statuti epi ⁊ capituli poterunt ista leuari a beneficijs spectantib⁹ ad inferiores prelatos ipsius diocesis? Planum est ꝙ si sint exempti non.s̃.de offi.ordi.graue.et de ꝓuile.ex parte.vnde solus papa ⁊ legatus a latere posset eos astringere ad hoc.vt.s̃.de offi.leg.c.j.de v̾bo.signi.veniens.in ꝓn.Et idem videt de non exemptis bñficijs q̃ ad eos pleno iure spectant.xvj.q.j.in summa.⁊.c.de monachis.et.q.ij.visis. In alijs autẽ in quibus epi habent institutionem seu ꝯfirmationeʒ:videtur ꝙ possint sicut de ꝓprijs habent statuere:cum plus habeat in talibus ep̃s ꝗ̃ patronus.s̃.de offi.lega.dilectus.⁊ de ꝓuile.cum ⁊ plantare.§.i ecclesijs.ergo ⁊c̃.

c ❡ In totũ. No.ꝙ dicit hic in totum ⁊ hoc quod sequitur nihil inde percipiũt.⁊.j.§.sequitur.in ꝓn.integre.⁊.e.§.circa fi.ver.nisi forsan.cũ integritate ꝑcipere ⁊c̃.ex quibus cõcludit ꝙ papa non intellexit hic ꝓuidere nec ꝓspicere nisi in casu in quo beneficiati ex toto amittebant fructus ⁊ obuentiones annoꝝ ꝓmi secundi vel vlterius.g̊ a ꝯ̃rio sensu si aliquid remanebat beneficiatis qð nõ cõsueuerint collectores leuare:in isto casu non ꝓuidet decre. Pone ergo ꝙ prior sãcti eusebij altissiodoreñ.q̃ cõsueuit ab antiquo accipere grossos fructus prebendarum primi anni in ecclesia Altissiodorensi:ex integro:reseruatis quotidianis distributionibus nouis canonicis:nunquid dictis canonicis inibi residentibus:vel in ꝯuitio pape seu cardinaliũ exñtib⁹ habebit iste ꝓor iuxta hanc decre.summam ꝓ q̃ dicte grosse p̃bẽde soluũt decimã vl' residuũ qð maluerit eligere:vl' potius poterit ꝓut hacten⁹ consueuit totã grossã p̃bẽdã accipe relict[is] q̃tidianis distributionibus illis qui volunt inibi residere: Videt ꝙ totã grossã ꝓut ꝯsueuit habebit ꝑ ea q̃ dixi. Nã satis debẽt sufficere q̃tidiane distributões illis q̃ residẽt.alij aũt sibi imputẽt.qꝛ tales absẽtias forsan volũtarie sibi q̃rũt.volũtariũ em̃ et exquisitũ seu ꝓcuratũ ipedimentũ neminẽ excusare dʒ.ar.s̃.de accusa. veniens.de appel.cũ parati.de dila.exposuit.cũ ibi no. In ꝯ̃riũ videtur.nam papa in vtroꝗ̃ casu hmõi decr̃.intelligit ꝓuidere ipsis bñficiatis q̃ ꝯmode neq̃unt ad impendendũ seruitiũ debitũ residere.vt .j.sequitur. Sʒ isti nequeunt cũ solis distributionibus q̃tidianis dato ꝙ resideãt impẽdere ꝯuitiũ.cũ illð dicat ꝯmode fieri in talib⁹ qð fit ꝯsideratis nobilitate/scĩa/⁊ dignitate.de quo pleue no.s̃.ð rescꝑ. cũ adeo. Itẽ intelligit ꝓuidere circa illos:⁊ de illis fructibus dũtaxat q̃ erant in ecclesia decimabiles:⁊ de quibus decima solui cõsueuit:siue decima esset taxata siue non.quod plene innuit.§.j.eo.in ill' vero in ꝓn.ibi dum dicit ꝙ fructus ⁊ obuentiones bñficij tunc vacãtis quos in decima soluere cõsueuit ⁊c̃.vñ cũ distributiões q̃tidiane non sunt decimabiles:g̊ de illis non curauit hic papa:sed de grossa p̃benda dũtaxat:q̃ erat decimabilis.vnde cum ista sit ab antiquo taxata:tenet prior eligere alterum quod maluerit iuxta ꝓmũ dictum: maxime inter illos qui cã necessitatis vel euidentis ⁊ ꝓbabilis vtilitatis sunt absentes:iuxta ea q̃ legunt ⁊ no.vij.q.j.§.ambitionis.s̃. de cleri.non resi.cũ dilectus.duruʒ etem̃ esset si rector ecclesie posset exigere totã integrã decimã a rustico:q̃ nõ fraude vel dolo vel negligentia vl' maiori sua vtilitate permisit suã segetẽ destrui:nec passus fuit eã ad perfectionẽ venire:sic in ꝓposito de istis quotidianis distributionibus q̃ sine fraude sua ⁊ culpa istis deficiunt:durum esset si grossa sua ipsis auferretur:quod alijs tribueretur:et sic quasi bis punirent ijdeʒ contra omnia iura/⁊ hoc verius. Sed quid dices de illo residuo quod superest canonicis quolibet anno in cathedralib⁹ ⁊ collegiatis ecclesijs de illis fructibus quos habent ad partem solutis grossis p̃bendis ⁊ distributionibus quotidianis:vel ꝓpter nimiã absentiã canonicoꝝ que interuenit in illo anno vl' al's:nunquid illud computabit inter grossas p̃bendas:sic ꝙ existentes in seruitio pape:vel studentes in theologia vel al's ꝓuilegiati habebunt de his partem:vel potius inter distributiones computabitur:sic ꝙ soli presentes hoc totum sibi retineant? Crederem ꝙ vbi sunt distincti fructus ⁊ redditus de quibus soluuntur grosse:a redditibus de quib⁹ quotidiane soluuntur:tunc absentes tales haberent partem de solo residuo grossorum:sed vbi totum est insimul ⁊ nihil diuisum: tũc de toto residuo debent habere absentes ex quo a solis distributionib⁹ quotidianis ⁊ non ab alio sunt exclusi:fauorabile est enim ꝓuilegiũ eorum saltem in illis casibus de quibus.s̃.de cle.non residen.cũ dilectus.de magistris.ca.fi.⁊ per consequens exclusio odiosa:cum contrariorum eadem fit disciplina.vt.xxxij.distin.hospitiolum. Distributiones enim proprie dicuntur que actu distribuuntur et non alie. arg.s̃.de prebẽ.licet.vnde de toto residuo in hoc casu habebunt partem suam dicti canonici:et per consequens isti collectores iuxta ordinationem istius decretalis. Si queras que sit ratio ꝙ in hoc casu nihil recipiatur de quotidianis distributionibus:et tamen de grossa prebenda percipitur? Dic ꝙ hoc est:nam vt frequentius quotidiane distributiones accipiuntur de bonis indistinctis talium locorũ collegiatorum:vnde ipsa collegiata loca sunt exempta a talibus collationibus vt dictum est.s̃. sic et queuis bona ipis adherentia.ar.s̃ de parroch.c.pe.de reg.iur.accessorium.li.vj. Secus autem de separatis.ar.eoꝝ que leguntur et no.de ꝓba. ex litteris. per Inno.ff.de separa.per totum. Vel si forsan de bonis distinctis soluantur/dic ꝙ non cadunt sub hac gratia:quia non sunt ꝓprie ecclesiastica beneficia:sed potius quedam salaria que dantur seruitoribus ꝓ labore diurno/sicut stipendia militibus:vel diurni denarij.ꝑ primam autem rationem credo ꝙ de ecclesijs in quibus nulla est distinctio:sed oĩa sunt cõia q̃ ꝑ quotidianas distributiones soluunt:nihil isti recipiãt leuatores:sicut fit inter istos regulares quasi cõiter/et inter seculares etiam qñꝗ̃/iuxta ea que notantur.s̃.de p̃ben.rõ.⁊ ca.exposuisti. secus autem de officijs:de p̃bendis:seu dignitatibus:etiã inter corpora istarum eccl'iarum collegiatarum exñtibus:ex quo habent bona distincta ab ipso capite:iuxta ea que leguntur.s̃.de p̃ben.mandatum.§.ad beneficia.li.vj. Quotidianum tamen victum quem camerarius in monasterio recipit non percipient isti collectores:licʒ fructus camerarie recipiantur:lʒ contrarium fieri viderim ⁊ male. Sʒ que est ratio ꝙ ista membra infra corpus existentia non gaudeant ꝓuilegio capitis sicut gaudent in illo casu.s̃.de p̃ben.ꝗ̃uis.§.ꝗ̃ꝗ̃.li. vj? Dic ꝙ fauor qui est hic/⁊ odium ibi/soluunt.ꝯ̃rium.s̃.de reg.iur. li.vj.odia.de hoc notaui in dicto.c.ꝗ̃uis.

d ❡ Cõmode. Nihilominus tamen tenebitur impendere seruitium: al's peccat ad instar viri cui vxor non potest reddere debitum.qui

Impedimentuʒ exq̃situ non excusat.

Decima integra exigi nõ pt a rustico: cuius seges est destructa.

Distributiões sunt q̃ actu distribuunt.

Distributiones q̃tidiane de q̃b⁹ bonis capiuntur.

nihilominus eam alimentare tenetur: sed imputet sibi qui talē accepit. vt legitur. xxxij. q. vij. quod ꝓpositi. et no. xcj. dist. clericus.

a ¶ Nos de illo. iij. pars.

b ¶ Participent. Ista eñ est bona puisio q̃ eq̃litatem eligit: lucrū et dānū pensat/ꝛ diuidit eq̃ lance. ꝛ io statera in manibus eius est posita vt sic cū ea gras q̃s facit aliquibus ponderet: vt nō p eas alij enor miter aggrauenť. iuxta ea q̃ leguntur. ff. de re iudi. cū cām. in pn. de decimis suggestū: quia durū est q̃ aliqui de fletu rideāt aliorū. ff. ō puil. petisti. et q̃ vnus tm̃ habeat on⁹/alius totū lucrum. ff. de preben. extirpande. Guil. de mon.

Flet⁹ vni⁹ non sit risus alteri⁹

c ¶ Debitis seruitijs. Est g̃ seruitū vl obsequium diuinū pēsio deo debita. vt. ff. de cele. mis. c. j. et. c. graui. conci. vien. a qua nō videtur q̃s posse absolui nisi ipaz restituat si citra infirmitatē eā subtraxerit cū nō remittať pctm̃ ꝛc̃. vt. ff. de usur. cū tu. ꝛ xcj. di. c. j. ꝛ ij. de hoc plene dixi. in. d. c. gui. et. ff. e. in pn.

d ¶ Presenti. versiculus.

e ¶ Integre. Subaudi vel in tā pauca quātitate q̃ in ea ꝓmode residere non posset. vt. ff. dixi: vt sic nullū ꝓinutile hic equiparentur. ff. de transla. inter corporalia. de frigi. fraternitatis.

Actionis nomē nō ē curanduz.

f ¶ Vendicabunt. Cōdictione ex statuto consuetudine vel puilegio cum alia actio non sit hic prodita: lz non sit multū de nōie actionis curandū: dū tm̃ sit recta intentio ꝛ verbis apertis ꝛ ogr̃is ꝓponať. vt. ff. de iudi. dilecti. ꝛ. c. examinata. vel alias directa rei vēdicatio intenteť: cū dñium istis de iure speciali cōpetere in his fructibus videatur/sicut de decima de iure cōi ecclesijs parrochialibus. vt. ff. de deci. parrochianos. Quis habeat veruz dñium in rebus ecclesie dic vt no. Hostien. de pecul. cleri. c. ff.

g ¶ Cōsueuit. p. xl. annos. f. lz nō interuenerit nisi vnus actus. vt. ff. de cā pos. cū eccl̃ia. xvj. q. iij. q̃s actiones. Vl tm̃ q. x. anni sufficerent/ ex quo non est ℨ ius cōe: dū tm̃ vnus actus interuenisset. p ea que not. ff. de legib⁹. cū de ꝓsuetudine. ꝛ. C. q̃ sit lōga ꝓsuetudo sup rubrica. ꝛ l. j. maxime cū tendat ad tollendū ius alterius certātis tm̃ de lucro captando. nā istis qui de nouo talia assequunť beneficia non multū detrahitur si fructus ꝑmi anni sibi retineat q̃ est dñs oim ecclesiarū. vt. ff. de pben. lz. j. li. vj. ꝟ dico ar. leg. ff. de ppe. ꝛ tēpo. pscrip. l. si q̃s. et ideo iura canonica de pscriptione ꝓsuetudinis loquentia non dicūt q̃ canonice sit pscripta. sed potius q̃ legitime vt ptz. ff. de cōsue. cuz tanto. in fi. ꝛ de pben. cū de būficio. li. vj. q̃ videreť maxime hodie iuxta formas que a curia exeūt super gratijs/in q̃b⁹ non dr̃ iuxta taxationem antiq̃ decie: sz decie tm̃: ꝛ sic cuiuslibet ꝓsuete:

Consuetudo diuersa noia habz.

do diuersa noia. q̃ñq̃ dr̃ prescripta. vt. ff. de offi. or. duo. q̃ñq̃ antiq̃. C. de iure fisci. l. j. q̃ñq̃ longa. vt. C. que sit longa ꝓsuetudo. quando: q̃ vetusta. vt. ff. de aqua plu. ar. l. j. ℨ. denicq̃. ꝛ. l. ij. in pn. q̃ñq̃ diuturna. ff. de legi. diuturna. q̃ñq̃ inueterata. ff. de leg. de quibus. q̃ñq̃ vetus. ff. de pu. et vec. l. impatores. q̃ñq̃ ppetua. ff. de legi. nā tpe. Juxta hoc q̃ro q̃ ppie dicatur antiq̃: text⁹ dicit sic. Ex antiq̃ ꝓsuetudine a tempore cuius non extat memoria in contrariū. ꝛ sic vr̃ q̃ tm̃ tēp⁹ requiratur in hoc casu: ꝛ talis consuetudo hr̃ iure constituti. vt pbatur. ff. de ver. sig. super quibusdam. de pscrip. eꝑm. li. vj. in fi. cum ibi notatis. Que ergo consuetudo hic sufficiet ad hoc q̃ diuisio in isto ℨ posita habeat locum: quia de hoc vidi pluries dubitari. vnde vt melius hoc videas: pone q̃ quidam impetrauit ꝑmam dignitatē in ecclesia gerunden. non excedentem summam. c. libra. turoneñ. ℔ taxationem decime. dñs autem Joannes filius regis impetrauit secūdo inibi sine summa. ꝓstq̃ vacauit quidam archidyaconatus qui hodie valet vltra centuz libras turoñ. tam ppter res que sunt ibi care/q̃ ppter monetam illius terre/que licet olim minus valere consueuerit q̃ turonenses parui: modo tamen adequatur eis: non tamen inuenitur ibi aliqua antiqua vel consueta taxatio/nisi q̃ a tempore Gre. ꝛ. qui decimam ꝓcedens passagio vltramarino iussit q̃ in ꝑmo anno haberek iuramentum a rectoribus super valore: ꝛ q̃ extunc ille valor sic iuratus acciperetur: ꝛ non plus nisi vellent: non tamen ꝓpter hoc essent liberati a populo: nec ppter hoc a penis in processib⁹ super hoc factis contentis: que quidem taxatio in illis partibus q̃si cōmuniter obseruatur: ꝛ hoc in collectione decime: q̃ ibi non inuenitur contradictor: non autem in taxatione expressa in lr̃is impetrātium vel per collectores annalium vbi contradictores existunt. Credo q̃ ex quo Grego. non absoluit eos a residuo: licet taxationem iuratam preceperit recipi: quicquid tunc ceperis super hoc securum ē totum fuit permissum et conditionale: quia quod permittitur volendo ꝓcipiť in hoc casu. Sed pone q̃ ꝑor de spinassa ppe tholosam non soluit decimam nisi a. xxx. annis citra: sed ab illo tempore soluit ꝓtinuo certam summā ꝑ maiori valore in duplo q̃s valeant reddit⁹ ꝑorat⁹: nūc ꝺt collector q̃ illā sūmā elegit iuxta istum. ℨ. ꝑor autē ꝺt non esse taxationem ꝓsuetā ex q̃ per. xl. annos non durauit. et sic non istū: sed. ℨ. sequentē hr̃e locū. maxime q̃ si illam summā leuaret: nihil remanebit sibi vl alijs seruitorib⁹ ꝑorat⁹. hoc est q̃ñ. ff. q̃rebať an. ſ. minor xl. annor ꝓsuetudo alis sup certa et indubitata quātitate continuata liget inuitas ptes ad sui obseruātiā. pro et cōtra ff. allegaui satis: sed respōsionē: q̃ de facto est/ disputatiōi relinq̃. Sed nunq̃d saltē poterit dictus prior p būficiū restitutionis iure minor ex quo nō est cōsuetudo cōpleta ꝛ a fine cōpletionis cū extūc incipit grauari: videanť cōputari q̃ttuor anni q̃ danť in talibus. vt. ff. de in integ. resti. ecclesia. lib. vj. vel saltē ex maioribus petere vt error q̃ fuit i calculo reparetur p legem. ff. que sen. sine appel. l. j. ℨ. j. ꝛ idē q̃ro de beneficijs que a tpe taxatiōis. xl. anni sunt: ꝛ postea vsq̃ nunc bñ valebāt summā taxatā ꝛ plus: nunc autem eor possessiones p alluuionem vl alias perierunt: vel valor fructuum diminutus est propter vilitatē rerum/ita q̃ multo plus excedit summa q̃s valeant oēs fructus: iuxta ea que leguntur. ꝛ no. ff. de loca. ppter sterilitatem: in quibus non ꝓcipito sniam: q̃ de facto pendent. Sz nunq̃d iste collector poterit dicere: volo q̃ summā ꝑ qua ꝓsueuit soluere decimā quā ego eligo statim mihi soluat: alter dicit q̃ non faciet nisi ꝑ ut euenient fructus/ꝛ ꝑ ut possit gaudere de ipsis: Credo q̃ bene dicat: nam sufficit q̃ infra annum sibi soluerit ex quo totus annus cedit. ff. de offi. or. pñti. lib. vj. Sed quid erit si illo anno pereunt tempestate vel incursuz hostiū fructus: vel contingit transitus pape vel legatorum qui maiorē partem consumpserunt de ipis: nunquid totum damnum et periculum erit beneficiati: vel potius contribuet collector cum ipso? Hic videretur dicēdū q̃ si oēs fructus illius anni absorberenť in summa consueta solui ꝑ decima/non haberet locum iste. ℨ. sed sequens: maxime vbi nihil remaneret beneficiato q̃ñ innuit ℣bū sequēs totali residuo ꝛc̃. vel saltem q̃ ipe būficiatus diceret collectori: ego nihil volo. accipias tu omnia ꝛ supportes onera mihi ꝛ alijs necessaria ministrādo ar. c. de offi. or. pñti. lib. vj. ꝑsertim cum mihi sit licituz quatenus me tangit renunciare huic quod fauore mei noscit introductum. C. de legi. quod fauore.

h ¶ Residuo. Ergo hic ꝓsupponit eē residuum: q̃ñ si nō est vr̃ locum istū. ℨ. non hr̃e. nec etiā sequēt̃e/cū ista sint taxata. remanet g̃ iste casus in quo non ꝓuidet hec pstō: sed quid de ipso fiet dixi. ff.

i ¶ Remāsuro. Pro suis et suorum ꝛ aliis oneriб⁹ ordinarijs ꝛ extraordinarijs ipsius būficij supportandis. sic. ff. de pben. de monachis. cū sicubus. Guil. de monte lauduno.

k ¶ Soliti. su. vel de nouo cōcessi ex gratia vel statuto. vt. ff. ꝑz.

l ¶ Cū integritate. Et idē si nō integre sz q̃si: sic q̃ de residuo nō possent residētes ꝓmode sustētari. vt dixi. ff. e. c. j. ℨ. in fi.

m ¶ Wallēt. Nota tales gras q̃ fauore eccl̃iarum vel aliquibus pijs vsibus applicantur ēt de bonis eccl̃iasticis ꝛc̃. in aliorum odium cōceduntur ad instar eor que conceduntur motu ppio large interp̃tari. ar. ff. de pben. si pluribus li. vj. facit. ff. de ℣bo. sig. tua. Item nota q̃ vbi in diuersis personis ius priuatum concurrit cum cōi: ꝛ extraordinarium cum ordinario: ꝓuatum ꝛ extraordinarium cōi ꝛ ordinario ꝓferuntur: et hoc facit prerogatiua illor ꝑ q̃s hic specialia sunt concessa. ar. ff. de pben. hi qui. li. vj. Item fauor illius ppio quo cōcessa est res vt dictum est: secus si in eadem persona concurrerent: quia tunc ꝑmo vti debet ordinario q̃s extraordinario. ꝛ sic non obstat. ff. de minor. in cause.

Jus ꝓuatuz q̃ñq̃ ꝓfertur cōi.

n ¶ Sūmā. Et de hac habebūt ipsi būficiati onera ecclie supportare si ad hoc non sufficiant: ponāt de ppio: vel ppria manu sibi querāt ar. ff. de cele. mis. c. j. xcj. di. c. j.

o ¶ Optionē. si. ff. de psue. c. fi. de pbē. si pluriб⁹. li. vj.

p ¶ Collectores. Hic ꝑt q̃ri an aliquā ppulsionē habeāt hmōi collectores. vr̃ q̃ sic/alias parū esset eor officiū. arg. ff. de offi. or. ex litteris. Dic q̃ hic non pōt dari certa rñsio: cū hoc dependeat ex ptāte eis i suis priuilegijs vel statutis cōcessa: vel per consuetudinem que etiam facti est introducta: de quibus nisi per inspectionem eor non possumus iudicare. ff. de pūl. accepimus. de consti. licet. lib. vj. Sz pone q̃ ipsis collectoribus in puilegijs vel statutis data est per illos qui poterant plena compulsio cum clausula ℨdictores ꝛc̃. nunquid po:

Decimar̃ būficiales collectores an habeant alias quā compulsionem

missa residuū(nulla subhastatio ne p̃missa)eligere teneanẗ. Quaꝫ electioneꝫ si infra dictos.x. dies nō fecerit vt ē dictū: extūc[a] ad eū cui⁹ est bñficiū hmōi optio vl'electio trāseat ip̃o iure[b]. Et h̄ in ecclesijs ꝛ ptib⁹ illis i q̊b⁹ bñficia maiora ꝛ alia ꝗtū ad solutioneꝫ decime sunt taxata volum⁹ obseruari. ¶ In illis[c] v̄o ptibus et eccl'ijs in q̊b⁹ decimaꝝ taxatio nō est facta[d]/ꝑueẗ ꝙ fruct⁹ et obuētiōes bñficij tūc vacātis q̊s[e] i decia[f] soluere ꝯsueuit[g]: per mediū diuidanẗ[h]: quoꝝ medietatē habeat[i] is cui ānaliū ꝑ alterū de p̃dictis[k] modis ꝑceptio ē cōcessa. Reliquā vero medietatē ꝑcipiat ille cui bñficiū ē cōcessū ꝓ sustētatiōe sua ꝛ alijs eccl'ie oneri⁹ supportādꝭ[l]. Q᷑ si alẗ ꝺ p̃dictꝭ p̃dicta medietate voluerit[m]

terunt hoc alij cū eadē cohertiōe ꝯmittere? Nō vr̃ cū certū ministeriū sit eis ꝯmissum.p.c.s̃.de offi.dele.qm̃ abbas. Sed nunquid ipsi poterunt sine alio sp̃ali mandato/posito etiā ꝙ sint dati a papa bñficia q̃ vacāt de iure nō tñ de facto vocatꝭ ptib⁹ declarare vacātia: et vt talia occupare? Hoc vidi de facto in p̄positura ecclesie Cesaraugustañ. Et vr̃ ꝙ sic cum executores gratiarū et legat⁹ sedis ap̃lice(p̃missa tñ cāe cognitiōe) h̄ possint et etiā simplex ordinari⁹.iuxta ea q̃ leguntur et no.s̃.de p̄ben.lꝫ ep̃s.s̃.ꝺ offi.lega.officij li.vj. Cōtrariū credo nisi ampli⁹ cōtineret eorū l'ra ꝗꝫ offm̄ ip̃oꝝ reqrat. cū ad colligendū vacantia simpl'r dati sint: ꝛ ad cōpescēdū rebelles sup hoc: ꝛ res possessa ꝑ aliquos nō dicaẗ plene vacare: dū tñ eoꝝ possessio sit aliq̃ iurꝭ adminiculo fulcita: q᷑ forsan secus si possessio esset nuda. vt dixi.s̃.in v̄bo vacātia.ꝛ ꝓbaẗ.s̃.de resti.spo.ex parte.i fi.glo.ꝛ de ꝯces.p̄ben.cū nostris.ꝛ.c.l'ras.offm̄ em̄ ad certū vsum datū nō dꝫ ad alium penit⁹ diuersum extēdi.vt.s̃.de appel.nouit. In ꝯ̃riū aūt allegata i suis casib⁹ sp̃alib⁹ locū habēt. Quid ḡ dices de istis collectoribus q̃ volētes fauere impatori fingenti vacare bñficiū qꝺ non vacat/ad ei⁹ instātiā cū potētia regis cui data sunt annalia/ꝛ ēt ip̄i regales repellunt per violētiā possessorē de bñficio/ꝛ frequenẗ iniuste: ad h̄ vt ip̄e ip̄etrās possit postea possessionē citi⁹ adipisci: ex q̃ multa mala sequunẗ? Crederē in hoc casu ꝙ ip̄etrās icideret in penā illius ca.s̃.de p̄ben.eū q̃.li.vj.ꝛ ꝙ ēt collectores sic in suo offō publice delinquentes/crimē ꝯcussionis incurrūt.ff.de cōcussi.l.j.ꝛ.ij.xxij.q.vij.sācimus.vbi de hoc. Sꝫ qual'r cog̃scit collector si possessio taliū sit iurꝭ adminiculo fulcita/vel nuda penit⁹: nunquid ipse cognoscet de hoc: cum nulla cognitio: sed simplex cōpulsio ꝛ executio sit sibi in hac pte cōmissa? Credo ꝙ in hoc casu habebit per oīa ꝑuare doctrinam illi⁹ ca.s̃.de rescrip.cū cōtingat.vt.s.si sibi sit liquidū vtriusꝗ partis documentis q̊s ius habeat ꝛ hoc sit notorium ꝛ certū: ꝑm hoc accipiet vel non accipiet vacantem: al's si dubiū est/faciet hoc ꝑ eoꝝ iudices declarari: ad quā partem declinabit sp̄ in dubio: ne falcē suā ponat i messem alienā.ar.s̃.de offi.dele.si qñ.ꝛ.c.pastoralis.ꝛ de elec.venerabilem.in p̄n. Sed nunq̃d isti collectores poterūt suo tp̄e scindere nemora cedua/vel alia: vel pulchras arbores: seu exhaurire vl' euacuare stagna de grossis piscibus ꝑ multos annos nutritis? Vr̃ ꝙ sic.q᷑ quicq̃d fructuum nomine vtiliter suo tp̄e euenit/totum suū ē oneribus supportatis.s̃.de offi.or.pñti.lib.vj. In ꝯ̃rium vr̃: quia talia sine quibus deterioraẗ ꝓprietas/nō cadunt sub fructuum noīe.vt.ff.de vsufru.arboribus.ꝛ.l.p̄dem.ꝛ de censibus forma. Vr̃ dicenduꝫ ꝙ magna nemora arbores non ceduas non vastabūt: nec ibi cedua vel stagna/nisi quatenus augmentum seu emolumentum eoꝝ tp̄e istꝭ cōpetenti poterunt adequare: adinstar mariti fruct⁹ dotis lucrantis.ar.ff.solu.matrimonio.l.diuortio.§.nō solū.

Falcē in messē alienā mittere nō debem⁹

a ¶ Extūc. Hoc v̄bū tūc vltimā horā tp̄is ꝺnotat.ꝛ sic istos.x.dies ꝯputabo de hora i horā a tp̄e sciē incipiēdo: ad instar decēdij ad appellandū.hoc ꝓbaẗ.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.iiij.in fi.ij.q.vj.biduū.s̃.de appel.ꝯcertatiōi.li.vj. Sꝫ q̊s ꝓbabit sciaꝫ: vel q̄liter ꝯstabit de ea: cū sp̄ collector dicat se hoc ignorasse: ꝛ q̃libꝫ presumaẗ ignorās de iure: maxime in hoc casu in q̃ nō imminet piculū aīe: si nō vigilet: lꝫ immineat periculuꝫ burse.lxxxij.di.ꝓposuisti? Credo ꝙ sp̄ poterit allegare ignorantiā donec vacatio publice nota sit in loco vbi est bñficium Sed extunc non.vt.s̃.de ꝯces.p̄bē.cū ei quē.ꝯci.vienē.i fi.quare credo expediens ip̄i beneficiato ꝙ cū testibus vel instrumento intimet collectoribus ipsam vacationem: ne extunc possint ignorantiā allegare.ar.s̃.de ele.cām electiōis.ꝯci.vieñ.

Decēdiuꝫ ad appellādū currit de hora in horam.

b ¶ Ip̄o iure. Et sic nō est h̄ op⁹ facto hoīs/nisi i declaratione tm̄.vt.s̃.de hereti.cū ꝑm leges.li.vj. Guil.de monte lau.

c ¶ In illis.iiij.ps. Iste est casus in illis ptibus i quib⁹ nō est ꝯsueta ꝓ certa summa solui decima: sꝫ de anno i annū taxanẗ fruct⁹ ꝓut eueniūt: si sint ibi aliq̃ fruct⁹ de q̊b⁹ nō ꝯsueuit solui decima: vt puta de horto ꝯtiguo eccl'ie: vel de vinea vel de agricultura quā ꝓprijs manibus rector excolit vel sil'ib⁹. Hoc non diuidiẗ. sꝫ de residuo toto decimabili fient due ptes: quarū vna collectorib⁹/alia applicabiẗ bñficiato: sic ꝙ ps illi⁹ q̃ ipsa non contentabiẗ ad ꝯtētantē trāsibit. Guillermus de monte lauduno.

Fruct⁹ nō oēs sūt decimabiles

d ¶ Nō est facta.i.cōsueta fieri. Vel dic facta per illū q̃ eā facere poterat causa cognita ꝛ vocatis qui fuerant euocandi: al's res inter alios acta alijs non noceret.s̃.de re iudi.cuꝫ super.ꝛ.c.ꝗuis.quod q̄liẗ posset fieri maxime nisi deberetur ex p̄uilegio pape nō video/nisi ipse papa ex certa scientia hoc fecisset: cum officium executorū seu collectorum decime non extendat se ad hoc.vt.s̃.dictum est. Sed nunquid ep̄us et capl'm statuere poterunt et taxare in singulis ecclesijs certā summā pro qua quelibet eccl'ia teneaẗ soluere decimam ꝛ non pro pluri? Nō credo: cū hoc esset legē suꝑiori īponere/ꝛ eius restringere potestatē ꝛ libertatē.qꝺ nō pñt.xxviij.di.§.j.s̃.de verb.sig.ꝯstōnē in fine lib.vj.ex quo seq̃tur ꝙ per solaꝫ ordinationem pape expressaꝫ vel saltem tacitam que fingitur in consuetudine al'as prescripta legitime talis taxatio poterit fieri ad minus in his que foruꝫ pape cōcernūt sup hoc.

Lex supiori p iferiorē iponi nō potest.

e ¶ Quos. Scꝫ fruct⁹ et obuentionē.

f ¶ In decima. Id est q̃ hacten⁹ fuerūt deciales ecclesijs baptismalib⁹.

g ¶ Cōsueuit. Scꝫ beneficiū vacās: h̄ vult dicere ꝙ soli illi fructus veniāt in diuisione: ꝓ q̊b⁹ dictū beneficiū consueuit soluere decimam et nō alij. Sed qui sunt illi fruct⁹ ꝓ q̊bus eccl'ia seu beneficiū eccl'iasticū nō soluit decimam? Dic ꝙ aliqui reperiuntur in iure liberi a decima: aliq̃ pñt esse de ꝯsuetudine.exp̄ssi i iure sunt illi.s. q̃ insurgunt in dote eccl'ie.s̃.de decimis.nouum. Item si sit locus religiosus de suis noualibus que ꝓprijs manibus vel sumptibus excolit: ꝛ de nutrimentis aīaliū ꝛ hortis.vt.s̃.de deci.ex parte tua.in fine.ꝛ sic potest intelligi ista libertas de decima debita eccl'ijs parrochialibus: vel p̄t intelligi etiam de decima q̃ datur a bñficiatis summo pontifici: vel illi cui ille iusserit.de qua.s̃.de deci.c.j.a qua pñt esse liberi aliqui fructus de iure: ꝛ etiā de ꝯsuetudine. de iure crederem liberos fructus q̃ ꝓ q̊tidianis distributionibus assignanẗ ꝛ lucrantur: nam tales distributiones a laborantib⁹ in vineam dñi quotidie sic lucro fiunt: ꝛ sub eorum ꝓprio appropriant ꝙ de ipsis testari poterunt: sicut rusticus de denario diurno: iuxta ea que leguntur ꝛ notantur maxime ꝑ Host.s̃.de pecul.clerico.c.fi.de testa.req̃sisti.circa fi.de magistris.c.fi. Item de agricultura.de lucro seruoꝝ.de hoc qꝺ nent seu filant moniales/vel scribunt monachi: lꝫ totum sit monasterij. Item de quotidianis oblationibus seu legatꝭ que religiosis maxime mendicantibus offeruntur.ar.s̃.de sta.regu.c.j.de exces.pla.nimis.seu alijs hospitalibus vel domibus religiosis.ar.s̃.de p̄ben.per l'ras.ꝛ de reli.do.quia ꝯtingit.cōci.vienē.nec de pecunia relicta a testatore ꝓ certis anniuersarijs/capellanijs/vel alijs officijs ecclesie perpetuo emēdis.arg.s̃.de testa.tua.ꝛ.c.de his.nec de beneficijs valde minutis seu pauperibus.ar.s̃.de clerico egro.c.j. Sed quid dicetur pauper seu exiguum? Hoc relinquatur arbitrio eorum iuxta ea que notaui.s̃.de re.eccle.non alie.monasteriorum conci.vienen.i verbo modicuꝫ. Credo tñ ꝙ sicut regulariter datur alia decima que debetur ecclesijs ꝓchialibus de oībus fructibus saltem realibus.vt s̃.de deci.nuncios.ꝛ.c.ex pte.ꝛ.c.ex trāsmissa.sic ista q̃ debetur pape saltem.ar.s̃.de deci.c.j.vñ sicut de istis vel similibus non dabitur decima collectoribus eius: sic nec ista venient in diuisionem istā: vidi tamē in cathalonia ꝙ oīa/ēt quotidianus vict⁹ monachi sub hac diuisione includebantur ꝛ male.

Decima ꝺ q̊busdā fructib⁹ non debetur.

Fructus q̃dā eccl'iastici sic liberi sūt vt de illis ad placitum possit disponi.

h ¶ Diuidanẗ.s.alij fruct⁹ non aūt liberi a decima.

i ¶ Habeat is.illā.s.quā diuisionē ꝑ aliā factā de alijs tā in reb⁹ ꝗꝫ i pecunia existibus ipse elegerit: vt sic tā ꝓpter ordinē l'rē ꝗꝫ ēt ꝓrogatiuam qua fungitur in hac parte in optione potior habeaẗ.ar.s̃.§.p̃ce.facit.s̃.de parroch.c.j.ꝛ.s̃.de elec.si quis iusto.de p̄ben.mandato.ꝛ.c.hi q̃.li.vj.ꝛ habebit.x.dies ad optandū: al's in alium optio deuoluetur ꝑ.§.precedentem.

k ¶ Predictis.s.p̄uilegio: ꝯsuetudine: vel statuto.

l ¶ Supportandis.q̃ si nō sufficiāt q̄rat sibi aliūde.vt.s̃.dixi.

m ¶ Voluerit.su.ꝛ volitum suū expresso ore vel per aliqua itersignia indubitata ostenderit.ar.s̃.de conces.p̄ben.cum ei.conci.Vienē.al's non p̄sumitur quis de facili velle iactare pecuniam: aut iuri sibi acquisito renunciare.ar.s̃.de renun.super hoc. Sed quid si nolit suum volitum super hoc declarare verbo vel facto: sed tacendo permittit ꝙ alter fructus colligat: nunquid tacendo videtur ostendere se nolle ipsos vl' potius velle? Et vr̃ ꝙ velle potius ꝗꝫ nolle: cū in appetibilibus taciturnitas habeatur ꝓ consensu: in odiosis v̄o ꝓ dissensu.vt s̃.de reg.iur.is qui tacet.ꝛ.c.qui tacet.li.vj. Dic ꝙ super hoc expedit volentem vt alium coram testibus vel tabellione requirat.vt dixi.s̃ in alio membro.et si hoc modo non possit de sua voluntate constare ꝙ faciat per suum superiorem sibi assignari terminum.ar.s̃.de p̄ben.si tibi absenti.in fi.li.vj.al's non video ꝙ pars parti posset terminuꝫ assignare: vel ipsam ad ostendendum suum volitum compellere: cū non habeat imperium par in parem.vt.s̃.de elect.innotuit. Nec appellatio decem dieꝝ.de quibus loquitur.s̃.§.proxi.ꝛ.s̃.de preben.si pluribus.lib.vj.seu.xx.de quibus.s̃.de consuetu.ca.fiñ.li.vj.vel mensis.s̃.de concessio.preben.cum ei.aliquid in hoc casu faciat.cum diuersi casus sint non ijdem seu aduersi.et papa in isto sicut in illis potuisset prospicere si voluisset: quod nō fecit: et sic ad iura cōia recurremus.argu.s̃.de deci.ad audientiam cum similibus. Sed quid si procurator seu collector dixit se velle partem illam: dominus autē

Iuri suo si renunciat q̊s ꝺ facili.

Procuratorſ factũ an dño noceat.

rer vel fabrica ſtatim dum ſciuit reuocauit hoc/ꝛ dixit ſe nolle. nunquid in hoc caſu factum ꝓcuratoris nocebit domino? Et videtur ꝙ ſic: cum ſit in omittendo potius q̃ committẽdo: ꝛ ſic debet dominо nocere: ꝛ imputet ꝙ ſic negligentem elegit. ſ. de elect. ſi compromiſſarius. li. vj. In ꝟrium vr̃ cum expreſſio voluntatis potiꝰ in ꝓmittẽdo q̃ in omittẽdo exiſtat: ꝛ ſic non dz nocere: maxime cũ in talibꝰ delictũ ſeu factũ ꝓſone nõ noceat eccl̃ie. vt. ſ. de exce. cũ venerabilis. et error procuratoris poſſit retractari negocio nondum finito. ſ. de confeſſis. c. fi. de app. cum cauſam. de cenſi. olim. Hoc non eſt materia ꝓpria ſz dic de hoc vt legitur et no. ſ. vt lite non conteſt. ca. j. vbi de hoc maxime per Hoſtien.

a ¶ Ipſo iure. Poſtq̃ de eiꝰ voluntate ꝓſtabit

b ¶ Et ſi quicq̃. v. ps Et nota ꝟbũ quicq̃ legitur in euangelio. Jo. xiiij. in fi. vbi dicit et in me non habet quicq̃. ſ. de elec. quia ſepe. lib. vj. ibi quicq̃ de bonis perceperit ꝛc̃. et ſic nihil excipitur. ĩmo q̃tuncunq̃ modicũ fuerit qõ vſurpatur per iſtos ꝓtra ordinationem predictam vſurpans iuxta conditionem ſuam penas inſcriptas incurrit. arg. ſ. de maio. ſolite. in fi.

c ¶ Predictoꝝ. ſ. benefactorum vel illorũ quibus ex conſuetudie/ priuilegio ſeu ſtatuto fructus vacantiũ ꝓpetunt: ꝛ intellige per ſe vel p alios eis mãdãtibus: vel alꝫ poſt factum ratum habentibꝰ quod eorum nomine geſtum erat: ſeu preſtantibus auxilium/conſilium vel fauorem. alꝫas non. vt ſ. de reſti. ſpo. cum ad ſedem. de ſenten. excom. q̃te. ꝛ ca. cum quis. li. vj. non tamen extendeꝫ iſta pena ad extraneos iſta vſurpantes. niſi forte participarent cũ iſtis ſcienter in crimine criminoſo: cum tanq̃ penalis ſit reſtringenda. ſ. de elec. ſtatutum. lib. vj. de ſenten. excommu. ſi concubine.

d ¶ Ultra ꝓmiſſa. Scilz ſummã vel reſiduum in taxatis: vel dimidium in alijs iuxta ordinem: vt ſuperius clare patet. Guillermꝰ de monte lauduno.

e ¶ Perceperit. Et ſic nota hic duo. ſ. iſtud et illud qõ ſequitur. ſ. menſem niſi reſtituerint cũ effectu eſſe neceſſaria ad hoc ꝙ quis ĩfra ſcriptas penas incurrat: g̃ ſi non ꝓceperit lz ad eum aliq̃ caſu alꝫ ꝓuenerit: vel ſi ꝓceperit ꝛ reſtituerit: non incurrit. coniunctim em̃ ponuntur iſta duo ꝛ ideo non ſufficit alterum iſtoꝝ accidere. ſi. ſ. de reſcrip. ex parte. ꝛ. c. olim.

f ¶ Ad q̃s ptiebit. ſ. ſm̃ pfatũ ordinẽ vel alꝫ ſz ius cõe vel ſpãle de q̃. ſ. de of. or. cũ vos plerũq̃. in fi. ꝛ. c. ꝓſenti. li. vj.

g ¶ Cũ effectu. Sic ꝟba intelligenda ſunt. vt. ſ. de cleri. nõ reſi. relatum. de pe. di. j. aut ꝟba.

h ¶ Eoipſo. Poſt meſem tñ. ſic̃. ſ. de ſen. excõ. q̃cũq̃. li. vj. Si queras quot dies menſis iſte habeat. dic ꝙ tot quot habebat ille menſ in q̃ iſtud ꝓtingit: ſi i februario. xxviij. ſi in martio. xxxj. ꝛ ſic de alijs de q̃ nota plene. ſ. de elec. q̃ ſit in eccleſijs. li. vj. ꝛ ſi aliqui dies de ipſo menſe efluxerunt: ſe alio ſupplebunt. facit qõ no. ff. de diuer. et tẽpo. preſcriptio. l. ij.

i ¶ Si eps. Sicꝫ pene ponunt. ſ. de vſu. vſuraꝝ. li. vj. in fi. ꝛ dicit ibi: Guil. de monte lau.

k ¶ A pontificalibus. De hoc dic vt. ſ. de of. dele. qr̃ põtificali. ꝛ de ſen. excõ. cũ medicinalis. li. vj.

l ¶ Interdicto. De quo dic vt. ſ. de ap. ad hoc. ꝛ. c. dilectis. ꝛ de ex. pla. tanta. de ſen. excõ. ſi ciuitas. ꝛ. c. alma. li. vj. Guillermus de monte lauduno.

m ¶ Cũ integritate. Idem in ſiꝫ dz. vt. ſ. de elec. qr̃ ſepe. vbi de ꝟ. Integritas aũt diminutionem nõ recipit: ſicut nec adiectione indiget plenitudo. iij. q. j. reintegranda. vj. q. j. ſi oĩa.

n ¶ Mũdana. Et ſic no. duo gña hoĩm. xij. q. ij. duo. in his em̃ huiꝰ mũdi illecebris nõ debent ſe implicare clerici: nec ſe curis ꝓuocare eiuſdẽ: ſed potius talia ſunt vacantibus laicis relinquenda. xj. qõ. j. te quidẽ. Sed ꝓh dolor ipi volũt ꝓprias manus apponere: ꝛ ſim plicit religati fortius ꝛ pluſq̃ fortius mendicantes.

a esſe cõtẽtus/altero ꝓtẽtari nolẽte: pars volẽtꝫ ipſoª iure trãſeat ad nolẽtẽ: ꝛ volens fructꝰ ꝛ obuentiões illius bñficij percipiet vniuerſos/ eidem beneficio congrue faciens deſeruiri: ac eiꝰ ſup
b portans onera conſueta. ¶ Etᵇ ſi
c d e quicq̃ aliq̃s pdictoꝝ vltraᵈ preᵉ miſſa perceperitᶜ: illudq̃ his ad
f quosᶠ ptinebit infra mẽſem non
g h i reſtituerit cuz effectuᵍ eoipſoʰ ſiⁱ
k epus vel ſupior prelatꝰ fuerit/aᵏ põtificalibus ꝛ ingreſſu eccleſie nouerit ſe ſuſpẽſum. Si autẽ capitulũ vniuerſitas vel collegiuz
l eccl̃iaſtico interdictoˡ ſe nouerit
m (donec pdicta cũ integritateᵐ reſtituerit) ſubiacere. Si vero aliq̃ ſingularis ꝓſona eccleſiaſtica vl̃
n mũdanaⁿ id fecerit: excõicatõis incurrat ſnĩam ipſo facto: a qua niſi reſtitutiõe pmiſſa (pterq̃ in mortis articulo) minime abſoluaꝫ. nõ obſtãtibꝰ q̃buſcũq̃ ꝓuilegijs vel indulgẽtijs aut contrarijs conſuetudinibus: aut ꝟijs ſtatutis iuramẽto: ꝓfirmatione ſedis apoſtolice: aut alia q̃cunq̃

firmitate vallatis. Que oĩa quo ad hec auctẽte apoſtolica reuocam⁹: caſſam⁹: ꝛ irritam⁹: ꝛ nulli⁹ deiceps eſſe volumus firmitatis. Nulli ergo oĩno hoiz liceat hãc paginã nr̃e ꝓſtõnis: reuocatiõis: caſſationis: ꝛ volũtatis infringere: vl̃ei ꝛc̃. Si quis ꝛc̃. Datum auinĩõe. kalẽdis nouẽbris: pontificatus noſtri anno. ij.

¶ De Rebus eccleſie non alienãdis.

Paulus venetus papa ſecundus.

¶ Bonorum eccleſiaſticorum alienatio nõ tenet: et alienantes ꝛ recipiẽtes ſunt excõmunicati: prelatiſq̃ diuerſis diuerſe pene imponuntur. Capitulum vnicum

Immobilia ꝛ mobilia ꝓcioſa eq̃parãtur

TAbitioſe cupiditati: illoꝝ p̃cipue qui diuinis ꝛ hũanis affectati dãnatiõe poſtpoſita: imobilia ꝛ ꝓcioſa mobilia deo dicata exq̃bꝰ eccl̃ie mõaſteria ꝛ pia loca regũtur: illuſtrãtq̃: ꝛ eoꝝ miſtri ſibi alimoniã vẽdicãt: ꝓphanis vſibꝰ applicare: aut cũ maxio illoꝝ ac diuini cultꝰ detrimẽto exquiſitꝫ medijs vſurpare p̃ſumũt occurrẽ cupiẽtes. Oĩm rerũ ꝛ bonorũ eccl̃iaſticoꝝ alienationem: oẽq̃ pactũ p qõ iporũ dñium trãſferr̃: ꝓceſſionẽ: hypothecã: locationẽ: ꝛ ꝓductionẽ vltra trienniũ: necnõ ifeudationẽ vl̃ ꝟctũ ẽphiteoticũ p̃ter q̃ i caſibꝰ a iure pmiſſis: ac õ rebꝰ ꝛ bõis i ẽphitheoſim ab antiq̃ ꝓcedi ſolitꝫ: ꝛ tũc eccl̃iaꝝ euidẽti vtilitate ac defectibꝰ ꝛ bonis q̃ ꝟuãdo ꝟuari nõ p̃nt ꝓ iſtãtꝫ tpis exigẽtia: hac ꝓpetuo valitꝝ ꝓſtõe p̃nti fieri ꝓhibem⁹: p̃ deceſſoꝝ nr̃oꝝ ꝓſtõnibꝰ: ꝓhibitionibꝰ: ꝛ decretꝫ aliꝫ ſuper ꝟ editꝫ: q̃ tenore p̃ntiũ inouam⁹ i ſuo nihilomin⁹ robore pmãſurꝫ. ¶ Si q̃s aũt ꝟ huiꝰ nr̃e ꝓhibitiõis ſeriẽ õ bõis et rebus eiſdẽ q̃cq̃ alienare p̃ſũpſerit: alienatio: hypotheca: ꝓceſſio: locatio: ꝓductio: ꝛ ifeudatio hmõi nulli⁹ oĩno ſint roborꝫ vel momẽti. Et tã q̃ alienat q̃ is q̃ alienatas res ꝛ bõa p̃dicta recepit: ſnĩam excõicatiõis icurrat. Alienãti ꝟo bõa eccl̃iaꝝ: mõaſterioꝝ: locoꝝq̃ pioꝝ q̃rũlibz iconſulto romano põtifice: aut ꝟ p̃ntis ꝓſtõnis tenorem ſi põtificali vel abbatiali p̃fulgeat dignitate: igreſſus eccl̃ie ſit penitꝰ interdictꝰ. Et ſi p ſex mẽſes imediate ſeq̃ntes: ſub inḋicto hmõi aio (qõ abſit) pſeuerauerit idurato: lapſis mẽſibꝰ eiſdẽ e regimie ꝛ adminiſtratiõe ſue eccl̃e vel monaſterij cui p̃ſidet in ſpũalibꝰ ꝛ tpalibꝰ ſit eo ipſo ſuſpẽſus. Inferioꝛes ꝟo p̃lati ꝓmẽdatarij ꝛ aliaꝝ eccleſiarũ rectores bñficia vel adminiſtrationẽ quõlibz obtinẽtes ꝓoratibꝰ: p̃poſiturꝫ: p̃poſitatibꝰ: dignitatibꝰ: ꝓſonatibus: adminiſtrationibꝰ: officijs: canonicatibꝰ: p̃bendis: alijſq̃ eccl̃iaſticis cũ cura ꝛ ſine cura ſecularibꝰ ꝛ regularibus bñficijs quoꝝ res ꝛ bõa alienarũt dũtaxat: ipo facto ꝓuati exiſtãt: illaq̃ abſq̃ declaratione aliq̃ vacare cẽſeanꝫ: poſſintq̃ p locoꝝ ordinarios: vel alios ad q̃s eoꝝ collatio ptinet/ ꝓſonis idoneis (illꝫ exceptis q̃ ꝓpter ea ꝓuate fuerit) libẽ de iure ꝓferri: niſi alꝫ diſpoſitiõi aplice ſedis ſint ſpãliꝫ aut gñaliter reſuata. Nihilomin⁹ alienate res ꝛ bona hmõi ad eccleſias monaſteria ꝛ loca pia ad que ante alienationẽ hmõi pertiebant/ libere reuertant. ¶ Nulli ergo oĩno hoĩm liceat hanc paginam nr̃e ꝓhibitionis ꝛ inouationis ifrigere: vel ei auſu temerario contraire. Si quis hoc attentare p̃ſumpſerit: indignationez omnipotentis dei ꝛ beatoꝝz Petri ꝛ Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit icurſurum. Datum rome apud ſanctum Marcum: anno dominice incarnationis. M. cccclxviij. kal̃. Martij: pontificatus noſtri Anno quarto.

Alienatio nis varie ſunt ſpẽs.

Alienans bona eccl̃e ꝛ alienata recipiẽs eadẽ pena puniuntur

¶ De Emptione et venditione.

Martinus. v. Venerabilibus fratribꝰ Treuerenſ. ꝛ Lubicenenſi: ac almicenſi epis.

¶ Cõtractꝰ emptionis ꝛ vẽditiõis annui cenſus cũ cõditione reuenditionis declarat hic non eſſe vſurariꝰ. Et in fine mãdat ꝙ hmõi bulla publicet. Capitulũ. j.

Prelat9 itẽdere dz subditorũ quieti.

REgimini vniuersalis ecclie q̃cq̃ imeriti disponẽte dño pſidẽtes: curſ angimur assiduis: vt iuxta credite nobis dispẽsationis offiñ: subditoꝝ quorũlibz paci ꝛ q̀eti (quãtũ nobſ ex alto ꝓcedit) itẽdam9. Et dubia q̃ inde eos oriunt ꝑ tpe: ne litiſ anfractũ: seu scãdaloꝝ pturiãt fomẽtũ: nro moderamie declarent. Sane petitio dilectoꝝ filioꝝ vniuersoꝝ cleri: nobiliũ: incolaꝝ ꝛ habitatoꝝ citatis ꝛ dioceſ. Gratisslauien. nobis exhibita ꝓtinebat: q̃ a cẽtũ annis citra ꝛ supra: et a tãto tpe ꝛ p tm̃ tp̃s: cui9 ẽrij mẽoria hoiz nõ existit: i eisdẽ citate ꝛ diocesi/ac ptib9 alijs vicinis: q̃dã cõsuetudo rõnabl̃ obſuata/pscꝑpta/ac moꝛib9 vtẽtiũ approbata: ad cõez hoim vtilitatẽ introducta fuisset. Pro q̃b9 ꝑnceps: baro: miles: ciuis siue oppidan9 ptiũ earũdẽ: cũ ꝗ expedire videbat melị9 ꝑ tũc ñ valẽtes sibi ꝓsulẽ psone ecclie aſtice aut sclari collegio: aut vniuersitati: oppido vl̃ citati: sup bõis suis: dñijs: oppidis: terrſ: agris: predijs: domib9: ꝛ hẽditatib9 vẽdẽ ꝓsueuit: ꝛ vẽdidit ãnuos cẽsus vni9 vl̃ pluriũ marcarũ aut grossoꝝ pragẽsiũ nũmi polomei ꝛ pagamẽti ꝓsueti: ad rõnẽ ꝛ p q̃libz marca ãnui census decẽ. vndeci. tredeci. q̃ttuordeci marce: aut pl9 vl̃ minus ꝑm tpis q̃litatẽ. put ipi ẽbẽtes tũc inde se ꝓuenerant Ipi vẽditori tũc integral̃r i pecũia nũerata solui ꝓsueuerãt bõis i ipo ẽctu tũc exꝑssis: p ipi9 cẽsus ãnui exolutiõi ꝑpetuũ obligatſ. Et spi ipsis ẽctib9 exꝑsse ipis vẽditoꝛib9 data fuit facultas atq̃ gr̃a: q̃ ipm ãnuũ cẽsum i toto vel i pte p eadẽ sũma denarioꝝ: quã ab ipsis ẽpto rib9 recepũt: qñcũq̃ vellẽt libere absq̃ alicui9 req̀sitiõe: ẽdictiõe vel assensu possent extinguẽ ꝛ redimẽ: ac se ab ipsi9 census solutiõe extũc pẽit9 liberare. Sz ad ꝗ hmõi cẽsus vẽditores iuiti neq̃q̃ ꝑ emptores artari vel astringi valerẽt: etiã ipsis possessiõib9 ꝛ bonis obligatſ penit9 interẽptis seu destructis. Fuitq̃ ꝛ est tal̃ ẽctus emptionis ꝛ venditiõis p epos Gratislauien. ꝑ tpe exñtes ꝛ eorũ officiales: necnõ p diuersos dños tpales locorũ ꝛ terrarũ: i q̃b9 cẽsus hmõi ꝓstituti existũt: tanq̃ licitus ꝛ cõi vtilitati debuiẽs sepi9 ꝓfirmat9 parit̃ ꝛ approbat9. Q̃ q̃ et sup hmõi censib9 plurima bñficia ecclˀiastica: collegia canonicat9 ꝛ ꝑbende: dignitates: ꝓsonat9 ꝛ officia: vicarie: altaria nũero plusq̃ duo milia: de expresso ꝓsensu et volũtate dñoꝝ tpaliũ sub q̃rũ territoꝛijs dicta bona obligata ꝓsistũt: erecta: dotata ꝛ fundata: autẽticis eorũdẽ dñoꝝ tpaliũ lr̃is sigillis sigillatſ ꝛ roboratſ fore noscũt. Q̃ q̃ etiã venditores eorũdũ censuũ se nõnunq̃q̃ ad ipo rũ censuũ solutionẽ: penis ꝛ cẽsuris ecclˀiasticis ordinario rũ locoꝝ spõte ꝛ libere submiserunt: sicuti etiã aliq̃ eorũ tractu tpis ꝓpulsi fuerũt ꝛ ꝓpelli ꝓsueuerũt. Tñ nõnulli ex vẽditoꝛib9 ipsis in arcũ prauũ ꝓuersi: cupiẽtes cum alterius pecunia locupletari: hmõi cẽsus hucusq̃ ꝑ eos antea libẽ ꝛ absq̃ vlla ẽdictiõe solutos eisdẽ ẽptoꝛib9 tã ecclˀiasticis q̃ secularibus soluere ẽdicũt ꝛ recusant: confingentes hmõi emptiõis ꝛ venditionis ẽct9 fore et esse vsurarios et illicitos: ipos emptores ecclˀiasticos ꝛ seculares: necnon collegia: canonicat9: ꝛ ꝑbendas: ꝛ dignitates: ꝓsonat9 ꝛ officia: vicarias ꝛ altaria ac bñficia hmõi ipoꝝ annuoꝝ cẽsuũ spoliãt pceptione: ꝛ detinent spoliatos: in aiarũ suarũ periculũ: eorũq̃ emptoꝝ ꝑiudiciũ dãnũ ꝛ grauamẽ. Et ꝓpkea an ẽct9 emptiõis et vẽditiõis hmõi liciti existãt: a nonnullis hesitat̃. Quare ꝑ pte eorũdem cleri nobiliũ incolarum ꝛ habitatorũ ciuitatis ꝛ dioceſ. Gratislauien. nobis fuit hũil̃r supplicatũ vt an ẽctus hmõi liciti vel illiciti cẽseri debeãt declarare: ꝛ al̃s eis in ꝑmissis oportune ꝓuidẽ de benignitate aplica dignaremur. ¶ Nos igit̃ hmõi supplicatiõibus inclinati. Q̃ etiã ex relatione dilecti filij nr̃i Guillermi tituli sancti Marci pb̃ri cardialis: cui negociũ hmõi cũ peritoꝝ

Consuetudo imemorial̃ p qd cognoscit.

Locupletari ex alieno reprobatur.

ꝓsilio ꝓmisim9 examinãdũ: ꝑ perim9 ẽctus hmõi iuridicos: ꝛ iuxta determinationẽ doctoꝝ licitos fore. Ad huiusmodi ergo ãbiguitatis tollẽdũ dubiũ i ꝑmissis/prefatos ẽct9 licitos ꝛ iuri cõi ꝓformes: ac ipoꝝ cẽsuũ vẽditores ad illoꝝ solutiões (remoto ẽdictionis obstaculo) obligari aucte aplica: tenore pñtiũ ex certa scia declaram9. Nõ obstãtib9 ꝑmissis ceteriscq̃ ẽrijs q̀buscũq̃. Nulli ergo oino hoim liceat hãc paginã nr̃e declaratiõis infringere/vel ei ausu temerario ẽrire. Si q̀s aũt ꝗ attẽtare ꝑsumpserit: indignationẽ oipotẽtſ dei: ac bt̃oꝝ Petri ꝛ Pauli apl̃oꝝ eius se nouerit incursuruz. ¶ Volẽtes q̃ ꝑdicte lr̃e nr̃e debitũ sortiant̃ effectuz: fraternitati vr̃e p aplica scꝑta mãdam9. Quatenꝰ vos vl̃ duo aut vnus vestrũ per vos vel aliũ seu alios: ꝑſatſ emptoribus in ꝑmissis oportuni fauoris ꝑsidiũ efficacit̃ impendẽtes: dictasq̃ litteras vbi q̃n ꝛ quotiens expedire videritſ aucte nostra solẽnit̃ publicantes faciatſ eadem aucte eisdem emptoribus vl̃ ipoꝝ ꝓcuratoribus eoꝝ nobis: per vẽditores seu debitores cẽsuũ hmõi de ꝑfatis censibus iuxta ẽctuũ ꝛ cõuentionũ inde ipsos habitoꝝ formã ꝛ tenoꝛẽ: plenã ꝛ debitam satisfactionẽ impendi. Cõtradictores q̃ cẽsurã ecclˀiasticã: appellatione postposita ꝓpescẽdo. Nõ obſi aliq̃b9 cõiter vel diuisim a sede aplica sit idultum: q̃ interdici: suspẽdi vel excõicari nõ possint p lr̃as aplicas nõ facientes plenã ꝛ expressam ac de ẽbo ad ẽbũ de idulto huiusmodi mentionem. Datum Rome apud sanctos apostolos. vj. Nonas Julij/ põtificat9 nostri anno. viij.

Priuilegiũ pape ꝑ a censura ecclˀiastica ꝑſuare.

Calixtus. iij. epis Magdeburgen. Muẽburgen. ꝛ Halberstaden. ecclesiarum decanis.

¶ Cõtractũ quedã emptiõis ꝛ vẽditõis ꝓcedẽti similẽ declarat eẽ iuri ꝓsonũ ꝛ ab vsuris alienũ. Et tandem iubet ꝑsentem bullam cunctis manifestari. Capitulum. ij.

Ecclie vniuersal̃ regimẽ est pape creditũ

REgimini vniuersalis ecclie quãq̃ imeriti disponẽte dño pſidẽtes: curſ angimur assiduis vt iuxta nobis crediti dispensationẽ officij subditoꝝ q̃rũlibz paci ꝛ q̀eti (q̃tũ nobſ ex alto ꝓcedit) itẽdam9. Et dubia q̃ inde eos oriunt ꝑ tpe (ne litigium anfract9 exide seu scãdala pueniãt) debito (put iustitia ꝓsuaserit) declaratiõis nr̃e misterio sopiant̃. Sane ꝑ pte venerabil̃ fratrſ nr̃i Joãnis epi Mesburgen. ꝛ dilectorũ filioꝝ vniuersi cleri citatis ꝛ dioceſ. Mesburgen. nobis nup exhibita petitio ꝓtinebat. Q̃ lz a tãto tpe cui9 ẽrij mẽoria non existit i diuersis alemanie partib9: p cõi hominũ vtilitate: inde hẽitatoꝛes ꝛ icolas ptiũ earũdẽ talis ꝛoleuerit hactenusq̃ obſuata fuerit legitie ꝑscripta: ac moꝛib9 vtentiũ ꝛ ordinarioꝝ pmissione: ꝛ plerũq̃ expressa ratificatiõe approbata ꝓsuetudo. Q̃ ipi habitatoꝛes et icole: siue illi ex eis q̃b9 id ꝑ suis statu ꝛ indẽnitatib9 expedire visum fuerit: sup eoꝝ bonis/domib9/agris/ꝑdijs/possessiõib9/ꝛ hereditatib9 ãnuos marcaꝝ flo. seu grossoꝝ monete i ptib9 illˀ currẽtſ: reddit9 seu census vẽdentes ꝑ singulˀ ex marcſ florenis siue gros. hmõi ab eis q̀ illas vel illos siue reddit9 siue census ipsos emerit certũ ꝓpetẽs ꝑciũ: nũerata pecũia ꝑm tpis q̃litatẽ: put ipſi vendentes ꝛ ementes i ẽctib9 sup his inde se firmauerũt: ꝛ recipe soliti fuere illa ex domibus: terris: agris: ꝑdijs: possessionib9 ꝛ hereditatib9 ꝑdictis: q̃ i hmõi ẽctib9 ex ꝑssi fuerũt: ꝑdictoꝝ solutione reddituũ ꝛ cẽsuũ efficacit̃ obligãtes: i illoꝝ vendẽtiũ fauorẽ. Hoc adiecto: q̃ ipi ꝑ rata q̃ hmõi ꝑ eos receptã dictis ementib9 restituerẽt in toto vel i parte pecuniã: a solutiõe reddituum seu cẽsuũ hmõi restitutã pecuniã contigentiũ liberi fore̅t penit9 et imunes. Sed ijdem ementes etiam si bona: dom9: terre: agri: possessiones et hereditates hmõi processu temporis ad omnimode destructiõis siue desolationis reducerentur opprobrium: pecuniam ipsam etiam agen-

Cõsuetudo dz ius vtẽtiũ moꝛib9 approbatum.

do repetere non valerēt. Apō aliq̄s tñ hesitatiōis ỹsaĩ scrupul⁹ an hmōi ꝛct⁹ liciti sint cēsēdi. Tñ nōnulli illos vsurarios fore p̄tēdētes: occasionē q̄rūt reddit⁹ ꝛ cēsus hmōi ab eis ōbitos nō soluēdi. Quare ꝓ pte epi ꝛ cleri p̄ dictoꝝ asserētiū q̄ i talib⁹ hic ēpt⁹ cēsib⁹ ꝛ redditib⁹ fructⁱ⁹ reddit⁹ ꝛ puēt⁹ pluriū eccl'iaꝝ: mōasterioꝝ: hospitaliū: ꝛ eccl'iasticoꝝ bñficioꝝ citat⁹ ꝛ dioceſ ac ptiū p̄dictarū: necnō fere oēs q̄tidiāe distributiōes q̄ i plerisq̄ ex ecclīs ipis diuis inkessētib⁹ mīstrare solēt/ꝓsūtē noscunt. nob⁹ fuit hūilr supplicatū: vt sup h⁹ aplice sed⁹ ōclaratōnis oraculū iptiri ꝛ adisce paterna dilectione curarem⁹.

Dubia declarare sūmi pōtifícis est.

¶ Nos igit hmōi i hac pte supplicatōib⁹ icliati: ꝛ factas ex ꝓmissiōe felic⁹ recordatiōis Martini pape. v. p̄decess. nr̄i de super examiatiōez ꝛ eiusdē p̄decessor⁹ nr̄i declaratiōnē attēti⁹ pstrigētes: suisq̄ vestigijs iherētes ad oīne sup h⁹ ābiguitat⁹ tollēdū dubiū p̄fatos ỹct⁹ licitos: iuri q̄ ꝓformes: ꝛ vēdētes eosdē ad ipoꝝ solutionē cēsuuz et redditū: iuxta dictoꝝ ỹctuū: tenores (ſmoto ỹdictōis obstackō) efficacit teneri aucte aplica pñtiū serie ōclaram⁹. ¶ Nulli ergo hoiz liceat hāc paginā nr̄e declaratōis ifrigē: vl ei ausu temerario ỹire. Si q̄s aūt h attētare p̄sūpserit: idignationē oipotēt⁹ dei ꝛ btoꝝ Petri ꝛ pauli aplorū ei⁹ se nouerit icursurū. Datū rome: apō sctm Petrū. āno icarnatiōis dñice. M. cccc. lv. p̄die nonā. maij: pōtificat⁹ nr̄i āno ꝓmo. ¶ Volētes itaq̄ q̄ p̄dicte lr̄e ōbitū sortiāt effectū: fr̄nitati vr̄e p aplica scpta mādam⁹ q̄tenꝰ vos vl duo aut vn⁹ vr̄m p vos vl aliū seu alios dict⁹ ꝓpositō: diacono: capło: ac alijs bñficiat⁹ oportūe ōfēsiōis p̄sidio assistētes: dictasq̄ lr̄as (vbi ꝛ qñ ac q̄tiēs expedire viderit⁹) aucte nr̄a solēnit publicātes faciat⁹ ꝛ eaꝝ aucte p vēditores seu debitores redditū ꝛ cēsuū hmōi dictis ēptorū⁹ seu ill⁹q̄b⁹ ipoꝝ fdditū ꝛ cēsuū solutio p̄stāda fuerit: de eisdē cēsib⁹ ꝛ redditib⁹ iuxta ỹctuū ꝛ quētionū sup h⁹ habitoꝝ: formā ꝛ tenorē: plenā ꝛ debitā satisfactionē ipēdi: ỹdictores Ño p cēsurā ecclīasticā appellatiōe postposita ꝓpescēdo: nō obstāte si aliq̄b⁹ cōit vl diuisim a sede aplica idultū existat q̄ it̄dici suspēdi vl excōicari nō possint p lr̄as aplicas nō faciētes plenā ꝛ exp̄ssam ac de Ño bo ad Ño bū de idulto hmōi mētionē. datuz vt supra.

¶ De Sepulturis.

Bonifacius octauus.

¶ Corpora defunctoꝝ exēterātes et ea imaniter decoquentes vt ossa a carnib⁹ separata ferant sepeliēda in terrā suā / ipo facto sunt excōicati. Capitulū. j.

Diuisio

†Als mō.

Mori ēns ture debitū soluere.

DEtestande. huic statuto cām dedit bone memorie. M. tituli sctī laurētij in damasco pbr̄ cardinalis. Et h. c. diuidit⁹ i sex ptes. Prio premiū ad dicēda p̄mittit. Scō. ·ſ· p̄fati factū. horrēdū ponit. Tertio ·ſ· volentes. super facto hmōi statuit. Quarto ·ſ· ſz vt defunctoꝝ. volūtates defunctorū mode rādo docet exeq. Quinto. ·ſ· nos em. ỹ statutum huiusmodi faciētes pena excōicationis: et defunctuz vt eccl'iastica careat sepultura punit. Sexto. ·ſ· nulli. inhibet ne contra p̄hibitionem huiusmodi fiat: volēs q̄ faciētes indignationez dei ꝛ beatorū Petri et Pauli aplorū incurrāt.

a ¶ Detestande. i. execrāde vl abhoīande. sic sumit. ex. vj. li. de cōcess. p̄. c. detestāda. ex. de fil. p̄sby. ex transmissa. ex q̄ fi. sint legi. per venerabilem circa finez. Alio modo accipitur detestari ꝺ est absenti denunciare: vt detestatio sit denunciatio facta cum testatione. Unde detestari denunciando testari. ff. de verbo. signifi. l. subsignatum. ·ſ· detestari. et. l. seq. Joan. mo.

b ¶ Feritatis. i. crudelitatis. insti. si qua. pau. fe. di. circa p̄n. Jo. mo.

c ¶ Abusum. i. malū vsum seu cōtra rationē. extra de elec. quisquis. et c. q̄ sicut. ij. responso.

i k frustra⁷ imanit⁷ᵏ ꝯcidētes ea sub quēter aq̄s imersa exponūt igni b⁹ decoquēda. Et tādē (ab ossib⁹ l tegumento⁷ carnis excusso) eadē ad ptes p̄dictas mittūt seu defem rūt tumulāda⁽ᵐ⁾. Dō nō solū diuine maiestat⁹ ꝓspectui abhoiabile plurimū reddit⁽ⁿ⁾: sed etiā hūane cōsideratiōis obtuitibus⁽ᵒ⁾ oc currit vehemētius abhorrēdū⁽ᵖ⁾.

d ¶ Horribili. Hic horror exprimit. ī. eo. ·ſ· p̄fati. ꝛ dic horribili. i. abhominabili. xxij. q. v. si vxorem. extra de ſpon. ventens. j.

e ¶ Improbande. et merito. cū eñ cōsuetudo q̄ tendit ad rerū abusū sit reprobata. ex̄ de ꝓsue. ex parte. de offi. or. si canonici. lib. vj. multomagis illa est reprobāda q̄ tendit ad abusum corporū humanorū q̄ nō recipiūt (ꝓpter eoꝝ excellentiā) estimationem. ff. si quadru. pau. fe. di. l. ex hac lege. ff. de his q̄ deie. ꝛ effu. l. j. ·ſ· sed cū homo. sic nec libertas estimationē recipit. ff. de regu. iu. l. libertas.

Corp⁹ humanū non recipit estimationē.

f ¶ Impie pietatis. Pretextu eñ pietatis impietas nō est cōmittenda. xxx. q. j. nosse. j. q. j. nō est putāda. ꝛ sicut ministeriū pietatis est cōsolari merētium corda. xlv. dist. disciplina. in fi. sic desolari eadē sub colore obsequēde volūtati iprobe defunctoꝝ est impietas: cōtristat eñ q̄s merito cū videt illa diuidi q̄ non patiunt⁹ diuisionē cōmodā. quo casu in re etiā cōi non fit diuisio: sed de iure fit vni adiudicatio totius rei/estimatiōe alteri ꝓ sua pte dāda. isti. de offi. iudi. ·ſ· eadē. et. ·ſ· seq. ff. de leg. j. non ampli⁹. ·ſ· vlti. nec p hoc. c. derogat electioni sepulture: sed modus hic narrat⁹ merito reprobat. vt. ī. ·ſ· sed vt defunctoꝝ. Sic Jacob ꝛ Joseph elegerūt sepulturam vt Jacob cōditus aromatibus integer/et Joseph corpore incinerato eius ossa ad sepultura paternā portarent. Geñ. c. vlti. extra de sepul. c. j. li. vj. xiij. q. ij. c. ebron. et. c. vna quecz. Ño. item ioseph. Joan. mo. cardinalis.

Rei cōis adiudicatio fit: si diuidi non possit.

g ¶ Truculenter. A truncus truncus qui est plenus truculentia. vt in hymno. Arcet lupoꝝ truculentam rabiem.

h ¶ Exēterant. Id est extrahūt interiora. vñ exētera intestina dicuntur quasi ex intra trahant. Ex quo Ño bo ꝛ pluri⁹ positis in hac p̄stitutione vident intestina p incisionē corporis non debere extrahi: vt forsan corpus per aliquot dies custodiat⁹ sup terrā ad expectandum defuncti amicos: ꝛ ratio reddit. xxiij. q. v. si nō licet. Jtē statuit quo loco q̄s debet sepelirī: ꝛ licz ius det electionē sepulture: hoc iuris beneficiū nō debet trahi ad dispēdiū illicitū. C. de vsuca. p empto. eū qui. siue sit illicitū in modo vel in facto. vt hoc. c. ꝛ. d. c. si nō licet. Jtē humana corpora sub certa pena p̄hibent⁹ sepelirī in ciuitatib⁹. ff. de sepul. vio. l. iij. ·ſ· diuus. ne cōtingat infectio: que si ꝓtingat est purgāda. ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. ·ſ· si q̄s riuos. ergo ꝓpter beneficiū electionis sepulture nō debet ꝓmitti vñ habeat⁹ cōtagiū/horror/seu infectio. Et ideo ne cōtingat infectio debet corpus tradi eccl'iastice sepulture ꝛ fieri seruitiū cōuocatis amicis. Sed ꝰtra: licet corp⁹ humanū cōdire aromatib⁹ et hoc est ornare ipm: sed ornat⁹ p̄supponit mundū. nā mūda ornari debēt: nō immūda. vñ apls ad Roma. xiij. Abijciam⁹ opa tenebrarū: hoc est vitia. ꝛ iduamur arma lucis. i. virtutes: q̄ faciunt hoiem lucidū ꝛ armatū ỹ vitia. ꝛ vt dicit Boetius. Prius sunt extirpāda vitia q̄ inserant⁹ virtutes: q̄ cōdiendū prius erit a fecibus mūdandū: quod fit leuius per incisionē. Dicūt quidā q̄ hoc est tolerabile in maximis viris extra solū ꝓpriū lōge morientibus: vel in remotis valde sepultura eligentib⁹. Dic contra: ne fiat diuisio incōmoda/que etiā est p̄hibita in ꝓphanis vt dictū est: p̄sertim cū ius cōmune sine captione ꝛ calūnia electionis sepulture intelligendū sit. ff. ad exhi. l. penul. Et ad ar. dic ornatū p̄supponit mundū: dū tū mūdare q̄s intendit nō sit p̄hibitū vt hic. Et est hic aliud hoc mūdare cōtra naturā rei. nā cadauer. i. caro data vermib⁹ debet dari terre. nā caro est terra: ꝛ in terrā reuerti debet. Unde q̄ corpus Jesu xp̄i et Jacob fuit conditū aromatib⁹. vt habet Jo. xix. ꝛ Geñ. vlti. non tamen habetur ibi q̄ fuerit exēteratum. Jo. mo.

Mortuo aliquo an possint intestina extrahi vt expectentur amici.

i ¶ Frusta. sine r. in vltima syllaba. Et est frustū pars carnis vel panis: sicut lupus frustatim comedit agnum. xiij. q. j. ·ſ· his ita. Ño. item apostolus laborantem agricolam ꝛc̄.

k ¶ Immaniter. id est crudeliter. C. de emē. ser. l. j. in fi. Reperitur tamen quandoq̄ immanis pro grandi: vt hic. immania cete. ꝛ forte est ratio: quia grandes consueuerunt esse crudeles.

Immanis duo significat.

l ¶ Tegumento. i. coopertura. ff. de au. et ar. le. argumento. in prin.

m ¶ Tumulanda. illud forte attendentes. Mollius ossa cubāt tumulis sociata parentum. al's Mollius ossa cubant manibus tumulata parentum. Joan. mo.

n ¶ Redditur. Cum diuidi q̄s cōmode diuidi nequit. ꝛ sic in re dei peccatur. extra. de cor. viti. significauit. xxiij. q. v. si non licet.

o ¶ Obtuitibus. i. aspectibus.

p ¶ Abhorrendū. Nā quod quis abhorret in seipso: iure naturali habet abhorrere in alio. extra de offi. ordi. ad reprimendā. et dicto. c. si non licet. Juxta illud. Quod tibi vis fieri: mihi fac: quod nō tibi: nolī. Sic potes in terris viuere iure poli. Jo. mo.

a ¶ Immanitatis. Id est crudelitatis.

b ¶ Nec extẽdatur ad alios. deinceps: qz statuta dant formã futuris negotijs. ex de ẜsti. c. vlti. C. de leg. et con. l. leges et ẜstitutiones.

c ¶ Dignitatis. Nunqd cõprehendunt epi et etiã laici reges? Dic qz sic: qz vn9 est introit9 oib9 ad vitã et silis exit9. Sap. vij. et quo ad id de q̃ agit est negociũ ecclĩasticũ in q̃ oẽs eq̃liter subsunt pape statuẽti. Nec ꝫ casu tollit desiderĩũ defunctorũ sz differt. vt. j. ẜ. pri. Nec obstat qd notabilia sũt specialiter exprimẽda alĩs viderent neglecta. ff. de iniu. l. itẽ apd. ẜ. hoc edictũ: qz hic respicit statũ hois post mortẽ in q̃ nõ ẽ distinctio liberi vl̃ serui. autẽ. de mona. ẜ. j. col. j.

d ¶ Catholice fidei. et sic hec ẜstitutio nõ inhibet vbi catholicus decederet ĩ terra sarraceno: rũ: imo ihibet modus ꝫ exp̃ssus. Sed si sunt tãti deberẽt cõdiri aromatibus: vt dictũ est de Jacob. alĩs permittant inciner̃ari: vt ĩ Joseph. Hñ subaudi hic maxime.

e ¶ Ipso facto. Sz pena excõicatiõis ãte istã ẜstitutionẽ: aut ꝑter eã vt ĩ casu posito: locũ sibi nõ vẽdicat: vtpote ãtea nõ inflicta. Et dico istũ modũ eẽ illicitũ añ istã ẜstõnẽ: qz corp9 hũanũ cui9 facies ad silitudinẽ celestis pulchritudinis est figurata: nec maculari nec defigurari dz. C. de pe. l. sĩ q̃s in metallũ. Itẽ improba est volũtas defuncti qua mãdat reliquias suas post mortẽ suã in mare ꝓisci. ff. de ꝓdi. insti. ꝓditiões. ꝛ l. q̃dã. ff. de lega. j. Fuo alieno. ẜ. fi. qõ tñ nõ est ita horribile sicut istũ. Itẽ hũana natura est erubescẽda. in autẽtico. vt defũ. seu fu. ẜ. j. col. v. Sed ℨ. ff. de reli. ꝛ sũp. fu. cũ ĩ diuersis. So. lex illa nõ dicit vtrũ hũanũ corp9 debeat diuidi vel nõ: sz q̃rit qd iuris sit si diuisũ fuerit forte ab hostib9 vel alijs. Nec obstat. C. de adul. l. q̃uis adulterij. ĩ fi. vbi q̃s decapitat. nec. C. õ ser. fugi. autẽ. sz nouo iure. vbi man9 ãputat. nec ex̃ de homicida nos. ẜ. vlti. vbi oculi eruunt ꝛ virilia amputant qz hec fiũt ad iustitiã exercẽdã vt pena vni9 sit met9 multoz. C. ad. l. iul. repe. l. j. Nec obstat si dicat hõ mortuus nõ est hõ: qz saltẽ retinet figurã ꝛ reliquias hũane nature: ꝛ iõ etiã post mortẽ corp9 hũanũ nõ recipit estimationẽ. ar. autẽ. vt defũ. seu fu. defũc. ẜ. j. col. v. ĩ fi. ꝛ. C. õ sepul. vio. l. iij. ꝛ fi.

f ¶ Mortis articulo. Hoc semper excipitur extra. lib. vj. de pe. felicis. ẜ. presenti. extra de offi. ordi. c. pastoralis. ẜ. j.

g ¶ Sepultura. Sed quomodo defuncto ponit pena ꝫ: Dic ex seq̃la ꝓcedentis delicti. sicut et honoz fit ei ex signis que in eo apparuerũt ipso viuo. ex̃ de sen. excõ. a nobis. ij. Sed tu dices. iste nõ mandauit in specie/sed tm̃ in gñe qõ nõ ꝓtinet illicitũ. ff. de ꝓdi. inde. l. si ꝓcuratoz. So. iste mãdãs gen9 videt ꝑm vsum solitũ mãdare: qui hic reprobat: ꝛ ideo ꝫ punit. Vel dic qz hic punit sine culpa licet nõ sine causa: qz ꝫ punit ꝓpter detestationẽ facti ꝛ seq̃le eiusdẽ. sicut sepe fit vt no. extra de cõsti. c. cognoscentes. et. c. antiqua. de priui. Joã. mo.

Additio. Adde ad materiã huius decre. cõsilium oldradi. lxxvj. qõ incipit thema tale est. vbi ꝓcludit qz nepos nõ eligẽs sepulturã sepelitur in sepulchro patris ꝛ aui: licet sit in ecclesia mendicantium: dato qz superiozes eiusdem sint sepulti in ecclesia parrochiali. vbi vide optimas rationes. Joan. franciscũ.

¶ Super cathedram. Hoc statutũ ordinat: prouidet ꝛ decidit sup tribus articulis. ſ. de predicatiõib9 faciẽdis/ꝛ cõfessionib9 audiendis: ac de sepulturis et occasione earum lucris. Sup quib9 fuit grandis contentio inter prelatos et rectozes parrochialiũ ecclesiarum ex parte vna: et predicatozes et minozes ex altera: presertim a tẽpoze felicis recordatiõis Martini pape. iiij. cui9 indultũ p̃dictis fratribus cõcessum p hoc statutũ est sublatũ. Et hoc statutũ diuidit̃ in. viij. partes. Et ꝓmo ponit auctoz proemiũ ad dicẽda. Scõo ẜ. ad olim factum super dictis articulis narrat. Tertio Quarto et Quinto. ẜ. diligenti. et. ẜ. statuimus. ꝛ. ẜ. huius quoq̃ sup dictis tribus articulis prouidet seu ordinat. Sexto. ẜ. nos etenim priuilegia indulgẽtias/gr̃as/verbo dei vel scripto cõcessas cõsuetudines: conuẽtiones: ꝛ statuta ꝛ pacta: put p̃dictis seu aliq̃bus eoz̃ sunt aduersa cassat ꝛ irritat. Septimo. ẜ. ceterũ. prelatos ꝛ rectozes rogat ꝛ hortatur vt se dictis fratrib9 benĩuolos reddãt: secus faciẽdo prelatis et rectozib9 cõminãdo. Octauo. ẜ. nulli ergo. vt ꝓmissa nõ infrigant mãdat: ꝛ ꝓtrariũ faciẽs indignationẽ dei ꝛ beatozũ apostolozũ ĩcurrat. Et ꝑplatis ꝛ rectozib9 ista sunt specialiter notãda. Primũ est/ qõ nõ est hic specialiter cõcessum/cẽsẽt esse denegatũ ar. C. de ap. precipimus in fi. extra li. vj. de ele. cõstitutio. Et est rõ cũ dicti fratres pugnent contra ius cõmune qõ non est expresse sublatũ stat. extra de ꝓui. pastoralis. Presertim vbi priuilegium habet alĩs effectũ. vt. d. c. pastoralis. ꝛ. c. in his. Itẽ scõo hac ẜstitutione priuilegia/pacta/cõsuetudines/cõuẽtiones: statuta: gr̃e seu idulgẽtie hic ordinatis aduersa p hanc cõstitutionem reuocant. silr̃ video extra. li. vj. de ele. cũ non deceat. ꝛ. c. qz sepe. ꝛ eo. li. de sen. excõ. c. vlt. in fi.

Itẽ videt notãdũ qz prelati non denegẽt dictis fratribus licẽtiã petitã simpliciter: ne id qõ est potestat̃ ordinarie fiat potestatis apostolice: et potest fieri hec cõcessio simpliciter vel ad tẽpus. Et forte dare simpliciter ne pro malicia notaretur. Et cõcedẽdo simpliciter est facultas reuocandi quãdo volet ordinarius vel in totũ vel in partẽ. ff. de iudi. iudicium soluitur. Contra dic. nam in hoc casu est gratia licentia ꝛ beneplacitum siue quo ad prelatos siue quo ad papam gratiose cõcedentem in negligentia prelatorũ. ĩ. eo. ẜ. statuimus. et versi. si vero ijdem. Et gratia non debet reuocari cum sit perpetua. extra lib. vj. de offi. deleg. si super. Et nos beneficijs deceat adiuuari non decipi. ff. cõmo. in cõmodato. ẜ. si ex facto. in fi. ar. C. de dona. que sub modo. l. perfecta. Nec ob. l. iudicium in qua non fit datio: sed datur cognitio et cogniti executio: et hoc in simili no. extra de ele. in causis. Et hic non presumeretur malicia si prelatus sic diceret do vobis vsq̃ ad tale tempus deliberaturus postmodum de tempore longiori prout audiam merita ꝛ diligentiam fratrum eligẽdozum. Item notandum ne dicti fratres metas exeant dicte ordinationis. Et ipsis exeuntibus sint repellendi. vnde delegatis principis venientibus ad certam prouinciam preses eiusdem non debet sinere eos amplius facere q̃ eorum legatio se extendat. autẽ. vt iudi. sine quoquo suffra. ẜ. volumus. col̃. ij. Et est ratio: delegatus habens potestatem a principe/ illud tãtum prosequatur quod sibi specialiter est concessum nec alia vsurpet. C. de exacto. et exe. l. quicunq̃ libro. xij. Presertim cum contra hoc statutum fratres priuilegiati non existant: immo priuilegium si contra ipsum statutum habent est sublatum. ĩ. e. ẜ. nos etenim. Sed an isto casu prelati possint animaduertere in tales excedentes nota. extra libro. vj. de priuil̃. ca. episcoporum. Pro fratribus. Quid est notandum vt ipsi formam huius statuti diligenter obseruent: ꝛ ipsius limites nõ excedant. ex̃. li. vj. de ꝓui. volentes. in prin. Sic enim seruare debent priuilegia vt eorum mentem minime transgredi videantur. extra de ꝓuil̃. pozro. ꝛ excedentes metas ꝓuilegiorum coherceri possunt si suo indulto non contenti iustitiam impediunt aliorum. extra de ꝓui. patentibus. priuilegium enim meretur amittere ꝛc̃. xj. q. iij. ꝓuilegium extra de sen. excom. contingit. ij.

h ¶ Cathedrã. Cathedra est nomen grecũ. ꝛ est excelsa sedes p̃sidentis. Et ꝓponitur a cathos quod est sedes. et edra. i. spõda que est pslecti. Et ꝓprie cathedra est doctorum que competit pre ceteris summo pontifici: qui sicut preeminet ceteris dignitate: ita ceteros p̃cellat sanctitate. j. q. j. vilissimus.

i ¶ Confluunt. Hñ oẽs oppressi sedem apostolicam possunt adire. ij. q. vj. omnis. et ca. seq.

k ¶ Torrens. Hã ꝓprie dicit torrẽs qui ex diuersis partibus aquaz

Moriunt magni vt parui.

Facies humana est ad similitudinẽ diuine pulchritudinis figurata.

Corp9 humanũ propter iustitiam exercendã variis penis subijci p̃t.

Mortuis. q̃q̃ pena imponit.

Additio Joan. frãciſci.

Diuisio.

Negatum cẽsetur qõ exp̃sse non cõceditur

Gra pape est ꝑpetua

Cathedra quid sit et vnde dr.

recipiens torret.i.vertit ꝛ voluit.sic papa nunc ad hunc/nunc ad illum se vertere hz ꝛ voluere.

Negocius vñ dicitur

a ¶Negocijs. Vñ papa pgrauat.i.p̄ alijs grauatur negocijs. Et est negocium quasi negans ocium. Non g̃ vacent ocijs ꝛ nugis q̄ curis exercitari habent innumeris vt sequitur.

b ¶Instāti⁹. Ex ꝟ nota q̄ hñs ad multa intẽdere ad id dz qđ est grauius manū apponere:sicut ille q̄ vult se liberare iuris p̄sumptione ab eo qđ est sibi grauiꝰ soluendo se liberat.ff.ꝛ.C. de solutiõib⁹.l.j.

c ¶Dissidiū.i.discordia:vt hr. Cōsueuit nulli q̄ secū dissidet ipse. Versus.

d ¶Vepres⁹. sicut ei vepres pānos ꝛ carnes hominum lacerāt/sic ꝛ dissidia mentes.

e ¶Anfractib⁹. qui nō nullas moras habēt.ff. vt le.no.l.etiam.

f ¶Deputatos. Vt pascāt p̄cipue: nō vt tōdāt seu pascant:nisi accessorie.ex̄ de p̄scp̄.cū ex offici.ex̄. de cēsi. pcuratores.ꝛ.c.cū apls.ex̄.li.vj de of.or.si eps. Sed hodie grex iste sic respicit q̄ nulli seu pauci(pch dolor)itēdūt ad pasturam:ꝛ omnes communiter ad tonsuram: intendentes emūgere nō nutrire:lac ꝛ lanam curantes: non ouem.in termino a quo in quo incipere deberent vt est visitatio:et medio p quē procedere debent vt est correctio et morū reformatio/ sicut gallus super p̄runas currentes:vt in termino ad quē p̄nciꝑaliter tendūt:vt est vēt̄is et burse repletio p ut p̄ponunt diuti⁹ imorētur. Et ob hoc p̄lati non dicuntur pastores a pascēdo actiue sz passiue:ꝑter quod dicuntur exactores ab imprōbe exigendo vt dicatur in vtroq̄ brachio tā eccleſiastico q̄ seculari exinanite exianite vsq̄ ad fundamentum in ea.

Grex dñi cus nō pascit sz tondet nostrꝫ temporib⁹

g ¶Qz nō. Sic ordinalitterā q̄ nō bene colit auctor pacis:id est de⁹. nisi in tēpore pacis:hoc est in statu trāquillo. nā pax est status tranquillus ꝑm Isidorum. Ordo lre.

h ¶Dissensiones ꝛ scādala. Cuz ergo hec duo mala infra scripta seq̃ntia inferant: dissensionibus ꝛ scandalis totis est viribus obuiandū ne pullulent:ꝛ si pullulauerint tunc tollantur/seu vt possibile est minuantur:his ergo p̄hibitis:ꝛ mala sequentia p̄hibent.extra. vj. li.de regu.iu.cum quid p̄hibetur.

i ¶Ab olim. Secunda pars:in qua p̄missō p̄oemio factum sup quo statuitur ꝛ ordinatur/narrat.

k ¶Emulo. Id est inuido.ab emulor quod multa significat.vnde versus.Emulor inflatur:amat/inuidet ac imitatur.

Versus

l ¶Zizanie.est p̄me declinationis ꝛ feminini generis in singulari:ꝛ in plurali est neutri ꝛ scde declinationis ꝛ p̄me.vnde ℣.Est zizania:sunt zizania plura nieq̄. Et est zizania herba puersa quā poete infelix lolium vocant:ꝛ significat scandala vel iuuantes mala: et ideo sator dicitur diabolus:vt hic.ꝛ.ff.de ele.licet. Zizania qđ dicat.

m ¶Predicationibus. Hic est primus articulus.

n ¶Audiendis. Secundus articulus.

o ¶Tumulandis. Tertius articulus.

p ¶Prīs.q̄ hz sumere p̄siliū p liberꝫ suis.ff.ad.l.iu. de adul. nec ī ea.

q ¶Exacte.i.exq̄site.C.manda.in re mandata. Et significata huius verbi exigo no.extra.vj.li.de iudi.c.j.in fi. Jo.mo.

a p̄grauemur negocijs: curis excitemur inūeris: cogitatiōibus plurimis distrahamur: circa id tñ feruētibus votis intēdimus: vacam⁹ istāti⁹: ac opose studiūz sollicitudis iptimur:vt ad diuini nois gl̄iaz:exaltationē catholice fidei:et pfectū fideliū aiarū.

b

c (p̄cisis radicit⁹ dissidiorū

d

e bus ꝛ litigioꝝ anfractib⁹ oino subduct) inter eccl̄iarū ātistites ad curā et regimen gregis dñici

f deputatos: ceteras q̄s p̄sonas q̄s ordo cl̄icalis includit: pacis trā q̄llitas vigeat:feruor charitatis exestuet:iualescat cōcordie vnitas: aiorū identitas perseueret.

g ¶Scim⁹ eni et ex euidētia facti colligim⁹ q̄ nō nisi in pacis tp̄e bñ colit pacis auctor: nec ignoram⁹ q̄ offensiōes et scandala

h p̄uis actib⁹ aditū p̄parāt:rancores et odia suscitāt:et illicitis

i morib⁹ ausum p̄bēt. ¶Ab oli siq̄dē iter p̄latos ꝛ rectores seu sacerdotes ac clericos prochialiū eccl̄arū p diuersas mūdi prouincias constitutos ex vna pte:ꝛ

k p̄dicatorū ꝛ minorū ordinū fratres ex altera (pacis emulo satore zizanie pcurāte) grauis et

l periculosa discordia extitit suscitata sup p̄dicationibus fideliū

m pp̄lis faciendis:eoꝝ cōfessiōib⁹

n audiēdis: penitētijs iiūgēdis

o eisdē:ꝛ tumulādis defunctorum corp̄ib⁹ q̄ apud fratrū ipsorū ecclesias siue loca noscuntur elige re sepulturā. ¶Mos autē (pij patris

p more laudabili) moleste ferētes incōmoda filiorū:reducentes ad exacte

q p̄sideratiōis examē:ac ifra pectoris claustra sollicite reuoluētes q̄ sit plena periculis

rr r:q̄ onusta

s dispendijs

t: q̄ q̄ ī diuine maiestatis ꝟspectu reddat exosa

u discordia supradicta. Et propterea intēdētes paterne sollicitudinis studio illaz prorsus euellere: ac oīmode sub mouere:nullis vnq̄ futuris tp̄ibus fauēte dño suscitādā: grādi quoq̄ desiderio cupiētes vt huiusmodi negociū qđ potissime i

x sidet cordi nr̄o:finē salubrē ꝛ celerē p aplice solertie studiū cōsequat:diligēti cū fratrib⁹ nr̄is de

y liberatiōe p̄habita sup eo:ad honorē dei:ꝛ exaltationē catholice fidei:q̄tū statū partiū p̄dictarū ac salutis aiaꝝ fideliū īcremētū

z de ipsorū fratrū cōsilio: auctoritate aplica statuim⁹ ꝛ ordinam⁹ vt dictoꝝ ordinum fratres in ecclesijs ꝛ locis eorū: ac in plateis cōmunib⁹ libere valeant clero ꝛ pplo p̄dicare:ac p̄ponere verbū dei hora illa dūtaxat excepta in

a q̄ locoꝝ plati p̄dicare voluerint vel cora se facere solēniter p̄dicari:in qua p̄dicare cessabūt: p̄terq̄ si aliud de p̄latorū ipsorū volūtate p̄cesserit ac licētia speciali.

b ¶Jn studijs aūt generalibus vbi sermones ad clerū ex more fieri solēt:dieb⁹ illis quib⁹ p̄dicari solēniter cōsueuit ad funeraetiā mortuoꝝ: ꝛ in festis specialibus siue peculiarib⁹ eorūdē fratrū possint ijdē fratres / et liceat eis libere p̄dicare: nisi forte illa hora qua solet ad clerū in p̄dictꝫ locis dei verbū ꝓponi:eps vel

c plat⁹ superior clerū ad se gñaliter cōuocaret:aut ex aliqua rōne vel causa vrgente clerū ipm duceret

d cōgregandū. ¶Jn ecclesijs aūt parrochialib⁹ fratres illi nullaten⁹ audeāt vel debeāt p̄dicare vel ꝓponere verbum dei:nisi fratres p̄dicti a parrochialib⁹ sacerdotib⁹ iuitati fuerit vel vocati:ꝛ de ipsoꝝ bñplacito ꝛ assensu seu petita licētia fuerit ꝛ obtēta

e nisi eps vel p̄latus superior p eosdē fratres p̄dicari mādaret.

f ¶Statuimus etiā ꝛ ordinam⁹ auctoritate p̄dicta: vt ī singulis

r ¶Periculis. q̄q̄ in cursis a peundo:ꝛ q̄q̄ euasis seu preuisis a periēdo iuxta illud. Felix quē faciunt aliena pericula cautum. Et illud. Mō vadit peritū q̄ vult audire pitū. Et curare debem⁹ de periculis vt illa euadam⁹ seu preuideamus nō vt ea incurram⁹:ꝛ ideo dico piculū victū a perio nō a peo vt scda sit lōga non breuis vt i supino de perio vt in ver.pre. Versus.

s ¶Onusta. Ab onus id est sarcina: sic onustus sarcinatus.

t ¶Dispēdijs. Expone vt extra.li.vj. in p̄mio §.penul.

u ¶Exosa.i. valde vel p fecte odiens. vt dr exosus bella.i. valde odiēs bella:ꝛ ideo hec discordia quā deus habet exosam ab oībus extirpek. ar.C. de here. manicheos. quē em̄ odit dñs habet odire seruus.

x ¶Salubrem. i. salutis vberem.

y ¶Diligēti. mō tres p̄dictos articulos p ordinē p̄sequit:ꝛ hz tria dicta §m hos tres articulos.

z ¶Consilio. qđ iportēt hec verba no.extra.vj.li. de here.super eo.

a ¶Locoꝝ plati. intelligo prelatos iure cōi vt epos:vl̄ p̄suetudie vt de can⁹ baiocen̄.baiocis.ꝛ hoc p̄bat ī ℣. vel eps vel plat⁹ ꝛc̄. Et sic est differētia iter p̄latū ꝛ ep̄m:ꝛ lati⁹ est ℣bū p̄lati.ꝛ no.ī sili.extra.vj.li.de tēp.or. cū nullus.nec noie plati cōtinek rector eccl̄ie cū specificek ꝛ p̄latū.§.e.§. ab oli. Quid si vicarius hoc faciat? Dic idē. qđ em̄ ordinarij p se neq̄t p alios expediant.extra de offi.or.inter.extra.vj li.de offi. or. si episcop⁹.

b ¶Gñalib⁹. Non g̃ ivilis seu castris. extra de cleri.non resi.tue. Et loca in qb⁹ iura docenk debēt esse studia legitima ff.in p̄mio.§.illud vero Et legitimū est qđ iure cōcessum ꝛ approbatū est.ff.de verb. sig.l. lege obuenire. vel antiqua cōsuetudine cuius memoria nō exist̄it:hec em̄ eq̄pollēt.extra de ver. sig.super q̄busdam.ff.de aqua quo.ꝛ esti.l.hoc iure.§.ductus aque.

c ¶Superior. Non intelligit hic tm̄ superior eps: sed superior prelatus respectu cleri. vel ex consuetudine:vel priuilegio.

d ¶Jn ecclesijs.§.e.§. diligēti.ꝛ ℣.studijs.vbi sunt fratrib⁹ q̄dā loca permissa cū certis modificatiōib⁹ ad p̄dicādum. Si ipsis loca parrochialia cū certa moderatione sunt interdicta vt hic. Et cū officiū predicādi iure cōmuni eis non cōpetat:sed prelatis ꝛ curatis.extra de offi.ord.inter.ꝛ.j.e.§. huius quoq̄.omnē locū eis reputo interdictū:q̄ hic non reperit permissus. Sed quero an possint in cimiterijs vel capellis vicinis? Dic q̄ non.extra.vj.li.de sen.excō.si ciuitas.

e ¶Superior. Expone.vt.§.℣.proximo.

f ¶Statuimus. Secūdus articulus in quo sic procedit. Nam p̄mo

premittit duo que incũbũt fratribus anteq̃ audiant cõfessiones: vt licentiam audiendi confessiones petere: et post concessam licentiam fratres eligere. ℸ. e. ver. ac deinde. Tertio ⁊ Quarto. ver. extra. ⁊ ver. numerus. ponit duas modificationes circa p̃dicta. Quinto decidit quid sit agendum cum est obtenta licẽtia: ⁊ fratres electi sunt ⁊ eoꝝ persone acceptate: vt ℸ. versi. ⁊ si ijdẽ. Sexto q̃d sit agendũ quãdo psone nõ sunt acceptate. ℸ. ℵ. q̃ si forte. Septimo ℵ. si vero. in casu recusationis prelatoꝝ dat fratrib⁹ licentiã gratiosam. Octauo. ℵ. per huius autẽ. dictam licentiã moderat.

a ¶ Vicarij. Propte p̃dicatorũ sunt tres gradus sicut ꝑ parte minorum. Sequit statim de trib⁹ gradibus. Et fuit hoc factum vt paritas ĩ dictis ordinibus seruaret. in sequẽti tĩ. ℵ. non ponũtur nisi duo grad⁹ nec mirũ: q̃ grauius est eligere fratres ad ministeriũ audiendi cõfessiones q̃ ad licentiã in genere petendã: ex qua cõsequenter peti debet sequens gradus. ℸ. ℵ. pri. Et hic appellãtur vicarij illi qui sunt in certis puicijs seu regnis vbi nõ sunt puinciales priores: sed prouinciales cõstituerũt vicarios vt puincialis anglie fecit vicarium in scotia vbi nõ est prouincialis.

b ¶ Prelatorum. Jure cõmuni vt episcopi: vel cõsuetudine seu priuilegio. hec eñ dant prelationẽ. arg. extra de cõsangui. et affi. ca. j.

c ¶ Fuerint. Post licentiam datam. ℸ. eo. ver. ac deinde.

d ¶ Impendere. Ab illis solum a quibus possunt absoluere curati. ℸ. eo ℵ. per huius. ⁊ extra. vj. lib. de pe. et re. si episcopus.

e ¶ Ac deinde. Et sic nota gradũ nõ cõcursum inter hũc ℵ. ⁊ precedentẽ. ℋ. Et dicũt quidã deinde. i. obtẽta licẽtia / ꝑmissa fiat electio vt sequit. Tu dic deinde. i. post licentiã premissam petitã duntaxat. nam peti potest et cõsilium ⁊ licentia: et non obtineri. extra de arbi. cum olim. extra de regula. licet. Et hic habetur ex sequentib⁹ in quibus papa prouidet nec in casu obtente licentie. sed etiam in alio in quo oportet q̃ fiat electio: ⁊ si oporteret licẽtiam hoc casu obtinere / iam esset in potestate prelatorũ istos ordines impedire: qõ papa non intendit. vt infra sequit. Aliquãdo tamẽ non sufficit licentiam petere. ex̃. de pe. et re. omnis. ex̃. vj. li. de ele. si religiosus.

f ¶ Personas. sed quales? Dic sex qualitatib⁹ sequẽtibus ĩ textu fulgentes: nec mirum: quia isti falcem suam in messem alienã mittere satagunt. ⁊ ideo si tales non sunt quales hic depinguntur: sunt in culpa. ff. loca. si quis domũ. ℋ. si quis vitulos. etenim isti fratres de gratia prelatorum vel sedis apostolice in narratis hic se immiscent. vt hoc ver. et ℸ. e. versi. si vero ijdem.

g ¶ Exequẽdum. Qõ est ars artium. ex̃ de eta. et qualita. cum sit.

h ¶ Audiant. Et illi solum de quibus est dictum. s̃. eo. super verbo impendere.

i ¶ Impendãt. Si hec tria faciũt: ergo habẽt curã aiarũ: ⁊ curati curã ecclesiarũ habẽt in toto in suis territorijs: ergo isti saltẽ in tãto. Sed dices. habẽt ex cõcessione prelatorũ gratiosa vel pape. ℸ. e. ℵ. numerus. ⁊ ver. si vero. et sic sunt delegati q̃ nihil proprij habẽt: sed alienã iurisdictionẽ exequũtur. ff. de offi. eius cui mã. est iuris. l. j. ℋ. qui mandatã. So. delegatus respectu delegantis alienã iurisdictionem exequit: ipse tamẽ delegatus habet iurisdictionẽ ⁊ honorẽ que exercet nomine suo. Vel dicti fratres videntur ordinarij per hanc constitutionem eis iurisdictionem tribuentem. nam hec ordinatio est statutum et concessio generalis per hũc canonem ℸ. eo. in fine. Et hec ordinatio est potius vicaria que est ad vniuersitatẽ territorij. ℸ. eo. ver. numerus. et tales videntur ordinarij. no. vj. lib. de ap. romana. et. ff. de verb. signifi. pupillus. ℋ. territorium. Tu ergo frater si curã habes: vide si hoc est aduersum cõstitutioni. extra. vj. lib. de verb. signifi. exijt. Tu dic licet fratribus sit concessum q̃ faciant tria que ad curatos de iure pertinent: non tamẽ propter hec sunt dicendi habere curam animarum: nec principalem / quia non sunt prelati: nec delegatam / quia talia facere nõ sic eis committitur q̃ ad eorum executionem obligentur: sed in arbitrio ⁊ libera voluntate eorum remanet q̃ talia exequantur sicut eis placuerit ⁊ visum fuerit expedire. Fideles etiam non sunt fratribus obligati: nec ex̃tum ad premissa ad fratres recurrere sũt astricti. Et iõ licet hec constitutio sit statutuz et concessio generalis: ⁊ imperpetuuz duratura ex̃tũ ad ꝑmissa q̃ fratribus sunt concessa: nõ tñ fratres ꝓpter hoc curati aut ordinarij debent dici. Si aũt aliqui fres minus prudenter ꝓpter premissa modo p̃dicto eis cõcessa sibi attribuere ꝑsumpserint q̃ curaz habeãt animarũ: videant si hoc sit ℸ̃riuz dicte constitutioni exijt.

Fratres ꝑ cõfessionib⁹ audiendis deputati an sint delegati vl̃ ordinarij:

Prelati sunt ꝓles vl̃ pauciores ꝺputãdi ꝓ necessitate subiectorum.

Surrogatio fr̃m an possit pluries fieri?

k ¶ Prouincias. Quid importat puincia ciuitas ⁊ diocesis habetur ex̃. vj. lib. de censi. romana. j. rñso. ex̃. lib. vj. de ꝑben. cũ̃is. j. in fi.

l ¶ Exigit. Et sic nota nũerũ ꝑsidẽtiũ ꝑsiderari put subditorũ necessitas exposcit. auten. vt deter. sit nu. cleri. circa p̃n. coll. j. ex̃. de vi. ⁊ ho. cle. q̃m. ⁊ extra. de insti. c. j. extra. li. vj. de ste. re. ca. vno. ℋ. sane. Sed q̃d si eꝑus dicat pauciores sufficiunt: ⁊ fratres contradicũt: quidã recipiũtur ꝑ eꝑz illi de quibus sibi videbit: ⁊ si fratres volũt de alijs cõtẽdant ar. ff. de aq̃ quoti. ⁊ esti. l. j. ℋ. trebati⁹. Sed ille ℋ. loquitur vbi taxatio erat facta tunc in eo qõ excedebat poterit prohiberi: exemplũ extra. de censi. cum apostolus. vnde dic recurrendum ad arbitriuz boni viri. i. iudicis. qui debz esse medius inter extrema. arg. ff. de pigno. ac. si seruos. in fine. C. de iudeis nullus. ff. de verbo. obliga. continuus. ℋ. cum ita. extra de offi. delega. de causis. ff. de testi. quesitum. Et forsan caute faceret episcopus si in exordio cum licentiam concedit: taxaret numerum: etenim multa fieri possunt ab initio que locum non habent ex postfacto. ff. de pac. in traditionib⁹. C. de donatio. que sub mo. l. j. et. l. perfecta.

m ¶ Gratiaz. Cum nihil communi iure sibi valeant vendicare: ⁊ ob hoc fratꝝ potestas in expressis hac ordinatione est mensuranda non vltra laxanda. extra de priuile. porro.

n ¶ Quẽq̃. Et sic non pñt plures refutari. Dic ℸ̃ q̃: hoc ℵbũ quẽq̃ est iuris qõ equipollet vniuersali: ⁊ extendi dz in edictis ꝓtoꝝ. ff. vi bo. rap. l. ij. ℋ. homines. ff. de nego. gest. l. j. ℋ. j. ⁊. ij. ff. de consti. pecu. l. j. ℋ. j. a's fieri posset fraus huic constõi q̃ requirit multa in fratrib⁹ assumendis. s̃. eo. ℵ. ac deinde.

o ¶ Mollent. Hoc ℵbum ⁊ sequens respicit solum factum / ⁊ sic fuit dictum in concedendo hoc ius deferendo prelatis: ita q̃ hic non versetur cause cognitio. Aliud enim est arbitrium quod refertur ad arbitrium boni viri vt est premissum. Aliud voluntas que refertur ad ꝓprium motum. ff. de here. instit. si quis sempronium. ff. de lega. ij. l. j. ff. ad trebel. quia poterat. Voluntas enim q̃ est domina in regno aie cogi non potest.

p ¶ Similiter. Ut. s̃. ℵ. ac deinde.

q ¶ Surrogari. Sed nũq̃d hec surrogatio fieri potit pluries? Vt̃ q̃ non: quia semel sufficit. argu. ff. de ar. si duo. ℋ. semel. ⁊. ff. de aqua plu. arcen. in diem. ff. de bo. auc. iudi. pos. l. fi. ℋ. fi. ff. de le. iij. fideicõmissa. ℋ. si quis. ⁊. Sol. dicta iura loquuntur vbi res effectum habuit: sed hic non habuit: ⁊ ideo est iterandum. Sed quotiens? dic trinam req̃sitionem ad minus necessariam. Et sic̃ questio no. extra de offi. dele. cuz causa. Et distingue circa hoc. Aut recusatur subrogatus a ꝑlato ex causa: vtpote quia non habet qualitates expressas. s̃. eo. versi. ac deinde. et tunc fratres sibi imputent q̃ malum elegerunt. mala eñ electio est in culpa. ff. de neg. ges. nã et seruꝰ. in fi. isti. de socie. ĩ fi. extra. vj. lib. de elec. si compromissarius. ℋ. j. Aut sine causa: ⁊ tũc succedit papalis licentia seu gratia. ℸ. versi. proxi. In dubijs dic vt no. s̃. in ℵbo exigit.

Si vero iidē ꝑlati ꝑfatis fratrib⁹ ad cōfessiones (vt ꝑmittit̃) audiendas electis hmōi exhibere licētiā recusarint[a]: nos ex nūc ipsis vt ꝯfessiones sibi ꝯfiteri volentiū libere liciteq̃ audire valeant: ⁊ eisdē pnīas īponere salutares: atq̃ eisdē bn̄ficiū absolutionis impartiri gratiose[b] concedimus[c] de plenitudine aplīce potestatis. Per huiusmodi autem concessionem[d] nequaq̃ intendimus ꝑsonis seu fratribus ipsis ad id taliter deputatis: potestatē in hoc īpēdere ampliorē q̄ in eo curatis vel parrochialibus sacerdotibus est a iure[e] concessa: nisi forsan eis ecclesiarum prelati vberiorem in hac parte gratiā specialiter ducerent faciendam:

a Recusarint. Quid si neglexerint? Dic idē si tertio reqͥsiti nō fecerint: vt no. in simili: dicto. c. cū causa. ⁊ nō diligēter tres gradus positos in toto isto. §. s̄. e. statuimus. Unde gradib⁹ ꝓcedentib⁹ diligēter non seruatis/fratres non habēt potestatē infrascriptā. nam primo gradu non expleto non est locus. secūdo ar. ff. de acqui. here. l. iij. et. l quamdiu.

b Gratiose. q̄ est arcte interpretāda: quatenus ius tertij tangit. ff. ne qd i loco pu. l. ij. §. merito. ⁊ §. si qs a ꝑncipe. Alij dicūt large in odiū ꝑlati recusantis ⁊ in fauorem aīarū: hec tn̄ interꝑtatio verba statuti nō excedat. extra de priui. porro. Et i re dubia melius est verbis edicti seruire. ff. de exerci. l. j. §. licet autem.

c Concedimus. s̄. de sup. neg. prel. c. j. Sed nunqd ꝑ hoc cōcilio generali. extra de peñ. ⁊ rem. oīs derogat̃? Uidet̃ q̄ sic. ar. extra li. vj de cōsti. c. j. So. hic non est cōtradictio/sed cōpatiētia. ⁊ sic vtrūq̃ tenet. extra de priui. in his. ⁊ infra dicet̃. Itē ꝓuisio specialis tollit generalem. C. de pac. ꝯuen. tā sup do. l. fi. Sed illa lex loqtur vbi specialis ꝓuisio erat hoīs: sed generalis legis. Sed hic vtraq̃ erat iuris: quo casu specialis ꝓuisio nō tollit generalē: sed geminat subsidium vt plenius ꝓuideat̃ saluti aīarum: qđ respexit presens cōcessio. s̄. eo. versi. ac deinde. sicut iuris subsidiū geminat̃ vt plenius improbitas repᵐmat̃. ff. nau. cau. sta. ⁊ ita de facto. §. ex hoc edicto. Itē hec est specialis/illa generalis: ergo ista illi derogat. extra li. vj. de regu. iu. generi. ⁊ ibi nota. So. vbi genus ⁊ species legant̃ diuersis/⁊ ad diuersos fines: itelligit̃ dicta regula. nā si mihi est relictū genus ⁊ tibi species illius generis: meū legatū non est extinctū/sed attenuatū. ff. de adimen. le. q̄ hominem. Et mihi donatur vt habeam ⁊ tibi similiter et isti sunt diuersi fines. Sed in hoc casu tā generalis ꝓuisio q̄ specialis est ad eundē finem: vt saluti animarū ꝓuideat̃: ⁊ ideo vna alij non obsistit: sed cōcurrunt sicut genus ⁊ species vni essent legata: vt dicto ca. generi nō.

Cōfessus religioso priuilegiato/an teneatur iterū confiteri ꝓprio curato.

Sed dices ergo cōfessus tenebitur iterato cōfiteri? So. hoc non est ex necessitate sacramēti: sed ex obligatione tui q̄ voluntarie ad fratrem accessisti. s̄. e. §. statuimus. relicto patre spirituali cui es astrictus: non fratri ad quē volūtarie vadis. Nec ita subuenitur illi qui voluntarie facit sicut illi qui ex necessitate. ff. de procu. l. procurator. qui pro euictione ⁊ ibi no. Nec ꝑma ratio que loqtur in iuribus cōmunib⁹ obstat. Sed hec cōcessio est gratiosa priuilegialiter data que non tollit ius precedens: nisi de ipso fiat mentio specialis. extra de cap. mo. ex parte. Sed illud. c. loquitur vbi priuilegium datur sine magna deliberatione. Sed istud fuit datum cum magna deliberatione ⁊ est statutum vt infra in fine. Item vt est dictum generale ⁊ speciale hic non tēdunt ad diuersos fines: ⁊ ideo se cōpatiuntur. Item si non haberet quādoq̃ reuerti subditus ad curatum: posset prorsus eius potestas in auditione cōfessionum exhauriri. Et priuilegium non tenet quod vergit in enormē alterius lesionem. extra de deci. suggestum. ff. de vulg. ⁊ pu. substi. ex facto. in ꝑn. ⁊ §. j. Et esset etiam in potestate subditorum totaliter recedere a curato. Quo casu qualiter curabit q̄ morbum nescit? Ait Boetius.

Boetius

Si operam medicātis expectat oportet vt vulnus detegat. Item ⁊ si curati non intersit ꝑpter subditum qui forsan bene confessus est fratri: interest tamen curati propter se agnoscere vultum pecoris: cui dictum est in ecclesiastico. xxij. c. curam illius habe. Itē subditus posset transire nunq̃ veniendo ad confessionem dicendo se fratri confessum. Item qualiter dabit curatus ecclesiastica sacramenta subdito quem nō nouit dispositum: maxime vbi subditi sunt aliqua notoria crimina: nec pōt frater reuelare cōfessa: vt dicit dictum cōsilium oīs. Item hoc indultum pōt operari multos effectus cum hoc q̄ stet dictum concilium de confitendo saltē semel in anno proprio sacerdoti ergo stabit cōsilium cum hoc indulto. extra de priui. in his. ⁊ c. pastoralis. Item papa per hoc indultum non aufert hic potestatē curati: sed socium hic sibi cum multis modificationibus adiungit: ergo curatus remanet non exclusus: sed inclusus. Nec ob. si dicat duobus competit potestas insolidum: ergo frater postq̃ expleuit cum certa persona non pōt curatus cum eodem super eodem. ff. de offi. cōsul. l. vna. So. vbi duo essent dati ab initio pariter procedit argumētum. Sed curatus datus est ab antiquo sicut habēs potestatē ab exordio fundationis ecclesie. xx. dist. in nouo testamento. Iste frater de nouo adueniens qui dari presumitur vt potestas curati non tollatur: sed iuuetur. Unde ius ꝯmune quod est pro curato est fortius iure priuilegiato. Nec mirū: primum necessarium: scđm voluntarium: licet sit equalis potestas audiendi ⁊ absoluendi. j. ꝟ. proxi. necessitate veniēdi ad curatum remanente que non est hic expresse sublata. Item hec concessio gratiosa vt hec que est voluntaria non tollit necessitatem dicti ca. omnis. ar. ff. fami. her. l. alienationes. Sed ꝯtra potestas fratrum est delegata seu a maiore habita siue habeatur ab episcopo siue a papa vt hic totali. §. ergo est potior potestate rectoris. Si igit̃ confessus rectori iterata confessione nō eget/minus egebit cōfessus fratri. So. volūtariū ⁊ necessariū tollūt ꝯtriū. Et est i hoc argu. fallacia figure dictiōis. Nā si excedat hec ptās in quāto/nō sequit̃ q̄ excedat in quoto seu q̄li iterationis. Itē ꝯtra ꝯfitens epō l3 sit parrochian⁹ curati subditi epō nō h3 iterato ꝯfiteri rectori: ḡ minus confessus fratri q̄ h3 ptātē papalē: q2 oīs ptās delegata a papa est maior oī alia ordinaria. Item si frater habeat cām a prelato. vt. s̄. i ꝑn. hui⁹. §. ḡ maior est ista potestas in delegato epī q̄ i ipso rectore subdito epī: cu3 oīs delegatus representet ꝑsonā delegātis. xciij. di. c. vlti. ⁊. xciiij. di. ca. j. So. nō nego quin papa hoc possit facere si velit: sed dico q̄ nunq̃ ius alterius tollit nisi expresse hoc agatur. ff. ne quid in loco pu. l. ij. §. si qs a principe: presertim vbi vtrūq̃ potest seruari. Nec fit deterior conditio confitentis habentis consilium anime a duobus. Et firmius est iudicium plurium q̄ vnius. extra. de offi. dele. prudentiā. §. j. Itē licet cōmissio specialis derogaret dicto concil. omnis. vt ibi. j. rñ. nō tamē generalis vt hic. ⁊ optimū. ar. ex̃. lib. vj. de here. per hoc in prin. et ibi nota in simili. Item dictum consilium habet vt remittatur seruitus bene imposita subdito: scilicet q̄ semel in anno cōfiteatur proprio sacerdoti hoc est curato: sic est interpretatus Martinus papa iiij. ⁊ sic est de iure interpretādum cum dictū cōsiliū de iure cōmuni loquatur. Sed dicti fratres iure cōmuni nihil obtinēt sed gratiosa cōcessioue vel prelatorū vel pape vt hic. Et dico bene imposita: tum quia proprius sacerdos melius agnoscere habet vultu3 pecoris sui: tum quia subdito ministrare habet ecclesiastica sacramēta. j. e. §. huius. et duo requirit huiusmodi consiliū: et iustam causam q̄ nō proprio sed alieno confiteatur sacerdoti: et licētiam proprij sacerdotis vt liquet in dicto concilio. §. si quis autem. vbi non sine mysterio est aduersatiua coniunctio autē. Et ideo si iusta causa non subsit q̄q̃ licentiam habeat pape vel episcopi aut etiam proprij sacerdotis et licite confessus fuerit: et etiam absolutus sit vt dicūt verba presentis indulgentie: debebit tamen confiteri iuxta consiliū memoratū proprio sacerdoti: al's poterit arceri pena dicti concilij: non quia peccata nō fuerint dimissa: sed quia contempsit salubre statutum: cuius tenor in toto non est seruatus: ⁊ ob hoc est ei parendum in eo q̄ nō fuit seruatū. arg. ff. de serui. vrba. predio. si domus. Nec insurgit inconueniens si iterum confiteatur proprio sacerdoti: quia hec iterata confessio non est ex defectu sacramenti sed ex contemptu dicti concilij. Uerum iusta causa concurrente cum licentia romani pontificis vel epī predicta seruitus est sublata. Et q̄ licētia predicta in genere data videat̃ esse concessa: cum iusta causa subest recedendi a proprio sacerdote non absurde dici posset. ar. ff. ad munici. lucius. §. imperator. Al's potestas iuste concessa reuocari non debet.

d Concessionem. s̄. proximo positam.

e A iure. Sed que est ista potestas a iure concessa curatis q̄ro. Nec quero de potestate pape in casib⁹ sibi reseruatis q̄ notant̃. ex̃. de trāsla. epi. c. j. Nec loquor de potestate pape dispēsandi de q̄ tractant doctores in tractatu de dispēsatiōib⁹. Sed loquor de potestate que est per sacramentū penitētie sup criminibus. Et de hoc tractat Hugo. ⁊ Hostien. in summa. et. G. duranti in repertorio: et frater Tho. iiij. sen. di. xix. Et dico in ista materia q̄ q̄libet sacerdos potestate ordinis regulariter potest a quolibet peccato absoluere. Quod sic ꝓbo Jo. xx. dicit̃ quor̄ remiseritis peccata remittūtur eis. Sed dices h̄ dictum est aplīs. Dic q̄ episcopalis dignitas in hoc non adijcit de quo agit̃ supra ordinem sacerdotalē: et quid adijciat no. extra. li. vj. de sen. excō. cum medicinalis. Et in ordinatione cuiuslibet sacerdotis etiam dicta verba per ordiuatorē dicunt̃ vt patet in libro pontificali. Item a capite xp̄o oīa descendūt. xxj. di. in nouo. et Jo. j. nā de eius plenitudine omnes accepimus. Cū ergo sacerdos rite ordinatus habeat potestatē cōficiendi corpus xp̄i verū vt extra. de sum. tri. firmiter. §. vna no. Et potestas q̄ est supra corp⁹ christi mysticū descēdat a potestate que est corpus xp̄i verū. de cōse. di. ij. quis corpus et cap. passus. Cum igitur quilibet sacerdos quando est recte ordinatus potest ministerialiter in verbo dei cōuertere panem ⁊ vinum cum aqua in calice mixtum in corpus xp̄i verum et sanguinē. de cōse. di. ij. panis. ⁊. c. calice. ergo cōsimiliter poterit ministerialiter peccatorem quēlibet conuertere in mēbrum xp̄i et corpori xp̄i mystico adunare ꝑ sacramentū penitētie. Itē dico scđo q̄ licet sacerdos habeat hoc ex potestate ordinis: non habet tamen potestatem iurisdictionis seu exercitij nisi in subditos. Unde sicut in foro iudiciali qs non ligat nec absoluit nisi subditum: ita nec in foro penitentiali. extra. de parroch. nullus. extra de iudi. at si clerici. extra de pe. et re. c. omnis. §. si quis. Et sicut sacerdos nō habet exercitium sue potestatis in corpus christi verum/quādo non habet materiā ad sacrificandū sicut panē et vinū: sic nec in hoc casu agere potest nisi in materiā

sibi subiectã. arg. xj. di. qs nesciat. xij. di. c. j. ꝛ. ij. xix. dist. ita dns. ergo in foro penitẽtie duo reqrunt ad peccata remittẽda. scz potestas ordinis quo ad se: ꝛ iurisdictio seu exercitiũ potestatis q̃ a maioribus in inferiores descẽdit. xxj. di. in nouo. nã ibi tãgit ordo nascẽtis ecclesie a deo: hinc est q̃ a sũmo sacerdote ad maiores sacerdotes hoc est eꝑos: ꝛ a maioribus sacerdotib⁹ in curatos fit deriuatio/ ꝛ potestatis descẽsus: ꝛ summus sacerdos potestatẽ maiox̃ sacerdotũ/ ꝛ magni sacerdotes potestatẽ curatox̃ artare possunt: sicut maius ip̃eriũ habẽtes. ff. de iudi. iudicium lxiij. dist. salonitane. extra de offi. or. cum ab ecclesiax̃. Unde sicut summus sacerdos artat potestatẽ magnorũ sacerdotũ in absoluẽdo. xvij q. iiij. si qs suadẽte: ꝛ illam eãdem potestatẽ artatam in certis casibus qñq̃ laxat: extra. de sen. excõ. peruenit. ꝛ. vj. li. e. ti. religioso. j. respon. sic sacerdos magnus potestatem sacerdotis curati ex causa artare põt/ ꝛ laxare eandẽ: cũ sit ordinarius totius sue ciuitatis ꝛ dioceꝟ. xj. q. j. de persona. Cũ acrius vnũ factũ in vna regione puniatur/ q̃z in alia: ꝛ ideo maiorẽ iudicẽ reqrit. ff. de abig. l. j. j. rũso. Ipse tamẽ eꝑs peccat si sine cã artat. xj. q. j. peruenit. et dicto. c. cũ ab ecclesiarũ. Quedã etiã sunt reseruata a iure ipsis episcopis. extra li. vj. de pe. et re. si episcopus. Primus est vbi solennis est penitẽtia imponenda. l. di. in capite. xxvj. q. vj. c. j. Secũdus vbicũq̃ est arduũ ꝛ graue factũ xvij. di. de cõciliis. lxv. di. de psona. extra de offi. archip̃. c. fi. ꝛ. xxvj. q. vj. c. vlt. p̃sertim si fuerit difficile ꝛ ambiguũ. extra q̃ fi. sint legi. per venerabilem. Et est ratio: qr maiora negocia maiores iudices requirũt. extra de appel. vt debitus in fi. Tertius est in restitutione male ablatorũ incertorũ in magna quãtitate. extra de iudeis. cũ sit. extra de testa. tua. ꝛ. lxxxij. di. ℌ. j. ꝛ. c. j. extra de vsu. cũ tu. Quart⁹ est vbicũq̃ absolutio ab excõmunicatione reseruata episcopo est necessaria. extra. de sen. excõ. de cetero. ꝛ ca. de monialib⁹. Sicut video in dispẽsatione que non est pmissa inferiori episcopo. extra de vo. ꝛ vo. re. c. j. Sed nunq̃d ab alio q̃z ab excõmunicatione poterit absolure sacerdos curat⁹: vtpote ab iniectiõe manuũ ꝑpter quã pena excõmunicationis imponit: Dic q̃ non. Et est ratio cũ idem sit factũ ꝑpter qđ est peccatũ. Et pena peccati non debet ferri p diuersos/ sed per eundẽ. secus si ex alio facto emergerẽt. verbi gratia. Excõmunicatio vel suspẽsio infligitur ꝑpter peccatũ. Et irregularitas ꝑpter immixtionem suspẽsione vel excõmunicatione durãte: quo casu inferior posset absoluere a ꝑmo: non dispensare cum scđo. extra. li. vj. de sen. excõ. c. j. ℌ. vlt. extra. lib. vj. de sen. ꝛ re iudi. cũ eterni. ℌ. fi. extra. de sen. excõ. nuper. ℌ. in scđo. Quintus in publico blasphematore dei et sanctorũ. extra. de maledi. c. ij. Sextus in incẽdiarijs domorũ. Et septimus in truncatorib⁹ membrorũ. xxiij. q. vlt. si qs membrorũ. ꝛ ca. se. Octauus in homicidio. cum eñ trũcatio membrorũ sit minor homicidio: si ꝑmum reseruat episcopo/ magis scđm. Nam cui sunt prohibita minora/ magis ꝛ maiora. ff. de ser. expor. cui pacto. extra đ sententia. exc. cum illorum. circa ꝑn. Nonus vbi statutum synodale vel cõsuetudo aliquos casus reseruaret episcopo. Nam cõsuetudo dat iurisdictionem etiam in foro penitentiali. ar. extra de ele. dudum. ij. et de prescrip. ex transmissa. ꝛ. c. cũ olim. ꝛ. c. veniẽs. Ubi aũt ius vel cõsuetudo seu expressa reseruatio non abdicat a curatis/ curati habẽt plenam potestatem absoluendi: ꝛ penitentias occultas et publicas iniungendi. de peñ. dist. j. multiplex. ꝛ dist. iij. de penitentibus. xxvj. q. vj. presbyteri. ꝛ extra de penitẽ. ꝛ remiss. omnis. que ponit regulam quam seruabo/ nisi inueniam vitiatam. ff. de regu. iu. l. j. ꝛ. xxx. distinca. vlt. vbi est expressum de publica. Credo tamen q̃ penitẽtiam per episcopum impositam inferior minuere non potest. xxj. dist. inferior. extra de maiorita. ꝛ obedien. cum inferior. Hec obstat. l. distin. accedens. et. xxxiij. q. ij. latorem: quia ibi expresse fuit concessum inferiori. ¶ Sed quero nunquid epi ista constitutione non obstante possunt reseruare sibi casus de quibus ante hanc constõnem poterant curati absoluere? Et videtur q̃ nõ: quia hoc iam esset ꝑuilegiũ diminuere vel auferre seu decurtare: quod fieri non debet etiam indirecte. extra đ ꝑuile. quanto. Dic cõtra: quia licet fratres sint exẽpti ab eꝑo: nõ tñ parrochiani. arg. extra de priuile. ex ore. et lib. vj. e. ti. per exemptionez Hec obstat hec littera: q̃ non videtur potestas concessa a iure que est iure reuocata. ff. de diuor. diuortium. Item sicut episcopi potestatem ordinariam artare possunt inferiorum suorũ: multomagis extraordinariã et aduentitiã: nec debet idẽ parrochian⁹ diuerso iure cẽseri quo ad curatos ꝛ quo ad fratres. extra de priuile. q̃ circa. vt ille qui non est sub curato nõ sit sub fratre quo ad id de q̃ agit. Et nihil est curatis a iure concessum: nisi quod non est ab eꝑis reseruatum. Item illa que sunt de bene esse et accidẽtalia non debent mutare potestatem episcopoꝝ que est substãtialis fundamentalis/ et ordinaria. no. exẽ. li. vj. de here. pro hoc ar. extra de priuile. patẽtibus. extra de ec. edif. ad audiẽtiam. j. Et alꝫ vno verbo ꝓtingeret mlta iura subuerti: quod esse nõ debet. extra de elec. ecclesia. ij. ℌ. veniq̃. Nec ob. ar. in oꝑ positum: quia cuilibet ẽ licitum facere in re ꝓpria quod placet: dũmõ nõ aio iniuriandi. ꝛ nemini facit iniuriã qui vtitur iure suo. ff. de aqua plu. ar. l. j ℌ. veniq̃. ff. de iniur. iniuriarum. ℌ. is qui.

Casus episcopis reseruati.

a ¶ Huiusmodi⁹ quoq̃ statuto et ordinationib⁹ nr̃is adijcim⁹: vt fratres dictorũ ordinũ in ecclesijs vel locis suis vbilibet cõstitutis liberã (vt sequit) habeãt sepulturã: videlicet q̃ oẽs ad eam recipere valeant q̃ sepeliri elegerint in locis ꝛ ecclesijs memoratis.

b ¶ Verũ ne parochiales ecclesie ꝛ ipsarũ curati siue rectores q̃ ministrare habẽt ecclesiastica sacramẽta q̃b⁹ nosci⁹ de iure

c re cõpetere/ p̃dicare/ seu ꝓponere verbũ dei: ꝛ cõfessiones audite fidelium debitis ꝛ necessarijs bñficijs defraudent: cũ oparijs mercedis exhibitio debeat: auctoritate apostolica ꝓstituim⁹ ꝛ ordinam⁹ eadẽ vt dictorũ ordinũ fratres de obuẽtionib⁹ oĩb⁹ tam funeralib⁹ q̃z quibuscũq̃ et quomodocunq̃ relictis distincte vel indistincte: ad quoscũq̃ certos vel determiatos vsus de quibus etiã quarta siue canonica portio dari siue exigi non consueuit: vel non debet de iure: nec nõ de datis vel qualitercũq̃ donatis in morte seu mortis articulo in infirmitate donantis vel dantis de qua decesserit quomodocũq̃: directe vel indirecte fratrib⁹ ipsis vel alijs pro eisdem:

d quartã⁹ partez (quã auctoritate ap̃lica taxam⁹: et etiã limitam⁹) parrochialib⁹/ sacerdotib⁹/ et ecclesiarũ rectorib⁹ seu curatis largiri itegre teneant: facturi et curaturi: q̃ nec alij nec alijs a quibus quarta hmõi minime deberetur ad ipsox̃ fratrũ vtilitatem vel cõmodũ hmõi fiant relicta: aut in eos taliter data vel donata procedãt: seu qđ in morte vel ab infirmis hmõi dandũ vel donanduz fratribus ip̃is existẽt: et: in eorũdẽ dantiũ vel donãtium sanitate sibi dari vel donari procurẽt. ¶ In quibus p̃ ipsos vitãdis eoruz intẽdimus cõsciẽtias onerare: vt si (qđ absit) p̃ fratres ipsos dolo vel fraude quicq̃ in hac parte agi fortasse cõtigerit: (ꝓter id qđ eos propterea dicti sacerdotib⁹/ rectorib⁹/ ꝛ curatis teneri volumus) etiã districta ratio in extremi iudicij examie requirat ab eis. Ultra portionem autẽ hmõi nihil valeãt prochiales rectores curati et prelati exigere supradicti: neq̃ illis dicti fratres amplius impẽdere sint

a ℂ Hmõi. Hic. ℌ. tractat de lacte ꝛ lana ad que inhiant p̃lati/ curati et fratres vt plerũq̃ q̃rentes que sua sunt/ nõ q̃ Jesu xp̃i ꝫ doctrinaz apostoli. Et hic. ℌ. diuidit in tres partes. Primo dicit religiosis concedit liberam sepulturam. Scđo ver. verum. curatis reseruat q̃rtam in multis casibus specificando eaz. Tertio. ℵ. vltra. mãdat ampliorem portionem non exigendam. Sed nunquid idem est ꝙandũ in alijs religiosis mendicantibus ꝛ non mendicãtibus? Dic p̃dicti duo articuli gratiose concessi predicatoribus ꝛ minorib⁹. vt. ℌ. patz ad ꝓñam non sunt trahendi. Sed hic. ℌ. in quo limitatur ius cõe ad consequentiam est trahendus. ff. de legi. non p̃sumit. ꝛ. l. se. et se. ꝛ extra. vj. lib. de re iu. q̃ a iure. ꝛ hoc dico quo ad emolumẽta sepulture/ non quo ad ipam sepulturam: quia de iure cõi non est ꝓcessa sepultura: đ est ius recipiendi ad sepulturam omnes. Sed qui habẽt ius recipiẽdi ad sepulturam quo ad partem curatorum censetur hoc ius cõe. Vel dic alios religiosos iure antiquo censeri et predicatores et minores hoc iure artari: vt istud quodãmodo sequatur ex p̃cedentib⁹ que non sunt concessa alijs religiosis.

Diuisio textus.

b ℂ Memoratis. Etiam si essent minus religiosa. extra. lib. vj. de sepul. cum quis. ℌ. si quis.

c ℂ De iure. extra de testa. c. fi. Et ℵbum in fraudem ibi positum fecit hoc adijci ne locus fraudi relin queretur: qm̃ frequẽter fraus fiebat in animarũ cõtra agentium periculum/ ꝛ rectorum detrimentum: q̃bus vtinã sit occursum.

d ℂ Quartam. Sed nunq̃d ista quarta debebitur curatis delegatis relictis fratribus/ ꝛ si legãtes apud fratres nõ elegerunt sepulturã? Dic q̃ non. Et sic no. extra de sepul. c. j. et rõ reddit hoc. ℌ. Nam iure cõi quis ꝺz sepeliri vbi recipit ecclesiastica sacramenta. exẽ de sepul. c. j. quia tñ ꝫ hoc ius datur electio sepulture in vltima voluntate: decuit, vt data electio predicta fieret sine iniuria curati: ꝛ ob hoc canonica portio que quandoq̃ erat tertia/ quandoq̃ quarta/ q̃nq̃ dimidia/ hic limitatur et taxatur: vt sit quarta ad remouendum discordias vt hic. et extra de sepul. certificari. Et vbi hoc consuetudine canonica vel statuto vt hic: vel alio modo legitimo non taxaretur dicerem illam dimidiã in dubio. ar. ff. de verbo. signi. nomen filiarum. ℌ.

Sepultura libera ẽ electio.

portiõis.ff.de vsufruc.etiã. Mã ꝓuilegiũ datũ fauore vltime volũtatis dz intelligi sine cuiuscꝫ iniuria.C.de man.libe.nec auus.ꝛ ideo fit hec ꝓpẽsatio hic non in q̃stione ꝓposita.Et si curat⁹ de oĩbus relictis haberet quartã:esset fortunat⁹ si haberet subditũ qui cẽtum miliũ marcharũ legasset. Jtẽ legatarius integrũ dz hr̃e legatum regulariter:et tõ defalcatiõnẽ eiusdem denego vbi non est iure exp̃ssum.ar. ff.de reg.iur.l.j.ꝑsertim.

Volũtas vltima ꝑ lege seruatur.

ne vltie volũtates q̃ ꝑ lege fuank.autẽ.de nupt. ℌ.disp̃at.col.iiij.minu ank:ꝛ vt vltia voluntas prorsus sit libera .C. de sacrosã.ec.l.j.Sz q̃ro eligẽs sepulturã apũd fres hz missam anteꝫ portet ad fres in prochia sua: nunqd de isto emolumẽto aliqd habebunt fres vl̃ ꝓpt̃ hoc diminuetur q̃rta dictor curatorũ? Dic q non:qa hoc casu stabo iuri cõi vbi nõ reperio ipm infractum.ex̃ vj.lib.de elec.cõstitutio

Mortuus an pri⁹ sit ad suã pro chiã portã dus si alibi elegit sepulturam.

Sed q̃ro nũqd fun⁹ dz portari primo ad parrochiã propriã? Dic q sic. si sit cõsuetudo q̃ in his fuak.ex̃ de sepul.certificari.ꝛ i.℈.pri.nõ tollit ꝓsuetudo simpl̃r sz ꝓsuetudo aduersa ꝓcedentibus.Sz qd si nõ ẽ ꝓsuetudo? Jdẽ dico q sicut iste funerat⁹ sacra recepit a ꝓpõ curato dũ viueret/sic honestũ est vt vltimum vale recipiat a suo curato:hñdo missaz in ꝓpa eccl̃ia.ar.de cons.dis.j.non opz. Jtẽ eligẽdo alibi sepulturã vr eligere ꝓpt̃ fructum aie q̃ in eccl̃ia ꝓpria per sacramta eccl̃e habuit ex ordiũ.vñ nõ decet q in fine frustrarek missa in ꝓpria eccl̃ia:et sic augebit qõ intẽdit.qõ eñ faciẽdũ erat sine electiõe qõ fctẽ electiõi nõ repugnat sz ꝓcordat est iplẽdũ:sicut intẽtioni eligẽtis et iuri cõsonũ.ar. ff. de euic.i creditore.ff.de aq̃ plu.ar.l.ij.℈.labeo.

a ¶ Mos etei.Sed nũqd ℌ.℈.respic̃ tres articulos ꝓcedẽtes vl̃ solũ i mediatũ de sepulturis? Dic q oia p̃serti ꝓpt̃ ꝛba q̃ sequũt p̃missis vel alicui p̃missorum. Sed q̃ro pactũ est sup sepultura q haberi potest regulariter licet hoc modificetur.extra.vj.lib.c. j.et.iij.mota controuersia sup hoc est sententio natũ et confirmatũ p sedẽ apl̃icã:vt de facto vidi ante hãc ꝓstitutionẽ. Munqd p hunc.℈.tollit dicta sñia ꝛ ꝓfirmatio? Videk q sic: qa si pctñ tollat: et qõ sequit ex ℞tute pctĩ.ar.C.de duobus reis.l.fi. Dic ℨ.hec ordiatio exorbitat a iure cõi:ꝛ hoc qõ nõ est ex p̃sse sublatũ stat.C.ℨ appel.p̃cipim⁹.in fi.nec sẽ-

astricti:neꝫ ad id a quoꝫ possint aliqualiter coerceri. ¶ Nos etenim[a] (vt in cunctis equaliter et pacifice fauente dño ꝓcedaℨ) vniuersa priuilegia:gr̃as:indulgentias ℞bo seu scripto sub qua cũqꝫ forma vel exp̃ssione:seu conceptione ℞borũ a nobis vel predecessoribus nr̃is romanis põtificib⁹ cuicũqꝫ ordinũ p̃dictorum cõcessa:necnõ cõsuetudines:conuentiões:statuta:ꝛ pacta inꝫtũ sunt p̃missis vel alicui p̃missorum contraria:ea penitus reuocam⁹: vacuam⁹:cassam⁹:ꝛ irritamus: quinimo cassa:vel vacua ꝛ irrita nũciamus: ꝛ decernimus nulli⁹ prorsus existere firmitatis.¶ Ceterũ vniuersos eccl̃iarũ prelatos cuiuscũqꝫ ꝑeminentie status vel dignitatis existant:ac sacerdotes parrochiales et curatos siue rectores predictos p̃sentiũ tenore rogam⁹ ꝛ hortamur ℵttẽte:nihilominusqꝫ eis districte p̃cipiendo mãdam⁹ q̃ten⁹ ꝓ diuina et aplice sedis reuerentia predictos ordines et ꝓfessores eorum habẽtes affectu beniuolo cõmẽdatos:fratribus ipsis nõ se difficiles:graues:duros:aut asperos:sed potius fauorabiles:ppitios:ac benignos:piaqꝫ munificentia liberales se studeant exhibere:sic eos in predicationis officio ꝛ ꝓpositionib⁹ ℞bi dei:ac in oĩb⁹ aliis supradict̃ tãꝫ cooperatores eorum idoneos et laborũ suorũ ꝓticipes pr̃opta benignitate recipiant:ac affectuose admittere nõ omittant: vt pinde illis eterne btitudinis premiũ augeak:et aiar̃ salutis incrementa felicia ꝓcurentur. Nec ipsos lateat q si secus ab eis agi fortasse ꝓtigerit in hac parte: apostolice sedis benignitas q̃ ordines ꝛ ꝓfessores eosdem vbere fauore ꝓsequit ꝛ gerit i viscerib⁹ charitatis:ℨ eos non imerito turbarek: nec eadem eq̃nimiter pati possz q̃n super hoc ꝓuisiõis oportune remedium adhiberet:ipsosqꝫ nihilomin⁹ celestis indignatio ꝑncipis digna pro meritis rependentis:cui⁹ obsequia fratrum ipsorũ sedulitas curiosa prosequit mĩme ꝑteriret.¶ Nulli ergo ꝛc̃.

De Decimis.

Bõifaci⁹.viij.collectori decime

Cũ Bonifaci⁹ decimã certis ex causis hic in ꝓncipio exp̃ssis ab ecclesijs ꝛ eccl̃iasticis psonis exigi statuisset:mkta dubia circa illã suborta sũt:q̃ hic clare ꝛ plixe manifestãtur. vide textũ cum glosa i cle.ij.eo.ti. vbi hec extrauagãs i mk̃t declarat.La.vnicũ

Declarationes quas in negocio decime ꝑ nos nup impsite pro ꝓsecutione guerre ac negocij regni sicilie ℨ hostes de ecclesijs et psonis eccl̃iasticis ꝑ totam italiã et cetera loca ꝓstitutis volum⁹ ob seruari(cui⁹ q̃dẽ decime in illis partib⁹ te supintẽdẽtẽ seu collectorẽ duxim⁹ deputãdum)tales sunt.¶ De redditib⁹ ꝛ ꝓuentib⁹ leprosariarũ:domorũ dei:et hospitaliũ pauperũ qui in vsus leprosorũ infirmorũ:ꝛ pauperũ cõuertũtur:decia nõ soluet.¶ Domiales etiã aliꝫ regulares psone quarũ reddit⁹ ꝛ ꝓuent⁹ eccl̃iastici adeo sũt tenues et exiles q de illis sustẽtari nõ p̃nt:sed ꝑ habẽdo vite sue sustẽtationẽ necesse hñt publice mẽdicare: ꝛ elemosynas publice petere: dictã decimã non persoluent.¶ Seculares quoꝫ clerici quorũ eccl̃iastici reddit⁹ ꝛ ꝓuẽt⁹ annui summã.vij.florenor̃ auri nõ excedũt eãdem decimã nõ p̃stabũt.¶ Si ℵo vna psona plura habeat bñficia: quorũ nullum ꝑ se acceptũ dictã summã.vij.florenorum auri annuati attingat:simul tñ collecta in minimis ꝓuentib⁹ summã mẽoratã excedãt: quotquot vel quãtũcũqꝫ modica fuerit:de oĩb⁹ et singulis decima p̃soluet. sed nõ soluet de pitãtijs monachorũ. Sil̃r de his q̃ a xp̃i fidelibus relinquũtur eccl̃esijs: vt ex eis ꝓpetui emank reddit⁹. Jtem de exenijs p̃latis et alijs psonis eccl̃iasticis liberaliter factis de cima nõ soluet.¶ Soluentiũ decimã electioni seu arbitrio ꝓmittit:vtrũ ipam velit soluere ꝑ totũ tẽp⁹ qõ durabit decima: ꝑ rata ꝓuẽtuũ q̃s singulis annis dicti tp̃is ipsos ꝓcipere cõtigerit: an ꝑ ip̃m tp̃s ꝑ rata cõis estimationis ꝓuẽtuũ eorũdẽ. Sed vna via electa nõ licebit alicui variare ad aliã recurrẽdo.Et fiat ꝛ redigatur ꝑ collectores i scriptis electio hmõi exp̃sse in ꝓma solutione decime supradicte: alioq̃n

Additio Joannis frãciſci de pauinis.

Additio. Ad intellectũ istius decretalis sup cathedram est omnino videndus tractatus siue consiliũ Oldradi quod incipit grauamina. q̃ fratrib⁹ ordinũ mẽdicãtiũ inferũtur et est in numero meorũ. clxxv. vbi examinank et dekmĩatur ꝓ ptes difficultates resultãtes,tam super verbo libera de q̃ in textu q̃ sup alijs de q̃b⁹ ibi: vbi cõcludit in effectu q ℞bũ libera notat quãdã prerogatiuã absolutã:et dñiuz super actu cui adijcit.de elec. cũ nobis olim. in fi. ꝛc̃.

Libera ℞bum quid notat.

Jtẽ q licitũ est fratrib⁹ etiã ꝓcessionalit̃ ire ad assumẽdũ funus ꝑ alienas parrochias:cũ eis videank cõcessa oĩa per q̃ puenit ad finẽ.l.iij.℈. vl.de ser.rẽba.pdi. Jtẽ q de relictis ab his qui apud eos nõ eligunt sepulturam/nulla quarta debek:q cessat ratio cõstitutionis.l.q dictũ de pactis. Jtẽ q de relictj fratribus affectiõe sanguinis amicitie vel meriti debet solui quarta. Jtẽ q decretalis nõ hz locũ nisi i relictis fratribus apũd quos eligitur sepultura per infirmum qui in ea infirmitate decesserit:arg. no.in.l.alũne.ff.de adimẽ.le. Jtem q non habet locũ vbi testator expresse relinquit canonicam portionẽ eccl̃ie parrochiali.ar.in l.cũ quo.ff.ad.l.fal. Jtẽ q nõ debetur quarta de oblationibus que fiunt in anniuersario et alijs officijs sequentib⁹. Jtẽ nec de mortuarijs iquãtum differunt a funeralibus. Jtẽ q parrochia debet recipere quartam de manib⁹ fratrũ et non heredũ defuncti. Jtem q q̃rta debek de relictis pro ornamentis/libris/ ꝛ fabricis ꝛ luminarib⁹ ꝛc̃. Jtẽ q de datis inter vivos ꝛ i sanitate quor̃ dominiũ statim transiuit: q̃rta nõ debetur. Jtẽ q parẽtes possunt eligere ibi sepulturã pro filijs. Jtẽ q quarta debek de pecunia relicta ad complendã eccl̃esiam:licet si q̃rta detraherek nõ sufficeret pecunia ad istuz vsuz. Jtẽ q dicta decre. nõ extẽdit se ad eos qui mortui sunt ante eã condità: sed in illis seruari debuit decre. inter cunctas.bñdicti.xj. Jo.frã.

Beneficia aliqua sũt q̃ psonalẽ residentiã non requirunt.

iuxta estimationẽ cõmunem per totũ tẽpus soluere tenebũtur. ¶ Declaramus autẽ q̃ hi qui elegerint soluere decimã pro rata eoꝝ que pceperint annuatim: vẽdãt prouẽtus beneficioꝝ suoꝝ que psonalẽ residentiã nõ req̃runt: ⁊ soluant decimã pro solo precio qõ receperint de eisdẽ: dũ tamẽ cõtra hoc in fraudẽ decime nihil omnino agat. Sed ecclĩastica persona q̃ in ecclĩa sua vel beneficio (qõ residentiã personalẽ requirit) non residet/sed facit in eodem per firmariũ vel vicariũ deseruiri: deputãdo ipsi vicario vel firmario certã suoꝝ prouentuũ portionẽ: nõ devicariaꝫ seu firmarij portiõe: sed de vniuersis ipiꝫ eccle sie vel bũficij ꝓuentibꝫ decimã exhibebit. ¶ Declaramꝫ etiã q̃ de syluis seu nemoribꝫ que nõ consueuerũt vẽdi nihil soluetur: nisi forte aliq̃d de illis vẽditũ fuerit durãte decima: et tunc estimabit quãtum valere debẽt annui redditus partis vẽdite ꝑm assisiam que ꝓsueuit fieri de nemoribus in partibꝫ illis in quibꝫ nemus situatũ fuerit: et de sola estimatione decima persoluetur: et nõ de eo qõ perciperet de dictis syluis seu nemoribus que vendi nõ consueuerũt: nisi forte vendãtur durãte decima: quia tũc soluetur ex vẽditione pascuagij seu herbagij aut alterius cõsimilis prouẽtus eorũdem nemorũ et syluarũ. Et si nõ vẽdãtur hmõi pascuagia et similia nõ soluetur decima de his: ita tamen q̃ in fraudẽ decime nihil cõtra hoc attentetur. Idemq̃ de pascuis herbagijs et cõsimilibus obuẽtionibus syluarũ volumꝫ obseruari. ¶ De stagnis ⁊ piscarijs decima sic soluetur: videlicet q̃ fiet relatio de numero annorũ quibus ante vẽditionem vltimã vendita non fuerũt ad quãtitatẽ precij ex ipsa venditione vltima recepti: vt precio diuiso in partes ꝑm annorũ terminũ durãte decima soluat decima ipsa de tot partibus precij ex ipsa venditione recepti quot fuerunt anni predicti: vt si forte sunt quinq̃ anni elapsi ex quo fuerat stagnũ venditũ: ⁊ tũc vendatur ꝑ.c. florenis fiant de precio q̃nq̃ ptes: ⁊ pro tribus annis quibꝫ durabit decima soluetur ipa decima de tribꝫ partibꝫ precij tantũ: videlicet. lx. florenorũ ⁊ multiplicabuntur et minuẽtur partes precij prout plures ⁊ pauciores fuerit dicti anni. ¶ De piscarijs autẽ fluminũ ⁊ lacuũ ⁊ venationibus si vendãtur et syluis cedũs idẽ qõ de stagnis fiet. ¶ De piscibꝫ stagnoꝝ vel beluis garenarũ quos pro vsu vel esu suo cõsumi vel sine fraude donari ꝓtigerit: decima nõ soluetur

Redditꝫ obtinẽtur ab ecclĩis variis modis.

Et quia nonnulli obtinẽt a monasterijs et ecclesijs prioratus: grangias: domos: redditus: pẽsiones: ⁊ census in soluẽda de his decima credimus distinguẽdũ: videlicet an talia in beneficiũ habeãtur: an ex ꝓtractu: an ex mera gratia. Si talia in beneficiũ habeãtur: siue hoc sit cõcessum per sedem apostolicã / siue per ipsorũ monasteriorũ vel ecclesiarũ personas: de illorum prouẽtibus soluetur decima. Cũ autem obtinẽtur talia ex cõtractu/ puta ad pensionem vel firmã annuam in qua nõ est facta gratia obtinenti: sed in hoc vterq̃ contrahẽtium studuit conditionẽ suã facere meliorem: perceptores pẽsionis vel firme de ipsa pensione vel firma decimã exhibebũt. Si autem quis ante vel post cõcessionem huius decime ad vitam propriã emit ꝓuẽtus prioratuũ vel aliorũ p̃dictoꝝ pro aliq̃ pecunia/ita q̃ in hoc ei sciẽter gratia non est facta: cõsiderabitur quãtũ extimatione cõmuni valeãt annui prouẽtus: prioratus: grãgie: domus: terrarũ: seu reddituum hmõi: ⁊ ꝑm hoc ab illis quorũ est horũ proprietas qui inde precium pro futuro tempore receperit: per tres annos decima exhibebitur. Si autẽ in his gratia facta sit obtinẽtibus q̃ scienter pro minori precio q̃ valeant sunt talia vendita vel locata: ipsi obtinẽtes et non monasteriũ vel ecclesia de illo in quo gra facta est ipsis: et de reliquo illi quorum est proprietas/decimã exhibebunt. Si autẽ personis aliquibus pro iusta mercede seu remuneratione laboris vel obsequij prestiti vel prestandi talia sunt ꝓcessa: hi quorum est illorum proprietas in decimatione prouentuũ suorũ etiã horũ prouẽtus merito numerabunt: ⁊ de illis (sicut de alijs quos pro certis suis vtilitatibus expẽdũt) decimã exhibebũt. Q̃ si hec per illos qui ea obtinebant: in alios sunt trãslata (q̃ res transit cũ onere suo) etiã circa illos q̃ prediximus seruabuntur. Nec deducẽtur expense que pro monachis (q̃ in talibus prioratibꝫ: grãgijs seu domibꝫ in bũficium: seu ex mera gratia cõcessis ex pacto teneri debẽt) fieri dinoscuntur. Expense aũt illorum monachorum vel personarum que teneri debent ex pacto in prioratibus: grãgijs: seu domibus ad iustam firmam seu pẽsionem concessis siue determinate/siue non: estimabunt estimatione communi: ⁊ talem estimationem monasteriũ vel ecclesia cuiꝫ illorum est proprietas cum suis prouẽtibus decimabit.

Labor est remunerãdus.

Res trãsit cũ onere suo. xvj. q. j. si quis laicus.

¶ Prelati de ꝓcurationibus quas in victualibus percipiunt decimã non persoluent: sed qui eis prestãt huiusmodi victualia in decimatione suorum ꝓuentuũ ⁊ redditũ numerabũt ⁊ soluent decimã de eisdem. De illis aũt procurationibus quas prelati in pecunia numerata rite percipiunt ab antiquo: ⁊ quas perciperẽt etiã si non visitarent: decimã prestare tenentur. Prelatus aũt qui ꝓcurationem (quã sine visitatione potuit de iure percipere in pecunia numerata) remittit: q̃ remittit qõ sibi debeꝫ et de quo soluisset decimã si recepisset illud: teneꝫ ex tali ꝓcuratione decimã exhibere. Si vero procurationem quã tãtum in victualibus licet percipi fortasse remittit: persona ecclesiastica cui remissio facta est: huiusmodi victualia cum alijs prouẽtibus suis cum soluet decimam estimabit: cũ etiam si nõ esset remissa hoc facere teneret.

Procurationes q̃nq̃ i victualĩ: bꝫ q̃nq̃ in pecunia recipiuntur

¶ In soluendo decimam supradictã sole expẽse necessarie que fiunt in re ex qua fructꝫ ꝓcipiunt arãdo/colendo/ et colligendo fructus/sine q̃bus non possunt inde fructꝫ percipi/ deducentur. Expẽse aũt que fiunt in castrorum custodibus: cum fiunt extra rem vel etiam in edificijs cõstruendis vel cõseruandis nullatenus deducẽtur: sic vt nec ille q̃ in villis tuẽdis fierẽt i guerris seu etiã caualcatis. ¶ De his quoq̃ que cõsistũt in iurisdictione mero i-perio/ regalibꝫ / atq̃ similibus soluetur decima deductis salarijs moderatis que ante cõcessionẽ decime cõsueuerũt solui iudicibꝫ ⁊ officialibꝫ similibusq̃ personis sine quibꝫ iurisditio ⁊ cetera similia nequeũt expediri: ita tamen q̃ in fraudẽ decime nihil cõtra hoc penitꝫ attenteꝫ. Sed expense officialium iudicũ ⁊ consimiliũ personarũ facte in vestibus siue victualibꝫ minime deducentur: sicut nec alie expẽse similes facte circa familiam ꝓlatorũ.

Expẽsa q̃dã: fiunt in re q̃dã extra rem.

¶ Ratione aũt eris alieni quo ꝓsona soluẽs decimã obligata ꝓsistit nihil decima minueꝫ: etiam si certe res ecclesiastice ꝓpter hoc a quoq̃ fuerint obligate. ¶ Itẽ de furnis ⁊ de molendinis decima p̃stabit. ¶ Soluetur aũt de oblationibus siue fiant pro bñdictione nubẽtiũ siue pro exequijs mortuorũ: necnõ de ꝓuentibus singulorũ prelatorũ: ⁊ de emendis que ab excõmunicatis recipiuntur ¶ De legatis quoq̃ sibi ⁊ alijs psonis ecclesiasticis non personarum sed ecclesiarum vel officioꝝ ratione relictis decima persoluetur. ¶ Pro decima supradicta non exhibebitur pecunia nisi illa cõmuniter curreret de mãdato domini terre: ⁊ que est moneta in locis in quibꝫ cõsistent fructus ⁊ redditus vnde decima persoluꝫ: nec aliqui pecuniam cambire cogentur eãdem. ¶ Sed si ex probabilibus seu verisimilibꝫ ꝓsumptionibus apparuerit q̃sq̃ pensatis eius prouẽtibus minus debito notabiliter de decima persoluisse: ita q̃ super hoc merito suspectus debeat reputari: ex officio nostro ꝑ viros idoneos deputãdos a nobis faciemus inquiri ab illis qui super hoc scire valeant veritatem: videlicet de consilio diocesani epi-

Emende pñt ab excõicatꝫ recipi.

ſcopi vel alicui⁹ deputãdi ab ipo ſi ſit ei⁹ ſubditus ⁊ non aliter:ſi eps ipe vel deputat⁹ ab eo ꝓmode poſſit haberi: et tũc demũ et nõ prius/ ille cui⁹ puêt⁹ fuerit taliter eſtimati:p eo q̃ min⁹ ſoluerit:etiã noiatim excõicabit:ſi ei⁹ contumacia exegerit:et viſum fuerit expedire. Epi aũt et abbates ceteregz pſone eccliaſtice honorabiles nõ ſuſpecte ꝑprie cõſciẽtie relinquãtur:ita q̃ ſufficiat quo ad tales excõicationis ſentẽtia que in nullo modo ſoluẽtes vel ſciẽter adhibẽtes fraudẽ vel maliciã circa ipſi⁹ decime ſolutionem generaliter ꝓferet. Sup his aũt fiet cõpulſio per cenſuram eccliaſticam ꝓut nobis ⁊ illi cui hoc cõmittẽdum duxerim⁹ viſum fuerit expedire. Proferatur aũt(ſi expediẽs viſum fuerit) excõicatio generaliter vel ſpecialiter:in eos qui contra ſolutionem decime vel ſuoꝝ eſtimationem ꝓuentuum cum fuerit faciẽda:fraudem vel maliciam ſcienter duxerint adhibendam.

¶ Fiet autem ſolutio decime non ex ipſis reb⁹ que percipiuntur de prouentibus/ſed in pecunia numerata.

¶ Soluet aũt decima illis q̃s ad hec ꝓtigerit deputari.

¶ Rector parrochialis q̃ vrgẽte neceſſitate eccle: puta q̃ ipe reſidẽdo pſonaliter in eadem per ſe non ſufficeret ipi cure ꝓpter multitudinẽ parrochianoꝝ vel diuiſionẽ parrochie ſue:ſed neceſſe habet vnũ vel duos vel plures capellanos cõducere:et eis ꝓpter victũ ſalariũ cõſtituere:ſalarium hmõi poterit in decime ſolutione deducere: ſed rõne victus capellanoꝝ ipoꝝ aliquid non deducet.

Capellani poſſũt operas ſuas locare. vide no.in.c. ſignificatũ de preben.

¶ Quod ſi in diuerſis ciuitatibus et dyoceſib⁹ diuerſa beneficia obtineãtur: de vnoquogz beneficio in ciuitate vel dyoceſi in qua illud fuerit decima perſoluetur.

¶ De elemoſynis ℞o ſeu oblationibus datis ad opus fabrice:maxime de his oblationibus que in ciuitatibus et aliq̃b⁹ caſtris ⁊ locis dictaꝝ puinciaꝝ in certis feſtiuitatibus in candelis ⁊ alijs cõſueuerũt dari ⁊ offerri ad opus fabrice deputatis:decima non ſoluetur.

Oblationes qñq̃z p laicos:qñq̃z p clericos colliguntur.

¶ Similiter nec de illis oblationibus que colliguntur interdum per laycos:qui cõſortiales dicũtur:interdum per clericos que ad opus conſortij reducũtur:et que offeruntur vt luminaria in eccleſia cruces ⁊ calices fiãt ⁊ reparẽtur:et etiam ex illis pauperibus ſubueniatur: et ſepeliantur corpora pauperum defunctorum.

¶ Prelati autem et clerici exules cuiuſcũgz cõditionis aut dignitatis exiſtant: de ſuis prouentibus eccleſiaſticis decimam perſoluent.

¶ Ille q̃z expenſe q̃ fiũt p foſſatis ⁊ alꝭ p terris edificãdis vtvberiores fructus ꝓducãt:et ille que fiũt in cõſeruãdis ⁊ reparãdis edificijs molendinoꝝ/domoꝝ/ſeu apothecaꝝ et ſimilium: et ex quib⁹ fructus ⁊ penſiones recipiũtur:et niſi repararẽtur fruct⁹ ex eis ꝓcipi non valerent:de decima hmõi minime deducẽtur. Nec etiã ille que fiũt pro cuſtodia caſtroꝝ q̃uis fiãt maiores ſolito.

¶ Inſuper de oblationibus minutiſſimis quas percipiunt eccleſiaſtice perſone ratione eccleſiarum ſuaꝝ pro ſepulturis ⁊ dandis penitentijs:decima perſoluetur.

¶ Et q⁹ non occurrũt nobis q̃n q̃tidiane diſtributiones ꝓuẽt⁹ eccliaſtici ſint:de diſtributiõib⁹ que dant in horis canonicis preſentib⁹ debere ſolui decimam declaram⁹.

¶ Illi quogz qui deputati fuerint ad collectionem decime cum eis qui debent ſoluere decimam:de aliqua certa ſumma ſoluenda pro decima:nequeunt conuenire.

¶ De fructibus arborum ⁊ hortorum ſoluetur decima.

¶ De his aũt q̃ cõſumunt vſu vel eſu aialium:ſi ſint eccleſiaꝝ ſoluet decima: deductis expẽſis neceſſarijs q̃ fiũt pro cuſtodia:ſi ℞o ſunt pſonarum/decima non ſoluetur.

Deũ in negocijs noſtris habere debem⁹ pre oculis

¶ Tu ergo i his ſolũ deũ et iuſticiã p ꝑmiſſis pre oculis habẽs:ex ꝑdictis declaratiõib⁹ in decidẽdis hmõi dubitatiõib⁹ q̃ p pte leuiter decidi poterũt cõfirmationẽ accipias:ſup maiorib⁹ ℞o deciſionẽ apli oraculi expectes.

¶ Volumus quogz et preſentium tibi auctoritate mandamus vt in vnãquãgz perſonam eccliaſticam deputatarum tibi partium cuiuſcũgz ordinis/cõditiõis vel dignitatis exiſtat:que decimã ipſam nullo modo vel non integre ſciẽter:aut non ſm vez valorẽ fructuũ ſuoꝝ ꝓceptoꝝ ſiue non in terminis cõſtitutis exhibuerit:ſeu i illoꝝ exhibitione maliciã cõmiſerit ſiue fraudem:excõicationis ſentẽtiam auctoritate noſtra promulges. Et etiã in ſingulos q̃ ſciẽter impedimẽtum preſtiterint directe vel indirecte:publice vel occulte quomin⁹ decime predicte ſoluãtur. Et oẽs ⁊ ſingulos qui hmõi ſentẽtias latas incurrerint:p te ⁊ alios:ſingulis dieb⁹ dñicis ⁊ feſtiuis: cãpanis ⁊ cãdelis accenſis vſq̃ ad ſatiſfactionem cõdignam excõicatos publice nũcies:et facias ab oĩb⁹ publice euitari. Aggrauaturus alꝭ man⁹ tuas ꝓtra ipos put proteruiam ⁊ cõtumaciam exigere videris eoꝝdem. q̃ ſi ſatiſfacere decreuerint: poſt plenam ⁊ integrã ſatiſfactionem ab hmõi excõicationib⁹ iuxta eccle formam abſoluas eoſdem:et diſpẽſes cũ eis ſup irregularitate / ſi taliter ligati non abſtinuerint a diuinis. Prouiſo hacten⁹ q̃ cõtra decimam hmõi non ſoluẽtes nullaten⁹ ſine ſpeciali mãdato aplice ſedis inuocetur brachium ſeculare. Q̃z ad vaſa ſacra/paramenta/calices/cruces ⁊ libros: aliaq̃ bona mobilia ad cultũ deputata diuinum: vel ad priuilegia eccliaꝝ et monaſterioꝝ:aliorũq̃ locoꝝ eccliaſticoꝝ:ipſi⁹ occaſione decime man⁹ nullaten⁹ extẽdatur. Data Anagnine kl. Octobris:põtificatus nri anno. vij.

Excõicationis publicande modus.

¶ De Regularibus et tranſeũtibus ad religionem.

Martinus quartus.

¶ Religioſi mendicantes ſub excõmunicationis pena prohibentur conuolare ad religionem non mẽdicãtium quocũgz queſito colore: quam ipſo facto incurrunt tam recepti q̃z recipientes: quacũgz licentia non obſtante. Quid iuris ſit de iam receptis ſubdit. Capitulum. j.

Cupiditas oĩbus preſertim religioſis mendicantibus eſt ꝑcludẽda.

Iam ambitioſe cupiditatꝭ religioſis potiſſime mendicãtibus precludere cupiẽtes:ad alios ordines preſertim monaſticos(fucatis tamen colorib⁹ aſſerentibus ob frugẽ melioris vite aut arctioris obſeruãtie) tam ſancti Benedicti q̃z Ciſtercienſis:Camaldulenſis:Vallis vmbroſe:canonicoꝝ regularium ſancti Auguſtini:vel alioꝝ monaſticoꝝ ordinum conuolare nitẽtibus:licẽtiam a ſede apoſtolica ſeu legatis aut nuncijs eiuſdem ſedis ad tranſferendum ſe de mendicantium ordinib⁹ ad alios ordines: preſertim ea ratione(vt veriſimile eſt ꝓut facti euidentia docet) vt liber⁹ degãt:dignitateſq̃ et beneficia monaſtica conſequi valeãt:et ex certis alijs cauſis honeſtari non conſonis obtinẽtib⁹. Ac volẽtes etiam cõſeruationi ordinum mẽdicãtium ꝓuidere:auctoritate apoſtolica ex certa ſciẽtia tenore preſentium declaramus ⁊ etiam decernimus: ſtatuẽtes q̃ decetero nullus religioſus ordinum mẽdicãtium quorũcũgz:cuiuſcũgz gradus/ſtatus/cõditionis vel religiõis exiſtat:q̃tũcũgz et qualitercũgz poſſit ⁊ debeat[a] virtute cuiuſcũgz licẽtie etiã indulti apoſtolici ſeu penitẽtiarij noſtri curam gerẽtis:vel alia quauis auctoritate hactenus etiam per litteras apoſtolicas facultatum quarũuis tam legatoꝝ vel nũcioꝝ ſedis apoſtolice q̃z alia auctoritate: maxime de tranſferẽdis fratrib⁹ aut aliquib⁹ preſertim ordinum mendicãtium profeſſoꝝib⁹ in genere vel in ſpecie ab ordinibus hmõi mendicãtium ſub quacũgz verboꝝ forma appareãt admitti aut recipi: per aliquos etiã ſuperiores ordinis / ſeu monaſterij aut loci monaſtici:ſeu alꝭ in monachum vel in fratrem alicuius ex ordinibus monaſticis ſupradictis vel alijs ex-

[a] ¶ Debeat cape verbũ admitti:aut: recipi q̃ eſt. j.

Ordo carthusiensiũ preceteris ampliori potiꝝ prerogatiua.

pressis (ordine Carthusiẽsium dũtaxat excepto) sub pena excõicationis: quam tam recipiẽtes q̃ recepti ipo facto incurrãt. Et quam ex nunc put ex tũc cõtra quẽlibet transgressorem quomodolibet in premissis: sciẽtia ꝛ auctoritate antefactis proferimus in his scriptis. Et a nemine nisi dũtaxat a romano põtifice (preterq̃ in mortis articulo) excõmunicati hmõi possint absolutionis beneficium quomodolibet obtinere. Et nihilominus secus facta non teneãt: et nullꝰ existant efficacie vel momenti. Decernẽtes etiam ꝛ volẽtes ꝙ si quis hactenus virtute cuiusuis licẽtie seu mãdati hmõi fuisset receptus ad aliquem monasticum ordinem ꝛ habitum cõsuetum gestari ꝑ monachos talis ordinis suscepisset: siue ꝓfessionem emiserit siue non: sub dicta pena teneatur in monasterio in quo receptus fuerit (etiam si beneficia eccliastica seu rectorias eccliaꝝ quarũuis obtineat) stare in eius totali ordinatione: et in hmõi ordine monastico altissimo deseruire. ¶ Si quis aũt pretextu hmõi licẽtie vel sine habitu vel cũ habitu vagãdo incederet: monitione preuia teneatur et debeat infra terminum quindecim dierum a die monitionis hmõi computãdoꝝ ad eiꝰ religionem vel ordinem vnde cũ licẽtia vel sine licẽtia recesserat remeare. ¶ Qõ si efficere neglexerit: post ipsum terminum tanq̃ notoriꝰ apostata excõicatus in oĩbus ꝛ per oĩa debeat per quẽlibet reputari/et ab oĩbꝰ retractari: etiã per inuocationem auxilij brachij secularis quotiens fuerit oportunum. ¶ Jn futuris aũt nullus ex professoribꝰ alicuius ex ordinibꝰ mendicãtium hmõi in aliquem monasticum ordinem (Carthusiẽsium dũtaxat excepto) possit aut debeat ꝑ quẽcũq̃ recipi vel admitti virtute alicuiꝰ licẽtie vel indulti absq̃ sedis hmõi licẽtia speciali sub dictis penis: et nihilominꝰ secus facta nõ teneãt ipo ture. Huiusmodi licẽtijs et indultis necnon cõstitutionibus apostolicis: et mendicãtium ordinum p̃dictoꝝ: etiã si de illis specialis ꝛ expressa: ac de ẏbo ad ẏbum in nostris litteris mẽtio habita foret: ꝛ alijs ꝓtrarijs nõ obstãtibꝰ quibuscũq̃. ¶ Nulli ergo oĩno hoĩm liceat hãc paginam nostre declarationis/decreti/statuti/ꝓhibitionis ꝛ volũtatis infringere: vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis aũt hoc attẽptare presumpserit: indignationem oipotẽtis dei et beatoꝝ Petri et Pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursurum. Datum Sebennis. iiij. kalẽ. Augusti. pontificatus nostri Anno. j. Johannes. xxij.

¶ Religiosi sine sui superioris licẽtia vltra mare cũtes sunt ipso facto excõicati: nec ibi sunt ad predicationem vel diuinoꝝ celebrationem admittendi. Capitulum. ij.

Religionis habitꝰ sine ipsius ẏritate parũ ꝓdest.

AD nostrum nuper relatio fide digna ꝓduxit auditum: ꝙ nonnulli religiõis gestantes habitum sed a veritate religionis oĩno vacui ꝛ modestia penitus alieni: ad partes quandoq̃ transmarinas se transferant in quibꝰ pauci fideles respectu infidelium cõmorantur. Et vt illi decipere facilius simplicium animos ac ipsos et alios in errores p̃cipitare seu retinere valeãt: sub ouili veste ac humilitatis habitu lupinum animum occultãtes: ꝑ doctrinas suas reprobas ꝛ erroneas fidelium mẽtes q̃tum in eis est corrũpere satagũt. Jn ipsis partibꝰ periculum nimiũ spargere non omittũt: necnon ꝛ os suũ ponẽtes in celũ lingua eoꝝ falsidica transeũte sup terrã: sancte romane ecclesie detrahere ꝓstõnibꝰ: et alia multa a fide deuia in suis sermonibꝰ et secretis collocutionibꝰ euomere insanis ausibꝰ non verẽtur: ex quibꝰ deꝰ offenditur: periculosa suscitãtur scãdala: paratur simplicibꝰ laqueus. Jpsiq̃ talium presumptores de heresi vehemẽter arguũt se suspectos. Nos itaq̃ tantis obuiare periculis paterne diligẽtie studijs cupiẽtes: vniuersis ꝛ singulis religiosis cuiuscũq̃ conditionis/religionis/ordinis vel status existant: de fratrum nostroꝝ cõsilio districtiꝰ

Lupinus animꝰ sub ouili veste a multꝭ geritur.

Os i celũ ponũt qui pape detrahunt.

auctoritate presentium inhibemꝰ: ne iꝑoꝝ aliquis absq̃ superioris ordinis sui licẽtia sibi per ipsiꝰ litteras patẽtes ꝓcessa: decetero ad partes se transferat antedictas. Superioribus ipis nihilominꝰ iniũgẽtes ne quibusuis sui ordinis fratribꝰ (nisi dũtaxat viris litteratis/ꝓuidis et expertis) huiusmodi licentiam impartiri presumant. Nos eñ quoscũq̃ presumẽtes contrarium quouismodo excõmunicationis subiacere sentẽtie volumꝰ ipo facto. A qua nullus ab alio q̃ a romano pontifice possit (nisi dũtaxat in mortis articulo) absolutionis bñficium obtinere. ¶ Cetez vniuersis ecclie prelatis in virtute sancte obediẽtie districte precipiẽdo: presentium tenore mãdamus: quatenꝰ nullos religiosos ad partes se transferẽtes predictas: nisi per patẽtes superioris sui ordinis litteras de licẽtia speciali se illuc transferẽdi sibi cõcessa prelatis eisdem fecerit plenam fidem in ciuitatibꝰ suis et dyocesibꝰ ac locis ꝛ terris alijs ad predicationis officium vel diuinoꝝ celebrationem admittãt: sed ipos potius velut apostatas capiãt seu capi faciãt: eos carcerali custodie (donec de dicta licentia speciali modo predicto sibi constiterit) detinẽdo. Et nihilominꝰ si quos religiosos approbare: q̃ sedes aplica reprobauit: vel q̃ alias sunt fidei obuia i suis predicationibꝰ seu secretis collocutionibus dogmatizare ꝓsenserint: vt tales (quibuscũq̃ cessantibꝰ priuilegijs) possint licite capere: et carcerali custodie sicut suos possent subditos mancipare licẽtiã impartimur. Et insup tenore presentiũ mãdamꝰ eisdẽ vt de p̃missis summarie simpliciter ꝛ de plano: ac sine strepitu iudicij ꝛ figura ꝑ se vel aliũ seu alios se solerter ꝛ fideliter studeãt informare: quosq̃ de p̃dictis seu eoꝝ aliquo reppererint reos esse iuxta statuta canonum in alioꝝ exẽplum castigare penis debitis non postponãt. Non obstãtibus exẽptionibꝰ et alijs quibuscũq̃ priuilegijs ꝛ litteris aplicis eisdem religiosis vel eoꝝ ordinibꝰ ab eadem sede cõcessis vel i posteꝝ cõcedẽdis: etiã si de illis plena et exꝑssa mẽtio: ac de ẏbo ad verbum in presentibus sit habẽda. Que q̃tum ad predicta vel aliq̃ eorũdem eisdem in nullo volumꝰ suffragari. ¶ Nulli ergo tẽ. Datum Auinione. vj. idus Maij: põtificatus nostri Anno. ix.

Approbata ꝑ sedem aplicam a nemie sũt reprobanda.

¶ De Religiosis domibus.

Johannes. xxij.

¶ Licet beguinarum status sit ꝓpter multas rationes per Clementem quintum reprobatus: ꝓmittitur tamen mulieribꝰ fide dignis que nec sunt culpabiles nec suspecte sub habitu beguinaꝝ viuere: nec sunt tales per ordinarios molestãde vide. c. j. eo. ti. in cle. Capim vnicum.

Nocẽtes et innocẽtes ad paria iudicãdi nõ sunt.

RAtio recta non patitur vt innocẽtes ad paria cũ nocẽtibꝰ iudicẽtur. Sane. fe. re. Cle. papa. v. p̃deceſſor noſter. Cũ de mulieribꝰ que beguine vulgariter nũcupantur nõnulla ei fuissent precipue de alemanie ptibꝰ insinuata sinistra: et ꝑsertim ꝙ eaꝝ quedã de summa trinitate ꝛ diꝛina essentia disputarẽt ꝛ predicarẽt: ac circa articulos fidei ꝛ ecclesiastica sacramẽta opiniones catholice fidei cõtrarias introducerent: et multoꝝ simplicium aĩas in diuersos errores inducerẽt: ex his ꝛ alijs frequẽter de illis auditis habens eas nõ indigna rõne suspectas in illas que statum hmõi nouiter assumptum sectarẽtur vlteriꝰ: aut que illum de nouo assumerent excõicationis sententiam ꝓmulgauit. Verum qꝛ in multis mũdi partibꝰ plurime sunt mulieres que similiter vulgo beguine vocate segregate q̃dq̃ in parentum aut suis: interdum vero in alijs aut conductis sibi cõmunibꝰ domibus insimul habitantes: vitas deducũt honestas: ecclesias de nocte frequẽtant: dyocesanis locoꝝ et parrochialium ecclesiarum rectoribꝰ re-

Religiose mulieres q̃d facere debent.

uerēter obediunt:curiositatē disputādi:aut auctoritatē seu temeritatē potiꝰ ꝓdicādi nullo mō sibi vsurpāt:nec se vel alias seu alios quoslibet ꝑmissis opinionibꝰ:erroribusq; iuoluūt.nec vlla sup his est: aut fuit hactenꝰ nota:seu suspitio ꝙtra eas:q̄ ipsas dissimules a luce sua constringeret:vt nullis eaꝝ q̄ ꝓpetuā forte dño cōtinētiā deuouerunt: occasio prebeat ad lapsum.ꝛ ne periculis dānis ꝛ scandalis plurimis q̄ proinde verisimiliter seq̄rentur ꝑ puisiōe ecclie moderna occupent:beguinas hmōi inculpabiles(vt ꝑmittit)nec suspectas sub phibitione ꝛ abolitione ꝑmissis(q; de ipsis ꝓdecessoꝛ noster ꝑfatꝰ nullatenus sensisse dinoscit)de fratrū nostroꝝ cōcilio declaramus ꝛ volumꝰ nō includi.Locoꝝ ordinarijs nihilominus initūgētes ꝛ eas sub ꝑtextu hmōi nullatenꝰ molestari ꝑmittāt.Et si q̄d forsan ex hoc in bonis aut iuribꝰ a q̄ buscūq; cōtra eas attētatū est hactenꝰ vel attētari ꝙtigerit in futurū:ꝑ illos ꝓdictos ordinarios auctoritate nr̄a in statū reduci debitū volumꝰ.Jnuocato(si opus fuerit) auxilio brachij secularis.Ceterū statū beguinarū hmōi quas esse ꝑmittimus(nisi de his ꝑ sedē apostolicā aliter ordinatū extiterit)nullatenꝰ ex ꝑmissis intēdimꝰ approbare. Locoꝝ aūt ordinarios ꝛ alios ad quos ꝓdicta spectabunt:curā puigilē ꝛ sollicitudinē debitā ꝓcipimꝰ adhibere:ne premissarū sequētes inuia ꝛ ipsarū actus temerarios imitādo:ꝑmissis erroribꝰ ꝛ disputationū ꝛ ꝓdictionū temeritatibꝰ se inuoluāt:eas q̄ cōtra ꝓdicta ꝑsumpserint ꝑ cēsurā ecclesiasticā(appellatione postposita)cōpescēdo. ¶ Porro mulieres qōcūq; nomen habētes:q̄ de illis ex quibꝰ phibitio ꝓcessit culpabiles se reddiderint aut merito notabiles vel suspectas esse: si statū vel habitum quoquo modo mutauerint:vere sub ꝓdicta decernimus remanere cēsura:ꝛ taliter ꝙtra eas ꝑ illos ad quos pertinuerit ꝓcedi volumus ꝛ mādamus q; ab erroꝛe de moꝛe reuocate non vltra inficiant sanas oues.

Brachiū sc̄lare pōt q̄ñq; ab ecclesia iuocari.c.j.de of.oꝛ.i an.

Oues moꝛbide sanas inficiunt.

¶ De Censibus:exactionibus:ꝛ ꝓcurationibus.

a ¶ Bñdictꝰ. Jste benedictꝰ fuit duodecimꝰ natione tholozanꝰ Sanardanus appamiarū diocesis: primus appellatus Jacobus fornerij abbas fōtis frigidi/ordinis Cisterciēsis:ꝛ magister ī sacra pagina: deinde episcopꝰ appamiarum:ꝛ deinde episcopꝰ mirapisceñ.postea tituli sc̄tē ℙrisce presbyter cardinalis assumptꝰ ad papatū. Anno dñi. M.ccc.xxxiiij.xx.decēbris. ꝛ anno.M.ccc.xlij.xxv. aprilis vita functus est pōtificatus sui anno.v. successit Joanni.xxij.sibi ꝛo successit Clemēs vj. Jo. Fran.

b ¶ ℙerpetuā. Sic et oīa instrumenta ad hoc fiūt.j.q.vij.saluberrimū xxv.q.j.oñes femine.et q; hoc graue negocium est:ꝛ vt magis timeatur hec ꝓsisio merito est ꝑpetue memorie seruāda facit de penis ī q̄busdā. de scismaticis.c.j.de penis.in.c.felicis.lib.vj.et q̄ no. in. c. ad apostolice.in prin. de re iudi.eo. li.vj. vbi nota q; solꝰ papa sine ꝛcilio pōt hoc facere.ꝛ facit hec extraua

a Benedictusᵃ duodecimus episcopus seruus seruoꝝ dei ad ꝑ

b petuamᵇ rei memoriam.

¶ Taxat ꝓcurationes:pabula charitatis:et subsidiū charitatiū.Saluat ꝓuilegia:cōuentiones/consuetudines/ꝛ ꝓscriptiones:ꝛ indēnitatē pauperū: inhibet contraueniri: punit trāsgressoꝛes ꝛ eoꝝ familiares ꝛc̄. Et locari debet sub rubꝛica de censibus et ꝓcurationibus.

c d Vasᶜ electionisᵈ ℙaulus apostolus egregiꝰ ꝓdicatoꝛ se et eos q̄ secū erāt ꝓꝛijs manibꝰ exhibe-

e f batᵉ vtᶠ pseudoᶠ:ꝛ subdolis operarijs sub ꝓdicationis specie lucra sectātibus locū ꝑcluderet:et

g his quosᵍ ipse pascebat pabulo verbi dei / nō existeret oneroſus Sane licet circa modestiā in exigendis a ꝓcurationibꝰ obseruādam predecessoꝛibus nostris romanis pontificibꝰ salubꝛia emanauerint instituta:q; tamē(sicut experientia docet) nōnulli prelatoꝝᵇ necnon dioce. nūcioꝝ vel legatoꝝ aplice sedis de quibus nullam faciūt mentionē expresse sic se reddiderūt ꝛ reddūt in dictaꝝ ꝓcurationum exactionibꝰ onerosos:ꝛ vt oppressi subditi hmōi onera nequeant supporꝛtare:ꝛ victū lōgi tēporis breuis hoꝛa cōsumat. Nos attēdentes q; parentesᵏ debēt thesaurizare filijs:nō delicijs fastidiosis eorum substantiā absoꝛbere:ac cupientes ꝑ diuersitate conditionum visitātium ꝓlatoꝝ ꝛ ꝓuinciarū ac ecclesiasticaꝝ etiā facultatū certū modū sufficiēter visitātibus ꝛ supportabilē visitatis in premissis foꝛe decetero obseruādū:de fratrū nr̄oꝝ ꝓsilioˡ presentis ꝓstitutiōis edicto. ¶ Statuimꝰ q; cū ī Frācie/nauarre/maioꝛicarū regnis/ac terris/ ꝓuincijs:ꝛ partibꝰ adiacētibus: et in vicinis eisdem:necnon in delphinatu/burgundie/sabaudie ꝓuincie/ et foꝛcalquerij comitatibus

m archiepiᵐ et episcopi: ac alij prelati ꝛ persone ecclesiastice quibꝰ id de iure vel cōsuetudine cōpetit suos subditos ꝑsonaliter visitabunt. Jdem archiepi a suis vel suffraganeoꝝ suoꝝ cathedralibꝰ ecclesijs pro ꝓcuratione vniꝰ diei:siue in victualibꝰ:siue a volentibꝰ in pecunia vltra trecētoꝝ:a monasterijs veroꝝ alijs ecclesijs vel prioratibꝰ secularibus vel regularibꝰ habētibꝰ collegium vel cōuentū.xij. vel plurium ꝑsonarū vltra ducentoꝝ

gans ius cōmune.c. pastoꝛalis.de fi.istru. ꝛ ibi no. Jo.Fran.

Diuisio.

Mas electiōis ¶ Diuidit ī q̄nq; partes ꝓncipales. Nam ꝓmo exoꝛdit. Secūdo ibi statuimꝰ taxat ꝓcuratiōes. Tertio ibi insup punit transgressoꝛes. Quarto ibi ꝑmissis extendit cōstitutionem. Quinto subdit clausulas ꝙsuetas cū data ibi nulli ꝛc̄. ℙrima ꝑs tres habet rōnes exēplares impulsiuas ad cōdendā hanc ꝓstitutionē. Secūda pars triplicit taxat quantitatē ꝓcurationū exigēdarū iuxta triplicem diuisionē ꝓuinciarum ꝛ regnoꝝ ꝛ qualitatē visitātium: etiā si ꝑ alios visitāt modificando ꝛ extendendo ac declarādo vt ℣.patet. Tertia pars punit visitatoꝛes trāsgressoꝛes ꝛ eoꝝ familiā/ etiam si a spōte volentibꝰ recipiant/vel receptū remittētibꝰ non restituāt. Quarta pars extēdit cōstitutionē ad charitatiuū subsidium. Taxat valoꝛem turonēsium: et excipit tres casus. Ultia ibi nulli.subdit clausulas cōsuetas cum datis.

Thesauꝛ acq̄rant fīres lijs pr̄es.

c ¶ Mas. Hoc nomē fuit sibi impositū celitus in eius conuersione actuū ix.c.ꝛ hoc ꝓncipiū sumptum est ex ca.cū apostolus.in prin.de censi.

d ¶ Electiōis. Et ideo non vitiosum in quo oē oleum ꝛ vinū facile coꝛrumpitur. de pe.iij.℣.situe a me.adde textum Marci.ij.in fine.

e ¶ Exhibebat. Jd est ꝓcurabat.xvij.q.j.iam nunc.xxj.q.j.c.j.

f ¶ ℙseudo. Jd est falsis. Et est grecū nomen indeclinabile. vt no.ī dicto.c.cum apostolus. cōtra quos nota monitionem cōcilij generalis.de qua.in.c.irrefragabili.in fi.de offi.ordi.

g ¶ ℙabulo. Est em̄ verbū dei pabulum aīe ex quo viuit.c.inter cetera.de offi.oꝛd.q; non in solo pane ꝛc̄.sed in omni verbo ꝛc̄.vt ibi.

Vīa viuit exℓbo dei

h ¶ ℙrelatoꝝ. Et iam cardinalium: vt ꝑbat textus.in.c. cū apostolus.℣.cardinales.de censi.ꝛ in.c.ꝓcurationes.in ꝑn. eo.ti. ꝛ ibi no.

i ¶ Oneroſos. Usq; ad exinanitionem extreme virtutis.x.q.iij.cauē dum.ꝛ.j.q.iij.placuit. ideo seruādum est quod statuit cōcilium vienēñ. in cle.ad nostrum.℣.fi.de censibus.

k ¶ ℙarentes.xvj.q.j.predicatoꝛ. vbi ℙaulus dicitur diuinus apostolus ꝛc̄.ꝛ q; beatiꝰ est dare q̄ accipere. Et cum mysterio accumulantur tot rationes:vt si aliq̄ cessarent/nō cessat dispositio insti.de nup.℣.affinitatis.

l ¶ Consilio. Ad quod non artabatur sequendum nec petendum ꝑm glo.ꝛ doc.in.c.ad apostolice.de re iudi.ꝛ in.c.j. de scismaticis.li.vj. licet Joan.mona.in hoc variauerit factus cardinalis. Sed q; papa regatur consilio cardinalium ꝓbatur in ca.licet.et ca.in genesi.et ca.ecclesia.ij.in fi.de ele.sicut.episcopi concilio canonicoꝝ regi debent.ca.nouit.ꝛ ca.quanto.de his que fiunt a preℓ. c. queſiuit: ꝛ ca.fi. de his que fiunt a maio.parte.c.Hosten.in sum.in titu.de offi.archi presbyte.℣.que pertinent.ver. potest. presertim in arduis.ꝛ hoc seruat consuetudo.

Cōcilium cardinalium an debeat papa sequi.

m ¶ Archiepiscopi. Jdem ꝛ in patriarchis/primatibus/ꝛ alijs etiā pluribus id est et abbatibus. de quibꝰ vide infra. Jdem sunt enim primates ꝛ patriarche.xcix.distin. prouincie. et dixi supra in secunda questione prime partis:et idem archiepiscopi et metropolitani ꝛ nudis tantum verbis differunt.nota.in ca.duo.de officio ordina.vide in spe.in titu.de offi.ordina.℣.sunt quoq;. et in versi. et nota.sic et archiepiscopi sunt episcopi. nota. in cap̄. q̄ periculosum. de sentē. excommu.li.vj.

a ¶ Locis. Mõ credo comprehẽdi hospitalia pauperũ propter infra dicenda: puta leprosorum ⁊ aliorum infirmorum mendicantium panem: sicut nec grangias per ca. fi. de censi. ⁊ idem forte de fabricis ⁊ commissarijs de quib⁹ canonica portio nõ detrahitur. c. fi. de test. ⁊ de alijs de quibus non esset soluẽda decima. de qua in cle. si beneficiorũ. de dec. de quibus omnibus dic vt ibi plene no. ¶ Circa hoc tamẽ tenendum est illud qõ concludit federicus de senis in consilio. cxj. Et an episcopus possit priuilegiare hospitale tpe pstructionis vt nõ possit ab eo vel successorib⁹ visitari: vide eũdem in cõcilio. cc. xlviij. Et quid de domibus leprosorũ vide per eũdem in consilio. cxxx. Et adde in simili quod firmat ꝑde. de ancha. de testatore in concilio. c. xxviij. et qõ examinat Guil. de mõte lauduno in glo. sup extrauganti suscepti Joã. xxij. sup ver. in totum. Jo. Fran.

b ¶ Abbates. Jdẽ credo de prioribus etiã canonicorũ regulariũ. ar. c. qõ dei timorem de statu monachorũ et aliorũ quorũcũq; visitandorũ etiã mendicãtium: exceptis tñ fratribus minorib⁹. de qb⁹ in cle. exiui. de ver. signi. Jo. Fran.

c ¶ Si vero. Hic determinat q̃ habentur in ca. felicis. de censi. li. vj.

d ¶ Archipresbyteri. Quid aũt de archipbyteris ruralib⁹ q̃ decani aliqñ nũcupant: subdit infra in ver. illud quoq; Jo. Fran.

e ¶ Ex priuilegio. Sine priuilegio vero non possunt. alʒ cõtrafacientes puniũtur. vt in. c. felicis. de censi. li. vj.

f ¶ ꝑ alios. Hec cõstitutio approbat quod no. Jo. an. ĩ. c. felicis. de cẽsi. in glo. super ver. officio. Et adde q̃ prelati aliquando habent officiales. de offi. vi. ca. ij. ⁊ iij. de ap. romana. de offi. ordi. ca. romana. de offi. delega. c. iiij. in fi. lib. vj. ⁊. c. insinuante. Quãdoq; habẽt vicarium in spũalibus. de tẽpo. ordi. c. iij. §. j. li. vj. Quãdoq; habent vicarium generalem dicto. c. iij. §. epo aũt. de tempo. ordi. ⁊ de offi. vica. c. fi. de prebẽ. c. statutũ. li. vj. Quãdoq; habent simpliciter vicarium. c. statutum. ⁊. c. vt officium. ⁊. c. vt cõmissi. de here. li. vj. Quãdoq;

prelatorũ vicẽ gerentes variis cẽsentur noib⁹.

ac q̃nquaginta. Ab habẽtib⁹ vero paucarũ pso narũ collegiũ seu quentũ ⁊ q̃busuis alijs ecclesijs prioratib⁹ ⁊ locis vltra ducẽtoꝝ Episcopi vero ab ecclesijs cathedralib⁹ vltra ducẽtorũ. A monasterijs vero ⁊ ecclijs alijs ac prioratib⁹ secularib⁹ vel regularib⁹ habẽtib⁹ collegiũ vel cõuẽtũ. xij vel pluriũ pso narũ vltra ducẽto rũ quinquaginta. Ab habẽtib⁹ vero paucarũ pso narũ collegiũ seu cõuẽtũ ⁊ quibusuis alijs ecclesijs priorati b⁹ ⁊ locis[a] vltra ducẽtorum. Episcopi vero ab ecclesijs cathedralib⁹ vltra ducentorum. A monasterijs vero ⁊ ecclesijs alijs ac prioratibus secularibus vel regularib⁹ collegiũ habẽtibus. xij. vel plurium personarũ vltra cẽtũ ⁊ quadraginta. Ab habẽtibus vero pso narũ collegium paucorũ ⁊ q̃buslibet alijs ecclesijs prioratibus et locis vltra cẽtum et quadraginta. Abbates[b] quoq; a monasterijs vel prioratibus habentibus collegium. xij. vel plurium pso narũ vltra centũ. Ab alijs quoq; habentibus minus collegiũ ac ecclesijs prioratibus et locis quibuscunq; vltra. lxxx. Archidiaconi quoq; vltra. xxxv. Archipresbyteri quoq; vltra. viij. turonẽ. argẽti valorem recipere non presumãt. Si vero[c] prefati archiepiscopi prelati ⁊ persone ecclesiastice ex priuilegio apostolico per alios visitare ⁊ pcurationes recipere valeant in pecunia numerata: Jidem archiepiscopi a suis ⁊ alijs cathedralibus ecclesijs vltra centum. xx. a monasterijs vero ⁊ ecclesijs alijs ac prioratibus secularibus ⁊ regularibus habentibus collegium. xij. vel plurium pso narũ vltra cẽtũ Ab habẽtibus vero minus collegium ⁊ quibuslibet alijs ecclesijs priorati b⁹ ⁊ locis vltra. lxxx. Episcopi etiã ab eisdẽ ecclesijs monasterijs prioratibus atq; locis vltra. lxxx. abbates vltra. lx. archidiaconi vltra. xxx. turonẽ. argẽti valorẽ non recipiant quo quo mõ. ¶ Jn alemanie quoq; anglie/ hungarie/ boemie/ polonie/ norwegie/ dacie/ scotie/ ⁊ suetie regnis/ terris/ ac puincijs et partibus eisdẽ adiacentibus archiepi ⁊ episcopi: alij quoq; prelati ⁊ pso ne ecclesiastice cum (vt premittit) psonaliter visitabunt Jidem archiepi et episcopi etiã si primates existãt: a suis vel suffraganeoꝝ suoꝝ ecclesijs cathedralibus ⁊ psonis earũ pro pcuratione vnius diei siue in victualib⁹ siue a volentib⁹ in pecunia vltra trecẽtũ ⁊ viginti. A monasterijs vero ⁊ alijs ecclesijs prioratibus secularib⁹ vel regularib⁹ habẽtib⁹ collegiũ. xij. vel plurium pso narum vltra. cc. ⁊. lx. ab alijs vero monasterijs ecclesijs seu priorati b⁹ minus collegiũ habẽtib⁹ alijs quoq; ecclesijs prioratib⁹ ⁊ locis vltra ducentorũ ⁊ vigiti. Episcopi etiã a cathedralibus ecclesijs vltra ducẽtorũ et vigiti. A monasterijs vo ⁊ alijs ecclesijs ⁊ prioratib⁹ secularib⁹ vel regularib⁹ habentibus collegiũ. xij. vel plurium pso narũ vltra cẽtũ ⁊. lxxx. Ab habẽtibus vero collegium minus: ⁊ quibuslibet alijs ecclesijs ⁊ prioratib⁹ atq; locis vltra cẽtum ⁊ q̃nquaginta abbates insuper a monasterijs: prioratib⁹: seu ecclesijs habentibus collegiũ. xij. vel plurium pso narũ vltra cẽtum. Ab habẽtibus vero minus collegiũ ac ecclesijs prioratib⁹ ⁊ alijs locis q̃ buslibet vltra. lxxx. Archidiaconi vero vltra quinquaginta. archipresbyteri[d] etiã vltra. x. turonen. argẽti valorem recipere nõ presumãt. Si vero ijdem archiepiscopi: epi ⁊ plati: ac pso ne ecclesiastice ex priuilegio[e] apostolico p alios[f] visitare ⁊ pcurationes recipere valeant in pecunia numerata: dicti archiepi etiã si primates existãt ab huiusmodi ecclesijs/ monasterijs/ prioratibus/ atq; locis vltra cẽtũ. epi vltra. lxxx. abbates[g] vltra. lx. archidiaconi vltra. xxx. turonen. argẽti valorẽ p pcuratione qualibet vnius diei recipere non psumãt. ¶ Jn castelle quoq; legionis/ aragonie/ ⁊ portugallie regnis ⁊ dominijs/ terris ⁊ puincijs regum castelle/ aragonie/ ⁊ portugalie ⁊ partib⁹ adiacẽtibus etiã vicinis eisdẽ: excepto sardinie ⁊ corsice regno. Archiepi: epi ⁊ prelati: ac pso ne ecclesiastice cũ (vt premittit) psonaliter visitabũt: ijdem archiepi a suis et suffraganeorũ suorũ ecclesijs cathedralib⁹ pro pcuratione vnius diei siue in victualib⁹ siue a volentib⁹ in pecunia vltra cẽtum ⁊ quadraginta. a monasterijs vero ⁊ ecclesijs alijs ac prioratib⁹ secularib⁹ vel regularib⁹ habẽtibus collegium. xij. vel plurium pso narũ vltra cẽtum ⁊ viginti. Ab habẽtibus vero minus collegium: alijsq; ecclesijs prioratib⁹ atq; locis vltra centum. Episcopi etiã a cathedralibus ecclesijs vltra cẽtum. a monasterijs vero ⁊ prioratibus secularibus vel regularibus habentibus collegium. xij. vel plurium personarum vltra. lxxx. Ab habẽtib⁹ vero minus collegiũ alijsq; ecclesijs prioratibus ⁊ locis vltra. lx. Abbates[h] etiam a monasterijs vel prioratib⁹ habẽtibus collegiũ. xij. vel plurium per-

tales vocant locũ tenentes. xciij. dist. c. fi. Siue ergo q̃s vicarius a sede ap̃lica deputet. vt in ca. iudicium. de ele. li. vj. siue a capitulo ecclesie cathedralis epali sede vacante. vt in. c. pe. de supplẽ. negli. prel. li. vj. vbi põt ex cõsuetudine visitare saluis notatis in cle. j. õ here. siue ab electa in abbatissam a maiori parte capituli indẽnitatibus. de ele. lib. vj. siue ab alio prelato electo concordi ter ĩ casu capituli nihil. de ele. cum visitat poterit recipere procurationem iuxta istam taxam. arg. notatoꝝ in dicto. c. felicis. de censi. facit. c. fi episcopus. de offi. ordi. eo. lib. Et si sunt plures tunc solum principalis sed nõ foraneus poterit hoc generaliter facere. vt ꝓbat cle. ⁊ si principalis. de rescriptis. Quid si plures essent oĩno eq̃les officiales vel vicarij: Dic vt ibi no. Quid de foraneis ĩ locis suis: Dic attẽdẽda illoꝝ mãdata. adde textũ. in. l. j. C. de offi. eius q̃ vicẽ alterius gerit. Jo. Fran.

Tlicarius põt visitare ⁊ pcurationẽ recipere.

g ¶ Abbates. De prẽabbate Cluniacẽsium quõ teneatur visitare subditos suos mediatos ⁊ ĩmediatos vide oldra. in cõcilio. clv. qõ incipit p̃ma q̃stio. ⁊ adde quãtũ ad abbates idem videt esse effectus inq̃sitionis generalis ⁊ specialis. vt dicit idem oldra. in concilio. ccxxvij. qõ incipit licet quantũ. Jo. Fran.

Abbas cluniacẽs. subditos mediatos et imediatos visitare potest.

h ¶ Abbates. honeste facerent abbates ⁊ alij religiosi non exigere pecuniam: sed conformare se laudabilib⁹ cõsuetudinibus et cõstitutionib⁹ monasteriorũ: ⁊ contentari comedere cũ alijs in refectorio: et dormire in dormitorio cõmunib⁹ vt melius valerent oculo intelligere quõ se

habeant omnia tam in ecclesia q̄ in mensa: ꝛ tā de die q̄ de nocte ꝛ ꝓpter bonum exemplum. ar. eius quod no. in cle. ad nostrum. de censi. in verbo. si voluerint. et in ca. magne. de voto. quia quod agitur a prelatis: cito a subditis trahitur in exemplum vt ibi. ꝛ in ca. precipue. xj. q. iij. alⁱs tot mortibus digni sunt quot pernitiosa exempla ꝛc. vt ibi: ꝛ hoc satis dicit ℣. nostre tamen intentionis in ver. nec vltra. ꝛ ver. ceterum. Tenentur enim visitatores non minus exemplo q̄ verbo edificare ꝛ plantare. c. quoniam. ꝛ ca. inter cetera. de offi. ord̄. facit. c. romana. in fine. de censi. li. vj. vbi vide no. per Jo. and. in nouel. et in ca. in singulis. de statu monachorum. Jn huiusmodi nanq̄ actibus regularib⁹ non sunt subtilitates neq̄ glose exq̄rende: nec appellationes admittēde. sed simpliciter omnia sunt expedienda. ca. ad nostrā. reprehensibilis: ꝛ cū specialis. de appella. Non est tamen omittendum q̄ si prelatus religiosus in mortali constitutus notorius vel infamatus sit incorrigibilis: ꝛ propterea a subditis appelletur: debet appellationi deferri: alⁱs pro tanto excessu satisfacere compelletur. de appella. de prior. q̄ ad talem non pertinet iudicialis correctio. iij. q. vij. iudicet. Misericorditer etiam ꝛ non passim sunt corrigēdi monachi: ꝛ non more latronum in graue carcerem detrudēdi. de statu monacho. c. ea que. et non debent esse prelati nimis graues in corrigendo: alⁱs de cōsilio cōuētus. i. capituli est correctio temperanda. dicto. ca. reprehensibilis. in fine. de his que fiunt a prela. nouit. ꝛ ca. ea no scitur. et ideo dicit textus in dicto. c. romana. in fine. cōsuetudines rationabiles et approbatas. ſm Hostien. ꝛ Joā. and. ibidem in nouella. Jo. Fran.

Prelatorum gesta sunt subditorum exempla.

Monachi sūt misericorditer corrigēdi.

a ¶Sicilie. No. q̄ huiusmodi ysule sunt pars prouincie cui adherēt. l. insule. ff. de iudici. cum ibi notat. facit. ff. de verbo. signifi. l. notionē. ℣. j. faciūt no. in. c. quoniā a nobis. de decimis. Ex quo sequitur q̄ qui in sicilia vel corsica est aut sardinia: debet respondere in italia. vt not. in dicta. l. insule. probatur.

sonarū vltra quinquaginta. Abbatib⁹ minus collegiū ꝛ quibuslibet alijs ecclesijs prioratibus ꝛ locis vltra. xl. Archidiaconi vero vltra viginti q̄nq̄. Archipresbyteri vero vltra q̄nq̄ turonē. argēti valorē recipere nō attentēt. Si vero prime nominati archiepi/epi/ꝛ plati/ꝛ alie psone ecclesiastice ex priuilegio aplico p alios visitare ꝛ procurationes recipere possint in pecunia numerata. Jidē archiepi ab eisdē suis et suffraganeorū suorū ecclesijs vltra. lxxx. A monasterijs vero et ecclesijs alijs ac prioratib⁹ secularib⁹ vel regularib⁹ habētib⁹ collegiū. xij. vel plurium psonarū vltra. lx. Ab habentib⁹ vero minus collegiū ꝛ quibuslibet alijs ecclesijs prioratib⁹ siue locis vltra q̄nquaginta. Episcopi etiā ab eisdem ecclesijs monasterijs/ prioratibus/siue locis vltra. xl. Abbates vero ab eor̄ monasterijs/prioratib⁹/ecclesijs siue locis vltra. xxx. Archidiaconi vero vltra. xx. turonē. argēti valorē recipere nō attentēt. ¶Jn apulieve-
ro/calabrie terre laboris/sicilie[a]/ lōbardie/tuscie/sardinie/ corsice et ceteris alijs italie partibus: necnō sclauonie/achaie/ cypri/et ceteris regnis/insulisq̄/ et alijs prouincijs ꝛ partib⁹ oīb⁹ vltramarinis ꝛ etiā trāsmarinis. patriarche/archiepiscopi/epi ac p̄lati alij et psone ecclesiastice cōsistentes cū (vt p̄mittit) psonaliter visitabūt. Jidem patriarche ꝛ archiepi a suis vel suffraganeorū suor̄ ecclesijs cathedralib⁹ p procuratione vnius diei siue in victualibus siue a volētibus in pecunia vltra. lx. A monasterijs vero et ecclesijs alijs ac prioratibus secularibus vel regularibus habētibus collegiū. xij. vel plurium psonarū vltra quinquaginta. Ab habētib⁹ vero minus collegium ꝛ quibuslibet alijs ecclesijs prioratib⁹: atq̄ locis vltra quadraginta. Epi etiā a cathedralib⁹ ecclesijs vltra q̄nquaginta. a monasterijs vero alijsq̄ ecclesijs et prioratibus secularibus vel regularib⁹ habentibus collegium. xij. vel pluriū personarum vltra. xl. Ab habentibus vero minus collegiū et ecclesijs alijs seu prioratib⁹ vel locis quibuslibet vltra triginta. Abbates[b] vero a suis monasterijs vel prioratib⁹ simile collegium vel maius habētibus vltra viginti. Ab habentibus vero minus collegium ꝛ quibuslibet alijs ecclesijs prioratibus: atq̄ locis vltra xxj. archidiaconi vltra decē turonē. argenti valorē nō audeant recipere quoquo modo. Si vero p
c lati/ patriarche[c]/ archiepiscopi/ episcopi/ ꝛ psone ecclesiastice p̄xime nominati ex priuilegio apostolico p alios visitare: ꝛ procurationes recipere valeāt i pecunia numerata: dicti patriarche seu archiepi ab eisdē suis vel suffraganeorū suor̄ ecclesijs cathedralib⁹ vltra quadraginta. a monasterijs quoq̄ ꝛ ecclesijs alijs ac prioratib⁹ secularib⁹ vel regularibus habentib⁹ collegium duo decim vel plurium psonar̄ vltra triginta. ab habētibus vero minus collegium et ecclesijs alijs prioratib⁹ siue locis et subditis quibuscūq̄ vltra. xxviij. Episcopi quoq̄ a suis cathedralibus ꝛ quibuslibet alijs ecclesijs monasterijs/ꝓratib⁹/atq̄ locis vltra viginti. Abbates etiā vltra decē necnō archidiaconi vltra quinq̄ turonē. argenti valorē recipere nō p̄sumāt. Jta q̄ expēse seu sūpt⁹ vniuersi seu taxatio pecuniaria huiusmodi procurationis totiꝰ
b diei[d] videlicet in pecunia vel victualib⁹ et necessarijs alijs predictam summā vel valorem aliquatenus non excedat: nec vltra dictas summas vel taxationes seu valores earū pretextu cuiuscūq̄ cōsuetudinis vel alⁱs vel ab ipsis prelatis vel familiarib⁹ earūdem quicq̄ exigere vel recipere liceat/etiā a volentibus qñ ex cōuentione vel cōsuetudine minus soluere consueuerint q̄ propter predicta non plus soluant. Jllud quoq̄ quod de archidiaconis superius diximus ordinādum/locū habere volumus etiā in decanis: prepositis: alijsq̄ psonis ecclesiasticis superius nō expressis: quibus visitationis officium ꝛ procurationis receptio ex priuilegio sedis apostolice vel de iure seu cōsuetudine competere dinoscuntur. Decanis ruralibus dūtaxat exceptis q̄ in aliquibus regionibus archipresbyc teri nominantur[e]: circa quos in receptione huiusmodi procurationis id quod supra statutum est/de alijs archipresbyteris volumus obseruari. ¶Nostre tamen intentionis existit/ q̄ si ex conuentione vel consuetudine tam ecclesie cathedrales q̄ collegiate et alie quelibet seculares ac etiam monasteria: prioratus conuentuales et loca alia queuis ecclesiastica: earunq̄ capitula collegia seu conuentus: rectores etiam et persone prelatis quibuscuis suis visitantibus (vt prefertur) minus debeant vel

ff. ad municipa. l. qui ex vico. Jdem dico de eo qui est in insula maioricarum vt teneat̄ respondere regno nauarre. vt patet. ſ. ℣. statuim⁹. vbi dicitur illi adiacere ꝛc.

b ¶Abbates. De abbatissa vero dicit archidiaconus q̄ etiam pro visitandis monasterijs sibi subiectis ei non lz egredi monasterium per textū. in ca. j. de sta. regu. li. vj. ibi quacūq̄ ratione. sed debet per alium visitationē facere: circa q̄ vide no. in cle. j. in prin. eo. ti. in glo. istorū: monetur etiam archidiaquia quod generaliter scriptū est: generaliter est accipiendum. c. ij. de cōiugi. lepro. Jtem fortificatur prohibitio in eo q̄ ibi duo casus excipiūtur: in alijs ergo stet valida. de decī. ad audientiam. xxxj. di. omnino xxxj. q. j. quomodo ꝛc. viij. di. si consuetudinē. Et licet textus ille non videatur loqui de abbatissa nihilominus appellatio monachorum includit abbates vbi de salute anime agit. c. fi. de ſymo. Jtem ibi in ℣. verum. exprimit de abbatissa. et hec opinio multum sapit honestatem. de quo per Jo. an. in dicto. c. j. de sta. regu. in. vj. et dixi in tractatu visitationum. q. ij.

Abbatisse monasterium egredi non debent.

Mōachorū appellatione ĩcluduntur abbates.

c ¶Patriarche. No. patriarche. ꝛ sicut. c. exigit extendit. ca. romana. de cēsi. ita fortius vna clausula debet extendere aliam. ar. in. l. doli clausula. de ver. obli. ꝛ. c. ij. requiris. de appel. ꝛ. l. iij. ff. vi bo. rap. Jo. Fran.

d ¶Diei. Hoc intelligo nisi quando ex causa oporteret visitantem ibi stare per plures dies ex causis necessarijs ꝛ culpa visitandorum. vt habetur in. c. conquerente. de offi. ord̄. tunc enim sibi debent imputare visitandi: q̄ necessitas legē non habet. de quo plene dixi i tractatu visitationum. q. iiij. prime partꝭ. Jo. Fran.

e ¶Nominātur. Vt no. in dicto ca. cum apostolus. super verbo decani Jo. Fran.

a ¶ Consueuerint. Hoc dicit propter ea que habentur in.c. cum ex officij. de prescrip. ꝛ no. in cle. ad nostrum. circa princi. de censi. adde quod habetur per Jo. an. in addi. spec. in ti. de censi. in fine. ꝛ in mercu. super regula plus semper. de regu. iu. li. vj. ꝛ in ca. fi. eo. titu. ꝛ lib. et per Lapum allegatione. xxx.

b ¶ Charitatis. Hoc dicit propter ea que habentur in cle. ad nostrũ. circa fi. de censi. et in dicto ca. cũ apostol⁹. ad fi.

c ¶ Prorogam⁹. Patet ergo hic ꝛ infra. ver. premissis. q hec constitutio ꝗuis penalis extẽditur ad casus similes ex identitate rationis: quasi tunc non dicatur extensio. q quod est extratione: est et ex mente. vt not. in ca. si postꝗ. de ele. li. vj. ꝛ in. c. sciant cũcti. presertim vbi est omnino eadem ratio. no. de tẽpo. ordi. c. j. eo. li. ꝛ not. archidia. de peñ. di. j. ca. vulgaris. in. ℣. pene. al's secus. vt no. butri. in cle. j. de rescriptis. facit decl. cclxvij. quod no. Jo. an. in nouella. de reg. iu. odia. ad fi. ꝛ i cle. j. de cõsangui. ꝛ affi. ꝛ in cle. auditor. de rescrip. ꝛ in cle. j. de fo. cõpe. ꝛ per Bar. i l. furti. ℣. fi. ff. de his qui not. infami. ꝛ butri. de p̃ ben. in. c. dilectus. facit. l. vt tantum. ℣. j. ff. de ser. corrup. ꝛ quod habetur in. l. j. ff. de leg. j. ꝛ in. l. maximum vitium. C. de libe. ꝛ posthu. et. l. si quis seruo. C. de fur. ꝛ Butri. in cle. j. de offi. vica. ꝛ in auct. quas actiones. C. de sacrosan. eccl'. ꝛ in. l. ij C. de pa. q filios distra. et per modernos. in. l. si vero. ℣. de viro. ff. soluto matrimo. vide Joã. de milis in reptorio. inverbo lex siue pstitutio ꝛc. habebit locum enim in speciali visitatione de q̃ in ca. excõmunicamus. in. ℣. adijcimus. de here. ꝛ in ea de qua in cap. eleutherius. xviij. q. ij. ꝛ in ea de qua in ca. seruitiũ. ea. causa. et questione. de quibus no. in. c. accedentes. de prescrip. et in. c. preterea. de iure patro. ꝛ in. c. pcurationes. de censi. et in omnibus alijs similibus procurationibus.

Constitutio etiã penalis qñq̃ ampliat ex identitate rõnis.

d ¶ Euectionum. Et an numerus personarũ et euectionũ debeat al's esse equalis. vide plene per docto. in ca. cum ad quorũdam. de excessib⁹ prela. et dixi. ℣. q. proxima. circa prin.

e ¶ Penevt quos dei timor ꝛc. de vita ꝛ honeste. vt clericorum. lxxxij. di. plurimos. ꝛ ca. felicis. ℣. premissis. de penis. li. vj. q̃ non semper omnia deducuntur in iudicium/ ꝛ ideo sola prohibitio quãdocq̃ parum proficit: ꝛ inter leges illa dicitur imperfecta in qua nulla pena deuiantib⁹ sancitur: vt refert dicere macrobium: Jo. and. in dicto. c. exigit. de censi. Et nota hic imponi penam pecuniariam pro delicto: q̃ non applicatur visitanti/ neq̃ parti/ sed ecclesie: sic ꝛ quãdo esset applicãda pauperib⁹. vt in. c. ad liberandã.

Lex q̃ deuiãtes nõ punit/ est impfecta.

a consueuerint⁸ q̃q̃ per nos superi⁹ est statutum: ad soluẽdum vltra conuentionem vel consuetudinem huiusmodi nullaten⁹ astringantur: sed super his circa eos consuetudo et conuentio huiusmodi obseruentur. Huiusmodi etiam moderationes et taxationes ad prelatos quoslibet qui pretextu cuiusuis cõsuetudinis in monasterijs siue locis alijs ecclesiasticis gratis recipiãtur ad

b pabulum charitatis^b extendim⁹

c et etiam prorogamus^c: puiso nihilominus q in locis quibuslibet fm q maior vel minor rerum copia fuerit in eisdẽ: necnõ iuxta maiorem vel minorem psonarũ ꝛ

d euectionum^d numerũ huiusmodi visitantium expẽsarum maiorum vel minorũ debita moderatio teneatur: ita tamen q maiores expense non excedãt summã superius limitatam. ¶ Jnsuper predictis omnibus archiepiscopis: primatib⁹: episcopis ꝛ alijs superius nominatis visitãtibus ne vltra conuentionẽ vel consuetudinẽ huiusmodi circa psonas et loca vbi fuerint: nec vltra moderationes et taxationes predictas quicq̃ presumãt recipere di strictius nihilominus inhibem⁹ Volẽtes etiã cõstitutionẽ p̃sentem pene^e adiectione iuuari: statuimus q si dicti visitantes p se vel (si ex priuilegio eis cõpetat) p alios visitationis officiũ exercuerint: ꝛ procurationes receperint (vt p̃fertur) ipi vel familiares eorũ vltra taxationes predictas aliq̃d scienter exegerint vel

f receperit etiã a volẽte: duplum^f eius qõ ipsi ijdem prelati vel eis scientibus: aut ratum habentibus eorum familia taliter exegerint vel receperit: infra duos mẽses post receptionẽ seu scientiam huiusmodi ecclesijs/ mõasterijs/ et alijs locis a quibus illa receperint restituere teneãtur. Si vero dictis prelatis per alios visitãtibus hi qui pro eis visitationis officium exercebunt p se vel alios vltra moderationes seu taxationes predictas q̃q̃ exegerint: seu receperint etiam a volẽtibus: duplum eius qõ vltra receperint ecclesijs ꝛ monasterijs vel locis alijs a quibus id receptum fuerit infra prefatum terminũ restituere teneant. Alioqn ex tũc dicti prelati qui vltra moderationes ꝛ taxationes predictas seu conuentionem vel consuetudinẽ huiusmodi receperint in pecunia numerata: duplũ ipsum eisdẽ ecclesijs/ monasterijs/ siue locis vltra dictũ tempus restituere differẽtes: ingressum ecclesie sibi nouerint interdictum. Si vero pro dictis prelatis visitationem huiusmodi (vt premittitur) exercẽtes/ ab officio ꝛ bñficio nouerit se suspẽsos: quousq̃ grauatis ecclesijs/ monasterijs/ siue locis de huiusmodi duplo plenariam satisfactionem impẽdant. Adijcientes constitutioni presenti q si quis de familia prelati personaliter visitantis: aliquid vltra moderationes et taxationes p̃fatas per se vel alios prelato ignorante nec ratum habente receperit/ ab ecclesijs/ monasterijs/ et locis alijs visitatis duplum eius qui vltra receperit de suo proprio infra duos menses post receptionem huiusmodi ecclesijs monasterijs et locis

g alijs a quibus illa receperit reddere teneatur. Alioquin extunc^g recipiẽs si clericus fuerit: tã diu ab officio et beneficio sit eoipso

h suspensus. Si vero laicus^h tam diu ingressum ecclesie sibi nouerit interdictum: et a communione eucharistie ipso facto nouerit se suspẽsum: donec de duplo huiusmodi grauat' ecclesijs: monasterijs siue locis satisfecerit cum effectu. Nulla eisdem vltra moderationes et taxationes predictas recipientibus in his donãtiũ remissionem^i liberalitate vel gratia valitura. Ceterũ moderationes ꝛ taxationes huiusmodi in illis locis volumus obseruari in quibus id fieri poterit fm ecclesie monasterij vel loci alteri⁹

Pena pecuniaria qñq̃ imponitur pro delicto.

de iudeis. ꝛ in. c. q̃ plerisq̃. de immu. eccle. etiam vsq̃ ad quadruplũ. xviij. di. quoniã quidem. j. q. vij. sancimus. xxiij. q. j. militare. Si aũt applicaretur visitanti procederet de radice auaritie ꝛ cupiditate: ꝛ ideo imponi non posset nisi in casib⁹ a iure expressis. c. licet. de penis. xvj. q. vj. cognouimus. ꝛ. c. de lapsis. cum concor. xv. q. ij. cum deuotis simam. ꝛ de rap. in archiepiscopatu. q̃ nec cõuentionalis in foro ecclesiastico exigi debet al's modestie pontificalis obliuisceretur q̃ inhonestis questib⁹ anhelando desideraret cum aliena iactura ditari. ca. suam. et ca. cõstitutus. de penis. nisi pro mẽsura interesse cap̃. dilecti. de arbitris. Est em̃ nature congruũ eas tm̃ penas exigi que cũ cõpetenti proferũtur moderatione: vel a legibus certo fine concluse statuuntur. l. j. C. de sen. que pro eo quod interest profe. hoc tenent cardinalis ꝛ butri. post Hosti. in. d. c. dilecti. sed abbas contra: ꝛ male saltẽ in foro spũali ꝛ ecclesiastico. Jo. Fran.

f ¶ Duplum. Hoc sumptũ est ex ca. procurationes. in fi. de censi. ꝛ. c. q̃ plerisq̃. de immu. eccle. et credo q in isto duplo cõputetur exactũ ꝛ receptũ. facit. xxiij. q. j. militare. xviij. di. quoniã. j. q. j. cõcussionis. ꝛ ca. exigit. de cẽsi. lib. vj. vbi nota illud quod hic ꝛ de familia. Et q prelatus tenetur de facto ipsorũ. facit. lxxxvj. di. an putatis. ꝛ de elec. generali. ℣. fi. Jo. Fran.

g ¶ Extunc. Scz elapso scdo mẽse. vt no. i dicto ca. exigit. sup ver. extũc et facta restitutione sati sunt absoluti sine alia sentẽtia. lxxxj. di. si q. cũ suis. ꝛ de spon. in. c. non est. Jo. an.

h ¶ Laicus. Puta eccl⁹ cle. ad nostrũ. de cẽsi. vel notarius vel alij de quibus. in. c. romana. ℣. procurationes. de cẽsi. ꝛ ibi no. de sigillatoribus. qõ tñ debet intelligi fm q ibi declarat Jo. an. i nouella. Jo. Fran.

Rem suã vel sibi debitã qs qñ q̃ remittere nequit.

i ¶ Remissionem. Hoc sumptum est ex. c. exigit de cẽsi. li. vj. vbi no. q̃ qs rem suã vel sibi debitam remittere non põt: licet in re sua qs sit moderator ꝛ arbiter. l. in re mãdata. C. mãdati. ꝛ nihil tam naturale ꝛc. vt in. ℣. per traditionẽ. insti. de re. diui. Et si post restitutionem factam ille iterum donaret: credo idẽ propter verba hic gemi

nata. s. remissionẽ liberalitate vel gratia: q̃ presumeret in fraudẽ facta. ar. ff. de dona. inter virũ ꝛ vxo. l. si sponsus. ℣. recte. ꝛ. ff. ad vell'. l. q̃uis. ℣. si cũ essem. ꝛ qõ habet in. c. cõmissa. de ele. cũ si. ꝛ qõ no. xliij. q. iij. plerisq̃. ꝛ in. c. quãto. de priui. Licet Jo. an. videat innuere contrarium in simili in. c. statutũ. circa fi. de rescrip. lib. vj. super versi. remissione. per. l. sed si ego. ff. ad vell'. ꝛ ea que habentur in ca. gẽma. de spon. q̃ al's facile fieret fraus legi. ꝛ cetera. Jo. an.

Charitatiuū subsidiū quare et a quib⁹ peti pōt.

a ¶ Statuimus. Concor. cum dicto.c.cum apostolus.§.fi.de censi.
b ¶ Charitatiuū subsidium. Quod ex manifesta ꝛ rationabili causa tantum peti potest cum charitate.vt dicto.c.cum apostolus.§. ꝓhibemus. hec enim duo simul requiruntur: ꝛ quia hec est charitas/ non currit contra eam prescriptio ſm Host. alꝫs multum longe a paterna pietate videretur si ꝓpositi subditis suis graues existerent: quos in cunctis necessitatib⁹ pastoris debēt more fouere. ꝛ potest episcopus met compellere eos ad hoc soluendum ſm Innocentium ꝛ Hostiē. allegant.xlij.di. qui emēdam. dum tamē non excedant.vt in.c.sane.et.c. cum ad quorundam. de excessibus prelato.alꝫs posset appellari ſm communem sententiam doctorū ibi: per quam appellationem essent tuti ab excommunicatione. ꝛ vbi esset dubium:superioris arbitrio esset determinādum.ar.x.q.iij. quia cognouimus.ꝛ.xj. q.j.si clericus. ꝛ nota. in dicto.c.cum apostolus. Adde que plene habentur per Innocen. in ca. ex parte.de verbo. signi. et butri.in ca. venerabilis.de censi. Que autem sint iuste cause petendi charitatiuū subsidium. vide Oldra. in concilio ccv. quod incipit circa ꝓpositam questionē.ꝛ q̄ possint prelati conuocati ad concilium generale imponere clero charitatiuum subsidium tenet Innocen.in ca. j. de statu mona.ꝛ no.x.q. iij. vnio. et quid de prioze.

facultates. In alijs autem tantam precipimus modestiā adhiberi: q̄ per hec que ad exonerationem locorum ecclesiarum statuendam prouidimus non dolеant se grauari: nec per hoc dicti prelati exigendi amplius q̄ ipsi subditi pati possint indultā sibi existiment potestatē. ¶ Premissis quoq̄ adijciēdo statuimus[a] q̄ si dicti prelati vel aliquis eorūdem ex apostolica indulgētia vel consuetudine seu de iure peāt sibi ab ecclesijs/monasterijs/ ꝛ locis alijs/eorumq̄ capitulis/ collegijs/vel conuētibus/rectoribus/ seu personis moderatiuū seu charitatiuū[b] subsidium exhiberi:non possint a singulis ecclesijs / monasterijs / siue locis ꝓ subsidio huiusmodi vltra petere vel recipere (etiam a volētibus) nisi quantum ascenderent singule procurationes in pactum per nos superius moderatum quas ijdem ꝓlati possent recipere:quādo ex priuilegio per alium visitarēt. ¶ Porro turonen. predictos tales fore intelligimus:q̄.xij.ip sorum valeant vnum florenum[c] auri boni puri ꝛ legalis ponderis ac cunij florētini. ¶ Per constitutionē aūt huiusmodi nolumus q̄ p̄dicti ꝓlati vel alij quibus visitationis officium ꝛ ꝓcurationum receptio ex priuilegio sedis apostolice:vel alꝫs de consuetudine vel de iure competere dinoscūtur: ius visitādi seu ꝓcurationes recipiendi sibi valeant vendicare[d]. Nec per constitutionem eandem alijs constitutionibus super premissis per p̄decessores nostros dudū editis quo ad alia contenta in eis aliquatenus derogetur. Insup abbates cistercien[e]. ordinis sua monasteria visitantes sub prefata constitutione nostra nolumus comprehendi: cum sup his per aliam cōstitutionem nostram duxerimus specialiter prouidēdum. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarū constitutionis/intētionis/inhibitionis/ adiectionis/ꝛ precepti ac voluntatis[f] ifringere: vel ei ausu temerario cōtrarie. Si q̄s aūt hoc attētare presumpserit: indignationem[g] omnipotētis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum[h].

a Florenum. Quia si mutentur monete ꝛ facultates ecclesiarum crescant: Vide que plene habentur in.c.quanto.ꝛ ca. olim.de censi. Et hec intelligo nisi super hoc in aliquibus partibus essent beneficia taxata ad minorē summam: q̄ tunc illa taxa esset seruāda:quod videtur esse de mente huius cōstitutionis. ꝛ probatur ex notatis in clemen.si beneficiorum. de deci.in glosa. in verbo taxationem. facit ad hoc extrauagans Joā.xxij.que incipit suscepti. iunctis declarationibus que super ea emanauerunt. de quibus plene habetur in dicta clemen.si beneficiorum.quas doctores post glosam dicunt extēdi debere ad casus similes.

b Vendicare. Simile in.c.j.de statu regu.li.vj.

c Cistercien[s]is. Propter istud verbū patet q̄ clemē. ad nostrū. de censi.que principaliter propter cistercienses facta fuit: de quibus hic subijcitur inquātum presertim loquitur de charitatiua hospitalitate:remanet in suo vigore: ꝛ quomodo p clausulas derogatorias cōsuetas poni in litteris legatorū derogetur derogatorijs clausulis cōtētis in priuilegijs huiusmodi monasteriorū sup ꝓcurationib⁹ solуendis. vide plene per Frede. de senis.in concilio. ccxxxiij. ꝛ plura dubia circa mandatū apostolicū de cōpellendo exemptos ad cōtribuendum cū alijs clericis ad onera legatorū ꝛ nunciorū sedis apostolice. vide per eundem Frede.in concilio.cxxxviij.

f ¶ Voluntatis. De importantia istorum verborū: vide glo.in.c. statutum.de here.li.vj.ꝛ in clemē.de offi.vica.ꝛ in cle.j.de rerum pmu.ꝛ in ca.statuimus. de offi. delega.in.vj. ꝛ.c. vt litigātes.de offi. ordō. eo.li. et per Butri.in.c.preterea requisisti.de appel.et Ab.in.c.cum te. de re iudi. De verbo aūt iniungimus: habet in clemē. q̄ contingit. de reli. domi. De verbo volumus per Ab.ī.c.fi.qui fil. sint legiti. De verbo decernimus.no.in cle. generalē de eta. ꝛ qual. ꝛ in cle. ꝓ litteras. de preben. ꝛ in cle.si vna. de reb⁹ eccle. non alie.et in cle. q̄uis. de appel.ꝛ ī cle.litteras. de rescrip.in.c.fi.de verbo.signi.li.vj. De verbo censemus in cle.j.de proba. De verbis simul iunctis decernim⁹ ꝛ declaramus in cap̄.j. de clerico.li.vj. Adde q̄ quādoq̄ ista verba imꝓpriātur per. c. in his. de verbo. sig. Adde decis. ccvj.in anti. que incipit vtrum si cōtra reum.ſm scilicet subiectam materiam. ꝛ quando in materia magis est erratum q̄ in forma: sic ꝛ vbi papa loquitur vt magister vt in ca. litteras. de restitu.spolia.ꝛ ca.cū marthe. de celebratione missarum.

g ¶ Indignationē. Humano more loquit:quoniam nō indignat neq̄ irascitur deus.xxxij.q.iiij.incōmutabilis.ꝛ no.in.c. si quis presbyterorum.de rebus eccle.non alie. vbi probatur q̄ ista importāt talem anathemate feriendum quo deus iratus animas percutit. Vel potest dici q̄ etiam alꝫs iudicis arbitrio puniri possit ꝛ debeat : ex quo non est certa pena statuta per ea que habentur in.c.de causis.de offi. delega.ꝛ.c.super his.de accusa.ꝛ.c.fi.de dolo ꝛ cōtuma. ꝛ.l.j. de iure deli.no.in ver.vlt̄.in.c.si canonici.ꝛ in ver.cōdigna.in.c.q̄ plerīq̄.de offi.ordō.li.vj. Adde etiam q̄ pena maledictionis est pena eterna. vt no. Jo.an.in ca.romana.in ver.penul. super ver. maledictionem. de censi.li.vj.in nouella.post Host. iniungitur enim ꝓ quolibet mortali peccato. Sen. iij.ꝛ non remittitur nisi restituatur ꝛc̄. de vsur. cū tu.nec aliter potest absolui.xiiij.q.iij.si res.ꝛ in regula peccatum.de reg.iu. vbi si iudex.id est episcopus non potest dispensare. alꝫs secus vt no.in.c.licet.de penis. Adde quod refert Joan.and. in cap̄.j.in fi. de supplen.negli.prela.lib.vj.in nouella. ꝛ q̄ per salutationem pape et osculum talis indignatio remittatur: videtur tenere Joan. and. in solutione. vj. libro. in nouella.licet post excōmunicationem ꝓpterea non consequeretur absolutionem. clemen. si summus. de sententia excōmunica.

h ¶ Incursurum. Et sic est canon ferende sententie ꝛ non late. vt probatur in ca.relatum.de iure patro.ꝛ mitius agitur cum lege q̄ cum homine.ca.si celebrat. de cleri.excōmu.mi.l.celsus.ff.de arbi.ca.dolentes.de celebra.missa.ꝛ habetur in ca.vno.de sagittarijs.in.c.vno. de eo qui fur. or. su. secus si diceret excōmunicamus sic facientem ꝛc̄.ꝛ ita intelligitur.ca.j.de depositio.ꝛ.c.salonitane.lxiij.dist.de quo plene in.c.sicut tuis.de symo.ꝛ in.l.in criminali.de iurisdi.om.iudi. Et q̄ monitio debeat precedere: vide per glosam in clemen. attendentes.in fi.de sta.regu.etiam contra rebelles visitare volentibus ꝛ illos impedientes. vbi autem ipso facto pena incurreretur : licet requireretur q̄ deberet de excessu constare parte citata : tamen absq̄ alia sententia declaratoria posset pena publicari ꝛ exigi: ꝛ hoc sufficeret per not.in ca.ꝓ humani.in fi.de homici.libro.vj. ꝛ in clemen. presenti. de censi. ꝛ in cle. multorum.in fi.de penis.ꝛ ita intelligi potest lapus allegatione.cxxxv.ꝛ no.in cap̄.cōmissa.de electio.clemen. j.de sequest.pos.ꝛ fruc.ꝛ in cap̄.eum qui.de preben. in.vj.ꝛ decis.xiij in antiquis. ꝛ adde quod no.glo. in clemen.j. de immu. eccle. super ver.ꝓ infectis.

a ¶ Datum. De cõcernentib⁹ datas vide plene per Joãnem andree super data. li. vj. in glo. Et quare non ponatur indictio sed solum anni pontificat⁹ ibi vide plene in nouella: ꝛ an error in talibus vitiet. Et ad de q vsq; ad tẽpora eugenij non ponebãtur in litteris apostolicis anni domini prout factum est ab eius tẽpore citra et hodie fit ad faciliorẽ habendam noticiam tẽporum tũc currentium. vnde error in illis haberet vitiare rescriptum per ea que plene allegat Joan. and. ibidem. maxime propter stilum cancellarie: qui etiam habz q vltimum verbum temporis debet cõplere vltimam lineã: qui stilus est attendendus. vt in cap. cq̃ graui. in fine. de crimine falsi. cum similibus. Et adde q a natiuitate domini: id est ab ipso die natiuitatis Jesu christi: ꝛ non a die circuncisionis est computandum et incipiendum ꝓncipium anni in romana curia. vt vult deci. in nouis. l. Item q ꝑm cursum Francie et Anglie annus incarnationis non incipit post annum natiuitat̃ sicut ꝑm cursum romane curie: sed post mẽsem martij concurrunt sub eodẽ numero tam annus a natiuitate precedẽs cq̃ annus incarnatiõis sequẽs: vt vult alia decisio in nouis nũero decimooctauo. Et adde q mẽsis intelligitur tot dies habere quot habet mensis in quo negocium faciendum occurrit: et quod deficit in mense occurrenti/ suppletur de mense sequenti. no. Jo. and. in cap. cq̃ sit. de electio. li. vj. et ita communiter seruatur. vt no. butri. in ca. licet. de sup. negli. prela. et Bar. in. l. cum bisextus. ff. de verbo. significatio. licet Hostien. dixerit pẽdere ex arbitrio iudicis q̃ magis debet ampliare cq̃ artare. Adde q dies incipit a media nocte more romano l. more romano. ff. de ferijs. ꝛ adde no. in. c. consuluit. de off. dele. Quid autem de loco loci vide Bar. in. l. cum tabernã. ¶ Idem quesijt. ff. de pigno. per Joan. andree in nouella. in ca. abbate. sane. de re iudica. li. vj. ꝛ in ca. inter. de fide instrumento. Et omnino vide glosam in cap. pronunciandum. de cõsecra. distinctio. iij.

Mundus iste pelagus est.

Luce vij.

Ecclesia fideliũ cõgregatio: nẽ comprehendit.

Scismatici tunicã dñi incõsutilẽ scindere nituñ.

Datum[a] Auinione. xv. kal. Januarij: pontificatus vero nostri anno secundo.

De celebratiõe missarum.

Joannes. xxij.

¶ Narratis pturbationib⁹ plurimis que ecclesie pĩsertim ꝑ hereticos inferũtur: ordinat romanus põtifex q dũ misse celebrantur in quib⁹ deuotius oratur: certe preces hic expresse ad deũ effundant. Et vt christiani ad id sint promptiores viginti dies indulgentiarum cunctis hoc facientibus elargitur. Aduerte q sub hoc titu. apte potuisset locari extrauagans docta. q̃ est. s̃. de vita ꝛ hone. cleri. vt ibi tractatũ est. Capitulum vnicum.

Discipulorũ christi gesta nos instruũt: vt in pelago huius mũdi procella surgẽte ad diuinũ confugiũ recurrere debeamus. Illi quidem commotione maris adeo grandi facta vt fluctus in nauiculam quam Jesum sequentes intrauerant operirent: christum dormientem vocibus excitarunt supplicibus: ꝛ aduersus ingruentes tempestatis impetus ab eo salutis presidiũ postularũt. Cum itaq; catholicam ecclesiam q̃ congregationem fidelium comprehendit/ videam⁹ (quod dolentes referim⁹) pacis emuli: zizaniorũq; satoris malitia procurante: discordiarũ flatibus concitatam: earũq; fluct⁹ adeo eleuatos q quasi operiant ipsam totam: hereticos insuper ecclesiam ipsam cernam⁹ et scismaticos ipugnare ferociter: ac vt incõsutilem domini tunicam scindaut multipliciter laborare Cum fratribus nostris deliberatione prehabita diligenti: expediens (immo necessarium potius) estimamus vt ad illum qui ad dexterã patris residet in excelsis: qui caput est congregationis eiusdem: cuiq; potestas omnis tam in celo cq̃ in terra nosciꝫ tradita: eiq; venti ꝛ maria obsecũdant: leuemus cum manib⁹ corda nostra. Jpsumq; deuotis pulsantes precib⁹: apud eum sedulis orationib⁹ insistamus: vt insurgentes premisse fremit⁹ tempestatis: que quasi vniuersorum christicolarũ regna cõcutit: subditos cõtra dominos violato fedre erigit: hereticis ꝛ scismaticis: ac rebellib⁹ ecclesie dei: insurgẽdi ꝓtra ipsam: eiusq; iura vsurpãdi insania vãnabili ausum pãdit: flatus cessare: fluctusq; predictos quiescere sua faciat omnipotẽti virtute. Corda q; hereticorum scismaticorũ aliorũq; rebellium ad dei ecclesie vnitatem ac deuotionem inclinet et habilitet: vel forsan cum premissis pertinaciter intendant persistere: ipsorũ elidat superbiam: eorũq; obstinatam malitiam sue virtute dextere conterat ꝛ prosternat. Corda quoq; subditorũ ad eorum superiores: et eorum superiorũ conuertat ad subditos: ipsosq; dissidentes in concordie veritate concilliet: ꝛ cõfirmet. sicq; det ipsis superiorib⁹ presidere q sic regnent vt dirigantur: eorũq; regimen cedat subditis ad salutem: perpetuam quietem: et pacem: nobisq; ipse cui⁹ prouidentia in sui dispositione non fallitur: modos ꝛ vias aperiat: per quos hoc qõ in votis gerimus/ efficaciter ꝓmouere possim⁹. Et quia in missarum solennijs ad deum consueuerũt preces effundi deuoti⁹: de eorũdem fra. con. ordinamus q in singulis missarum celebrationib⁹ post dictum a celebrante Pater noster. Respõsioneq; secuta anteq; in missa vlterius procedatur: illud Canticum Letatus sum in his que dicta sunt mihi. totum. cum Gloria patri. a religiosis/ clericis/ ꝛ alijs litteratis presentib⁹ cum deuotione dicant. Et primo dicaꝫ Kyrieleyson. Christe eleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et post isti versiculi subsequant. Dñe saluos fac reges. Et exaudi nos in die qua inuocauerimus te. Saluum fac populum tuũ domine: ꝛ benedic hereditati tue. Et rege eos ꝛ extolle illos vsq; in eternũ. Fiat pax in virtute tua. Et abũdantia in turribus tuis. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscũ. Et cũ spũ tuo. Collecta. Ecclesie tue quesumus domine preces placat⁹ admitte: vt destructis aduersitatib⁹ ꝛ erroribus vniuersis secura tibi seruiat libertate. Per dominum nostrum.

Prouidẽtia diuina est infallibilis.

Hostium nostrorũ q̃sumus domine elide superbiam: eorum cõtumaciam dextere tue virtute ꝓsterne. Per christum dominũ nostrũ. amẽ. Bñdicat celebrãs cõsequẽter. Nos aũt xp̃ifideles ad exequendum supradicta promptius: donis volentes spũalib⁹ animare: oib⁹ vere penitentib⁹ ꝛ confessis tam his celebrantib⁹ cq̃ ipsis assistentib⁹ obseruãtib⁹ supradicta: cq̃ alijs preces tũc deuotas deo fundentib⁹ pro premissis dieb⁹ ꝛ missis singulis q̃bus hec fecerint. xx. dies de omnipotentis dei misericordia: ꝛ beatorũ Petri ꝛ Pauli apostolorũ ei⁹ auctoritate confisi de iniunctis sibi penitẽtijs relaxamus. Nulli ergo ꝛc̃. Datum. xij. kal. Julij. Anno. xij.

Sixtus quartus.

De Reliquijs ⁊ veneratione sctõrũ.

¶ Qui conceptionem immaculate virginis deuote celebrabũt: in eodem festo ꝛ eius octauis officio intererunt: tales tribuũtur indulgentie: quales consequũtur christi fideles in corporis christi solennitate. Capitulũ. j.

Cum preexcelsa meritorum insignia: quibus regina celorũ virgo dei genitrix gloriosa sedibus prelata ethereis. syderib⁹ quasi stella matutina prerutilans deuote cõsiderationis indagine pscrutamur: et ifra pectoris archana reuoluim⁹ q ipsa vtpote via misericordie: mater gratie ꝛ pietatis: amica humani generis: consolatrix pro salute fideliũ: q̃ delictorũ onere grauant sedula oratrix: ꝛ peruigil ad regem quem genuit intercedit. Dignũ quin poti⁹ debitũ reputamus vniuersos xp̃ifideles vt omnipotẽti deo ꝑ cui⁹ ꝓuidentia eiusdem virginis humilitatẽ ab eterno respiciens: ꝑ recõcilianda suo auctori humana natura: lapsu primi hois eterne morti obnoxia: iã sui vnigeniti babi-

Pax ĩ terris q̃bus precibus a deo peti debet.

Dei genitrix est ꝑ pctõribus sedula oratrix.

taculum sancti spiritus preparatione constituit: ex qua carnem nostre mortalitatis pro redēptiōe populi sui assumeret:& immaculata virgo nihilominus post partum remaneret. De ipsius immaculate virginis mira conceptione gratias et laudes referant:et instituta propterea in dei ecclesia missas et alia diuina officia dicant:et illis intersint:indulgētijs & peccatorum remissionibus inuitare:vt exinde fiant eiusdem virginis meritis & intercessione diuine gratie aptiores. Hac igit cōsideratione inducti:eiusdem omnipotētis dei ac beatoꝝ petri & pauli apostolorū eius auctoritate confisi. Auctoritate apostolica hac in perpetuum valitura cōstitutione statuim⁹ et ordinam⁹:q̄ oēs et singuli christifideles vtriusq̄ sexus qui missam et officiū cōceptionis eiusdem virginis glorioſe:iuxta piam:deuotam:& laudabilem ordinationem dilecti filij magistri Leonardi de nogarolis clerici veronensis notarij nostri. Et que desuper a nobis emanauit misse et officij huiusmodi institutionem in die festiuitatis cōceptionis eiusdem virginis Marie:& per octauas eius deuote celebrauerint & dixerit:aut illis horis canonicis interfuerint. Quotiens id fecerint:eādem prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequātur: quam iuxta felicis recordatiōis Urbani.iij.in concilio Vienensi approbate: ac Martini quinti & aliorū romanorum pontificum predecessorum nostrorum cōstitutiones consequūtur illi qui missam & horas canonicas in festo corporis & sanguinis domini nostri Jesu christi a primis vesperis & p illi⁹ octauas iuxta romane ecclie cōstitutionem celebrāt:dicūt: aut misse officio et horis hmōi intersunt: p̄sentibus ppetuis tēporib⁹ valituris. Datū Rome apud sanctum petrum anno incarnatiōis dñice. M.cccclxvj.iij.kal. Martij: pōtificatus nostri anno.vj.

Cōceptiōnis diue ꝛginis officium a q̄ fuit ordinatum.

Idem in eadem materia.

¶Excōmunicationem ipso facto incurrunt predicatores asserentes diuam virginem in peccato mortali fuisse conceptam:qui etiam dicunt q̄ festum cōceptionis eius celebrantes grauiter peccant:& vult presentem constitutionem in locis populosis publicari. Capitulum.iij.

GRaue nimis gerimus et molestū:cum sinistra nōbis de quibusdam ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorū qui ad euangelizandū verbum dei sunt deputati excessib⁹ predicādo cōmissis:eo grauius puocamur:quo illi periculosius remanēt incorrecti. Cum facile deleri nequeant:qui multorum cordibus sic publice predicādo diffusius et dānabilius imprimūtur errores. Sane cum sancta romana ecclesia:de intemerate semp̄q̄ virginis Marie cōceptione publice festum solēniter celebret:& speciale ac ꝑprium super hoc officium ordinauerit:nonnulli (vt accepimus) diuersorum ordinum predicatores in suis sermonib⁹ ad populum publice p diuersas ciuitates & terras affirmare hacten⁹ non erubuerūt: et quotidie predicare nō cessant:omnes illos qui tenent aut asserunt eādem gloriosam & immaculatam dei genitricem absq̄ originalis peccati macula fuisse cōceptam mortaliter peccare: vel esse hereticos: eiusdē imaculate cōceptionis officium celebrātes: audientesq̄ sermones illorū qui eam sine huiusmodi macula cōceptam esse affirmāt peccare grauiter. Sed & prefatis predicationib⁹ non contēti:confectos sup his suis assertionibus libros in publicū ediderunt:ex quorum assertionibus & pdicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt:& maiora merito exoriri formidant indies. Nos igitur hmōi temerarijs ausibus ac puersis assertionib⁹ ac scandalosis que exinde in dei ecclesia exoriri possunt (quātum nobis ex alto conceditur) obuiare volētes: motu ꝑprio nō ad alicui⁹ nobis sup hoc oblate petitionis instantiā:sed de nra mera deliberatiōe & certa scia hmōi assertiones predicatoꝝ eorūdem:& alioꝝ quorūlibet qui affirmare presumerēt: eos q̄ crederēt aut tenerēt eādem dei genitricem ab originalis pcti macula in sua ꝓceptione preseruatā fuisse: ꝓpterea alicuius heresis labe pollutos fore vel mortaliter peccare:aut hmōi officiū ꝓceptionis celebrātes:seu hmōi sermones audiētes: alicui⁹ peccati reatum incurrere: vtpote falsas & erroneas/et a veritate penit⁹ alienas: editosq̄ desup libros p̄dictos id cōtinentes:quo ad hoc auctoritate aplica tenore presentiū reprobamus & dānamus. Ac motu scientia et auctoritate predictis statuimus & ordinam⁹ q̄ predicatores verbi dei:& quicūq̄ alij cuiuscūq̄ stat⁹:gradus:aut ordinis: ac conditionis fuerint: qui de cetero ausu temerario presumpserint in eorū sermonib⁹ ad populum:seu alis quomodolibet affirmare hmōi sic p nos iprobatas et dānatas assertiones veras esse: aut dictos libros pro veris legere/tenere/vel habere/postq̄ de presentibus scientiā habuerint: excōicationis sentētiam eoipso incurrāt: a qua ab alio q̄ a romano pontifice(nisi in mortis articulo)ne queant absolutiōis beneficium obtinere. ¶Item motu: sciētia et auctoritate simili⁹ simili pene ac cēsure subijcientes eos qui ausi fuerint asserere cōtrariam opinionē tenētes: videlicet gloriosam virginē Mariam cum originali peccato fuisse cōceptam:heresis crimen vel peccatum incurrere mortale: cū nondū sit a romana ecclesia & apostolica sede decisum. Non obstantibus cōstitutionibus & ordinationib⁹ apostolicis contrarijs quibuscūq̄: quibus cōiter vel diuisim a sede apostolica indultū existat:q̄ interdici:suspendi:vel excōmunicari nō possint p litteras apostolicas nō facientes plenam ac expressam: ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mētionē. Et ne de p̄missis aliquādo valeāt ignorātiā allegare:volumus q̄ locorū ordinarij requisiti presentes litteras in ecclesijs ꝓsistentib⁹ in eorum ciuitatib⁹ & suarum diocesum:& locis insignib⁹ dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit sermonibus ad populū mandēt:& faciāt publicari. Preterea quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quib⁹ expediens fuerit deferre:etiā volum⁹ & dicta auctoritate decernim⁹/q̄ earūdē litterarum transsumpto manu publici notarij cōfecto & autētico alicui⁹ prelati ecclesiastici sigillo munito:vbiq̄ stetur prout staretur eisdem originalib⁹ litteris si forent exhibite vl̄ ostense. ¶Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginam nostre reprobationis: dānationis:statuti: ordinationis:volūtatis:et decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit:indignationem omnipotētis dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice. M.cccclxxxiij.pridie nonas Septembris pontificatus nostri Anno.xiij.

Errores multorū cordib⁹ i: pressi nequeūt faci le deleri.

Scādalis ecclīastici obuiandū est a plat∫.

Instrumē tū ex originali transsumptum q̄ facit plenam fidem.

De Immunitate ecclesiarum.

Benedictus.xj.

¶Decretalis clericis laicos eo.ti.lib.vj.habet locū tantum quo ad laicos tallias a clericis exigētes/& dātes illis auxilium:& nō quo ad soluentes:precipit deinde Lateranēn.& generale ꝓcilia diligēter obseruari. Capīm.j.

QUod olim p fe. re. Bonifaciū papam octauū predecessorē nostrū contra laicos exigentes siue recipientes a clericis & ecclesiasticis personis tallias: decimam: vel aliam quotā seu quātitatem ali-

QUod olim. ¶Hec cōstitutio diuidit i tres partes. Nā ꝓmo recitās ostitutionē Bonifa. illā restrigit:ſcdo.¶.ceterū sniam duoꝝ ꝓcilioꝝ subiūgit. tertio.¶.attēte. trāsgressoꝝ dictoꝝ conciliorum penas cōminatur.

Diuisio textualis.

a ¶ Statutũ ẽ. Ex. vj. li. de imu. eccle. clericis.
Additio. In. c. clericis laicos. eo. ti. i. vj. qõ hodie reuocatũ ẽ. et ẽt hec declaratio saltẽ quo ad pmã ptẽ. vt. c. j. e. ti. i cle.
Exigere est ab inuitis extorquere.
b ¶ Ad exigẽtes. Hoc est ab iuitꝫ extorquẽtes ff. de leg. iij. l. fideicõmissa. §. si rẽ. ij. rñ. ⁊ alias ſignificatiões hz ꝟ ẋbũ. vt notaui extra. vj. li. de iudi. c. iuris. Jo. mona.
c ¶ Dantes auxilium. Dẽs ĩsti pari pena puniuntur. ar. extra de offi. deleg. c. j. insti. de obli. q̃ ex delic. nas. §. ope.
d ¶ Lateranen. Ex. e. ti. c. non minus.
e ¶ Necessitatꝫ ⁊c. Nota necessitatem ⁊ vtilitatem equiparari.
f ¶ Generale. Extra de imu. ec. si aduersus.
Cõciliũ p c. et p ſ. differunt.
g ¶ Cõciliũ. Nõ istud ꝯciliũ debere scribi p. c. ẽ. ẽm a con et cilĩ: qđa ſiſitudie cilioꝝ. q; sicut cilia iũgũt cũ ocli qesce re cupiũt: ita q̃z ꝓcordit iũgunt hoies in ꝯcilio. Est aũt cilĩũ follicul⁹ q̃ oculus tegit: q; oculos celat. Sed ꝓſiliũ p. ſ. est qõ ex animi prouidẽtia alicui tribuit: inde cõſiliolum ⁊ consiliarius.
Pastoralis in q̃t et quibus titulis reperitur.
Pastoralis. Tale vꝝ ſile puto fuisse exordium decisum de decre. pastoral. i. ꝓpilatiõe gregoriana sub diuerſis collocata. ti. q̃ sequũtur. de rescrip. de sacra. iterã. de of. iudi. dele. de of. or. de iudi. de cã poſ. ⁊ ꝓprie. de fide ĩstru. de excep. de ap. de his q̃ fi. a pla. de doñ. de deci. de iure pa. de puil. Jtẽ habek i. vj de cle. egro. et in cle. de sen. ⁊ re iudi.

Ane. Alas icipit sane ne in viea: alas ne in vinea. Hãc exua. alle. in c. õ symõiace. ex õ symo. acutiſſim⁹ iurꝫ vtriuſq; iterꝑs Dñs felin⁹ ſãde⁹ ferrarien̄ſis: ſacri palatij apſtici auditoris. Et ibi dic̃ ſe audiuiſſe a fide dignis q; vban⁹. v. nõ itẽ debat ꝓphẽdere monia les paupes q̃ ꝓſueuerũt aliq̃d recipe vigore ꝓſue tudis. Alle. etiã ibidẽ felin⁹ exuagantẽ martini v. q̃ icipit multe: ⁊ exuagãtẽ eiuſdẽ q̃ incipit dñabile. Jtẽ extrauagantẽ eugenij q̃rti q̃ icipit: cum detestabilem. quas asserit fuiſſe reuocatas: ideo nec dignas occupare mẽbranas. xix. dist. ſi romanoꝝ. §. itẽ ſi ideo. quã de puẽtibus bonorũ ſuorũ: aut ecclĩarũ: necnõ aduersus ſoluẽtes: aut ꝓmittẽtes: vl̃ ꝓſentiẽtes ſe ſoluturos penis adiectis
a statutum est[a]: quãtum ad penas ipſas ex causa de consilio fratrũ nostroꝝ restringimus ad exigen
b tes[b] tantũmodo: et ad exigendũ
c dantes auxilium[c]: cõcilium: vel fauorem: non autem quo ad eaſdem penas in ſoluẽtibus aut recipientibus a ſponte dantibus deinceps vendicet ſibi locum.
¶ Ceterum attendãt ſollicite ec
d cleſiarum prelati ⁊ alij clerici la teranenſe[d] cõcilium quod in huiuſmodi ſubuentionibus solum
e caſum neceſſitatis[e] aut communis vtilitatis vbi laicorũ ad id non ſuppetãt facultates: deliberatione ꝓuida noſcit excepiſſe: ⁊ deinde generale[f] ſtatuiſſe concilium[g] ꝓpter quorũdam ĩprudẽtiam etiam in hoc caſu romanũ põtificẽ (cuius intereſt cõmunibus prouidere vtilitatibus) primitus cõſulẽdum. ¶ Attẽte igit caueãt ne predictorũ conciliorũ trãſgreſſores exiſtãt: aliq̃d ĩ caſu p̃dicto: et multomagis ſi caſus ipe nõ ſubſit: quoquo modo vel titulo incõſulto ro. pon. occaſiõe ſubuẽtionum dictarũ cõcedẽdo laicis vel etiã ꝓmittẽdo. Alioquin tãq̃ canonũ et tã ſolẽnium ꝯciliorũ temerarij trãſgreſſores: quas proculdubio (deo ꝓpitio) idẽ infliget põtifex: grauiſſimas penas poterũt merito formidare. Nulli ergo omnino hoĩm ⁊c.

Pastoralis cura ſollicitudinis ſup cunctas populi xp̃iani natiões: inuigilare remediis ſubiectoꝝ: eorũdẽ periculis obuiare: ac ſcãdala remouere cõpellit. Sane qm̃ ex cõſtitutione felicis recordatiõis Boni. ⁊c. vt in cle. j. eo. titu.

¶ Quartus liber vacat.

Quit⁹ Liber
De Symonia.

Urbanus. iiij. als. v.

¶ Pastus vel localia exigẽtes et etiã dantes pro religionis ingreſſu ſi ſint ſingulares perſone excõmunicationis: ſi conuentus vel capl̃m/ ſuſpẽſionis ſentẽtias ipſo facto incurrũt: cui⁹ vtriuſq; vinculi abſolutio ſoli pape reſeruat: alijs penis in ſuo roboꝛe duraturis: niſi ingredientes aliq̃d ſpõte et ſine pactiõe obtulerint. Quid de ꝓſonis iã tali labe fedatis et bonis ſic receptis faciẽdũ ſit: tãdem patefacit. Capitulũ. j.

Ane ne ĩ vinea dñi nr̃e (lz̃ inſufficiẽtib⁹ meritis) cõmiſſa custodie: naſcẽtes vepres ⁊ ſpine adeo cõualeſcãt: q; ſperatã fructificationẽ ipſius valeãt ipedire: diligẽtie nr̃e icũbit officio: vt illas extirpare radicit⁹ ſolerti ſtudio ꝓcurem⁹. Sane multoꝝ fidedignoꝝ relatiõe didicim⁹ q; i nõ nullis eccl̃ijs: monaſterijs: ꝓoratib⁹: ⁊ alijs locis religioſis tã virorũ q̃z mulierũ ordinũ regionũ ⁊ ptiũ diuerſarũ deteſtabilis et a canonib⁹ reprobata ſeruat abuſio: q; cũ
h ꝓſone aliq̃ recipiũt ab eis ad obſeruãtiã regl̃arẽ: ipe temeritate p̃ſũptuoſa paſt⁹ ſeu prãdia[h] caplis ⁊ puẽtib⁹ ipaꝝ ecclĩaꝝ mõaſterioꝝ ꝓoratuũ ⁊ locoꝝ aut pecunias aut localia ſeu res alias ipis eccl̃ijs/ mõaſterijs/ ꝓoratib⁹/ ⁊ locis ſeu p̃ſidẽtib⁹ eis ex ſtatuto ſeu ꝓſuetudie q̃ corrupte la eſt poti⁹ dicẽda: tribuere cõpellunt. Ex q̃b⁹ decori eccleſiaſtice ⁊ imaculate religiõis õtrahit. Qꝫplures etiã tã execratiõe hmõi criminis q̃z expẽſaꝝ onere a ſacre religiõis ꝓpoſito retrahunt. Jpeq̃ eccl̃ie monaſteria ⁊ loca famulãtiũ deo ꝓſuet⁹ numer⁹ remanẽt deſtituta: ⁊ ĩ multoꝝ mẽtib⁹ fideliũ ſcãdalũ gnãt. ¶ Nos igit huic morbo peſtifero cupiẽtes ꝯgruã adhibere medelã: ⁊ alijs penis in talia p̃ſumẽtes iſlictis a iure i ſuo roboꝛe duratur⁹: penã adijcere grauioꝛẽ: vniuerſis abbatib⁹: prioꝛib⁹: decanis: p̃poſitis: ⁊ magiſtris: necnon abbatiſſis ⁊ prioriſſis alijſq̃ plat⁹ q̃uis noĩe nũcupat⁹: ⁊ eoꝝ officialib⁹ quarũcũq; etiã eccl̃iaꝝ: monaſterioꝝ: ꝓoratuũ: domoꝝ ⁊ locoꝝ q̃rũlibet religionũ: ordinũ etiã militariũ tã exẽptoꝝ q̃z nõ exẽptoꝝ q̃cũq; noĩe cẽſeant/ ac caplis ⁊ puẽtib⁹ ⁊ ſingularib⁹ ꝑſonis eorũ: tenoꝛe p̃ſentiũ auctoꝛitate aplica (q̃uis ſit eis a iure ĩhibitũ) diſtricti⁹ ĩhibem⁹ ne tã a maꝛib⁹ q̃z a mlieꝛib⁹ volẽtib⁹ igredi eoꝝ religionẽ/ eccl̃ias/ monaſteria: ꝓoꝛat⁹: dom⁹ ſeu loca/ in earũdẽ ꝑſonaꝝ recep
Wozbo ẽ adhibẽda medela.
tiõe aut ante vl̃ poſt illã: quoſcũq; paſtus prãdia ſeu cenas: pecunias/ localia/ aut res alias etiã ad vſũ eccl̃iaſticũ ſeu quẽuis piũ vſũ aliũ deputata vel deputãda directe vel idirecte petere vl̃ exigere q̃quo mõ p̃ſumãt. Sed eas poti⁹ cũ oĩmoda pietate recipiãt: ac ĩ victu ⁊ veſtitu ſicut alias ꝑſonas ſuaꝝ eccl̃iaꝝ: mõaſterioꝝ: ꝓoratuũ: domoꝝ ⁊ locoꝝ ſyncera charitate ptractẽt. Jlla dũtaxat q̃ ꝑſone ipe ingrediẽtes pure ⁊ ſponte ⁊ plena liberalitate oiq̃z pactiõe ceſſante dare vl̃ offerre eccl̃ijs: monaſterijs: ꝓoratib⁹: domib⁹ ⁊ locis hmõi voluerit/ cũ gr̃arũ actiõe licite recepturi. ¶ Nos eĩ q̃ ſec⁹ egerit: ſi ſint ſingulares ꝑſone tã dãtes q̃z accipiẽtes hmõi excõicationis: ſi capitulũ vl̃ quẽt⁹ fuerit: ſuſpẽſiõis ſẽtẽtijs eoip̃o decernim⁹ ſubiacere. A q̃bus (p̃terq̃z in mortis articulo) abſolui ne queãt abſq̃z ſedis aplice licẽtia ſpeciali. Ceterũ ꝑſonis illis vtriuſq; ſexus q̃ tã labe huiuſmodi ſunt fedate: earũ puidẽtes ſaluti/ de benignitat⁹ gr̃a eas liberãtes: ꝓcedimus q; per ſuos locoꝝ dioceſanos hac vice dũtaxat a crimine hmõi ⁊ nota infamie inde cõtracta: auctoꝛitate aplica abſoluant. canonica ꝓinde ipis penitẽtia ſalutari impoſita: de qua ipſoꝝ diſcretioni videbit expedire: ⁊ demũ cũ ipis vt in eaꝝ eccleſijs: monaſterijs: prioratib⁹ dignitatib⁹ et locis licite valeãt remanere/ miſericordit diſpẽſetur. Jnſup erga ꝑſonas illas que i premiſſis recidẽdo aliqua ꝓtra canonicas ſanctiones peccaſſe noſcũtur: volentes nos reddere gratioſos: oĩa recepta hmõi ſi ad cõem vſum monaſterioꝝ ſeu locoꝝ eoꝝ ſunt applicata: ea ad dictũ vſũ licite ꝓcedim⁹ retineri. Si vero ad ſpecialẽ vſum abbatis ſeu abbatiſſe: prioris aut prioriſſe: aut alteri⁹ ſingularis ꝑſone retineant: illa venire p̃cipim⁹ in cõi. ¶ Nulli ergo hoĩm liceat hãc paginã nr̃e ibi
Symonis ꝺr labes.
bitionis: ꝓſtitutionis: ꝓceſſionis: ⁊ p̃cepti infringere: vl̃ ei auſu temerario cõtraire. Si q̃s autẽ hoc attentare pre

sumpserit:indignationem omnipotētis dei ⁊ beatorum Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum.ij.nonas mēsis Aprilis pontificatus nostri Anno primo.

Paulus venetus papa scōs.

¶Omnes symoniaci cuiuscūq; dignitat⁹ aut stat⁹/sunt ipso facto excōmunicati:nec habent symoniace ordinati ordinis executionem. Et electiones aut alie prouisiones per symoniam facte non valent:nec ius percipiendi fructus tribuunt. Mediatores etiam symonie eadē censura ligātur:qui a solo papa absoluētur. Et omnes predicti sunt romano pontifici reuelandi. Capitulum.ij.

Symonia est iure diuino et humano dānata.

QUm detestabile scelus symoniace prauitatis tā diuinorū q̄ sacrorū canonū auctoritas abhorreat atq; dānet, ¶Nos ꝑsiderātes q̄ plures penaꝝ grauitas q̄ dei timor arcere solet a volūtate peccādi: ac sūmis desiderijs affectātes:vt hoꝝ pestiferū vitiū nō ex vsu solū/ sz etiā ex mētib⁹ hoim saltē ꝑpē penaꝝ metū penit⁹ euellat: ꝑdecessorū nr̄oꝝ romanoꝝ pōtificū vestigijs inherētes:ac etiā oēs ⁊ singulas excōmunicationis:suspensionis:priuationis:⁊ interdicti sentētias: cēsuras et penas dudū a romanis pōtificibus ꝑdictis:⁊ ꝑ talib⁹ reputatis ꝓtra symoniacos quomodolibet latas:⁊ illos qui cuiuscūq; status:gradus:ordinis:ꝓditiōis: vel ꝑeminētie fuerit:etiā si cardinalatus:pr̄iarchal:epali:regali:reginali:vel alia quauis eccl'iastica seu mūdana dignitat⁹ ꝑfulgeāt:⁊ eoꝝ quēlibet tā manifestū q̄ occultū q̄s ipso facto eos incurrere volum⁹ ꝓfirmātes ⁊ innouātes apostolica auctoritate:declaram⁹ q̄ oēs illi q̄ symoniace ordinati fuerint:a suoꝝ sint ordinum executione suspensi.

Symoniace questa sunt restituenda.

¶Per electiones vero postulationes:confirmationes: prouisiones:seu quasuis alias dispositiōes quas symoniaca ꝓtigerit labe fieri:⁊ q̄ viribus oīno careāt in ecclesijs:monasterijs: dignitat⁹:ꝑsonatibus:officijs ecclesiasticis:et quibusuis būficijs:aut aliquo eoꝝ cuiq; ius nullatenus acquirat:nec inde faciat aliq̄s fructus suos sed ad illoꝝ oīm que ꝓcepit restitutionē sub anime sue periculo sit astrictus. ¶Statuētes preterea q̄ vniuersi ⁊ singuli etiā p̄missis dignitat⁹ ꝑditi: q̄ quomodolibet

Symoniaci an sint excōicati.

dādo vel recipiendo symoniā cōmiserint:aut q̄ illa fiat mediatores extiterint seu ꝓcurauerint:sentētiā excōicationis incurrāt:a qua nisi a romano pōtifice pro tēpore existēte non possint absolui:ꝑterq̄ in mortis articulo cōstituti. ¶Et vt hmōi labis cōtagio frequētius reprimat oībus ⁊ singulis ecclesiasticis secularibusq; ꝑsonis cuiuscūq; dignitatis:status:gradus:ordinis: vel conditionis fuerint:in virtute sancte obediētie districtius iniungimus:vt eos omnes quos symoniā hmōi cōmisisse vel ꝓcurasse:aut in ea mediatores esse sciuerint: pōtifici predicto vel cui idē pōtifex duxerit ꝓmittēdū p se vel alios reuelare q̄tocius nō omittāt. ¶Pro reuelatione hmōi etiā si cōplices fuerint nō solū veniā a nobis sed etiā gratiā cōsecuturi:si eoꝝ iudicio participes tāti criminis valeāt coerceri. ¶Qđ si non fecerint: absolui non valeāt donec ꝑdicta reuelēt:⁊ ꝓplices hmōi detecti arctius puniē tur. ¶Nulli ergo ⁊c. nr̄e ꝓfirmationis:innouationis:declarationis:⁊ volūtatis infringere. ¶Datū Rome apud sanctū Petrū anno incarnationis dn̄ice. M.cccc.lxiiij. nono kal.decembris pōtificatus nostri Anno primo.publicata die.xxiiij.nouembris.anno predicto.

Cōplices criminis. q̄ñq; ꝺmittant. C.ad l.iul.ma.l. quisquis. in fi.

De Judeis.

Clemens quintus.

¶Christiani arma portātes ad infideles x̄pianos ipugnātes ipso facto sūt excōicati:capitū serui:infames:⁊ itestabiles tā actiue q̄ passiue:⁊ eoꝝ bona ꝓfiscata.vide ca.ito quorūdā.⁊.c.ad liberādā.extra eo.ti. Capitulū.j.

Christiani opprobriū x̄po illatū vindicare debent.

MUlta mētis amaritudine ꝓcitamur: grauisq; doloris aculeus ꝓfodit mentem nostrā: itelligētes q̄ renati fonte baptismatis in deuiū oberrātes:q̄ deberent opprobriū illatū dño in terrā hereditat⁹ sue totis viribꝰ vindicare: potius iniuriatorib⁹ suis fauēt:sarracenorū videlz horribili et ꝑfide nationi: et degenerātes miserabiliter a statu fideliū: fame ꝑprie immemores:⁊ salut⁹ obliti:inimicis crucis christi cōtra ip̄ius negociū/ferrū:equos:arma ⁊ alia vetita: necnō victualia ⁊ mercimonia in alexandriam et ad alia loca sarracenorum terre egypti deferre ꝓsumūt. Ex quo manifeste apparet: q̄ christianos qui ad defensionem hereditatis domini ibidem pro fide remāserūt: talibus adiuti subsidijs irreuerēter impugnant: propter quod fidei negocium ibidem quodāmodo noscitur deperire. ¶Nos igitur qui ad liberādam terrā ipsam operam dare intendimus(cum dei adiutorio)efficacem:tā graues trāsgressus vlteri⁹ sustinere nolentes:fe.re.Nicolai pape.iiij.predecess.no. vestigijs inherētes: ꝑsentium tenore statuim⁹ vt null⁹ arma:equos: ferrū:lignamina:victualia et alia quecūq; mercimonia in alexandriam vel alia loca sarracenorum terre egypti deferre:mittere:vel portare:seu de portibus eorum vt eisdem deferant extrahere vel extrahi permittere: aut eis alias auxilium vel fauorē prestare quoquo modo ꝓsumat. ¶Nos vero illos qui cōtra huiusmodi constitutionē nostrā ausu temerario venire ꝓsumpserint:eoip̄o excōicatiōis sn̄ie decernimus subiacere:a qua absolui nequeāt:nisi tm̄ de bonis ꝑprijs i dicte terre subsidiū ꝓuertēdum exoluerint: quātū ad partes ꝑdictas detulerint vl̄ miserint: aut deferre vel deferri ꝑmiserint deferēdū:nec tūc etiā ab eadē (preterq̄ in mortis articulo)absoluant sn̄ia:absq; māda to se.apo.speciali. Et nihilominus si ꝑsonas eoꝝ capi cōtingat:in seruitutē ⁊ capturā illoꝝ esse volumus: in quorū ceciderit captionē. Auctoritate insup aplica statuentes vt illi q̄ ꝓtra hmōi statutū nostrū quomodolibet venire ꝑsumpserint: ꝑter penas predictas quas ipso facto incurrāt: ꝑpetuo sint infames:⁊ itestabiles habeant:ita q̄ nec testari:nec legata eis seu relicta ꝓcipe valeāt:⁊ isup ad successiones tā ex testamēto q̄ ab intestato sint ꝓsus ⁊ reddant ihabiles:nec ad publica q̄libet admittant officia:sintq; illis oēs act⁹ legitimi penit⁹ iterdicti:⁊ tāq; excōicati:hostesq; catholice fidei(postq̄ de ipsoꝝ hmōi temeritate ꝓstiterit)die⁹ dn̄icis ⁊ festiuis publice nuncientur.⁊ in fiscum bona eorum omnia deuoluantur.

Hereditatē dn̄i defendunt:q̄ cōtra infideles pugnant.

Ioannes.xxij.

¶Judei ad fidē ꝓuersi nō sunt i bonis molestādi ne sint deterioris ꝓditiōis post baptismū q̄ essent ante. Ca.j.

DIgnum arbitrātes ⁊ iuri consonū fonte renatos baptismatis iudaica cecitate dimissa ar[illegible]liorib⁹ fauoribꝰ aut gratijs q̄ antea abūdare inde[illegible]/ ⁊ absurdum:vt qui in ꝑfidia habūdarent:cogant mendicare fideles:vniuersis et singulis rectoribus et alijs officialibus comitatus venesini aliorūq; comitatuū ⁊ terrarum ptinētiū ad apostolicā sedem:dilicte precipim⁹ ⁊ mandamus quatenus conuersis huiusmodi ⁊ qui in posterū conuertent: in possessiōibus et bonis alijs quocūq; noie censeant que in comitatibus et terris ꝑdictis conuersionis tēpore obtinebāt/seu etiā obtinebūt: occasiōe predicta nullā molestiam inferāt:nec ab alijs inferri ꝑmittāt: sed ipsis i his et alijs se fauorabiles exhibētes ꝑsos ab iniurijs ⁊ molestijs protegant et defendant:⁊ sic de seruitute ad libertatē se trāsisse ꝓcipiāt:nec re[illegible]are pretextu mendicitatis odibilis ad dimissam ꝑfidiā cōpellant. ¶Nulli ergo ⁊c. nostrorū ꝓcessionis ⁊ mādati infringere. Datum Auini[illegible].kal.Augusti.anno.iiij.

Diuisio.

Ex eo. ¶ Hec decre. interp: tatur cõstitutionem. extra vj. li. de here. c. per hoc. Et in quattuor partes diuidit. Primo dictã constitutionem eius. ij. rñ. recitat. Secũdo ver. nos cõsulere iuxta ipm responsum questionem formans dicti respõsi interpretationẽ dat. Tertio. §. verũ. Et quarto. §. rationem. circa pmissa duos casus qui emerserunt determinat.

a ¶ Processus. Usq; huc mẽs dicte constitutionis recitat: sed post modum questio format et solutio eiusdẽ ꝛ iuris noui editio subijcitur.

b ¶ Nos aũt. Ad quesita p ordinẽ respondet.

De Hereticis.

Benedictus. xj. inquisitoribus heretice prauitatis.

¶ Decretalem q hoc eo. titu. libro. vj. declarat: bona hereticorum per dioceſanos vſurpari vetans. Capitulum. j.

Ex eo q quedam nouella constitutio sup negocio heretice prauitatis a bone memorie Bonifacio papa. viij. prede. no. edita continet q in ipso negocio p dioceſanos episcopos ꝛ inquisitores sup eodem facto inquiri valeat cõmuniter vl̃ diuisim: et si diuisim processerint teneantur sibi inuicẽ cõmunicare processus[a]. ¶ Nos consulere voluistis qñ et quotiẽs sit ista pcessuum cõicatio facienda.

b ¶ Nos[b] autẽ de fratrũ nr̃oꝝ psilio itelligẽdo dioceſanos ꝛ inq̃sitores tũc demũ diuisim pcedere: cũ hi ꝛ illi separatim nõ qñ epi tãtũ vel inq̃sitores tm̃ pcedũt: consultationi vestre breuiter rñdemus: q qñ vtriq; pcedũt seiunctum sibi debẽt in fine tm̃: dũ nil restat agẽdũ nisi q solũ snia pmulgek: cõicare pcessus. Licet enim quibusdã potuisset videri p legẽ[b] ciuilẽ q sicut qñ aliq̃s ex actitatis corã alio debet ferre snĩaz: vtputa qñ administrator delegat cãm sibi snia reseruata: saltẽ in pncipio. i. cõtestatiõe rursus in medio: ꝛ semel in fine: q̃ sunt examinata audire debet: ita ꝛ in casu p̃senti vbi ex actis corã alio habit̃ alter pfert snĩaz/sic ter hmõi acta recẽseat: qõ fieri nõ põt si eorum deneget editio: tũ id eq̃tas canonũ nõ admisit. Unũ sane casum excipim[9]: si alter cõmode nõ possit pcedere: nisi alteri[9] actis visis. Ex hac enim causa semel tm̃ (vt fraudi locus nõ fiat) in toto negocio copia tribuatur. ¶ Uerũ quia nõnulli dioceſani partem partis puer tuũ de hereticoꝝ bonis inq̃sitionis officio deputate propter expensas quas dũ inquirũt in sepedicto negociõ faciunt: a vobis exigere moliuntur: hoc tanq; iuri absonũ (cũ ordinarij sint: ideoq; officiũ tale qõ eis icũbit pprijs eos oportet explere stipẽdijs) fieri penitus pbibemus. ¶ Rationẽ autẽ ijdẽ dioceſani puentuũ obuentionũ ex inquisitiõis officio a vobis nõ obstãte aliqua pstitutione: cõsuetudine: vel mãdato ptrarijs nõ expoſcãt: sed eã tenere nostre vel alij cui nos vl̃ successores nostri romani pontifices mãdaremus reddẽdã reddatis: que generaliter observari iubemus. Ioannes. xxij.

¶ Tres errores magistri Joannis de poliaco doctoris parisiensis damnantur. Capitulum. ij.

Als electionis doctor eximius ꝛ egregius predicator: cuius pdicatio mundũ docuit vniuersum presumptuosam illorum audaciã refrenare sollicit[9]: qui prudentie pprie innitẽtes in errores proprios prolabũtur: nõ plus sapere q̃ oportet sapere: sed ad sobrietatẽ sapere salubri doctrina suggessit: ꝛ iuxta sapiẽtis eloquiũ. Quisq; sue prudẽtie modum ponat. Sane dudum cum dilectũ filiũ magistrum Joannẽ de poliaco sacre theologie doctorẽ certis ex causis de fratrum nostrorũ consilio ad nostrã pntiã vocauissem[9]: fide digna relatio ad nostrum perduxit auditũ: q ipse in quibusdã articulis tangentibus penitẽtie sacramentũ nõ sobrie sed perperã sapiebat. Infrascriptos articulos periculosos continẽtes errores docens publice in suis predicationib[9] ꝛ in scholis. Primo siquidẽ astruens q confessi fratribus habentibus licẽtiã generalẽ audiẽdi pfessiones / tenẽtur eadẽ peccata q̃ confessi fuerãt iterum pfiteri pprio sacerdoti. Scõdo q ĩtãte oĩs vtriusq; sexus edicto in pcilio gñali[e] Ro. pon. nõ potest facere q parrochiani non teneant oia pcta sua semel in anno pprio sacerdoti pfiteri: quẽ dicit esse parrochialẽ curatũ. Immo nec deus posset hoc facere: quia (vt dicebat) iplicat ptradictionẽ. Tertio q papa nõ potest dare potestatẽ generalẽ audiẽdi pfessionẽ. Immo nec deus quin pfessus habenti licẽtiam teneat eadẽ cõfiteri pprio sacerdoti quẽ dicit esse (vt premittit) proprium curatũ. Nos igit̃ scire volentes si suggesta nobis veritatẽ haberẽt: articulorũ premissoꝝ copiã eidem magistro Joanni fecimus assignari: ꝛ ad sui defensionẽ plenam audientiã sibi prebuimus: tam in nostra ꝛ fratrum nostroꝝ presentia in pſistorio/q̃ alĩs coram aliquibus ex ipsis fratrib[9] per nos ad hmõi officium deputatis. Verum licet prefatus magister dictos articulos et contẽta in ipis defendere niteretur: asserebat tamẽ se paratũ credere ꝛ tenere in premissis ꝛ alijs que tenenda ꝛ credẽda esse sedes aplica diffiniret. Nos igitur attẽdẽtes q predictorũ articulorũ assertio/predicatio/ꝛ doctrina redundare poterant in multarũ perniciem animarũ: ipsos per prelatos magistros in theologia examinari fecimus diligenter. Nos ipsi etiam cum dictis fratribus nostris collationẽ solertem et examinationẽ habuimus super his. Per quas quidem collationẽ et examinationẽ sup his habitas cõperimus premissos articulos doctrinam nõ sanã sed periculosam multũ ꝛ veritati pꝛariã cõtinere. Quos etiã articulos oẽs ꝛ singulos idem magister Joannes veris sibi rationibus opinioni dudum sue habite contrarijs demonstratis in pſistorio reuocauit: asserens se credere eos non veros sed ipsoꝝ contrariũ verum esse. ꝛ dicens se nescire rationibus sibi factis in contrariũ respõdere. Ideoq; ne per assertionem: predicationem: ꝛ doctrinã huiusmodi in errorem (qõ absit) anime simpliciũ prolabantur: omnes articulos ꝛ quẽlibet eorũ tanq; falsos ꝛ erroneos/ꝛ a doctria sacra deuios auctoritate apostolica condẽnamus: ꝛ reprobam[9] de fratrũ nostroꝝ consilio pdictoꝝ: doctrinã pꝛariã verã: ꝛ pꝛariũ esse catholicũ asserẽtes. scilicet q illi qui predictis fratribus confitentur / nõ magis teneãtur eadem peccata cõfiteri iterũ q̃ si ea alĩs cõfessi fuissent eorum proprio sacerdoti iuxta concilium generale. Optãtesq; veritatis vias notas esse fidelib[9] cunctis: et predictis errorib[9] precludere aditũ: ne subintrẽt errores. fe. Alexan. iiij. ꝛ Cle. iiij. romã. pon. prede. no. vestigijs innitẽdo. Uniuersis ꝛ singulis districtius inhibemus: ne quisq; premissos articulos per nos (vt premittitur) dãnatos ꝛ reprobatos: et contẽta in eis vel aliquo ipsoꝝ: vtpote a catholicis mentibus respuenda/tenere audeat seu defẽsare quomodolibet vel docere. Quocirca vniuersitati vestre per apostolica scripta precipiendo mandamus quatenus vniuersis et singulis vestrum in ciuitatibus et dioce. vestris conuocato clero et populo communiter omnia premissa et singula per vos seu alios solenniter publicetis. Nos etiam eidem magistro Jo. mãdamus q in scholis et sermone parisius predictos articulos ꝛ cõtenta in eis tanq; veritati contraria proprie vocis oraculo asseueratione constanti publice debeat reuocare. Quod se facturum dictus magister Joan. efficaciter repromisit. Datum Auinion. viij. kal. Augusti. ponti. nostri. Anno. v. Idem.

¶ Inquisitores heretice prauitatis censuras ecclesiasticas fulminare non possunt in officiales et nuncios sedis apostolice sine ipsius licentia speciali: sed de eorũ excessibus informationem facere possunt: et deinde romano pontifici significare. Capitulum. iij.

c ¶ Procedũt ꝛc. nõ est diuisio nec i facto nec in iure. Sed ptãtis datę persecutio. ar. ff. ỏ offi. pcons. l. vna. eẋ. vj. li. de offi. dele. cũ plures.

d ¶ Per legem. vide aut. ad hec. C. de iudi.

Ordinarij inq̃sitiõis offm̃ propꝝ expẽ re ꝑple- ãt.

Prudentie pprie innitẽtes facile labuntur in errores.

¶ Cõfessus religioso priuilegiato nõ tenetur iterũ confiteri proprio curato.

e ¶ Gene rali. extra de penitẽ. et remiſ. c. oĩs.

Diuisio. textualis.

Edū. ¶ Hec epistola plures processus narratos extra.vj.li. de scisma.ca.j. retractat. Et diuiditur in tres partes. nam processus contra colūnenses: ⁊ adherētes eisdem primo in genere: et post modum specialius recitat secūdo. ℈. nos itaq; paucos de dictis processibus excipiēs/ ceteros alios viribus euacuat:

Presumptoribus illicitorū est obuiādum.

quādam inhibitionem annectēs. tertio. ver. nō obstantibus euacuationem huiusmodi per nō obstantia corroborat.

Bone memorie post mortē dicūtur aliq; prelati.

a ¶ Bone mēorie. Papa post obitum dicitur bone memorie. extra de eta. ⁊ quali. bone. Idem in episcopis et superioribus. extra de elect. bone memorie. j. et. ij. Sed nūq̄d cardinales p̄sbyteri et diaconi sic nominabunt: Dic q; sic. quia pars corporis pape sūt/ et de eius latere: et patricij merito appellantur. C. ad legem iul. maie. quisquis. extra. vj. li. de offi. lega. ca. j. institu. qui. mo. ius pa. po. sol. ℈. filiusfamilias. ex quo em̄ viciniores sunt summi pōtificis: maiori prerogatiua gaudere debent. ar. ff. si ta. te. nulle ex. l. j. j. respon.

Cardinales respectu pape sunt liberi primi gradus.

¶ Cardinales enim sunt liberi primi gradus et sunt membra capitis. ceteri prelati sunt membra corporis: alij autem sunt liberi nō primi gradus. Si autem sint premissis inferiores: improprie bone memorie dicūtur. extra de appel. bone. extra de confir. vti. bone. verum reges dicuntur clare vel inclite memorie. et olim imperatores dicebantur diue memorie C. man. l. fi. xvj. quest. iij. placuit. Sed quero: quidam papa exactiōibus p̄probis symonijs et turpiloquijs eccles̄iā fedauit vt hic: nunquid propter dictos actus posset dici male memorie: Dic q; non. quia respici debet nō ad id quod fecit/ sed ad id quod ipsum facere decuit. ff. de offi. presi. sed licet. ff. de iusti. et iure. l. penulti. ℈. pretor. extra de elect. cum causam. vnde malus prelatus et si non habeat diadema sanctitat̄: habet tamen diadema dignitatis: que ex se nec de se peccauit: licet suppositum cui dignitas inerat male egerit/ propter qō dignitas sibi coniuncta infecta fuit. vij. quest. j. scire. et not. simile. C. de sum. trī. inter claras. ij.

Papa q̄ eccl̄iam fedauit: an post mortem bone memorie dici possit

CAm mattheus de pontiniañ. ordinis predicatorū inq̄sitor heretice prauitatis i regno sicilie auēte aplica deputatus friuola occasione quesita: ac nr̄a ⁊ aplice sedis reuerētia ⁊ honore postpositis i dilectū filium ℣. de baleto archidiaconum foroliuien̄. capellanū nr̄m cāpanie maritineq; rectorem excōicationis sentētiā incōsultis motibus non sine multa temeritate duxerit p̄ferēdā. Nos volentes de cetero taliū p̄sumptorib⁹ obuiare: vniuersis ⁊ singulis tam ordinarijs q̄ delegatis iudicibus ⁊ inquisitorib⁹ prauitatis eiusdē/ et alijs vniuersis ⁊ singulis q̄cūq; auēte aplica districtius ibidem⁹: ⁊ mādam⁹ exp̄sse ne cōtra nr̄os et aplice sedis officiales vel nuncios: aut ip̄os aliquē q̄uis occasione vel cā: absq; nr̄a et aplice sedis lnia spāli eis p̄ sedis ip̄i⁹ lr̄as cōcedēda plenā faciēte de tenore p̄ntiū mētionē p̄cedere quoquo modo p̄sumāt: aut in eos vel ip̄os aliquē excōicatiōis vel suspēsiōis seu q̄uis alias snias p̄mulgare. Nos em̄ ex nūc decernim⁹ irritū et inane quicq̄d p̄tra inhibitionē et mandatū huiusmodi contigerit attētari. Volumus tamen q; diocesani et inq̄sitores p̄dicti sup his q̄ negocium tāgūt fidei: alij vero sup his que rem tāgūt vel publicam vel priuatam: siue ordinarij siue delegati quacūq; auctoritate fuerint prout posset ad eorum officium ptinere: si quid per officiales ⁊ nuncios ipsos indebite forsan attētatum extiterit: se plenius informare: idq; nobis significare studeāt: vt p̄uidere super hoc de remedio opportuno valeamus. Nulli ergo ⁊c. Datū Auinione. xij. kal. Januarij pontificatus nostri Anno. xj.

De Scismaticis.

Benedictus. xj.

¶ Processus et sentētias latas p̄ Bonifaciū octauū ℈ Jacobum ⁊ Petrū de colūna tanq; scismaticos et eorum posteros reuocat hic b̄n̄dictus. xj. exceptis p̄fiscatiōib⁹ in quib⁹ nihil imutat. Et sic vt clare p̄t̄z hec extrauagans corrigit ⁊ prorsus reuocat. c. vnicum. eo. ti. li. vj. Caplm vnicum.

a

Dudum bone memorie Bonifacius papa. viij. predecessor noster contra Jacobum. p. et Jo. de sancto vito. odonē. quondā agapitum Stephanum ⁊ Jacobum scyarrā nepotes memorati Ja. et filios olim Jo. de columna et posteritatem eorum: necnō circa Ricardum. p. et Jo. de monte nigro: ac adiutores fautores et receptores eorū cuiuscūq; status: etiam si imperiali vel regali dignitate fulgerēt: circa ip̄am insuper preneste: dum vixit varios fecit p̄cessus: sententias graues penas habētes et mulctas[b] p̄ut in eisdem processib⁹ continetur: ex quib⁹ sic paucas ex multis[c] ⁊ plixis breues exp̄mim⁹ q; itelligi volumus specialiter singulas numeratas ⁊ noiatim exp̄ssas[d]. Inter cetera siq̄dē deposuit dictos Jaco. atq; p. a cardinalatibus sancte romane eccl̄esie reddens eos et filios dicti Jaco. et posteritatē eorum inhabiles ad apostolice dignitatis apicem et cardinalatus honorē: ipsos eosdēq; Jaco. ⁊ Odonē ⁊ Ricar. beneficijs eccl̄esiasticis ⁊ eccl̄esijs cunctis priuauit. eosq; et Agapitum: stephanū ⁊ scyarram predictos bānīuit ab vrbe: et ita eccl̄esie supradicte ipsorum confiscauit bona et iura: pluriū excōmunicationū sententijs innodauit: addixit infamie: capiendos exposuit: iudicauit scismaticos et tāq; hereticos puniēdos: ab administrationibus et officijs iurisdictionibus exercitio ⁊ dignitatibus in vrbe ⁊ circa: in romana eccl̄esia et curia/ ac ipsorū posteros ꝑpetuo et in terris romane eccl̄esie vsq; in quartā generationē per masculinū et femininū sexū cohercuit: eis incolatū ciuilitatē ⁊ habitationē vrbis circūposite regionis et terrarū subiectarū eccl̄esie interdixit ⁊ intestabiles fecit. ¶ Nos itaq; qui eius vices in terris gerim⁹ cuius est ꝑpriū misereri ⁊ parcere: eor̄ miserijs et erūnis compatimur: ad clemētiam pro eis cōmouemur: ipsis pietatis nostre aperimus viscera: et māsuetudinem nō negamus: misericordes ab eis non auertimus oculos: illisq; pium animū exhibemus. Jdeoq; oēs predictas depositionis a cardinalatibus: priuationis a beneficijs ⁊ eccl̄esijs: inhabilitatis ad papatū romanū: ⁊ bonorū et iurium que certis nobilib⁹ romanis ciuibus ⁊ alijs concessa sunt (confiscationib⁹ exceptis in quibus nihil immutam⁹ ad p̄sens) sententias penas et mulctas et alas[e] que in p̄cessib⁹ memoratis

e

respōso. Jtem prelatus et si nō sit bonus: pro bono tamen ponitur. vnde Prouer. xxvj. sicut qui mittit lapidem in aceruum mercurij/ ita q̄ tribuit insipiēti honorem. certum est q; in computando denarius paruulus p̄ mille ponitur. sic prelatus: quia presidēs est toti cōmunitati virtute fm philosophum: ⁊ ob hoc debet honorari: quia patres sunt prelati. autē. de incestis nup. ℈. sancimus. col. ij. ff. de obsequijs. l. liberto. ⁊ dij vocantur propter ordinis excellētiam ⁊ officij dignitatem. extra de re. re. cum ex iniuncto. Jtē prelatus nō dicitur bone memorie ratione sup positi sed dignitat̄: que de se nec a se deliquit: et delictum persone nō redundat in dānum eccl̄esie. extra. vj. lib. de regu. delictum. et hoc casu vbi de his ponerem sicut vilem ponerē. extra de in integ. resti. tum ex litteris. in p̄in. et extra de ver. signi. venerabili. ⁊ extra de accu. licet. extra. vj. lib. de here. cum fm. in fi. extra. vj. lib. de sentē. ex. statutum. extra eo. li. de verbo. signi. veniēs. extra eo. li. de concess. preben. auctoritate. extra de rescrip. constitutus. extra de frigi. et male. c. fi.

b ¶ Mulctas. Que sit differētia iter mulctā ⁊ penā habetur. ff. de ver. signi. si qua. et notatam. C. de modo mulctā.

c ¶ Ex multis. Jn proe. ff. ℈. tertio.

d ¶ Expressas. Similis modus loquēdi habet. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. oēs. et no. de hoc extra. vj. li. de procura. qui ad agendū. ¶ Et ratio huius dicti est: q; hic agit de liberādo qō est prōptius q̄ ligare. ff. de ac. et obli. arrianus. ex de proba. ex litteris. p̄sertim ab his que surgunt ex delicto. ff. de pactis. l. si tibi decē. ℈. quedam.

Jura faciūt sol: uunt q̄ li: gent.

e ¶ Et al̄s. Hec dictio al̄s aliquādo est aduerbium temporis: vt cum dicitur: al̄s hoc faciam. et aliquādo loci: vt cum dicitur: al̄s veni ad me. sed hic accipitur pro aduerbio qualitatis vt sit sensus q; nedum penas et mulctas predictas: sz etiam al̄s. i. aliter oīa illa que in processibus ⁊c. penitus tollim⁹ ⁊c. Alij dicunt q; debet esse dictio alta. Sed hoc nihil est ꝑpter adiectiua que sequūtur: scz latas ⁊ inflictas ⁊c. quia tunc fm stilū curie diceretur in

Al̄s varie sumitur.

neutro genere non in femínino. nec hic seruat grāmatica prisciani dicētis q masculinū et femininū genera cōcipiūt neutrū. et prisciani melius dicit inspiciēdo dignitatē generū. Sed stilus curie oīa superiora per neutrū sentētiosius cōprehendit. nā neutrū adiectiuum de omni genere ꝑm philosophū predicatur. vt vir est albū: mulier est album/ et mācipium est album.

Adiectiuū neutrū de oī gñe predicat.

a ¶ Eisq. Scilicz reddimus illud quod sentētia siue pena abstulit quod est .j.

b ¶ Reddimus. Quero. vnus de predictis est excōmunicatꝰ occasione dictorum ꝓcessuum: et se immiscens postmodum diuinis factus est irregularis: postmoduz recepit beneficium: nunquid post hāc relaxationem poterit illō retinere: ¶ Videtur q sic. q verbum reddēdi significat retrodare. ff. de ver. sig. verbū reddēdi. hoc idē innuit textus precedēs ibi: nec et ꝓ preterito tē. Dic vbi ius non esset alij acquisitum in re vl ad rem: crederem istum ius habere in beneficio: vitio expresse purgato per dominū qui potest. arg. ff. de vsuca. si fur. et notatur simile extra de renū. post translationē. in fi. Sed vitio nō exꝑsse purgato opus est noua electiōe vel collatione. ar. extra de eta. et q̄li. cū bone. extra de excess. prela. tanta. nota simile de elec. dudū. ij. secus si alter haberet ius in re vel ad rem. C. de eman. li. nec auus. et extra. vj. lib. de rescrip. q̄uis. Sz dices dicta decre. excipit hūc casum. Sed dic q hic non est expresse dictū: sed in genere non loquēdo de iure alterius nō de p̄iudicio alterius faciēdo. vnde exceptionē que cōpetebat ex facto pape: papa non tollit: nisi hoc expresse agatur. extra de cōsue. cum olim. in fi. et. d. ca. q̄uis. et ideo quod hic dicitur intelligo q ꝓ tunc nō possit impeti in iure nouiter acquisito.

Bñficiuz i irregularitate acq̄sitū: an illa purgata retineri possit.

c ¶ Irregularitatem. Occasiōe pmissoꝝ incursam. nam ad precedētia faciēda est relatio. ff. de postula. l. j. §. deinde. cū adiecit. secꝰ de irregularitate aliūde causata.

Relatio fit ad ꝑcedentia.

d ¶ Abolemus. Id est delemus. vñ abolere est q̄ oletvl maculat tollere seu auferre. Et q̄d sit abolitio et eiusdē diuisio no. Azo. C. de aboli.

Abolere quid est. Matris pietatem offendēs.

siue alibi ꝓtinent: Verbo etiā in vita ipsi⁹ vel i morte i eos latas et inflictas seu ꝓfirmatas et inouatas p ꝑde. eūdē sicut si (vt ꝑdicitur) eēnt p nos specialiter numerate et notiatim exꝑsse. tā ad ꝑdictos Jaco. et fil. dicti Jo. de col. masculinā et femininā plē eorūdē Jo. et filiorū et p vtrūq; sexum posteritatē descēdentem ab eis. Pe. et Ricardo et Jo. de monte nigro ꝑfatos q̄s ad coadiutores/ fautores/receptatores/ susceptores/ et seq̄ces eoꝝ quoslibet alios penit⁹ tollim⁹ et virib⁹ vacuam⁹. Jta q nec etiā p ꝑterito tpe possint sup eis aliq̄ plone ipeti que icurrissent eas: aut ꝓtra ipas aliquē effectum hre. Eisq̄ᵃ qō quis alia q̄s ꝑfatarū depositiōis a cardinalatib⁹: priuatiōis bñficioꝝ et eccliarū: ꝓfiscationis bonoꝝ et iuriū q̄ (vt ꝑmittit) dictis ciuib⁹ seu alijs sunt ꝓcessa: et ihabilitatis ad papatū sentētia siue pena abstulit reddimus[b]. Et irregularitatem[c] si quā quoquomodo cō traxerit remouem⁹: et notā abolemus[d] ipius. Inhibētes ne iam dicta penestre cū mōte suo reedificetur vl muniat: aut ciuitatis nomē siue ep̄atum recupet absq; nra licētia speciali. ¶ Nō obstāti bus q̄buscūq; ꝓstitutiōib⁹: processib⁹: ihibitiōib⁹: decretis: priuilegijs: indulgētijs: et lris aplicis p q̄ ꝑsentib⁹ nō exꝑssa vel totaliter nō iserta: earū effect⁹ possit quomodolibet impediri: tde q̄b⁹ quorūq; totis tenoribus de verbo ad ꝝbū debeat in nris literis fieri mentio specialis.

a q̄s

b

c

d

De furtis.

Ioannes. xxij.

¶ Publicatio excōicatiōis late in eos q furati sūt thesaurū ecclesie: quē iubente clemēte papa de perusio i lucanā ciuitatē tres viri hic noiati deportauerāt. Et hic habet optia practica monendi malefactores vt infra certū terminū satisfaciāt: alꝰ excōicationē incurrāt: et modū ipi⁹ excōicatiōis publicāde hec extrauagās clare manifestat. Capīm vnicū.

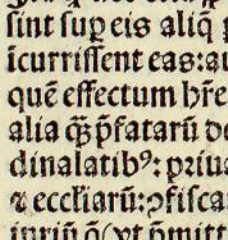

Misfidelis et stolide predicationis alūni se p culpe vitiū idignos efficiūt vt mris ecclesie filij nuncupent: dū ad ipi⁹ mris iuriā se cōuertūt (q̄ graui nos cōmotione pturbat) mris eiusdē pietatē offendūt: et his i pniciē miserabili cecitate dilapsis: respergūt infamie maculis loca ppie natiōis. ¶ Dudū siq̄dē nōnulli degeneres filij q̄ ad queq; nefaria currere sūt ausi: puersis ausib⁹ i mris eiusdē ꝑsiliētes iniuriā et offensam: illā thesauri sui maximā partē q̄ de perusio ad ciuitatē lucanā de mādato fe. re. dñi Clemētis pape. v. ꝑdecess. no. dū adhuc viueret p dilectos filios Vitalē de chabenate. clericū burdegal. dioce. et Guil. de luna seruiētē ꝑdecessoris eiusdē vna cū dilecto filio Jacobo de casalib⁹ decano ecclesie scti Seuerini burdegal. dioce. capellano nro extiterat deportata: et q̄ i sacristia monasterij scti fedriani lucan. tūc tpis fuabat. deide ad camerā ꝑdecessoris eiusdē fidel. deferēdā tpe iuasiōis ciuitatis lucan. direpserūt i ꝑdā: et de ꝑfata sacristia p violētiā asportāt. ¶ Nos igit ad recupationē thesauri ꝑdicti sollicitis studijs ꝑtēdentes: oēs et singlos asportātes thesaurū ꝑdictū et alios penes q̄s aliq̄ de thesauro fuerūt vel adhuc existunt: auctē aplica cora hac fideliū multitudie copiosa monem⁹: vt ea nobis aut ei quē ad id duxim⁹ deputādū infra. iiij. mensiū spatiū a die date publicatiōis ꝑsentiū nūerādū cū integritate restituāt et assignēt: ac oēs et singulos sciētes vbi vel penes q̄s aliq̄ de dicto thesauro extiterit vl existāt: vt infra terminū supradictū/ nobis aut ipsi deputato nro idicare studeāt. alioq̄n i oēs et singlos monitiōis hmōi ꝓtēptores: cuiuscūq; dignitat⁹: stat⁹: vel ꝓditiōis extiterit: et si ꝑchialiū eccliaꝝ/ ciuitatū et dioceseꝝ earūdē singlis dieb⁹ dñic⁹ et festiuis pulsat⁹ cāpanis et cādel. extict⁹ excōicatos publice nūciari. ꝓcessuri ad grauiora nihilomin⁹ ꝛ eos: necnō et ꝛ ciuitates: cōitates: vniuersitates: et singlares ꝑsonas q̄scūq; q̄ fuisset i p̄missis clꝑabiles sic ꝓteruia iporū exigerit: et viderim⁹ expedire. Nō obstāte si eis aut eorū aliq̄b⁹ vl alicui sub q̄cūq; forma vl ꝓceptōe ꝝboꝝ/ a sede aplica sit indultū q excōicari nō possint p lras sedis eiusdē nō facientes plenā et exꝑssā ac de ꝝbo ad ꝝbū de indulto hmōi mētionē: et q̄libet alia dicte sedis idulgētia gñalivl spāli cuiuscūq; tenor⁹ existat: p quā effect⁹ p̄ntiū ipediri possit vl q̄olz retardari. ¶ Vt aūt hmōi nra monitio veri⁹ ad cōem oiz notitiā deducat: chartas siue mēbranas monitionē ꝓtinētes eādē: i ecclia auinio. appēdi vl affigi hostijs seu supliminarib⁹ eiusdē ecclie faciem⁹: q̄ monitionē ipam suo q̄si sonoro ꝑconio et patulo idicio publicabūt: ita q oēs et singli q̄s monitio ipa ꝓtigit vel ꝓtigere ꝑt: nullā postea possit excusationē ꝑtēdere q ad eos tal⁹ monitio nō puenerit/ vl q ignorauerit eādē. Cū nō sit verisile remanere q̄ ad ipos icognitū vel occultū: q̄s tā patent oib⁹ publicat: Datū Auinioē. ij. kal. Aprīl. pōti. nri āno. j.

Excōicationis publicatio horribilis

Oibus publicatū nō ꝑsumit icognitū.

filius did nō meret.

De crimine falsi.

Ioannes. xxij.

¶ Alkymie hic ꝓhibent: et puniūt facientes et fieri ꝓcurātes. q̄m tm̄ de ꝝo auro et argēto debēt iferre i publicū vt paupib⁹ eroget q̄stū de falso et adulterino posuerit. Et si eoꝝ facultates nō sufficiāt: pena p iudic⁹ discretiōez i aliā ꝓmutabit et infames fiūt. Et si sint clerici bñficijs habitꝫ puant: et ad habēda ihabiles efficiūt. Vide extrauagātē eiusdē Jo. q̄ incipit ꝑdiēs: et ē sub eo. ti. collocata. Ca. vni.

Pondēt qnas nō exhibēt diuitias pauperes alkymiste: parit q̄ se sapientes existimāt: i foueā incidūt quā fecerūt. Nā haud dubie hui⁹ artꝫ alkymie alterutrū se ꝓfessores ludificāt: cū sue ignorātie ꝓscij eos q̄ supra ipos aliq̄d hmōi direxit admirētur: q̄b⁹ cū ꝝitas q̄sita nō suppetat die cernūt. facultates exhauriūt. ij dēq; verbis dissimulāt falsitatē/ vt tādē q̄s nō est in rerū natura: esse verū aurū vl argētū sophistica

Alkimiste varia ingerunt detrimenta.

Moneta falsa ab oculis fidis facile discernit.

trãsmutatiõe ꝓfingãt:eoꝝ inkdũ eoꝝ temeritas dãnata et dãnãda ꝓgredik:vt fidis metallis cudãt publice monete caracteres fidis oclis. et nõ aks alkymitũ fornacis ignẽ vulgũ ignorãtẽ eludãt. Hec itaqꝫ ꝓpetuis volẽtes exulare tpib9:hac edictali ꝓstõne sãcim9 vt q̃cũqꝫ hmõi auꝝ vel argẽtũ fecerit/vk fieri secuto facto mãdauerit:vk ad ꝯ sciẽter dũ id fieret faciẽtib9 mistrauerit:aut sciẽt vk auro vel argẽto vsi fuerit vẽdẽdo vel dãdo i solutũ:vexãti põders auꝝ vk argẽtũ pene noie iferre cogãt i pũblicũ paupib9 erogandũ:ẽti alkymitũ existat:circa qõ eos aliq̃ ꝓdictoꝝ modoꝝ legitime ꝓstiterit õliq̃sse:faciẽtib9 nihilomin9 auꝝ vk argẽtũ alkymitũ:aut ipo(vt ꝑmittit) sciẽt vtẽtib9 ꝓpetue ifamie nota respis. ¶ Qꝫ si ad ꝓfatã pena pecuniariã exsoluẽdã delinquẽtiũ ipoꝝ facultates nõ sufficiãt:pokit discreti moderatio iudicis pena hãc in aliã(puta carcer):vk alterã iuxta q̃litatẽ negocij:psonaꝝ dignitatem:aliasqꝫ attẽdẽdo circũstãtias)ꝓmutare. Illos vo q̃ i tãte ignorãtiã ifelicitat) ꝓuperit:vt nedũ nũmos vẽdãt:sꝫ naturalia iur) ꝓcepta ꝓtẽnãt:art) excedãt metas: legũqꝫ violãt inkdicta: sciẽt vcz adulterinã ex auro ꝛ argẽto alkymito cudẽdo seu fũdẽdo:cudi seu fũdi faciẽdo monetã. hac aĩaduersiõe pcelli iubem9 vt ipoꝝ bona deferank carceri:ipiqꝫ ppetuo sint infames. Et si clerici fuerint delinquẽtes:ipi vltra ꝓdictas penas priuẽtur bñficijs habitis: et prorsus reddãtur inhabiles ad habẽda.

Alkymiste sunt infames. Quinõ habet in ere: luat in corpore. ff. de in ius vo. l. fi. C. de ser. fugi. l. quicũqꝫ. ꝛ institu. de pe. te. liti. §. fina.

¶ De Pzíuilegíjs.

Benedictus. xj.

¶ Hec extrauagãs dat ꝓdicatorib9 et minorib9 ꝓuilegia plurima circa tria: videlꝫ circa ꝓdicatiões/ꝓfessionũ auditiões/ꝛ sepulturas. De scõo in §. Sꝫ qꝫ multotiẽs. De ktio in §. Porro. Et lꝫ sit reuocata p cle. ij. de sepult. multa tñ notatu digna i ea reperiũt q̃ nõ sũt retractata. Et potuisset nõ inepte poni sub ti. de sepul. Sꝫ nõ est icõ ueniẽs idẽ. c. diuersis respectib9 subvarijs collocari titulis: vt ptꝫ i. c. significãtib9. extra de lib. ob. et de ap. Ca. j.

Diuisio.

Ater cũctas. ¶ Hec cõstitutio habet sex ptes. In q̃rũ ꝑma ꝑmiũ ad dicẽda gñale ꝛ postmodũ spãle ꝑmittit Scõo §. iõqꝫ. articul9 de ꝓdicatiõib9 faciẽdis. Tertio §. sed qꝫ articul9 de ꝓfessiõib9 audiẽdis. Quarto §. porro. articul9 de lucris sepulturaꝝ decidit. Quinto §. ad hoc papa clerũ alloqꝫtur. Sexto §. hec autẽ. hic statuta p mkta non obstantia firmãtur.

Ezech. iij.

a ¶ Gregi dñico. In q̃ debet eẽ aliq̃d spãle. C. de grege dñico. l. vna. li. xj. et cuius ꝓcipuus est director. extra. vj. lib. de elec. vbi §. ceterum.

b ¶ Cõmisso. In persona petri per hec verba pasce oues meas. ex de elec. significasti.

c ¶ Nõ desit. Me papa faciat vt pastores mali. quorũ defectus ponuntur. Ezechiel. xxxiij.

d ¶ Lup9 rapax. Hec vba dicta sunt ꝓmo de beniamin. Gene. xlix.

Sãguis ipij de manu prelati requiret.

e ¶ Prophetа. Ex eze chie. iij. sanguinẽ eius/ sꝫ ipij. de manu tua requirã. ex de offi. or. irrefragabili. j. rñ. et dic san-

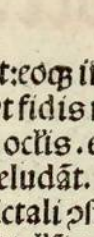

Ater cũctas sollicitudines nras q̃b9 nos pastorale premit officiũ: ꝛ debitum aplice seruitutis astringit illa debet esse ꝓcipua: vt gregi dñico nobis supna dispositione cõmisso aiaꝝ cura non desit: ne illum lupus rapax antiquus serpẽs humani gñis inimic9 inuadat: eiusqꝫ sanguis de nostris (qõ absit) clamãte ppheta manibus requirat. Debemus insuper ẽtum ex alto ꝑmittitur pacem inserere: remouere scãdala: iurgioꝝ amputare materiã: et intelligere sup egenum ꝛ pauperem: qꝫ non in finem obliuio erit pauperis: ꝛ patiẽtia pauperꝫ nõ peribit in finẽ. Sane dudũ bone memorie Bonifa. pa. viij. predeces. no. quãdam specialem inter prelatos rectores seu sacerdotes et clericos parrochialium eccliaꝝ ex parte vna: et predicatoꝝ ac minoꝝ ordinum fratres ex altera: supfaciẽdarum predicationum: audiẽdaꝝ cõfessionum p eosdem fratres: ac de eis relictis ꝛ de funeralib9 cassonice portionis ar-

a b c d

e

f g h i

k

l

ticulis constitutionem edidit: certũ his modum imponẽs put in eadem cõstitutione pleni9 cõtinetur. Sed ꝓ ea quam intẽdebat quiete turbatio nata est: ꝓ concordia sunt suborta dissidia: et pullulate inquietudines pro trãquillitate noscunt: sicqꝫ dum ansam soluisse se credidit: nodũ ligasse videt: et septẽ vno ydre amputato capite suscitasse. Nec mirum qꝫ plerũqꝫ pariũt nouitates discordiã: ꝓsertim dũ ab eo qõ diu equũ visum est ꝓ nouã constitutionẽ recedek: nec quare recedak vtilitas euidẽs vel alia causa subest. ¶ Idcoqꝫ cupiẽtes vt ipsi gregi cura nostra eo plenior impẽdatur: quo amplior in agro dñi operarioꝝ numer9 operetur: sup egenũ intẽdẽtes ꝛ pauperem ac nouitatem remouẽtes eãdem ꝓstõnem inductam: statuim9 de fratrũ nostroꝝ cõsilio vt prioꝝ ordinũ fratres q̃ ad hoc deputati fuerint i ecclesijs ac locis ipoꝝ que i presentiaꝝ habẽt et in posterũ obtinebũt: ac in plateis cõibus seu publicis libere absqꝫ dyocesanoꝝ ꝛ alioꝝ prelatoꝝ petita licẽtia valeant clero et ppło predicare/eisqꝫ ꝓponere verbũ dei. Caueãt tñ oino ne hora in qua dyocesani predicti predicarẽt/vel corã se facerẽt predicari/ꝑdicẽt ijdem fratres. putamus etem dignum vt maioꝛi minoꝛ/ꝛ supioꝛi inferioꝛ deferat in hac parte: nisi forsan aliud circa hoc facerẽt de volũtate dyocesanoꝝ ipoꝝ: aut in studijs gñalib9 predicarẽt diebus illis dũtaxat q̃b9 sermones ad clerũ fieri solẽt et solẽniter ꝑdicari: seu mortuoꝝ funerib9 vel eorũdem fratrũ festis specialib9 seu peculiaribus: qꝫ i his casib9 cũ dyocesanis in ꝑdicatione concurrere poterunt. ¶ Ubi vo ijdem dyocesani vocarẽt gñaliter ad se clerum aliqua rõne: vel vrgẽte causa illũ ducerent cõgregãdum: ea hora in studijs memoratis dieb9 sepedicti frres ab hmõi predicatione cessabunt. ¶ In ecclesijs aũt parrochialib9 fratres ipi inuitis eoꝝ rectoribus seu sacerdotib9 (nisi iussi a supioꝛib9 eorũdem) nõ audeãt ꝑdicare. ¶ Sꝫ qꝫ multotiẽs ꝓpositũ verbũ dei audiẽtẽ a peccato nõ retrahit: idcirco post predicationem necessariũ est penitẽtie sacramẽtũ: circa qõ (nisi articul9 necessitat) occurrat) sacerdoti faciẽda oris cõfessio (put scriptũ est. Corde ad iusticiã credit: ore aũt fit cõfessio ad salutem)

m n

p q

r

s

t

guinẽ. id est petm quod est sanguine ꝑadum. vt Leuiti. iiij. et Hebre. ix.

f ¶ Pacẽ inserere. Cum sit vicari9 regis pacifici. i. xpi in ꝑ. decre. sic ecõtra inimic9 hõ. id est demon zizania seminat. ex de elec. lꝫ de vitanda.

g ¶ Remouere scandala. Extra. vj. lib. de offi. lega. officij.

b ¶ Jurgioꝝ amputare materiam. Que ex cupiditate procedit. extra in proe. decre.

i ¶ Egenũ. In psal. xl.

k ¶ Sane. Hic ꝓsequit. ꝑmiũ spãle recitãs cõstitutionẽ sup cathedrã que nominatur. j. §. fi.

l ¶ Cõstõnem. Que incipiebat sup cathedrã: et illa p istã reuocata. vt j. eo. in fi. est hodie approbata p cle. v. ptꝫ in ca. ij. de sepul. in cle. Ista aũt que est benedicti. xj. ibidem reuocatur.

m ¶ Modũ ligasse videt. Ex de ver. sig. cum olim

n ¶ Ydre. Ydra ẽ ꝓpes aq̃ticus. dict9 ab ydros qõ est a qua. cui fm fabulas vno capite absciso ꝓ na scebãt eidẽ. fꝫ sen sũ aũt morale vnũ male gestũ ꝓ mala gñat: qꝫ vno ꝓncipio illicito dato multa mala sequunt. aut. vt iud. sine quoquo suffra. §. j. col. ij. ꝛ q̃ cuius curs9 obturat multos meatus facit.

Ydra q̃d sit.

Vitium vnũ plura generat.

o ¶ Pariunt nouitates discordiam. Ex de consue. cum cõsuetudinis.

p ¶ Maioꝛi. Mo. statum platorũ maiorẽ statu religiosoꝝ. at religiosi ad platurã ascẽdere nõ debẽt. ar. xcij. dist. legim9 in fi. extra. vj. lib. de elec. nullus. in fi.

q ¶ Superioꝛi. Mo. q̃ exempti vt ꝑdicatores et minores iure cõi superiores eoꝝ esse censenk. et si ijdẽ exẽpti in plurib9 casib9 plat) subsunt. ex de here. ad abolẽdã. ex vj. li. de ꝓbẽ. c. j. in fi. ꝛ alii q̃n sunt sedis aplice delegati legatiõe gñali. ex vj. li. de sta. reg. c. vno. §. ꝛ q̃n. ff. de ꝓsti. ꝓnci. l. ij.

r ¶ Inuitis. Dic iuitum q̃ nõ ꝓbak consensisse. ff. de fur. q̃ vas. §. vetare. ff. de ꝑcur. filiusfamilias. §. inuit9. et. ff. de fui. vr. ꝑdio. iuitũ. Ar. otra. ff. manda. qui patitur.

Inuitus est qui nõ ꝓbatur cõsensisse.

s ¶ Superioꝛibus. Superioꝛẽ voco dyocesanum seu illũ q̃ habet ius dyoce. et ꝓcurrere põt cũ rectore. ex. vj. lib. de tẽ. eos. ꝛ. c. cum null9. vt est metropolis. cui nõ est superioꝛ i ꝓuincia sua nisi in certis casibus. no. ex de offi. ordi. pastoralis.

Predicatio nõ semper retrahit audiẽtẽ a pctõ.

t ¶ Ad salutem. Ro. x.

Roñ. x.

s ¶ Concilij. Extra de peniten. et remiſ. omnis
b ¶ In morte. Extra de offi. or. paſtoralis. §. j. eẋ. vj. li. de pe. c. fi. §. pñti.
c ¶ Penitentia indicẽda. l. diſt. in capite. xxvj. q. vj. ca. j.

Factũ idẽ eſt pctũ ⁊ pena pctĩ.

d ¶ Incurrerũt. Quia idẽ factũ eſt pctũ ⁊ ipm eſt pena pctĩ: vt eſt clericidiũ vel ablatio mẽbri. l. v. diſt. ſi euãgelica. ſecꝰ ſi ex diuerſis factꝭ emergerẽt vt excõicatio: q̃ eſt pena pctĩ/⁊ irregularitas q̃ cõtraheret ꝓpter ĩmixtionẽ/excõicatiõe ſeu ſuſpẽſiõe durante: et tũc põt fieri abſolutio a primo p̃ platũ nõ diſpẽſatio. exẽplũ pone ex. vj. lib. de ſen. ⁊ re iudi. cum eterni. eẋ. vj. li. de ſen. ex. cum medicinalis.

Ordo lr̃e.

e ¶ Inconueniẽs. Declarat qõ premiſerat dicẽs exiſtimamꝰ incõueniẽs: vt ſcz ille abſoluat a pctõ q̃ nõ põt ĩponere debitã penitẽtiã ei. ſcilz pctõi. ⁊ q̃ nõ põt remouere irregularitatem ſequelam peccati ⁊c̃.

Penitere eſt penã p pctõ tenere.

f ¶ Imponere. Scz nõ põt qõ eſt. j. nã cũ penitere ſit penã p pctõ tenere et pena ſit mẽſura culpe not. eẋ. vj. lib. de peñ. c. fi. §. illud. et. §. ſe. vbi debita pena nõ põt iſtigi per aliquẽ/ergo nec penitẽtia ſalutaris.

g ¶ Sequelam. Vt dicto. c. ſi euangelica.
h ¶ A iure. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente.
i ¶ Quem. i. aliq̃em
k ¶ Excludit. De iſtis excõicatiõib⁹ maiori et minori habeẽ. eẋ de ſen. excõ. nuper. et ca. penul.
l ¶ Mãdatis. Extra de ſen. excõ. de cetero et ca. ea noſcit. et. c. q̃uis.
m ¶ Acrimonia. Hoc verbũ expoſui. eẋ. vj. lib. de ſtatu regu. c. vno. §. fi.
n ¶ Prouocẽt. Hic accipit in bona pte. vt alꝰ ff. de edil. edic. q̃ ſi nolit. §. qui mancipia.
o ¶ Scriptũ. Oſee. iiij. eẋ de renuncia. ca. niſi cũ pridem. §. pro defectu.
p ¶ Labia. Malach. ij. et extra de here. cum ex iniuncto. ver. licet.

exigitur: alꝰ fruſtra eſſet in ſacro eodẽ ſacerdotis (q̃ inter lepram et lepram debet diſcernere) miniſterium inſtitutũ. Electi igit̃ ab eiſdẽ fr̃ib⁹ ad audiẽdas cõfeſſiones ⁊ penitẽtias iniũgẽdas libere aũcte aplica abſq̃ licẽtia dyoceſanoꝝ et alioꝝ p̃latoꝝ inferioꝝ exẽptoꝝ ⁊ non exẽptoꝝ q̃b⁹ ſubſunt: q̃ ad cõfitẽdum accedũt: audiãt eis pctã ſua ꝓfiteri volẽtes. Non religioſos q̃ ꝑm ſtatuta ſuorum ordinũ ꝓpriis p̃latis cõfiteri debẽt: aut ab eis ne cõfiteãtur aliis ꝓhibẽtur: abſoluant ipſiſq̃ penitẽtias ſalutares iniũgãt: infra ſibi deſignatos terminos ad hmõi exercẽdũ officiũ ꝓſtitutos. Excõicatiõis ẋpo vel alias ſnias p̃ prelatos latas ⁊ hoc vel in eiꝰ fraudẽ denũciamꝰ irritas ⁊ inanes: nec ꝓfeſſi ipis fr̃ib⁹ pctã illa de q̃b⁹ cõfeſſi ſunt eis ⁊ abſoluti penitẽtes: de illis ſacerdotibus ꝓpriis teneãtur (ſicut etiã nõ tenentur) itez cõfiteri: non obſtãte
a ꝓſtõne gñalis ꝓcilij q̃ ſano intellectu (ne ſequaẽ abſurdũ q̃ p penitentiã dimiſſa pctã q̃s cõfiteri debeat: et q̃ liberatꝰ debitor adhuc ad ſoluẽdum remaneat obligatꝰ) intelligẽda eſt (vt ex ea patet) de illis q̃ peccata ſua cõfiteri alijs neglexerũt. Scz ſacerdotes ipſis taliter cõfeſſis ⁊ abſolutis aſtricti ſint miſtrare euchariſtie/et extreme vnctionis etiã ſacr̃m. ¶ Sup cõfeſſiõe aũt facta fr̃ibus memoratis cũ de cõfitẽtis ſoliꝰ p̃iudicio (ſi falſum dicat) agatur ĩ iudicio aie ſeu pñie foro ſtabit̃ ſimplici ẋpo illiꝰ qui ſacr̃a petit ꝑdicta: et dicit fr̃ibꝰ ſe cõfeſſum.
¶ Duos tñ caſus excipimꝰ ſcz ſi ſacerdos aſſerat eũ excõicatum aut notorie pctõrem. Scz videat ne id dicat mẽdaciter: aut ĩ dolũ vel in fraudẽ: q̃ ſi ẖ egerit/a delicto tali niſi plene ſatiſfecerit (p̃ terq̃ in
b morte) abſolui nequeat: nec de illo ad pñiam alit̃ admittat̃. ¶ Vt aũt dyoceſanis honoꝝ debitꝰ reſeruet̃: p̃cipimꝰ vt p̃uinciales ꝓres p̃dicatoꝝ ⁊ miniſtri minoꝝ ordinum p̃fatoꝝ/p ſe vel alios verbo vel ſcripto eis ſignificẽt ſe fratres ad hmõi cõfeſſionum audiẽdaꝝ ⁊ penitẽtiaꝝ iniũgẽdaꝝ officium elegiſſe: et non nominãdo/aut coꝝ ipſis ſiſtẽdo eos: nec illoꝝ nũerum exprimẽdo: petãt humiliter a dyoceſanis eiſdem q̃ ijdẽ electi fratres de ipſoꝝ bñplacito ⁊ licẽtia dictũ poſſint ĩ eoꝝ ciuitatibꝰ ⁊ dyoceſibꝰ infra eis determinatos fines officiũ exercere. Qõ ſi denegẽt: vel infra triduũ non cõcedãt/extũc ijdem fr̃es nihilominꝰ aũcte eadẽ hmõi officiũ exequãtur. Datã ẋpo licẽtiã per dyoceſanoꝝ mortẽ nolumꝰ terminari. ¶ Per hoc aũt nõ intẽdimus: q̃ ſepedicti fr̃es q̃ ad hoc eligẽtur officiũ exercẽdũ plus habeãt ĩ audiẽdis cõfeſſiõibꝰ et penitẽtijs iniũgẽdis q̃bꝰ parrochiales ſacerdotes noſcuntur hr̃e. Sicq̃ de caſibꝰ ep̃is ⁊ ſuperioribꝰ quos inferi annotamꝰ/ac ſedi ap̃lice reſeruatis: ſe nullatenꝰ intromittãt. ¶ Obſeruent ergo ſollicite dicti fr̃es ne ad ꝓfeſſiões recipiãt criminoſos criminibꝰ p q̃bꝰ ſolẽnis eſt penitẽtia
c indicẽda. Quo do eodẽ excõicatos reſpuãt: et clericos q̃ ꝓpter delictũ
d irregularitatẽ aliquã incurrerũt
e. Inconueniẽs
f cñ exiſtimamꝰ vt a peccato abſoluat q̃ penitẽtiã ei debitã imponere
g: aut irregularitatis penã peccati ſequelã
h vel excõicatiõem q̃ infligit̃ maxime a iure
i q̃ñq̃ p crimine/queve
k quẽ ab eccl̃ia et per cõſequẽs a pticipatione eccl̃iaſticoꝝ ſacramẽtoꝝ excludit
k remouere non põt. ¶ Inchoãtes eoſq̃ q̃ tam enormibꝰ ſunt irretiti pctis: q̃ ea rõnabilis cõſuetudo preſcripta canonice in epiſcopatibꝰ aliquibꝰ reſeruauit ep̃is: ſimiliter non admittãt. quã cõſuetudinem (ex cauſa que iuſte ad id aĩm nr̃m mouit) ſolũmodo circa volũtarios homicidas/falſarios/eccl̃iaꝝ imunitatis/et libertatis eccl̃iaſtice violatores/et ſortilegos approbamus. Q̃ ſi forſan anteq̃ ab eo qui poteſtatem habet abſolui poſſint: mors talium cõfiteri volẽtium veriſimiliter timeatur: etiam in predictis caſibꝰ ſepefati fratres eos cõfiteri volẽtes audiãt/ipſiſq̃ beneficium abſolutionis impendãt: ſed ſubeãt iuramẽtum q̃ liberati ſe ſuis ep̃is: et excõmunicatoribꝰ preſentabũt: excõmunicantium ſuper his pro quibus ab eis excõmunicati erãt
l et epiſcopoꝝ pro peccato huiuſmodi parituri mãdatis
l. ¶ Verũ q̃ poſt baptiſmum inter cetera magis ad ſalutem neceſſaria eſt ꝓpoſitio ẋpi dei: quo audientes illud q̃ eſt victoria nr̃a inſtruũtur in fide: docẽtur fugiẽda fugere: et ſectãda ſectari: a quo p peccatum lapſi reſurgũt penitẽtie ſacramẽtum perficiũt. Grãdis nobis ſollicitudo incũbit vt tales ad hec pmoueãtur fratres q̃ oleo dulcedinis ẋpi eiuſdem nr̃os foueãt ſubditos: a pctis ꝓhibeãt: increpationis vino pctõꝝ ſuoꝝ mordeãt vulnera:
m eoſq̃ ad illa penitẽtie acrimonia
m purgãdum ⁊ tergẽdũ
n ꝓuocẽt
n et inducãt. Ad id ẋpo exequẽdum ſentẽtia diuine legis expoſcitur: deſideraꝭ ordo: et vite integritas etiã
o poſtulaꝭ. Scriptũ
o eſt eñ tu ſcientiam repuliſti: et ego te
p repellam ne ſacerdotio fungaris mihi: q̃ labia
p ſacerdotis cuſtodiũt ſciẽtiam: et legẽ exquirũt ex ore eiꝰ. alꝰ put ad eum ptinet inter peccatũ et peccatũ non poſſet diſcernere: nec pctõr exiſtẽs dei deberet narrare iuſticias: et teſtamẽtum illiꝰ aſſumere per os ſuum. Nam cuiꝰ vita deſpicitur: cõſequẽs eſt vt eiꝰ predicatio cõtẽnaꝭ. ¶ Quare decernimꝰ: vt priores ⁊ miniſtri generales: et p̃uinciales predicatoꝝ: et minoꝝ ordinum prefatoꝝ vel eoꝝ vicarij: de diſcretoꝝ conſilio ad tam ſalubre officium fratres diuina ſciẽtia doctos: diſcretione vigẽtes: vita probatos: et expertos moribꝰ (alioquin diſtrictam reddẽt ĩ futuro examine rationem) eligãt ⁊ aſſumant. ſic eñ q̃ predicabunt faciẽt: que arguẽt operari ceſſabũt: et in eis edificabitur populus ẋpo pariter ⁊ exemplo. ¶ Ceterum licet (ſicut predicitur) de neceſſitate non ſit iterum eadem cõfiteri peccata: tñ q̃ ꝓpter erubeſcẽtiam q̃ magna eſt penitẽtie pars vt eoꝝdem pctõꝝ iteretur cõfeſſio reputamus ſalubre: diſtricte iniũgim⁹: vt fratres ipſi cõfitẽtes attente moneãt/et in ſuis predicationibus exhortentur q̃ ſuis ſacerdotibus ſaltẽ ſemel ꝓfiteaũt in anno: aſſerẽdo id ad aiaꝝ ꝓfectũ ꝓculdubio ptinere. Porro vt circa ſepulturam apud loca eoꝝdẽ fratrũ eligẽtiũ ſepeliri et portionem canonicã de relictis eiſdẽ fratribus minime detrahẽdã nequeat in poſterũ dubitari: iubemus vt coꝝpora defunctoꝝ q̃ apud eoꝝdẽ fratrum loca elegerit dum viuerẽt ſepulturam: proceſſionaliter: cũ cruce: thuribulo et aqua benedicta: cantando ſeu legẽdo officium mortuorum: vel pſalmos: et alienas ingrediẽtes parrochias: poſſint aſſumere: et ad ſuas deferre eccl̃ias tumu-

Pctã de quibus curati et fratres abſoluere põt.

Conſuetudo pauca crimina epiſcopis reſeruat.

Verbi dei ꝓpoſitio eſt ad ſalutem valde neceſſaria

Oſee. iiij. Malachie. ij.

s ¶ Epalis quarta. de qua habetur. xij. q. ij. cō cesso. ⁊ trib⁹ ca. seq.
b ¶ Rustica ꝑdia. prediū rusticuz ab vrbano nō loco sed qualitate secernitur. C. de predi. mino. l. si predium.
c ¶ Nō misereat. ar. C ne fi. ꝑ pa. auc. habita.
d ¶ Volūtatē. ar. ex. d excel. pla. ninis. j. rñ.
e ¶ Triturāt. Deut. xxv. ex. de pbē. extirpāde. j. rñ. ⁊ ꝑme Thim. v.
f ¶ Necare. ff. de alē. ⁊ exhi. li. necare.
g ¶ Inopes. auc. d col la. S. null⁹ autem molestetur. col. ix.
h ¶ Immunes. C. d sacrosan. eccle. sancimus. ij. auc. de eccliastico ti. S. si qs vero res. col. ix.
i ¶ Falcidiā. C. ad. l. fal. auc. fin. q̄ sumit ex auc. de eccle. tit. S. si aūt heres.
k ¶ Portiōis. Extra de testa. c. fi.
l ¶ Nō desint. C. de sacrosā. ecc. ꝓuilegia. in fi.
m ¶ Neq; obstātib⁹. de viri⁹ istoꝝ non obstantiū notatur in extra uagāti. rem nō nouam. in fi. Jo. mona.

lāda. ¶ De q̄buscūq; ℞o relictis ꝑfatis fratribus in cōi: vl singulis vltimis decedētiū voluntatibus: siue apud eos sepeliēdi sint siue alibi: nulla p̄ parochiales sacerdotes moriētiū a qua ffes ipsos liberos esse volumus canonica portio: vel multomin⁹ p̄ eōs epalis[a] quarta oino cū eis tanq; exēpti nō subsint: nec etiā debita iure parrochie si forsā cathedralis defunctoꝝ esset parrochialis eccl'ia detrahat. ¶ De funeralib⁹ aūt medietatē si ꝓmode diuisionē recipiāt: alꝫ eiusdē medietatē estimationē soluant parrochiali ecclesie: et sacerdotib⁹ antedict' Funeralia vero itelligunt ḥ casu q̄ cū funere deferunt. De cādelis vero q̄s fratres portāt portio nō petat. Moneāt aūt ijdē fratres ⁊ p̄ posse inducāt ꝓfitentes sibi vt de ꝓprijs bōis suis parrochi alib⁹ eccles'ijs: eoꝝq; sacerdotibus cōp̄gtenter relinquāt: ⁊ que eis debēt parochialia iura reddāt. ¶ Ad hoc nō murmurel' q̄sumus secular' cler⁹: nō gerāt molestē p̄lati q̄ circa p̄missa sit duximus ꝓuidendū. Attēdat q̄ta ex his q̄ in primis duob⁹ articulis statuta sunt salus aiaꝝ ꝓuēiat. Aduertāt q̄ta tollāt iurgia: ⁊ patent ꝓsiderēt: q̄eoꝝ onera cū alijs nr̄o bñficio sa lubriter ⁊ q̄si necessario patiunt. ¶ Circa tertiū vero articulū diligent intelligant q̄ ffes ipi ḥ p̄ ꝓuilegia romānorū pontificū eis benigne ꝓcessa añ ꝓstōnez eādē hacten⁹ habuerunt. Qz q̄ sunt paupes nil hñtes singuli in cōi rustica[b] p̄dia: imo nec vrbana: vel mobilia: eoꝝ alterivl etiā vniuersi mēdicāt victū: q̄rūt vestitū: ⁊ eaten⁹ sustinē pñt q̄ten⁹ vel viuoꝝ pietas: aut morientiū charitas eis necessaria subministrat. Quis ergo nō misereat[c] eoꝝ: q̄ oia: volūtatem[b] habendi etiā reliq̄rūt? Quis nō cōpatiat eisdē operātib⁹ tā vtilit' i agro p̄dicto? Certe null⁹ nisi q̄ triturātis[e] bouis os ipie alligare velit: aut eos subtractis alimentis necare[f]. Inopes[g] p̄monij onera ipa nō habēdi necessitate nō sustinēt: ⁊ a curialib⁹ res eccl'ijs vl' pijs locis donatas: a q̄rte p̄statiōe/seu lucratiaoꝝ inscriptionibus lex facit immunes[h]. Relicta paupib⁹ nō patiunt falcidiā[i]. Et legata ad fabricā: vel p̄ ornamentis eccl'ie: aut ad diuinū cultū ꝑpetuū: solutiōi nō subiacēt canonice portionis[k]. Paupes aūt (vt dictū ē) sūt ffes: ⁊ qō eis relinquit: aut in sua alimēta erogant: aut in fabricā: siue i cultū diuinū: ⁊ eccl'ie ornamēta ꝓuertūt. Propter quod nos q̄ debem⁹ intelligere sup egenū ⁊ paupere: ⁊ nō obliuisci eoꝝ: cū humanitatis sit etiaz secularis ꝓncipis ꝓspicere egēis: ⁊ dare operā vt paupib⁹ alimēta nō desint[l]: nō tā pie q̄ quodāmō iuste i eodē articulo egim⁹: egēos eosdē (vt p̄mittit) reddēdo ab onere canonice portionis exēptos. Hec aūt (dicta ꝓstōne q̄ incipit sup cathedrā: quā penit⁹ reuocam⁹: alijsq; q̄buscūq; ꝓstōnib⁹/spālib⁹: ⁊ gñalib⁹ statut'/priuilegijs/idulgētijs: sub q̄cūq; fora verboꝝ ꝓcessis: etiā si de ipsis de ℞bo ad ℞bū vel aliquoꝝ noib⁹ i nr̄is l'r̄is oporteret fieri mētionē: ꝓuētiōib⁹: pact': iuramentis: sñijs: ꝓsuetudib⁹ ℨrijs: neq; obstātib⁹[m]) inuiolabilit' obꝑuari sancim⁹. Nulli ergo oino hoiz liceat hāc paginā nostroꝝ statuti: denūciationis: exēptiōis: ꝓcepto rū: approbationis: iussionis: voluntatis: reuocationis:

et sanctionis infringere. Si q̄s aūt ⁊c. Clemēs. v.

¶ Rex francie ⁊ regnicole per extrauagantē vnam sanctam. S. de maio. ⁊ obe. nō amplius subijciuntur eccle. roma. q̄ prius erant. Capitulum. ij.

Meruit kñi filij nr̄i Philippi regis francoꝝ illustris syncere affectiōis ad nos ⁊ eccl'iā romanā integritas: ⁊ p̄genitoꝝ suoꝝ p̄clara merita meruerunt. Meruit insup regnicolaꝝ puritas ac deuotiōis synceri tas vt tā regē q̄ regnū fauore beniuolo ꝓseq̄mur. Hinc est q̄ nos regi ⁊ regno p̄ diffinitionē ⁊ declarationē bone memorie Bonifacij pape. viij. pre. nostri que incipit vnā sctām. nullū volum⁹ vel intēdim⁹ p̄iudicium generari. Nec q̄ p̄ illā rex/regnū/⁊ regnicole p̄libati āplius eccl'ie sint subiecti romane q̄ antea existebant. Sed oia intelligank in eodē esse statu quo erant ante diffinitionē p̄fatā: tū q̄tū ad eccl'iā q̄ etiam ad regē/regnū ⁊ regnicolas superius nominatos. Eugenius. iiij.

Regnum francie ꝑ pa fauore ꝓsequitur

¶ Ordinarij nō p̄nt ferre censuras in suos subditos pro suis negocijs romā eūtes/ibi manētes: aut ab ea recedētes: nec illos p̄uare bñficijs. q̄ si fecerit irritū ē. Et si bñficia illoꝝ alijs sint collata/tā dātes q̄ recipiētes ipo facto sunt excōicati: ⁊ a solo papa absoluendi. Ca. iij.

Superiores niti d⁹ vt i feriores sit obediētes

Juina in eminenti sedis aplice speculo disponente clemētia ꝓstituti: ad ea libent' itēdim⁹ p̄ q̄ officiales p̄dicte sedis obseq̄is ei⁹ (ad quā veluti fideliū oiz mr̄em p̄ aiaꝝ salute q̄rēda ⁊ iustitia ꝓsequēda de diuersis mūdi ptib⁹ ꝓfluit multitudo) tuti⁹ ⁊ q̄eti⁹ se p̄optiores valeāt exhibē. Hic est q̄ nos ex certa rōnabilib⁹ cāis moti: ēt nōnulloꝝ p̄decessoꝝ nr̄oꝝ vestigijs inherētes: districti⁹ ihibem⁹ locoꝝ ordiarijs: necnō ꝓmissarijs ⁊ delegatis eoꝝ: ceterisq; vniuersis ⁊ singulis quacūq; ptāte ⁊ auc̄te p̄fulgeāt: cuiuscūq; dignitatis gradus vel p̄eminētie fuerit: ne ꝫ officiales p̄fatos q̄cūq; noie nūcupent: in nr̄is ⁊ dicte sed' obseq̄is nūc ⁊ p̄ tpe exñtes: necnō q̄scunq; alios p̄ suis ⁊ eoꝝ causis vl' negocijs ꝓsequēdis ad sedē p̄dictā veniētes: ac i ea (durāte negocioꝝ ⁊ causaꝝ huiusmōi ꝓsecutiōe) morā trahētes: ⁊ recedētes ab eadē p̄ cedē: aut in eos excōicatiōis: suspēsionis vel interdicti: aut p̄uatiōis offōꝝ aut bñficioꝝ seu q̄uis aliā sniam p̄ mulgare p̄sumāt. ¶ Nos em̄ oēs ⁊ singulos ꝓcessus ⁊ sētētias ꝫ tenorē ⁊ mētē nr̄e ihibitiōis hmōi latas ⁊ habitas ⁊ in posteꝝ hñdas: ac etiā p̄mulgandas: ⁊ q̄cūq; ide secuta: declaram⁹ nulla: irrita: ⁊ inania: nulliusq; extitisse vel existē roboris vl' momēti. Necnō q̄dā in ℨriū a q̄q̄ q̄uis auc̄te scient' vl' ignorant attētatū forsan ē hactenus: vel i posteꝝ ꝓtigerit attētari: ēt decernim⁹ irritū et inane. Et nihilomin⁹ in oēs ⁊ singulos ordiarios ⁊ officiales ꝓmissarios ⁊ delegatos eoꝝ: q̄ se de dignitatibus ac bñficijs eccl'iasticis q̄buscunq; officialiū: aut negocia hmōi apō dictā sedē p̄sequētiū p̄dictoꝝ: eos illis forsan p̄uādo atq; p̄uatos decernēdo seu ōclarādo: vl' cuiuscūq; p̄uatiōis p̄textu illa p̄sonis alijs ꝓferēdo: seu de illis in eos q̄olibz se ītromittēdo: tā i dātes q̄ i recipiētes excōicatiōis: suspēsiōis: ⁊ interdicti latas snias p̄mulgam⁹ q̄s volum⁹ eos ipo facto incurrere. A q̄ q̄dē excōicatiōis snia absolui neq̄ant: nisi a nob' vel p̄ nos deputād': p̄terq; i mort' articulo ꝓstituti. Premissa aūt a die affixiōis p̄sētiū ad valuas basilice p̄ncipis ap'loꝝ de vrbe ex certa scia q̄scūq; ligare volum⁹ ⁊ artare. Nō obstātib⁹ ap'lic' ⁊ q̄buscūq; gñalib⁹ aut p̄uincialib⁹/aut synodalib⁹ cōcilijs: edictis: ꝓstōnib⁹: ordinationib⁹ ⁊ apl'icis p̄uilegijs: per q̄ effect⁹ p̄nt̄iū ipediri posset quōlibet vel differri: ēt si de illis eoꝝq; totis tenorib⁹ habenda esset in p̄nt̄ibus mentio spālis: ⁊ que p̄nt̄ibus volum⁹ habere p̄ sufficiēter exp̄ssis ceterisq; ℨrijs q̄buscūq;. ¶ Nulli ergo oino hominū liceat hāc paginā nr̄e ihibitiōis/ōclarationis/ꝓstitutiōis/et volūtatis infrigere: vel ei ausu temerario ℨire.

Dātes ⁊ recipientes q̄nq; eq̄liter puniunt.

Falcidia non debet ō relictis pauperibus.

ꝑs. xl.

Paupibus subueniendū est.

Si q̃s ãt ꝯ attẽtare pſũpſerit: idignationẽ oipotẽtſ dei ⁊ btoꝝũ petri ⁊ pauli apl̃oꝝ ei⁹ ſe nouerit icurſuꝝ. Datum rome apꝺ ſctm̃ petrũ. Anno icarnationis dn̄ice. Mcccc. xxxij. viij. Id⁹ martij. pon. no. anno ſcꝺo. Iohãnes. xxij. Agſo ⁊ frib⁹ hoſpitalib⁹ ſcti Joãnis hieroſolymitani.

¶ Premiſſo tenore duaꝝ pſtõũ dicit q̃ hoſpitalarij ſancti Joãnis ex ſtatuto ꝓſuetudine vel ꝓuilegio bñtes ãnalia bñficioꝝ vacãtiũ: pcipe debẽt portionẽ quã haberent beneficia obtinẽtes: ſi in illis eſſent reſidẽtes. Ca. iiij.

a ¶ Conſtõnẽ. q̃ incipit/ſuſcepti. ⁊ ẽ vna de. xx. gloſatis p zenzelinũ ⁊ poſita ſub titu. ꝺ electione. Et inter has repetit cum glo. Guill. de monte lauduno. i titu. ne ſede vacan.

Exhibita nob⁹ ex pte vr̃a petitio ꝓtinebat q̃ dudũ poſt pſtõnẽ[a] p nos editaz q̃ ſpãlit ⁊ exp̃ſſe cauet q̃ bñtes ãnalia i ecclijs ꝺ ꝓſuetudie ꝓuilegio vel ſtatuto q̃ rõne dictoꝝ ãnaliũ fruct⁹ ꝑmi vl̃ ſcꝺi vel alt⁹ cuiuſcũq̃ ſeq̃nt⁹ ãni bñficioꝝ vacãtiũ ſibi hacten⁹ i totũ vẽdicauerãt: nihil exide vltra ſũmã p q̃ vnũqꝺq̃ bñficioꝝ ip̃oꝝz ꝓſueuit i ꝺcie ſolutõe taxari p̃textu cuiuſuis ꝓuilegij cõ ſuetudis vel ſtatuti quouis mõ pciperẽt: ſz ip̃i⁹ ſũme pceptõe dũtaxat deberẽt eẽ ꝓtẽti: totali reſiduo p̃dicta obtinẽtib⁹ bñficia remãſuro: niſi forſan illi q̃ fruct⁹ illos ſoliti eẽnt cũ itegritate pcipe: mallẽt ip̃z hr̃e reſiduũ: ⁊ obtinẽtib⁹ bñficia dimittẽ ſũmã mẽoratã: q̃ caſu pcipiẽdi qꝺ mallẽt erat eis optio derelicta. Quãdã aliã declaratoriã pſtõnẽ fecim⁹/i q̃ ſpãlit cauebat q̃ ſi hmõi bñficiũ obtinẽtes i eccl̃ia i q̃ ſpãlit illꝺ bñficiũ exiſteret mime reſiderẽt ad debitũ fuitiũ ipẽdẽdũ: capl̃o eiuſdẽ eccl̃ie nihil deberet accreſcẽ: cũ ceſſãte cã ceſſare debeat pit̃ qꝺ vigebat Q̃q̃ ex v̄bis declaratiõis hui⁹ ſat⁹ inuidebat q̃ fruct⁹ bñficioꝝ nõ reſidẽtiũ accreſcẽ debeãt bñtib⁹ annalia memorata. Nec ex eo q̃ i declaratiõe dicta nõ ꝓtiet exp̃ſſe de pceptiõe ãnaliũ bñficioꝝ vacãtiũ vob⁹ debitoꝝ de p̃dict⁹ ꝓſuetudie: ꝓuilegio: vel ſtatuto quo ad fruct⁹ nõ reſidẽtiũ i eiſdẽ q̃ vobis accreſcẽ ꝺbẽt: nullũ adhuc ꝓmodũ aſſeq̃ potuiſt⁹. lz (vt p̃mittit̃) dicti fruct⁹ capl̃o ñ accreſcãt Quare nob⁹ hũilit̃ ſupplicaſt⁹ vt qꝺ i hmõi declaratiõe nr̃a tacite inuit̃: ꝺclarar̃ exp̃ſſi⁹ dignaremur. ¶ Nos itaq̃ petitionẽ vr̃az iuri ꝓſonã eſtimãtes: ac ꝑpẽa in hac pteq̃ti ⁊ idẽnitati vr̃e ꝓuidẽ volẽtes. ¶ Nñi oraculo ꝺclaramus q̃ fruct⁹ p̃dicte eccl̃ie vl̃ bñficij vacãtis cui⁹ ãnalia in q̃b⁹ ꝓſiſtũt debent vob⁹ ex ꝓuilegio ꝓſuetudie vl̃ ſtatuto: ẽt p ea pte q̃ obtinẽtib⁹ p̃bẽdã vl̃ bñficiũ hmõi (ſi i eccleſia vbi illa ꝓſiſtũt ꝓſonalẽ reſidẽtiã facerẽt) deberet ſi nõ reſideãt ibidẽ v̄e vl̃ iterp̃tatiue/vtpote p ſpãle ꝓuilegiũ apl̃icũ: vl̃ alt⁹ ex cã rõnabili ab hmõi reſidẽtia legitie excuſẽt: cũ dicta ps (vt p̃mittit̃) capl̃o nõ accreſcat: vob⁹ accreſcẽ ꝺz ꝑm itẽtionẽ ⁊ mentẽ ꝺeclaratorie memorate. Nulli ergo oio hoiz ⁊c. vt⁹. Si q̃s aũt ꝯ attẽtare pſũpſerit ⁊c. vt. ⁹. Datũ auinion. kal. martij. pon. no. anno. v.

Bñficiat⁹ a reſidentia facienda q̃q̃ excuſatur.

Exẽpla diuina debẽt eſſe regula noſtra.

De Penis. Ioan. xxij.

¶ Eps caturcen. ꝓpter varios exceſſus p ip̃z ꝑpetratos p̃ferti q: ſedi apl̃ice ſuis ſubdit⁹ et ſibiip̃i iurioſus fuerat: varias penas icurrit: qm̃ ꝑpetue depoſitionis ſniam meruit: ꝓuatuſq̃ fuit põtificali/ſacerdotali ⁊ alio q̃libet offõ: ⁊ ad ꝑpetuũ carcerẽ ꝺdẽnatus. Doctrina vtilis hic nobis tribuit̃: vt. ⁹. cognoſcam⁹ crimina ⁊ exceſſus q̃bus p̃lat⁹ deponi poſſit. Facit ad ꝯ. c. Nitatis. extra de dolo ⁊ cõ. ⁊. c. ex lr̃is. ⁊. c. tãta eſt clauis petri. de excel. p̃la. Et niſi antiq̃ libri. hoc. c. ſub ti. de penis annotauiſſent: ſub ti. de excel. p̃la. poſitũ fuiſſet. Ca. vnicum.

Juinis exẽplis q̃ nr̃oꝝ debẽt eẽ actuũ rl̃a patenter iſtruimur: aures nr̃as ſubditoꝝ a ſuis p̃poſitis opp̃ſſoꝝ idebite ⁊ aggrauatoꝝ iuſte nõ obturare clamorib⁹/ſed ip̃is ip̃as poti⁹ ꝓpaſſiuis affectibus iclinare: vt ſi perſolert⁹ inq̃ſitõis idaginẽ clamores hmõi ope ꝓpletos eẽ viderim⁹: liberatõis oportũe remediũ ſollicitis ſtudijs appõam⁹: pena nihilomin⁹ debita punituri i hãc patratoꝝ q̃litatẽ exceſſuũ illicitos opp̃ſſores. Omp̃s etei dn̄s audito clamore pp̃li ſui ꝓpter duritiã eoꝝ q̃ opib⁹ p̃erãt dolẽt⁹: ad liberãdũ eũ deſcẽdit: et ſũmi tẽpli p̃poſito q̃ iuxta nois iterp̃tationẽ i vias prauas iiq̃ diuerterat cõmiãdo ſic ait. Expellã te de ſtatiõe tua: ⁊ ꝺ tuo miſterio te deponã. Dudũ ſiq̃dẽ fama graui: clamore freq̃nti: ⁊q̃rela flebili ſubditoꝝ deferẽtib⁹ nob⁹ Hugonẽ geraldi oli caturceñ. epm̃ de multiplicatis exceſſib⁹: oppſſiõib⁹ graui bus enormibuſq̃ crib⁹ eẽ reũ. Nos mala hmõi nolentes añ credẽ q̃ ꝓbare: ſup illi⁹ q̃ſitionẽ p nos ⁊ p alios fieri fecim⁹ diligẽtẽ. Et demũ inq̃ſitiõis ip̃i⁹ viſo ⁊ examinato ꝓceſſu: luculent̃ iuenim⁹ q̃ ei⁹ fuerat vitioſus ingreſſus cũ p ãbitionẽ nimiã ⁊ p abrupta ſymoniace prauitat⁹ ad põtificalẽ aſcẽdiſſet honorẽ. Progreſſus aũt ei⁹ (vt execrãdo ꝓuẽiret iitio) iiurioſus extiterat q̃ ad tria. Primo vcz q̃ ad apl̃icã ſedẽ: cui (lz ip̃m honoraſſet i mult⁹: ⁊ tandẽ ad ep̃al̃ dignitat⁹ apicẽ ꝓmouiſſet) terga v̄tẽs nõ faciẽ/ꝓtẽptũ p gr̃a: maleficiũ p bñficio: ⁊ vitupiũ retulit p honore. Appellatiõib⁹ iterdũ ad ſedẽ ip̃am ab eo vl̃ officialib⁹ ei⁹ p ſubditos opp̃ſſos emiſſis: nedũ deferre ꝓtẽptibil̃r renuẽs: ſz eas v̄bo vilipẽdẽs ⁊ facto: ſuis p̃cipiẽdo miſtr⁹ q̃ de appellatiõib⁹ hmõi nõ curarẽt: ac nihilomin⁹ appellãtes (q̃b⁹ ꝫ opp̃ſſiões ꝺbuerat eẽ appellatio ip̃a remediũ) nũc p captiõis iiuriã: nũc p ſpoliationẽ bñficioꝝ ⁊ al⁹ idebite affligẽdo mltipl̃r nõ abſq̃ vitio igratitudis violãs iuramẽtũ fidelitat⁹ ab ip̃o p̃ſtitũ dicte ſedi. nec v̄it⁹ mr̃is eccl̃ie trãſgreſſionẽ aptã: nõnull⁹ q̃ſq̃ p ſuas patẽtes l̃ras de vacatur⁹ mãdauit bñficijs ꝓuideri vias ad vacationẽ eoꝝ apiẽs nimis illicitas ⁊ ſuſpectas pnicioſ⁹ẽt fuit ⁊ freq̃ns l̃raꝝ apl̃icaꝝ abuſor. Scꝺo v̄o q̃ tũ ad ſubditos erga q̃s nõ pij p̃lati vl̃ paſtoris pegit officiũ: q̃nimo tãq̃ fur ip̃rob⁹: crudeliſq̃ tyr̃anus ſub pallio charitatiui ſubſidij icuſſis kr̃oib⁹ violẽtijs ⁊ iiurijs illatis: doloſis iductiõib⁹ ⁊ fraudib⁹ exq̃ſit⁹ veluti recurſor iiqu⁹: extorſiõib⁹ eos itolerabilib⁹ p̃grauãdo. Nũc bias i ãno: nũc p̃les i die: nũc al⁹ nimiũ exceſſiuas ⁊ eccl̃ijs importabiles vtpote multiplicato euectionũ nũero canõibus diffinito: inꝺ ũ p ſe: inꝺ ũ p alios ꝓcuratiões exigẽdo: p libito viſitationis offõ q̃q̃ nullaten⁹: ⁊ regularit̃ nõ ad fructũ correctõis/ſz ad ſaturãde cupiditat⁹ affectũ ipẽſo: ad alios q̃ſt⁹ illicitos ⁊ dãnatos ſuũ exacuit freq̃nter igeniũ: nec de mõ nec ꝺ cã curauit. Et cũ iuenit ſubditos ſuis i ꝯ reprobãd⁹ affectib⁹ ñ parẽtes: nec al⁹ ab eis exigẽ potuit ꝓcupita: calũnioſas delatiões fieri: ꝫ eos lites moueri: ⁊ diuerſa eis⁹ grauamia ſubdole ꝓcurauit pluries iferri. Preterea nõ citatos legitie: nec ꝓuictos ẽt aut ꝓfeſſos ſuis ꝓuauit bñficijs: occaſionẽ p cã ꝓfigẽs: nõ rõnẽ i h⁹ ſz tyr̃anidẽ poti⁹ ꝑſeq̃ns ꝑſonalẽ. Dicta falſa ſciẽter iſtrumẽta dictauit: p ſuos illa faciẽs notarios publicari: ⁊ vt illꝺ q̃lẽ ip̃e habuerat ad eccl̃as p̃bẽt⁹ igreſſũ: iſtituere ei p̃tatos: ſeu iſtitutiõis ſue eis ꝓcedẽ l̃ras ſepi⁹ renuit: niſi p̃mit⁹ certa ſibi ⁊ magna pecũia ꝑpt̃ ꝯ exſoluta Multa eccl̃iaſtica bñficia: nũc p̃mutatiõis p̃textu: nunc v̄o ſimpl̃r i ſuis mãib⁹ reſignata: mõ iure (vt p̃tẽdebat) ordiario: mõ ſup ꝯ (vt dicebat) apl̃ico munimine i dulto de facto ſcient̃ ꝓtulit: inkueniẽtib⁹ fr̃aude: pacto: ⁊ ſymoniaca prauitate: ſubiectas ſibi eccl̃as occupãs: eaq̃ reddi tus vſurpauit: ⁊ ſic i ſuis fuit corrupt⁹ iudicijs ꝓceſſũ eorũ ⁊ finẽ i pecuniariũ ꝓmodũ ordinãdo: q̃ſq̃ iuſtificãs i piũ: inoxiũ iiuſte ꝓdẽnãs. ſic ⁊ alios corrũpẽ iudices pro obtinẽda ſup opp̃ſſiõib⁹ ichoat⁹ iiuſta victoria niſus fuit Tertio q̃ſtũ ad ſe vt q̃ ſibi nequã exiſtẽt: nulli alij bonus eẽt: ſue nãq̃ fame ꝑdig⁹ ſe piurijs patẽt iuoluit. irregl̃aritatiſq̃ laq̃is irretiuit: ⁊ (qꝺ referre pudet) i corp⁹ ſuum fornicãdo peccãs p ꝓtinuatũ icõtinẽtie vitiũ q̃ ſe duduz fedauerat põtificali poſtea ꝺcorat⁹ honore: i ſua ponẽ gl̃a maculã/⁊ femora ſua ñ erubuit mr̃icrib⁹ icliare. Jn h⁹ q̃ꝺ ei⁹ ſit repꝓbẽdẽdi igreſſ⁹ ſic ſcãdaloſus: pnicioſus exẽplo

Annalium pceptio mltipli iure põt competere.

Petitio iuri conſona exaudiri meretur

Prepoſit⁹ ſubdit⁹ ſuis dur⁹: ẽ a ſtatiõe ſua repellẽd⁹.

Prelati ñ debent eſſe creduli.

Appellatio ẽ remediũ ꝫ oppſſiones.

Prelatus erga ſubditos paſtoris offiũ p̃agere ꝺz.

Procuratiões ſubditos multum gũãt.

Bñficioꝝ uari nõ ꝺz nõ citatus nõ ꝓuict⁹: nec ꝓfeſſus

Juſtificandus ipius nõ eſt: nec i noxius cõdẽnandus

Prelatus incõtinẽs i ſua gl̃ia maculam ponit.

Diuisio textualis.

Antiqrũ. Hec epla satis grosse fuit ꝓposita. Et hz sex partes. Primo sup remissionib9 ⁊ idulgẽtijs ꝓcessis accedẽtibus ad eccliam ꝑncipis apl̃oꝝ de vrbe fidẽ antiquoꝝ relationẽ ꝓmemorat. Scõo ℣.nos igit̃ remissiones ⁊ idulgẽtias hmõi ꝓfirmat/approbat et innouat. Tertio ℣.vt aũt accedentibus ad ecclias btõrum apl̃orũ petri et pauli devrbe vere penitẽtibus ⁊ ꝓfessis plenissimã indulgentiã ꝑctõrũ dat. Quarto ℣.statuẽtes. qd ꝑ idulgẽtia ꝑdicta dict̃ ve penitentib9 ⁊ cõfessis fieri opteat statuendo taxat Quinto ℣.vnusq̃sq̃ tñ. antipophorisat. Sexto ℣.nulli. inhibens ꝑmissa nõ infringi vult vt secus faciẽtes maledictionem incurrant.

a Relatio. Ad quaz recurrẽdũ ẽ i antiqs. ff. de le. iij. si chorus ℣.j. ex̃ de ꝓba. c. cũ causam.

Basilica quid est.

b Basilicã. i. eccliaz. ex̃. de reli. do. ca. j. xvj. q. vij. oẽs basilice. Et ꝓprie est dom9 regia vel palatiũ regis. sed mõ ꝑ trãslationẽ hz eccl̃ia: qz est palatiũ sũmi regis.

c Apl̃oꝝ. i. bti petri q̃ ꝑmatũ habuit/et successores sui in eccl̃ia dei xxj. dist. in nouo.

d De vrbe. loquitur vulgariter: nã loqndũ ẽ vt plures. ar. ex̃. de transla. epi. iter corporalia ℣.sz neqz: nã re ℣a eccl̃ia scti petri nõ est in vrbe: sed i ciuitate leomina. et minus eccl̃ia scti pauli de qua etiã hz q̃ non est in continẽtibus edificijs. Quid aũt importet hoc nomen vrbs ciuitas roma. not. ex̃. lib. vj. de sen. excõ. si ciuitas.

e Pctõꝝ. i. penaꝝ ꝑ pctis debitaꝝ. sic ponit̃ ij. machabe. xij. in fi. ibi. sctã et salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a pctis soluantur.

Peccati pena hz eẽ infinita.

Pentẽtie sunt arbitrarie.

Dispẽsare vnde hz.

ꝓgressus vt vitio hmõi siue culpis nesci9 finẽ ꝑponere: et piculosus egressus cũ adeo foret in ipo habituata malicia. q̃ (remanente sibi ad solita facultate) in iniq̃tat̃ ope volũtas sibi deficere minime speraret. Ꝓpt̃ qõ ne poterib9 pei9 cõmitteret: illud solum estimam9 salubre remediũ: vt qõ velle nõ poteram9 auferre: eripe rem9 vel posse. Nos itaq̃ super ꝑmissis et plurib9 aliis ei9 nefãdis excessib9 cũ ffrib9 nr̃is ex sano cõsilio deliberatiõe cohabitatõ̃ iligẽti i ꝑfatũ Hugonẽ geraldi: q̃ se oñi honore ac dignitate reddidit tã idignũ. q̃q̃ ob suas iniq̃tates ne ꝑsit ẽ abiect9 a deo: suis ligatũ pctis oiq̃ honore ac dignitate pontificali tã ꝑpuatũ a dño: de ꝑsilio oim et singulorum fratrũ ipsoꝝ ꝓpetue depositiõis sniam duxim9 ꝓmulgãdã. Pontificali eum et sacerdotali ⁊ alio quolibet officio ꝑpuãtes: ⁊ ad perpetuũ carcerẽ cõdẽnãtes: vt ibi ꝓmittẽdis cessantib9 agat pniaz de cõmissis. Nulli ergo hoim liceat hanc paginã nr̃e ꝓmulgationis et ꝓdẽnatiõis infringere: vel ei ausu temerario ꝓtraire. Si q̃s aũt h̃ attẽtare ꝑsumpserit: indignationẽ oipotẽtis dei et btõrũ Petri et pauli apostoloꝝ ei9 se nouerit incursurum. Datum auinion̄. xv. kal̃. Junij. ponti. no. Anno secundo.

f Habẽtes. Per hanc ratificationem ⁊ cõfirmationẽ nõ ratificãtur nisi legitime ꝓcessa. extra. li. vj. de rescrip. si gratiose ℣.fi. extra. de elec. dudum. ij ℣.penul.

g Refertos. nõ refectos. quia refectio ꝓprie est corporis: sed refertio est ꝓprie mentis. vnde dic refertos. i. plenos/bene fartos: obesos seu crassos. Et descendit refertus de refercio cis. quod componitur de re et farcio cis. Jo. mo.

b Et confessis. Qui est verepenitens et confessus hz veniam culpe quã solus deus in cõtritiõe remittit. q̃ nõ dat̃ nisi correcto. ex̃. lib. vj. de re. iur. pctĩ venia. ⁊ pena eterna debita ꝑ culpa mortali ꝓmutatur a deo in penã tpalẽ. Nã sicut culpa respectu illi9 in quẽ ꝓmissa ẽ fuit infinita: sic ⁊ pena hz esse ifinita: cui9 ifinitas tollit̃ per remissionem culpe. Sed q̃ta remaneat ignorat minister dei qui in pnie sacramento aliquã portion̄ illi9 pene remittit: vnde minister dei post premissa arbitratur de pena quem credit supereresse ad arbitrium suuz et sic intelligitur q̃ oẽs pnie sũt arbitrarie. xxvj. q. vij. tꝑa. ex̃. de peñ. et re. quesitum. ⁊. c. seq. Tanta tñ posset esse ꝓtritio ꝓfitẽtis q̃ nedũ culpa: sed pena. ꝓsus tolleret. verũ quia hoc est dubiũ apud hoies minister dei ꝑsertim vicari9 x̃pi ⁊ successor petri istã penã certis de causis vt hic/⁊ in voto vltramarino ⁊ quibusdam aliis ꝓmittat i certos act9 satisfactorios. Sed pone. iste minister min9 discrete seu sine cã legitima taxat: nũquid ꝓfessus ad pl9 tenebit̃? Dic q̃ sic vt suppleat quod de iure defecit. ff. de re iudi. l. iiij ℣.si q̃s cõdẽnat9. ⁊ hoc requirit virt9 diuine iustitie. manet ergo petri iudiciũ: vbicũq̃ ex ipsius equitate fertur iudiciũ. xxiiij. q. j. manet. xj. q. iij. tũc vera. est enim sibi commissum dispensare. i. discrete pensare non dissipare. ff. de offic. procura. cesa. l. j. nec nego quin sit absolutus. ita q̃ pena eterna ꝓmutata est in tempoꝝ alẽ: qz hoc video in eo qui nõ est minister. extra de elec. dudum. ij. Et ibi est absolutus: non ꝓpter sacramentuz fidei: sed ꝓpter fidem sacramenti: sed indiscretio ministri in hoc se onerantis vel mei ꝓfitentis a debita pena tꝑali me nõ releuat ꝓfitentẽ. Et dic ꝓfessis ꝓposito ⁊ facto.

i Cõfitebunt. Facto. sunt tñ ꝓfessi ꝓposito als nõ sunt filij dei: sed inimici. Tu dic ꝓfitebuntur ⁊ ꝓposito et facto. Sed cuz opa viua ad vitã eternã valeãt et mortificata viuificari possint dic qualiter opera mortua vt laboz itinerationis hic exꝑssus i mortali peccato fact9 possit ꝓdesse ad remissionẽ penarũ ꝓ peccatis debitarum licet post laborẽ hmõi sit vere penitẽs ⁊ cõfess9. Et notãdũ q̃ ad hoc q̃ indulgẽtie valeãt. iiij. ꝑncipaliter requiruntur/⁊ q̃ntũ etiam huic ꝓposito põt addi rõne materie. Requirit̃ eni auctoritas in cõcedente: idoneitas in recipiẽte: pietas in fine: vtilitas in opere. Et q̃ntũ q̃ addi põt congruitas in tpe. Prio ergo requirit̃ auctoritas i ꝓcedẽte/q̃ typica est: ⁊ ꝑncipaliter resident i summo pontifice. sicut eni videmus q̃ i corpore naturali vnicũ est caput in quo positi sunt oẽs sensus: sic i corpore mystico q̃ẽ est eccl̃ia est ponere caput vnũ habẽs plenitudinẽ potestatis. Hoc ei sic esse voluit ordinatio diuina. Et huic concordat rõ recta: voluit nãq̃ diuina ordinatio q̃ ecclesia militãs repꝛesentaret eccl̃iam triũphantẽ. de q̃b9 no. ℣. vj. lib. de elec. fundamẽta. Unde Jo. i apo. vidi inq̃t hierusalẽ descendẽtẽ de celo: q̃ hier̃m terrestris/ꝟ est eccl̃ia militãs exẽplificata est: et formata ad instar celestis hier̃m q̃ sursuz est: que est materna nr̃a videlicet eccl̃ie triũphantis: ibi aũt ꝑm beatũ dionysiũ Nouẽ sunt ordines angeloꝝ sub triplici hierarchia dispositi. Et est ordo sub ordine: ⁊ tandẽ oẽs sub vno capite q̃ est vn9 de9. ⁊ si ibi velim9 amplius ascẽdere inuenim9 q̃ pluralitas diuinaꝝ personaꝝ reducitur ad vnitatẽ essentie. rõne illi9 ordinis diuina sapiẽtia in eccl̃ia militante voluit exẽplari. Unde i Job dicit̃. Numq̃d nosti ordinẽ celi: ⁊ ponis rõnem eius in terra? Si autẽ in eccl̃ia militãte esset ponere duo capita de pari se hñtia: quoꝝ vnuz alteri minime subderet̃: non esset rõ celestis ordinis congruenter in ea posita. Sz tunc rõ celestis ordinis ꝓprie ⁊ ꝓfecte in terra ponit̃: si cuncti gradus ⁊ ꝓlationum ⁊ ꝑncipatuũ sub vno capite collocentur et ei obediant ⁊ subdant̃. huius aũt est solus roman9 põtifex vicari9 x̃pi ⁊ successor petri: cui in hmõi designationem dictũ est a dño: tu vocaberis cephas q̃ interpretatur caput: huic etiã veritati cõcordat rõ recta. Nã ꝑm ꝓclum oẽs multitudo reducit̃ ad vnitatem. Et ꝑm ꝑhm in vno quoq̃ gñe est repire vnũ ꝑmũ et sup̃mũ q̃ est mẽsura et regula oim aliorum i illo gñe ꝓtentoꝝ. Et alibi/ monadẽ sequit̃ dyas. Opz igit̃ q̃ multitudo hoim reducat̃ ad vnũ: ⁊ in gñe hoim sit reperire vnũ hoim ꝑmum. q̃ sit sup̃mũ i illo gñe: q̃ sit mẽsura ⁊ regula oiz aliorum hoim: hmõi aũt est romanus pontifex q̃ est inter oẽs hoies sup̃mus exñs mensura ⁊ regula directiua oiz aliorum: cui plene oẽs catholici simpl̃r sunt subiecti. Ad vltimũ autem intñ se extendit ista subiectio q̃ qñ plenitudo gentium intrauerit/vt oẽs israel salu9 fiat. sic̃ dicit apl̃s ad Roma. xj. c. tunc oẽs nationes orbis terrarũ huic vnico capiti subijcient̃ ⁊ obedient. Et tunc implebitur illud quod ait Saluator in Joan. Erit vnũ ouile/⁊ vn9 pastor. Sicut ergo in corpore materiali est ponere caput vnum in quo sunt omnes sensus plenitudo sentiendi: sic in eccl̃esia militante (ne sit tanq̃ corpus mõstruosum si duo haberet capita) est tñ ponere vnum caput: videlicet ro. pon. in quo est plenitudo potestatis ⁊ auctoritatis. quã siquidem potestatem ꝓtulit ei dñs qñ btõ Petro dixit. Quodcũq̃ ligaueris sup terrã ⁊c. ⁊ quodcũq̃ solueris ⁊c. Ipse autez ro. pon. est qui concessit

De penitentijs ⁊ remissionib9. Bonifacius. viij.

Cõtesimo quoq̃ anno visitantib9 basilicas petri ⁊ pauli apl̃orũ plenissima pctõꝝ vẽia ꝓcedit

a Antiquorũ hz (Ca. j. fida relatio a q̃ accedẽtibus ad honorabilẽ basilicã b ꝑncipis apl̃oꝝ c õ vrbe d ꝓcesse sunt magne remissiões ⁊ idulgẽtie pctõꝝ e. Nos igit̃ q̃ iuxta officij nr̃i debitum salutẽ appetimus ⁊ ꝓcuram9 libẽti9 singulorum hmõi remissiones ⁊ idulgẽtias oẽs ⁊ singlas ratas et gratas habẽtes f ipas aucte apl̃ica ꝓfirmam9: ⁊ approbam9: ⁊ ẽt inouam9: et pñtis scꝑti patrocinio ꝓmunimus. Ut aũt btissimi petrus ⁊ paul9 apl̃i eo ãpli9 honorẽt̃ quo ipoꝝ basilice de vrbe deuoti9 fuerit a fidelib9 freq̃ntate: ⁊ fideles ipsi spũaliũ largitiõe munerẽ ex hmõi frequẽtatiõe magis senserit se refertos g. Nos de oipotẽtis dei mia ⁊ eorũdẽ apl̃oꝝ eius merit̃ ⁊ aucte cõfisi: de fratrum nr̃oꝝ ꝓsilio: ⁊ apl̃ice plenitudie ptãt̃ oib9 i pñti anno millesimo trecẽtesimo a festo natiuitat̃ dñi nr̃i Jesu x̃pi ꝓterito proxime inchoato: ⁊ in quolibet anno centesimo secuturo: ad basilicas ipsas accedentibus reuerenter vere penitentib9 ⁊ cõfessis h: vel qui vere penitebunt ⁱ ⁊ cõfitebunt ⁱ in

Indulgentie non valẽt nisi quis q̃ concurrant.

Hierl̃m est ⁊ terrestꝛ ⁊ celestis.

Cephas hz caput.

istã indulgentiã:⁊ in ipo(vt iam ostẽsum est)plenitudo residet ptãtis

Indulgẽtia sol' idoneis concedit.

Et sic pʒ pmũ.vcʒ ꝙ est auctas in ꝯcedẽte. Scõm est idoneitas in recipiente. Nam ẽm phm. Actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito. Nã thesaurꝰ ecclesie nõ applicat nisi ei q̃ est mẽbꝝ eccl'e.xj.q.iij.nihil sic dʒ.xxiij.q.iiij.si qs a catholica. Et certũ est ꝙ remanẽte culpa nõ remittit pena.qꝛ ẽm Aug. non dimittit deꝰ dedecus culpe sine decore iustitie. Si aũt manente culpa remitteret pena:esset dedecus culpe sine decore[al's pudore]iustitie.⁊ sic esset aliquid inordinatũ ĩ vniuerso:qd diuina sapiẽtia nõ pmittit.ar.in auc.de here.⁊ fal.§.inordinatũ.col.j. Opʒ ergo ꝙ capax indulgẽtie sit purgatus a culpa. quod fit in contritione:ille ergo est habilis indulgẽtiã recipe:qui est vere penitens ⁊ confessus. Et hoc tangit in forma indulgentie cũ dicit ꝙ vere penitentibus ⁊ ꝯfessis hec indulgentia sit ꝯcessa:non alijs.arg. C.de re mili.cũ alligatis.lib.xij.extra de ap.pastoralis.in fi.

Indulgentia est concedenda ĩ honorẽ dei ⁊ exaltationẽ fidei.

Tertio requiritur pietas in fine hoc est honor dei ⁊ exaltatio fidei.in oi em̃ ꝯcessione indulgentiaꝝ eccl'iasticarum finaliter dʒ attendi vt ꝑ hoc deus honoret ⁊ fides exaltet catholica. Quartũ est vtilitas in opere hoc est ꝙ opus qd ꝓ indulgentia obtinenda imponit sit vtile ⁊ ordinabile ad finẽ pdictũ.s.ad honorẽ dei:⁊ exaltationẽ fidei. Circa qd aduertendũ est ꝙ in cõcessione indulgentie non attẽdit q̃titas operis:sed genꝰ operis.

Remissio differt a redẽptione.

indulgentia em̃ pncipal'r respicit grãm non meritum.al's nõ diceret indulgentia. Si em̃ qs offendisset regẽ vel pncipem:ita ꝙ ꝓpter offensam hmõi mereret ẽm legẽ patrie manu vl' pede trũcari:⁊ vt liberaret a tali pena quã meruit:offerret pncipi duo vel tria milia florenoꝝ:talis liberatio remissio dici nõ mereret:sʒ potius redẽptio ⁊ quedam ꝯmutatio.ar.ff.de ꝯhen.emp.l.j. Si aũt rex ꝯdonaret ei penã hmõi liberalit:vel ei ꝓ pena vitãda aliqd leue imponeret:tunc talis liberatio remissio vocaret:g̃ indulgentie eccl'iastice pncipal'r respiciunt gratiam/nõ meritũ.meritũ dico ꝓpriũ:respiciũt tñ meritũ alienũ.s.meritũ xpi.imo sup illd fundãt:⁊ ex illo sumũt.

Indulgẽtia sup xpi meritũ fũdatur.

Passio nãq₃ xpi excessiua fuit.vñ ⁊ excessus vocat ĩ luca.vbi dr ꝙ in trãsfiguratiõe xpi apparuerũt moyses ⁊ Helyas cum eo.⁊ dicebãt excessum quem cõpleturus erat in hirl'm: vnica em̃ gutta sanguinis tã pciosi suffecisset ꝓ redẽptione totiꝰ mundi. Nã ꝓpter coniunctionẽ humanitatis cum diuinitate: q̃tulacũq₃ passio xpi ꝑpessa ꝓ redẽptiõe nr̃a habebat pciũ infinitũ. Noluit aũt xps ꝙ excessus iste frustra fuisset/⁊ ꝙ de nihilo nobis fuiret:sʒ voluit ꝙ esset thesaurꝰ ecclesie per suũ vicariũ ro.pon.ꝓ fidelibꝰ loco ⁊ tp̃e dispensandus. Dispensat aũt cũ eis cũ indulgentie ꝯcedũtur. Nã ꝓpter vnionẽ capitis ⁊ membroꝝ meritũ capitis attribuit ⁊ applicat mẽbris:⁊ qꝛ sic per alienũ meritũ nõ ꝑ ꝓprium meritum liberant a pena:iõ q̃tum ad ipsos talis liberatio dicit remissio/seu indulgentia.licet quo ad xpm

Thesaurꝰ eccl'ie ꝑ dispensationẽ eiꝰ non minuitur.

qui hoc nobis meruit/vocetur redemptio copiosa.vñ in Ps. Apud dñm mia/⁊ copiosa apud eum redemptio. Nec est timẽdũ seu fantastice opinandũ ꝙ per talem dispensationem thesauri q̃ fit in collatione indulgentiarum:pfatus thesaurus in aliq̃ minuat. Naʒ si oẽs catholici vtriusq₃ sexus ꝑ vniuersum orbẽ dispsi in hoc anno cẽtesimo ꝓ hac indulgẽtia obtinẽda venirent ad vrbẽ:⁊ pfecte pfatã indulgẽtiam obtinerẽt:tota oim indulgẽtia in minori ꝓportione se hrẽt ad thesaurũ ex quo sumit q̃ sit ꝓportio vniꝰ gutte aq̃ ad totũ oceanũ:vl' vnius grani milij ad montẽ sctĩ Bernardi.qꝛ finiti ad finitũ est proportio aliq̃:finiti ṽo ad infinitũ nulla.ꝓpter infinitatẽ em̃ suam pfatus thesaurus ex dispensatione sua nõ diminuit nec decrescit. Vsus.

Versus.

Mille lʒ sumãt deperit inde nihil. Qꝛ g̃ indulgentie respiciũt pncipalit grãm nõ meritũ ꝓpriũ:iõ in ĩdulgẽtijs ꝯferendis non attendit pncipalit q̃titas operis.

Indulgentia tãta cõceditur romanis q̃ta veniẽtibus a remotis.

vñ ĩ pñti indulgentia romanis q̃ visitando aploꝝ basilicas satis paꝝ laborãt plenissima ꝯcedit indulgentia sicut eis qui de vltimis gallie:anglie:et scotie:ybernie:hispaniarũq₃ finibus accedũt cum magnis laboribus ⁊ expensis. Attendit g̃ in istis indulgentijs ꝯferendis pncipalit nõ q̃titas opis:sed genꝰ opis:hoc est dictu:ꝙ opus qd ꝓ dicta indulgentia obtinẽda imponit sit opus tale qd ordinet ad finẽ pfatũ in collatiõe indulgentiaꝝ intentũ/q̃ est vcʒ honor dei ⁊ exaltatio fidei ⁊ pmatus ecclesie in vrbe exñs. Peregrinatio ṽo ad pfatas btõꝝ aploꝝ basilicas ad honorẽ dei ⁊ exaltationem fidei vt plurimum ordinat:per hoc eñ ꝙ ex tali peregrinatione sancti apl'i honorant:deus in ipsis se reputat honorari.ipsi em̃ pro xpi honore conseruando ⁊ dilatando seipsos exposuerunt supplicijs in vita parit ⁊ in morte:ipse autem dñs se honorãtes honorare decreuit. vnde dicit in pmo lib.reg.ij.c. Quicũq₃ honorificauerit me: glorificabo eum:q̃ aũt ꝯtẽnũt me: erũt ignobiles. Ex hac em̃ peregrinatione fides catholica nõ modicũ exaltat eo ꝙ ex oibꝰ xpianitatis finibus fideles ꝯfluunt ad ortum fidei:ad basilicã vcʒ sancti Petri. Nunc cernit aptissime beatus Petrus orationem illam exauditam quam xps ad patrẽ suũ fudit ꝓ eo dicens.ecce rogaui ꝓ te vt non deficiat fides tua. videt enim ꝙ vndiq₃ cateruatim ruunt fideles populi ad ipsius basilicã fidẽ catholicã ꝓfitentes.vnde fit vcʒ ꝙ eiꝰ fides ẽm xpi rogationẽ non deficit:sed magis ꝓficit manifestissimis incrementis.

Fides petri non deficiet.

Olim vex esse poterat quod Ber. dt an non limina aploꝝ magis ambitio q̃ deuotio terit:sed nũc eꝯrio pt dici ꝙ deuotio non ambitio limina apostolorum terit:⁊ eoꝝ basilicas frequẽtat seu frequentare facit. O q̃tum credendum est beatissimos apl'os exultare cernentes suas basilicas a ppl'o xpiano cum intenso feruore fidei populosius ⁊ frequentius q̃ solerẽt/⁊ vrgente deuotione populi/accedentiũ ordine nõ seruato impetuosiꝰ frequẽtari:nõ fuit a diebꝰ antiquis tãta deuotio nec tantꝰ fidei feruor in ppl'o xpiano. ex quo gaudẽt nõ soli apl'i sʒ totꝰ ẽt celestis exercitꝰ.⁊ ꝯfundit diabolꝰ ⁊ angeli eiꝰ. Sic igit pʒ veritas ⁊ soliditas hmõi indulgeñ.in quã sic excellẽtissime ꝯfluũt.iiij.cause pdicte:q̃ ad hoc ꝙ indulgẽtie valeãt pncipaliter reqrunt. Quintum qd põt adijci est ꝯgruitas ex tp̃e ꝯcessa.ẽ em̃ hec indulgentia in tp̃e ꝯgruo vcʒ in anno iubileo.

Annꝰ iubileꝰ typicꝰ veruʒ iubileum figurauit.

In leuitico siquidem legit ꝙ annus q̃nq̃gesimus erat iubileus:in q̃ ẽm legis pceptuʒ clangebãt tũc tubis ⁊ remittebant debita.hic legalis iubileus typicus erat:⁊ verũ iubileũ q̃ in aduentu xpi sumpsit ĩitiũ figurabat. Ad hoc em̃ xps venit vt remissionẽ ⁊ indulgentiã pdicaret spũaliũ debitorũ vcʒ pctõꝝ.vñ ipse ꝑ Esaiã dic̃. Esa.lxj. Spũs dñi sup me/eo ꝙ vnxerit me:ad euangelizandũ paupibus misit me. Et sequit.vt pdicarẽ captiuis indulgentiã. Ecce tuba pdicatiõis. Ecce ĩdulgentia siue remissio debitoꝝ.⁊ ĩ exordio pdicatiõis sue sic orsus est. Pniaʒ agite:appropinquabit em̃ regnũ celoꝝ.in q̃ ṽbo forma ⁊ efficacia pñsentis indulgentie ꝯtinet.hec em̃ indulgentia solis penitẽtibꝰ ⁊ confessis ꝯcedit:⁊ eis regnũ celoꝝ ꝓpinquissimum esse facit. Et qꝛ xps ĩ ortu suo ẽm cõem cursum hũane nature fari non poterat:iõ in iubileo isto clãgentes pmisit.vt dꝛ in Luca.ij.c. Facta est cũ angelo multitudo militie celestis laudãtiũ deũ ⁊ dicẽtiũ. Glia in excelsis deo:⁊ in terra ⁊c̃. Qdiu ei est in pctõ aliqs:nõ est ei pax cũ deo: qꝛ ẽʒ esaiã ca.xlviij. Non est pax impijs dic̃ dñs.

Pax non est impijs

remissa culpa :remanẽte pene debito:nondũ est pax perfecta: sʒ vtroq₃ remisso: plenissima pax hominibꝰ hr̃ cũ deo:qd ꝑ istã indulgentiã obtinet. A natiuitate igit dñi nr̃i iesu xpi in q̃ verus iubileus incepit:q̃lilʒ seq̃ẽs annus q̃nq̃gesimus vocari põt rectissime iubileus.

Annus iubileus nõ sine causa fuit cẽtesimo q̃ ãno

Qꝛ aũt summꝰ pontifex non in anno q̃nquagesimo:sed ĩ cẽtesimo ĩdulgẽtiã istã ꝯcederet (sicut ego ex ore ipiꝰ audiui)duplex rõ mouit eum. Primo quia vulgatũ est ꝙ talis indulgẽtia in ãnis cẽtesimis a natiuitate xpi oli ꝯcedi solebat Et qꝛ vt dt ꝯmentator. Sermo q̃ famat ab oibꝰ nõ est oio falsus. Et qꝛ istd sic publice famatũ erat ⁊ vulgatum:noluit summus pontifex ꝙ hoc anno cẽtesimo ĩ tp̃e sui regiminis ẽm cursũ tp̃is accedẽte populꝰ xpianꝰ hoc mũere frustraret. Alia cã fuit qꝛ ob fauorẽ indulgẽtie trãsmarine q̃ sil'is huic extitit:hanc indulgẽtiã non in anno q̃nq̃gesimo qꝛ frequent euenit:sed in hoc centesimo ꝯcedere voluit:⁊ deinceps in q̃libʒ anno centesimo secuturo:eo ꝙ periodꝰ hũane vite ãnũ cẽtesimũ(nisi ĩ paucissimis)nõ trãscẽdit.

Uite hũane periodꝰ cẽtũ ãnos nõ transcẽdit.

Ad hoc ẽt adduci pñt alie cõgruentie ex q̃bꝰ sequentes assumo. Prima ẽ qꝛ ꝑ istã indulgentiã que vere penitẽtibꝰ ⁊ ꝯfessis ꝯcedit: duplex indulgẽtia: culpe vcʒ et pene hr̃.⁊ iõ ꝯgrue non in q̃nquagesimo q̃ simplicẽ remissionẽ denotat:sʒ in cẽtesimo ꝯcedit q̃ duplicẽ ꝯtinet iubileũ. Scda ꝯgruentia ẽ qꝛ ẽm Bedã ⁊ Hiero.nũerꝰ centesimꝰ trãsit a leua ad dexterã:sic etiam dic̃ glo.sup illud de parabola seminis. Aliud cecidit in terrã bonam:⁊ attulit fructũ:aliud q̃dem tricesimũ : aliud sexagesimũ:aliud centesimũ. Qñ aũt aliqs migrat ab hoc seculo purgatꝰ a culpa:sʒ nõ liberatꝰ a pena:nõ transit a leua ad dexterã:sed a pena pñti trãsit ad penã purgatorij. Sʒ qñ migrat liberatꝰ a culpa ⁊ pena transit a leua ad dextam. Et qꝛ pñs indulgẽtia sic disponit hoiem vt si pena adẽpta decedat transeat absq₃ medio a leua pñtis aduersitatis ad dexterã etne felicitatis:⁊ iccirco ĩ ãno centesimo ꝯgrue ꝯcedit:q̃ q̃dẽ cẽtesimꝰ est nũerꝰ transiẽs a leua ad dextam sicut dixi. Tertia q̃m ille iubileus de q̃ agit Leui.xxv.redire faciebat tp̃alia/sed iste spũalia Et iõ nõ est mix si duplicet tp̃s.

Nũerꝰ centenariꝰ est perfectus.

Quarta hec indulgentia plenissima ꝑ nũerũ magis perfectũ vt est centenariꝰ debuit designari: ꝓ tanto qꝛ vsq₃ ad ipm fit ascẽsus ꝑ cõtinuam adiectionem vnitatis ad pcedentem nũerũ:⁊ vltra ipm tali modo nõ ꝓcedit:sed fit regressus ad pncipiũ nũeri.s.ad vnitatẽ. Et vlteriꝰ tali modo vsq₃ ad aliũ cẽtenarium fit ꝓcessus:qd nõ est in aliq̃ alio nũero.

Quadragesima est duplex.

Quinta q̃dragesima est nũerus habũdans reddẽs in sua habũdantia q̃nq̃gesimã. Et est duplex q̃dragesima.vna deletiua mali vt vulgaris.alia opatiua boni: vt illa q̃ est int pascha ⁊ ascensionẽ dñi:⁊ ꝑ has duas quadragesimas hõ hñs grãm in duabus q̃nquagesimis habũdat. Et ꝑ hanc in cẽtesimo habũdãt in glia crescit. Et dic argumẽtũ ꝙ iste tex.nõ dat liberationẽ purã:sʒ sub ꝯditiõe:⁊ qñ aliqd est ꝯcessum sub ꝯditiõe:nõ respicit tp̃s ipsius ꝯcessiõis:sed ꝯditiõis exñtis.ff.de cõ.⁊ demõ.l.eum qui.⁊ ibi no.ff.de le.ij.l.non opʒ.⁊ ideo in hac concessione respiciam non tp̃s ꝯcessiõis ipiꝰ:sed conditionis exñtis. Et ꝙ hic sit ꝯditio liquet sic:qꝛ hec dictio q̃ iuncta cũ ṽbo futuri temporis cõditionẽ importat.ff.de le.j.stichum.ff.de au.et ar.l.quintꝰ. Et tunc ad ar.hic nõ ꝯsequit q̃s indulgentiam ex opibꝰ mortuis vt ꝯcludit arg.sed ex existentia ꝯditionis vt est ostensum. vñ considerato ope qd est ṽtuosuʒ de genere ⁊ ab agente fit pia ⁊ recta intentione ẽm dictamẽ recte rõnis quo ad bonum homo naturalit inclinat:tale opus põt dici aliq̃ modo viuum ⁊ meritoriũ lʒ non perfecte saltem merito ꝯgrui:lʒ non merito condigni. Et ꝓ tali opere dari potest indulgentia cum fuerit dispositus per pniam subsequentem.

Indulgentia alicui ꝯcessa sine cã an valeat.

Sed ponamus ꝙ papa alicui existenti in grã ꝯcedat indulgentiã sine causa rõnabili non faciẽti opus bonum pro quo est indulgentia merito concedenda. Querit vtꝝ valeat: Ur̃ ꝙ sic:qꝛ papa hʒ plenitudinẽ ptãtis nec habet supiorem quẽ sequi debeat ⁊ a quo debeat regulari:g̃ si det sibi indulgentiam: tenet:⁊ valet ei cui datur qꝛ capax est:sed papa q̃ oia ⁊ pcipue maiora agere dʒ cum discretione ⁊ ẽm iudicium recte rõnis:peccat in sic concedendo. Sed dicendum ꝙ licet papa habeat plenitudinẽ potestatis q̃tum ad oia bona ecclesiastica temporalia ⁊ spiritualia

nō habet tñ illam vt dñs:sed vt minister ⁊ dispēsator dñi principalis
vnde licet non habeat superiorem in terris: eū tñ habet in celis. Et
ideo dispēsatio talium bonorū ab eo non debet fieri: nisi in illis casi
bus in q̄bus verisimiliter apparet q̄ dñs cuius sunt hmōi bona:ꝯsen
sum adhiberet. vt potestas sup rōne restringat.xj.q.iij. illa. ¶Constat
aūt q̄ deo non placet q̄
tāta bona sua sine cā rō:
nabili cōcedant: ⁊ ideo
talis cōcessio non valet.

huiusmodi p̄senti:⁊ quolibet centesimo secuturo annis non solum

Quis ergo ille q̄ est ver⁹ dñs alicuius rei:si illā det alicui sine cā ra
tionabili:pōt tenere talis donatio:q̄ fit de cōsensu dñi / nō meret tñ
donās nec agit fructuose:sed potius peccat. q̄ cū q̄libet ea q̄ agit/te
neatur agere s̄m iudiciū recte rōnis:⁊ q̄ sic agit fructuose agit ⁊ me:
retur/oportet q̄ q̄cūq̄ agit cōtra iudiciū recte rōnis:peccet. Itē q̄ri
tur/q̄dā in bono statu fecit partē istorū dierū:⁊ ante cōpletionē labi
tur in mortale peccatū:⁊ tādē illis dieb⁹ cōpletis ante annū cōfitet:
an habeat indulgētiā? Dic q̄ nō:q̄ dicta verba respiciūt pctā cōmis
sa non cōmittēda. Nā indulgētia ista cōpleta dat remissionē pene si
assit vera cōfessio ⁊ penitētia infra hūc annū q̄b⁹ remittit culpa affe:
ctiue p̄ solū deū. sacramētaliter p̄ sacramētū penitētie: ⁊ ministeria:
liter p̄ ministrū debitū ecclesie/⁊ indultū nō respicit futuras penas:
sed p̄teritas.ar.extra.de cōsue.c.ex parte. Itē hec tota indulgētia p̄
xv. dies facta ꝯmutat penas oīm pctōꝝ al's debitas in hūc laborē:⁊
sic hec indulgētia nō respicit culpas cōmissas post iter peregrinatio
nis arreptū:sed ante. Secus dicerē in tali casu. ¶Cōfiteor in speciali
q̄cūq̄ scio.⁊ in generali de alijs: dolēs sup eo q̄ alia q̄ cōmisi nescio
reminisci:tādē sum memor vnius pcti grauis:iste(vt habet.iiij.sen:
tētiarū)de isto pctō pōt habere purgationē post mortē: qđ nō esset si
nō esset vere cōfessus.⁊ sic vera cōfessio hoc casu tollit penā. Nec ob:
stat q̄ sciēs ⁊ memorās de pctō illud tenet cōfiteri: ergo nō est plene
cōfessus. Dic q̄ pctm̄ est remissum:sed s̄t iterato cōfessio specialis ne
videat cōtēpt⁹.nā postq̄ scit nec cōfitet:ex suo cōtēptu nouo ligatur
extra.de sen.excō.p̄ tuas.§.nos igit.vnde sicut vere cōtrit⁹ habet re:
missionē culpe habēs ꝓpositū cōfitēdi postea:⁊ si non cōfiteat cū pōt
peccat:sic cōfitēs in genere de neglectis : ⁊ postmodū reminiscēs te:
netur ad cōfessionē.primo tñ erat remissio culpe:⁊ p̄ cōsequēs pene p̄
hanc indulgētiā. Itē quero. Aliq̄s fuit vere penitēs ⁊ cōfessus ante
istam indulgētiā ⁊ multa fuerūt sibi iniūcta :nec loquor de iniūctis
tangētib⁹ partē vt in furto:q̄ hoc hac indulgētia nō remittit. Nam
licet deus p̄ verā cōtritionē ⁊ confessionē dimittat peccatū:dānū tñ
vel iniuriā illatū seu illatā homini non dimittit. Sic eñ deus ⁊ q̄li:
bet alius gratiam debet facere:vt ius alterius nō absorbeat.ar. C.de
emāci.lib.nec auus.ff.ne q̄d in lo.pu.l.ij.§.si q̄s a p̄ncipe. nunq̄d ista
iniuncta tollent p̄ istam indulgētiam? Et videt sic. Ponam⁹ q̄ iste
non fuisset cōfessus ante istam indulgētiam:cōstat q̄ p̄ istā indulgē:
tiam omnia fuissent ablata:⁊ cōstat q̄ iste tm̄ expectādo fuit fatuus:
sed in alio casu cōfitēdo fuit sapiens. ⁊ fatu⁹ non debet esse melioris
cōditionis q̄ perit⁹.ff.qđ vi aut clā.l.seru⁹.extra.li.vj.de prebē.eum
qui. ¶Cum igitur scđo casu pena tollat: multo magis ⁊ primo. Item
hic remanet pena ꝓ peccato:ergo illa tollit p̄ indulgētiam q̄ est ple:
nissima vt hic dicit.q̄ plenissima non pōt dici quo ad cordis ꝯtritio
nem/nec oris ꝯfessionē q̄ hic supponunt:ergo erit plenissima quo ad
satisfactionem. Itē in particularibus indulgētijs fit in tāto:ergo in
plena vt est hic fiet remissio in toto.ar.ff.de rei vē.l.que de tota. Sed
cōtra: specialis obligatio p̄ generalem absolutionem nō tollitur: cū
ligatio ⁊ solutio sibi inuicē respōdere debeāt.extra. de pe. ⁊ remis.c.
j.ergo iste cōfessus specialiter se ligās non soluet eius obligatio p̄ so
lutionem generalē non facientē mētionē de speciali obligatione. ex:
tra.vj.li.de cōsti.c.j.extra de deci.c.ex multiplici.ff.de verb.obli.l.do
li clausula.ff.de pe.l.sanctio.⁊ est rō. ex quo eñ iste cōfitens speciali:
ter sibi ꝓuidet:generalis ꝓuisio non habet locū in eodē casu:q̄ nō ꝓ:
uiso prouidet:⁊ ꝓuiso non ꝓuidet. C. de pac.cōuen. tam sup dote q̄
dona. ꝓpter nup.l.vlt. vnde papa hoc hic non exprimēs penitētiam
iam iniunctam ⁊ acceptā non sustulit.nec dico q̄n papa remittere po
tuerit:sed non sustulit qđ non expressit. Itē vt apparet ex hoc textu
qui sunt vel q̄ erūt infra cētesimū annū vere penitētes ⁊ cōfessi:habēt
hanc indulgētiam/facientes qđ infra seq̄tur. ⁊ sic non claudūtur cō
fessi ante hanc indulgētiam/al's bñ fuit dispēsatū. Item dato q̄ non
essent verba illa:oībus in p̄senti anno ⁊c̄. adhuc idem videt qđ ver:
bum vere penitētes ⁊ cōfessi non importat q̄ fuerant:sed q̄ sunt dūta
xat:nisi forte ex admixto [al's adiūcto] vt in hoc sophismate album
fuit disputādum:disputēt artiste. Sed ad hoc vltimū pōt respōderi
ista nō habere locū vbi adiectiuū nō respicit certū tēpus vt cum dr̄
homo alb⁹. Nā inter adiectiuū tale ⁊ substantiuū intelligit q̄ est s̄m
Priscianum:sed secus in adiectiuo tēpus discernēte:vt in verbo cō
fessus qđ est preteriti tēporis. ⁊ actus in eo designat⁹ est preteritus
sed terminus adhuc pōt esse p̄sens vel iam preterit⁹. Et ideo in sup:
pletione p̄teriti deponentis vel passiui ponitur q̄ est:vel q̄ fuit. vnde
si fui cōfessus ante hanc indulgētiam/ si remansi in grā:est veritas q̄
sum cōfessus.i.remaneo in illa vera cōtritione.⁊ dato q̄ labar in pec
catū/⁊ postea vere cōfitear / adhuc illa cōfessio prima vere remanet
et opera prima reuiuiscūt. Itē dat particularis indulgētia vere pe
nitētib⁹ ⁊ cōfessis:pone vnius anni. si non daret nisi illis q̄ sunt actu
in cōfitēdo:ridiculum esset:ergo extendet ad illos q̄ cōfessi sūt. Et

Indulgētia āni iubilei p̄ culpā sequentē īpedit.

Penitentia ꝓ peccatis iniūcta añ indulgentiā an tollat per illam.

Stult⁹ nō debet esse melioris cōditiōis q̄ sapiēs.

papa declarauit cōsistorialiter q̄ penitētie antea iniūcte etiā tollun
tur p̄ cōmutationē operis satisfactorij hic positi. Dixit etiā q̄ vota
(excepto hierosolymitano : ⁊ ingressu religionis)tollunt per hāc in:
dulgētiam. Et ego dixi hoc verū de votis q̄ essent ꝓpter cōmutatio
nem penitētie:vel essent imposita in satisfactionē peccatorū. Secus
videbat de votj hoc nō
respicientib⁹. verbi grā
Aliq̄s existēs in pericu
lo marj vouit ire ad san
ctū Iaco.vel existēs infirmus.vñ tale votū cū nō fit ꝓpter penā pcti
quā tollit hec indulgētia:qualiter tollit p̄ hāc indulgētiā satisfacto:
riam de penis pctōrū? Rñdit tñ mihi papa q̄ etiā vult hoc votū tol:
li p̄ hāc indulgētiā:qđ pōt papa:lz verba indulgētie hoc nō patiant.
⁊ est secus q̄ñ pctm̄ vel votū tāgit tertiū:q̄ hoc nō tollit p̄ hāc indul:
gētiā:sed q̄ñ ꝓponit sctō hoc est ordinatū in deum: vnde tale votū p̄
hāc indulgētiā tollit. Declarauit etiā q̄ sui penitētiarij nil debēt in
iungere vltra iniūctionē hic positā.al's (vt dicebat) indulgētia fru:
straret nisi cōfitēs volēs facere opa superogationis volūtarie peni:
tētiā satisfactoriā aliā ab hac taxata reciperet:nisi ad aliū finē iniū:
geret. verbi grā.penitētia nedū est ad remissionē penarū ꝓ cōmissis
et omissis debitarū:sed etiā ad cautelā futurorū: ⁊ quo ad istud for:
san pōt penitētia iniūgi. Itē q̄ro:monach⁹ ab abbate humiliter req̄
rit:vt veniat licētiat⁹ ab abbate ꝓ dicta īdulgētia inq̄rēda. Querit
an abbas iuste possit hanc licētiā sibi cōcedere? Et videt q̄ sic:nam
monachus ꝓ vtilitate monasterij recedere pōt abbate imperāte. ex:
tra de postul.c.ex parte.xvj.q.j.monachi.ij. ¶Contra vouēs votū per:
egrinationis celeberrime:⁊ tādē religionē intrās non videt fractor
voti:q̄ illud in melius cōmutat. extra de vo.⁊ vo.re.scripture.extra
de iureiu.ꝑuenit.ij.ergo melius est vouere religionē ⁊ ꝓseq̄/q̄ ꝓseq̄
dictā indulgētiam:ergo cū abbas de meliori debet ꝓspicere mona:
cho suo:dictā licētiā ꝓpter maius bonū dimittēdū cōcedere nō de:
bet. Rñ.q̄ pōt vt cōcludit prima rō.⁊ eo efficacius recipit indulgen
tiam : quo magis est disposit⁹ interius p̄ virtuosa exercitia religio:
nis. Ad ar. in oppositū dicēdū est q̄ actus peregrinādi cōpatit secū
omnia illa q̄ sunt essentialia religionis. ⁊ ideo cū vtrūq̄ religio ⁊ ꝑ:
egrinatio sit q̄d bonū:necesse est q̄ ambo simul sint maius bonum q̄
alterū tm̄:scz obseruantia religionis tm̄:q̄ omne totū est maius sua
parte:⁊ ideo ambo simul tanq̄ maius bonū magis disponūt ad gra
tiam suscipiendā ⁊ bonū indulgentiarū. Ratio aūt in oppositū ꝓce
dit ac si obseruātia religionis ⁊ peregrinationis essent inuicē incō:
patibiles:qđ non est verū.⁊ facit.xx.q.iiij.monachū.§.fi. Sed cōtra
monochatus omnē maculam abstergit.auc.de mo.in p̄n.coll.j. ⁊ ab:
stersum facit crescere in opera virtuosa: sed p̄ indulgentiā predictā
non habet nisi primū:ergo monachat⁹ melior. Sol.cū p̄ tramites cō
munes ꝓceditur : bñ arguis:sed in hac īdulgētia ꝓceditur p̄ semitā
cōpēdij vt est premissum. Sed quero:aliq̄s vere penitens ⁊ cōfessus
inchoauerat hmōi indulgētiam ⁊ firmiter ꝓponebat eā ꝑficere : sed
infirmitate supueniente mortu⁹ est.nunquid debet hmōi indulgētia
gaudere ac si eā perfecisset? Videt q̄ non:q̄ hec concessio non est pu
ra:sed cōditionalis vt superius est ꝓbatū in glo.super ꝟ.cōfitebunt
que cōditio videt defecisse.vt ar.ff.de cōdi.⁊ demo.l.q̄ heredi.§.fiñ.
¶Cōtra videt fauore indulgētie que animā liberat a pena:sicut seru⁹
cui legata est libertas si per certū tēpus seruierit:libertatē cōsequit
licet p̄ aduersam fortunam fuerit impedit⁹ seruire.ff.de statu.li.cum
heres.in.§.stichus.j.C.de con.inser.l.fi. Dic aut infirmus viuit vsq̄
ad tēpus qđ peregrinari debuit.⁊ sic videt liberatus vt dicto.§.sti:
chus:aut non:⁊ tunc non est liberat⁹. Et est ratio:q̄ concessio indul:
gentiarū nedum est sub cōditione(vt est dictū)cōcepta:sed in diem.
vnde oportet vtrūq̄ subesse:q̄ p̄ infirmitatē non debet plus cōsequi
q̄ si in veritate dictā indulgētiam ꝑfecisset vt dicta.l.cū heres.§.ser
uire.⁊.§.stichus.⁊ eo.ti.l. si hereditas.j.rñ. ff. de verbo.obli.l.in illa
stipulatione.⁊.l.insulā. extra de ele. vj.li.cōmissa.j.rñ. Quicq̄d sit de
iure:papa declarauit q̄ illi qui inceperūt venire: licet non peruene:
rint morte vel alio legitimo impedimēto detēti: vel si venerint nec
cōpleuerint:habeant hanc indulgētiam. Itē quero cui sufficit hoc
casu cōfiteri etiā in his que sedi apostolice vel episcopis reseruant?
Et videt q̄ simplici sacerdoti:q̄ longe maiorē iniunctionē simplex
sacerdos potest facere q̄ sit pena contenta. ¶Contra dic/ q̄ confitens
eget discreto cōfessore nedum ꝓpter penitētiam sibi iniungendam
vt arguis/sed etiam propter confitētis directionem que melius fiet
per maiorē q̄ p̄ minorē. Nam sicut in foro iudicij maiores cause re:
quirunt maiores iudices.extra de appella. vt debitus. in fi.extra de
bap.maiores. in prin. sic in foro anime/ maiora peccata maiores iu:
dices requirunt.nec est verisimile q̄ papa vno verbo gradus confitē
tium voluerit absorbere.extra de ele.ecclesia vestra.ij.§.deniq̄.C.de
inoffi.te.l.si quādo.in prin. Est eñ ordo ecclesiasticus iste:q̄ est sum
mus sacerdos vt papa.⁊ magnus sacerdos vt episcopus.⁊ est sacer:
dos vt curatus.⁊ isti in re publica clericorū fundāt intētionem suā
de iure cōmuni.summus sacerdos in omnib⁹: magnus sacerdos ⁊ sa
cerdos in suis territorijs.xxj.di.in nouo.extra de ꝓba.cū causam.ex
tra de parro.⁊ alie.parrochi.c.significauit.⁊.c. sup eo. Nec ꝓsequor
quid cuiq̄ istorū cōpetat. ⁊ de hoc no.c.sup cathedrā. edito post pu:
blicationem sexti libri. Nec dico cōfitēdum discretiori ex precepto
seu necessitate:sed ex concilio seu congruitate.

Vota an tollātur p̄ indulgentiam anni iubilei.

Mōach⁹ an possit ab abbate licentiari vt eat ad annū iubileum.

Indulgētia plenaria an concedat illi q̄ peregrinationē req̄sitā morte p̄uēt⁹ īplere non potuit.

Rñsio vera ad questionem.

Confessor discretus est valde vtilis.

a ¶ Plenissimam. Sed quomodo ista se cõpatiuntur plenam largiorem ⁊ plenissimam? Dico papam interpretatũ fuisse in cõsistorio me presente hanc indulgẽtiam adeo plenã / prout clauium potestas se extendit quod intelligo prout verba patiuntur.

b ¶ Veniam. quot modis ꝺr venia. no. extra li. vj. de re. iu. peccati.

c ¶ Peccatoꝝ. i. penarum pro peccatis debitarum. vt. s. eo. c. j. rñ.

d ¶ Statuentes. Concessit. s. eo. §. proxi. nũc statuit qui ⁊ quãdo erũt participes huiusmodi indulgentie.

e ¶ Continuis. Vt qꝛ successiue. xxx. dies cõplẽt sine interruptione. vnde cõtinuũ est vicinũ sine interpositione: quasi simul teneatur.

Interpolo qd sit.

f ¶ Interpolatis. per vnum. l. ab inter ⁊ polus vnde interpolare est obscurare ⁊ interrũpere vt hic vbi ds qꝛ iuit ꝓma feria: ⁊ interpolate iuit .i. interrupit: qꝛ scꝺa feria non iuit: sed tertia.

g ¶ Et saltẽ semel in die. Hec verba papa in cõsistorio sic est interpretat⁹ cũ pcedẽtib⁹ vt cõtinuatio seu interpolatio etiã psit si sit semel facta in die in vna dictarũ basilicarũ. verbi gra. semel in die vado ad vtrãq basilicã / ⁊ sic est cõtinuatio quo ad illã diem. siue sit cõtinuatio siue interpolatio quo ad dies precedẽtes: posset etiã esse interpolatio vt semel in die vadam ad sanctũ Petrũ dũtaxat. ⁊ alia die ꝓtinue seu ĩterpolate ad sanctũ Paulum dũtaxat: ⁊ tunc iste due itinerationes erunt pro vna die.

h ¶ Peregrini. De quibus habetur extra de peregrinã. c. vno. ⁊ extra de cleri. pere. per totum.

Curiales cũ nõ sint peregrinãtes an possint indulgentias mereri.

i ¶ Forenses. i. q̃ venientes de foris non venerũt causa peregrinationis. videtes tñ hanc indulgẽtiam cõsequũtur eãdẽ. Quid de curialibus existẽtib⁹ in curia papali? Rñ. Sixtus papa illos debere facere. xxx. dies. Et est rõ: qꝛ isti nec vere peregrinãtur nec vere sunt forenses: sed vt moraturi in curia accedũt vt cardinales / officiales curie / aduocati / ꝓcuratores / ⁊ in curia manẽtes q̃ terminum sui recessus ignorant cũ legem pape imponere nequeant vt cause eorũ finem accipiant. extra, de appel. ex insinuatione.

Indulgẽtia an possit obtineri maior ꝓ vnum q̃ ꝓ alium.

k ¶ Simili. s. die⁹ cõtinuis seu ĩterpolatis ⁊ saltẽ semel in die: vñ similis modus est vtrobiq / licet terminus ex vna parte sit recisior.

l ¶ Consequek. al's assequek. Sed quomodo hoc põt esse cũ isti habeant plenissimã indulgentiã. s. eo. §. vt aũt. in fi. cũ suplatiu⁹ dicat qualitatẽ intẽsam in termino: vltra quẽ non cõtingit progredi: ⁊ cõparatiu⁹ eãdem qualitatẽ dicat extẽsam tñ citra terminũ: ⁊ positiu⁹ eãdem significat absolute. So. ingredi aulam glorie recipit plus et minus. Nã si qs est in gra per verã cõfessionẽ ⁊ verã penitẽtiam ⁊ est sine obligatione ad penã: ꝓ hanc indulgentiam eo sic mortuo statim euolat: ⁊ sic habet statim plenissimã indulgẽtiã quãtũ ad ingressum domus celestis. verũ si iste idem cũ predictis se ornasset credo deuotius ⁊ efficacius tũc ingrederek domũ regni celestis melius intẽsiue: qꝛ vt habek in Jo. In domo patris mei mãsiones multe sunt. vnde dicit prosa. illic patres dispositi ꝓ dignitate meriti. vnde dic q̃ cõsequi efficacius põt referri ad fructũ quẽ quis ex indulgẽtia cõsequitur: sic videlicet q̃ maioris pene remissionẽ obtineat. Et sic verba predicta nõ possunt habere veritatẽ: qꝛ suplatiuus gradus q̃ per superabũdantiam ꝺr: oĩm graduũ cõsummationẽ includit. Jtẽ ista indulgẽtia per quã fit totalis culpe remissio ⁊ totius pene: in quadã priuatione sen negatione cõsistit: in priuatione aũt ⁊ negatione non inuenitur magis ⁊ minus. Unde qꝛ ingredi in regnũ celoꝝ inquãtũ includit adeptionẽ glorie est q̃d positiuũ. ⁊ in quo inuenik magis et minus põt dici q̃ aliq̃s efficacius ⁊ pfectius põt ingredi regnũ celorum. Jtẽ hoc aduerbium efficacius põt referri ad mediũ ꝓ qõ aliquis merek illud ꝓpter qõ hmõi indulgẽtiam cõsequak qõ est opus operatũ ⁊ deuotio operãtis. sic videlicet intelligẽdo q̃ agẽs ad hoc q̃ indulgẽtie fructum determinatũ inde cõsequatur efficacius agit ad hoc q̃ illum valeat obtinere: qꝛ si ageret pauciora opera: ⁊ cũ minori deuotione: nihilominus verũ fructũ indulgẽtie consequeretur. Cum aũt plura opera ⁊ ex maiori deuotiõe facta quãtũ est de se sint efficaciora ad aliquid promerẽdum: quãto aliquis deuotius ⁊ frequentius agit opus dicte peregrinationis: tãto efficacius fructum dicte peregrinationis consequitur.

m ¶ Nostre confirmationis. appro. s. e. §. nos igitur.

n ¶ Concessionis. s. e. §. vt autem.

a b c d e f g h i k l m n o p plenã ⁊ largiorẽ immo plenissimam[a] oĩm suoꝝ ꝓcedem⁹ ⁊ cõcedim⁹ veniam[b] pctõꝝ[c]. ¶ Statuẽtes[d]. vt q̃ voluerint hmõi indulgẽtie a nobis ꝓcesse fieri participes: si fuerint romani / ad minus xxx. dieb⁹ cõtinuis[e] seu iterpolatis[f]: ⁊ saltem semel in die[g]. Sive ro'peregrini[h] fuerint aut forenses[i] similik[k] mõ dieb⁹. xv. ad basilicas easdẽ accedãt. Unusq̃sq tñ plus merebik ⁊ indulgẽtiam efficaci⁹ cõsequek[l] q̃ basilicas ipsas ampli⁹ ⁊ deuoti⁹ frequentabit. ¶ Nulli ergo oĩno hominum liceat hanc paginã nr̃e[m] ꝓfirmationis / approbationis / innouationis / cõcessionis[n] ⁊ cõstitutionis[o] infringere[p] ⁊c. Datũ rome apud sctm̃ Petrũ. viij. kal'. martij pontificat⁹ nostri anno sexto.

o ¶ Constitutiones. s. e. §. statuentes.

p ¶ Infringere. vel ei ausu temerario cõtraire. Et hoc anno millesimo. ccc. q̃ incipit a natiuitate dñi sm vsum eccl'ie romane papa fecit indulgẽtiã plenã ter in anno. ꝓmo die iouis sctã his q̃ ꝓncipaliter venerãt ꝓpter hãc idulgẽtiã: etiã si nõ fuissent ad basilicas dictoꝝ apostoloꝝ nisi semel. Et die dedicationis basilicarũ dictoꝝ ap'oꝝ: q̃ est die octaua post festũ beati Martini hyemalis. Et die natiuitat⁹ sequẽtis. Jo. mo. cardinalis. Additio. Adde q̃dã notãda in silki indulgentia plenaria cõcessa crucẽ assumẽtib⁹ cõtra infideles: examinata per Jo. an. in nouella. in. c. ad liberãdã de iudeis. Adde etiã q̃dã pulchra decisa ad ꝓpositũ p Host. in sum. de remissionib⁹ post titulũ de penitẽtijs in §. q̃b⁹ psint. ⁊ in §. ad q̃d valẽt ⁊ inquãtũ: ⁊ alijs §. seq. Adde etiã nõnulla pulchra in silki p car. flo. in clemẽ. si dñs. de reli. et vene. san. in fi. Et an verba tertia vel quarta pars pnie q̃ ponunk ĩ clemẽ. ij. de pe. ⁊ re. ponank exẽplificatiue tm̃. vide Oldra. in cõcilio. r. qõ incipit factũ tale est dñs Clemẽs ⁊c. in vlk. titu. dicti cõcilij. Et adde q̃ dñs Clemẽs. vj. de anno. M. ccc. l. reduxit iubileũ ad annũ q̃nquagesimũ in ꝓpetuũ p bullã suã ⁊ decretalẽ q̃ incipit vnigenit⁹ dei filiꝰ ⁊c. Et addidit tertiã ecclesiã visitãdã / videlz sctĩ Joãnis lateranẽsis. vbi etiã iter alia declarauit q̃ accedẽtes ad idulgẽtiã hmõi post iter arreptũ ipediti legitime quo mi⁹ ad vrbẽ illo anno valeãt puenire: aut in via: vel dierũ ptaxato numero nõ cõpleto in vrbe decesserint: eãdẽ indulgẽtiã cõsequank: ⁊ insup nihilominus oẽs ⁊ singulas indulgẽtias tã p eũ q̃ p predecessores suos ro. põ. tã prefatis trib⁹ ecclesijs q̃ alijs de dicta vrbe cõcessas cõfirmauit ⁊ innouauit põti. sui anno primo in auinion. Quomodo deinde Martin⁹ q̃nt⁹ magis abbreuiauerit. Et Paulus secũdus etiã reduxit ad vicesimũ quintũ. Et deinde Sixt⁹ quart⁹ cõfirmauit cũ reuocatione oĩm aliarũ plenariarũ indulgẽtiarũ / ⁊ plura alia examinaui super glosis quas feci ad dictã decre. vnigenit⁹ scz Clemẽtis. vj. Et ibi poteris videre. vide etiã aliqua p Ja. de zochis in repetitiõe capituli omnis vtriusq̃ sexus. de peni. ⁊ remis. in vlk. parte. j. Jo. Fran.

Clk. vj. archiepiscopo terraconen̄. eiusq̃ suffraganeis.

¶ Annus iubileus siue plenaria remissio q̃ olim dabak quolibet cẽtesimo anno oĩb⁹ vere penitẽtib⁹ ⁊ cõfessis visitantib⁹ basilicas beatoꝝ Petri ⁊ Pauli p istam extrauagã. ad annum quinquagesimũ reducitur. Ca. ij.

Vnigenit⁹ dei filius de sinu pr̃is inv terũ dignat⁹ est descẽdere mr̃is: in quam ex qua nr̃e mortalitatis substãtiã diuinitati sue: in suppositi vnitate ineffabili vnione cõiũxit: id qõ fuit pmanẽs. ⁊ qõ nõ erat assumẽs: vt haberet vnde hominẽ lapsum redimeret ⁊ p eo satisfaceret deo pr̃i. Vbi eñ venit plenitudo tpis: misit de⁹ filiũ suũ factũ sub lege: natũ ex muliere: vt eos q̃ sub lege erãt redimeret / ⁊ adoptionẽ reciperet filioꝝ. Ipse nãq̃ fact⁹ nobis a deo sapientia / iustitia / sanctificatio / et redẽptio: nõ p sanguinẽ hircorũ aut vituloꝝ: sed p pr̃iũ sanguinẽ introiuit semel in sctã: eterna redẽptione inuẽta: nõ eñ corruptibilib⁹ auro ⁊ argẽto: sed suiipsius agni icõtaminati ⁊ imaculati pcioso sanguine nos redemit quẽ i ara crucis inocẽs imolat⁹ nõ guttã sanguinis modicã: q̃ tñ ꝓpter vnionẽ ad verbũ p redẽptiõe totius humani generis suffecisset: sed copiose velut qõdã ꝓfluuiũ noscik effudisse: ita vt a plãta pedis vsq̃ ad vertic̃ capitis nulla sanitas iueniret in ipo. Quãtũ ergo exinde vt nec supuacua / ianis / aut supflua tãte effusiõis miseratio redderek: thesauꝝ militãti ecclie acq̃siuit. volẽs suis thesaurisare filijs pius pr̃: vt sic sit infinit⁹ thesaur⁹ hoĩb⁹ quo q̃ vsi sunt: dei amicitie participes sunt effecti. Quẽ q̃dem thesaurũ nõ in sudario repositũ / nõ ꝛagro abscõditũ sed p beatũ Petrũ celi clauigerũ eiusq̃ successores suos in terris vicarios cõmisit fidelib⁹ salubriter dispẽsandũ ⁊ ꝓprijs ⁊ rõnabilib⁹ causis: nũc p totali: nũc p partiali remissione pene tpalis p pctis debite tã gñaliter q̃ specialiter (put cũ deo expedire cognoscerẽt) vere penitẽtib⁹ ⁊ ꝓmissis misericorditer applicãdũ. Ad cuius q̃dẽ thesauri cumulũ btẽ dei genitricis oĩz electoꝝ a ꝓmo iusto ovsq̃ vltimũ merita adminiculũ pstare noscũk: de cui⁹ cõsumptiõe seu minutione nõ est aliquaten⁹ formidãdũ. tã ppk infinita xpi (vt pdictum est) merita: q̃ p eo q̃ quãto plures ex ei⁹ applicatione trahũtur ad iustitiã: tãto magis accrescit ipsoꝝ cumulus meritorũ. Qõ fe. re. Boni. papa viij. pde. n. pie (sicut indubie credim⁹) cõsiderãs: ⁊ attẽta

Redẽptisumus nõ sanguine hircorum aut vitulorũ: sz agni imaculati Sanguis gutta sufficisset ad redẽptionẽ generis humani.

Petr⁹ sanctus dicit clauiger.

Thesaur⁹ eccl'esie ex sctorũ meritis adiuuak: nec cõsumi põt.

Petri et pauli laudes.

meditatiõe reuoluẽs q̃tũ apud hoĩes gl̃iosi p̃ncipes terre P̃e.et P̃au. p̃ quos euangeliũ xp̃i rome resplenduit ⁊ p̃ quos eccl̃ia religiõis sumpsit exordiũ:q̃ facti xp̃iani popl̃i p̃ euãgeliũ genitores: gregis dñici pastores: fidei lucerne:eccl̃iaꝝ colũne:p̃re ceteris ap̃lis peculiari q̃dam p̃rerogatiua i ipso saluatore fidei ℞tute p̃cellũt. Quorũ vni.s.apostoloꝝ p̃ncipi sicut bono dispensatori claues regni celoꝝ p̃misit. Alteri tãq̃ idoneo doctori magisteriũ eccl̃iastice eruditionis iniũxit. In spãli veneratiõe h̃aberi debeãt:⁊ debita honorificẽtia venerari. p̃ ipoꝝ mẽoria recolẽda crebri⁹: ⁊ reuerẽtia a cũct⁹ xp̃ifidelib⁹ eis deuotius adhibẽda. ipsorũq̃ patrocinio fauorabili⁹ assequendo icõsũptibilẽ thesauꝝ hmõi p̃ excitãda ⁊ remunerãda deuotiõe fideliũ voluit aperire. decernẽs de fratrũ suoꝝ cõcilio vt oẽs q̃ i ãno a natiuitate dñi. M.ccc.⁊ q̃libet anno cẽtesimo extũc secuturo ad dictoꝝ ap̃loꝝ basilicas de vrbe accederẽt reuerẽt:ip̃asq̃ si romãi ad min⁹. xxx. si vero pegrini aut forẽses fuerit. xv. dieb⁹ p̃tinuis vl̃ int̃polat⁹ saltẽ semel i die:dũ tñ ℞g pẽitẽtes ⁊ p̃fessi existerẽt p̃sonal̃r visitarẽt:suoꝝ oĩz obtinerẽt plenissimã veniã pctõꝝ

Ann⁹ q̃nq̃gesim⁹ in lege veteri erat iubileus.

¶ Nos aũt attẽdẽtes q̃ ann⁹ q̃nq̃gesim⁹ i lege mosayca (quã nõ venit dñs soluere:sz spũalit̃ adiplere) iubile⁹ remissiões ⁊ gaudij sacerq̃ dierũ nũer⁹ q̃ lege fit remissio cẽsebat. q̃q̃ ipse q̃nq̃gesimari⁹ nũer⁹ i testamẽtis veteri q̃dẽ ex legis datiõe:nouo ex visibili spũs sãcti i discipulos missiõe: p̃ quẽ dat̃ pctõꝝ remissio:singulariter honorat̃. Q̃q̃ huic plura ⁊ grãdia diuinarũ adaptant̃ mysteria scp̃turarũ:et clamoꝛẽ peculiaris popl̃i nr̃i romani: videlz ℎ humiliter supplicãt⁹. ac nos ad ĩstar moysi ⁊ aarõ p̃ p̃rios ⁊ solẽnes nũcios ad hoc destinatos spãlit̃ orãtis p̃ toto xp̃iano pp̃lo. ⁊ dicẽtis dñe aperi eis thesaurũ tuũ fontẽ aq̃ viue:desiderãtes benigni⁹ exaudire:nõ q̃dẽ vt sicut illi⁹ israelitici pp̃li idurati cesset murmuratio:sz vt isti⁹ p̃dilecti popl̃i ⁊ cũctoꝝ fideliũ augeat̃ deuotio:fides splẽdeat:spes vigeat: charitas vehemẽti⁹ icalescat. Volẽtesq̃ q̃plurimos hmõi idulgẽtie foꝛe p̃ticipes cũ pauci multoꝝ respectu p̃p̃t vite hoĩm breuitatẽ valeant ad annũ cẽtesimũ puenire de.f.no.cõ.p̃dictã cõcessionẽ idulgẽtie ex suprascp̃t⁹ ⁊ alijs iustis causis ad annũ q̃nquagesimũ duxim⁹ reducẽdã. Statuen̄. de.f.cõ. p̃dictoꝝ ⁊ ap̃lice plenitudie ptãt⁹ vt vniuersi fideles q̃ ℞e penitẽtes ⁊ p̃fessi i anno a natiuitate eiusdẽ. M.ccc. q̃nquagesimo p̃rie futuro ⁊ deiceps p̃petuis futuris tp̃ib⁹ de q̃nq̃gita i q̃nquagita annis p̃dictas eoꝝũdẽ. pe.⁊ pau. apostoloꝝ basilicas ⁊ laterañ. eccl̃iã quã iclite recordatiõis

Cõstantinus p̃ beatum sylue strũ bapt̃isat⁹ eccl̃esiam lateranensem cõstruxit.

Cõstantin⁹ postq̃ p̃ btiñ sylueſtrũ sicut p̃ eosdẽ ap̃los deo reuelãte cognouit renat⁹ fõte baptismat⁹ fuerat:⁊ a p̃tagio lepre mũdatus:i honorẽ saluatoris p̃struxisse:quãq̃ idẽ btũs sylueſter nouo sctificatiõis ⁊ crismatiõis gñe dedicasse legit̃. ⁊ i cui⁹ eccl̃ie parietib⁹ p̃fati saluatoris imago depicta p̃mũ toti pp̃lo roma. visibilit̃ apparuit deuoti⁹ venerãda:quã ex his ⁊ alijs certis ⁊ rõnabilibus causis vt ip̃a eccl̃ia parit̃ indulgẽtie p̃dicte p̃uilegio decoꝛetur et deuot⁹ ab eodẽ saluatore q̃ i p̃fatis ap̃lis mirabilis p̃dicat̃ eoꝝ merit⁹ ⁊ p̃cib⁹ idulgẽtie mereat̃ p̃cipere largitatẽ in hoc cẽsuim⁹ venerãdã:cã deuotiõis modo p̃dicto visitauerit: pleniſſimã oĩm pctõꝝ suoꝝ veniã p̃sequant̃: ita videlz vt q̃cũq̃ voluerint indulgẽtiã hmõi assẽq̃. Si romani ad min⁹. xxx. Si ℞o pegrini aut forẽses mõ sibi. xv. dieb⁹ ad p̃dictas basilicas ⁊ eccl̃esiã accedere teneãt̃. Adijciẽtes vt hi etiã q̃ p̃ ea p̃sequẽda ad easdẽ basilicas ⁊ eccl̃esiã accedẽt post iter arreptũ ip̃editi legitime quo min⁹ ad vrbẽ illo ãno valeãt puenire:aut in via vel die p̃taxato nũero nõ p̃pleto i dicta vrbe decesserit vere penitẽtes (vt p̃mittit̃) ⁊ cõfessi/eãdẽ indulgẽtiã cõsequant̃ Oẽs nihilomin⁹ ⁊ singulas idulgẽtias p̃ nos vel p̃decessores nr̃os roma.põ.tã p̃nominat⁹ q̃ alijs basilicis ⁊ ecclesijs de dicta vrbe cõcessas ratas et gratas habẽtes ip̃sas aucte aplica cõfirmam⁹ ⁊ approbam⁹: ac etiã innouamus: ⁊ p̃ntis scp̃ti p̃rocinio cõmunim⁹. ¶ Nulli ergo oĩno hoĩz liceat hãc paginã nr̃e reductiõis p̃stitutio ⁊c. Si q̃s aũt hoc attẽtare p̃sumpserit/indignationẽ oĩpotẽtis dei ⁊ dictoꝝ P̃e.et P̃au. apostoloꝝ se nouerit incursurũ. Da. Auinio. vj. kal̃. februarij. põ. no. ãno p̃mo. ¶ Quo circa fraternitati vr̃e p̃ ℞po. scp̃ta mãdam⁹ q̃ten⁹ singuli vestrũ in singulis vr̃is ciuitatib⁹ et diocesib⁹ p̃dictas nr̃as l̃ras subditis vobis clero ⁊ popl̃o publicet⁹: ⁊ itelligibiliter exponatis: vt annuẽte dño ad p̃merendã hmõi indulgentiã se disponãt. Ceterũ q̃ p̃ntes l̃re neq̃rẽt: forsitã p̃pter viarũ discrimina vel alia legitima ip̃edimẽta singulis vr̃m p̃mode p̃ntari: volum⁹ q̃ per te frater Archiepe dictarũ l̃rarũ transsumptũ manu publica scriptũ tuoq̃ munito sigillo vobis fratres suffraganei trãsmittat̃. Cui velut originalib⁹ l̃ris adhiberi volumus plenã fidem. Datum ⁊c. Paulus venetus papa scõs.

¶ Constitutio casus pape reseruatos cõprehẽdens certis ex causis hic ponit̃. A quib⁹ nullus potest absoluere sine speciali licentia sedis apostolice. Capitulũ. iij.

Si dñici gregis saluti semp̃ intẽti singulis cũ bũilitate poscẽtib⁹ ea benigne cõcedere studeamus: p̃ q̃ (pctõꝝ mole deposita) salus ip̃sa succedat: ⁊ ab hostis humani gñis seruitute ereptas aias lucrifaciam⁹ altissimo: q̃ nobis eas sua bonitate cõmisit: id tñ p̃p̃siori studio p̃cauẽdũ eẽ cẽsem⁹: ne (cuiusuis indulgẽtie: remissiõis vel facultat⁹ obtẽtu) xp̃ifideles p̃cliuiores ad illicita in posterũ p̃mittẽda reddant̃: aut venie facilitas eis peccãdi tribuat icẽtiuũ. Hac itaq̃ p̃sideratiõe habita: oli emanauit a nobis p̃stitutio tenoris subsequẽtis videlz. ¶ Sãctissim⁹ in xp̃o p̃r⁹: ⁊ dñs nr̃: dñs paul⁹ diuina p̃uidẽtia papa scõs: q̃ pridẽ sup plenarijs remissionib⁹ q̃ semel i vita ⁊ semel i mort⁹ articulo p̃cedunt̃: formã ⁊ normã instituit: ne passim sine exceptione q̃rũcũq̃ criminũ p̃cliuiores redderent̃ hoies ad peccãdũ: p̃ regulã in cãcellaria ap̃lica publicatã statuit et ordinauit: q̃ in q̃buscũq̃ p̃cessionib⁹ ⁊ facultatib⁹ absoluẽdi: casus infrascripti tãq̃ speciales sedi ap̃lice reseruati semp̃ itelligerent̃ excepti. Videlicet offẽse eccl̃iastice libertatis. Violatiõis interdicti ab eadẽ sede ip̃positi. Criminũ heresis. Cõspiratiõis in p̃sonã aut statutũ romani põtificis/seu cuiusuis offẽse inobediẽtie seu rebellionis eiusdẽ põtificis vl̃ sedis ap̃lice. Presbytericidij. Offense p̃sonalis i eẽm seu aliũ p̃latũ. Inuasionis. Depdatiõis. Occupatiõis: aut deuastatiõis terrarũ romane eccl̃ie mediate vel imediate subiectarũ. Ac etiã iuasiõis romipetarũ seu quorũcũq̃ alioꝝ ad romanã curiã venientiũ. Prohibitiõis deuolutionis causarũ ad dictã curiã. Delatiõis armoꝝ ⁊ alioꝝ p̃hibitoꝝ ad partes infideliũ Impositiõis nouoꝝ onerũ realiũ vel p̃sonaliũ eccl̃ijs vl̃ eccl̃iasticis p̃sonis. Symonie sup ordinib⁹ vel bñficijs assequẽdis in eadẽ curia vel extra cõtracte. Et gñalit̃ in casib⁹ p̃tẽtis in bulla: q̃ p̃sueuit i die cene dñi p̃ p̃decessores suos romanos põtifices publicari. Considerans q̃ plerũq̃ cõtigit suã sctitatẽ hmõi facultates ⁊ p̃fessionalia tã p̃ntibus q̃ absentib⁹: etiã oraculo viue vocis p̃cedere (ne p̃textu cõcessionis hmõi vel penitẽtes vel cõfessores i suprascript⁹ casib⁹ fallant̃ ⁊ fallãt) statuit ⁊ decreuit sue intẽtiõis fuisse ⁊ esse p̃ quascũq̃ p̃cessiões ⁊ facultates p̃ suã sctitatem tã scripto q̃ ℞bo fctãs: ⁊ i posterũ faciẽdas: nemini licere irretitos dictis casib⁹ absoluere sine spãli sue sctitatis lnia: quinimo p̃cessiões ⁊ indulta p̃dicta quo ad casus exceptos hmõi nulli penit⁹ suffragari. Ut aũt ipsa p̃stitutio (q̃ dudũ. s. q̃nto kal̃. Aprilis. anni ab incarnatiõe dñi nr̃i Jesu xp̃i millesimi quadringẽtesimi sexagesimi sexti: pontificatus nr̃i anno scõo pu

Vita hominũ est breuis.

Tem̃ facilitas indẽtiũ tribuit delinquẽdi. ca. vt clericorũ. extra. ō vi. et honesta. cleri.

Casus papales.

blicata fuit) eisdẽ xp̃ifidelib⁹ pleni⁹ innotescat: nulluscz illi⁹ ignorãtiã p̃tẽdere valeat i futuꝝ p̃ntib⁹ iseri fecim⁹ vt ad maiorẽ oim perueniat notionẽ. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat hãc paginã nr̃oꝝ statuti ordinatiõis ꝛ decreti infrigere: vel ei ausu temerario ꝟire. Si ꝙs aũt ẖ attẽtare p̃sumpserit: idignationẽ oipotẽt⁊ dei: et bt̃oꝝ petri ꝛ pauli apl̃oꝝ ei⁹ se nouerit incursurũ. Datũ rome apud sctm̃ petrũ anno icarnatiõis dn̄ice. M.cccclxviij. Quinto nonas Martij. pon. no. Anno. v. Sixtus. iiij.

¶ Bulla ꝓfirmatiõis anni iubilei publicata apud sctm̃ petrũ in die natiuitatis dn̄i i qua cõtinet ꝙ ann⁹ iubile⁹ est ad breui⁹ tp̃s reduct⁹ q̃z oli esset. qm̃ vigesimoquinto quocz anno cunctis fidelib⁹ basilicas vrbis romane hic exp̃ssas visitãtibus illi⁹ indulgẽtie cõcedent. Et illo durante alie indulgentie vbicz cessant. Capitulũ. iiij.

Pastor bon⁹ oues ꝑseruat a ferarũ incursibus.

Qtemadmodũ operosi/ vigilisqz pastor⁊ solertia oues sue custodie deputatas curat a ferarũ p̃seruare incursib⁹: ꝛ ad statũ ꝓsperũ fetu mltiplicato ꝓducere. Ita ꝙqz ꝛ nos (q̃b⁹ dispositiõe supna vniuersi gregis dn̄ici sollicitudo ꝓmissa ẽ) ꝛ supmis desideram⁹ affectib⁹: ꝛ studijs nitimur idefessis: cũctos xp̃i fideles ꝙs a iustitie semita hostis hũani gn̄is diabolica fraude auertit/ deposita pctõꝝ sarcina/ suo recõciliare auctori: vt ẽkne felicitat⁊ p̃mijs nr̃i redẽptor⁊ iestiabili charitate media potiank: fiatqz nr̃e opatiõis misterio vtilitate publica suadẽte: etiã p̃ gr̃aꝝ susceptionẽ qõ eoꝝ saluti cõueniat. atqz nr̃a ꝛ p̃decessoꝝ nr̃oꝝ ordinatiões salubres debit⁊ effectib⁹ mãcipent. ¶ Oli siq̃dẽ felicis recordatiõis Paul⁹ papa scõs p̃decessor nr̃ rõnabilib⁹ causis tũc exp̃ssis iduct⁹ de venerabiliũ fratrũ nr̃oꝝ tunc suorũ de quorũ nũero tũc eram⁹ ꝓsilio: annũ iubileũ ad breui⁹ tp̃s, puida moderatiõe reducẽs: illũ ad ãnũ vigesimũ ꝙntũ apl̃ica auctẽ restrinxit: ac voluit/ statuit/ et decreuit ex causis p̃dictis: ꝙ singulis. xxv. annis iubile⁹ ãn⁹ p̃dict⁹ celebrari deberet: ꝙqz ãno dn̄i. M.cccclxxiiij. ꝓxie futuro: videlz a vigilia natiuitat⁊ dn̄i nr̃i Jesu xp̃i idẽ ãn⁹ iubile⁹ icipet: ꝛ vt seq̃k finiret: ac vniuersi ꝛ singli vtriusqz sex⁹ fideles q̃ bt̃oꝝ apl̃oꝝ petri ꝛ pauli basilicas: lateranẽsis quocz ꝛ sctẽ Marie maioris alme vrbis ecclias statutis dieb⁹ deuote visitarẽt: oẽs ꝛ singulas idulgẽtias ꝛ pctõꝝ remissiões ꝓseq̃rent: ꝙs idẽ põtifex suiqz p̃decessores anno iubileo hmõi basilicas ꝛ ecclias p̃dictas visitãtib⁹ deuote cõcesserãt p ãsdã ꝑmo: ꝛ deinde nos q̃ (dicto p̃decessore sicut dn̄o placuit sublato de medio) fuim⁹ diuina disponẽte clemẽtia ad apicẽ sũmi apostolat⁹ assumpti: ꝛ p alias nr̃as l̃ras eiusdẽ pauli p̃decessoris ordinationẽ volũtatẽ ꝛ statutũ: ac oia ꝛ singla in eisdẽ suis l̃ris ꝓtẽta de f̃rm eorũdẽ ꝓcilio approbãtes. Silr statuim⁹ et ordinam⁹ ꝙ ann⁹ iubile⁹ p̃dictus cũ eisdẽ indulgẽtijs ꝛ remissionib⁹ plenarijs pctõꝝ anno ꝑxime futuro a vigilia natiuitat⁊ eiusdẽ incipe: ꝛ vt sequit ꝓtinuari deberet ꝑut in singulis l̃ris p̃dictis (quarũ tenores p̃ntib⁹ haberi volum⁹ ꝑ exp̃ssis) pleni⁹ ꝓtinet. ¶ Verũ qz postmodũ tã nos q̃z idẽ Paul⁹ p̃decessor nr̃ dũ in humanis ageret aiarũ saluti fideliũ intẽti mltoꝝ ꝓncipũ ꝛ alioꝝ xp̃ifideliũ ac deuotarũ ꝑsonarũ pulsati p̃cib⁹: diuersas indulgẽtias ꝛ pctõꝝ remissiões plenarias nõnullis ecclesijs monasterijs ꝛ pijs locis duxim⁹ ꝓcedẽdas: ꝓpt̃ q̃s popl̃oꝝ forsan ꝓcursus ad basilicas ꝛ ecclesias antedictas retardari: aut ip̃i⁹ anni iubilei celebritas minui: vel itermitti posset cũ aiarũ nõ modico detrimẽto. Nos ꝙ vniuersorũ credentiũ ꝑfectib⁹ ꝛ saluti ꝑspicere ex debito ministerij pastoralis astrigimur (ne ꝓpt̃ aliarũ indulgẽtiaꝝ hactenus a nobis seu eodẽ paulo vel alijs p̃decessoribus nr̃is cõcessarũ hmõi effusionẽ: hoc sctm̃ opus ac remissionis ꝛ gr̃e ann⁹ iubile⁹ itermittat⁊: aut fideles ip̃i a tãto munere reddank exptes) remedijs oportunis ꝑuidere volen-

Pctã peccatores onerant.

Papa cũctorũz credentiũ saluti ꝑspicere astringitur.

tes: oẽs ꝛ singulas plenarias etiã ad istar iubilei: ac etiã ꝓmutãdi vota: aut sup eis ꝛ male ablatis incertis: aut ꝙ vsurariã prauitatẽ vel aliũ illicitũ modũ extorris: dispẽsandi ꝛ ꝓponẽdi: aut illa sub certis modo ꝛ forma remittẽdi: et deputãdi ꝓfessores cũ ptãte absoluẽdi: etiã in casib⁹ sedi apl̃ice reseruat⁊: facultates: ꝓcessiões: et indulta a nobis et eadẽ sede vel illius auctẽ q̃buscũqz ecclesijs: monasterijs: hospitalib⁹: ꝛ pijs locis: vniuersitatib⁹: fraternitatib⁹ quibuslibet: tã in ꝑpetuũ q̃z ad certũ tẽp⁹: in vita seu i mortis articulo: quouis mõ aut q̃is cã qũoli bet ꝓcessas ꝛ cõcessa ꝛ i posterũ forsitã ꝓcedẽdas vel ꝓcedenda: auctoritate apl̃ica tenore p̃ntiũ de apl̃ice ptãtis plenitudine: vsqz ad nr̃m ꝛ eiusdẽ sedis bñplacitũ suspẽdim⁹: illasqz durãte bñplacito nr̃o et sedis p̃dicte suspẽsas esse volum⁹: nec interim alicui suffragari: idulgẽtijs tñ basilicarũ et eccliarũ dicte vrbis in suo plenario robore durãtib⁹. Districti⁹ inhibẽtes alias idulgẽtias (ꝑter istas dũtaxat) in locis publicis vel ꝑuatis predicari aut nunciari: earũqz ꝑtextu a questorib⁹ aliq̃d exigi quoquo modo. ¶ Quinimmo q̃stores ꝛ p̃dicatores quoscũqz p̃ locoꝝ ordinarios a predicationib⁹ ꝛ q̃stis hmõi faciendis volumus ꝛ mãdam⁹ p̃sentiũ auctẽ arceri sub censuris ꝛ penis eccliasticis de quibus visum fuerit oportunum. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat hãc paginã nr̃oꝝ suspensionis: inhibitiõis: mãdati ꝛ volũtatis infringere: vel ei ausu temerario ꝟire. si ꝙs autẽ hoc attẽtare p̃sumpserit: indignationẽ oipotentis dei ac beatoꝝ Petri et Pauli apostolorũ ei⁹ se nouerit incursurũ. Datũ Tybure anno incarnationis dn̄ice. M.cccclxxiij. quarto kal. septẽbris pontificatus nostri anno tertio. Idem.

¶ Sixtus tẽpore suo multis multas concesserat indulgentias: quas certis ex causis hic reuocat. Capitulũ. v.

Nũlliter poscẽtib⁹ mos gerẽdus est. Hic sunt a deo pape cõmisse.

Si dn̄ici gregis saluti semp intẽti singulis cũ humilitate poscẽtib⁹ ea benigne ꝓcedere studeamus: per q̃ (pctõꝝ mole deposita) salus ipsa succedat: ꝛ hostis hũani gn̄is fraude ereptas aias lucrifaciamus altissimo: q̃ nobis eas sua bonitate cõmisit: id tñ ꝑpẽsiori studio p̃cauẽdũ esse cẽsem⁹: ne cuiusuis indulgẽtie: remissiõis: vel facultatis obtẽtu: xp̃ifideles ꝓcliuiores ad illicita i posterũ ꝓmittenda reddãtur: aut facilitas venie eis peccandi tribuat incentiuũ. Cũ itaqz (sicut multoꝝ fidedignoꝝ testimonio accepim⁹) ob multitudinẽ facultatũ ꝑ nos: vel auctẽ nr̃a cõcessarũ: tã ꝟbo q̃z in scriptis cõfectis exinde l̃ris vel nõ: platis ꝛ ꝑsonis eccliasticis: etiã religiosis et secularibus vtriusqz sexus capitulis: collegijs: quẽtibus: hospitalibus: cõfraternarijs: et vniuersitatib⁹: tã in gn̄e q̃z i specie: sub electiõe vl̃ deputatiõe cõfessoꝝ: q̃ eligẽtes eosdẽ: vel ꝑ indulgẽtijs ꝑ nos cõcessis ꝓsequẽdis: ad ecclesias ꝛ alia pia loca cõfluẽtes: seu ad aliq̃ pia opera manus porrigẽtes adiutrices: earũdẽqz cõfraternariarũ ꝓfratres ꝛ sorores: ac hospitalib⁹ p̃dictis decedẽtes: seu deseruiẽtes: aut eis pie aliq̃d relinquẽtes: vel aliq̃ alia meritoꝝ ministeria exhibẽtes: ꝛ in ordinibus ꝑfitẽtes eoꝝ confessione diligẽter audita: in singlis etiã sedi apl̃ice reseruatis casib⁹ semel in vita: ꝛ in alijs totiẽs quotiẽs: ac in morte plenarie vel al⁹ etiã ad effectũ ꝓsequẽdi quascũqz indulgẽtias plenarias: vel nõ plenarias: absoluere et pniam salutarem eis iniungere: emissa quocz vota ꝑ illos quecũqz: in alia pietatis opa cõmutare libere et licite valeant: fideles p̃fati ad peccãdũ: ꝛ ad alia illicita ꝓmittẽdũ nõnunqz ꝓcliuiores existant in nõ parũ periculũ salutis animarũ suarũ.

Indulgẽtie ob pia opa sunt cõcedẽde.

¶ Nos qui deo propitio eiusdẽ gregis dn̄ici (meritis licet i⁊sufficiẽtib⁹) cãm gerim⁹: ꝛ illũ spũalis thesauri elargitiõe cupim⁹ ip̃i deo reddere acceptabilẽ: ne exinde clauiũ auctoritas deducat in contẽptũ: ip̃iqz ad peccãdum procliuiores (vt diximus) liberi⁹ ꝓbant. Ex premissis

Gregis dn̄ici causam gerit papa.

et alijs rõnabilib⁹ cãis aĩm nr̃m mouẽtib⁹ motu ꝓprio (nõ ad alicui⁹ nobꝭ sup ꝟ oblate petitiõis istantiã: sed de nr̃a mera volũtate ⁊ deliberatiõe) auẽte aplica tenore ꝑsentiũ statuim⁹ ⁊ ordiam⁹ q̃ de certo ꝓtextu facultatum hmõi ꝓcessor a nobis: vl̃ auẽte nr̃a: ⁊ q̃s ꝓcedi qũolibz cõtinget i posterꝝ ꝟbo: lr̃is: aut q̃uis alia scꝑtura: ẽt cũ clausula q̃ sola signatura sufficiat ẽt i fauorẽ fidei ⁊ cruciate: null⁹ ꝓfessor eorũdẽ quẽpiã cuiusuis stat⁹: grad⁹: ordis: vl̃ ꝓditiõis existat: ⁊ q̃cũq̃ eccl̃iastica ẽt ẽpali vl̃ maiori: aut mũdana: ẽt regali ⁊ maiori dignitate ꝑfulgeat q̃ offẽ se eccl̃iastice libertatꝭ violatiõis: interdicti ab eadẽ sede ipositi: seu hereſis: postq̃ fuerint de ea sniaľ ꝓdẽnati/ delati: seu publice diffamati: ꝓspiratiõis i ꝑsonã aut statuz ro. põ. seu cuiusuis offense: iobediẽtie: aut rebelliõis eiusdẽ pon. vl̃ dicte sedis: mutilatiõis mẽbroꝝ vl̃ occisionis cuiuscũq̃ i sacrꝭ ordinib⁹ ꝓstituti: offense ꝑsonalis i eꝑm seu aliũ ꝑlatũ: iuasiõis: depdatiõis: occupatiõis: aut deuastatiõis terraꝝ romãe eccl̃ie: mediate vl̃ imediate subiectaꝝ: ac ẽt iuasiõis rompetaꝝ: seu quorũcũq̃ alioꝝ ad romanã curiã veniẽtiũ: ꝓhibitiõis/ deuolutionũ cãrũ ad dictã curiã: delatiõis armoꝝ ⁊ alioꝝ ꝓhibitoꝝ ad ꝑtes i fideliũ: iposiciõis nouoꝝ oneꝝ realiũ vl̃ ꝑsonaliũ eccl̃ijs vel eccl̃iasticis ꝑsonis: symonie sup ordinib⁹ vel bñficijs ꝓsequẽdis in dicta curia vl̃ extra eã ℈cte/ criminũ qũolibet re⁹ foret. Et gñaľ i casib⁹ ꝓtẽtis in lr̃is q̃ cõsueuerũt in die cene dñi publicari. ꝑtextu hmõi facultatũ absolure ⁊ per eos emissa peregrinatiõis vltramarine: ⁊ visitatiõis liminũ aplorꝝ ℙetri ⁊ ℙauli. In ꝓpostella. ⁊ castitatꝭ ac religiõis vota. Nisi ex spãli licentia ⁊ certa scia et nr̃a. de q̃ demũ ꝓstare cẽseak: cũ i signatura nr̃a desup manu nr̃a scriptũ: aut in lr̃is nr̃is exꝑssum fuerit: nos ex certa scia ⁊ de spãli gr̃a id ꝓcedere cũ derogatiõe pñtis ꝓstitutiõis. illi⁹ de ꝟbo ad ꝟbũ inserto tenore: nõ aũt p clausulas id importãtes: vel i articulo mortis ꝓstitutũ: ⁊ tũc in casib⁹ (i quib⁹ satisfactio fuerit ipẽdẽda) facta satisfactione: vel idonea ꝑstita cautiõe ꝓmutare ꝑsumant. Et si aliqui ꝓfessoꝝ ꝓdictoꝝ ℨ pñtem ꝓstõnem quẽq̃ absolure aut excepta vota predicta commutare attentauerint: absolutio ⁊ ꝓmutatio hmõi nulli⁹ sit roboris vel momẽti. Et ℨfacientes eoipso excõicationis sniam incurrãt: a qua (nisi in mortis articulo ꝓstituti) ab aliquo q̃ a romano pontifice absolui non possint. Non obstãtibus lr̃is ⁊ ꝓstõnib⁹ hmõi: ac ꝓstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ ⁊c. ¶ Et ne aliq̃s de pñtib⁹ ignorantiã valeat allegare: mandam⁹ eas in cãcellaria aplica ⁊ audiẽtia lr̃arũ ℨdictarũ legi et publicari: ac inter extrauagantes alias aplicas ꝓstõnes in q̃terno dicte cancellarie describi ⁊c. ¶ Nulli ergo oino hominum liceat hãc paginã nr̃arũ suspẽsiõis: inhibitionis: mandati et voluntatis ⁊c. Datum Spire. Anno domini. m. ccccl xxviij.

Indulgentie variõ concẽduntur.

Caꝰ multi sunt pape refuati

Onerũ/q̃dam sunt realia: quedam sunt ꝑsonalia.

Diuisio

De snia excõicatiõis.

Bonifacius octauus.

¶ Excõicati sunt qui pactꝭ aut pmissionib⁹ iustitiam vl̃ gratiã a sede apostolica obtinẽt: et q̃ tales nõ reuelãt: nec illis absolutõ facile conceditur. Capitulũ. j.

a b Excõicamus[a] et anathematizam⁹[b] ex parte dei ℴipotẽtis pr̃is ⁊ filij et spũssancti/ auẽte quoq̃ beatoꝝ aplorꝝ petri ⁊ pauli ⁊ nostra: oẽs clericos[c]/ religiosos/ et laicos vtriusq̃ sexꝰ: siue sint familiares curie: siue alij vñcũq̃ q̃ aliq̃ pactũ fecerit: seu aliq̃ par gat. Tertio. ℨ. decernim⁹. absolutionẽ dicte excõicatiõis sibi reseruat: statuẽs q̃d ꝓmit⁹ sit agẽdũ p hmõi absolutiõe assequẽda. Quarto. ℨ. iustitiam obtentã post dictam excõmunicationẽ incursam cassat ⁊ irritat. Quinto. ℨ. sed ⁊ scienter. vtẽtes scienter sic obtẽtis post dictam excõmunicationem premissis penis alligat.

a ¶ Excõmunicam⁹. nũquid p hoc verbũ intelligit excõmunicatio maior vel minor? Et videt q̃ minor. extra. lib. vj. de re. iu. in penis. ⁊ ibi not. extra lib. vj. de excepti. pia. vbi ꝓponẽdo excõmunicationem requirit expressio speciei excommunicatiõis. q̃ nõ esset necesse si maior excommunicatio intelligeret. Dic cõtra. extra de sen. excõ. c. si quẽ. ⁊ est ratio: q̃ verbum excõmunicatio de vi vocabuli ꝑportat maiorẽ q̃ excludit a fidelium cõmunione: vt ibi. Itẽ decre. pia loquitur in ꝓponendo vbi impingitur parti que non declarat ꝓpositũ. hic in ꝓnunciando seu statuendo: cuius interpretatio est intelligẽda ꝓut verba sonant. extra de spon. ex litteris. j. Jo. mona.

Excõicatio qñ ꝓfert de q̃ intelligit.

b ¶ Anathematizamus. Simile. extra de here. excõmunicam⁹. j. ⁊. ij. Et anathema est solẽnis excõmunicatio de qua habet. xj. q. iij. cũ alijs. ⁊. c. debẽt. ⁊ est idẽ q̃ supna pditio seu maledictio. xj. q. iij. nemo eꝑorũ. ⁊. xxiij. q. iij. cũ sancti. ⁊. c. corripiant. Et ꝺr ab ana q̃ est sursum. ⁊ thema quadã figura: quasi rotũda habẽte telum quasi ex trãsuerso que cõsueuit poni in frõtib⁹ dãnatorũ. Sed nunq̃d hec ꝓnũciatio est cõstitutio/ sentẽtia/ seu mandatũ? Hec eñ diuersa dicunt. extra. li. vj. eo. ti. c. q̃. Et videt esse cõstitutio. extra eo. ti. c. a nobis. ⁊ ℨ. eo. ℨ. decernimus. Mã decretũ est cõstitutio. ⁊ ꝓprie põt dici sanctio: q̃ hec cõstitutio pene adiectione firmat. ar. insti. de re. di. ℨ. sctẽ ⁊ di. iij. in summa. Itẽ q̃ nullo addito ꝺr: simpliciter ⁊ ꝑpetuo ꝺr. ff. de do. cau. mor. l. seia. in fi. C. de pe. l. si seru⁹. Itẽ ad prohibitũ perpetuo antea pena hic adijcitur q̃ debet naturã principalis sortiri. ff. de pac. do. l. inter socerũ. ℨ. cũ inter. extra. vj. li. de re. iu. accessoꝝium. ar. C. de vsu. l. eos. in prin. ff. si quis cau. l. iij. ℨ. j.

c ¶ Clericos. Sed nunq̃d ꝓhẽdunt hic eꝑi? Videt q̃ nõ. extra li. vj. de here. inq̃sitores. ⁊ ibi nota. Dic ꝓtra ꝑter generalitatẽ verboꝝ sequẽtiũ. ar. xvij. q. iiij. si q̃s suadẽte. extra li. vj. e. ti. c. q̃ periculosum Itẽ penã hic inflictã oẽs (nisi hic excipiant exꝑresse) incurrũt. ar. C. vbi se. vel cla. l. j. ⁊. ff. de ritu nup. senatoris. cũ vnũquẽq̃ criminosum dignitas non debeat comitari. C. de decu. ne q̃s officialiũ. li. x. C. de digni. l. iudices. li. xij. Et hoc ar. dico cardinales ligari hac cõstitutione. Nec obstat q̃ nõ. extra li. vj. de scismati. c. j. ℨ. omnẽ. q̃ alio casu loquit: ⁊ hoc nunq̃ fuit bonũ exordium: sed ibi secus. Et est ratio huius distinctionis: factũ q̃ est malũ in se: quãto cõmittẽs in illud est maior: tãto grauius peccat. xl. dist. homo. Sed forsan ibi non est mihi credẽdum q̃ ꝓ me dixi. Sed nunq̃d mediatores huius maledictionis tenentur hac pena? Dic q̃ sic. saltẽ ex. ℨ. j. e. illos. ⁊ hos credo comprehendi. ℨ. e. ℣. ⁊ hanc. ⁊ q̃ participat in crimine criminoso. extra eo. nuper. ⁊. c. si concubine.

d ¶ Sub generalibus. verbi gr̃a. non intẽdo vobis esse ingratus. vel dicendo decens est vt laborans ꝓ alio recognoscatur. Multa eñ tacita tenẽt que exꝑressa vitiant. ar. ff. de here. instit. l. si quis sempronium. Sed q̃d si verbo non exꝑrimit: sed facto deponit vel aliter rogat non solitus rogare aľs nisi sciat se munitũ? Dic. talis dicit q̃ facta loquũtur: vt alt Greg. ar. xxij. q. v. cauete. ⁊ plus exꝑrimitur facto q̃ verbo. ff. de edil. edi. l. si tamen. ℨ. j. Sed q̃ est rõ q̃ hic exꝑressa seu generaliter dicta vitient? Dic q̃ q̃ iustũ est iuste exequaris. vt Deutero. xvj. ⁊ est casus extra de symo. sicut tuis. xiij. q. v. non sane. j. q. j. non est putãda. ff. quod metus cau. l. extat. C. de acti. ⁊ obli. l. negantes. instit. vi bo. rap. ℨ. sed nedum talia. C. de re mili. cõtra publicam. in fi. lib. xij. q̃ ponens finem bonum habet illum attingere per bona media vt dictis iuribus ⁊ competenti tempore. non agens cũ tenea tur finem ponere ⁊ attingere illum: illud attingere cum sit facti: debet intelligi arbitrio boni viri. ff. de verbo. obli. l. continuus. ℨ. cum ita. ff. de rei vendi. qui restituere. in fi. Sed nunquid aduocatus: procurator/ vel tabellio petens salaria ⁊ conueniens de eisdem ligatur hac sanctione? Dic q̃ non. xj. q. iij. non licet. secus in iudice vt eo. ca. et. q. qui recte: ⁊ hic. Et est ratio hic dãnata generaliter non referuntur ad personas iuste ꝓ iure salaria recipiẽtes. Notatur de hac materia. extra de verbo. signi. super quibusdam. ⁊ de vi. ⁊ honesta. cle. cũ ab omni. C. de iura. calum. autẽ. principales. Quid si tabellio plus debito acceperit/ nunquid hac constitutione tenetur? Dic q̃ non: q̃ non recipit ꝓ iustitia seu gratia assequenda: quod requirit hec cõstitutio. vnde dato q̃ iudici daretur: vel alius det pecuniam p iustitia differẽda aut auferenda: hac constitutione non ligatur q̃ in alio

Justitia obtineri non debet donis aut pmissis.

Aduocatꝰ ⁊ procuratorib⁹ lr̃ q̃ est iudicib⁹ vetitũ.

casu loquit. ar. ff. de li. ꝛ posthu. l. cõmodissime. extra. li. vj. de rescrip. susceptũ. Item cũ sit penalis: eam nõ extendã. de pe. dist. j. pene. Sed nũquid sine parabola precedẽte potest dari aliqd pmotori negocio cõpleto? Videt q̃ sic. ar. ff. de orig. iur. l. ij. ℣. fi. ff. de do. aq̃lius regul⁹. et de va. et extraor. cog. l. j. ℣. proinde. extra de symo. c. dilectus. ij. in fi. j. q. ij. c. sicut eõm. Cõtra. j. q. j. eos. in fi. Solu. ibi speciale propter magnitudinẽ criminis. j. q. vij. c. fi. Itẽ hic ligãtur sciẽtes tm. j. eo. i fi. ꝫ ibi etiã ignorãtes ex ō elec. ca. pe. ꝛ. j. q. v. pñtiũ. Itẽ ibi q̃s ligat̃ p pctõ alteri⁹. qō nõ est in pena hic inflicta. xxiij. q. iij. ℣. j. ꝛ c. j. Sz pone neut aliqd facto vel ẏbo exprimit et tñ mente vterq̃ gerit: seu alter se daturũ: nunquid ligat̃ hoc viculo? Dic q̃ nõ: q̃ hec pstõ factũ requirit: sic̃ ille canon. xvij. q. iiij. si q̃s suadẽte.

a Et hãc sniam. Sz nunqd hec sũt dicta. s? Dic loquit̃. s. cũ sunt dãtes/ recipiẽtes/ pmittẽtes/ ꝛ acceptãtes: ex verbis int̃ istos emissis/ specialiter vl̃ gñaliter se obligant: sed hic loquit̃ quãdo parabola precessit p psenetã/ et cõmodũ ad alium deuenit: ita q̃ cõtract⁹ supra dãnat̃: sed hic seq̃la huj⁹ ℨct⁹ puenies ad alios sciẽter dãnat̃ pena constit̃: nec mirũ. q̃ sciẽtes et nõ denũciates eadẽ pena liganꝫ ℣. ℣. pri. vñ dic ad pmittẽtes ꝛ t. ex seq̃la pcedẽtiũ iã superi⁹ dãnatorũ: et hoc innuũt ẏba sequẽtis. ℣. q̃ copulãt per verbũ quoq̃ casum sequentẽ min⁹ dubiũ pcedẽtib⁹ in parilitate pene. vt in. j. rñso huj⁹ capit̃ dãnat̃. cõtractus scõo. ẏ. et hanc seq̃la eiusdem cõmodum cõtinens. tertio. ℣. illos sciẽtes et nõ denũciantes. licet non habeant cõmodum directo vel indirecto Jo. mo.

Denũciare an q̃s teneatur.

b Perferat̃. Mo. aliquẽ teneri ad iudicãdũ vel denunciandũ. ex. li. vj. de rebus eccle. nõ alie. c. ij. ver. clericos. ij. q. vij. sicut. ꝛ c. seq. Ar. contra. ff. de cõ. ob tur. cau. l. idẽ est. ℣. si tibi indiciũ. ꝛ forsan ꝑm canones secus. no. extra de fur. q̃ cũ fure. Sed quẽ vocas hic scire? videt si ab alio audiuit. xxij. q. v. hoc videt̃. ff. de admini. tu. l. quidã. ℣. vlt. ff. de pe. he. l. itẽ veniũt. ℣. quicũq̃ ergo. Dic illũ scire q̃ hoc potest p̃bare. ij. q. vij. plericq̃. et. ℣. seq. ꝛ c. si quis epõs. C. de proba. l. sciant.

c Obtinere. alias papa non reseruante sibi absolutionẽ: alij possunt absoluere. extra eo. nuper.

d Mortis articulo. hoc est generale. extra. lib. vj. de pe. c. fi. ℣. presenti. extra de offi. ordi. pastoralis. ℣. j.

Corpore det penas q̃ caret ere malus.

e Recepit. quod si nõ habet: tũc luat in corpore. Rã in penis pecuniarijs que surgũt ex delictis: quod nõ potest in bursa male agẽs in corpore luat. ff. de in ius vo. l. fi. ff. de pe. l. j. in fi. extra de do. ꝛ cõtu. finem. in fi. et no. extra de appel. reprehensibilis.

f Largiatur. vt nõ fiat restitutio danti ꝓpter eius turpitudinẽ: nec recipiens cõmodo retentionis vtat̃. licz vtrobiq̃ versẽt turpitudo. ꝛ est ratio: q̃ vterq̃ incidit i factũ merito dãnatum. ff. de con. ob tur. cau. l. j. in fi. extra de vi. ꝛ ho. cle. ca. cum ab oi. et q̃ qō gratis fieri debuit i pactũ lucrosum nõ debet cõuerti. ff. de cõdi. ob tur. cau. si vestimẽta. ꝛ ex de symo. c. nemo. ꝛ c. de hoc. no. sil̃e. vñ dãs hoc casu cõtra recipientẽ agẽs repellit̃. ff. de cõdi. ob tur. cau. vbi aũt. Judex tñ qui hz purgare culpã ꝛ illam in bonũ pene ꝓmutare. ar. ff. de offi. pñsi. l. iij. ꝛ l. congruit. turpe lucrum a possessore extorquebit et dabit pauperibus vt hic. et. ff. de iure. fis. l. luci⁹. Sed ꝓtra. C. de reli. ꝛ sump. fu. et al. Ju. alearũ. Sed ibi nõ erat malũ ꝑm se: cum in certis casibus bene possit fieri ludus vt ibi. ꝛ. ff. de ale. l. solent. ℣. j. hic secus. Dico eum ludum prohibitũ regulariter clericis. extra de vi. et ho. cle. clerici. ij. ex̃ de excess. pre. iter dilectos. auk. de sanctis. epis. ℣. interdicim⁹. col. ix. Itẽ cõtra. ff. de colle. illic. l. collegia. j. rñ. Sed ibi erat res illicita ꝓpter carentiã solẽnitatis: scilz q̃ collegiũ nõ erat p principẽ approbatũ: hic erat illicitum de se. ꝛ ideo hic maior pena q̃ ibi. Hec per remediũ hic datum tollũtur antiqua. ar. ff. nau. cau. sta. l. ꝛ ita de facto. ℣. j. ff. de acti. et obli. l. quotiens. C. de sepul. vio. l. iij. extra. lib. vj. de pe. c. fi. ℣. per hoc quoq̃. et extra. lib. vj. de re iudi. cũ eterni. de quorũ aliquibus habet̃. xxiij. q. v. non sane. C. de pe. iud. qui ma. iudi. p totũ.

Lucrum turpe ẽ extorquẽdũ ꝛ paupib⁹ dandum.

Lud⁹ est clericis p hibitus.

Remediũ nouũ non dz ãtiquũ tollere.

g Momẽti. Et sic no. q̃ vitiũ partis vel defectus facit gr̃am vel institutã nullã vt hic ꝛ extra de resc̃p. cũ adeo. ex̃. de eta. ꝛ quali. cum bone. ex̃. vj. li. de resc̃p. c. j. ex̃. de fil. p̃soy. c. ij. li. vj. ꝛ. l. canonizata. ij. q. vj. venales. Firmat̃ hic pene excõicationis adiectione. Jdẽ de gratia que gratis dz dari. j. q. j. sunt nonnulli.

¶ Premissis dãnis ex interdicto ꝓuenientib⁹ statuit q̃ ꝓpter dñm debita nõ soluentẽ ei⁹ terra vel ciuitas sine speciali pape licentia non interdicat̃. Capi. ij.

Prouide attendentes q̃ vt freq̃ntius q̃uis nõ sine cã: sine culpa[k] tñ multoꝝ interdicti snie ꝓferunt[l]: q̃q̃ sunt nõnulli iudices nimis[m] ꝓpti ad pferẽdas easdẽ etiã in negocijs siue causis q̃ interdũ plus ex cupiditatis q̃ charitatis radice[n] ꝓspicuis indicijs[o] ꝓcedere arguunt. q̃q̃ int̃dicti tpe diuina organa suspẽdunt et laudes[p]: nec ecclia stica sacra ministrãtur[q] vt solent tollũtur mortuis seu minuũtur suffragia[r]: ꝑsertim p oblationez frequẽtem hostie salutaris: adolescẽtes ꝛ paruuli participãtes rar⁹ sacra min⁹ inflãmant̃ et solidant̃ in fide: fidelium tepescit deuotio: hereses pullulãt: ꝛ multiplicantur pericula aiarũ. Presentis cõstitutionis prouidem⁹ edicto vt nulla ꝓuincia: ciuitas: [ſ] castrũ: villa[ſ]: locus[t]: territoriuz[u]

k Sine culpa. De hoc no. extra. de const̃. cognoscentes.

l Proferunt̃. ex̃. de spon. non est. ꝛ no. j. q. iiij. in summa. Quid si hodie ꝓsilis ferret snia sine scriptis: nunqd ferẽs esset suspẽsus? Ar. p ℨ. extra. li. vj. de reg. iu. nõ ꝓstat. Dic q̃ sic. extra. li. vj. eo. ti. cũ medicinalis. ℣. ꝛ hec eadẽ. Sz dices illud. c. loquit̃ vbi snia ẽ aliq̃. vt. d. c. ℣. si q̃s supior. sed hic est nulla. So. dictũ. c. punit temeritatẽ iudicũ vt dicto ca. ℣. si q̃s. q̃ quincit̃ siue snia sit nulla: siue aliqua: iniusta tñ. Et qñ iudex peccãs ista ꝓstõne ꝛ illa duplici maledictione dign⁹ est ꝑm pbm vt trãsgressor duarũ ꝓstõnum: nec penã pstat sibi immunitatem ff. de inter. ꝛ rele. l. relegator. ℣. fi. ꝛ pone q̃ excõicans esset excõicat⁹. sententia esset nulla. xxiij. qō. j. audiuimus. attamen pena dicti. ℣. locum haberet.

m Nimis ꝓpti. Unimis festini. ℨ iura. C. de sen. ex. peri. re. l. ij. C. de ap. ne cãs. l. di. ponderet. ij. q. j. in ꝑmis. Jo. mo.

n Radice. vt sunt ℨctus mercatorꝝ q̃ dederũt cãm pñti edicto.

o Jndicijs. C. de rei ven. l. indicia. C. de dolo. l. dolum.

p Laudes. ex̃. de peni. ꝛ re. qō in te. ex̃. de ꝓb. ec. vel alta. c. fi.

q Ministrant̃. vt dicto. c. qō in te. ꝛ extra. vj. li. eo. ti. c. fi.

r Suffragia. xiij. q. ij. p obeuntib⁹. ꝛ c. se. ꝛ se.

ſ Villa. extra. de ẏbo. sig. c. cũ in partibus. extra. li. vj. eo. tit. si ciuitas. notatur quid sit.

t Locus. Multipl̃r accipitur locus. vno mõ p cõtitate mẽsurante rem extra. vt sunt tps ꝛ locus ꝑm pbm. Et sic ponit̃. xiij. q. ij. vbicũq̃ j. ꝛ ff. de exerci. l. j. Alio mõ p pte fundi. ff. de ẏb. sig. l. loc⁹. Tertio mõ p efficacia argumẽti. vt est locus maxima vl̃ differentia maxime ꝫ quod ōr ab artistis. locus est sedes argumenti: vel illud a quo extrahitur argumentum. ẏs⁹. Est locus atq̃ loci: sunt artes: sunt loca terre. Quarto mõ p conuenienti statu. vt. d. c. cum in partibus. in fi. Et sic accipit Horatius cum dicit. Singula queq̃ locũ teneant sortita decenter. Quinto modo pro congregatione habitantium infra metas vnius loci vt hic. et extra. de cleri. excom. mini. c. postulastis. extra. vj. li. eo. ti. alma. ij. rñ.

Excõicatio siue iusta siue iniusta timẽda est.

Edictũ ō mñimonio ꝛ ẽ phibitorium.

Diuisio

Loc⁹ qui q̃ modis accipitur.

Uersus.

Horatius

u Territoriũ. q̃d sit habes. ff. de ẏb. signi. l. pupill⁹. ver. territorium.

b Uterẽtes. Et sic vot. q̃ nedũ faciẽs malũ/ sed vtens malefactis scienter consiliũ pena irretit̃. ex̃. de imu. ec. aduersus. ex̃. de cri. fal. ad falsariorum. C. de cri. fal. l. si falsos. ꝛ l. maiorem.

i Excõicationis. q̃ est timẽda siue fuerit iusta siue iniusta. vt ꝑz. xj. qō. iij. sententia.

Prouide attendentes. Qz vnus noie suo p sui inꝺese nõ posset ecclam subijcere interdicto dudũ puisũ est ex̃. de his que fi. a ma. p. ca. q̃siuit. Sed hic puidet gñalius. vt. j. pri. et ꝓmissa intelligo vbi procedit a parte. vt. d. c. q̃siuit: aut a iudice conuentiõe pt̃s vt ℣. Sz q̃ro: archidyacon⁹ qui ex consuetudine excõicare nõ põt: sed bñ eadẽ ꝓsuetudine põt interdicere: ecclesiã interdicit: nunqd põt? Dic q̃ sic. qz cũ excõicatio interdictũ vel suspẽsio in ptãte iudic̃ regulariter sumunt̃ paria. ex̃. e. ti. cũ medicinalis. ℣. et hec eadẽ. tõ illã penã infliget de q̃ sibi vt debit̃ ꝛ q̃ erit aptior negocio. ex̃. vt lit. non contest. tue. ꝛ c. q̃m. ℣. fi. Itẽ ptãs spãliter nõ ꝓhibita stat. ar. C. de ap. l. ꝓcipim⁹. in fi. qz in tractatu ꝓhibiti vt est edictũ de mñimonio: de p curatorib⁹ ꝛ silibus: qō nõ est ꝓhibitus exꝑsse est ꝑmissum. extra. de spon. cũ apud. ff. de ꝓcu. l. mutus. ij. rñ. Et hec decre. ℨ quinq̃ dicta Primo ꝑmium ad dicẽda ꝑmittit. Scõo ver. pñtis. iuxta ꝑmissa statuit. Tertio. ẏ. nos eñ. factum ℨ statutum hmõi irritum decernit Quarto. ẏ. non obstantibus dicto statuto obuiantia tollit. Quinto ver. nisi. a predicto statuto excipit.

Pecunie appellatio omnes res ꝓtinet

a ¶ Pecunie. Appellatione pecunie oĩs res cõtinet. j. q. iij. c. totũ. ff. de verbo. signifi. l. pecunie verbũ. ꝛ l. pecunie nomine. ꝛ C. de cõsti. pe. l. ij. ꝛ hoc ait philosophus dicẽs appellatione pecunie omnis res continetur cuius dignitas. i. valor nummismate mensuratur.

Constitutio ad ꝓterita qñq; extẽditur

b ¶ Attẽtatũ. Et sic hec cõstitutio trahit ad preterita: nec mirũ qr hoc hic caueat expresse. extra de cõsti. c. fi. iij. q. iiij. oẽs. C. de sacrosan. eccle. l. fi. in fi. Et de materia attẽtatorũ notat. extra li. vj. de ele. cupientes. in fi. Et dic attentatum ante penam incursam. verbi gra. Ante istã cõstitutionẽ est eccl'ia interdicta ꝑm vnũ modũ de hic reprobatis: aliqs celebrat in ea eccl'ia: tãdẽ fit hec cõstitutio: iste nõ releuat ꝓ hanc cõstitutionẽ. no. sil'e. extra li. vj. de re. iu. ca. ratihabitionẽ. ar. ff. de itine. actu q; ꝓua. l. j. in fi. ꝛ l. sequẽti. C. de sen. pas. l. fi. ĩ ꝑn. ff. de capti. ꝛ postli. re. l. in bello. ℈. facte. aut. vt cum de ap. co. circa ꝑn. coll'. viij. vbi no. q cõstitutio que extẽditur ad preterita: non cõprehendit decisa per sententiã et extra li. vj. de re. iu. c. factum. Jo. mo.

c ¶ Cõtractib9 ꝛc. Et est rõ qr inoxij tũc ligarentur ꝓ ista. vt. s. in ꝑn. extra eo. romana. ℈. fi. ꝓpter hoc illicitũ hic retractat. Et dic cõtracti bus vel quasi siue vltro citroq; obligatorijs vt emptio ꝛ vẽditio. ꝛ sil'es vel ex parte vna: vt est donatio. C. de sacrosan. eccle. vt inter diuinũ. in fi. de obli. que ex quasi cõtract. nas. per totum.

Cõtract9 sunt dupli ces.

d ¶ Obligationibus. que sunt iuris vinculum. ĩsti. de obl'. in ꝑn. Sed q̃d si agatur ex obligatione ad interesse? Dic idem cũ interesse sit estimatio pecuniaria. ff. de re iudi. l. si quis ab alio.

Interesse est estimatio pecuniaria.

e ¶ Pactis. Quid sit pactũ ꝛ que conuentio. habetur. ff. de pactis l. j. ℈. j. ꝛ ℈. adeo.

f ¶ Conuentionibus. Ab initio.

g ¶ Compositionibus. Ex postfacto. Jo. mo.

h ¶ Submissionibus. In iudices factis.

i ¶ Fideiussionibus. Hoc est obligationibus non principalibus: sed accessorijs. insti. de fideius. per totum.

k ¶ Consensibus. Partium. Jo. mo.

l ¶ Processib9. Et sententijs iudicũ. Quid si nõ sit lata sententia interdicti directo sed solũ mãdat rectorib9 locorũ in q̃b9 morant vel veniunt excõmunicati ex causis ꝑdictis/ q; q̃diu morant ibidẽ cessent a diuinis etiã tribus dieb9 post recessum prout frequẽter fieri cõsueuit? Videt idem cũ eadem sit rõ. ff. ad. l. aquil. l. illud. nam alias presens cõstitutio imponeret verbis ꝛ non reb9 ꝛ debito fraudaret effectu. ar. extra li. vj. de ele. cõmissa. ℈. porro. C. cõmuni. de le. ij. in fi. Dic distinguendum: aut agitur de delicto maiorũ ꝓpter qõ terra posset directo interdici. extra eo. ti. li. vj. si sententia. ℈. ceterũ. ꝛ sic predicto modo posset directe poni interdictũ. extra de spõ. non est. aut nõ: et sic reditur ad interdictũ hic prohibitũ: sed primo modo reditur ad interdictũ permissum. Sed quero hoc casu permisso non interdicitur ꝓuincia vt dicto. c. non est. sed interdicit curato ne celebret tali presente: celebrat. nunq̃d est iste celebrans irregularis? Ar. q; sic. extra li. vj. eo. ti. c. is q. extra de cle. excõ. si celebrat. Sed dices ad hoc mitius agit cũ lege q; cũ ministro legis. ff. de arbi. l. celsus. So. hoc casu nedum requiro inhibitionẽ iuris vel hominis: sed penã a iure inflictam. vt. d. c. is qui. ꝛ penalia nõ extẽdam. ff. de pe. interpretatione. ꝛ de pe. di. j. pene. ꝛ extra. li. vj. de regu. iu. odia. ꝛ extra. eo. li. de fil'. presby. c. j. in fi. Sed quero ex delicto quis cõdẽnatur ad penã pecuniariam: nunquid huic cõstitutioni locus est? Et videtur q; non: qr hic loquitur in cõtractibus: ꝛ sic ad delicta nõ extẽdam: ꝛ etiã ratio originis est cõsiderãda. ff. de dona. qui id q. ꝛ initium spectãdum. ff. ad mace. si tamẽ. no. de ele. dudũ. j. Dic cõtra. ff. de pecul. l. iij. ℈. idem

Interdictũ qñq; directe: qñq; indirecte ferk.

vel distrct9 auctoritate ordinaria vel delegata supponat eccl'iastico interdicto ꝓ pecuniario debito: vel ꝓ cuiusuis monete vel pecunie[a] quãtitate quacũq; occasiõe vel causa: seu quouis q̃sito colore: ꝓ eo maxime q; ipsorũ dñi rectores seu officiales q̃cũq; nõie cẽseant: aut incole seu habitatores aut singulares ꝑsone ipsorũ statutis vel statuendis ordinatis vel ordinãdis terminis hmõi debitũ seu q̃titatẽ nõ soluerunt hactenus aut in antea non ꝑsoluent. ¶ Nos eñ exnunc decernimus irritũ ꝛ inane: si sec9 hactenus extitit attentatũ[b] vel cõtigerit attẽtari: illudq; reuocamus omnino. ¶ Non obst antib9 quibuscũq; cõtractibus[c]/ obligationibus[d]/ pactis[e]/ conuentionibus[f]/ ꝓpositionibus[g]/ submissionibus[h]/ fideiussionibus[i]/ cõsensibus[k]/ processibus[l]/ ꝛ sentẽtijs super hoc habitis vel habendis iuramẽtorum[m]: penarũ spũaliũ et tẽporaliũ seu mulctarũ[n] apposition e: vel quacũq; alia firmitate vallat'. Misi talis suppositio interdicti hactenus foret facta vel in antea fieret de apl'ice se. speciali[o] licẽtia: ꝛ expressa ꝓ ipsius sedis patẽtes litteras apparente[p]

a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p

scribit. et leuiter reuertor ad penã interdicti tollẽdam ꝓpter rationes. ℈. eo. in prin. tactas. Sed q̃d si oẽs ꝛ singuli consentirẽt? Videt cõuentio tenere. ff. de reg. iur. l. aliud. ℈. refertur. ꝛ. ff. ad munici. l. qõ maior. Dic cõtra: qr infantes se ad hoc obligare non possent/ cũ eorũ etas ignoret q̃d agat. C. de fal. mo. l. j. Jdẽ in furioso. ff. de rei. ven. l. qõ infans. Jtem tunc ligarẽtur mortui ne cõmoda ecclesie militantis ad eos venirent. vt. ℈. eo. in prin. Sed cõtra per. l. q̃ oẽs astringit hoc potest fieri. extra de cõsti. c. fi. ergo ꝛ per pactũ. ff. de pac. l. nõ impossibile. et per consuetudinem: ergo et per pactum. C. de fideius. l. fi. Sol'. pacta hec nõ valent quibus detrahit honori dei: ꝛ publice vtilitati animarũ: ꝛ vbi contra aiam hereses pullulant. vt. ℈. eo. in ꝑn. ar. extra de foro compe. si diligẽti. ꝛ de ferijs cõquestus. ff. de pac. ius publicũ et male adinuenta: vtpote ꝓtra ꝑdicta tpe non firmant. auk. vt nul. iudi. li. ha. lo. ser. ℈. j. col. ix. Jtẽ vbi agitur de electionib9 ꝛ similibus. qõ maior pars facit/ oẽs facere videntur. vt dicta. l. qõ maior. Jtem vbi factũ oĩm respiceret debitũ vel publicam vtilitatẽ: qr tũc sufficeret maior pars. extra de his que fiũt a ma. par. ca. c. fi. Sed vbi agit tm̃ de cõmodo vel incõmodo singulor: cõsensus oĩm est requirendus. extra de off. archi. ad hec. in fi. C. de auto. prest. l. fi. de aqua plu. ar. l. in concedendo. extra lib. vj. de reg. iur. qõ omnes.

Pactum non valet qõ detrahit honori dei.

Factum a maiori parte an videatur factũ ab oĩbus.

m ¶ Juramentorũ. Mã ex quo nõ tenet cõtractus: nec cõfirmatio contract9 valet. ff. de fideius. cũ lex. no. extra. lib. vj. de reg. iur. nõ est obligatorium. Ar. contra. C. de predi. mino. l. et si is. Sol'. vt ibi.

n ¶ Mulctarũ. de q̃b9 habes. C. de mo. mulct. ꝛ. ff. de ℣bo. sig. si qua.

o ¶ Speciali. Sed qualiter sedes apo. illicitum vt hic faciet licitum que ait quod est licitum approbantes et illicitum reprobãtes extra de preben. dilectus. j. Sol'. illicitum quandoq; ex certis circunstantijs toleratur. vt. d. ti. de preben. nisi essent.

Jllicitũ qñq; toleratur.

p ¶ Apparente. Sunt et quidã alij casus in quibus probare oportet per scripturam. no. extra. li. vj. de censi. romana. ℈. postq̃. Jo. mo.

Clemens. v.

¶ Andronicum paliologum se imperatorẽ grecorũ nominantem: et heresis ipsorum fautorem: excõicatum denunciat: omnesq; cũ eo sic manẽte societatẽ contrahẽtes ipso facto dicit excõmunicatos: ꝛ eorum terras ecclesiastico supponẽdas interdicto. Suntq; priuandi bonis q̃ ab ecclesia tenẽt: et talis societas seu confederatio nulla est. Facit. c. ad apostolice. de senten. et re iudi. lib. vj.

Capitulum. iij.

Greci q̃si semp fuerũt scismatici.

Excõicato fauẽtes puniendi sunt.

Penarũ q̃dã sunt spũales/ q̃dã tpales.

Ad certitudinẽ presentiũ et memoriam futurorũ Andronicum paliologum qui grecorũ imperatorem se nominat tanq; eorũdem grecorũ antiquorum: scismaticorum: ꝛ in antiquato scismate constitutorum ꝛ per hoc hereticorũ: ꝛ heresis ipsorũ ac scismatis antiqui fautorem. De fratrum nostrorum consilio denũciamus excõmunicatiõis sententiã latam a canone incurrisse: ac ipsius fore sentẽtie vinculo innodatũ. Ceterum vniuersis ꝛ singulis regibus: principibus: ducibus: marchionibus: comitibus: baronibus: et ceteris omnib9 cuiuscũq; preeminentie: conditionis: status: necnon vniuersitatis ciuitatũ: castrorũ: et aliorum locorum districtius inhibemus ne cum eodem Andronico paliologo in hmõi excõmunicatione manente: societatẽ vel confederationẽ aliquã cõtrahere sub quouis ingenio vel machinatiõe presumãt: vel ei al's in his quibus excõicatus est denunciatus a nobis prestare consilium: auxiliũ: vel fauorem publicum vel occultũ. Et si secus presumptũ fuerit: oẽs singulares personas cõtrarium presumẽtes (non obstante qualibet indulgẽtia sub quacũq; forma verborũ vel expressione ipsis ab apostolica sede concessa: vel in posterũ concedenda: quã quo ad hoc viribus volumus oĩno carere) sentẽtiã excõmunicationis quã ex nũc in ipsos ferimus incurrere volumus ipso facto. Terras ipsorũ ꝛ vniuersitates predictas que secus attẽtare presumpserint: prout expedire videbimus eccl'iastico curabim9 subijcere interdicto. Ad priuationẽ omniũ bonorum que a quibuslibet tenent ecclesijs: et ad penas alias spũales et tẽporales prout vtile putabimus processuri. Et nihilominus societatẽ ꝛ confederationem ipsas (etiã si penarũ ꝛ iuramenti additione vel quacũq; fuerint alia firmitate vallate) decernim9 irritas ꝛ inanes. Datũ Dictauis. iij. Nonas Junij. Anno. ij.

Idem.

Respõdet maledicis, Et cõmẽdatur Laudunẽsis.

¶ Excõmunicati sunt qui litteras a papa ante suam coronationem concessas impugnant. Capitulũ.iiij.

Prudentie ꝓprie non est inuitẽdum. Papa ante suã coronationẽ dispẽsationes ⁊ gratias facere potest.

OLia nõnulli (ꝓut accepim⁹) ꝓtra doctrinã apli sue prudẽtie quin poti⁹ imprudẽtie initẽtes: ac disceptare sup his de q̃bus eis nõ expedit: satagẽtes: asserere nõ verent q̃ summus põtifex ante sue coronationis insignia se nõ debet intromittere de puisionibus/reseruationib⁹/⁊ alijs gratijs faciẽdis: nec se in litteris eꝑm simpliciter: sed electũ eꝑm scribere. Nec etiam vti bulla in qua nomẽ exprimat ipsius. Nos talium temeritates cõpescere cupientes: singulos qui occasione huiusmodi aliquas litteras nostras super negocijs quibuscũq̃ confectas: q̃ a nobis ante donationis nostre isignia emanarũt: ausi fuerint impugnare: excõmunicationis sentẽtia innodamus. Datum apud pesecum Burdegaleñ. dioc. Anno secundo.

¶ Expliciunt extrauagantes cõmunes aptis elucidate summarijs. Multis adiũctis que ꝓ maiori parte sunt Joannis. xxij. Nõnulliscq̃ illarum subtilia glosemata varijs ex bibliothecis Parrhisiensibus sunt adiecta. Impresse Opera ⁊ ipensis Claudij Cheualloni In sole Aureo vici sancti Jacobi apud Parrhisios. Anno domini M.ccccxx. Die vero vltima Januarij.

Antilogia Correctoris.

Lectores multi ad male iterpretandũ sunt proni

COmpluscul⁹ũ mei amãtissim⁹ũ quos plenio ri obsequio demereri studebã: hortatibus ⁊ monitis nactus ego ocium: ⁊ temporis occasionẽ: cõmunũ extrauagantiũ congeriem in vnum cogendam duxi. Lector tñ tetricor⁹ũ vulgus quor⁹ũ maxima copia circij more omnia circũuertẽs tantũ abest a bonitate: vt peius sit illa nihil: tãtam nobis formidinem proposuit: vt id moliri vix ausi fuerimus. Videre eñ erat imperite multitudinis opinione optima q̃q̃ suspensa nare legentis: plerascq̃ harum aut prorsus abrogatas: aut locales aut gratiã non iuris cõmunis decisionẽ ꝓtinere: quocirca innuebat hasce vulgari cẽsura doctrine exortes / alijs profecto vtilibus admisceri non debuisse. Quicunq̃ es q̃ ita censes: audito q̃so: te cũq̃ voluta. qm̃ (si fieri queat) pungẽtes de pectore vepribus obruto sentes: puidi more cultor⁹ sarculo extirpare: neq̃ ob id populare aucupari auram (cum sit res folijs deciduis simillima) cordi nobis est. Qui abrogatas fuisse abijciendas cõtẽdis: dic si libet quã ob rẽ. ca. lr̃as. de iura. calũ. quod. c. j. eo. ti. lib. vj reuocat. hacten⁹ membranas occupauit? Quis (nisi forsan iuris ignarus: ⁊ cuius ocelli vt hibris ceculentur) ca. accedens. de concess. preben. per. c. detestanda. eo. ti. lib. vj. sublatũ ambigit? nonne etiaz ca. clericis. de immu. eccle. lib. vj. tollit cle. j. sub eo. tit. reposita? Omitto ꝓcessus illos quos Bonifa. viij. in ca. j. de scisma. li. vj. fulminauit. qui per extrauagantem dudum. sub eo. titu. in his insertam stirpitus extinguuntur. Qui locales mẽbraneis ex codicibus abolendas autumat: dicat rogo quid. c. fũdamenta. de elec. li. vj. illic relinquitur? Si demum gratiosas quispiã abigẽdas ait: huic capi. ꝓposuit. de fil. p̃sby. objcio. q̃ gr̃am ꝓtinere (si rite singula pensiculent) ibit inficias nemo. Plurima hmõi ad veteres autias de linguaciũ infreniũ pulmone reuellendas citare possemus sed de his hactenus. ¶ Extrauagantes istas cum ego tũ multarum rerum varietate: tum verborum concinnatione ductus aliquanto accurati⁹ lectitarem: perspicerẽq̃ nihil antiquitatis (iustiniano teste) penitus ignorandũ: easipsas in posterum ab oñis interitus periculo vendicare curaui. Quas si vigili conspexeris obtutu: quantũ q̃ sententiarum ⁊ rõnum plene sint: nihil futile/ nihil taxandum sub his delitere videbis: ivapido astutã serues sub pectore vulpem. Ad iugem earũ lectionem tum vtilitas/tum voluptas: rerũq̃ nouarũ cupido (nisi me snia fallit) multorum animos etiã resides excitabit. Abstruso nihil hic recessu struitur: cũ singula fronte pateant explicita: nec criticos vngues: nec latrantiũ murmura linguarum trepidantia. ¶ Et licet extrauagantium sepius repetitarũ numerũ impressores seduli nõ parũ auxerint nõ oẽs tñ curauerũt ipsimẽdas: nec decuit: sed iuxta euãgelicã veritatẽ elegerũt bona in vasa sua: malas aũt foras miserũt. ¶ Tres ab hoc grege nõ ab re pri⁹ abiũctas hic vrgẽte causa reponẽdas curauim⁹. (Sedes apostolica. de offi. deleg. execrabilis. de p̃bẽ. suscepti. ne se. va.) subtilem illis Guillermi de mõte lauduno interpretationẽ applicantes. Sup cathedrã. de sepul. cũ Joannis monachi glosemate. Et vas electionis de censi. extrauagãtem per Joãnẽ franciscũ de pauinis peculiariter enodatam huic annexuim⁹ opusculo. ¶ Quas tyronib⁹ iuris (quor⁹ũ laborib⁹ leuãdis quãtũ ꝑ facultatem licuit: incubuimus) extrauagãtes edidim⁹. Veterani rudeq̃ donati si ad eor⁹ man⁹ puenerint: etiã si reiscĩãt nihil me offendẽt vt q̃ non sua ipsor⁹ cã sic in vnũ fuerint cõgeste. Neq̃ tñ ceteris inuideãt: q̃ eo discipline nõdũ puenerunt: q̃ illis ascendere ꝓcessum est. S Ño locutulei blacterones (quor⁹ũ maxima copia est) ridenda nõnulla offenderint: rideant ipsi licet q̃diu volẽt: etiã vt Democritũ superẽt: q̃ñq̃dẽ eiusmodi risus tã me afficiet q̃ qõ minime. Hec sũt que nostra licet omnes voce moneri.

Juuenib⁹ vtilia a doctis q̃ñ q̃ spernũt

Democritus sẽp rid debat.

Laus humana ẽ fluxa ⁊ fugiẽda.

Jura etiã reuocata nõ sunt a libris abijcienda.

Antiqtates cogsce re vtile est vt ꝓz instit. de testa. in prin.

Vulpinuz pect⁹ a mltis gerit. Opa bõa liguas latrãtes non timent.

Guilhelmi de monte lauduno laus ⁊ ꝓmendatio.

GUilhelm⁹ de monte lauduno vel poti⁹ laudimio vt ferunt abbas monasterij pictauensis ordis diui patrs benedicti: vir i diuinis scriptur⁹ egregie doct⁹: et secularium l̃ar⁹ maxime philosophie aristotelice/ ⁊ iur⁹ pontificij nõ ignar⁹: ingenio subtilis: ꝓmone scholastic⁹ Edidit magne auctoritat⁹ plura opuscula: q̃bus memoriã nois sui posteris notificauit. De quibus feruntur ꝓcipua. De sacramentis. Summa de casibus. Declarationes varie. Alia insuper multa in iure maxime opuscula edidit. variasq̃ glosas canonũ ordinauit: vt ptz in trib⁹ extrauagãtib⁹ hic inter cões insertis q̃ sunt Sedes apostolica. de offi. delega. execrabil. de p̃ben. suscepti. ne sede va. Quas etiã inter. xx. Joannis. xxij. reperies cũ interp̃tatione dñi gesselini. Utriusq̃ doctoris cõmentarijs studere mea opinione non erit inutile.

Prouerb. xvij.

¶ Cũ diuersis diuersa placere sciam⁹: iccirco varia hic et alibi scripta inseruisse non erubuim⁹. Hũc romanor⁹ũ pontificũ: nunc iuris interp̃tũ vitas ⁊ gesta subiungentes: vt cũ te iuriũ apices fastidierint: ad hystorias tolleni di tedij gr̃a interdum recurras. Animus siquidem gaudens etatẽ floridã facit: ⁊ spũs tristis exsiccat ossa. Hec si plegites: non te labor iste grauabit. Quecũq̃ enĩ scripta sunt (inquit Paulus ille vas electionis: ad Romanos. xv.) ad nostram doctrinam scripta sunt. Vale lector charissime. Dixi.

Laus et honor Deo optimo maximo.

Tabula Extrauagãtium.xx. Johãnis vigesimiscõi.

¶Tabula extrauagãtium.xx.Joãnis vigesimisecũdi ꝑm alphabeti ordinẽ numerũq; folioꝝ singulas demõstrãs.

Ad apostolatus. folio.xij. columna.iiij.
Ad conditorem.fol'.xxvij. colum.iiij.
Ad nostri apostolatus. fo.xviij.co.iiij.
Ad onus apostolice.fo.ij.co.ij.
Antique concertationi.fol'.xv.col.ij.
Opiosus in misericordia. fo.xvij.co.ij.
Cum ad sacrosancte. fol'.xxij.colum.j.
Cum inter nonnullos.fo.xxij.col.ij.
Dierum crescente malicia.fo.xx.co.ij.
Ecclesie romane.fo.v.colum.ij.
Execrabilis quozũdam. fo.vj.colũ.ij.
Prodiens quasi ex adipe.fol'.xix.colum.j.
Quia in futurozum.fo.xviij.co.ij.
Quia nonnunq;.fol'.xxvij.col.j.
Quia quozũdam. fo.xxxiij.col.j.
Quozũdam exigit.fo.xxij.co.iiij.
Sancta romana. fo.xvj.col.ij.
Sedes apostolica. fo.xj.colũ.iiij.
Si fratrum.fol'.xiij.colũ.ij.
Suscepti regiminis. fo.ij.co.iiij.

¶ I N I S.

¶Tabula alphabetica continẽs materias.xx.extrauagãtium Joãnis.xxij. tam in textu q̃ in glosa ordinaria declaratas:que marginibus signate ꝑm numerum folioꝝ colũnarũq; facillime inueniuntur.

Absq; et sine priuant.fol'.ix.col.iij. et folio.xxxiij. colum.iij.
Abusus in bonã et malã partem sumitur.fo.xxix.colum.ij.
Acephali sunt qui nullo prelato subsunt.fol'.xvj. columna.iiij.
Actio realis an possit dari possidenti. fo.xxix.columna.iij.
Actio realis nõ datur possidenti pro re corporali:sed bene pro re incorporali. ibidem.
Actiones an nomine immobilium cõprehendantur.folio.xxviij.co.j.
Actor forum rei sequi debet. fo.xxxj.co.j.
Affirmatiuã geminata negatio ponit. fo.xvj.co.j.
Affirmatiuã duplicata negatio ponit.f.xxvij.c.j.
Allegatio indeterminata est admittenda.folio. xxviij.columna.j.
Ambitio torquet omnes. fo.vj.col.j.
Anima est omnibus preferẽda.fo.vij.co.iij.
Antipapa quis dicatur. fo.xl.col.iij.
Argumentum a contrario cessat aliquando. fol'. ix.col.iij.et fol'.xvij.co.iiij.
Argumentum a contrario est fortissimum.fo.iiij. columna.ij.
Argumentũ valet si dicitur non est ita:quia iure cautum nõ reperit.fo.xv.co.iij.
Armorum quedam sunt offensiõis: quedam defensionis.fo.xvij.col.iiij.
Articulus nouus fidei an per papam possit fieri. fo.xxxiij.columna.j.
Auarus quilibet cecus est. fo.x. colum.j.
Auarus est insatiabilis. fo.vj.col.ij.
Beneficium quodlibet residentiam exigit.fo.iij.co.um.ij.
Beneficium de facto tm̃ obtinens ab epo expelli potest.fo.x. colum.ij.
Beneficium quid est. fo.vj.col.ij.
Beneficium si debeat dimitti verbaliter:qualiter a muto dimittitur.fo.ix.col.iij.
Beneficia plura incompatibilia simul obtinere est contra ius cõmune. fo.vj.co.ij.
Beneficiorum fructus vendi possunt subhastatione premissa.fo.iij.colum.iiij.
Beneficiorũ pluralitas anime periculum inducit.fol'.vj.colum.j.
Beneficiatus an fructus beneficij faciat suos.fo. iij.columna. ij.
Betica est pars hispanie.fo.xl.col.j.
Bonum cõmune est priuato preferendum. folio. xix.columna.iiij.
Breuitas amatur.folio.xv. colum.ij.
Canon generalis a solo papa conditur. fol'.xxviij.colum.j.
Canoniste vt plurimum legum sunt ignari.fo.v.colũ.iiij.
Capere in iure multipliciter sumitur. folio. xix. columna.iiij.
Capitulum caret anima:et excommunicari non potest.fo.iiij.colum.iiij.
Cardinales nouem habent priuilegia. folio.viij. columna.iij.
Cardinales qñare sic dicuntur.fo.vij.co.iiij.
Cardinales p papam creati vbicũq; an dicantur cardinales romane ecclesie. fo.vij.col.iiij.
Cardinales an sint a papa filij vel fratres nuncupandi.fo.viij.co.iiij.
Cardinalium cetus sede vacãte iurisdictionem non habet.fo.ij.co.iiij.
Cardinalat9 an sit maior põtificatu.fo.xiiij.co.j.
Castitas depurat a carnis lubrico. fo.vj.co.iiij.
Celum de se apertum quandoq; clauditur.folio. xxxiiij.columna.iiij.
Celi aperto legalibus exemplis declaratur. fol'. xxxiiij.colum.iiij.
Charitas bene ordinata incipit a se. fo.xiij.col.ij.
Charitas maxima est animam pro suis ponere. folio.xvij.colum.iij.
Christus et eius discipuli aliquid habuerũt ꝓprij.fol'.xxxij.col.iij.
Christus ad qd loculos habuit.fo.xxxiij.col.iiij.
Christus vbi fuit natus/nutritus / et passus. folio.xvij. columna.iiij.
Christi facta fuerũt pfecta.fol'.xxxv.col.iij.
Christi actio et nostra instructio.fo.xj.co.iiij.
Christi opera fuerũt patẽtia.fo.xxxj.co.iij.
Citatio est de processu.fo.xxj.col.ij.
Ciuitas est quid inanimatũ. fo.xiiij.colũ.ij.
Claritas est propria legibus.fo.xj.col.iiij.
Claudere peccatum sera dicitur vnica celum. folio.xxxv. columna.j.
Clauis spiritualis que est.fo.xxxiiij.col.iiij.
Clauibus habens vti debet esse sciens.fol'.xxxv. columna. iij.
Clericus priuilegiatus quia residet:si vagari incipiat illud perdet.fo.vij.co.j.
Clerici in vestimentis decorẽ querere non debẽt. fo.xxiiij.colum.iiij.
Clerici mẽdicantes q̃ appellãdi sunt.fo. vij.col.j.
Collatio sola ius tribuit in bñficio. fo.x.colum.j.
Coniugatus potest esse papa. fo.xl.co.iij.
Coniuncta pro disiuncta ponitur et econtra.fol'. iiij.columna.j.
Coniurans in papam grauiter puniendus est.folio.xl.columna.j.
Consiliũ mutare sapientis est.fo.xviij.co.j.
Conspiratio in bonam et in malam partem sumitur.fo.xxj.col.j.
Consuetudo in ꝓfirmatione attendit. fo.v.co.iiij.
Constitutio principis post duos menses ligat a tempore publicationis. fo.xiiij.col.iij.
Constitutio nouiter edita respicit futura. folio. xxxiij.columna.j.
Constitutio secunda primam reuocat:etiam nõ facta mentione. fo.ij.colum.iiij.
Constitutio nõ ligat a tpe editionis.fo.ix.co.j.
Constitutio quando ligat.fo.ix.colũ.j.
Constitutio principis qualiter scribenda est.fol'. xxiij.columna.j.
Cõstitutio super fide a solo papa fieri potest.fol'. xxxv.columna.ij.
Constitutio principis nõ debz esse sublatiua alieni iuris.fo.iiij.col.ij.
Contumax qualiter puniri dz.fo. xxxviij.col.iiij.
Conuentiones facere an liceat.fo.xvj.co.iij.
Copula coniungit diuersa.folio.iij.columna.iiij. et folio.xxxj.columna.j.
Copulatiua omnium copulatorum existentiam exposcit.fol'.iiij.co.j.
Copulatiua requirit concursum copulatorum. folio.xxviij.colũ.ij.
Correctio sit moderata.fo.xiiij.col.j.
Corrũpit iustos homies comitiua malorum.fol'. xvj.columna.iij.
Curam insolidum possunt plures in eadem ecclesia habere.fo.xj.colũ.ij.
Decime possunt imponi ad debellãdos sarracenos.fo.xl.col.iij.
Decimarum collectores a quibus deputantur.fo.iij.col.iiij.
Decisiones rote an faciant ius.fo.j.col.iiij.
Deliberatio in agibilib9 est necessaria. folio.viij. colũna.iiij.
Deus interrogat cor et non manum.fo.xxxj.co.ij.
Deus est via/veritas et vita.fo.xxxj.col.ij.
Dies de se mali non sunt.fo.xx.col.j.
Diffinire non potest qui datur ad cognoscẽdum. fo.xxxv.col.ij.
Dignitas per quid discernitur.fo.vj.col.iij.
Dignitatis auid9 a vitijs non abstinet.fo.vj.co.j.
Dignitates ecclesiastice sunt temporalib9 dignio res.fo.xiiij.colũ.j.
Discordia est mater litium.fo.xxvj.col.j.
Disiunctiua pro parte vera/est tota vera. fo.xiij. colũna.iiij.
Dispensatio legitima que dicitur esse. fo.ix.col.j.
Dispensatio quid est.fo.vj.col.iij.
Dspensatio sup beneficiorũ pluralitate a quo fieri potest.fo.vj.col.iij.
Dispensatus in beneficiorum pluralitate an sit tutus a periculo anime.fo.vj.col.j.
Disputatio vtilis est.fo.xxvij.col.iij.
Ditio est equiuocum.fo.xxvj.col.iiij.
Diuisio non tollit legatum:nec pignoris obligationem.fo.xij.col.ij.
Dominus inuitis subditis non potest se alteri subijcere.fo.v.col.ij.
Dominium aliquax rex fuisse penes xp̃m auctoritate diui Augustini cõprobatur. fo.xxxij.co.ij.
Domicilium clerici in dubio vbi presumitur. folio.vij.col.j.
Donare nequit habẽs administrationem etiam liberam.fo.xxxv.col.iij.
Donatari9 est ad antidota obligat9.fo.xxij.co.ij.
Duella an aliquo casu sint hodie permissa. folio xviij.col.j.
Ecclesia vna est in plura membra dispersa.fo.iij.col.j.
Ecclesia fuit fundata non in loco/sed in persona.fo.vij.col.iiij.
Ecclesia romana dicitur sancta et sacrosancta.folio.xvj.colũna.j.
Ecclesia viris litteratis permaxime indiget.folio.vj.col.iiij.
Ecclesie iura per duo depereunt.fo.vij.col.ij.
Ecclesie romane rebellis non semper est heretic9. fo.xxxvij.col.ij.
Ecclesie ministerium vituperatur si per clericos mendicatur.fo.vij.col.j.
Ecclesiam gladio prelatus vtroq; tuet. fo.xiiij. columna.iiij.
Elemosyna non est de alieno facienda.fol'.xxxij. columna.iiij.
Eligere habens tarationem decime vel residuũ infra decẽ dies:si vnũ elegerit licz adhuc intra tẽpus existat variare nõ poterit.fo.iiij.col.j.
Episcopus non sit litigiosus.fo.xxxj.col.j.
Episcopus est triplex:scilicet originis:domicilij et beneficij. fol'.x.colũ.iiij.
Episcopũ facit non nomẽ sed vita.fo.xvj. co.iiij.
Episcopi tm̃ pñt quãtũ papa quo ad ea q̃ sunt de consecrationis efficacia.fo.xiij.col.j.
Episcopi sentẽtiam excõmunicationis canonis incurrere possunt.fo.xvij. col.ij.
Episcopi sunt ad canonum obseruantiam astricti.fol'.xvj.col.iiij.
Episcopatus diuisit et vniuit Joannes. xxij. folio.xl. columna.j.
Episcopatus papa solus diuidit. fo.xij.colũ.j.
Episcopatus diuidere nullus potest preter papam.fol'.xij.columna. iiij.
Errans non consentit.fo.xxvij.col.ij.
Errat qui aliud pro alto putat.fo.xxxiiij.co.iiij.
Errores magistri qui dicũtur.fo.xvj.col.iiij.
Erubescimus sine lege loqui.fo.viij.col.iij.
Estimatio quid est.folio.vj.colũna.iiij.
Et/de sui natura copulat diuersa.fo.iiij.col.j.
Exceptio est de eo de quo regula.fo.xxxiij.co.iij.
Excõmunicatio non fertur in locũ.fo.xiiij.co.iij.
Excõmunicationis diuersi sunt modi.fo.xj.co.ij.
Excõicati sunt excluſi a regno celesti.fo.xxv.c.j.

Tabula Extrauagãtiũ.xx.Johãnis vigesimiscõi.

Excommunicare potest laycus ex pape cõmissione.folio.iij.columna.j.
Excommunicatus quo ad ecclesiam militãtem sepe est absolutus quo ad triumphantem.fol. xxxv.columna.iij.
Excommunicatus est scribens ad excõmunicatum.fo.xxxviij.col.iiij.
Executor ad gratias qualiter procedere potest. folio.xij.columna.iij.
Executio sententie prõpta debet esse.fo.xxviij. columna.ij.
Exilij tres sunt species.fo.xix.columna.iij.
Ex non semper priuat.fol.vij.colũ.iij.
Ex quandoq; puat/qñq; ponit. fo.xxviij.co.iij.
Experientia est rerũ magistra.fo.xxviij.co.iij.
Extorsio liberalitatem nescit. fo.vj.col.ij.
Extrauagantes qualiter et vbi debent produci si de eis dubitatur.fol.j.col.iij.

Amam negligẽs crudelis est.fo.xxvj. columna.iiij.
Fictio non extenditur ad casum non expressum.fo.iij.col.iiij.
Fides nõ probatur nisi per scripturam.fo.xxxij. columna.iiij.
Fides est firmiter credenda.fo.xxxiij.col.j.
Filius cui⁹ pater rex erat tpe conceptionis/non autẽ tẽpore natiuitatis vel econtra: an potiat priuilegio filij regis.fo.viij.col.ij.
Fili⁹ an possit ob pris crimia plecti. fo.xxiij.co.j.
Filij sanctorum non sunt qui loca sanctorum tenent.fo.ij.col.iiij.
Filij hereticorum an perdant suam dispensationem ppter heresim parentum. fo.viij.col.j.
Forma pecunie mutata censetur mutari ei⁹ substantia.fo.xxij.colum.iiij.
Fructus t obuẽtiones differũt.fo.iiij.co.ij.
Futura solus deus cognoscit.fo.xviij.col.j.
Futura non sunt in cognitione humana.fo.xiiij. columna.j.

Eneralis concessio non comprehẽdit specialia.fo.xxxv.colũ.ij.
Gesta et facta nõ differunt.fol.xxxij. columna.ij.
Gladij potestas est vtilis. fo.xiiij.co.j.
Gloriari in pctõ est detestabile.fo.xxxviij.co.iij.
Gratia gratis dari t accipi debet. fo.xxij.col.ij.

Abendi mod⁹ ꝑm aliquos est triplex. folio.xxxiij. colum.iij.
Hereditas iacẽs defunctum representat. fo.xxxvj. columna.j.
Hereditas explicare nõ potest ea que facti sunt. fo.xxxvj. colum.j.
Hereticus est qui non est ecclesie membrum.fol. xvij.columna.iij.
Heretici in multis sunt vitãdi.fo.xxxviij.col.iij.
Homicidium cõmittit qui ꝓximo detrahit.fol. xxviij.columna.j.
Hominis seruitio cuncta sunt deputata.fo.xxix. columna.ij.
Honor est diuitijs preferẽdus.fo.xxxj.col.j.
Honores maiores assequi nõ potest qui minoribus indignus est.fo.vj.col.iiij.
Hospitalitas an sit necessitatis.fo.vij. co.ij.

Esu nomen est super omne nomen.fol. xxxij.columna. ij.
Ignorans cecus dicit. fo.xxiij.col.ij.
Ignorans non dicitur negligens. fol. iij.columna.iij.
Immo multipliciter sumitur.fo.vj.columna.iij. et fo.xxvij. colum.j.
Immobilia nõ reputant vilia. fo.xxviij.co.ij.
Imperator dicitur fili⁹ ecclesie. fo.xvij.col.iij.
Imperium commissum est a christo etiam super infideles. fo.xiij.col.iij.
Impossibilitas non est tolerabilis in iure. folio. xxxvij.columna.iij.
Impossibilitas iuris t nature eqparant.ibidem.
Indignus bñficiũ recipiens peccat.fo.vj.col.iij.
Indignum scienter promouens mortaliter peccat.folio. vj.col.ij.
Infamia iuris repellit a multis.fo.xxj.colũ.ij.
Infinitas an reprobetur.fo.xxv.col.iiij.
Infinitiuus que sunt presentia signat.folio.xiij. columna.iiij.
Iniuria non fit volenti.fo.xx.col.iiij.
Iniuriam ecclesie factam papa remittere neqt. folio.xiij.columna.iiij.
Inquisitio an possit fieri infamia non precedente.fo.xj.columna.ij.
Insolens quid notat. fo.xvj.colũ.ij.
Interdictum in terram latum personas etiam astringit. fo.xviij.col.iiij.
Intentio est attendenda. fo.xxix.colum.j.
Interdictum varias habet species.fo.xxj.col.iiij.
Judex secularis ad canonum obseruationem cõpelli potest.fo.xviij.col.ij.
Judex multa in litteris nõ expressa potest. folio. xij.columna. iiij.
Judex secularis punire potest iam punitũ per iudicem ecclesiasticũ. fo.xxij.co.j.
Judex sententiam laturus multa rimari debet. fo.xxv.columna.ij.
Judex non patiat se contẽni.fol.xx.col.j.
Judex electus ab vniuersitate an de iure communi habeat per superiorem confirmari. folio. v.columna.iij.
Judices pedanei qui sunt.fo.xxxj.colũ.j.
Judices plures vniuersitati preesse possunt.fol. v.columna.iiij.
Judicium est equiuocum.fo.xxiiij.col.iiij.
Judicium integrũ dicitur qõ plurimorum sententijs comprobatur.fo.xxxvij.co.j.
Jura dissimilia:rationis dissimilitudo inducit. fol.xxxj.colum.iiij.
Jura aliquid proprij fore dicentia nõ sunt per iniquitatem introducta. fo.xxxiij.col.iiij.
Jurium correctio vitanda est. fo.x.co.iij.
Jurisditio ordinaria tribuitur per legem moriuam t per legem viuam. fo.xij. colũ.iij.
Jus naturale in particulari potest mutari. folio. xxj.columna.iij.
Jus ad rem et ius in re differunt.fo.xij.col.ij.
Jus cõmune quandoq; mutatur.fo.ij.col.iij.
Jus patronatus quare laicis conceditur. folio. iij.columna.j.

Alende sunt de proximis intelligende.folio.ij.columna. iij.
Labor non debet esse sine mercede. fol. xxij.columna.iiij.
Laicus in necessitate potest confessionem audire:sed non absoluere. folio. xxxv.columna.j.
Laici an sint ad hospitalitatem astricti.fol. vij. columna. ij.
Lector pro ingenio audientiũ se adaptet.folio. xxvij.columna.ij.
Lectura per exercitium suscipit incremẽtum.folio.xxiij.columna.ij.
Lex de infinitis cõstitui non põt. fo.xxv.co.iiij.
Lex succumbit canoni vbicunq; peccatũ subest. fo.xviij. colũna.ij.
Lex duellum permittẽs succũbit canoni hoc prohibenti.fo.xviij.colum.ij.
Lex non debet esse delusoria.fo.xiiij.col.iiij.
Legis descriptio.fo.xxxiij. colum.iiij.
Legis verba licet offendere seruata mẽte. folio. xj.columna.iij.
Legis etiam abrogate notitia est necessaria. fol. xvj.columna.iiij.
Lepra t lepra qd repsentant.fo. xxxv.colum.j.
Libertas a papa potest auferri.fo.xxj.colũ.ij.
Libertatis diffinitio. fo.xxx.colũ.ij.
Littere apostolice an sint impetrantibus pro titulo.fo.xij.colum.j.
Locus nõ sanctificat hominem.fo.ij. co.iij.
Loci appositio an sit de substantia contractus. fo.xj.columna.iij.
Ludouicus episcopus tholosanus per Johannem.xxij.fuit canonizatus.fo.xl.co.j.
Lupus pro quo sumitur in iure.fol.xvj.co.ij.

Agistratus et officia sibi falso nomine assumẽtes varijs penis restringũtur.fo.xiij.colum.iiij.
Malum vnum ad aliud sepe sequitur. folio.v. columna.ij.
Mandatum pape vim habet constitutionis.fol. j.columna.iij.
Mandati formam iudex seruare tenetur. fo.xij. columna.iij.
Maritus de licentia vxoris etiam iuuenis cõtinentiam ꝓmittentis põt esse presbyter/nõ tamen religiosus:nisi vxor religionẽ profiteatur. folio.xv.colum.iij.
Mater est honoranda. fo.xxxj.col.j.
Matrimoniũ initiatur:ratificatur t consummatur.fol.xv.colum.iij.
Matrimonium etiam nullum impedit ordinis susceptionem.fo.xv.colum.iiij.
Matrimonium nondum consummatũ quare dissolui non potest per sacri ordinis susceptionẽ. fo.xv.colum.iij.
Matrimonium per potentem loqui an sine verbis possit contrahi.fo.ix.col.iij.
Matrimonij diffinitio.fo.xxx. colũ.ij.
Membrorum dominus proprior nemo videtur.fo.xxx.co.ij.
Mendacium occidit aiam.fo.xxxviij.co.iij.
Mercennarius mercede dign⁹ est. fo.xxij.colũ.ij.
Militem voluntariũ xpus eligit.fo.xvij.col.iij.
Misericordia dei nõ põt mẽsurari. fo.xvij.col.ij.
Miserabilis dupliciter sumit.fo.xix.colũ.j.
Monach⁹ monasterio acquirit. fo.xxxviij.col.ij.
Moneta an per principem deteriorari possit.fol. xix.columna.ij.
Moneta regi extra regnum non habet cursum. folio.xix.colum.ij.
Monetam cudendi ius per consuetudinem acqri potest. fo.xix.co.ij.
Monetam cudere nulli priuato competit.folio. xix.columna.j.
Mora purgari non potest ab eo qui infra temp⁹ nõ elegit taxationem decime vel residuum.folio.iiij. columna.j.
Mors per sensus ad aiam intrat.fo.vij.col.iij.
Mortui an possint absolui. fo.xxxv.col.j.
Mundi miseria est vallis lachrymarũ. fol.xxiiij. columna.iij.

Atura humana prona est ad peccandũ folio.xxxj.colum.ij.
Matura rei in aliam mutari potest per papam.fo.ix.colũ.ij.
Negatio facit rem dubiam.fo.xxxviij.col.ij.
Negocia plura sunt qꝫ vocabula.fo.xxv.col.iiij.
Negligentia est eruditionis nouerca. fol.xxviij. columna.iij.
Nepotes etiam regum continentur appellatione filiorum.fo.viij. colum.ij.
Nihil fit sine deo. folio.xij.colum.j.
Nobiles debẽt esse liberales.fo.xxij.col.iiij.
Nobilitatis ratio in multis est habenda. fo.viij. columna.iiij.
Noue rei nouum suggeratur remedium. fol.iij. columna.j.
Nunc et nil aliud de tempore constat haberi.fo. xxx.columna.iij.

Bedientia est melior qꝫ victima. fol. xxiij.colũ. iiij.
Obsidiatus triplex est modus. fo.xxj. columna.j.
Oculi sunt duplices.fo.x. colũ.j.
Officium maculat qui in eo delinquit.fol. xxiij. columna. iij.
Oratoria an liceat vnicuiq; hre.fol.xxxj.colũ.iij.
Ordo minorum posset totus per papam tolli.folio.xxv.colum.iiij.
Ordinata in veteri testamento reperiuntur aliquando mutata in nouo.fo.xxxiij.col.iij.
Osculũ varijs ex cau⁹s prestat.fo.xxiiij.co.ij.

Paganorum iura an sint illesa seruanda.fol. xij. colum.ij.
Papa multa beneficia sibi reseruat cum multis prouidere habeat. folio. x.columna. iij.
Papa et imperator vocant se seruos.fo.viij.co.j.
Papa non est purus homo. fo.xxix.colũ.ij.
Papa cum cardinalibus nihil facit sine causa.folio.ij.columna.iiij.
Papa potest super fidei articulis declarationẽ facere.fo.xxiij.colum.j.
Papa habet vtrũq; gladiũ.fo.xij.col.iij.
Papa solus ius in vacaturis cõfert.fo.xij.col.ij.
Papa ab omnibus est sanctus habẽdus.fol.xvj. columna. ij.
Pape cõstitutionem infringens an grauiter peccet.fo.xj. colum.iij.

Tabula Extrauagãtiũ. xx. Johãnis vigesimi scõi.

Pape nullus audeat dicere: domine cur ita facis. fo. xiij. colum. j.
Pater et filius fin̄guntur eadem persona. folio. viij. colum. iij.
Pater filium corrigere debet. fo. xxiiij. co. ij.
Patientia multa tolerat. fo. xxviij. colũ. iij.
Pauperes fortuna fauente quãdoq; opulentissimi efficiuntur. fo. xl. co. ij.
Paupertatis detegi vilitatem durum est. folio. iij. colum. iiij.
Paupertatis rõ in multis est hñda. fo. xxiij. co. j.
Pax commoda spiritualia ⁊ temporalia producit. fol. xix. col. iiij.
Peccatum iteratũ plus punitur. fo. xxiij. co. iij.
Peccatũ est iniuste re aliqua vti. fo. xxxiij. co. ij.
Peccat mortaliter qui venit contra mandatum preceptiuũ pape. fo. xxv. co. iij.
Peccantes corrigere an sit precepti quo ad oẽs. folio. xiiij. colum. j.
Pelle sub agnina latitat mens sepe lupina. fol. xxj. columna. iij.
Pena an propter dignitatem sit diminuenda. folio. iiij. columna. iiij.
Pena īmunitatẽ non prestat. fo. xxj. colũ. ij.
Pena est ad emẽdationẽ introducta. f. xx. co. iij.
Pene sunt ob maleficia soluẽde. fo. xx. co. j.
Permutatio non contrahitur in re aliena. folio. xxviij. columna. iiij.
Persona que non est: re aliqua vti non potest. folio. xxx. columna. ij.
Persona dicitur aliquis personatum habens. folio. xij. columna. iiij.
Pertinax quis dicitur esse. fo. xxxij. co. j.
Pollicitationis descriptio. fo. xviij. co. j.
Possessa cõmuniter negliguntur frequenter. fo. xxxvj. colũ. iiij.
Potestas ordinata et soluta in principe reperiũtur. fo. xij. colum. ij.
Precepto superioris etiam dubio parẽdum est. folio. xxv. colum. j.
Presens in ciuitate est qui in suburbijs est. fol. ij. columna. iij.
Presentato ius non queritur. fol. x. col. iiij.
Prestimonie sunt beneficia ecclesiastica et perpetua. fo. xxxix. columna. j.
Presumptio an admittat probationem in contrarium. fo. xv. colum. j.
Presumitur bonum de quolibet. fo. xxvj. col. iiij.
Presul roman⁹ est oñi lege solutus. fo. xij. co. ij.
Princeps est lex aīata in terris. fo. v. co. iiij.
Princeps et leges cunctos defendere debent. folio. xj. columna. iiij.
Princeps alterius iuri derogare non intendit. folio. xiij. colum. j.
Princeps in terris est dictus lex animata. folio. xxx. colum. iij.
Principis indulgentia aliquid afferre debet. folio. ix. colum. j.
Principes ecclesiam defendere tenenť. fol. xvij. columna. iij.
Priuilegium ex illicito facit licitũ. fo. xix. co. iij.
Priuilegium qñq; in totũ euacuať. fo. iij. col. iij.
Priuilegium tollit̄ per nõ vsum. fo. iiij. co. iij.
Priuilegium ex causa reuocari potest. fol. xxvj. columna. iij.
Probatio per scripturã est promptior q̃ per testes. fo. ix. col. ij.
Procuratio an possit tolli p̄scriptiõe. fo. xj. co. ij.
Procuratoris nomen multa comprehendit. fol. xiiij. columna. iiij.
Professio multa bona inducit. fo. xv. colum. iij.
Proprietatis abdicatio ẽ duplex. fo. xxxiij. c. iij.
Publica delicta sunt occult̄ grauiora. f. xxxvij. columna. ij.
Publicatio constitutionis quare fit. folio. xiiij. columna. iiij.
Punitur vnus pro alio. fo. xiiij. co. iij.

Quasi qualiter accipitur. folio. xvj. columna. iij.

Rarum est charum. fo. xxiij. col. ij.
Regum filie an potiantur priuilegio filiorum. fo. viij. co. j.
Regula vnde dicit̄. fo. xxiiij. co. j.
Regule cãcellarie quam vim habent. fo. j. col. iiij.
Regis cor in manu dei est. fol. xxxiiij. colũ. j.
Registrum facere vtile est. fo. xxij. colum. ij.
Regina vidua regine nomen perdit si nubat inferiori. fo. viij. col. j.
Religio vnde dicitur. fo. xxiij. col. iiij.
Religio non approbata ingredientẽ nõ obligat. fo. xv. col. iiij.
Religionis meritum perdit qui se ab obediẽtia subtrahit. fo. xxvj. col. iij.
Religiosus extra claustrum fingitur viuere non posse. fo. vij. col. j.
Religiosus proprietarius est in sterquilinio sepeliendus. fo. xix. col. j.
Religiosi an velle ⁊ nolle habeãt. fo. xxiiij. col. iiij.
Rerum propriarũ administratio nõ est ingenuis auferenda. fo. xviij. col. iiij.
Responsum certum super incerto dari nequit. folio. iiij. columna. ij.
Rex francie superiorem non recognoscit. fol. xix. columna. ij.

Sacerdotum persecutores dñi sunt crucifixores. fo. xx. col. iij.
Salaria scriptor̄ sunt in libro puncialiũ cõprehẽsa. fo. xxiij. colum. j.
Salus non est sine charitate. fo. xxiiij. col. ij.
Sanctio est penalis cõstitutio. fo. xxij. col. iij.
Sanctio quid est. fo. x. columna. j.
Sanguinẽ elicit qui nimis emungit. fo. xiiij. col. j.
Scandalum est vitandum. fo. xxiiij. co. ij.
Scholastici cõparant venatori. fo. xxvij. col. iij.
Scientia cum sacerdotio multis diuinitus infusa fuit. fo. xxxv. col. j.
Scientia ab euentu est. fo. xxxiiij. col. iiij.
Scriptura non est de substantia extrauagantiũ. folio. j. columna. iij.
Scriptura loqui dicitur. fo. xxx. colũ. iiij.
Sedes apostolica vbi dicitur esse cum vacat. fol. ij. columna. iij.
Sedes apostolica est vbi est papa. fo. xiij. co. iiij.
Seditiosi qua pena sunt puniendi. fo. xxj. col. j.
Sententia pape in melius mutari potest. folio. xxxviij. columna. iij.
Sententia contra extrauagantem lata an teneat. folio. j. columna. iij.
Sententia certa super incerto dari nequit. folio. v. columna. ij.
Sententie tot sunt: quot capita. fo. xxvj. col. ij.
Seruit nemini sua res. fo. xxix. colũ. iij.
Seruitus personalis est triplex. fol. xxix. col. iiij.
Serui afficiuntur captiuitate. fo. xx. co. iiij.
Simbolus fidei est triplex. fo. xxxviij. co. ij.
Simplicitas est duplex. fo. xxxiij. col. ij.
Simulatio est ⁊ bona et mala. fo. xxxj. col. ij.
Sobrietas multa bona facit. fol. xix. col. j.
Sollicitudo nimia est vitanda. fo. xxviij. co. iij.
Spoliari omnibus bonis et maiori parte bonorum paria sunt. fo. iij. co. ij.
Statutũ penale quandoq; extenditur ex rationis identitate. fo. vij. co. iiij.
Statuta predecessorum per successores mutari possunt. fo. xxxviij. col. j.
Stultus non debet esse melioris conditionis q̃ peritus. fol. xxxvij. col. iiij.
Subdyaconatus est sacer ordo. fo. xv. co. ij.
Subditi q̃escunt p̄ncipe vigilante. fo. xix. co. iiij.
Sublimari p̄sumit̄ q̃s ob sua merita. f. viij. co. ij.
Suorũ appellatione q̃ cõtinenť. fo. xxxvj. co. iij.
Suspensio a pontificalibus quid comprehẽdit. folio. iiij. columna. iiij.
Suspensus ab officio an intelligatur suspensus a beneficio. fol. xj. col. j.

Tempus est triplex. fo. xxx. co. ij.
Temporalia recipiat qui spiritualia ministrat. fo. xxxvj. col. ij.
Tenebre in multis officiũt. f. xj. co. iiij.
Terminus ad appellandum nõ pōt augeri neq; diminui. fo. iij. co. iij.
Territorium a terrendo dicitur. fo. xiij. col. iij.
Testium et scp̄ture fides par est. fo. ix. col. ij.
Thome duo per Johannem. xxij. fuerunt canonizati. fo. xl. colũ. j.
Torneamenta an sint permissa. fo. xviij. co. j.
Totum perdit qui totum vult. fo. ix. colũ. iiij.
Tunc extremũ tempus notat. fo. ix. co. ij.
Turres et menia dicuntur edificia nobilia. folio. vij. columna. iij.
Turres habere an liceat priuato. ibidem.
Tutor quandoq; ante inuentariũ potest administrare. fo. ix. colum. iiij.
Tutius in dubio declarant iura sequendum. folio. ix. columna. iij.

Vacatio multipliciter contingit. folio. xj. columna. j.
Vagabundus quis dicitur. folio. vij. columna. ij.
Vbi papa ibi curia romana. fo. viij. col. j.
Vbilibet locum designat. fo. xiiij. co. ij.
Vel pro et quandoq; sumitur. fo. xij. co. iiij.
Venditio nõ procedit sine pcio. fo. xxviij. co. ij.
Venditor dominiũ transferre non tenetur in emptorem: secus econuerso. fo. xxxij. co. ij.
Veraces sunt amandi. fo. xxxiiij. colũ. iiij.
Verbum vniuersale restringitur quandoq;. fol. xiij. colum. ij.
Verba quandoq; ad extraneum sensum trahuntur. fo. xxx. colum. iiij.
Verba ciuiliter sunt intelligenda. fo. iij. col. iij.
Verba enarratiua fidẽ nõ faciũt. fo. xxxv. co. iiij.
Verecundia est laudãda. fo. xxxj. co. j.
Veritas quid est. fo. xj. co. iiij.
Veritas opinioni prefertur. fol. xxxj. col. ij.
Veritas est inuestiganda. fo. xxvij. col. iij.
Veritas per disputationẽ eluescit. fo. xxxij. co. j.
Vicarius tẽporalis curam suo noīe non exercet q̃ tñ facit perpetuus. fo. xj. col. ij.
Vinculo multiplici homines sunt adinuicem alligati. fo. xxij. col. j.
Vir nõ habet potestatẽ sui corporis. fo. xvj. col. j.
Viri docti sunt amandi. fol. xl. col. iiij.
Virtus omnis ab vno vitio detrimentum patitur. fo. vj. co. iiij.
Virtus gradibus augetur. fo. xxiiij. col. iij.
Virtutes sine charitate nihil sunt. f. xxviij. co. iij.
Viue ſm mores eorũ inter quos viuis. fo. xxiiij. columna. j.
Vix difficultatem inducit. fo. vj. co. iiij.
Vniuersitas delinquere potest. fo. xxj. col. iiij.
Voluntas in iuribus positiuis est pro ratione. folio. iij. columna. iij.
Voluntas q̃q; est pro rõne. fo. xxij. col. iij.
Voluntates sunt varie. fo. xxxij. colum. ij.
Volũtates male cohiberi nõ possunt. fo. xx. co. iij.
Voluntarius miles a deo eligit̄. fo. xxvj. col. iiij.
Votum cum sit constitutionis ecclesie qualiter potest tollere matrimonium quod a deo est institutum. fo. xv. col. ij.
Vota tria sunt de religionis substãtia. fo. xxiiij. columna. iiij.
Vsurarius rem in qua habet vsum non transfert in alium. fo. xxviij. col. iiij.
Vsus cuiuscq; rei absq; iure est abusus. fol. xxxij. columna. ij.
Vsus simplex facti non potest reperiri. fo. xxxiij. columna. iij.
Vsufructus quare dicitur personalis seruitus. folio xxix. columna. iij.
Vsufructus quibus actionibus peti potest. fol. xxix. colum. iij.
Vsufruct⁹ formalis differt a causali. folio. xxx. columna. j.
Vsufructuarius vsumfructum transfert. folio. xxx. columna. j.
Vsurpatio in bonam et malam partem sumitur. folio. xiij. columna. ij.
Vultus dupliciter sumitur. fo. xij. colum. j.

Zenzelin⁹ se submittit eccl'ie romane. fo. xxxviij. columna. iiij.

Laus deo.

Tabula Extrauagãtium Cõmunium.

¶ Tabula titulorum quinq; librorum Extrauagantium cõmunium ꝑm ordinem alphabeti.

Auctoritate et vsu pallij. libro.j.folio.ij.columna.iij.
Celebratione missaꝝ.lib.iij.fo.xxviij.col.iij.
Censibus exactionibus ꝛc.fo.xxvj.col.j.
Consuetudine.lib.j.fo.j.col.j.
Crimine falsi.lib.v.fo.xxxj.col.iiij.
De decimis.lib.iij.fo.xxiij.columna.j.
Dilationibus.lib.ij.fo.ix.col.iiij.
Dolo ꝛ contumacia.li.ij.fo.x.co.j.
Electione.libro.j.folio.j.columna.ij.
Emptione ꝛ vẽditione.lib.iij.fo.xx.col.ij.
Furtis.lib.v.fo.xxxj.columna.iij.
Hereticis.lib.v.fo.xxx.col.iij.
Immunitate ecclesiarum.libro.iij.folio.xix. columna.ij.
Judicijs.lib.ij.fo.ix.col.j.
Judeis.lib.v.fo.xxx.col.j.
Maioritate ꝛ obedientia.lib.j.fo.v.col.ij.
De sede vacante aliquid innouetur.fo.xvij. columna.iiij.
Officio custodis.lib.j.fo.ij.col.iij.
Officio delegati.fo.ij.col.iij.
Officio iudicis ordinarij.lib.j.fo.iiij.col.iij.
Penis.libro.v.folio.xxxiij.columna.iij.
Penitẽtijs et remissionib⁹.lib.v.fo.xxxiiij. columna.j.
Postulatione prelatorum.lib.j.fo.j.col.j.
Prebendis ꝛ dignitatibus.lib.iij.fo.xj.col.iij.
Priuilegijs.lib.v.fo.xxxij.col.j.
Rebus ecclesie non alienandis.libro.iij.folio.xx.columna.iiij.
Regularibus.lib.iij.fo.xxv.col.ij.
Religiosis domibus.lib.iij.fo.xxv.col.iiij.
Reliquijs ꝛ veneratione sanctorum.libro.iij.folio.xxviij.columna.iiij.
Scismaticis.libro.v.folio.xxxj.colũna.j.
Sententia excommunicationis.libro.v.folio.xxxvij.columna.j.
Sepulturis.lib.iij.fo.xxj.col.j.
Symonia.lib.v.fo.xxix.col.iij.
Treuga ꝛ pace.libro.j.folio.viij.columna.j.
Vita ꝛ honestate clericorum.libro.iij.fo.xj. columna.ij.

¶ Finis.

¶ Tabula omnium capitulorꝝ per alphabeti ordinem ꝛ numerum foliorꝝ colũnarũmq; singula demonstrans.

Ad certitudinem.folio.xxxviij.colũna.ij.
Ad cuiuslibet.folio.xvj.colũna.iij.
Ad nostrum.folio.xxv.colũna.iij.
Ad regimen.folio.xvij.colũna.j.
Ad romani.folio.xvij.colũna.iij.
Ad vniuersalis.folio.viij.colũna.j.
Ambitiose.folio.xx.colũna.ij.
Antiquorum.folio.xxxiiij.colũna.ij.
Cum detestabile.folio.xxx.colũna.j.
Cum matthеus.folio.xxxj.columna.j.
Cum nonnulle.primum.folio.xvj.colũna.iiij.
Cum nonnulle.secundum.folio.xvij.colũna.j.
Cum preexcelsa.folio.xxviij.columna.iiij.
Debent superioribus.folio.iiij.colũna.iij.
Declarationes.folio.xxiiij.colũna.ij.
Detestande.folio.xxj.colũna.j.
Dignum arbitrantes.folio.xxx.colũna.ij.
Dispendijs.folio.j.columna.j.
Discipulorum.folio.xxviij.columna.iij.
Diuina.folio.xxxij.columna.ij.
Diuinis.folio.xxxij.columna.iij.
Docta sanctorum.folio.xj.columna.ij.
Dudum.in titu.de scismaticis.fo.xxxj.col.j.
Et si dñici primũ.fo.xxxvj.col.ij.
Et si dñici scõm.fo.xxxvj.col.iiij.
Et si deceat.folio.vij.columna.iiij.
Et si in temporalium.folio.xj.col.iiij.
Excommunicamus.folio.xxxvij.columna.j.
Ex debito.folio.ij.columna.j.
Execrabilis.fo.xij.col.ij.et fo.xiiij.col.iiij.
Exeo.folio.xxx.columna.iij.
Exhibita.folio.xxxiij.columna.iij.
Ex superne.folio.xj.columna.iij.
Frequentes.folio.ix.columna.ij.
Graue nimis.folio.xxix.columna.j.
Inuelictorum.fo.ix.columna.iiij.
Infidelis.folio.xxxj.columna.iij.
Iniuncte.folio.j.columna.ij.
Inter cunctas.fo.xxxij.col.j.
Malicijs.folio.ij.columna.iij.
Meruit.folio.xxxiij.colum na.ij.
Multa mentis.folio.xxx.columna.ij.
Super.primum.folio.xvj.col.j.
Super.secundum.folio.xvj.columna.ij.
Super.tertium.folio.xvj.columna.ij.
Pastoralis.folio.xxix.columna.iij.
Pie sollicitudinis.folio.xj.columna.iij.
Postulasti.folio.xvj.columna.iiij.
Prouide.folio.xxxvij.col.iiij.
Quemadmodum.fo.xxxvj.col.iij.
Quia cunctos.folio.ij.columna.iij.
Quia nonnulli.folio.xxxviij.columna.ij.
Quod olim.folio.xxix.columna.ij.
Ratio recta.folio.xxv.columna.iiij.
Regimini.primum.fo.xx.col.iij.
Regimini.secundum.folio.xx.co.iiij.
Rem non nouam.folio.x.columna.j.
Saluator.folio.xv.columna.iij.
Sancta romana.fo.ij.columna.j.
Sane ne in vinea.folio.xxix.columna.iiij.
Sedes apostolica.fo.lij.columna.iiij.
Si religiosus.folio.j.colũna.iiij.
Spondent.folio.xxxj.columna.iiij.
Super gentes.folio.j.columna.j.
Super cathedram.folio.xxj.columna.iiij.
Suscepti.folio.xvij.columna.iiij.
Tas electionis.folio.xxvj.columna.j.
Tas electionis.folio.xxx.colũna.iij.
Tiam ambitiose.folio.xxv.columna.ij.
Tices illius.folio.viij.columna.iiij.
Tnam sanctam.folio.v.columna.ij.
Tnigenitus.folio.xxxv.columna.iiij.
Tt prelatorum.folio.vij.columna.iiij.
Tt quos.folio.v.columna.j.

¶ Finis.

Tabula Extrauagãtiũ Cõmunium.

¶ Tabula continens materias.lxxv. Extrauagãtiũ: quas cõmunes vocãt tam in textu q̃ in glosa ordinaria declaratas.que marginibus signate fm numerum foliorum/colũnarũq̃ facillime inueniuntur.

Abbas Cluniaceñ.subditos mediatos et imediatos visitare põt.fo.xxvj.columna.iiij.
Abbatissa suspendere potest: licet claues ecclesie nõ hẽat.fo.xiij.co.iij.⁊ fo.xiiij.co.iij.
Abbatisse monasterium egredi non debent. fol. xxvij.columna .ij.
Abolere quid est.fo.xxxj.col.iiij.
Accessorie aliqua licent que principaliter non licent.fol.iiij.colum.j.
Actionis nomen nõ est curandũ.fo.xix.co.j.
Adiectiuum neutrum de omni genere predicat. fo.xxxj.columna.iij.
Administratores ad voluntatem superiorũ quãdoq̃ sunt remouibiles.fo.xvij.col.j.
Aduocatis et procuratoribus licet quod est iudicibus vetitum. fo.xxxvij.co.ij.
Al'as varie sumitur. fo.xxxj.col.iij.
Alienãs bona ecclesie et alienata recipiens eadẽ pena puniuntur.fo.xix.col.ij.
Alienationis varie sunt species. fo.xx.co.ij.
Alkymiste varia incurrunt detrimenta.fol.xxxj. columna. iiij.
Alkymiste sunt infames. fo.xxxij.co.j.
Alter alterius onera portate. fo.viij.col.iiij.
Anathema quid est. fo.xxxvij.col.ij.
Anima de rebus mundanis satiari nõ potest.folio.xij. columna.j.
Anima viuit ex verbo dei. fo.xxvj. colũ.ij.
Aie sunt a deo pape cõmisse. fo.xxxvj.colum.iiij.
Aiarum piculis occurrere debẽt plati. fo.ij.col.j.
Annalium perceptio multiplici iure potest cõpetere.fo.xxxiij.colum.iij.
Annus iubileus typicus verum iubileum figurauit.fo.xxxiiij.colum.iiij.
Annus iubileus nõ sine causa fuit centesimo q̃q̃ anno. fo.xxxiiij.col.iiij.
Annus quinquagesimus in lege veteri erat iubileus.fo.xxxvj.colũ.j.
Antiq̃tates cognoscere vtile est.fo.xxxviij.co.iiij.
Appellare an liceat ante diffinitiuam sententiã. folio.viij.co.iij.
Appellatio ẽ remediũ ꝯ oppssiões.f.xxxiij.co.iiij
Approbata per sedem aplicam a nemine sunt reprobanda. fo.xxv.col.iiij.
Archa noe quante fuit altitudinis:lõgitudinis et latitudinis.fo.vj.col.j.
Archipresbyteri bituriceñ.mutantur mutato p̃lato.fo.xviij.col.j.
Archipresbyteratus bituriceñ.non sunt perpetui folio.xij.colum.iij.
Astrict⁹ ad aliq̃d faciendũ ad q̃d tenet. fo.x.co.j.
Auctoritas pape est humana ⁊ diuina. f.vij.co.ij.
Baptismus quid facit. fol.v. colum.iiij.
Basilica quid est.fo. xxxiiij.col.j.
Beneficiũ in irregularitate acq̃situm an illa purgata retineri possit.folio. xxxj.columna.iij.
Beneficij collatio non impeditur per appellationem.fo.iij.col. iiij.
Beneficio priuari nõ debet non citatus:nõ conuictus: nec cõfessus.fo.xxxiij.co.iiij.
Beneficia aliqua sunt que personalem residentiã non requirunt.fo.xxiiij. co.iij.
Beneficia multis modis vacare pñt. fo.ij.co.ij.
Bñficia plura obtinere an liceat.fo.xiij.co.iiij.
Bñficia aliq̃ sunt de iure ꝯpassibilia.fo.xij. col.iij.
Beneficia sunt triplicia. fo.xiij.colũ.j.
Bñficia simplicia an sint incõpassibilia.ibidem.
Bñficia pmutata an dicant vacare.fo.xviij.co.ij.
Beneficia per q̃d dicũtur affecta.fo.xvij.co.iij.
Beneficia incõpassibilia an per cõsuetudinẽ possint fieri cõpassibilia.fo.xiij.col.ij.
Beneficiorum taxe.fo.viij.co.iij.
Beneficiorum vacantiũ fructus an possint mense vel alij vsui applicari. fo.xviij.co.iij.
Beneficiorum tituli sunt singulares.fo.xiij.co.ij.
Beneficiatus non residens satisfacit dummodo bene expendat. fo.xiij.colum.j.
Beneficiatus a residentia faciẽda quandoq̃ excusatur.fo.xxxiij. colũ.iij.
Beneficijs vacantibus sunt assumendi viri qui illis presint et prosint.fol.xvij.colũ.j.
Bona ecclesiastica sunt diligentius disponenda q̃ temporalia.fo.xj.colũ.iiij.
Bone memorie post mortem dicuntur aliqui prelati. fo.xxxj.colum.j.
Brachium seculare potest quandoq̃ ab ecclesia inuocari.fo.xxvj. colum.j.
Canonie due possunt sine dispẽsatione teneri.fo.xiij.co.j.
Cantus in ecclesia ad quid fuit inuentus.fo.xj.colum.ij.
Capellani pñt operas suas locare. fol.xxv.col.j.
Cardinales dicuntur fratres pape.fo.ij.col.ij.
Cardinales respectu pape sunt liberi primi gradus.fo.xxxj. colum.j.
Charitatiuum subsidium quare ⁊ a quibus peti potest.fo.xxviij.co.j.
Casus episcopo reseruati. fo.xxiij.col.iij.
Casus multi sunt pape reseruati. fo.xxxvij.col.j.
Casus papales. fo.xxxvj.colũ.ij.
Cathedra quid sit et vnde dicit.fo.xxj.co.iiij.
Catholicum quid est. fol.v.col.iiij.
Causa eadem diuersis respectib⁹ in diuersis curijs tractari potest. fo.viij.col.iij.
Cephas dicitur caput.fo.xxxiiij.co.ij.
Christiani oẽs sũt mẽbra vni⁹ corpis.fo.v.co.iij.
Christiani opprobrium christo illatum vindicare debent.fo.xxx. columna.ij.
Circũstantie septem attendi debent.fo.x.co.iiij.
Citatio ad quod ius spectat. ibidem.
Citatio ad quid fit.ibidem.
Citatio est principium iudiciorum. fo.x.co.iij.
Citatio est de iure naturali:et ea omissa põt papa cõtra aliquem procedere. fo.x.co.iiij.
Citatione non premissa an possit papa cõtra aliquem procedere. fol.x.colũ.iij.
Cõmenda de beneficijs facta multorum est causa malorum.fo.xj.columna.iiij.
Cõplices criminis q̃nq̃ premiant.fo.xxx.co.j.
Conceptionis diue virginis officium a quo fuit ordinatum.fo.xxix.co.j.
Conditio que de iure inest/non facit rem conditionalem.fo.iij. colũ.iij.
Confessio facta religioso nõ est de necessitate iterum facienda ꝓprio curato.fol.iij.colũ.j.
Confessor discret⁹ est valde vtilis. fo.xxxv. co.ij.
Confessus religioso priuilegiato an teneatur iterum confiteri ꝓprio curato.fo.xxiij.co.j.
Concilium p c.et per s.differunt.fo.xxix.col.iij.
Conciliũ generale non fit sine papa. fo.vj.col.j.
Concilium cardinalium an debeat papa sequi. fol.xxvj.colũ.ij.
Constitutionem papalem violans periculo se subijcit.fo.ix.col.ij.
Cõscientiã alioꝝ q̃nq̃ papa onerat.fo.xvj.co.iiij.
Constantinus per beatũ Siluestrũ baptisatus eccl'iam lateraneñ.cõstruxit.fo.xxxvj. col.j.
Cõstitutio penalis nõ est extendẽda.fo.j.co.iij.
Constitutio etiam penalis quandoq̃ ampliatur ex idẽtitate rationis.fo.xxvij.co.iij.
Constitutio ad preterita vel pendentia nõ extenditur:nisi in ipa caueat.fo.xviij.co.j.
Constitutio ad preterita quandoq̃ extenditur. folio.xxxviij.colum.j.
Cõsuetudo animarum saluti cõtraria est reprobanda. fo.j.co.j.
Consuetudo immemorialis per quid cognoscitur.fo.xx. columna.iij.
Consuetudo dicitur ius vtentium moribus approbatum.fo.xx.co.iiij.
Consuetudo diuersa nomina habet.fo.xix.co.j.
Consuetudo potest quandoq̃ beneficia ꝯditionare.fo.xiij.colum.ij.
Consuetudo pauca crimina episcopis reseruat. fol.xxxij.co.iiij.
Contractus sunt duplices.fo.xxxviij.col.j.
Corpus humanum non recipit estimationem.folio.xxj.columna.ij.
Corpus humanũ propter iustitiam exercendam varijs penis subijci põt.fo.xxj.co.iij.
Corpore det penas q̃ caret ere malus.fol.xxxvij. columna.iij.
Corporalia per spiritualia regunt.fo. vij.co.j.
Cultui diuino renũciari nõ potest.fo.xviij.co.j.
Cupiditas oĩbus presertim religiosis mendicãtibus est precludenda.fo.xxv.col.ij.
Cura aiarũ habet in duplici foro.fol.xiij.co.ij.
Cura duplici foro exercetur. fo.xiiij.col.ij.
Curati vt plurimũ non sunt ita litterati vt religiosi.fo. iij.co.j.
Curandum est de subditis. fo.vij.col.iiij.
Curiales cum nõ sint peregrinãtes an possint indulgentias mereri.fol.xxxv.colũ.iij.
Dantes et recipientes quãdoq̃ equaliter puniũtur.f.xxxiij.co.ij.
Decendiũ ad appellandum currit de hora in horam. fo.xix.col.iij.
Decima integra exigi non potest a rustico cuius seges est destructa. fo.xviij.co.iiij.
Decima de quibusdam fructibus non debetur. fo.xix. columna.iiij.
Decimarũ beneficialium collatores an habeant aliquam cõpulsionem. fo.xix.col.ij.
Dei genitrix est pro peccatoribus sedula oratrix. fo.xxviij.colum.iiij.
Democritus semper ridebat. fo.xxxviij.col.iiij.
Denunciare an quis teneatur. fo.xxxvij. col.iij.
Deum in negocijs nostris habere debemus pre oculis. fo.xxv.col.ij.
Diabolus leoni rugienti cõparat . fo.viij.co.iiij.
Dignitas et personatus parum aut nihil differunt.fo.xij.colum.j.
Diocef.fines non prescribuntur.fo.iij.colum.j.
Discordia est extinguenda/ et pax conseruanda. folio.viij. columna.j.
Dispensare vnde dicitur.fo.xxxiiij.col.j.
Dispensatio quare fieri debet.fo.xj. col.j.
Dispensationem facile obtinet qui multis qualitatibus pollet.fol.xvj.colũ.iij.
Distributiones quotidiane q̃nq̃ cõsistunt in potu et pane:q̃nq̃ in alijs rebus.fo.xvij.co.j.
Distributiones sunt que actu distribuuntur. fol. xviij.columna.iiij.
Distributiones quotidiane de quibus bonis capiuntur.fo.xviij.colũ.iiij.
Diuitie quandoq̃ sunt causa dei relinquendi.folio.xv. colum.iiij.
Dominium est duplex.fol.vij.colũ.iij.
Dominium rei an possit domino suo tolli.fol.vij. columna.iiij.
Dubia declarare summi põtificis est.fo.xxj.co.j.
Dubitationes sunt amputande.fo.xvij.co.j.
Ecclesia romana per quos fuit instituta:adaucta:et conseruata. folio.viij. columna.iiij.
Eccl'ia vnicũ caput hꝫ. fol.vij.co.ij.
Ecclesia per vestes christi congrue significatur. folio.vj. columna.ij.
Ecclesia fidelium congregationem comprehendit.fo.xxviij. columna.iij.
Ecclesia quando dicitur collegiata.fo.xviij.co.j.
Ecclesia est catholica. fo.v.colum.iij.
Ecclesia quare dicitur apostolica.ibidem.
Ecclesia est vna.ibidem.
Ecclesia est sancta. ibidem.
Ecclesia est arche noe ꝯparata.fo.v.co.iiij.
Ecclesia tholosana fuit olim suffraganea narboñ.ecclesie.fo.xv.col.iiij.
Ecclesia vna q̃nq̃ fit mater de filia. ibidem.
Ecclesia tholosana quantum habuit in redditibus.fo.xvj. colum.j.
Ecclesia est vnum ouile.fo.vj. co.iij.
Ecclesie vniuersalis regimen est pape creditum. folio.xx. columna.iiij.
Ecclesie vniuersalis regimini papa presidet. fo. ij.columna.j.
Ecclesie cuiuslibet status est per papam attendẽdus.fo.xvj.col.iij.
Ecclesie sponsus prelatus dicit esse.ibidem.
Ecclesie viduate preficiendus in multis debet esse cõmendatus. fo.xvj.co.iij.
Ecclesiam non scindunt qui ab vnitate capitis se subtrahunt.fo.vj.colũ.ij.
Ecclesijs multum officit indignitas prelatorũ. folio.xj.colum.iiij.

Tabula Extrauagãtium Cõmunium

Edictum de matrimonio est prohibitorium.folio.xxxvij.col.iiij.

Edificãs in beneficio suo ipsius vtilitatem facit.fo.xij.col.iiij.

Electio secunda an fieri possit prima non cassata.fo.ij.col.iiij.

Electio an impediatur propter beneficior incõpassibilitatem.fo.xiij.col.iiij.

Electio cassatur et postulatio repellitur.fo.xvij.columna.ij.

Emẽde possunt ab excommunicatis recipi.folio.xxiiij.col.iiij.

Episcopus cũ eccl'ia cathedrali habet cõiunctionem maiorem ꝯ cũ aliis.fo.v.col.j.

Errores multor cordibus impressi nequeũt facile deleri.fo.xxix.col.j.

Excõmunicare quid est.fo.xiiij.co.iij.

Excõmunicatio : interdictum:et suspensio in diuersa feruntur.fo.xvj.col.j.

Excõmunicatio : degradatio ꝛc.non possunt cõpetere ex cõsuetudine.fo.xiiij.col.iiij.

Excõmunicatio quando ꝓfertur de qua intelligitur.fo.xxxvij.col.ij.

Excõmunicato siue iusta siue iniusta timenda.est.fo.xxxvij.col.iiij.

Excõmunicationis publicatio horribilis.folio.xxxj.col.iiij.

Excõicationis publicãde modus.fo.xxv.col.ij.

Excommunicato fauentes puniendi sunt.folio.xxxviij.col.ij.

Excõmunicari ne possint aliquib9 quãdoꝯ conceditur.fo.ix.col.iij.

Executor est duplex.fo.iiij.col.ij.

Executores sunt duplices.fo.iij.col.iij.

Executionis officium quib9 psonis põt cõmitti.fo.iij.col.iiij.

Exempla diuina debent esse regula nostra.folio.xxiij.col.iij.

Exentera quid dicatur.fo.xxj.col.ij.

Exigere est ab inuitis extorquere.fo.xxix.col.iij.

Expensarum quedam fiunt in re:quedam extra rem.folio.xxiiij.col.iiij.

Facies humana est ad similitudinem diuine pulchritudinis figura. fol'. xxj. columna.iij.

Factum idem est peccatum ꝛ pena peccati.folio.xxxij.col.iij.

Factũ a maiori parte an videatur factũ ab omnibus.fo.xxxviij.col.ij.

Falcidia non debetur de relictis pauperibus.folio.xxxiij.col.j.

Falcem in messem alienam mittere non debem9.fo.xix.col.iij.

Fama est clericis necessaria.fo.xij.col.iij.

Fides petri non deficiet.fo.xxxiiij.col.iij.

Fides catholica per mendicantes fuit illuminata.fo.viij.col.iiij.

Fidem promptam facere q̃d sit.fo.ij.col.iij.

Fidelis in modico supra multa constituetur.fo.xvj.col.iij.

Filius viuente patre est dominus.fo.iij.col.ij.

Fletus vnius non sit risus alterius. fo.xix.col.j.

Forum spirituale cõtentiosum habens quid exercere potest.fo.xiiij.col.ij.

Francie regnũ raro est sine bello.fo.viij.col.iij.

Fructus vni9 eccl'ie possunt alteri applicari de consuetudine.fo.xviij.col.iij.

Fructus non omnes sunt decimabiles.folio.xix.columna.iij.

Fructus quidã eccl'iastici sic liberi sunt vt de illis ad placitũ possit disponi.fo.xix.col.iiij.

Fruct9 beneficiorũ a papa qñq̃ ꝓ eccl'ie romane necessitatib9 reseruantur.fo.xvj.col.iiij.

Futura sunt incerta.fo.xiij.col.iiij.

Gladius materialis qualiter exercet p eccl'iam.fo.vj.col.iiij.

Gladij duo sunt in ecclesia.folio.vj.columna.iij.

Gladio tpali papa non debet vti.fo.vj.col.iij.

Gladiorũ alter visibilis/alter inuisibilis.ibidẽ.

Gratia pape est perpetua.fo.xxj.col.iiij.

Grax q̃dã est cõsumata q̃dã inciata.fo.v.col.iij.

Gratie expectatiue psonis benemeritis sunt dãde.fo.viij.col.ij.

Greci q̃si semp fuerũt scismatici.fo.xxxviij.col.ij.

Grex dominicus non pascitur sed tondetur nr̃is temporibus.fo.xxij.col.j.

Gregis dñici cãm gerit papa.fo.xxxvj.col.iiij.

Hereditatẽ dñi defendũt q̃ ꝓtra infideles pugnãt.fo.xxx.col.ij.

Hierusalem est terrestris ꝛ celestis.folio.xxxiiij.col.ij.

Horax q̃dã sunt diurne/q̃dã nocturne.f.xvij.c.j.

Hũilr̃ poscẽtib9 mos gerẽd9 est.fo.xxxvj.co.iiij.

Ignorantia affligit.fo.iij.col.ij.

Illicitum qñq̃ tolerat.fo.xxxviij.c.ij.

Immanis duo significat.fo.xxj.co.ij.

Immobilia et mobilia p̃ciosa equiparantur.folio.xx.col.ij.

Impedimentũ exq̃sitũ non excusat.fo.xviij.c.iiij.

Imperator et prelatus per electionẽ assumũtur.fo.xiiij.col.iiij.

Imperator est dñs mundi.fo.vij.co.iiij.

Indulgẽtia solis idoneis ꝓcedit.fo.xxxiiij.co.iij

Indulgentia est concedenda in honorem dei et exaltationem fidei.ibidem.

Indulgentia sup xp̃i meritũ fundat.ibidem.

Indulgentia tanta cõceditur romanis quanta venientibus a remotis.ibidem.

Indulgentia alicui concessa sine causa an valeat fo.xxxiiij.col.iiij.

Indulgentia anni iubilei per culpam sequentem impeditur.fo.xxxv.col.j.

Indulgentia plenaria an concedat illi q̃ pegrinationẽ req̃sitã morte preuentus implere nõ potuit.fo.xxxv.col.ij.

Indulgentia an possit obtineri maior per vnum ꝯ per alium.fo.xxxv.col.iij.

Indulgentie non valent nisi q̃nq̃ concurrant folio.xxxiiij.col.ij.

Indulgentie vario mõ cõcedunt.fo.xxxvij.col.j.

Indulgẽtie ob pia opera sunt concedende.folio xxxvj.col.iiij.

Infinitas reprobatur.fo.xviij.col.j.

Infirmitas in corpore vnde surgit.fo.v.co.iij.

Iniquitas sepe prodit ex adipe et opulẽtia.folio xv.columna.iij.

In principio ꝛ nõ in principijs deus celũ creauit et terram.fo.vij.col.ij.

Instrumentum ex originali transsumptum qñq̃ facit plenam fidem.fo.xxix.col.ij.

Interesse est estimatio pecuniaria.fo.xxxviij.c.j.

Interpolo quid sit.fo.xxxv.col.iij.

Interdictum quandoq̃ directe quandoq̃ indirecte fertur.fo.xxxviij.col.j.

Inuitus est q̃ nõ ꝓbat cõsensisse.fo.xxxij.colũ.ij.

Judex iudicat vt publica psona.fo.xj.col.ij.

Judex/auditor/conseruator/et arbiter differunt folio.iiij.col.ij.

Judex inter citandum potest comminari se processurum.fo.x.col.j.

Judicis ptes q̃les sunt in confessum.fo.x.col.iiij.

Judici negligenti pena mirabilis imponitur.fo.viij.col.iij.

Judicium vnde dicitur.fo.ix.col.j.

Judicij.xv.significationes declarant.fo.ix.co.ij.

Judicij descriptio.fo.ix.col.j.

Judiciorum finis sine principio attingi non põt.folio.x.col.iij.

Jugum dei est leue et suaue.fo.xvj.col.iij.

Jura facilius soluunt ꝯ ligent.fo.xxxj.col.ij.

Jura etiam reuocata non sunt a libris abijciẽda.fo.xxxviij.col.iij.

Jura cõdere parum esset nisi qui ea tueretur existeret.fo.ix.col.iij.

Juris nomina in qualibet parte perseuerant integra.fo.xviij.col.ij.

Juri suo nõ renũciat q̃s de facili.fo.xix.colũ.iiij.

Jurisditio per citationẽ perpetuat.fo.ix.col.iiij.

Jurisdictiõem habent aliqui in suos seruitores.fo.xiiij.col.iij.

Jus in re vtilius est ꝯ ius ad rem.fo.ij.col.ij.

Jus est quintuplex.fo.x.col.iiij.

Jus ꝓuatũ qñq̃ ꝓferat cõmuni.fo.xix.col.ij.

Justicia obtineri nõ debet donis aut promissis.folio.xxxvij.col.ij.

Justificandus impius non est:nec innoxius condẽnandus.fo.xxxij.col.iiij.

Juuenibus vtilia a doctis quandoq̃ spernũtur.fo.xxxviij.col.iiij.

Labor est remunerandus.folio.xxiiij.columna.iiij.

Laus humana est fluxa et fugiẽda.fo.xxxviij.col.ij.

Lectores multi ad male interpretandũ sunt ꝓni folio.xxxviij.col.iij.

Legati sedis aplic̃e q̃d facere debent.folio.j.co.j.

Lex est quintuplex.fo.x.col.iij.

Lex superiori p inferiorẽ ipponi nõ põt.f.xix.c.iiij

Lex que deuiates nõ punit est imperfecta.folio.xxvij.col.iij.

Licitũ creditur q̃ nõ punitur.fo.vij.col.iiij.

Lites debent esse breues.fo.xvij.col.iij.

Lites exiurium dubijs sepe oriuntur.folio.xvij.columna.iij.

Littera apostolica est duplex.fo.iiij.col.ij.

Locus quinq̃ modis accipit.fol'.xxxvij.col.iiij.

Locupletari ex alieno reprobat.fo.xx.col.iij.

Lucrum turpe est extorquendum ꝛ pauperibus dandum.fo.xxxvij.col.iij.

Lucrorũ cupiditas ad multa nepharia cõpellit.fo.ix.columna.iiij.

Lucem odit qui male agit.fo.ij.col.iiij.

Ludus est clericis ꝓhibitus.fo.xxvij.co.iij.

Lupinus animus sub ouili veste a multis gerit.fo.xxv.col.iij.

Malicijs hoĩm est obuiandũ.fo.ij.col.iij.

Matris pietatem offendẽs filius dici non meretur.fo.xxxj.col.iij.

Mendicãtes confessiones audire et penitentias iniungere possunt.fo.ix.col.j.

Messis multa operarij pauci.fo.xv.col.iij.

Monachus an possit ab abbate licẽtiari vt eat ad annum iubileum.fo.xxxv.col.ij.

Monachi sunt mundo mortui.fo.iiij.co.iiij.

Monachi an possint esse testes.ibidem.

Monachi sunt misericorditer corrigendi. folio.xxvij.col.j.

Monachorum appellatione includũtur abbates fo.xxvij.col.ij.

Moneta falsa ab oculis fidis facile discernitur.fo.xxxij.col.j.

Morbo est adhibenda medela.fo.xxix.col.iiij.

Mori est nature debitum soluere.fo.xxj.col.j.

Moriuntur magni vt parui.fo.xxj.co.iij.

Mortuus an prius sit ad suã parrochiam portãdus si alibi elegit sepulturã.fo.xxiiij.col.j.

Mortuus si resurgeret beneficiũ nõ recuperaret.fo.xviij.col.ij.

Mortuo aliquo an possint itestina extrahi vt expectentur amici.fo.xxj.col.ij.

Mortuis q̃nq̃ pena imponitur.fo.xxj.col.iij.

Mundus iste pelagus est.fo.xviij.col.iij.

Necessitati se supponenti non est succurrendum.fo.j.col.iij.

Negatũ censẽt q̃ expresse nõ cõcedit.fo.xxj.col.iiij.

Negocium vnde dicitur.fo.xxij.col.j.

Nocentes et innocentes ad paria iudicandi non sunt.fo.xxv.col.iiij.

Notarij aplici in magno sunt nũero.fo.viij.co.ij.

Noctua nocte videt.fo.viij.col.j.

Numerus centenari9 est pfect9.fo.xxxiiij.col.iiij.

Oblationes q̃nq̃ p laicos/ q̃nq̃ p clericos colliguntur.fo.xxv.col.j.

Occultum nos ꝓsumitur q̃ omnib9 publicatur.fo.x.col.j.

Officicium et admin'stratio idẽ sunt.fo.xij.col.ij.

Officio duplici quem fungi iure vetatur.fol'.iiij. columna.iiij.

Officiarij pape diuersi sunt fo.xvij.col.ij.

Omnibus publicatum non ꝓsumitur incognitum.fo.xxxj.col.iiij.

Onerum quedam sunt realia/quedam sunt personalia.fo.xxxvij.col.j.

Opera bona linguas latrantes non timent.folio.xxxviij.col.iiij.

Operarij sunt augendi aucta messe.fo.xv.col.iij.

Ordo carthusiensium ꝓceteris ampliori potit prerogatiua.fo.xxv.col.iij.

Ordinarij inquisitionis officiũ ꝑprijs expensis explere debent.fo.xxx.col.iij.

Os in celum ponunt qui pape detrahunt.folio.xxv.col.iij.

Oues morbide sanas inficiunt.fo.xxvj.col.j.

BIBLIOTHEQUE TOULOUSE UNIVERSITAIRE

Tabula Extrauagãtium Cõmunium

Dacis auctor sine pace non bene colitur. folio.ij.colũna.iij.

Pactum non valet quod detrahit honori dei.fo.xxxviij.col.ij.

Papa qui ecclesiam fedauit/an post mortem bone memorie dici possit.fo.xxxj.col.j.

Papa qualiter est supra ius.fo.xj.col.j.

Papa sanctiores multi possunt esse.fo.vij.col.ij.

Papa ante suam coronationem dispensationes et gratias facere potest.fo.xxxviij.col.iij.

Papa in perceptione fructuum est fabrice preferendus.fo.xvj.col.iiij.

Papa cunctorum credentium saluti prospicere astringitur.fo.xxxvj.col.iij.

Pape subesse est de salutis necessitate.fo.vij.c.iij.

Parrochiani quib⁹ dieb⁹ in sua parrochia missam audire debent.fo.viij.col.iiij.

Pastor singularum ouium vultus inspicere debet.fo.xv.col.iij.

Pastor bonus oues preseruat a ferarum incursibus.fo.xxxvj.col.iij.

Pastoralis in quot & quibus titulis reperitur. folio.xxix.colũna.iij.

Pauperibus subueniendum est.fo.xxxiij.col.j.

Pax in terris quibus precibus a deo peti debet folio.xxviij.colũna.iiij.

Pax non est impijs.fo.xxxiiij.col.iiij.

Peccatum vnum sua mole attrahit aliud. fo.ix. columna.iiij.

Peccati pena debet esse infinita.fo.xxxiiij.col.j.

Peccata de quibus curati et fratres absoluere possunt.fo.xxxij.col.iiij.

Peccata peccatores onerant.fo.xxxvj.col.iij.

Pecunie appellatio oẽs res cõtinet. fo.xxxviij. columna.j.

Pena non debet infligi sine culpa.fo.j.col.iij.

Pena vna in aliam quãq; mutatur.fo.j.col.iiij.

Pena pecuniaria quandoq; imponitur pro delicto.fo.xxvij.col.iiij.

Pene non sunt extendende.fo.j.col.iiij.

Pene spirituales non possunt exerceri per moniales.fo.xiiij.col.iiij.

Penarum quedam sunt spirituales/quedam tẽporales.fo.xxxviij.col.ij.

Penitere est penam pro peccato tenere.fol.xxxij. columna.iij.

Penitentia pro pctis iniũcta ante indulgẽtiam an tollatur per illam.fo.xxxv.col.j.

Penitentie sunt arbitrarie.fo.xxxiiij.col.j.

Petrus sanctus dicitur clauiger.fo.xxxv.co.iiij.

Petri & pauli laudes.fo.xxxvj.col.j.

Petitio iuri consona exaudiri meretur.fo.xxxij. columna.iij.

Pluralis locutio duo cõprehẽdit.fo.xij.col.j.

Populi ab ecclesiarum frequẽtia non sunt retrahẽdi.fo.ix.col.j.

Posse malum non est posse.fo.xj.col.j.

Potestas terrena subest spirituali.fo.vij.col.j.

Predicatio non semper retrahit audiẽtem a peccato.fo.xxij.col.ij.

Predicatio mulierum etiã religiosarum est periculosa.fo.xxv.col.iiij.

Predicatores multi in ordinibus mẽdicãtium reperiuntur.fo.viij.col.iiij.

Prelatus intẽdere debet subditor quieti.fo.xx. columna.iij.

Prelatus bonus multa bona facit ecclesie. folio xvj.colũna.iij.

Prelatus incontinens in sua gloria maculam ponit.fo.xxxiij.col.iiij.

Prelatus vigilem pastorem imitari debet. folio xvij.colũna.iij.

Prelatus erga subditos pastoris officium peragere debet.fol.xxxiij.col.iiij.

Prelati superiores pauciores sunt q̃ inferiores. folio.vj.colũna.j.

Prelati sunt pastores & custodes.fo.vij.col.iiij.

Prelati non debẽt esse creduli.fo.xxxiij.col.iiij.

Prelator aliqui consecrantur:alij benedicũtur. folio.j.colũna.iij.

Prelator gesta sunt subditor exẽpla. fol.xxvij. columna.j.

Prelatorum vicem gerẽtes varijs censentur nominibus.fo.xxvj.col.iij.

Prepositus subditis durus est a statione sua expellendus.fo.xxxiij.col.iiij.

Presertim tenetur dupliciter.fo.x.col.ij.

Presumptoribus illicitorum est obuiandum. folio.xxxj.colũna.j.

Princeps qualiter est solutus a lege.fo.xj.col.j.

Principis voluntas legis habet vigorem qualiter intelligitur.fo.xj.col.ij.

Prioratus appellatione quid continetur.fo.xij. columna.ij.

Priuilegium pape potest a cẽsura ecclesiastica preseruare.fo.x.col.iiij.

Probatio q̃q; de necessitate per scripturam fieri debet.fo.j.col.iij.

Procuratoris factum an dño noceat.fo.xx.col.j.

Procurationes q̃q; in victualibus q̃q; in pecunia recipiũtur.fo.xxiiij.col.iiij.

Procurationes subditos multum grauãt.folio xxxiij.co.iiij.

Propinquitas nocet.fo.xij.col.j.

Prouidentia diuina est infallibilis.folio.xxviij. columna.iiij.

Prudentie proprie inuitentes facile labuntur in errores.folio.xxx.columna.iij.

Prudentie ppie non est inuitendum.fo.xxxviij. columna.ij.

Quadragesima est duplex.folio.xxxiiij. columna.iiij.

Qui non habet in ere luat in corpore. folio.xxxij.columna.j.

Redempti sumus non sanguine hircorum aut vitulorum:sed agni immaculati.fo.xxxv.col.iiij.

Redditus obtinentur ab ecclesijs varijs modis.fo.xxiiij.col.iij.

Redditus pro missis celebrandis a decedentib⁹ relicti non sunt aliquatenus diminuendi.folio xvj.columna.iiij.

Referendarius quis est.fo.iiij.col.ij.

Regnum francie papa fauore prosequitur. folio xxxiij.colũna.ij.

Reges quare subsunt ecclesie.fo.vij.col.j.

Rei cõmunis adiudicatio fit:si diuidi non possit fo.xxj.col.ij.

Relatio fit ad precedentia.fo.xxxj.col.iiij.

Religionis habitus sine ipsius veritate parum prodest.fo.xxv.col.iij.

Religiosi non possunt dici curati.fo.xiiij.col.iiij.

Religiosi sine sui superioris licentia se absentare non debent.fo.xxv.col.iiij.

Religiosi persona electionum & multorum alior est susceptiua.fo.iiij.col.j.

Religiose mulieres quid facere debent.fol.xxv. colũna.iiij.

Remedium nouum non debet antiquum tollere fo.xxxvij.col.iij.

Remissio differt a redẽptione.fo.xxxiiij.col.iij.

Rem suam vel sibi debitam quis q̃q; remittere nequit.fo.xxvij.col.iij.

Res transit cum onere suo.fo.xxiiij.col.iiij.

Romani pontificis manus est magne virtutis. fo.xvij.col.iij.

Sacerdotium precessit regalem potestatem.fo.vij.col.j.

Sacerdotes dicũtur sub eodem vexillo militare.fo.viij.col.iiij.

Salus nostra est videre deum.fo.v.col.iiij.

Sanguis impij de manu prelati requiretur.folio xxxij.columna.j.

Sanguinis gutta suffecisset ad redẽptionem generis humani.fo.xxxv.col.iiij.

Scandalis ecclesiasticis obuiandum est a prelatis.fo.xxix.col.j.

Scismatici tunicam domini inconsutilem scindere nituntur.fo.xxviij.col.ij.

Sententia pape an possit rescindi.fo.xj.col.j.

Sepulture libera est electio.fo.xxij.col.iiij.

Seu/alternatiua precedentia et sequentia respicit.fo.xiiij.col.ij.

Sigillum episcopi an sit testimonium publicum folio.xij.colũna.iij.

Simile & idem differunt.fo.xij.col.j.

Simonia dicitur labes.fo.xxix.col.iiij.

Simonia est iure diuino & humano dãnata. folio.xxx.colũna.j.

Simoniaci an sint excommunicati.fo.xxx.col.j.

Simoniace quesita sunt restituenda.fo.xxx.col.j.

Synderesis est pars prudentie.fo.x.col.iiij.

Solutio particularis multa habet incommoda. fo.iiij.col.ij.

Specialiter iniunctum plus timetur q̃ quod generaliter imperatur.fo.xj.col.iiij.

Spiritualis quilibet sanam mentem habet.folio. vij.columna.ij.

Spiritualitas est duplex.ibidem.

Spiritualia antecedunt tẽporalia.fol.vj.col.iiij.

Stultus non debet esse meliorис conditionis q̃ sapiens.fo.xxxv.col.j.

Subiecta talia sunt qualia permittũtur ab eor predicatis.fo.xiiij.col.ij.

Superior niti debet vt inferiores sint obediẽtes. fo.xxxij.col.ij.

Suppletio q̃q; fit de iure et de facto.fol.ix.col.j.

Taxillus est corp⁹ quadratũ.fo.vj.col.j.

Terra tota laicorum est incẽsiua ecclesie.folio.vij.col.j.

Testes nõ semp necessarij sũt.f.ix.co.j.

Testari de bonis eccclesie an clerici, possint.folio xvj.columna.iiij.

Thesaurus ecclesie per dispensationem eius non minuitur.fo.xxxiiij.col.ij.

Thesaurus ecclesie ex sanctorũ meritis adiuuat nec cõsumi põt.fo.xxxv.col.iiij.

Thesaurum acquirãt patres filijs.fo.xxvj.co.ij.

Totum et perfectum idem.fo.v.col.iiij.

Vacans q̃d proprie.vr.fol.xviij.colũ.ij.

Vagatio nocet corpori & aie.f.xij.co.iij

Venie facilitas incentiuum tribuit delinquendi.fo.xxxvj.col.ij.

Verbi dei propositio est ad salutem valde necessaria.fo.xxxij.col.iiij.

Veritate fortius est nihil.fo.ij.col.iiij.

Vicarius potest visitare et procuratiõe recipere.fo.xxvj.col.iiij.

Visitationi an possit prescribi.fo.v.col.j.

Visitare et procurationes accipere quibus permittitur.fo.xiiij.col.iij.

Vitium vnum plura generat.fo.xxxij.col.ij.

Vitiũ odio ꝑsequamur nõ naturã.fo.xvij.co.iiij.

Vita hominum breuis est.fo.xxxvj.col.j.

Vite humane periodus centum annos nõ transcendit.fo.xxxiiij.col.iiij.

Vnus et vnicus differunt.fo.vj.col.ij.

Voluntas vltima ꝑ lege seruatur.fo.xxiiij.co.j.

Vota an tollantur per indulgẽtiam anni iubilei. fo.xxxv.col.ij.

Vtilitas publica prefertur priuate.fo.xij.cõ.iiij.

Vulpinũ pect⁹ a multis gerit.fol.xxxviij.col.iiij.

Ydra quid sit.fo.xxxij.col.ij.

Zizania quid dicatur.fo.xxij.col.j.

LAUS DEO.

Antonius Barnius
Parisiensis [illegible]

Quae notantur in [illegible]

f. 17 a
f. 103 b
f. 143 a
f. 157 a
f. 41
f. 72
f. 20 a

BIBLIOTHÈQUE TOULOUSE UNIVERSITAIRE

BIBLIOTHÈQUE
TOULOUSE
UNIVERSITAIRE

350F